

ONDERWIJSKRANT 1987

● Vandaag als bijlage bij het Limburgs Dagblad

Zie pagina 29

FILM

● Raadsel 'Blonde Dolly' nog steeds niet opgelost

OPINIE

● Helmut Schmidt over satire Carrell; Joris Voorhoeve houdt 'zijn' VVD tegen het licht; Twijfels over Wim Kok

Pagina 4 en 5

RTV/SHOW

Pagina 2

● Johnny Hoes - bijna 70 - niet stuk te krijgen

Vanaf pagina 10

PUZZEL

● Met het 'puzzelduizendje' naar Amerika

Pagina 13

LIMBURGS WOONBLAD

● Strijd tussen gas en 'stroom' duurt voort; Maastrichtse school met bijzondere architectuur

Vanaf pagina 45

VRIJUIT

● Vooruit kijken naar 18 maart; Een standbeeld voor Multatuli; Oost-west baan komende week aan de orde in Den Haag; Jongerenpagina met jeugdkwis

Vanaf pagina 49

● De 'sportieve' multi-miljonair Bernard Tapie met zijn vrouw Dominique

Foto: ABC-Press Amsterdam

Exclusief interview Bernard Tapie

Vanaf pagina 25

Premier Lubbers zinspeelt op aanvullende maatregelen

Nieuwe plannen voor aanpak werkloosheid

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Minister-president Lubbers sluit niet uit dat het kabinet de komende weken nieuwe voorstellen voor de bestrijding van de werkloosheid zal bespreken. Op zijn wekelijkse persconferentie zinspeelde Lubbers op de mogelijkheid van een herbezinning op de bestaande plannen. Dat kan nodig zijn indien blijkt dat de werkloosheid niet meer of veel minder daalt dan eerder werd aangenomen.

De premier stelde vast dat de Nederlandse economie te maken heeft met een wat guurere wind uit het buitenland. Welke gevolgen dat heeft voor de werkgelegenheid, valt volgens hem op dit moment nog niet te zeggen. Dat blijkt pas over enkele weken bij de publicatie van het Centraal Economisch Plan voor 1987 door het Centraal Planbureau. De cijfers voor het plan veranderen nog regelmatig, zei hij.

Maar Lubbers sloot gisteren niet uit dat hij, net als afgelopen voorjaar,

toen bleek dat de aardgasbaten snel zouden verminderen, met een pakket aanvullende maatregelen komt. In 1986 kwam hij met de suggestie om de BTW en de accijns op brandstoffen te verhogen om daarmee de tegenvaller voor de schatkist gedeeltelijk op te vangen.

Discussie

De premier zei dat hij het kabinet had laten weten dat een nieuwe discussie over de bestrijding van de werkloosheid nodig kan zijn. Daarnaast zal moeten worden nagegaan of de veronderstellingen van de zomer van 1986, volgens welke de werkloosheid verder zal dalen, nog kloppen.

In de analyse zal ook betrokken worden hoe de bestaande plannen functioneren en hoe het staat met de 'schoning' van de bakken met namen van werklozen op de arbeidsbureaus. Gebleken is dat er nogal wat mensen als werkloos te boek staan die dat niet (meer) zijn.

Hard optreden tegen protest in Suriname

DEN HAAG/PARAMARIBO - Surinaamse militairen en politie hebben gisteren met harde hand opgetreden tegen demonstrerende scholieren in Paramaribo. Er werden charges uitgevoerd tegen betogers, die voor de vierde achtereenvolgende dag protesteerden tegen het bewind Bouterse en de voedselschaarste. Demonstranten gooiden stenen naar de politie. Er waren enige honderden betogers op de been. In Paramaribo zijn winkels gesloten en vaak dichtgetimmerd.

Een free-lance journalist van het radiostation Apinti, Danny Abdoelhak, is deze week na het uitzenden van een reportage over de demonstraties gearresteerd. Over zijn lot is verder niet bekend.

Arnhemse van paardestaart 'berpofd'

ARNHEM - Een 21-jarige Arnhemse heeft de politie van de Arnhemse politie van een paardestaart 'berpofd'. De vrouw, die op het moment dat hij opzettelijk tegen de vrouw opbotste, aldus een politiewoordvoerder gisteren.

De rechercheur die de aanpak van de vrouw heeft opgenomen, zit volgens de woordvoerder overigens behoorlijk met z'n handen in het haar over de vraag hoe de zaak verder behandeld moet worden. „We weten niet of het hier nu gaat om diefstal, beroving of om iets anders”, aldus de woordvoerder. De Arnhemse politie heeft de onfortuinlijke vrouw overigens beloofd, dat de zaak hoe dan ook „haarfijn” zal worden uitgezocht.

(ADVERTENTIE)

SPORTER
OPRUIMING
SKI-MODE
KORTING TOT 70 %
Muntstraat 31, MAASTRICHT
Heerlerbaan 273, HEERLEN

ORDER LEVERT
200 BANEN OP
PartsBank gaat
computers
assembleren

Van onze redacteur economie

MAASTRICHT - PartsBank International bij Maastricht Airport, distributiecentrum voor hoogwaardige producten, heeft een order verworven voor de assemblage van personal computers. Het bedrijf gaat jaarlijks 100.000 computers samenstellen voor Volleman Oostveen Computer (VOC), een joint-venture van Volleman Computer in Valkenswaard en Oostveen in de Verenigde Staten. F. Timmerman, directeur van PartsBank, bevestigde gisteren dat de order binnen twee jaar 200 nieuwe banen oplevert. De opdracht vertegenwoordigt een waarde van jaarlijks f 2 miljoen.

● Zie verder pagina 19

'RAZEND BENIEUWD NAAR REACTIES'

DSM zoekt vrouwen voor continudienst

door han brinkman

GELEEN - DSM gaat voor het eerst vrouwen werven voor functies in continudiensten. Het concern gaat ze een 14 maanden durende opleiding tot procesoperator geven. Daarna worden ze ingezet in fabrieken van de divisies chemische producten en kunststoffen. Personeelszaken

hoopt dat zich voor de opleiding dit jaar 20 à 25 vrouwen melden. „Maar we hebben werkelijk geen idee hoeveel er zullen reageren. Ik ben er razend benieuwd naar”, zegt drs. J. Leenhouts, chef staf personeelszaken bij DSM.

Vandaag staan in twee Limburgse dagbladen advertenties waarin de 'heren operators' al worden voorbereid op de eventuele komst van vrouwelijke collega's. Het is ook

voor het eerst dat vrouwen bij DSM een opleiding tot procesoperator, de zogeheten VAPRO-cursus, kunnen volgen. Het bedrijf richt zich nu op vrouwen, ook omdat er niet genoeg mannen op de arbeidsmarkt te krijgen zijn. DSM zoekt voor deze opleiding, die het bedrijf per cursus circa f 100.000 kost, jaarlijk 150 kandidaten.

● Zie verder pagina 19

(ADVERTENTIE)

m
DE LIMBURGSE
PERSONEELSGIDS

vandaag o.a. op pagina's
15 - 22 - 24 - 40 - 42 - 44

(ADVERTENTIE)

PIERRE DELNOY
de schilder van het Geul- Mergelland. Over hem versijnt in april een kunstboek in stofomslag, A4 formaat, 100 pag. bij uitgeverij Coenen bv te Simpelveld. Tot 12 maart kunt U bij onderstaande boekhandels intekenen voor dit prachtige boek. Intekenprijs f 36,50. Prijs na 12 maart f 46,50.
Boekhandel Buck Kerkrade
Uitg. Coenen Simpelveld
Boekhandel Jaspers Gulpen
Boekhandel Roosenboom Heerlen
Boekhandel Smeets Gulpen
Boekhandel Thoma Vaals
Boekhandel V&D Heerlen
Boekhandel Winants Heerlen
PIERRE DELNOY

Invoering van mestwetgeving maand uitgesteld

Van onze correspondent

DEN HAAG - De invoering van de regels voor het uitzijden van mest en de plicht voor boeren om een mestboekhouding bij te houden, worden een maand uitgesteld. De mestregels zouden 1 april ingaan, dat wordt nu 1 mei. Dit omdat nog niet alles rond is en omdat men meer tijd voor de voorlichting wil hebben. De minister Braks (Landbouw) en Nijpels (Milieu) hebben dit besloten.

Het weer

Veel bewolking met kans op een enkele sneeuwvui. Middagtemperatuur rond het vriespunt. Matige noordelijke wind.

Zondag t/m woensdag: nu en dan zon en nagenoeg droog. Na zondag stijging van temperatuur.

VANDAAG:
zon op: 07.44 onder: 18.04
maan op: 02.33 onder: 10.11

MORGEN:
zon op: 07.42 onder: 18.06
maan op: 03.59 onder: 10.46

Half miljoen voor 'gouden' tip kunstroof

Oliebollen als handgranaten

MAASTRICHT - De oliebolletjes, die een oma gistermorgen in de Maastrichtse woonwijk Daalhof aan het bakken was, moesten voor haar en de overige straatbewoners op het eerste gehoor op handgranaten hebben geleken. De uitwerking was er wel naar. In de keuken deed zich een enorme knal voor en op hetzelfde moment rinkelde de ruit van de huiskamer op het trottoir. Omalief had even tevoren in de keuken

de oliebolletjes even als het ware in hun vet laten gaar koken, omdat in de huiskamer haar kleinkind aandacht opeiste. Deze grootmoederlijke bezorgdheid had weldra luidruchtige gevolgen. De olie met de bolletjes geraakte oververhit, kookte over en doofde de gasvlam. Het niettemin

uitstromende gas verzamelde zich onder de afzuigkap, waar het explosief werd opgewarmd door de loeihete pan met olie. De schade bleef vrijwel beperkt tot een flinke portie schrik en een gesneuveld kamerruit. De oliebolletjes van oma waren gisteren voor die ene keer niet om te eten.

Ben je ook zo dol op 'n

bij de Betere Snackbar

EEN PRODUKT VAN DUIF - KATWIJK

(ADVERTENTIE)

bouw
beurs
IKM 87 - Internationale Keukenmanifestatie

— Een totaalpakket aan producten, materialen en diensten op bouwgebied
— Internationale thema-presentaties
MA. 23 t/m ZA. 28 FEB.
DAGELIJS 9.30-17.30 UUR

JAARBEURS
UTRECHT/HOLLAND

(ADVERTENTIE)
GH

De naam van ons hotel zegt ook alles over ons restaurant: "Grand."

Alleen al die sfeer en de uiterst prettige bediening! Toch 'n leuk idee om nog eens naar het "Grand" te gaan en de voortreffelijke keuken te ontdekken.

Begin u zich alvast te verheugen? Waarom zou u niet nu meteen reserveren.

Meesterlijk eten, Vorstelijk slapen.

Grand Hotel Heerlen
Groene Boord 23, 6411 GE Heerlen, tel. 045 713846
Alle kamers voorzien van bad, douche, toilet, K.T.V., radio, telefoon, broekpers en minibar.

muziek film beeldende kunst theater literatuur

met de kleine en de grote
redactie jos frusch, tel.: 045-739277

● Hilde van Miegheem en Peter Tuinman, hoofdrolvertoelers in boeiende 'Blonde Dolly'.

BLONDE DOLLY: NEDERLAND
Regie: Gerrit van Elst; met: Hilde van Miegheem, Peter Tuinman, Piet Kamerman e.a. In: Royal Heerlen en Mabi Maastricht.

Blonde Dolly was een vrouw die in de jaren vijftig een opmerkelijk leven leidde in Den Haag. Nu, ruim vijftig jaar na haar dood, is de moord op haar nog steeds een raadsel en het dossier nog steeds geheim.

In 1927 wordt Sybilla Alida Johanna Niemans geboren als dochter van een schoenmaker uit Amsterdam. Kort na haar geboorte wordt haar moeder, geestesziek, opgenomen in het Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort. Suze, zoals Sybilla genoemd wordt, zal haar haar leven lang wekelijks blijven bezoeken.

Als 22-jarige gaat Suze naar Den Haag, waar zij als zelfstandig prostituee haar geld verdient. Ze heeft een drukke praktijk als raam-prostituee en 's avonds als luxe call-girl die leden van het Corps Diplomatique begeleidt naar schouwburg en concertzaal, met een intiem samenzijn tot slot. Zij wordt verliefd op een kunsthandelaar en in 1950 trouwt ze met hem. Als het huwelijk na zeven jaar strandt pakt ze haar oude beroep weer op.

In de buurt van de Nieuwe Haven, waar ook Blonde Dolly (zoals collega's en klanten haar noemen) 'peest', wordt een prostituee vermoord. De schrik zit er goed in ook bij Suze. In de nacht van 31 oktober 1959 wordt ook zij vermoord. Tot op de dag van vandaag is deze moord nooit opgelost en opening van zaken is er nooit gegeven. Wel kwam men erachter wie Blonde Dolly in werkelijkheid was: een vrouw die verschillende levens leidde en, voor die tijd, zeer rijk was.

Ze bezat een peperdure garderobe en acht huizen zonder hypotheek. In haar huis vond men overal verstopte gouden lentes en diverse bankrekeningen leverden tweehonderdduizend gulden op. Ze liet haar hele bezit na aan het Koningin Wilhelmina Fonds en het Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort.

De speelfilm 'Blonde Dolly' is gebaseerd (hoewel niet volledig) op de feiten die er over Suze Nieman bekend zijn. Antwoorden op vragen rond de moord worden ook hier niet gegeven. Gerrit van Elst debuteerde met deze film als regisseur. Hilde van Miegheem, die eerder speelde in 'Vrijdag van Hugo Claus' en voor televisie kijkers bekend is van de N.C.R.V.-serie 'Het Wastende Water' geeft schitterende gestalte aan de sensuele, boeiende vrouw met een wonderlijk karakter die Suze Nieman geweest is. De kunsthandelaar Eddy Cremer wordt gespeeld door Peter Tuinman.

FILM KORT: Behalve 'Blonde Dolly' zijn er deze week geen nieuwe films in de provincie, daarom op deze plaats een aantal prolongaties nog maar eens op een rijtje:

TOP GUN: Royal Heerlen, Mabi Maastricht, Forum Sittard, Royal Echt en Royal Heythuysen. Mooi vliegwerk en een romance in een elite opleidingskamp.

CROCODILE DUNDEE: Royal Heerlen. Avonturen van een Australiër in New York.

FLOODER: H5 Heerlen, Festival Maastricht, Forum Sittard. Botsing van twee culturen in een sjeke villa-wijk.

THE FLY: Mabi Maastricht. Mislukt laboratorium experiment verandert man in vlieg.

THE COLOR PURPLE: Roxy Geerlen. Negerslavin ontdekt zichzelf en haar mogelijkheden.

OUT OF AFRICA: Studio Anders Geerlen. Belevissen van een uitzonderlijke Deense vrouw in Afrika.

Gemma Wildenberg.

Nieuw fascinerend naslagwerk over muziektheater

Een werkelijk fascinerend naslagwerk over muziektheater. Dat is de Pipers Enzyklopädie des Musiktheaters, een acht-delig naslagwerk over opera, operette, zarzuela, musical, ballet, danstheater, melodrama en muziekdramatische mengvormen, waarvan enkele maanden geleden het eerste deel is verschenen. Het betreft een uitgave van de Duitse musicoloog Carl Dahlhaus en het Instituut voor Muziektheater van de universiteit van Bayreuth onder leiding van Sieghart Döhring.

Duo Kapelle/Sevriens in INTRO-concertserie

MAASTRICHT - Niet het Vocaal Electric Voice Theatre, zoals wij afgelopen donderdag abusievelijk hebben vermeld, maar sopraan Ingrid Kapelle en gitarist Jean Sevriens geven komende dinsdag 24 februari een concert in het kader van de INTRO-Concertserie in Maastricht.

Vanaf 20.30 uur zullen zij in de Aula van de Maastrichtse muziekschool het volgende programma uitvoeren: Canciones Latinas (1972) van Jan Novak; Songs from Diana (1986) van Jean Sevriens; Due ballate (1965) van Riccardo Malipiero; Deux chansons van Jean Françaix; Anon, in love (1960) van William Walton; Drei Fragmente nach Hölderlin (1958) van Hans Werner Henze en Quatre Chansons van Armino Enrichi.

Dit sopraan-gitaar duo ontstond in februari 1985 naar aanleiding van het uitvoerend musicus-examen van de gitarist. Het repertoire voor deze specifieke combinatie bleek zo beperkt, dat concerten naar werken voor tenorgitaar (Peter Pears-Julian Bream) moesten worden gedaan. Daarnaast bleek het duo een inspiratiebron te zijn voor diverse componisten en voor het compositietalent van de gitarist Jean Sevriens, die liederen schreef op teksten van Hölderlin en Diana Hedrick.

● Het duo Ingrid Kapelle/Jean Sevriens, dinsdag te gast bij INTRO

derlin (1958) van Hans Werner Henze en Quatre Chansons van Armino Enrichi.

Dit sopraan-gitaar duo ontstond in februari 1985 naar aanleiding van het uitvoerend musicus-examen van de gitarist. Het repertoire voor deze specifieke combinatie bleek zo beperkt, dat concerten naar werken voor tenorgitaar (Peter Pears-Julian Bream) moesten worden gedaan. Daarnaast bleek het duo een inspiratiebron te zijn voor diverse componisten en voor het compositietalent van de gitarist Jean Sevriens, die liederen schreef op teksten van Hölderlin en Diana Hedrick.

Duo Nijsten/Erkens maakt nieuwe film over Limburg

'Limburgs Palet' in Kerkrade in première

KERKRADE/MAASTRICHT - teksten bij de film zijn van Sjef Nijsten, de mime van Gaston Bannier, terwijl Jean Lambrechts de muziek componeerde.

Van 13 maart tot 10 april is in het Provinciehuis in Maastricht de gelijknamige expositie te zien, waaraan een 14-tal kunstenaars deelnemen, die ook aan de film hun medewerking hebben verleend. Er worden schilderijen getoond van Sjef Hutschemakers, Patrick Creighton, Jos Hamelers, Rob Brouwers, Harrie Kranen, Daan Wildschut, Frits van de Zander, Felix Wijs, Paul Beckers, Jan van der Hijden en Ton Slits en beelden van Gene Eggen, Peter Schruyren en Louis Wiers. Tijdens de expositie wordt een non-stop voorstelling van Limburgs Palet op videofilm vertoond. De expositie is geopend van 9.00 tot 17.00 uur tijdens werkdagen.

Van 13 maart tot 10 april is in het Provinciehuis in Maastricht de gelijknamige expositie te zien, waaraan een 14-tal kunstenaars deelnemen, die ook aan de film hun medewerking hebben verleend. Er worden schilderijen getoond van Sjef Hutschemakers, Patrick Creighton, Jos Hamelers, Rob Brouwers, Harrie Kranen, Daan Wildschut, Frits van de Zander, Felix Wijs, Paul Beckers, Jan van der Hijden en Ton Slits en beelden van Gene Eggen, Peter Schruyren en Louis Wiers. Tijdens de expositie wordt een non-stop voorstelling van Limburgs Palet op videofilm vertoond. De expositie is geopend van 9.00 tot 17.00 uur tijdens werkdagen.

Van 13 maart tot 10 april is in het Provinciehuis in Maastricht de gelijknamige expositie te zien, waaraan een 14-tal kunstenaars deelnemen, die ook aan de film hun medewerking hebben verleend. Er worden schilderijen getoond van Sjef Hutschemakers, Patrick Creighton, Jos Hamelers, Rob Brouwers, Harrie Kranen, Daan Wildschut, Frits van de Zander, Felix Wijs, Paul Beckers, Jan van der Hijden en Ton Slits en beelden van Gene Eggen, Peter Schruyren en Louis Wiers. Tijdens de expositie wordt een non-stop voorstelling van Limburgs Palet op videofilm vertoond. De expositie is geopend van 9.00 tot 17.00 uur tijdens werkdagen.

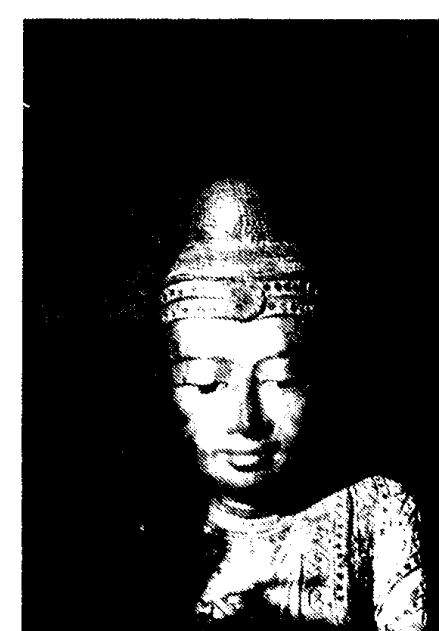
Deze unieke encyclopedie, die zowel degene, die professioneel met muziektheater bezig is als de geïnteresseerde leek alle denkbare informatie biedt over dit onderwerp, bestaat uit acht banden. De eerste vijf banden bevatten ongeveer 3000 naar auteur (componist/choreograaf) geordende artikelen over muziektheater, waarbij het gehele internationale repertoire met de diverse zwaartepunten, varianten en stromingen aan bod komt. Ook die werken, die tegenwoordig minder in de belangstelling staan, maar die vanuit muziekwetenschappelijk oogpunt belangrijk zijn, krijgen hier ruime aandacht. Bij de samenstelling werd vooral rekening gehouden met de nationale tradities op het gebied van muziektheater, niet alleen in Duitsland, Italië, Frankrijk en Oostenrijk, maar ook in de andere Europese landen, Noord- en Zuid-Amerika, Oost-Azië en Australië. Band zes bevat het register van alle titels en namen van personen. Band zeven en acht is een zaakregister met meer dan 2000 trefwoorden.

Wat de eerste vijf delen betreft wordt ieder werk in een afzonderlijk artikel belicht. Het bevat de meest complete informatie, die maar denkbaar is: originele en Duitse titel, genre, librettist (bij balletten componist), eerste uitvoering, rolverdeling, orkestbezetting, bijzonderheden op het gebied van uitvoeringspraktijk, het ontstaan van het werk, een commentaar erop, de inhoud, een bronvermelding en een literatuuroverzicht. In het bibliografisch gedeelte van het artikel wordt bovendien vermeld waar het origineel zich bevindt en waar het werk werd gedrukt en uitgegeven (inclusief zakpartituur en piano-uittrek). Liefst 200 medewerkers uit 13 landen - waaronder de Nederlanders Marius Flothuis en Paul op de Coul van de universiteit van Utrecht - werden ingezet om deze artikelen samen te stellen.

Wat betreft het aantal werken per componist, maakt het volgende voorbeeld duidelijk, hoe compleet deze encyclopedie is opgezet: van Ashton worden 18 werken behandeld, van Ballachine 33, van Bellini 9, van Donizetti 25, van Haydn 13, van Lehar 15, van Mozart 17, van Offenbach 22, van Puccini 10, van Rodgers 8, van Rossini 10, van Spontini 7, van Sullivan 10, van Verdi 26, van Wagner 10 en van Weill 9.

Het eerste deel van deze encyclopedie is inmiddels verschenen. Het recensie-exemplaar, dat ik op mijn bureau kreeg, was even indrukwekkend om zijn uiterlijk als interessant om zijn inhoud: het bevat 776 bladzijden, ongeveer 260 afbeeldingen (waarvan 40 in kleur), gebonden in rood leer (formaat 18 x 25), compleet met goudopdruk. Het bevat een kleine duizend werken van 87 alfabetisch gerangschikte componisten tot en met Donizetti. Het deel is in de herfst van 1986 verschenen en de volgende delen verschijnen jaarlijks rond dezelfde tijd. De banden zeven en acht komen naar verwachting in 1993 en 1994 op de markt.

Tot het verschijnen van de derde band (eind 1988) kan men tegen een gereduceerde prijs intekenen op deze unieke encyclopedie. Op de banden zeven en acht (zaakregister) kan afzonderlijk ingetekend worden. De intekenprijzen (f 496,80 per deel voor de eerste zes delen en f 537,30 per deel voor de delen zeven en acht) zijn hun geld meer dan waard. Voor nadere informatie kunt u terecht bij muziekhandel Riëks Sodenkamp, St. Jacobsstraat 5 in Maastricht (043-213141), die de encyclopedie uit Duitsland importeert.

● Sculptuur uit Birma, te zien in de Blauwe Olifant

Birmaanse kunst in De Blauwe Olifant

MAASTRICHT - In 'De Blauwe Olifant', de expositieruimte van Egidius Amkreutz, wordt momenteel de expositie 'Kunst uit betoverend Birma' gehouden. Er worden sculpturen in hout, brons en laktechniek getoond naast zeer mooie gebruiksvoorwerpen. Ook enkele marionetten verdienen bijzondere aandacht.

Slechts weinigen kennen Birma, lange tijd was het land gesloten en slechts met een speciale 'permit' voor zeven dagen kon met dit uitzonderlijk mooie en lieflijke land kennis worden gemaakt. De getoonde kunst uit dit land en ook de vaste collectie van 'De Blauwe Olifant' met kunstvoorwerpen, textiel en ceramiek, die een tijdsspanne van 4000 jaar geschiedenis omvat, geven een fascinerend beeld van Oost- en Zuidoost Azië.

Expositie en boek Pierre Delnoy

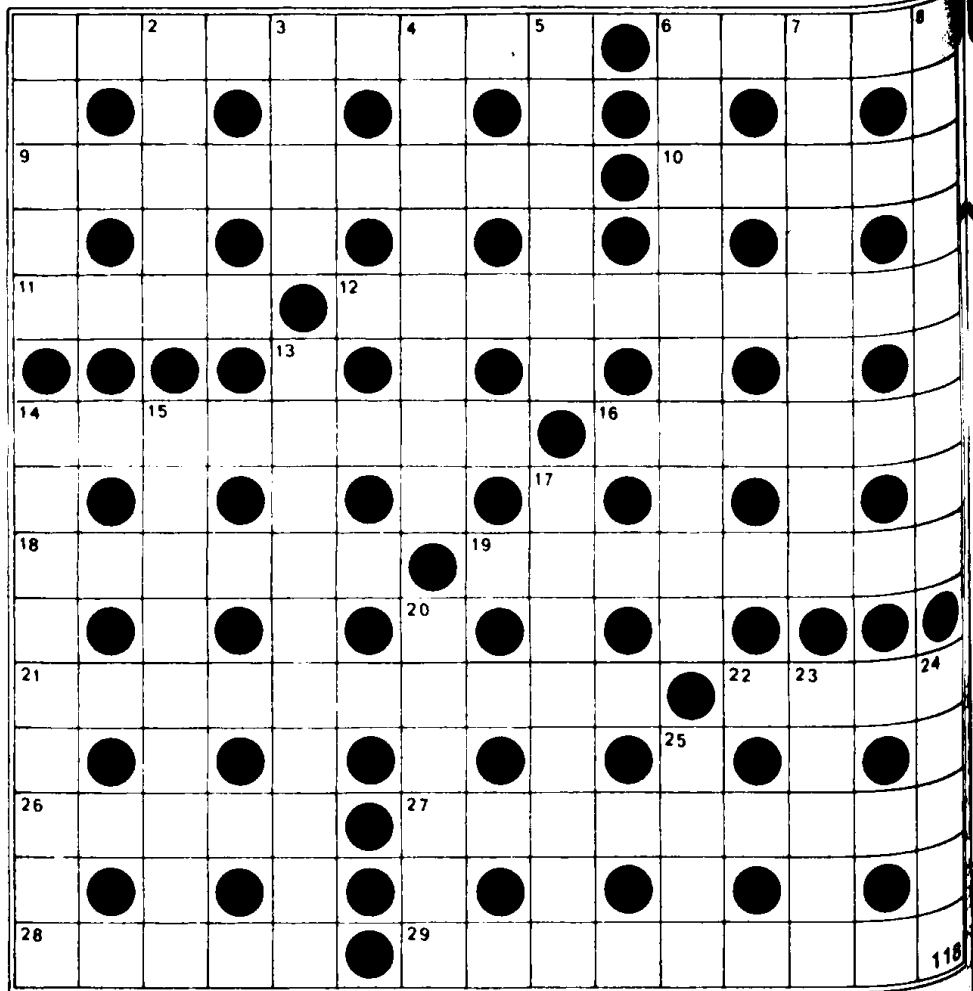
VAALS - Voorafgaande aan de grote expositie van zijn werk, die voor mei in het gemeentehuis van Vaals wordt gehouden, zal begin april een boek verschijnen met de levenswandel en een beschouwing van de oeuvre van kunstschilder/pentekenaar Pierre Delnoy uit Vlijen. Het boek treft een publicatie in A4-formaat, geschreven door publicist Jef Boer en uitgegeven bij uitgeverij J. Coenen. De exclusieve eerste oplage wordt in een oplage van 1000 exemplaren gepresenteerd, die gelijk van groot formaat illustraties - waaronder 25 afbeeldingen van schilderijen en aquarellen in de ruim 50 tekeningen.

Tot uiterlijk 12 maart kunnen meer exemplaren van dit boek worden gereserveerd tegen de speciale prijs van f 36,50 bij zelf afhaken in Vaals, Vaals of de V & D-boekhandel de regio. Na verschijnen bedraagt de officiële verkoopprijs f 46,50. Het wordt ingetekend en het gevraagde bedrag (indien U het boek thuis wilt sturen) wordt betaald U 5 gulden portokosten extra) voor 12 maart overgemaakt op gironummer 1032 of Rabobanknummer 147589215, name van uitgeverij Coenen te Simpelveld, dan wordt Uw naam op een ingevuld achteraan in het boek opgenomen.

Oplossing van gisteren

- o - a - e - r
o c u l e r e n
- c r e c h e -
c a b - - e e r
- s a m u e l -
d i a - d n - k
s o n d e - a i
- n - e - n o r m

weekendpuzzel

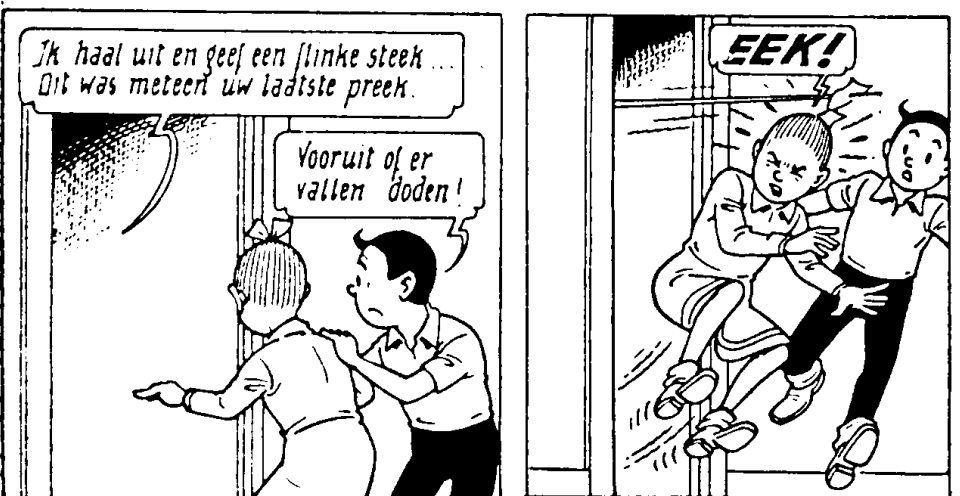
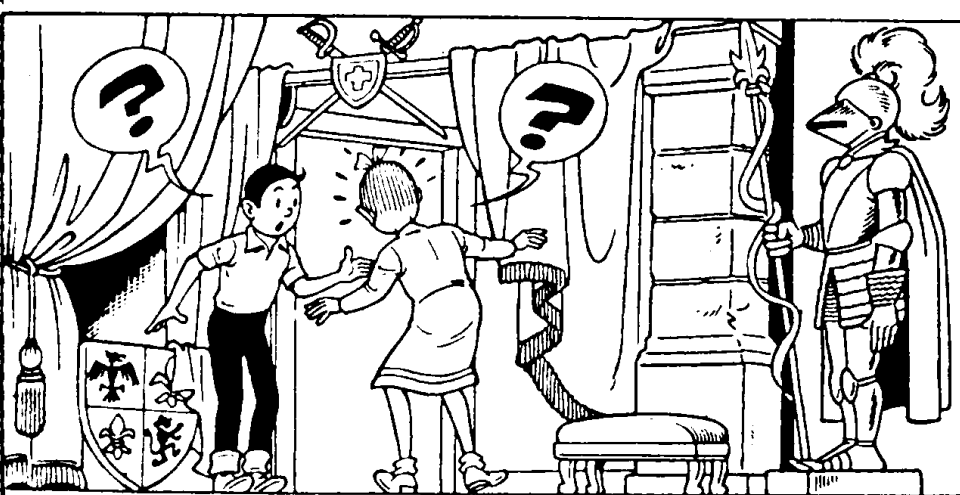
Horizontaal:

1. Van vier groei je, ook al krijg je het er naauw van. 6. Die zitten erg op elkaar. 9. Schiet maar eens uit uw slof. 10. Heeft ze u een klap gegeven, dat u zo vreemd doet? 11. Laaf je maar volgens de letter van de wet. 12. Gebruik daar een roper om het voor altijd goed te hebben. 14. Onderzoek hij of uw plaatje wel in de projector past? 16. Weet u nog met welke niem u hebt zitten knoeien? 18. 't Schijnt dat de kas tweemaal op z'n ouderwets is gekraakt. 19. Dat kan men niet in dalen kwijt. 21. Als vader eet 'k u het brood van 't bord. 22. Die dame is licht voor ons. 26. Wat een schandale, er zit water in de bak? 27. Hij is paraat, los van zijn provinciale afkomst. 28. Moeten we dan toch natte voeten krijgen? 29. Na het drinken van een glas deug 'k weer voor Vrouw Fortuna.

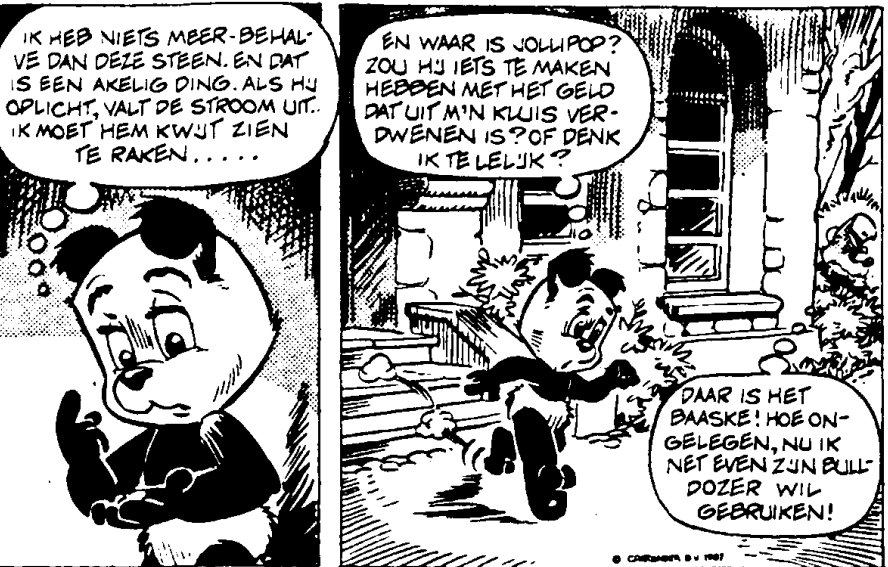
Verticaal:

1. Hiermee laat de baas 't afweten. 2. Wat heb ik er aan? 3. Die moet er net zo over. 4. In de kern is er nog wat gevaar in besloten. 5. Zwerend metaal. 7. Die moet nog in het stadium dat hij z'n streep door. 13. Pak hem bij zijn luren, want hem om en let eens op hoe hij verscheut. 15. Zeker voor een dubbele knoop. 17. Wat is dat vreemde hoop leek zijn tong te beroeren. Mag een ontheemde soms geen adem te nemen? 23. Geef hem maar van katten. Lieg 'm maar tot vervelens toe voor. 25. Het lokt men in alle talen.

de jolige joffer

panda en de diepgravers

recept

Komkommer en taugé

Benodigheden: 0,5 blok tahu, 2 ons taugé, 1 kleine komkommer, 2 grote uien, 1 teentje knoflook, 2 eetlepels azijn, 1 kopje zoete ketjap, 1 theelepel sambal oelek, zout, 1 bosje selderij.

Was de taugé en laat ze goed uitlekken. Schil de komkommer, bestrooi deze met zout en laat het vocht eruit lekken. Snijd het halve blokje tahu in dobbelsteentjes, frituur het in hete olie lichtbruin en laat de blokjes afkoelen. Snijd de uien in stukjes, fruit ze in wat olie en laat ze zachtjes even smoren. Maak een sausje van de azijn, ketjap, sambal, knoflook (uit de knijper) en eventueel zout en suiker. Leg de taugé op een platte schaal. Maak in het midden een kuilte en leg hierin de uitgelekte komkommer, leg aan de rand de afgekoelde stukjes tahu. Strooi hierover de gefrituurde uien. Schep met een lepel het sausje over het geheel en strooi er als laatste wat gehakte selderij over.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad

Directie:
J. Drost
mr. F.A.M. van Hellemond
Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen
Bank: Paribas, Heerlen
rek.no. 63 36 90 015
Giro: 10 35 100
Tel.: abonnementen:
045-739881
advertenties:
045-739886

Bijkantoren:
Brunssum 045-256300
Geleen 0494-46800
Hoensbroek 045-218550
Kerkrade 045-42932 45500
Maastricht 043-254477
Schaeberg 045-311771
Roermond 04750-18400
Sittard 04490-15077
Valkenburg 04406-15000

Telex:
redactie 5612
overige afdelingen 5600

Abonnementenprijzen:

bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal f 68,-
per maand f 23,-

Van onze Haagse redactie

Advies gevraagd over identificatieplicht

tionale bepalingen.

De identificatieplicht is door het kabinet voor het eerst genoemd in het regeerakkoord. Volgens de

regering kan zo'n instrument bijdragen aan een effectieve bestrijding van fraude en andere vormen van criminaliteit. Van een algemene identificatieplicht is

volgens Lubbers geen sprake. De verplichting zal alleen gelden bij fraudezaken en in gevallen, waarin de politie nu al de bevoegdheid heeft om iemand naar

zijn naam te vragen. Tijdens het Kamergebied over de regeringsverklaring is felle kritiek op het voornemen geuit. De meeste fracties wensten eerst een duidelijk antwoord op de vraag of een identificatieplicht niet in strijd is met bepaalde grondrechten. Dat onderzoek is toen toegezegd.

Tegen de identificatieplicht bestaan veel bezwaren. Voor Nederlanders die de oorlog hebben meegemaakt, roept het voornemen pijnlijke herinneringen op aan het door de Duitsers ingevoerde Ausweis.

On(der)wijs

We zitten weer midden in een van die periodieke actiegolven in het onderwijs. De regering werkt met de 'kaasschaaf' (maar iedereen weet dat het eigenlijk een botte bijl is) en heeft het ditmaal geprobeerd op twee fronten: bij de vierjarige die nog niet leerplichtig zijn door de 'kortingsmaatregel', en de rest

van de school door de maatregel dat zieke leerkrachten een of twee dagen niet vervangen mogen worden door invallers. En wat doen de scholen? Die zoeken naar een mogelijkheid om de kinderen zo weinig mogelijk, maar zichzelf helemaal niet te laten lijden onder de maatregelen. En dat is nog legitiem ook: leerkrachten hebben een rechtspositie waar niet zonder meer aan geknabbel kan worden, terecht niet, uiteraard: maar kinderen hebben slechts de leerplicht, en daar kan ieder feitelijk naar believen inhoud aan geven. Het is schaamteloos van de politiek, om ouders en leerkrachten te dwingen over de hoofden van kinderen heen met elkaar uit te vechten wat er moet gebeuren om de problemen op te vangen. Maar dat geeft ouders en leerkrachten niet het recht om samen die kinderen te grazen te nemen door ze een paar dagen gedwongen te laten 'staken'. Daar lijden namelijk alleen de kinderen onder, en het laat Deetman koud.

En wat de iets verdere toekomst betreft: nooit zal helemaal uitgemak kunnen worden wat slechter is voor de opvoeding van het kind: met twee kinderen meer per klas, of de 4-, 5- en 6-jarigen minder uren laten maken. Maar wanneer ouders en leerkrachten werkelijk voor 100 procent voor die opvoeding willen staan, dan zal de schade zeer beperkt kunnen blijven.

De politiek zal eindelijk eens met daden moeten tonen, dat zij werkelijk beseft hoe belangrijk onderwijs op zo hoog mogelijk peil is voor het bestaan van Nederland als hoog ontwikkeld en economisch meetellend land. Het wordt echt tijd dat er spoedig een eind komt aan het Haags geklungel op onderwijsgebied, dat nu al bijna tien jaar duurt, en waarvan de schade pas over jaren zichtbaar zal worden.

SB

Kort geding tegen Simonis:

LIO niet ontvankelijk verklaard

Van onze correspondent

UTRECHT - De president van de Utrechtse rechtbank, mr. C. van Harinxma thoe Slooten, heeft gistermorgen het Landelijk Interdisciplinair Overleg Feminisme (LIO) niet ontvankelijk verklaard in het kort geding dat het tegen kardinaal Simonis had aangespannen, vanwege diens artikel over het mannelijk godsbeeld en de feministische theologie.

Daarmee schaarde Van Harinxma zich achter de raadsleden van kardinaal Simonis, die al hadden betoogd dat het LIO geen recht van spreken heeft. Volgens de advocaten is het LIO niet representatief voor de feministische theologen en is het pas opgericht enkele weken nadat het artikel van Simonis verscheen in de Nederlandse editie van het internationale katholieke tijdschrift Communio.

Het LIO en de Amerikaanse feministische theoloog Mary Daly eisten gistermorgen dat het blad Communio uit de handel wordt genomen en dat het artikel van Simonis ook niet in andere organen zal worden afgedrukt (begin deze week verscheen de tekst ook in het blad Katholieke Stemmen). Over eiseres Mary Daly zei de rechtbankpresident dat 'zij aan de andere kant van de wereld woont en hier geen belang heeft'. In het betreffende artikel heeft de kardinaal beweerd dat de feministische theologie de rooms-katholieke kerk ernstig bedreigt. Die theologie is volgens Simonis geobsedeerd door 'het spookbeeld van het seksisme' en leidt in zijn visie mensen weg van God. Volgens de kardinaal is er slechts één interpretatie van het godsbeeld mogelijk en dat is er een van exclusieve mannelijkheid. Voor vrouwen is er zijn inzien een zeer beperkte plaats in de kerkelijke leer en geen enkele plaats in de kerkelijke ambtelijke hiërarchie.

De officiële uitspraak volgt over veertien dagen.

Gedood

• Een militair van de Franse Unifil-eenheid is gistermorgen in Zuid-Libanon om het leven gekomen bij de ontploffing van een bom. De explosieve lading was geplaatst op een weg in de buurt van het dorp Sribbine, ongeveer vijf kilometer van de grens met Israël. In deze omgeving bevinden zich twee posten van de door Israël gesteunde militie SLA (Zuidlibanese leger) en zijn veel mijnen in de omgeving geplaatst. Sinds 1978 zijn in Zuid-Libanon 23 Franse Unifil-militairen gedood.

'Blanke zetels'

• Zimbabwe wil de gegarandeerde zetels voor blanken in het parlement dat jaar afschaffen. Het schrappen ervan betekent dat blanken voortaan niet zoals zwarte gekozen oproepkaarten voor verkiezingen krijgen, zo heeft minister van voorlichting Nathan Shamuyarira van Zimbabwe gisteren verklaard. Zo zou er een einde komen aan de aparte zetels voor de vroegere, blanke premier Ian Smith en zijn blanke conservatieve Alliance-partij. De mogelijkheid daartoe ontstaat dit jaar volgens de voorwaarde van de grondwet van Brits ontwerper die Zimbabwe kreeg toen het in 1980 onafhankelijk werd.

Contra alcohol

• De rooms-katholieke bisschoppen van Engeland en Wales hebben de bevolking voorgedragen, dat het stijgend alcoholgebruik tot grote problemen kan leiden. Van de Britten moet 3,5 procent al als alcoholist worden beschouwd en het percentage overlijdensgevallen als gevolg van alcoholmisbruik is sinds 1963 verdubbeld. Daarom doen alle mensen er volgens de bisschoppen goed aan, te bezien of zij verandering moeten brengen in hun drinkgewoonten en of het wel juist is, ruime tolerantie te betrachten tegenover mensen die te veel drinken.

Ramiz Alia

• Het Albanese parlement heeft partijleider Ramiz Alia gisteren opnieuw gekozen tot voorzitter van het presidium van de Volksvergadering (parlement). De voorzitter van het presidium is het staatshoofd van Albanie.

Seveso

• Het Europees Parlement heeft de ministerraad van de Europese Gemeenschap gevraagd om, in het licht van de massale Rijnvergiftiging na de brand bij het Zwitserse chemische bedrijf Sandoz, de zogenaamde Seveso-richtlijnen aan te scherpen. Na de grote doorniervergiftiging bij de Italiaanse plaats Seveso in 1976 werd in de Gemeenschap een richtlijn van kracht om het risico van dit soort ongelukken te verminderen. Tot nu toe hebben slechts vier van de huidige twaalf EG-landen de richtlijnen omgezet in nationale wetgeving. Desondanks zijn het erover eens, aldus het Parlement, dat de hoereligheden ontrillbare stoffen die volgens de richtlijnen mogen worden opgeslagen, veel te groot zijn.

Lubbers: 'Financieel probleem van honderden miljoenen'

Enorm geldtekort bij Rijksgebouwendienst

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - De Rijksgebouwendienst kampt met begrotingsverschijdingen van enkele honderden miljoenen guldens. Een herbezinning op de bestaande bouwprogramma's is daarom nodig. Dat kan ertoe leiden dat bepaalde gebouwen later zullen verrijzen. Het is niet uitgesloten dat ook de voorgenomen bouw van nieuwe gevangenissen, waaronder in Sittard, vertraagd zal worden, maar dat zal hoogstens marginaal zijn.

Premier Lubbers bevestigde gisteren op zijn wekelijkse persconferentie dat de Rijksgebouwendienst kampt met een financieel probleem in de orde van grootte van enkele honderden miljoenen. Dat maakt een herschikking van de beschikbare middelen nodig. Daarover wil het kabinet volgende week vrijdag besluiten. Inmiddels is bekend gemaakt dat de directeur-generaal van de Rijksgebouwendienst, ir. M.J. Loschacoff, op zijn eigen verzoek met ingang van 1 juli van zijn taak ontheven is. Hij wordt dan raadsadviseur op het ministerie van VROM. Ir. Loschacoff is 60 jaar. Hij wordt opgevolgd door mr. F.W.R. Evers, thans plaatsvervangend directeur-generaal Milieubeheer op hetzelfde ministerie.

Premier Lubbers ontkennde dat er een verband bestaat tussen de wisseling aan de top van de Rijksgebouwendienst en de nu bekend geworden tegenvallers. Al eerder had de RGD tijdelijke stappen ondernomen om het oplopen van de tekorten zoveel mogelijk te beperken.

Volgens Lubbers zijn de problemen eerder een gevolg van een politieke beslissing, die nog genomen is door de vroegere minister van VROM, Winsemius. Deze besloot indertijd om de uitgaven van de RGD minder voorzichtig te ramen, nadat gebelken was dat geld wat de RGD overhield, terugvloeide naar de Schatkist en in mindering werd gebracht op de uitgaven van het daaropvolgende jaar.

In plaats daarvan koos Winsemius voor een minder voorzichtige aanpak, voor een 'overdruk' situatie, zoals Lubbers het uitdrukt. Dat hield het gevaar in dat de RGD onder bepaalde omstandigheden in een jaar meer geld dreigde uit te geven, dan

begroet was. Winsemius koos bewust voor dit risico, ook al kon dat betekenen dat bepaalde projecten vertraagd zouden worden. De toenmalige minister was er op deze manier zeker van dat in ieder geval het volledige bedrag van de begroting van de RGD beschikbaar kwam.

Naast deze riskante begrotingsaanpak worden de tegenvallers voorts veroorzaakt door enige versnelling van de betalingen van de RGD, die nu wat meer op tijd betaald. Verder worden enkele projecten versneld uitgevoerd, hetgeen ook een extra belasting van de begroting tot gevolg heeft.

Geldboete niet langer fiscaal aftrekbaar

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Het kabinet vindt dat geldboeten met ingang van 1988 niet langer aftrekbaar mogen zijn voor de belastingen. Het betreffende wetsvoorstel zal binnenkort door staatssecretaris Koning (Financien) voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State. Doel is te komen tot de afschaffing van de aftrekbaarheid van boeten voor de vennootschapsbelasting en voor de inkomstenbelasting.

De nieuwe regeling vloeit voort uit het regeringsstandpunt over het rapport van de Interdepartementale Stuurgroep Misbruik en Oneigenlijk gebruik (ISMO-rapport). Tot nu toe zijn boeten, opgelegd door de strafrechter, en schikkingen ter voorkoming van strafvervolgving aftrekbaar van de belasting.

Kabinet verslapt greep op inkomens elf vrije beroepen

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Het kabinet heeft besloten zijn greep op elf van de zeventien categorieën van vrije beroepen te verslappen. Het gaat om onder meer huisartsen, architecten, ingenieurs, dierenartsen en advocaten, wier inkomens niet langer door de minister van sociale zaken kunnen worden vastgesteld.

Het kabinet heeft hiertoe besloten om op deze wijze de marktwerking bij vrije beroepen te bevorderen. Dat is ook mogelijk omdat voor een aantal medische vrije beroepen inmiddels norminkomens zijn vastgesteld. In de nieuwe wet over de inkomens van vrije-beroeps beoefenaars wordt deze kwestie verder geregeld.

In afwachting van definitieve afspraken met de betrokkenen valt een aantal vrije beroepen nog onder de nieuwe wettelijke regeling. Daarbij gaat het om de medisch-specialisten, tandarts-specialisten, tandartsen, apothekers en logopedisten, alsmede de notarissen.

De groepen waarvan de inkomens niet langer worden vastgesteld zijn: architecten, stedenbouwkundigen, raadgevende ingenieurs, advocaten, registeraccountants en dierenartsen. Voor de volgende groepen medische beroepen zijn norminkomens vastgesteld, en zij worden dus ook vrijgesteld: huisartsen, fysiotherapeuten, oefentherapeuten Cesar/Mensendieck en verloskundigen.

Regering-Kohl laat het bij spijtbetuiging IRAN EIST OFFICIEEL EXCUUS WEGENS GRAP

Van onze correspondent

BONN - De rel die die Rudi Carrell met zijn grap rond de Iraanse geestelijke leider ayatollah Khomeiny heeft ontkeerd, ontaardt steeds meer in woordenstrijd tussen Bonn en Teheran. De Iraanse ambassadeur in Bonn, Salari, heeft gisteren op een persconferentie dat de regering-Kohl officieel haar excuses aanbiedt. Voor Teheran is het tot nu toe door Bonn geuite 'diepe betrouwen' onvoldoende.

klaarden de woordvoerders van kanselier Helmut Kohl en minister van buitenlandse zaken, Hans Dietrich Genscher. De Iraanse ambassadeur Salari zei te weten dat er persvrijheid in de Bondrepubliek is en „we moeten de eenzijdige berichtgeving aanvaarden, maar we kunnen het ons niet laten welgevalen dat men grappies maakt over onze geestelijke leider“. „In de islamitische wereld is het ondenkbaar dat men de geestelijke leider belachelijk maakt. Dat dient men te weten als men een culturele groep van een miljard mensen in zijn grappen betreft. Als men desondanks zo'n grap bedenkt, hoeft men zich er ook niet over te verwonderen dat er een golf van woede ontstaat“.

Salari zei dat Iran geen staatscrisis wil ontketen, en het feit dat de twee uitgewezen Westduitse diplomaten ineens vier dagen langer de tijd hebben gekregen om hun koffers te pakken duidt daar ook op. Voor Iran zijn de verontschuldiging van Carrell en zijn werkgever, het WDR, alsmede het be-

treuren door Bonn, echter niet voldoende.

Er was nog iets dat de Iraanse ambassadeur dwars zat. Kohls adviseur Horst Teltschik antwoordde alweer enige tijd geleden op een vraag van een journalist, welke persoonslijkenheden hij het meest verachtte: „Hitler, Stalin en Khomeiny“. Ook in dit geval eist Salari officiële excuses van kanselier Kohl. Diens woordvoerder Ost: „Horst Teltschik heeft dit als privé-persoon gezegd en niet in zijn functie als adviseur van Helmut Kohl. Daarom kan de regering zich ook hier niet officieel verontschuldigen“.

De regeringswoordvoerder bekleemde dat Bonn de regering in Iran heeft gewaarschuwd de zaak niet verder te laten escaleren.

Intussen wordt uit de omgeving van Carrell gemeld, dat hij op advies van de politie zijn vrouw en kind naar een veiliger plek heeft gebracht. Hij zelf is onder politiebewaking druk bezig met het voorbereiden van zijn nieuwe 'Tages-show'.

Ouders denken verschillend over vergroting klassen

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Ouders van schoolgaande kinderen verschillen van mening over het vraagstuk of jonge kinderen minder les moeten krijgen, of dat alle klassen in het basisonderwijs groter moeten worden. De Nederlandse Katholieke Oudervereniging (NKO) wil in geen geval grotere groepen; de Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VVO) vindt grotere groepen beter dan minder les.

Ouders en schoolbesturen staan voor deze keuze nu een meerderheid in de Tweede Kamer akkoord gaat met het alternatieve plan van CDA en VVD om 220 miljoen gulden te bezuinigen op onderwijs aan kinderen van vier jaar. De NKO vindt een extra vrije middag voor de jongste kinderen Groep 1, 2 en 3 onderwijskundig minder ingrijpend dan grotere klassen. De vrijdagmiddag zou het beste zijn, omdat die goed te

combineren is met de arbeidstijdvermindering van veel ouders, aldus H. Loonen, beleidsmedewerker van de NKO. Hij benadrukt echter dat scholen en ouders in overleg een keuze moeten maken.

Minder les biedt ook nog verschillende mogelijkheden: Vierjarige 12 uur naar school laten gaan in plaats van 22 uur; 4- en 5-jarigen 17 uur of 4-, 5- en 6-jarigen 19 uur naar school laten gaan.

B. Vroon van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs vindt het „belachelijk“ zo'n keuze aan de ouders en scholen over te laten. Hij acht het niet denkbeeldig dat ouders die zich niet kunnen vinden in die uiteindelijke keuze, gedwongen zijn voor hun kind een andere school te zoeken. Dat geldt bijvoorbeeld voor ouders die allebei werken en voor eenoudergezinnen. „Die keuze is dan niet ingegeven door onder-

wijskundige motieven, maar door organisatorische. Om die reden kan een kind terecht komen op een school van een andere signatuur en dat is onverteerbaar“, aldus de VOO-woordvoerder.

Regionaal

De onderwijsorganisaties vinden dat er regionaal afspraken gemaakt moeten worden. Onderlinge concurrentie tussen scholen kan dan voorkomen worden.

Volgens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten streven de meeste gemeenten naar de vorming van grotere klassen. De Katholieke Onderwijsvakorganisatie meldt echter dat er in West-Friesland en Limburg ook nogal wat gemeenten zijn waar korter les gegeven wordt „om nog iets van de uitgangspunten van de basisschool overeind te houden“. Grotere klassen passen daar niet in.

Limburgs Dagblad 2 weken gratis

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____ plaats: _____
Tel. _____ (i.v.m. controle bezorging)
abonneert zich en ontvangt het Limburgs Dagblad 2 weken gratis en wenst daarna:
☐ een abonnement met automatische betaling per maand
☐ een kwartaalabonnement

Deze bon in een open envelop (zonder postzegel) zenden aan:
Limburgs Dagblad, antwoordnummer 46, 6400 VB HEERLEN
OF BEL GRATIS 06-0229911

Juist dat wat u interesseert staat elke dag weer net iets uitvoeriger in deze krant.

U heeft het bewijs in handen.

IN GEUREN & KLEUREN

Limburgs Dagblad

'Veelprater' Piet Steenkamp geeft college 'Eerste Kamer heeft het laatste woord'

Van onze verslaggevers

DEN HAAG – Een vraag en de dijkdoorbraak is een feit: een vloed van woorden overspoelt de verslaggevers. Maar professor dr. Piet Steenkamp, voorzitter van de Eerste Kamer, weet het. „Ik ben een veelprater.” Tijdens het gesprek verontschuldigt hij zich regelmatig voor deze tot een karakteristieke eigenschap uitgegroeide gewoonte, 'de vrucht van jaren lang college geven'. Dan stikt de verbale lawine en krijgen de verslaggevers de kans hem een volgende vraag voor te leggen.

PIET STEENKAMP
...morele binding...

Steenkamp is nauwelijks te stuiten als 'zijn' Eerste Kamer aan de orde komt. Naar aanleiding van de komende Staten- en de daarop volgende Eerste Kamerverkiezingen legt hij uit waarom deze 'poot' van de volksvertegenwoordiging onder geen beding mag verdwijnen. „Er zijn op landelijk niveau maar twee gekozen organen en dat moet zo blijven.”

„Als ik ambassadeurs op bezoek krijg, heb ik altijd de grootste moeite om uit te leggen dat de Eerste Kamer in ons land het laatste woord heeft bij de beoordeling van wetsontwerpen. Zij zijn gewend aan Eerste Kamers die minder te vertellen hebben. Als voorbeeld noem ik dan altijd de abortuswet van PvdA en VVD. Die werd hier verworpen. Zij vragen me dan altijd wat er vervolgens gebeurde. Dan moet ik antwoorden dat er lange tijd geen wetgeving kwam. Dat moet ik vaak wel drie keer uitleggen, voordat ze het begrijpen.”

'Amerikaans'

„Als de coalitie in de Eerste Kamer

(ADVERTENTIE)

BELONING

In het weekend 7-8 februari zijn uit de fabriek TEBUR.

Nijverheidsweg 1, industrieterrein. De Beitel te Heerlen, ontvreed:

1 heftruck merk Yale diesel

1 heftruck merk Linde LPG

2 compressoren merk Atlas

Copco

Op inlichtingen die leiden tot terugbetaling van deze eigendommen, staat een beloning van

f 2000,-

Informaties alleen schriftelijk

aan: ARMAX, postbus 6071,

6401 SC Heerlen

na de verkiezingen de meerderheid verliest, wat ik overigens niet verwacht, dan denk ik dat er meer overleg moet komen tussen de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Een beetje op de Amerikaanse manier, waar bij verschil van mening tussen de beide kamers van de volksvertegenwoordiging in gezamenlijk overleg een oplossing wordt gezocht.”

„Bovendien zal het kabinet, wanneer de coalitie geen meerderheid meer heeft in de Eerste Kamer, van tevoren al rekening houden met het standpunt van oppositiepartijen. Maar dat kan met onderwerpen als bij voorbeeld euthanasie grote problemen geven.”

„Ik betreur het overigens dat de wetgever tot nu toe niet in staat is moeilijke zaken als euthanasie en stakingsrecht te regelen. Voor een vergaande legalisering van euthanasie is een meerderheid in het parlement. Toch kan ik me heel goed voorstellen dat het CDA daaraan niet wil toegeven. Tenslotte moet deze partij een aanvaard wetsontwerp mee ondertekenen en helpen uitvoeren. Je kunt van een partij niet verwachten dat men dat met zo'n omstreden zaak doet.”

„Ik ken mensen die uitsluitend op het CDA stemmen, omdat deze partij zich tegen de legalisering van euthanasie verzet. Zoals er ook veel mensen zijn die alleen PvdA stemmen, omdat ze absoluut tegen kruisraketten zijn. Als die partijen die standpunten verlaten, zou hen dat veel kiezers kosten.”

Tweede lezing

„Twee weten meer dan één. Wetgeving kan mensen gevoelig treffen. Daarom is het goed dat door de Tweede Kamer aanvaardde wetsontwerpen nog eens worden bekeken. Iedereen die voor afschaffing van de Eerste Kamer is, pleit ook

maar het is wel de vraag of zij altijd de mening van de meerderheid van ons volk geeft.”

Legitimatie

„Ik denk niet dat er veel zal veranderen nu de Eerste Kamer in juni voor het eerst in haar geheel zal worden vervangen (tot nu toe werd de Eerste Kamer elke drie jaar voor de helft gekozen, red.). Natuurlijk is zij volgens actuele politieke verhoudingen samengesteld, maar als er volgend jaar weer Tweede Kamerverkiezingen zijn, zijn zij weer actueler samengesteld. In ons land spelen regeringsakkoorden een grote rol. Formeel zijn Eerste Kamerleden niet aan een regeringsakkoord gebonden. Maar er is wel een morele binding. De fracties houden hier wel degelijk rekening met wat er in het regeringsakkoord is afgesproken.”

„Bovendien ligt het politieke primaat bij de Tweede Kamer. Dat erkennen alle fracties. Dat verandert ook niet nu de Eerste Kamer in haar geheel wordt vervangen. Dat betekent dat wij niet reageren op allerlei politieke actualiteiten en incidenten. Dat laten we geheel aan de Tweede Kamer over. Onze belangrijkste taak is het op-

altijd voor een tweede beoordeling van wetsontwerpen door een vergrote Tweede Kamer, via een referendum, of door middel van toetsing door de rechter.”

„Maar een nadeel is wel dat de Eerste Kamer alleen maar ja of nee kan

'Opnieuw bekijken van wetsontwerpen is onze belangrijkste taak'

zeggen tegen een wetsontwerp. Wijzigingen kunnen we niet aanbrengen. Dat leidt weleens tot frustraties bij de leden. Als we iets echt volstrekt onzin vinden, kunnen we het verworpen. Maar ik zeg altijd tegen degenen die het recht van amendement willen, dat ze dan wel de hele week hier moeten zitten, want dat kost veel meer tijd dan de ene dag in de week dat we hier nu vergaderen.”

„Daarnaast vind ik het goed dat mensen die in de dagelijkse maatschappelijke praktijk staan, ook de kans krijgen om hun oordeel te geven over wetgeving. Tweede Kamerleden zijn full-time politici. Dat heeft voor- en nadelen. Eerste Kamerleden hebben naast deze functie nog een betrekking in het maatschappelijk leven. Dat geeft toch een andere kijk op de zaken.”

„Bovendien zijn de Eerste en Tweede Kamer de enige twee gekozen organen op landelijk niveau. Daarnaast is de invloed en macht van de Raad van State en van de rechtshoofden groot. Met alle respect die ik voor de rechterlijke macht heb,

nieuw bekijken van wetsontwerpen.”

Begrotingen

„Daardoor komen we weleens in tijdnood bij de behandeling van de begrotingen. Ik zeg dan: laten we die begrotingsbehandeling maar eens achterwege laten. Maar zover krijg je de leden niet. Dat begrijp ik ook wel, want voor sommige collega's is het de enige mogelijkheid om zich politiek te profileren.”

„Ik geloof niet dat het kabinet zal vallen alleen op grond van slechte verkiezingen voor een van de coalitiepartners. Een coalitie kabinet is altijd gebaseerd op een wat fragiele samenwerking. Het kabinet-Den Uyl was wat dat betreft ook huilen, dus dat geldt zeker niet alleen voor combinaties van CDA en VVD. Incidenten kunnen de samenwerking bederven. En wat dat betreft is er wel een verschil tussen het eerste en tweede kabinet-Lubbers.”

HELMUT SCHMIDT
...grondrecht...

Van onze correspondent

BONN – De door Rudi Carrell ontzettende woede in Iran houdt de Westduitse media bezig. De sensatiebladen brengen verhalen onder koppen als: 'Carrell in levensgevaar', 'Duitse veiligheidsexperts vrezen sjitische killer-commando's', 'Anti-terreur-specialisten beschermen familie'.

De serieuze kranten besteden commentaren aan de zaak. In het liberale weekblad Die Zeit een commentaar van Helmut Schmidt. Hij schrijft onder meer: „Het klopt weliswaar dat de enthousiaste Iraners hun ayatollah Chomeini bij diens terugkeer uit zijn Parijse ballingschap letterlijk met geschenken overlaadden, maar damesondergoed, zoals Carrell suggereerde, was daar niet bij.”

„Nu is goede raad duur. De leider van de Iraanse revolutie is woedend. Chomeini doet precies hetzelfde wat ongeveer 30 jaar geleden zijn voorganger de sjah deed. Die eiste bij Konrad Adenauer straf van Duitse journalisten die hem onwelgevallige verhalen schreven over zijn verstoten vrouw. Bijna kreeg hij zijn zin. De 'reuzestaatsman' Molleman van het ministerie van buitenlandse zaken heeft al de eerste buigingen gemaakt voor de protesterende Iraanse ambassadeur. Dat moet voldoende zijn. Rudi Carrell heeft als Hollander bij ons weliswaar geen politiek asiel, maar wel het grondrecht van de vrijheid van meningsuiting, ook als hij hem af en toe een grap uit de hand loopt.” Aldus Helmut Schmidt.

'Smakeloosheid'

Heel wat minder tolerant is het commentaar in de rechtse Welt: „Het ging om een in onze landen gebruikelijke smakeloosheid. Zonder voorbedoeling werd het item niet gemonteerd. De pointe, de als streng religieus en verder oorlogszuchtig bekend staande leider van Iran met damesondergoed te trac-

Süddeutsche: Het gaat ook om politieke waarden in eigen land

Helmut Schmidt mild over satire Rudi Carrell

ten en de emotionele reacties te begrijpen dat de morele regels van de islam beschermen en respect verdienen. We leven niet alleen op de wereld.”

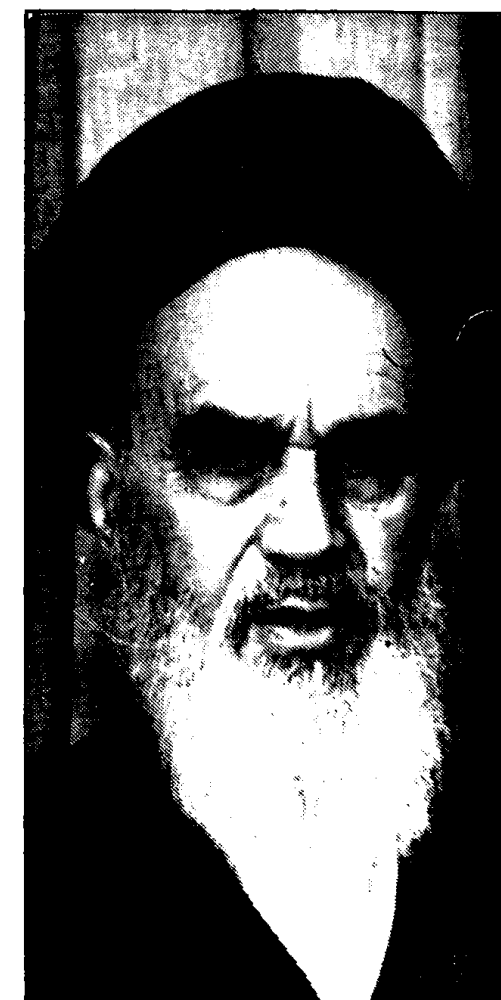
'Kostbaar goed'

De liberale Süddeutsche Zeitung: „Carrells Tagedes brengt goed toegankelijk voor mor niet bits, maar voor Duitse begrippen buitengewoon actueel en origineel. Iemand die het dagavond niet meer leuk vindt was de Iraanse ambassadeur in Bonn. Als antwoord produceerde het regime in Iran een staatsatollah Chomeini die het geestelijke regime van ayatollah zich beledigd voelde. Een systeem dat het ontbreken van vrouwelijke armen en al draconisch bestraft, moet als een dervoudige laster hebben ervaren wat Carrells satira suggereerde: tegen de staat tegen het geloof en tegen de staatshoofd. Voor Bonn is echter het een en ander op spel.”

„Iran is de beste klant van de Bondsrepubliek in het Midden-Oosten. Niet allen financieel, maar ook politiek. Maar toch gaat niet alleen om het geld, maar om de zedelijke verantwoordelijkheid van een vreemde maar ook om de politieke verantwoordelijkheid van de regering. Het mag niet zo worden dat de Duitse televisie bij alles rekening houdt met de culturele gevoeligheden van 160 landen. De persvrijheid thuis is een minstens kostbaar goed als de gevoeligheid in het buitenland. Een demonstratieve afkeuring van de trekkingen met Iran zou een past antwoord zijn op de Iraanse maatregelen.”

'Hoogmoed'

De Frankfurter Rundschau schrijft onder meer: „In de salies in de reacties op de Iraanse plect klinkt toch ook een behoorlijke portie Europese hoogmoed door, wat onterecht is, omdat de islamitische waardevoorsellingen niet delen. Dat we door theoretische dicatoren in Tehran niet ons handelen laten voorschrijven, zoals de sjah dat probeerde met de 'Lex Soraya', de ene kant, dat we bij alle rechtvaardige kritiek op het regime in Tehran het gevoel van huizenhoge suprematie controle moeten houden, is de andere kant van de medaille.”

AYATOLLAH CHOMEINI
...de beledigde...

(ADVERTENTIE)

contactlens-
brillenspecialzaak

De leukste nieuwe
kinderbrillenmode
met onze
bekende garantie

P. HOPPENBROUWERS
EMMALEIN 11
HEERLEN. Tel. 711984
bij de Pancratiuskerk
t.o. de Passage

Van de redactie buitenland

De dadendrang van Sovjet-leider Michael Gorbatsjov overweldigt vriend en vijand. De eigen bevolking slaat verbijst en ietwat wantrouwig gaande hoe onder het motto „democratisering” machtsmisbruik en corruptie aan de kaak worden gesteld. Maar ook over de grenzen van het Sovjet-rijk strijden ongelof en hoop om de voorrang. Dat geldt voor de landen van het Warschau Pact en voor het NAVO-bondgenootschap.

In beide machtsblokken leiden Gorbatsjovs visies tot veel onderling gekrakeel. In het Oosteuropese kamp tekent openbaart zich een al veel langer onder de oppervlakte bestaande scheiding der geesten. Maar ook in de NAVO-rijen slaagt men er niet in de immer luid aangeprezen eenheid te bewaren. Nog deze maand mogen de bezorgde Westeuropese bondgenoten, inclusief Nederland, president Reagans onderhandelingschef Paul Nitze verwachten. Hij moet duidelijk maken wat de administratie nu precies aanwil met de versnelling in het SDI-programma en welk effect dat heeft op de Geneefse kernwapenonderhandelingen.

In de Westeuropese regeringscentra wordt gevreesd dat de Reagan-administratie een verkeerde inschatting maakt van Gorbatsjovs getoonde bereidheid tot vergaande (kern)wapenvermindering. In het verleden hebben Amerikaanse regeringsfunctionarissen, inclusief de president, geen geheim gemaakt van hun opvatting dat de Sovjetunie in dermate grote economische problemen verkeert, dat een wapenwedloop met de VS voor het Kremlin niet betaalbaar is. Gorbatsjovs initiatieven werden in Washington

vooral gezien als tekenen van zwakte. Tegenover dit „zwaktebeeld” moest dat van een sterk Amerika, bulkend van het zelfvertrouwen, staan. Een miljardensprong in de technologie zou de VS weer de leidende positie in de wereldpolitiek moeten geven, die in de jaren zeventig verloren was gegaan. Star Wars, het verdedigingssysteem tegen de meest vernietigende kernwapens, werd het uithangbord van Reagans politiek van kracht.

Irragante en het handige manoeuvreren van Gorbatsjov hebben een einde aan dit streven gemaakt. Reagans leiderschap werd en wordt steeds meer ter discussie gesteld, in de slag om de publieke opinie met als „lokkertje” de kernwapenvrije wereld ligt Gorbatsjov straatlangten voor.

Olie op vuur

De door defensie-minister Weinberger aangezwengelde discussie over een mogelijk vroegtijdige invoering van een SDI-systeem, wat zou inhouden schending van het ABM-verdrag uit 1972 dat dergelij-

ke systemen en beproeving ervan verbiedt, leidde tot grote strubbelingen in Washington en met de bondgenoten.

De poging van Weinberger, in de eerste plaats gericht op het verkrijgen en veiligstellen van de benodigde dollars voor het miljardenslindende SDI-onderzoek van een Congres dat sinds de laatste verkiezingen wordt beheerst door de Democratische oppositie, had een averechts effect. Voor- en tegenstanders van de „ruime” en „strikte” uitleg van het ABM-verdrag vloegen elkaar in de haren. Die ruime uitleg zou testen buiten het laboratorium toestaan en daarmee, zo liet Moskou weten, feitelijk het verdrag opblazen.

Gorbatsjovs „onthulling” op het vredesforum in Moskou afgelopen maandag, dat de VS bij de kernwapenonderhandelingen in Geneve hadden voorgesteld de ruime interpretatie van het ABM-verdrag te hanteren, gooidde olie op het vuur.

Verontrusting

De Europese bondgenoten, aangemoedigd door de oppositie in het Congres, lieten stuk voor

MICHAEL GORBATSJOV
...veel vraagtekens...

stuk van hun verontrusting blijken. Zij immers hadden eerst moeten constateren dat Reagan zonder vooroverleg in Reykjavik bereid was de strategische ba-

lans op zijn kop te zetten als SDI maar overeind bleef. Nu zien zij, ten gerieve van datzelfde SDI, de kansen op vermindering van kernwapens slinken, ook weer zonder dat naar hun mening is gevraagd.

Bovendien realiseren de bondgenoten zich dat Reagan volgend jaar aftreedt. Zijn opvolger kan er heel andere ideeën over de omgang met Moskou en de waarde van SDI op nahouden. In de verhouding tussen deze administratie en de Europeaanen, al danig op de proef gesteld door de handelsproblemen, zal het de komende tijd hommeles blijven.

Voorsnog kunnen Westeuropese regeringen Gorbatsjovs voorstellen, variërend van atoomprouwenstop tot een meer westers aandoende definitie van mensenrechten, van voorstellen tot opruiming van chemische wapens tot afzien van de status van kernmogendheid, afdoen met „dat waren de woorden, maar nu de daden.” Maar de overtuigingskracht van dergelijke reacties slinkt met de dag en zal zeker door de Westeuropese oppositiepartijen danig worden aangevochten. Niet voor niets woedt de dis-

cussie over deze kwesties het hevigst in Groot-Brittannië, waar verkiezingen voor de deur staan.

Maar ook in de Oosteuropese landen worden Gorbatsjovs manoeuvres met gemengde gevoelens bekeken. In het Westen wordt geklaagd, dat de toezeggingen over vrijlating van dissidenten maar gedeeltelijk worden nageleefd. Maar in landen als Tsjechoslowakije, Roemenië, Bulgarije en de DDR is elke vrijgelaten en weer in de maatschappij opgenomen regimekriticaat er één teveel.

Met uitzondering van Hongarije en Polen, waar economische en politieke hervormingen veel verder gaan dan in de Sovjetunie, vrezen de partijtoppen dat Gorbatsjovs ideeën bedreigend zijn voor hun machtspositie. In het Oostblok leidt het optreden van Gorbatsjov ertoe dat hervormingsgezinde krachten in hun positie worden versterkt, een belangrijk gegeven omdat vanwege een sterk verouderd leiderschap in alle Oosteuropese landen in meerdere of mindere mate woedt. In Tsjechoslowakije bijvoorbeeld

zei partijideoloog Vasil Bilak onomwonden, dat „anti-socialistische activiteiten” gebruik zouden kunnen maken van Gorbatsjovs hervormingspolitiek. Bilak, één van de mensen die in 1968 de Russen vroeg een einde te maken aan het Dubcek-experiment, is kandidaat voor de opvolging van de 78-jarige partijleider Husak.

Opgepakt

Het zal geen toeval zijn, dat dinsdag in Praag dissidenten demonstratief werden opgepakt, omdat zij een gesprek wilden voeren met een Amerikaanse Congresdelegatie. Evenmin is het toevallig, dat Gorbatsjovs opzienbarende rede voor het Centraal Comité maar gedeeltelijk in de Oostduitse partijkranten Neues Deutschland werd afgedrukt en de DDR-top niet naliet uit te dragen dat zij hun arbeiders- en boerenstaat succesvol leidden en hervormingen niet nodig zijn.

In Bulgarije, een trouwe lakei van Moskou onder Brezjnef, worden voorzichtig economische hervormingen (meer decentralisatie) doorgevoerd, maar blijft de gebruikelijke enthousiaste bijval achterwege. Alleen de Roemeense dictator Ceausescu heeft Gorbatsjovs ideeën als anti-socialistisch van de hand gewezen.

Voor Moskou's bondgenoten is het voorlopig kat uit de boom kijken geblazen. Zal de Russische partijchef, om maar een mogelijkheid te noemen, gas moeten terugnemen vanwege interne oppositie. En in hoeverre blijft de Brezjnef-doctrine van kracht, die voorschrijft dat het Russische voorbeeld wordt nagevolgd op straffe van spontaan verleende broederhulp? Zolang vanuit Moskou geen duidelijk antwoord op deze vragen komt, blijven in Oost en West spanning en onzekerheid troef.

'VVD kan niet altijd oogsten wat zij gezaaid heeft'

Voorlopig geen dramatische groei voor VVD'

Toen beleefde de VVD electoraal gouden tijden. „Maar sinds eind 1982 is het CDA, onder invloed van de samenwerking met de VVD, veranderd. De meningsverschillen over het defensiebeleid zijn opgelost. De dissidenten opgeroepen. De CDA-fractie straalt nu het imago van Bert de Vries uit. Dat wil zeggen: er worden geen

heeft zijn voordelen: een goed functionerende ploeg. Maar ook een nadeel: de VVD kan niet altijd oogsten wat zij gezaaid heeft.

„Je mag niet vergeten, dat Lubbers een veranderingsproces heeft doorgemaakt. Eerste werkte hij als minister onder Den Uyl enthousiast mee aan PvdA-be-

Joris Voorhoeve: Mijn taak is de geleidelijke opbouw van de partij

vreemde sprongen gemaakt. Als CDA en PvdA in de jaren negentig weer een coalitie zouden aangaan, zou de VVD weer groeien. En dat leidt 'noodwendig' tot de conclusie dat het CDA er verstandig aan doet met ons samen te werken.

'In de schaduw'

„Dat betekent dat we als de kleinere partij in de coalitie in de schaduw blijven. Daar komt nog bij dat we te maken hebben met een premier die van alle markten thuis is. Lubbers kijkt mee over de schouder van elke minister, ook van het CDA. Hij draagt het beleid uit, bepaalt het imago van het kabinet. Dat

leid. Hij voert nu het beleid uit dat onze toenmalige fractievoorzitter Rietkerk sinds het eind van de jaren zeventig heeft bepleit. Dat is ons dilemma: het verschil tussen gelijk krijgen en de baten daarvan incasseren. „Dan kun je wel zeggen dat we weinig ruimte krijgen om ons te profileren. Maar ik voel er weinig voor om me te profileren met zaken die niet verwezenlijkt kunnen worden. Daar hebben de kiezers weinig aan. Die willen resultaten zien. Ik kan het daarom alleen maar toejuichen dat andere partijen onze voorstellen omarmen en daaraan meedoen.

„De VVD heeft tamelijk veel invloed op het kabinetsbeleid.

JORIS VOORHOEVE

...gematigd optimistisch over de toekomst...

Het gaat namelijk niet alleen om de krachtsverhouding, om het aantal kamerzetels. Dat is vaak minder belangrijk dan het lijkt. Er wordt veel geregeld in overleg. Minstens zo belangrijk is de vraag: wie komt op het juiste ogenblik met voorstellen, waar andere partijen ook wat aan hebben?

„Wat dat betreft heeft de VVD wel wat te bieden. Laat ik een voorbeeld geven. Ons voorstel tot een sociaal convenant (overeenkomst tussen werkgevers en werknemers, red.) om door middel van de verkleining van de wig (het verschil tussen de loonkosten en het nettoloon) de werkgelegenheid te stimuleren.

Dat is door de financieel-specia-

list van de PvdA, Woltgens, omhelsd. Niet voor niets natuurlijk. Dat zou namelijk de discussie in die partij over de koppeling tussen lonen en uitkeringen overbodig maken. Dat plan wordt onze inzet voor het grote sociaal-economische debat van volgende maand.

„Ander voorbeeld. Toen wij een paar weken geleden ons plan ter bestrijding van de criminaliteit lanceerden, struikelden andere partijen over hun benen om hun steun te betuigen. Dan kun je wel zeggen, dan ben je je profileringpunt kwijt, maar de kiezers hebben alleen baat bij beleid. En ik zal er dan ook op aandringen dat dat geld voor de misdaadbestrijding er komt. Daar kunt u me aan houden.

„Kok, Van Mierlo en Lubbers mogen dan wel roepen, dat een linkse meerderheid in de Eerste Kamer na de verkiezingen voor de Provinciale Staten geen reële mogelijkheid is, maar dan moet ik toch even op de cijfers wijzen. Stel dat het CDA haar 26 zetels in de Senaat behoudt, en dat wij, overeenkomstig de laatste polls, er 12 krijgen, dan heb je een uiterst minimale meerderheid (38 van de 75 zetels, red.). Er hoeft maar even iets mis te gaan en dan zijn we die meerderheid kwijt.

„Dat hoeft voor het sociaal-economisch beleid geen ramp te zijn. Daar kun je wel rekenen op de steun van de kleine confessionele partijen. Maar toch, het zou een psychologische knauw voor het kabinet zijn. Bij immateriële kwesties zoals euthanasie wordt het al een stuk moeilijker.

„Maar als PvdA, D66 en klein links het heel goed doen en samen 38 zetels halen, dan krijg je een geheel nieuwe situatie. Die meerderheid zal zich zeker laten gelden. Die gaat niet voor voorstellen stemmen, omdat Lubbers en De Korte deze zo leuk presenteren. Het gevolg is dat de coalitie haar werk niet kan doen. Je zou het regerakkoord naar de zin van PvdA en D66 moeten bijstellen. Nu, dat zie ik niet gebeuren. Er ontstaat dus een impasse, waarbij het kabinet zijn karwei niet kan afmaken. Om dat te voorkomen moet onze achterban op 18 maart toch maar naar de stembus gaan, want anders bestaat het gevaar dat ze die zelfde avond al van een koude kermis thuiskomen.

Teamgeest

„Natuurlijk heeft u gelijk, dat onze positie in het kabinet er niet beter op wordt, wanneer we volgende maand slechte verkiezingen maken. Het kabinet-Van Agt-Den Uyl viel vijf jaar geleden kort na de voor de PvdA rampzalige statieverkiezingen. Maar daar ben ik met dit kabinet niet bang voor. De teamgeest is goed. Ondanks geluiden die op het tegendeel zouden wijzen.

„Er is natuurlijk een verschil tussen Lubbers-I en Lubbers-II. Lubbers-I had nogal wat 'opstartproblemen'. Lubbers-II liep van meet af aan zakelijk goed. De begroting voor 1987, toch een heksotoer, de invulling van de omvangingen tot 1990, de afslankingsoperatie bij de overheid, dat is toch in redelijke rust verlopen. De motor loopt dus goed.

maar op de motorkap zitten krassen, waar iedereen zich druk over maakte. Bijvoorbeeld het verdwijnen van Broeks van volkshuisvesting. Het Hirohito-incident van De Korte? Dat is een deukje in die motorkap.

'Op goede weg'

„Kijk, zelfs het vraagstuk met de grootste explosieve lading, de euthanasiekwestie is niet onoploft. Ik wil niet overoptimistisch zijn en suggereren dat we er al uit zijn, maar we zijn op de goede weg. Dat blijkt ook uit het feit, dat de Raad van State, toch niet het wildste gezelschap in onze samenleving, een unaniem advies heeft gegeven, dat voor de VVD een belangrijk uitgangspunt is. Ik heb dus goede hoop dat we dit vraagstuk kunnen regelen, te meer daar de fractie en bewindslieden op een lijn zitten.

„Wat dat betreft ben ik tevreden over het overleg dat gevoerd wordt. Ook met mijn collega van de CDA-fractie. De samenwerking met Bert de Vries is goed. Dat is mede te danken aan het feit dat ik een paar jaar op een degelijke, calvinistische landbouwschool heb gezeten. In Ede. Daar heb ik de calvinistische denkwijze, zoals die van Bert de Vries, leren begrijpen en ook wel waarderen.

(ADVERTENTIE)

Rodenstock
kwaliteit voor ogen

DE RODENSTOCK-SPECIALIST
BIJ UITSEK

Reeds 55 jaar verkopen en maken wij Rodenstock-brillen, zeer tot tevredenheid van onze klanten. Alle nieuwe modellen voorradig.

BESTESHOOP
IN STAD

Peree & Jongen

- gedipl. opticien
- gedipl. optometrist o.v.
- gedipl. contactlensspec. ANVC

Heerlen
Akerstraat 18a
Telefoon 045-714856

Twée herkansingen voor fractieleider in het verschiets Euforie over komst van Kok al voorbij

Als Kok had gezegd (wat hij later ook deed, maar toen was het te laat) dat de meevaller in de schatkist en de sociale fondsen gebruikt moest worden om de belastingen en premies te verlagen, had hij twee vliegen in één klap geslagen. De netto-inkomens van werkenden en niet-werkenden zouden omhoog gaan en de loonkosten zouden niet stijgen. Een bruto verhoging van de uitkeringen zou niet nodig zijn.

Met zijn uitspraak heeft Kok stelling genomen in het conflict tussen financieel specialist Hans Krombrink en beoogd partijvoorzitter Marianne Sint. Krombrink had in een doorwrocht betoog enige weken geleden uiteengezet, waarom de PvdA niet onder alle omstandigheden kon vasthouden aan de koppeling tussen lonen en uitkeringen. Sint reageerde daarop meteen furieus door te stellen dat die koppeling een van de bestaansredenen van de PvdA is.

Doordat Kok de zijde van Sint koos en zelfs nog wat verder ging, voelde Krombrink zich duidelijk 'gepakt'. Maar ook andere fractieleden lieten weten niet erg blij te zijn met Koks uitspraken. En het is niet de eerste keer dat zijn optreden minder gelukkig is geweest. Vandaar dat het gemor iets duidelijker buiten de fractiekamer van de PvdA te horen is.

Verdeeldheid

Twée keer al heeft de nieuwe leider moeten stemde over politiek belangrijke onderwerpen. Dat is nooit leuk voor een fractievoorzitter en zeker niet voor een nieuwe.

De eerste keer dat de fractie verdeeld stemde, was over het pensioen voor de weduwe Rost van Tonningen. Dat werd hem overigens nog vergeven. Onvervarenheid kon nog als argument worden gebruikt om deze openlijke verdeeld-

WIM KOK

...onprettige ervaringen...

heid te verklaren. Bovendien ging het om een emotioneel beladen onderwerp. Maar bij de tweede spijting in de fractie begonnen sommi-

gen op het Binnenhof zich toch af te vragen of Kok de zaak wel goed in de hand heeft. Het ging om de levering van onder-

zeeërs aan Saoedi-Arabië. Een meerderheid in de fractie voelde er niets voor om deze export van wapens toe te staan. Een minderheid

vond dat de grote economische belangen voor moesten gaan. Een vrijwel onmogelijke opgave om daarin nog een compromis te vinden.

Toch vond defensie-specialist Harry van den Bergh nog een mogelijkheid. De boten zouden worden geleverd, maar als Israël om zulke wapens zou vragen, zou daarvoor ook een exportvergunning moeten worden gegeven. Kok zag wel wat in die oplossing en beoefde dit standpunt te verdedigen in de fractie. Toen puntje bij paaltje kwam, durfde Kok echter niet zijn volle politieke gewicht in de strijd te gooien. Gevolg: een verdeelde fractie.

Herkansingen

Kok krijgt volgende maand twee gelegenheden om iets van zijn imago terug te winnen. Eerst komt er een groot debat in de Tweede Kamer over de economische toestand in ons land. Daar zal Kok het niet gemakkelijk krijgen en dat is zijn eigen schuld. CDA en VVD zullen er, samen met premier Lubbers, alles aan doen om Kok te herinneren aan zijn uitspraak over de belastingverhoging.

Kok zal zelf natuurlijk proberen aan te tonen dat het werkgelegenheidsbeleid van het kabinet is mislukt en dat daaraan wat moet worden gedaan, waarna CDA en VVD zullen aantonen dat door belastingverhoging de werkloosheid alleen maar zal toenemen. De PvdA-leider zal zich dan in allerlei bochten moeten wringen om uit te leggen dat hij het zo niet heeft bedoeld. De tweede mogelijkheid om zich te bewijzen is bij de provinciale verkiezingen op 18 maart. Het zijn formeel weliswaar geen landelijke verkiezingen, maar het is wel de eerste gelegenheid dat Kok kan laten zien dat hij zelfstandig verkiezingen kan winnen. En wat dat betreft ziet het er gunstig uit. De PvdA wordt vrijwel zeker de grootste partij en dan zijn kiezers, partij- en fractieleden snel bereid incidenten uit het verleden te vergeten.

(ADVERTENTIE)

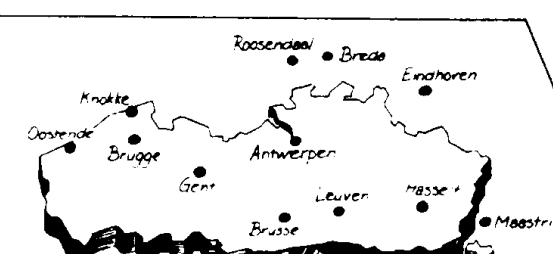
Kent u de kortste weg naar buitenlandse stranden?

Buitenlandse stranden vindt u heel dichtbij: in Vlaanderen. Brede stranden met 'n aparte, gezellige sfeer. Ook voor kinderen, want er wordt van alles voor ze georganiseerd. En dan zijn er natuurlijk ook nog de autovrije boulevards, de gezellige hotels en cafeetjes, de eigentijdse disco's en befaamde casino's. Met volop Vlaamse gastvrijheid voor vrienden en familie.

Zo geniet u bijvoorbeeld al van een heerlijke veertiendaagse strandvakantie met het hele gezin in een comfortabel appartement of bungalow aan de Vlaamse kust voor maar zo'n **f800,-**. Of 1 week in 'n comfortabel hotel, met bad, op basis van half pension.

met gastvrije bediening p.p. per dag voor nog geen **f80,-**

Wilt u meer weten over de verschillende mogelijkheden om uw zomervakantie door te brengen aan de Vlaamse kust? Stuur dan de bon op of informeer bij uw reisbureau.

Vlaanderen
verwont u graag.

Meer weten over Vlaanderen-Bon.

Stuurt u mij uw documentatiepakket over strandvakanties aan de Vlaamse kust.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

In getrankeerde envelop opsturen naar het Belgisch Verkeersbureau, Herengracht 435, 1017 BK Amsterdam.

FNV: DAF handelde in strijd met CAO

niet gehandeld in strijd met de CAO of de fusiegedragscode. Hij verwacht dat het benodigde geld opgebracht zal worden door de familie Van Doorne en de banken. Naar zijn mening heeft DAF een felicitatie verdiend. „De onderhandelingen zijn erg deskundig gevoerd. DAF is nu een van

Een woordvoerder van het truckconcern ontkent de bewering van de FNV-bestuurder. „De overname van Leyland is geen fusie in de zin van de gedragscode. Er is immers geen sprake van een wijziging in de zeggenschap. We hebben evenmin de CAO overtreden omdat de Nederlandse werknemers geen enkele schade lijden". Volgens de zeggman van DAF is Koolen daar eerder deze week al schriftelijk op gewezen.

Noorse economie op kritiek keerpunt

aanhoudende vermindering van het reële nationale inkomen vraagt om beleidswijzigingen. Dit zegt de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in haar jaarlijkse rapport over de Noorse economie.

Norwegen moet volgens de OESO de inflatoire druk verminderen door verstrakking van het beleid op fiscaal en monetair gebied. Aan het eind van het afgelopen jaar was de inflatie na een devaluatie van de kroon toegenomen tot bijna negen procent. De OESO vindt ook dat de internationale concurrentiepositie van Noorwegen moet worden verbeterd door de produktiviteit te vergroten en ervoor te zorgen dat de loonstijgingen geringer blijven dan die in het buitenland.

De sterke daling van de olieprijsen heeft vorig jaar geleid tot een vermindering van het Noorse nationale inkomen met tien procent en een daling van de exportinkomsten met ruim vijftien procent. Het reële beschikbare inkomen zal volgens de OESO dit jaar nog verder afnemen. Dat maakt het noodzakelijk de bin-

TOKIO - De Japanse centrale bank heeft haar disconto met ingang van komende maandag met 0,5 procent verlaagd tot 2,5 procent. Het tarief komt daarmee op het laagste niveau in veertig jaar.

PARIJS - De Franse zakenman Jean-Baptiste Doumeng heeft gisteren gezegd dat hij tijdens zijn jongste bezoek aan Moskou een omvangrijk handelsakkoord met de Sovjetunie heeft gesloten. Het akkoord betreft wederzijdse handel en vertegenwoordigt een waarde van ruim twee miljard gulden.

Volgens Doumeng zullen de goederen die de Sovjetunie heeft besteld, worden geleverd door zijn eigen zaak, Interaga, alsmede door enkele Franse en buitenlandse bedrijven. De Sovjets hebben orders geplaatst voor onder meer de uitrusting van fabrieken voor de verwerking van zaden, mais, rundvlees en ingevroren voedingsmiddelen alsmede voor kippenfokkerijen. Het akkoord voorziet ook in de aankoop van aardolie uit de Sovjetunie door Doumeng, maar verdere bijzonderheden werden niet verstrekt.

De overeenkomst volgt op zes maanden onderhandelen, aldus Doumeng. De eerste leveringen zullen reeds dit jaar plaatsvinden. Doumeng, die ook wel „de rode miljonaar” wordt genoemd wegens zijn lidmaatschap van de Communistische Partij in Frankrijk en zijn nauwe banden met de Sovjet-regering, verklaarde in Moskou ook een gesprek met partijleider Michael Gorbatsjov te hebben gehad, maar weigerde iets over de inhoud hiervan te zeggen.

De discontoverlaging was algemeen verwacht. Aangenomen wordt dat Japan met het besluit wil bijdragen tot een gunstig klimaat voor de besprekingen die de ministers van financiën van de zeven grootste industrielanden (de Verenigde Staten, Japan, West-Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Canada en Italië) komende zondag in Parijs houden over stabilisering van de wisselkoersen.

Bij het overleg in Parijs zal het vooral gaan over stabilisering van de dollarkoers. In het bijzonder Japan en West-Duitsland vinden dat de koers niet meer verder mag zakken omdat zij steeds meer problemen krijgen met hun export. De VS zullen alleen aan een stabilisering van de koers willen meewerken als Japan en de Bondsrepubliek maatregelen nemen om hun economie te stimuleren teneinde meer exportmogelijkheden te scheppen voor het Amerikaanse bedrijfsleven en zo het enorme tekort op de handelsbalans van de VS te kunnen verminderen. Japan heeft nu met de discontoverlaging zijn goede wil getoond.

Goud en zilver

AMSTERDAM - Voorlopige noteringen goud en zilver op vrijdag om 14.30 uur bij de fa Drijfhout, alles in kg.

GOUD: onbewerkt + 26.250/- 26.750, vorge + 26.130/- 26.630, bewerkt verskoon + 28.350, vorge + 28.230 later.

ZILVER: onbewerkt + 325,- + 395,-, vorige + 325,- + 395,-; bewerkt verkoop + 440,- laten, vorige 440,- laten

Advieskoersen

AMSTERDAM - Advieskoersen buitenlandse bankpapier van gisteren:

Amer. dollar	2.01	2.13
Brits pond	5.02	5.14
Belg. frank (100)	5.25	5.35
Duitse mark (100)	120.75	114.75
L. lire (10,000)	14.90	16.00
Port. esc. (100)	1.25	1.35
Can. dollar	1.50	1.62
Fransc fr. (100)	32.50	36.50
Zwits. fr. (100)	191.75	136.25
Zweedsch kr. (100)	33.25	33.25
Noorse kr. (100)	28.00	31.00
Deense kr. (100)	23.25	32.75
Oostschill. (100)	15.85	16.35
Spaansc pes. (100)	1.50	1.75
Grieksch dr. (100)	1.20	1.50
Finnc mark (100)	43.50	46.50
Jap. dinar (100)	40.25	40.25
Iers pond	2.25	2.4

Wisselmarkt Amsterdam

AMSTERDAM - Noteringen op de Amsterdamse wisselmarkt per gistermiddag:

Amer. dollar	3 243,75 07 12
Brits pond	3 167,50 1675
Duitse frank	112,50 5 1965
Frans frank	33,075 967
Belg. frank	54,545 4565
Zwits. frank	130,075 725
Japanse yen	144,44 134 37
Ital. lire	13,865 915
Zweeds kroon	32,82 575
Deense kroon	29,53 575
Noorse kroon	29,53 5425
Canad. dollar	1,5325 357 50
Oost. schill	16,0675 0774
Iers pond	2,0665 0 005
Spaanse pes	166,66 130
Gr. draachm.	140,625 500
Austr. dollar	1,575 0 385
Hong. d. flor.	26,45 26 50
Nieuwz. dollar	1 350 1450
Italiän gulden	1 140 17 00
Suom. gulden	1 340 1850
Saavedi rai	55,19 35 35
Fink. mark	100 100

INDEX Amsterdam ANP/CBS

AMSTERDAM - De jongste ANP-CBS-indices over de Amsterdamse Effectenbeurs per dato gisteren lieden (eerste kolom vorige index, laatste kolom index van gisteren, e.e.a. volgens 1979 = 100):

1975 - 1980	1975 - 1980	1975 - 1980
algemeen	263.2	263.9
alg-lokaal	264.8	266.0
internationals	261.4	261.6
industrie	248.5	249.3
scheep lucht-	267.2	268.5
banken	355.7	356.7
verzekering	592.6	598.9
handel	233.4	236.3
cbs-oland	116.6	116.8
rend. staatsl.	6.12	6.17
waarvan 3-5 jr	5.95	5.90
waarvan 5-8 jr	6.17	6.14
waarv. 5 langst	6.19	6.16
rend. bng-lend	6.56	6.54
rend. banken	6.53	6.53
rend. panden	6.06	6.06

● **RIJSSEN** – Een nieuwe ordening gaat bij Nijhuis-Rijssen isolerende dakpanelen maken. De panelen hebben een kern van hardschuim die aan beide zijden wordt voorzien van spaanplaat en die wordt afgewerkt met hout en hebben een hoge isolatiewaarde. Ze zijn ook geschikt voor grotere overspanningen dan de tot dusver vervaardigde dakpanelen.

Klein bedrijf: meer nut van nieuwe technologie

(Van onze redactie economie)

DEN HAAG – Het midden- en kleinbedrijf wil betere toegang tot de technologie en daarom moet het meer betrokken worden bij de ontwikkelingen. In het overheidsbeleid zou daarmee sterker rekening moeten worden gehouden. Daarop hameren de beide ondernemersorganisaties in een rapport aan de commissie-Dekker die het kabinet zal adviseren over het technologiebeleid.

Als de volledige vrije Europese markt in 1992 een feit is moet het Nederlandse midden- en kleinbedrijf toegerust zijn met voldoende kennis en middelen om internationaal zijn rol te spelen. Dit zei voorzitter mr. A. Geurtsen van het Koninklijk Nederlands Ondernemers Verbond (KNOV) in een toelichting op het rapport. Gewenst is dat de ondernemingen een hoog technologisch peil hebben.

Er zal een ruime mate van voorlichting aan het midden- en kleinbedrijf moeten komen in het kader van het stimuleringsbeleid, zo menen de organisaties. Zij willen daarbij zelf

een rol spelen als „loket”, aldus voorzitter S.Veninga van het Nederlands Christelijk Ondernemers-Verbond (NCOV). Zowel voor de centrale verbanden als voor de branche-organisaties zijn taken weggelegd om de ondernemers van kennis te voorzien.

KNOV en NCOV willen graag een „centraal punt” hebben van waaruit de informatie over technologische ontwikkelingen geordend naar de ondernemingen wordt doorgegeven. Daarnaast moet de betrokkenheid van hoger beroeps- en universitair onderwijs bij het midden- en kleinbedrijf worden verhoogt. Men denkt aan stages van studenten bij bedrijven en detachering van technologiërs bij organisaties.

De bestaande subsidie- en financieringsregelingen zijn onvoldoende op het midden- en kleinbedrijf toegesneden. Voorbeeld is volgens Veninga de innovatiestimuleringsregeling. Van dit overheidsgeeld is tot dusver maar 38 procent bij ondernemingen tot 100 werknemers terecht gekomen. Daar zijn dan nog min of meer zelfstandige onderdelen van grote multinationale bedrijven bij geteld.

● Er zijn kennelijk altijd autobestuurders die koppig door blijven rijden, ook al zijn ze moe. Tenminste als we afgaan op de vinding van deze Janner, Hitoshi Majima. Aan de band die hij om zijn hoofd draagt zit een metalen plaatje dat op elektrische wijze koel gehouden wordt, om te voorkomen dat de chauffeur in slaap valt. Dit apparaatje haalt zijn voeding via de sigarettenaansteker.

Vant

AMSTERDAM - De Amsterdamse beurs heeft de week in een overwegend vaste stemming kunnen afsluiten. Bij de hoofdfondsen onderscheidde Hoogovens zich en verder was opvallend dat de lokale markt er behoorlijk aan trok. Gunstige winstcijfers en speculaties daarop trokken veel waarden omhoog. Daarbij werd de vraag extra aangewakkerd door beschouwingen in beleggersbladen over sommige ondernemingen.

De totale omzetten bleven met f 780 miljoen (f 453 miljoen aandelen) echter aan de bescheiden kant. Bij de hoofdfondsen gaven veel handelaren er de voorkeur aan de kat uit de boom te kijken gezien het dollar-overleg van de grote industrielanden in het komende weekeinde.

Hoogovens sprong echter uit de band met een winst van f 2,50 op f 39,50. Dit bracht de winst over de hele week op f 5,50. Akzo ging f 1,30 omhoog naar f 132,60. Ook andere hoofdfondsen gaven winsten van f 1 tot f 2 te zien, al ging overal in de namiddag wat van de koersen af toen Wall Street lager opende.

beurs van amsterdam

Binnenl. aandelen			Dorp-Groep		
Hoofdfondsen			EMBA		
AEGON	86,30	87,40	Euro Luno	320,00	324,00
Abid	110,00	109,80	Enkels hold	117,00	118,00
Akzo	131,30	132,40	Furness	800,00	806,50
A.B.N.	515,50	517,00	Gamma Holding	37,50	40,00
Alrentia	142,00	142,10	Gamma pref	248,00	254,00
Amey	67,00	67,30	Gelatine D	42,80	44,00
Amst Bank	85,80	86,30	Grobefabrik	325,00	334,00
Ass R'dam	128,00	128,30	Imco	25,20	25,00
Bols	150,00	149,00	Giesse T.H.	205,00	204,00
Buhrm Tet	52,00	52,70	Cleven de N.	120,00	110,00
Dordtsche P.c	199,20	199,00	Goudsmid Ed.	123,50	127,00
Elsevier	242,00	244,00	Grasson's Kon.	43,30	42,50
Fokker	35,50	34,00	Grolsche B. c	111,50	117,50
Frans Gr.H.	115,30	114,00	HT-Holding	200,00	200,00
Gist-Broc. c	41,00	41,20	Hagheveer	92,00	94,00
Heineken	137,00	137,00	HCS Techn	95,00	95,00
Hol Bet.Gr	104,00	105,50	Henn Hold	135,50	138,00
Hoogovens	37,00	39,50	Hoek's Mach.	135,80	136,00
Hunters Dougt.	58,00	57,50	Hoiden Hunt	180,00	181,00
Iet.Muller	64,00	64,50	Holec	400,00	460,00
KLM	41,70	41,50	H.A.L. Tr.b	32,50	34,00
Kluwe	254,50	255,00	Hollandia	860,00	910,00
Kon.Ned.Pap	147,80	147,00	Heineken Hid	135,00	127,00
idem idem '87	146,00	145,50	Hol Sea S.	185,80	186,00
Kon. Olie	214,50	214,00	Holt Kloos	2,46	2,46
Nat. Nederl.	72,80	73,10	Hoop en Co	385,00	385,00
N.M.B.	176,50	177,00	Hunter D.r.p	20,00	19,90
Nedflody Gr.	162,50	162,00	ICA Holding	4,20	3,90
Nys	124,00	124,00	IGL Holding	36,00	36,00
Océv d'V	388,00	387,50	Indust. Ma	40,00	40,00
idem idem '87	385,00	384,00	IHUC M.C.	17,80	17,60
Ommeren Van	35,10	36,00	Ingr Bur Kondor	14,40	14,80
Pakhoed Hol	62,80	63,30	Kas-Ass.	460,00	460,00
Philips	47,00	47,10	Kempens & Beg.	60,70	61,00
idem idem '87	46,10	46,10	Kempens & Co	193,00	192,00
Rand	99,20	99,30	Klein's Sukk.	30,10	30,40
Rolinaco	140,00	140,80	KBB (cert.)	110,00	101,00
Rorento	86,80	87,20	KBB (pref.)	118,00	118,00
Stork VMF	50,20	50,20	Kon Sphinx	117,00	117,00
Unilever	26,20	26,20	Kon Sphinx	30,50	31,00
Vier Beatz VNU	507,50	507,50	Koppelpoot H	60,60	66,00
Wessanen	313,50	314,30	Krasnapolsky	322,00	325,00
	72,40	72,70	Landt & G.	150,00	150,00
			Mancini Cui	505,00	509,00
			Manitescu S.	91,00	93,00
			Manitescu S.	86,20	86,00
			Maxwell Petr	495,00	495,00
			Meditopharma	61,70	60,00
			Meneba	48,50	48,00
			MHV Amsterdam	8,35	8,47
			Mocara Emis	118,00	118,00
			Mocara Emis '87-cert	925,00	918,00
			Moolen en C.	69,50	69,50
			Mulder Busk.	47,50	47,50
			Muthouse	29,90	23,80
			Mynbouwk.W.	294,00	285,00
			Nacif	225,00a	-
			NAGHON	91,50	45,00
			Nib comprefB	181,00	182,00
			NIB comprefC	181,00	182,00
			NBM Bouw	9,50	9,40
			NEDAP	268,00	288,00
			Ned Part.Mij	32,00	32,80
			Ned Sprangt.	17500,00	17300,00
			Nortica	31,00	31,00
			Nutria	232,00	234,00
			idem idem '87	-	-
			Otro Bank c.	74,20	74,20
			OTRA	440,00	437,00
			Palthe	84	84,00
			Pont. Kon.	86,00	86,00
			Porcel. Fles	131,00	132,00
			Pronam	48,00	116,00a
			Riva en Br.	48,00	48,50
			Ravast	51,00	51,00
			Reesink	53,50	54,00
			Riva	69,00	71,50
			Riva (cert.)	68,00	70,00
			Sansa Groep	97,00	105,00
			Sanders Behr	47,00	47,00
			Schuttena	33,00	33,00
			Schuttersv.	976,00	976,00
				11,00	

Smit Intern.	21.90	21.50	7 1/2 % NL 78-93	104.10	104.10
Spoorth. Centr.	143.50	144.50	7 1/2 % NL 78-88-1	101.05	101.05
St Bankiers c.	46.00	46.50	7 1/2 % NL 78-82-2	102.00	102.00
Tegelenh. v.d.	329.50	310.00	7 1/2 % NL 78-82-3	102.00	102.00
Text Twente	115.00	118.50	7 1/2 % NL 83-90-2	102.60	102.60
Thomas Dr.-V.	40.00	39.90	7 1/2 % NL 84-00	107.60	107.65
Tulp Comp.	60.80	59.80	7 1/2 % NL 85-95	106.60	106.60
Tw. Kabel Hold.	73.30	74.50	7 1/2 % NL 85-2-95	106.80	106.80
Tw. en Guilde	96.50	96.60	7 1/2 % NL 86-93	106.00	106.00
Ubink	222.00	216.00	7 1/2 % NL 72-97	100.25	100.30
Ver Glasfabr.	162.90	161.00	7 1/2 % NL 86-96	102.10	102.10
Verto	35.00	35.30	7 1/2 % NL 66-92	102.50	102.50
Volker Stree.	23.30	23.70	7 1/2 % NL 69-94	101.90	101.90
Vredestein	32.00	30.40	7 1/2 % NL 85-92-96	104.60	104.60
VRG Gem.Bez.	119.00	120.00	8 1/4 % NL 78-98	102.30	102.30
Wegener's	103.00	109.00	8 1/4 % NL 1-25-95	103.10	103.10
Westen Ash	250.00	248.00	8 1/4 % NL 86-96	103.30	103.30
Wolters Samson	107.50	111.00	8 1/4 % NL 86-93-1	101.70	101.70
Wyers	54.30	55.50	8 1/4 % NL 86-93-2	101.90	101.90
			6 1/2 % NL 88-94	102.50	102.40
			6 1/2 % NL 86-96	102.35	102.25
			6 1/4 % NL 66-91	101.10	101.10
			6 1/4 % NL 67-92	101.80	101.80
			6 1/2 % NL 86-92	100.55	100.55
			6 1/2 % NL 86-96	100.75	100.75
			6 1/2 % NL 86-95	100.95	100.95
			6 1/2 % NL 86-93-2	100.40	100.40
			5 1/4 % NL 85-90-1	100.20	100.20
			5 1/4 % NL 85-90-2	100.30	100.30
			5 1/4 % NL 64-89-1	99.50	99.50
			5 1/4 % NL 64-89-2	99.60	99.60
			4 1/2 % NL 64-84-1	99.80	99.80
			4 1/2 % NL 68-89	98.80	99.00
			4 1/2 % NL 69-90	98.40	98.40
			4 1/2 % NL 63-93	99.00	99.20
			4 1/4 % NL 60-90	98.90	99.10
			4 1/4 % NL 61-91	98.50	98.60
			4 1/4 % NL 63-93-1	98.20	98.20
			4 1/4 % NL 65-92-2	97.50	98.20
			3 1/2 % NL 83-93	98.10	98.10
			3 1/4 % NL 84-98	97.20	97.20
			3 1/4 % NL 30-90	98.60	98.60
			3 1/4 % NL 34-94	98.20	98.20
			3 1/4 % NL 55-95	98.20	98.20
Binnenl. obligaties (staatsleningen)			Belegingsinstellingen		
12 1/4 % NL 86-96	139.10	139.10	ABN Aand.f.	332.50	333.50
12 1/4 % NL 81-91	116.80	116.50	ABN Beleg.f.	50.70	50.80
12 1/4 % NL 81-91	115.00	115.00	Akq.Fondsenb.	237.00	238.00
12 1/4 % NL 81-88	107.80	107.80	America Fund.	301.00	296.50
12 1/4 % NL 81-91	113.00	113.00	Amro Neth.F.	66.00	66.00
11 1/2 % NL 86-90	108.60	108.60	Bankg. Mort.F.	111.50	110.70
11 1/2 % NL 81-91	111.10	111.10	Banco Aand.f.	67.70	67.70
11 1/2 % NL 82-92	114.20	114.20	Bever Beleg.f.	35.00	35.00
11 1/2 % NL 82-92	114.55	114.55	BGOAMJ	154.00	154.50
11 1/4 % NL 86-96	122.80	122.80	Chemical Fund.	16.70	16.50
11 1/4 % NL 82-92	114.30	114.30	DP Am. Gr.F.	25.60	25.40
11 1/4 % NL 81-88	105.10	105.10	Egg-Holl B.T.F.	1120.00	1140.00
11 1/4 % NL 82-92	114.65	114.65	Equi. Mort.F.	60.00	60.00
10 1/4 % NL 86-96	114.60	114.60	Erasmus Inst.	600.00	600.00
10 1/4 % NL 81-91	110.90	110.90	Err.Steet	8.70	8.70
10 1/2 % NL 80-00	128.00	128.00	EuroGrFund.	50.70	50.70
10 1/2 % NL 82-92	112.50	112.50	Hend. Eur Gr.F.	212.60	211.80
10 1/2 % NL 82-89	106.65	106.65	Holland Fund.	62.70	62.50
10 1/2 % NL 80-00	109.00	109.00	Holl.Pac.F.	69.80	69.20
10 1/4 % NL 86-96	124.00	124.00	Interfunds	515.00	512.00
10 1/4 % NL 82-92	123.60	123.60	Int. Invest.	38.50	38.50
10 1/4 % NL 80-90	125.00	125.00	Japan Fund.	32.00	32.00
10 % NL 80-90	107.30	107.30	MK Int.Vent.	60.20	60.20
10 % NL 82-92	112.45	112.45	Nat.Res.Fund.	1080.00	1083.00
10 % NL 82-89-1	105.25	105.20	NMB Dutch Fund.	33.30	34.10
9 1/2 % NL 82-89-2	107.60	107.60	Obama Beleg.f.	183.50	185.60
9 1/2 % NL 80-95	110.00	110.00	OroCast M.F.	9.60	9.60
9 1/2 % NL 80-95	106.70	106.70	Orion Fund.	48.60	48.60
9 1/2 % NL 86-93	114.10	114.10	Reitand Bt.	1250.00	1250.00
9 1/4 % NL 78-89	105.80	105.80	Reitandul NV.	28.00	28.00
9 % NL 79-94	107.35	107.35	Rolmoecump.	102.00	102.00
9 % NL 83-93	111.35	111.35	Sci Tech.	17.30	16.90
8 1/4 % NL 79-94	106.40	106.40	Technology F.	28.00	27.70
8 1/4 % NL 78-89	105.10	105.10	Tokyo Pac. H.	174.70	172.70
8 1/4 % NL 84-84	112.00	112.00	Transpac F.	327.00	329.90
8 1/2 % NL 78-89	106.60	106.60	Un-Invest.	169.00	169.00
8 1/2 % NL 78-89	104.00	104.00			
8 1/2 % NL 78-89	103.30	103.30			
8 1/2 % NL 83-94	109.95	109.95			
8 1/2 % NL 84-94-1	110.10	110.10			
8 1/2 % NL 84-94-2	117.00	116.90			
8 1/2 % NL 84-94-1	112.20	112.20			
8 1/2 % NL 84-94-2	106.70	106.70			
8 1/2 % NL 84-91-3	107.00	107.00			
8 1/2 % NL 77-92	102.70	102.70			
8 1/4 % NL 77-93	104.70	104.70			
8 1/4 % NL 78-89	103.80	103.80			
8 1/4 % NL 83-93	106.75	106.75			
8 1/4 % NL 84-94	109.50	109.50			
8 1/4 % NL 84-94	109.50	109.50			
8 1/4 % NL 85-95	109.50	109.50			
8 % NL 77-97	103.30	103.30			
8 % NL 77-97	101.50	101.50			
8 % NL 78-88	102.40	102.40			
8 % NL 83-93	107.65	107.60			
8 % NL 85-95	109.10	109.10			
7 1/4 % NL 77-97	103.90	103.90			
7 1/4 % NL 82-92	103.55	103.55			
7 1/4 % NL 82-93	106.15	106.15			
7 1/4 % NL 85-90	109.25	109.00			

slotkoersen/optiebeurs[illegible]

140.00	138.80	7 BHM 87	97.75	97.75
Corp	105.00	11 CC Rabu83	113.00	113.00
Corp	236.00	11 CC Rabu 85	106.35	106.35
Corp	33.20	7 CC Rabu 84	107.75	108.00
Corp	101.50	11 D253 84	106.10	106.10
Corp	98.50	10 EEG Ecny 84	104.70	104.70
Corp	118.50	9 EEG Ecny 85	107.75	107.75
Palm.	97.00	12 H:Alar1 F	85.00	95.00
Data	58.00	12 H:Alar1 F	106.00	106.00
156.00	116.50	HollArl warr	65.00	65.00
157.00	157.00	KLM warrant	2.20	
Kemak	167.50	12 NIB-A85-90	103.00	103.00
175.00	175.00	12 NIB-B85-90	110.00	110.00
Corp	33.40	11* NGU 83	111.00	111.00
Corp	209.50	11* NGU 84	105.00	105.00
ctors	161.00	10 NGU 83	108.00	108.00
130.00	125.00	NGU warrant	-	163.00
113.00	113.00	8*4 Phil 86	103.70	103.70
132.00	31.00	6*4 Phil 83	99.00	99.00
128.00	128.00	12 NIB-B85-90	110.00	110.00
100.00	98.00	12*4 Unil	88.75	88.75
130.50	127.80	12*4 Unil	174.00	176.00
67.00	65.00	5*2 Amro 69	392.00	
110.00	110.00	5*4 Gist 69	425.00	420.00
292.00	300.00	5*4 Hoog 68	191.00	101.00
290.00	276.00			
80.00	80.00			
65.00	65.00			
130.00	178.00			
25.00	24.50			
162.00	161.50			
180.00	183.00			
284.00	280.00			
100.00	100.00			
102.00	104.90			
46.00	46.00			
110.00	110.10			
327.00	320.00			
158.00	158.80			
50.00	48.60			
3.50	3.70			
133.00	133.00			
73.00	97.30			
144.00	150.00			
33.90	36.30			
30.50	30.70			
4.75	4.60			
2.50	2.50b			
41.00	41.00			
10.70	10.80			
990.00	900.00			
284.00	284.00			
180.00	180.00			
7.50	8.00			
2740.00	2740.00			
2400.00	2400.00			
41.80	42.30			
233.00	232.00			
16.80	17.50			
15.30	15.50			
105.90	105.90			
106.75	106.75			
101.75	101.25			
98.30	98.50			
98.90	99.40			
110.65	110.40			
103.00	102.00			
104.00	100.25			
113.70	113.70			
103.75	105.75			
100.15	100.50			
100.15	100.15			
79.00	79.00			
77.95	78.00			
78.00	78.00			

ARNHEM – He
bouwbedrijf De

Kinderde Groep te
Arnhem heeft vrij-
dagmiddag het fail-
lissement voor he-
moederbedrijf en
de dochters in Arn-
hem, Woerden,
Leeuwarden en
Babberich aange-
vraagd. Bij de
groep werken circa
340 medewerkers

Uit een summier mededeling van de commissarissen en de directie blijkt dat de aanhoudende verliezen in de onroerend goedportefeuille tot het stakelpen van de onderneming hebben geleid. Er worden onderhandelingen gevoerd om de continuïteit van de aannemingsactiviteiten zoveel mogelijk te waarborgen.

Lokaal

Zoals gezegd nam de lokale markt het voortouw. Medicopharma werd gesteund door een hogere winst en een beleggings-tip en werd f 5,30 duurder op f 67. Nedap schoot f 20 vooruit naar f 288 en Wegener f 6 naar f 109. Eveneens f 6 winst was weggelegd voor Van der Giessen, Gamma en Eriks.

Industriele Maatschappij, ook al aanbevolen, werd f 4,70 duurder op f 148,70. Het prijskaartje van Cindu-Ker en Kramer werd f 3,50 hoger ingevuld op f 79 en Samas ging f 3,50 vooruit naar f 100,50. In de elektronicafeer werd Geveke f 1,50 duurder op f 127, Multihouse f 1 op f 23,80. Textiële f 0,50 op f 18 en Neways f 0,40 op f 21,20. Ordina kwam voor het eerst in de notering op f 29 of f 1 boven de uitzetprijs. Flauw was Ubink met f 11 verlies op f 211.

Op de optiebeurs werd zeer actief gehandeld mede in verband met de afloop van het dollar/gulden-, goud- en obligatiecontract. De totale omzet bedroeg...

Vakantie en Rekreatie

Diversen/buitenland

GA NU ZELF KIJKEN

Een vakantie die werkelijk bijzonder is. Waar je straks lang en veel over kunt vertellen. Hierbij 3 voorbeelden van reizen naar de Sovjet-Unie. Volledig verzorgd, inclusief excursies. Maar ook voldoende vrije tijd om zelf er op uit te trekken.

KORTE PINKSTERVAKANTIE MOSKOU EN LENINGRAD
Echte kennismakingsreis met de Russische wereld maar ook een geschikte reis voor diegenen die er vroeger al eens heen zijn geweest. Hierbij 3 voorbeelden van reizen naar de Sovjet-Unie. Volledig verzorgd, inclusief excursies. Maar ook voldoende vrije tijd om zelf er op uit te trekken.

OUDE RUSSISCHE STEDEN
Een fantastische 13-daagse reis naar de klassieke steden van de Russisch-Byzantijnse wereld: Novgorod, Kalinin en Soezdal. Inclusief enige dagen Leningrad en Moskou. Een reis voor liefhebbers. Vertrek 12 juli, terug 24 juli. Vliegreis. (Reis nr. 196). Reissom f 2.495,- p.p.

MET DE TREIN DOOR SIBERIE
Het langste treintraject ter wereld, beschreven in vele romans. De Transsibische Express rijdt nog steeds. Comfortabel en bevolkt met een internationaal publiek: Russen, Europeanen, Amerikanen, Chinezen en Japanners. Vertrek op 18 juli per vliegtuig naar Moskou en op 31 juli weer terug. Vanaf Moskou per trein helemaal naar Irkoetsk (Reis nr. 116, jongeren tot 36 jaar). Reissom f 2.195,- p.p.

Bel voor informatie en de reisgids (020) 2347 71. (In onze reisgids ook reizen naar China, Albanië, Tsjecho-Slowakije, DDR, Polen en Hongarije).

Prins Hendrikdijk 104 - 1011 AJ Amsterdam
Telefoon (020) 2347 71

kontakt reizen

Een vakantie die werkelijk bijzonder is. Waar je straks lang en veel over kunt vertellen. Hierbij 3 voorbeelden van reizen naar de Sovjet-Unie. Volledig verzorgd, inclusief excursies. Maar ook voldoende vrije tijd om zelf er op uit te trekken.

KORTE PINKSTERVAKANTIE MOSKOU EN LENINGRAD
Echte kennismakingsreis met de Russische wereld maar ook een geschikte reis voor diegenen die er vroeger al eens heen zijn geweest. Hierbij 3 voorbeelden van reizen naar de Sovjet-Unie. Volledig verzorgd, inclusief excursies. Maar ook voldoende vrije tijd om zelf er op uit te trekken.

OUDE RUSSISCHE STEDEN
Een fantastische 13-daagse reis naar de klassieke steden van de Russisch-Byzantijnse wereld: Novgorod, Kalinin en Soezdal. Inclusief enige dagen Leningrad en Moskou. Een reis voor liefhebbers. Vertrek 12 juli, terug 24 juli. Vliegreis. (Reis nr. 196). Reissom f 2.495,- p.p.

MET DE TREIN DOOR SIBERIE
Het langste treintraject ter wereld, beschreven in vele romans. De Transsibische Express rijdt nog steeds. Comfortabel en bevolkt met een internationaal publiek: Russen, Europeanen, Amerikanen, Chinezen en Japanners. Vertrek op 18 juli per vliegtuig naar Moskou en op 31 juli weer terug. Vanaf Moskou per trein helemaal naar Irkoetsk (Reis nr. 116, jongeren tot 36 jaar). Reissom f 2.195,- p.p.

Bel voor informatie en de reisgids (020) 2347 71. (In onze reisgids ook reizen naar China, Albanië, Tsjecho-Slowakije, DDR, Polen en Hongarije).

Prins Hendrikdijk 104 - 1011 AJ Amsterdam
Telefoon (020) 2347 71

kontakt reizen

Indonesië Tours 1987

De nieuwe brochure van de Indonesië-specialist bij uitstek. Prachtige, volledig verzorgde rondreizen incl. alle maaltijden, excursies, Ned. reisleiding. Nu in 1987 in prijs verlaagd.

17-23-29-30-daagse rondreizen naar Singapore, Sumatra, Java, Bali, Sulawesi eventueel in comb. met Bangkok.

Indonesië-rondreis v.a. f. 3.695,-

Verder in ons programma de volgende rondreizen:
26 dag. India, Nepal, Thailand ..... f. 4.995,-
15 dag. Sri Lanka ..... f. 2.795,-
24 dag. Sri Lanka, Thailand ..... f. 3.750,-

Informatieve diaprojectie Indonesië

Iedere zaterdag diaprojectie in Heemstede. Wij komen ook in het land met onze diashow en wel in: Maas-tricht. Wegens enorme belangstelling extra diaprojectie op maandag 23 febr. hotel Maasricht. Aanvang 20.00 uur.
Komt u ook? Bel ons even: 023-339151. Vraag de brochure aan bij uw ANVR-reisbureau of bij:

De Boer en Wandel B.V.
Indonesië-specialisten
Raadhuisstraat 53, 2101 HD Heemstede
Tel. 023-339151
Lid ANVR-garantiefonds

YOU CAN LIVE AND LEARN IN THE USA

- 1 jaar studeren aan een Amerikaanse high school met verblijf in een gastgezin, leeft. 15-19 jr., kosten ± f 8000 incl. KLM-terretouche, verzekering, 3-daagse N.Y.-stay.
  - 9 wk. werken in een kinderkamp als groepsleider, sport-instructeur, verpleegkundige etc., inschrijfgeld f 350,-; zak-geld van f 100 tot f 450; leeft. 18-35 jr.; periode juni t/m aug.-sept., incl. retourvlucht, verzekering, visum, kost en inwoning.
  - 31-daags verblijf in een gastgezin met of zonder taalkursus. Prijs vanaf f 2790, keuze uit west- of oostkust.
  - Au-pair in America (nieuw) voor het eerst legaal, leeftijd 18 t/m 25 jaar, rijbewijs en niet roken, vergoeding f 100 zakgeld p.w., verzekering, retourvlucht, 5-daagse N.Y.-stay, etc.
- Schrijf om een van bovengenoemde programma's na:

Stichting FE
Postbus 2310 - 7301 EA Apeldoorn.

REDERIJ ROONSTRA BOOTREIZEN

8- en 10-daagse geheel verzorgde vaarvakanties met comfortabele passagiersschepen op de **MAAS - RIJN - MOEZEL en NEDERLANDSE RIVIEREN** v.a. f. 800,- p.p. Vraag uitgebreide kleurefolder bij: **REDERIJ BOONSTRA**
Oudestraat 13 - 8261 CC Kampen - Tel. 05202-15922, of bij uw ANVR reisbureau.

Voor meer informatie

MOTORBOTENVERHUUR

in de mooiste vaargebieden van Frankrijk, Engeland (oa. Norfolk) Boods en op de kanalen de zg. narrow boats), Schotland en Ierland. U geniet van een totaal andere vakantie! Eurosol-Aquatravel, 020-252828, Weteringschans 122, 1017 XT Amsterdam.

3 maanden in een kibboets. Daar leer je jaren op. Zo'n kibboetsreis is een onvergetelijke ervaring. Werken en vakantie tegelijk. Samen met andere jongeren uit vele landen. Een bijzondere manier om Israël te leren kennen. En eventueel ook Egypte. Al vanaf f 1029,-. Vraag het Israël-programma aan bij K-Tours (020 - 46 33 31). Of stap naar je ANVR-reisagent. **K-TOURS, Kastelenstraat 288, Amsterdam/Buitenveldert.**

Luxemburg

NED.VAK.PARK IN LUXEMBURG Chalets en stacar. t.h. Rest. speeltuin zwemb. aanw. Inl. 09-35290374.

Bung.park „Petit Suisse“ in Beaufort. Luxe 6-pers. bungalows nog vrij voor krokusvakantie en voor-seizoen. Vanaf f 250,-. Prosp. en prijstijl aanvr. bij eigenaar Marc Barinas, Rue des Jardins 1, 6310 Beaufort (L.). Tel. 09-352-96588.

Duitsland

Sauerland
Comfort. vakantiewoning 4,5 pers. DM 50-65. Kamers met volp. DM 32. Inl. 09-49-2721-8872.

MET HET ACCENT OP . . .

Betaalbare auto- en busreizen naar de mooie vakantie-streken Frankeland en Bürener Land/Egge Gebirge in Duitsland. L/O v.a. f 18,50 p.p.p.n.

ACCENT-REIZEN, lid ANVR/SGR, Keizersgracht 701, 1017 DW Amsterdam, afd. E. Tel. 020 - 22 43 43 / 24 65 64.

Vak.app. Eifel, Moezel, Rijn en Beierse Woud. Geill. pros. Clara. p.b. 156, 2980 AD Ridderkerk. 01804-24589

Vulkaaneifel/Gerolstein, luxe en vak.woningen voor al uw vak. Lage prijs. Vr. de folder: 09.49.6591.4651.

Engeland

Vakantiewoningenverhuur

Cottages etc. in Engeland (o.a. Kent, Wales en Guernsey), Schotland en Ierland. Door een van de grootste organisaties zorgvuldig geselecteerde, betaalbare accommodaties. Vert. Eurosol-Holidays, 020-255444. Tevens motorbotenverh. Weteringschans 122, 1017 XT Amsterdam.

VAKANTIEWONINGENVERHUUR

Cottages etc. in Engeland (o.a. Kent, Wales en Guernsey), Schotland en Ierland. Door een van de grootste organisaties zorgvuldig geselecteerde, betaalbare accommodaties. Vert. Eurosol-Holidays, 020-255444. Tevens motorbotenverh. Weteringschans 122, 1017 XT Amsterdam.

Cottages, hotel, B&B, jeugherbergen in Engeland, Wales, Schotland en Ierland boek je bij Albion. Gratis brochure L. Bellingstr. 2, Hulst, 01140-16188.

Belgie

Carav. te h. prachtige natuur bij **La Roche (Ardennen)** incl. camping, 100 km v. Maasricht ook m. eigen tent of carav. Fol. der 01172-1446 b.g.g. 09-3284411488.

4-6-8-persoons **STACARAVANS** t.h. in de Ardennen en Ned. Limburg vanaf f 200,- p.w. all-in. Inl. 04459-1598.

Spanje

OAD IS GOING "B"-ON-AIR!

Met de nieuwe vlieguren van Oad-Bonair (een volle dochter van Oad-busreizen) bent u zo in de wolken!

Bijvoorbeeld:
15 dagen genieten op Mallorca incl. luxe appartement reeds vanaf f 439,-.

NIEUWI

Ook vertrek vanaf Eindhoven-Airport naar Mallorca. Een naar uw reisbureau of nog sneller even Apeldoorn bellen.

055-421413

Wij zenden u graag onze brochures toe.
Spanje - Portugal - Kreta - Rhodos

OAD BONAIR

Amhemsseweg 188 Apeldoorn, tel. 055-421413 of uw ANVR-REISBURO.

'T VOOREDELIGST

vliegen naar alle zonnige bestemmingen? Dan belt u Eurosol-vlieg-reizen. 020-242222 (twee vier en 4 x twee). Voor een goedkope busreis kunt u ons ook bellen.

Engeland

VAKANTIEVERBLIJVEN

vak.huisjes te h. inl. Pal-thor Holidays B.V., v. Nij-enrodeweg 893, A'dam. (020)442161.

Limburg

Hotel Rest. Roland Arcen Weekendarrangement. 2 overnachtingen met ontbijt, drie gangen à pers. welkcom. cocktail slechts 105,- p.p. Midweekarrangement 210,- p.p. Bosrijke omgeving. Gratis kleurefolder 04703-2121.

Grand Hotel DE L'EMPEREUR

Hotel-Kamers, Hotel-appartementen, Restaurant Bar Lounge, Sauna, Whirlpool en Fritz Garage

Stationsstraat 2, 6221 BP Maasricht, Tel. 043 - 213838 Telex: 36416

Duitsland

ZWARTE WOOD

Hotel-pension Rössle, W.Graf. tel. 09-49745582287242 Dornhan 2 (Fürnsal) voor aangename vak. in rust. omg. k. ged.m.do.w.c. balkon. V.p.v.38,- tot 41,- DM. Vraag onze folder. H.p.v. 33,- tot 36,- DM.

Diversen/buitenland

Bali

3 wk. incl. vlucht, bung. en ontbijt f 2295,- Bangkok f 1150,- Jakarta f 1810,-

Inlichtingen: Oriënt Travell b.v., Rokin 52, 1012 KV Amsterdam, tel. 020-242538.

Zoekt u 'n REISSGENOOT!

Vr. folder bij Via Novia, post-bus 6289, Eindhoven.

Modelbouwbeurs voor hobbyïsten

show uw produkt tijdens de grote Limburgse hobby-beurs van 3 t/m 5 april 1987 in de Geulhal Valkenburg; postbus 109, 6300 AC Valkenburg, tel. 04406-14951.

Te huur + te koop SNEEUWBANDEN en sneeuwkettingen in alle maten. Autos onder de wasserij. Willemstr. 80, Heerlen. Tel. 045-725910.

SNEEUWKETTINGEN, sneeuwbanden, kopen te huur? Wij hebben ze ook te huur! Autobanden Samper-mans, Willemstr. 80, Heerlen. Tel. 045-725910.

Te h. 8 pers. BUNGALOW gelegen in vakantiepark in Zeeland aan het Grevelingemeer. Met carnaval nog vrij. Inl. na 18 u. tel. 045-645048.

Wandelgebied "Bergland (ong. Donau)" tussen het Zwarte Woud en Bodensee. VAKANTIEWONING va. DM 245,- p. week. Privatkamer/ontbijt va. DM 12,- p.dag. Kamers/douche/ontbijt in goede pen-sions va. DM 22,- p.dag. Be-middeling en informatie door: Vreemdelingenver-keersbureau Immendingen. Tel. 09-497462240.

"All-in SKIVAKANTIE" 10 dgn. busreis 565,- hp. incl. skipas/skihuur/skies. Vertrek: 6-3, 13-3, 20-3, 27-3, 3-4. Rekro Reizen 010-4142233 tot 22.00 uur.

55+ reizen naar MAL-GRAT, Schotland 10 dgn. slechts 279,- volp. Vertrek rechtstreeks zonder over-stappen iedere maandag en vrijdag in april, mei en ok-tober. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

BENIDORM: ssssstt o. slaapbus uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415,-, 17 dgn. va. 622,-. vp. Standaard, Don Miguel 1 va. 331,-. Rekro Reizen "De vriendelijke reisorganisatie" 010-4142233 tot 22.00 uur.

Voor- en najaar SKIEN op de Gletscher in Sölden, 3-dg. busreis slechts f 498,-. hp. inkl. skipas. Vertrek: 25-9-5, 16-5, 23-5, 30-5, 6-6, 10-6 en 28-6. Rekro Reizen. 010-4142233 tot 22.00 uur.

SPANJE-Calpe, 20 km v. Benidorm te h. 2 k. app. v. 3 à 4 pers. 10 m. v. zee, juli-aug. f 400,- p.w. juni-sept. f 275,- p.w. (bus v.a. f 200,- retour). Inl. 04494-41082.

Caravans

Caravans uitgerust aan k. men. Vertrek iedere vrijdag rechtstreeks, dus zonder overstappen. Hotel Pueblo 10 dgn. va. 404,-, 17 dgn. 611,-. vp. Hotel Orange 10 dgn. va. 415

Nederland 1

- 09.30 -09.35 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 09.35 -10.05 Cursus Leiding geven,** les 4: Werkoverleg.
- 10.35 Ça va?** Cursus Frans voor beginners, les 11: Ecole et travail.
- 11.05 -11.25 Telebeoord.** Cursus Fries, les 18: Eigen auto of openbaar vervoer. (Herh.)
- 13.00 -13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 15.00 Muppet Baby's.** Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Op de muzikale toer.
- 15.25 Het verhaal.** Serie bijbelverhalen voor de jeugd, verteld door Lex Goudsmid. Afl.: Opnieuw beginnen.
- 15.40 Ivanhoe.** Amerikaanse speelfilm uit 1952, gebaseerd op het verhaal van Sir Walter Scott over de heldendaden van de middeleeuwse ridder Ivanhoe. In de hoofdrollen o.a. Robert Taylor, Elizabeth Taylor, Joan Fontaine en George Sanders. Regie: Richard Thorpe.
- 17.16 Algemene Loterij Nederland.** Bekendmaking van de eerste trekking van de girorekeninghouders.
- 17.30 Journaal**
- 17.41 Brandpunt zaterdageditie.** Actualiteiten, achtergronden en om 18.00 voetbalen.
- 19.00 De Fabeltjeskrant.** Kinderprogramma (TT)
- 19.05 Zeker weten**
Rubriek over kennis en vernuft waarin de cursus vogeltaal door Nico Haan. Presentatie: Nellyke Rademaker.
- 20.00 Journaal**
- 20.28 Een handvol rogge**
Pocketfilm (rye). Engelse filmserie naar verhalen van Agatha Christie. Flex Fortescue, hoofd van een rijke familie, sterft door vergiftiging. In zijn jaszak worden roggekorrels gevonden.
- 22.17 Gedane Zaken.** Praatprogramma met Aad van den Heuvel.
- 23.17 Punt komma.** Een tekst om bij stil te staan. Vandaag: Matthéus.
- 23.20 In 't hoist van de nacht**
Amerikaans-Canadese politiserie. Afl.: Moord bij thuiskomst. Laura Lazarzo ontmoet een man in een vrijgezellenbar. Met hem thuis gekomen wordt zij betrapd door haar gewapende echtgenoot.
- 00.15 Journaal**
- 00.20 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 00.25 -01.15 Studio Sport.** Paardesport: Indoor Brabant Den Bosch (samenvatting). Commentaar: Hans Eijssvogel. Volleybal: Europa Cup I in Den Bosch (samenvatting). Commentaar: Jan Stekelenburg.

Nederland 2

- 13.00 -13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 16.15 Studio Sport.** Nederlandse Kampioenschappen Schaatsen All-round te Deventer, E.K. Indoor Atletiek te Liévin. Commentaar: Theo Reijtsma
- 17.15 Paspoort voor Marokkanen.** Informatief programma voor Marokkanen in Nederland.
- 17.45 Medelonders Nederlanders.** Informatief programma voor Marokkanen: Vrouw en huisarts. (herh.)
- 18.15 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 16.20 Paspoort voor Italianen.** Informatief programma voor Italianen in Nederland.
- 18.30 Sesamstraat.** Kinderprogramma
- 18.45 Jeugdjournaal (TT)**
- 19.00 Journaal**
- 19.12 Dit is Disney.** Tekenfilm- en stripmagazine. Gastheer: Goofy (Ferry de Groot).
- 20.05 Zeskamp**
Spelprogramma vanuit de Rijnhal in Arnhem, met vanavond als thema Reis om de wereld in 80 dagen. Presentatie: Dick Paschier.
- 21.05 Hill Street Blues**
Amerikaanse politiserie met in de hoofdrollen Daniel J. Travanti, Veronica Hamel, Charles Haid en Michael Warren. Afl.: Say uncle. Patrick Flaherty probeert de bedreigde maffialeider Petrucci, die hij samen met Lucy en Buntz moet beschermen.
- 21.50 Op zoek naar muziek...** in de Noordostpolder. Gevarieerde muziek met o.a. een brassband o.l.v. Jan Holtrop; het Klein Vrouwenkoor van het Muzisch Centrum o.l.v. Johan Huitema; de Urkerzangers o.l.v. Fritz Bode en Emmy Verhey, viool.
- 22.30 Journaal**
- 22.40 Studio Sport**
- 23.10 Nieuws voor doven en slechthorenden**
- 23.15 -1.05 La tulipe noir**
Frans-Italiaans-Engelse speelfilm uit 1963, naar de roman van Alexandre Dumas. De Zwarte Tulip, een gemaskerde struikrover, heeft het vooral gemunt op voortvluchtige aristocraten tijdens de Franse Revolutie.

Duitsland 1

- 10.00 Nieuws en dagthema's**
- 10.23 Die Sport-Reportage**
- 10.55 •• Hitparade im ZDF**
- 11.40 Wer erschoss Boro?** Serie misdaadverhalen waarin de kijkers naar de oplossing moeten raden. (Herh.)
- 12.10 Auslandsjournal**
- 12.55 Persoverzicht**
- 13.00 Nieuws**
- 13.15 Programma-weekoverzicht**
- 13.45 Die Lust am Abenteuer.** Documentaire over IJslanders en hun paarden.
- 14.30 Sesamstrasse.** Kinderprogramma.
- 15.00 Kehraus**
Duitse televisiefilm van Gerhart Pölt en Gisela Schneeberger uit 1983. Met: Gerhard Pölt, Gisela Schneeberger, Nikolaus Paryla e.a.
- 16.30 Das Beste vom Bahnhof.** Amusementsprogramma gepresen-

teerd door Alfred Biolek. Met o.a. The Fire Boys, Alexis Weissenberg en Anke Engelke.

16.45 Australien-Express. Avonturenserie voor de jeugd, met Louise Clark, Priscilla Weems, e.a. Afl.: Trubel om Elvira.

17.30 Hier und Heute unterwegs

17.55 WWF

18.00 Nieuws

18.05 Sportschau. Met o.a.: Voetbal - Bundesliga, W.K. skiën: Noordse combinatie vanuit Oberstdorf.

19.00 Markt. Consumentenmagazine.

19.25 Weibewirtschaft. Tv-serie. Afl.: Alle gleich.

19.57 Programma-overzicht

20.00 Nieuws (TT)

20.15 Attila, der Hunnenkönig
(Sign of the pagan). Amerikaanse speelfilm uit 1954 van Douglas Sirk. Met: Jeff Chandler, Jack Palance, Ludmilla Tcherina, e.a. Een Romeinse honderdman wordt gevangengenomen door soldaten van Attila's leger. Hij kan ontsnappen en organiseert de strijd van de christenen tegen de Hunnen.

21.45 •• Trekking van de lottogedanten

21.50 Nieuws

22.00 Das Wort zum Sonntag. Meditatie.

omstandigheden. Hun zoon Sebastian denkt dat de huisarts en de apotheker er meer van weten, maar bewijzen kan hij niets. Wel wil hij dat zij de begravenskosten voor hun rekening nemen.

18.57 Programma-overzicht

19.00 Heute

19.30 •• Na sowas! Muziekprogramma van en met Thomas Gottschalk. Gasten: Milva, Jennifer Rush, Far Corporation, e.a.

20.15 Aus Bremerhaven: Wetten das...?
Spelprogramma van en met Frank Elstner. Gasten: Alice en Münchner Freiheit.

22.00 Heute

22.05 Das aktuelle Sport-Studio. Presentatie: Harry Valerien. Aansl.: Lottotrekking

23.20 00 Schatten des Schreckens
(The Scarecrow). Nieuwzeelandse speelfilm uit 1981 van Sam Pillsbury. Met: Jonathan Smith, Daniel McLaren, Tracy Mann, e.a. In Klynham, een stadje in Nieuw-Zeeland, gebeurt niet zoveel. De streken van de plaatselijke jeugdbendes zorgen voor de enige afwisseling. Tot een oude, eigenaardige man er zijn intrek neemt en het stadje overvallen wordt door een reeks moorden.

00.45 -00.50 Heute

Les 19: La pêche aux Amphores.

16.00 News of the week. Engels journaal.

16.15 Actualités. Frans journaal.

16.30 Telekolleg II. Cursus psychologie. Afl. 7. (herh.)

17.00 Telekolleg II. Cursus wiskunde. Les 33. (Herh.)

17.30 Glauben aus dem Herzen. Serie over geloof. Afl. 7: Bisschop van Kreta.

18.00 Musik in ihrer Zeit. Serie over muziekgeschiedenis.

18.30 Beim Wort genommen

19.00 Schlagzeilen

19.02 Glaskasten

19.26 Das Sandmännchen. Kleuterprogramma.

19.30 Länder - Menschen - Abenteuer. Informatieve serie. Vandaag: Der Kreis des Lebens. Reportage over Cree-families, die in het noorden van Canada hun kinderen naar Indiaanse traditie proberen op te voeden.

20.15 Die Leiden des jungen Werthers
Lyrische scènes en een intermezzo naar J.W. von Goethe. Muziek: Hans-Jürgen von Bose.

22.15 Südwest aktuell

22.20 Getanztes Leben des Primaballerina Maja Plisetskaja. Reportage.

● V.l.n.r. HUMPHREY BOGART, AUDREY HEPBURN en WILLIAM HOLDEN in een scène uit de Amerikaanse speelfilm "Sabrina" - België/TV 1, 16.00 uur.

22.05 Sketchup. Satirisch amusementsprogramma met Iris Berben en Diether Krebs.

23.05 Mord in einem hübschen Dorf
(Un si joli village). Franse speelfilm uit 1979 van Etienne Périer. Met: Victor Lanoux, Jean Carmet, Valerie Mairesse e.a. Stephan Bertin is met zijn leerlooiertij verantwoordelijk voor het wel en wee in een Frans provincieplaatsje. Wanneer zijn vriendin Muriel een kind van hem verwacht, verdwijnt korte tijd later zijn vrouw. De beschuldigingen gaan in de richting van Bertin, waarop deze dreigt zijn onderneming te sluiten.

01.00 Nieuws

01.05 -01.10 Nachtgedanken. Beschouwingen door Hans Joachim Kulenkampf.

Duitsland 2

- 11.00 •• Programma-weekoverzicht**
- 11.30 Glauben aus dem Herzen.** Documentaire serie over geloof. Afl. 8: Mutter Gottes von Tinos.
- 12.00 Nachbarn in Europa.** Informatief magazine voor buitenlanders en Duitsers. (12.00 Turkije, 12.40 Portugal, 13.20 Italië).
- 14.00 Diese Woche.** Nieuwsoverzicht. (met ondertiteling).
- 14.20 Damals - vor vierzig Jahren.** Serie oude weekjournaals. Vandaag: Brennpunkt Ruhrgebiet.
- 14.30 Geschichten von nebanen.** Reportages over mensen die de krant niet halen. Vandaag: 1. Thomas Haas, die in het ghetto uit 1944 zijn ouders verloor. 2. Een werkloze in München, die niet afhankelijk wil zijn van ambtenarij en regels.
- 15.00 Die Sport-Reportage.** Wereldkampioenschappen Noords skiën. Reportage van de 50 km langlauf voor heren.
- 16.00 •• Städteturnier**
Een wedstrijd in cultuur. Vandaag: Celle. Presentatie: Hajo Schedlich.
- 17.15 Danke schön.** Nieuws over de 'Aktion Sorgenkind'.
- Aansl.: Der grosse Preis**
- 21.25 Heute**
- 17.30 Länderspiegel.** Actueel magazine.
- 18.20 Königlich Bayerisches Amtsgericht.** Serie met Hans Bauer, Karl Obermayer, Eva Vaitl, e.a. Afl.: Der Geizige. Het boerenrecht naar Lux sterft onverwacht onder mysterieuze

Duitsland 3/WDF

- 08.50 Wer rastet, der rostet** (7). Ochtendgymnastiek met Eberhard Gienger.
- 09.00 -12.00 Samstag-Kolleg.** Tv-cursussen, met om 09.00 News of the week. 09.15 Actualités. 09.30 Englisch für Anfänger, afl.: A stroll in Covent Garden. (Herh.) 10.00 Im Original: Avec plaisir, Frans, afl. 7. (Herh.) 10.30 Kinseins ist kein Kinderspiel, informatieve serie. Afl.: Meine Kinder, deine Kinder, unsere Kinder. 11.15 Pazifik: Von Tahiti nach Tokio. (Herh.)
- 16.05 Teletekstoverzicht**
- 16.30 Telekolleg II.** Cursus psychologie. Afl.: Beloning en straf. (Herh.)
- 17.00 Telekolleg II.** Cursus wiskunde. Afl.: Toepassing van de kwadratische functie. (Herh.)
- 17.30 Der stumme Dialog.** Informatieve serie over hedendaagse techniek. Afl.: Kernfusie - of: het einde van de redelijkheid?
- 18.00 Englisch für Anfänger.** Cursus Engels. Afl.: At the travel agent's.
- 18.30 Gut drauf.** Rechtstreekse programma vanuit de studio. Presentatie: Evelyn Seibert.
- 19.00 Aktuelle Stunde.** Regionaal magazine met nieuws en sport.
- 20.00 Nieuws en weerbericht**
- 20.15 Sport im Westen**
- 21.00 Gott und die Welt:** Notquartier am weissen Haus. Reportage over John Steinbrück's strijd voor de daklozen.
- 21.30 Musik im Fernsehen: Die spanische Gitarre.** Serie programma's met de Engelse gitarist Julian Bream. Van klassiek tot flamenco.
- 22.25 Verslag van het filmfestival in Berlijn**
- 22.40 Spätvorstellung: Heirate niemals einen Fremden**
(When strangers marry/Betrayed). Amerikaanse speelfilm uit 1944 van William Castle. Met: Kim Hunter, Dean Jagger, Robert Mitchum e.a. Wanneer Millie na haar trouwen haar man Paul Baxter naar New York volgt, blijkt hij verdwenen te zijn. Samen met een vriend gaat zij naar hem op zoek.
- 23.45 -23.50 Nieuws**

Duitsland 3/SWF

- 15.30 Avec plaisir.** Cursus Frans,

- 23.35 Nieuws**
- 23.40 -23.45 Gutenachtgeschichten,** gelezen door Hans-Otto Wilhelm.

België/TV 1

- 14.00 -14.30 Bonjour la France.** Cursus Frans voor beginners. Les 21: Le Centre Pompidou. (Herh.)
- 15.00 De Steek-er-wat-van-op-show**
Praatprogramma met Emiel Goelen. 1. Bestaat er in ons land een drugprobleem? m.m.v. Alain Hauglustai. Paul van Deun, e.a. 2. Is Brussel nog wel een Vlaamse stad? m.m.v. Hugo Weckx, Walter Vandenbossche, e.a. (TT)
- 16.00 -17.50 Sabrina**
Amerikaanse speelfilm uit 1954 van Billy Wilder. Met in de hoofdrollen: Humphrey Bogart, Audrey Hepburn en William Holden. De vader van de jonge Sabrina is chauffeur van een steenrijke Amerikaanse familie. Sabrina wordt verliefd op een van de zoons, de lichtzinnige David. (Originele versie met Nederlandse ondertiteling).
- 17.55 Nieuws**
- 18.00 Tik Tak.** Kleuterserie. Afl. 106. (Herh.)
- 18.05 Pions.** Kleuterserie. Afl.: Pions

- Radio 1**
7.03 TROS Nieuws Show met om 7.09 Natuurrubriek; 7.20 Het weer; 7.40 Uitgaanstips; 7.48 Toerisme; 8.06 TROS Aktua; 8.24 Ontbijtsgast van de week; 9.03 Introductie Prijzen; 9.05 Ontbijtsgast van de week; 9.20 Overzicht kranten; 9.30 Recept van de dag; 9.45 Kieskeuring; 9.47 Introductie Kamerbreed; 10.08 Shownieuws; 10.20 Prijzen; 10.30 Kieskeuring op wielen; 10.40 Sportagenda; 10.50 Finale prijzen; 11.03 TROS Kamerbreed; 12.03 TROS Nieuws Show; met om 12.03 Oud plaatwerk; (12.56 Mededelingen voor land- en tuinbouw); 13.06 TROS Aktua; 13.30 Financiële Nieuws; 13.40 Mensen uit het nieuws; 14.40 Doe 't zelfrubriek; 14.50 Vrij minuten van Herman Pieter de Boer; 15.08 Medische rubriek; 15.20 Overzicht avondkranten; 15.35 Sportagenda; 15.50 Jeugdspot; 16.10 Dierenmanieren; 16.30 Van boeken bezeten; 16.50 Film en videonieuws; 17.06 TROS Aktua; 17.15 TROS; 18.03 Coullissen; 19.02 NOS Jazz Platform; 20.02 Langs de lijn; 22.02 Metro's Music; 23.05 Met het oog op morgen; 0.02 Oogluik; 1.02 Nieuwsstand

- Radio 2**
7.03 Hallo Hier Hilversum (7.25 De wind 8.03 De rode draad; 8.55 Het Socialistisch strijdjour; 9.03 Het weer dit weekend); 10.03 De Stand van zaken; 11.03 Tussen Barend & Van Dorp; 12.06 De Roze Haan; 14.03 Wie in 't Nederlands wil zingen; 15.03 Hits van Smits; 16.03 •• Zin in muziek; 17.03 Glas in ijs; 18.03 Echo; 18.15 •• Levensleed in levensleed; 19.00-07.00 Zie Radio 1.
- Radio 3**
7.03 Vroegop; 7.30 Rabarbar; 8.03 Pop non stop; 9.03 Gospelrock; 10.03 Popspj; 12.03 Los Vast Pop-race; 14.03 Tussenuur; 15.03 Popstation; 16.03 NCRV-Zaterdag-Sport; 18.03 De Avondspj; 19.02 Koploper; 20.03 Harro de Jonge; 22.02-23.55 Jazztime.
- Radio 4**
8.02 Affiche - 4; 10.00 Caroline; 11.00 Kurhausconcert; Pianomuziek; 12.00 Strauss en Co; 13.00 Veronica Klassiek; 15.50 Lang leve de opera; 18.00 Avondstemming; 20.02 KRO-Klassiek; Zaterdagavond, met om 20.45 Muziek uit Finland; 22.00 Orgelrubriek; 22.20 Laudate; 23.00-23.55 KRO-Liteair; Spektakel

- en de nachtegaal. (Herh.)
- 18.10 Speel op sport.** Serie jeugdprogramma's waarin op speelse wijze een bepaalde sporttak wordt toegelicht. Afl. 4: IJshockey. Presentatie: Gert Verhulst en Wilfried Mostinckx.
- 19.00 Joker-trekking**
- 19.05 Boeketje Vlaanderen.** Toeristisch magazine met toeristisch portret: Het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren; dit leuke land; agenda. Presentatie: Gerty Christoffels.
- 19.35 Lottotrekking, paardenkoersen, mededelingen en programma-overzicht**
- 19.45 Nieuws**
- 20.10 Kunst-zaken.** Actualiteiten uit kunst en cultuur.
- 20.20 Morgen misschien**
(If tomorrow comes). Driedelige Amerikaanse mini-serie van Jerry London. Met: Madelyn Smith, Tom Berenger, David Keith, e.a. Deel 2: Tracy Whitney wordt voortijdig ontslagen uit de gevangenis. Aangezien ze geen werk kan vinden gaat ze in op het aanbod van een juwelier om voor hem een diefstal te plegen.
- 22.00 Terloops.** Een aparte kijk op de wereld.
- 22.45 Sport op zaterdag**
- 23.00 De schuilplaats**
(Hideaway). Zesdelige Engelse thrillerserie met Ken Hutchison, Clare Higgins en Ron Moody. Deel 1: Colin Wright is een Londense boef die op bescheiden schaal opereert. Zijn zaakjes zorgen voor een betrekkelijk welstand voor het gezin, maar zijn vrouw vindt dat hij onderhand een ander leven moet gaan leven.
- 23.50 -00.10 Paardenkoersen, Nieuws en Coda:** 'Mouvement de menuet', van Ravel, uitgevoerd door Marc Matthys, piano.

België/TV 2

- 16.15 -19.20 E.K. Indoor Atletiek te Liévin**
Rechtstreekse reportage. Commentaar: Yvan Sonck en Alain Coninx. (Eurovisie Frankrijk 1).

België/RTBF 1

- 08.30 Nouba noub.** Gevarieerd kinderprogramma met o.a. Plastinots; Woody Woodpecker; L'Oiseau des mers; Mik Mak Mon. Aansl.: Noubana-News, gepresenteerd door Francis Wallemacq.
- 09.30 Spreek met ons mee.** Cursus Nederlands. Les 13: Te huur. Les 14: Koopjes.
- 10.40 Interwallonie:** Entre dois cais. Programma voor Portugezen.
- 11.20 Interwallonie: Ciao Amici - Ciao Europa.** Programma voor Italianen.
- 12.00 Rox Box.** Gevarieerd jongerenprogramma gepresenteerd door Ray Cokes. (Herh.)
- 13.00 Tribune économique et sociale.** Les classes moyennes. (Herh.)
- 13.30 Le coeur et l'esprit.** Katholiek magazine. (Herh.)
- 14.00 Radjoe: Jean Saint-Paul.** Reportage over de accordeonist uit Luik.
- 15.00 Chansons souvenirs.** Oude successen van Marcel Amont en zijn muzikanten.
- 16.00 The Muppet Show.** Amerikaanse poppenserie. Gast: Edgar Bergen.
- 16.25 Les uns et les autres**
Tv-serie naar de speelfilm van Claude Lelouch.
- 17.25 Noubanimé.** Kinderprogramma met De Muppets Babies.
- 17.50 Bouquins.** Nieuws van de boekmarkt.
- 18.20 Coup de film.** Filmmagazine gepresenteerd door Terry Focant. (Herh.)
- 18.40 Joker**
- 18.45 Télétoirisme.** Toeristisch magazine van Guy Lemaire.
- 19.21 Lottot - joker**
- 19.27 Quick et Flupke.** Tekenfilm.
- 19.30 Journaal**
- 20.00 Le jardin extraordinaire.** Natuurfilmserie gepresenteerd door Arlette Vincent.
- 20.30 L'espion aux pattes de velours**
(That darn cat). Amerikaanse komische politiefilm uit 1964 van Robert Stevenson.
- Aansl.: Cocktail maison.** Amusementsprogramma. Artisten: Images, Gold, Reggie, Tea for Two e.a. Gasten: Charles Trenet en Wilfrid Martens. Presentatie: André Lamy.
- Aansl.: Lottot en Joker**
- 23.05 -23.30 Nieuws**

België/RTBF 2

- 16.25 -19.30 E.K. Indoor Atletiek.** Reportage vanuit Liévin in Frankrijk.

SSVC

- 12.30 Birthday time cartoon show.** Kinderprogramma.
- 12.45 Pop Spot.** De nieuwste videoclip gepresenteerd door Mark Page.
- 13.15 Grandstand.** Sportprogramma met: Rugby, reportage van de wedstrijd Engeland - Frankrijk en hoogtepunten van de wedstrijd Schotland - Ierland. Aansl.: paardenkoersen vanuit Chepstow.
- 18.05 Nieuws en weerbericht**
- 18.15 Jim'll fix it.** Spelprogramma waarin Jimmy Savile wensdromen in vervulling laat gaan.
- 18.50 The A-Team.** Amerikaanse avonturenserie met George Peppard, Dirk Benedict, Dwight Schultz en Mr. T. Afl.: Firing line.
- 19.35 The price is right.** Spelprogramma met Leslie Crowther.
- 20.30 'Allo 'Allo.** Komische tv-serie.
- 21.15 The Paul Daniels magic show.** Gevarieerd amusementsprogramma met Paul Daniels.
- 22.00 London's burning.** Zwarte komedie over het leven van brandweer-mannen tijdens hun werk en in hun vrije tijd.
- 23.45 -00.25 Aspel & Company.** Talkshow met Michael Aspel.

SKY Channel

- 08.00 Fun Factory**
Gevarieerd programma voor jong en oud, met o.a. de tekenfilms: Popeye, Family Ness, Denis, Inspector Gadget, She-Ra, Zorro, Jayce and the Wheeled Warriors en The Transformers.
- Aansl.: Cisco Kid.** Westernserie met Duncan Renaldo en Leo Carrillo.
- 11.10 Barrier Reef.** Avonturenserie voor de jeugd, met o.a. Ken James en Joe James.
- 12.10 •• Sky Trax,** met om: 12.10 Pop formule 12.55 Young, free and single. Favoriete videoclips op verzoek.
- 13.45 The American Show.** Overzicht van de Amerikaanse hitlijsten.
- 14.45 The Ford Ski Report.** Programma voor liefhebbers van wintersport. Met reportages en wedstrijd-beelden.
- 15.40 International Motor Sports**
1987. Gevarieerd auto- en motorsportmagazine, met vanavond een reportage van de Rally van Monte Carlo.
- 16.50 The Transformers.** Amerikaanse science-fiction tekenfilmserie voor de jeugd.
- 17.15 •• Sky Trax - The Nescafe UK**
Network Top 50 Show.
- 18.15 Land of the giants.** Sciencefiction serie met Gary Conway, Don Marshall en Heather Young.
- 19.10 Swiss Family Robinson.** Amerikaanse avonturenserie naar het verhaal van Johann David Wyss. Met Martin Milner, Cameron Mitchell, Pat Delany, e.a.
- 20.05 Police woman.** Amerikaanse politiserie met Angie Dickinson. Afl.: Bloody nose.
- 21.00 WWF Superstars of wrestling.** Amerikaans worstelen.
- 22.05 The deadly Ernest Horror Show.** Serie horrorfilms. Vandaag: Ghost story - Beast in the cellar.
- 23.30 •• Sky Trax - The Nescafe UK**
Network Top 50 Show.
- 00.30 •• Sky Trax - Young, free and single.**
- 01.00 -01.30 The world tomorrow**

Super Channel

- 07.00 Boogie Box.** Disco- en dansmuziek.
- 08.00 Funbus.** Speciaal weekendprogramma voor de kinderen, met tekenfilms en tv-series.
- 11.30 Rox Box.** De rockshow vanuit België.
- 12.30 Chart attack** met Simon Potter.
- 13.30 Armchair Adventure.** Serie.
- 14.30 High Chaparral.** Amerikaanse westernserie.
- 15.30 Super Sport**
- 17.30 Off the Wall.** Rock 'n roll-nieuws vanuit Londen.
- 18.30 Van der Valk.** Engelse politiserie.
- 19.30 Ancient lives.** Documentaire natuurserie.
- 20.30 Kate Bush live.** The Hammersmith Odeon.
- 21.30 Saturday Night Theatre.** The executioner. Speelfilm met Paul Rogers, Joyce Redman en Robert Stephens.
- 23.00 Night Fright.** Serie thrillers. Vanavond: Alice, sweet Alice.
- 01.00 Rockin' at the speed of light.** Rock 'n rollmuziek.
- 02.00 Power Hour.** Heavy metal muziek.
- 03.00 Boogie Box**

- 04.00 Chart Attack** met Simon Potter.
- 05.00 Box Office.** Nieuwtjes muziek-, concert- en filmscène.
- 06.00 The Face**

TV 5

- 16.00 Cargo de nuit.** Cultureel renmagazine.
- 16.35 Ça c'est l'opéra.** Serie van de jeugd vertrouwd wordt gemaakt met de opera.
- 17.00 A la recherche de...** Knopf. Portret van deze schrijver.
- 18.00 Récréation.** Jongerenprogramma.
- 18.40 Des chiffres et des lettres.** Spelprogramma.
- 19.00 Cargo de nuit.** Cultureel renmagazine.
- 19.35 Ça c'est l'opéra.** Serie van de jeugd over opera.
- 20.00 Paolo Bortoluzzi - été 1986.** Portret van deze balletdanser.
- 20.55 Le monde du cinéma.** Film-gazine met Selim Sasson.
- 22.00 Journaal**
- 23.20 Rue des Archives.** Documentaire serie. Afl.: Le soleil des

FilmNet

- 07.00 Undersea encounters.** Film.
- 09.00 The river rat.** Drama uit 1971 met Tommy Lee Jones.
- 11.00 Strange brew.** Komedie uit 1983, met Dave Thomas.
- 13.00 Sink the Bismarck.** Drama uit 1960, met Kenneth Moore.
- 15.00 Odds and evens.** Avonturenfilm uit 1978, met Bud Spencer.
- 17.00 Days of heaven.** Drama uit 1978, met Richard Gere.
- 19.00 Krull.** Familiefilm uit 1983, met Ken Marshall.
- 21.00 To be or not to be.** Komedie uit 1983, met Mel Brooks.
- 23.00 Christine.** Horrorfilm uit 1983, met Keith Gordon.
- 01.00 Night Club Special.** Film (titel onbekend).
- 03.00 Private school.** Komedie uit 1983, met Sylvia Kristel.
- 05.00 Dads army.** Komedie uit 1983, met Arthur Lowe.

RTL-Plus

- 17.00 Gewinn zu Beginn**
- 17.05 RTL-Miniplus.** Gevarieerd programma, niet alleen voor kinderen met om: 17.07 Die Metzger-Familie. Serie uit 1972. 17.20 Miniplus-Piffikus. Komedie.
- 18.00 Heimatmelodie.** Volksmuziekprogramma met Maria en Hellwig en gasten.
- 18.53 7 vor 7 - Die Bilder des Tages.** Nieuws, weerbericht en sport.
- 19.22 RTL-Spiel**
- 19.25 Filmvorschau**
- 19.30 Scala total verrückt**
Duitse speelfilm van Erik Ode uit 1959.
- 21.00 Tennis.** Rechtstreekse reportage van de halve finale vanuit Wimbledon. Aansluitend: weerbericht, roskop, Bethupferl

TV-KANALEN, GOLFLENGTE

- = zwart/wit programma
● = stereo geluidsweg
•• = tweestrijd bij stereo-apparaat
TT = teletekst ondertiteling

TELEVISIE

- Nederland 1:** 5, 51, 53 en 57
Nederland 2: 31, 54, 56 en 60
Duitsland 1: 9, 24 en 46
Duitsland 2: 21, 29 en 37
Duitsland 3 (WDF): 48, 50, 55 en 56
Duitsland 3 (SWF): 40 en 46
België/TV 1: 10 en 44
België/TV 2: 25 en 47
België/RTBF 1: 3 en 8
België/RTBF 2: 23 en 42
RTL Plus: 7 en satelliet
SSVC: 33, 40, 49 en 59
Sky Channel: satelliet
Super Channel: satelliet
TV 5: satelliet

RADIO

- Kabel- en CAI-abonnees: voor kanalen zie schema exploitant
- Radio 1:** 95,3 en 100,3 mHz; 747 (402 m) en 1251 kHz (240 m)
Radio 2: 92,1 en 98,2 mHz (van 11.00 tot 12.00 uur)
Radio 3: 103,9 en 90,9 mHz
Radio 4: 98,7 en 94,5 mHz
Radio 5: 1008 kHz (238 m) en 897 (337 m)
ROZ: 95,3 en 100,3 mHz
BRT 2: 55,5 m (540 kHz), FM 22,30 (93,7-97,5 en 97,9 kHz)
Belg. Rundfunk: FM 5, 26 en 45
RTL: 208 m (1440 kHz) en

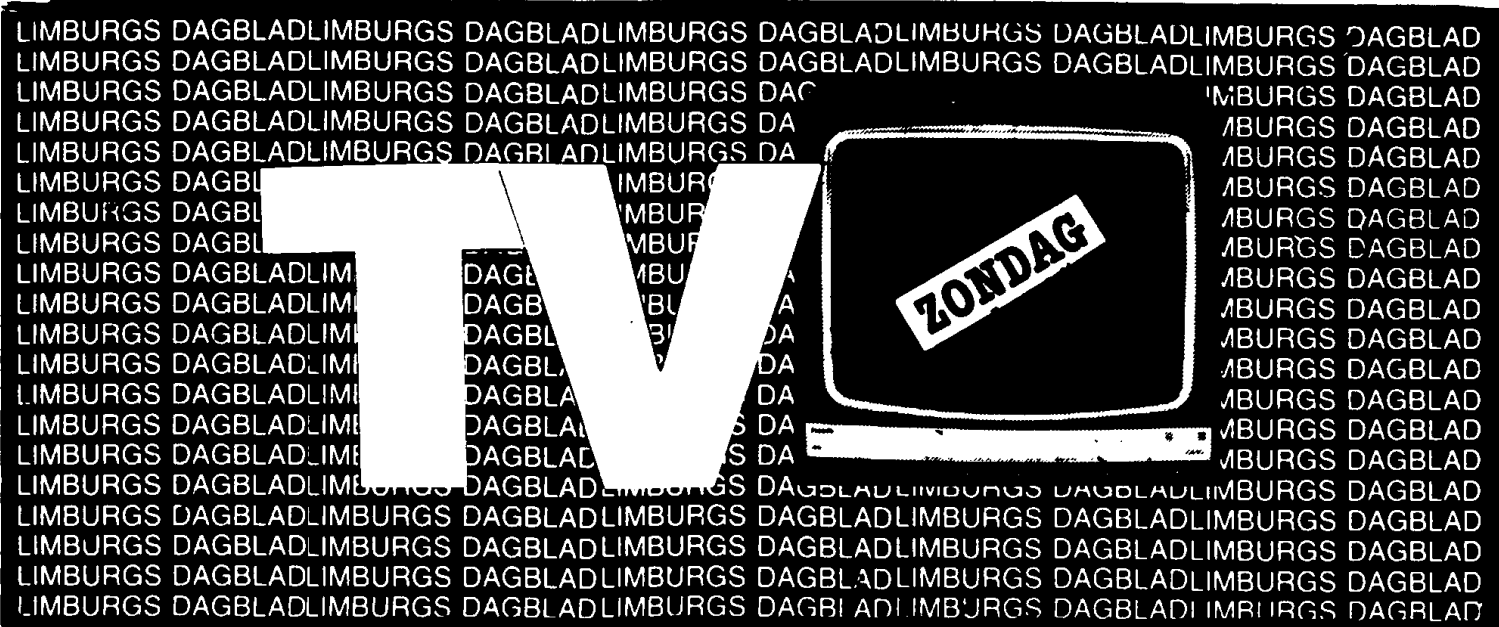

Nederland 1

09.30 - 09.35 Nieuws voor doven en slechthorenden
11.00 - 11.50 Omroeparchieft. Eucharistieviering vanuit Amersfoort.
13.00 - 13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden
13.25 Doelgericht ondernemen. Les 9: Een bedrijfsplan maken. (Herk.)
13.55 Ca va? Cursus Frans, herhalingsles 14.
14.25 Por Favor. Cursus Spaans, herhalingsles 18. (Herk.)
14.55 Gezond Sporten. Voorlichtingsprogramma over deze cursus.
15.10 - 15.25 Structuur in basis. Voorlichtingsprogramma over deze cursus.
15.30 Vrouwje Theelepels. Tekeningsserie voor de kinderen.
15.40 Comedy Capers. Serie slapstickfilms. Vandaag: Vals spel met Billy Bevan en Harry Gribbon.
15.50 Kids. Canadese serie over kinderen uit zomaar een straat in Toronto. Afl. 7: De cijfers van Jeffrey. Jeffrey is de beste van de klas. Dan haalt Connie een hoger cijfer voor wiskunde.
16.15 Grote verhalen voor kleine mensen. Serie getekende bijbelverhalen voor kinderen. Afl. 21: God spreekt tot Samuel.
16.25 'n Dik uur Dick. Gevarieerd middagprogramma met Dick Paschier. Gast: Salvatore Adamo.
17.00 Journaal
17.35 De Wuzzels. Tekenfilmserie. Afl.: Piraten en varkmuizen.
18.00 De Gummiberen. Amerikaanse tekenfilmserie van Walt Disney. Afl.: De sluierschild.
18.15 Gtijden. Religieuze thema-programma. Vanavond: Geloven, bron van sociaal en politiek gedrag?
19.00 Journaal
19.05 De Carsons
 Australische serie. Afl.: De hele familie houdt er rekening mee dat Godfrey kan sterven. Godfrey zelf vraagt Robert om de firma over te nemen.
19.50 The Cosby Show. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Theo wil vliegessen nemen en zijn ouders vinden het goed. Ze denken dat het toch maar een bevleeging is.
20.15 Ja, natuurlijk
 Informatief programma over natuur en natuurbescherming. Presentatie: Antoon van Hooft, Jan Just Bosch, e.a. (TT)
21.15 Murder she wrote
 Amerikaanse detectiveserie met in de hoofdrol Angela Lansbury. Afl.: Goudkoorts. Voor haar nieuwe boek bezoekt Jessica een archeologische opgraving. De machtige Gideon en zijn vrouw zijn op zoek naar de goudstad Coronado. Dan vindt er een geheimzinnige moord plaats.
22.00 Hier en nu. Actualiteitenmagazine.
22.35 Meditatief moment. Korte overdenking door ds. J.G. Meynen uit Haarlem.
24.00 St.-Elsewhere
 Amerikaanse serie over een ziekenhuis in een volkswijk van Boston. Afl.: Baron von Münchhausen. Terwijl Dr. Morrison te maken krijgt met een patiënt die een ziekte voorwerd, probeert Dr. White via een club van afkickers van de drugs af te komen.

Nederland 2

10.00 Ideeënbank. Serie gewijd aan maatschappelijke activiteiten in diverse Nederlandse regio's. Afl. 10: Flevoland. (Herk.)
10.30 Dag dokter. Serie over gezondheid. Afl. 15: Ouder worden. (Herk.)
10.45 Taal van Alledag. Cursus beter lezen en schrijven. Afl. 15: Laat nog eens wat van je horen. (Herk.)
11.00 Medelander Nederlanders. Vrouw en echtscheiding. Programma voor Marokkanen.
11.30 Open Universiteit. Ondernemen in de High-Tech Bis. (Herk.)
12.00 Het Capitool. Directe uitzending waarin belangrijke binnen- en buitenlandse nieuws wordt geanalyseerd en toegelicht.
12.45 Bezoek koninklijke familie
 aan de Nederlandse Antillen en Aruba. Reisverslag van het werkbezoek van koningin Beatrix, prins Claus en prins Willem-Alexander aan de Nederlandse Antillen en Aruba.
13.30 Poëtische beschouwingen in vrije uren. Tv-film zonder woorden op muziek van Schubert. Regie: Petr Weigl.
14.35 Studio Sport. Met o.m.: Paarsport. Indoor Brabant Den Bosch; Nederlandse Kampioenschappen Schaatsen Allround te Deventer; E.K. Atletiek Indoor te Liévin; E.C. Volleybal I in Den Bosch.
15.00 Studio Sport extra. Indoor Brabant; Nederlandse Atletiek; E.K. Volleybal.
17.00 Kerkdienst vanuit de Chr. Gemeente kerk te Lisse.
17.45 - 17.47 Bericht van de Wilde Ganzen
18.00 Werken aan Werk - In de bouw. Afl. Alles gaat electrisch. (Herk.)
18.25 Nieuws voor doven en slechthorenden
18.30 Sesamstraat. Kinderprogramma.
18.45 De afwas in de ijskast. Informatief kinderprogramma.
19.00 Studio Sport
19.55 Trekking van de Lottogetalen
20.00 Journaal
20.10 Het dubbelleven van Mattia
 (The two lives of Mattia Pascal). Dramaserie naar een roman van Pirandello van Mario Monicelli. Deel 2: Mattia Pascal, zoon uit een rijke familie, ontdekt na de dood van zijn vader dat het familieliefje op is. Zijn vrolijke vrijgezellenleven wordt daardoor

abrupt beëindigd.
21.18 Van Dis in de balie. Praatprogramma met gasten uit binnen- en buitenland, gepresenteerd door Adriaan van Dis.
22.09 Staat van verzorging. Informatief programma over hoe ingewikkeld en verwarrend onze samenleving bij bejaarden overkomt. (TT)
23.13 Night movie. Korte Israëlische speelfilm. Tijdens een nachtelijke patrolië wordt een aantal Arabische jongens opgepakt. Een jongen wordt door middel van handboeien aan een soldaat vastgeklonken.
23.47 Hollands signaal. Programma waarin Nederlanders hun hart kunnen luchten. Presentatie: Peter van Ingen.
00.12 - 00.17 Journaal

Duitsland 1

09.15 Programma-weekoverzicht. (Herk.)
09.45 Schwarze Rhythmen. Zevendelige serie over Afro-Amerikaanse muziek, van Geoffrey Haydon en Dennis Marks. Afl.: Highlife. (Slot)
10.45 Die Sendung mit der Maus. Kinderprogramma.
11.15 Cinderella '87. Modern rock-sprookje in vier delen. Met: Bonnie Bianco en Pierre Cossio.
12.00 Der internationale Früh-schoppen. Journalistenforum gepresenteerd door Werner Höfer.
12.45 Nieuws en Weckspiegel
13.15 Magazin der Woche. Regionaal magazine.
13.45 Der kleine Vampir. Kinder-serie. Afl.: Unruhe im Keller.
14.15 Kamarilun. Filmreportage over een indianenfeest in Patagonië (Zuid-Amerika).
14.45 Die Umwege des schönen Karl
 Duitse komische speelfilm uit 1937 van Carl Froelich. Met in de hoofdrollen Heinz Rühmann, Karin Hardt, Albert Florath e.a. Karl Kramer, een vlotte jonge kelner in een strandhotel aan de Oostzee, is zeer geliefd bij de dames. Dat ziet de vader van zijn verloofde met lede ogen aan. Na drie jaar wordt het tijd om te trouwen, vindt hij, maar Karl besluit zijn geluk te beproeven in de grote stad.
16.20 Café in Takt - Extrakt. Hoogtepunten uit het gelijknamige amusementsprogramma, gepresenteerd door Peter Horton. Met: Dalida, Nana Mouskouri, Adamo e.a.
16.45 Bilder aus der Wissenschaft. Presentatie: Alexander von Cube.
17.15 Programma-weekoverzicht
17.20 ARD-Ratgeber. Reise.
18.00 Nieuws
18.05 Wir über uns
18.10 Sportschau
18.40 Lindenstrasse. Tv-serie met Dietrich Siegl, Marcus Off, Irene Fischer e.a. Afl.: Fest mit Haken. (TT)
19.10 Weltspiegel. Reportage van buitenlandse correspondenten.
19.50 Sportschau Telegramm
19.57 Programma-overzicht
20.00 Nieuws (TT)
20.15 Rudis Tagesshow. Satirisch showprogramma met Rudi Carrell. Gasten: Gritt Böttcher, Susanne Czepl e.a.
20.45 Tatort
 Duitse politiserie. Afl.: Eine Million Mäuse. Met: Horst Michael Neutze, Matthias Ponnier, Ralf Richter e.a. Vroeg in de ochtend wordt Kramer, midden dertig, na 7 jaar gevangenschap in vrijheid gesteld. Hij heeft dan een straf voor een bankoverval uitgezeten, waarvan het geld nooit teruggevonden is. Commissaris Schreitel heeft om die reden wel belangstelling voor Kramer, maar er zijn meer geïnteresseerden. (TT)
22.15 Die Kriminalpolizei rät. Tips ter voorkoming van misdrijven.
22.20 Nieuws
22.25 ARD-Sport extra. W.K. Handbal voor heren - finale. Commentaar: Peter Jensen en Klaus Schwarze.
23.25 Marilyn Horne zingt orkestlieders van Mahler en Wolf. 1. Twee fragmenten uit Spanische Liederebuch, Wolf. 2. Vijf liederen voor zangstem en orkest naar gedichten van Friedrich Rückert, Mahler. M.m.v. het Radio Symphonie Orchester Berlin o.l.v. Walter Weller. Reportage vanuit de Berliner Philharmonie.
00.05 Nieuws
00.10 - 00.15 Nachtgedanken. Beschouwingen door Hans Joachim Kulenkampff.

Duitsland 2

09.00 •• Programma-weekoverzicht
09.30 Brot und Rosen. Oecumenische kerkdienst vanuit Berlijn.
10.15 Stadtschreiber Matinee. Das Leben wird ein Epigramm. Literair magazine vandaag gewijd aan Georg Büchner, ter gelegenheid van zijn sterfdag 150 jaar geleden.
11.15 Mosaik. Allerlei Liebe. Interviews met verpleegsters, therapeuten en een cabaretier over liefde.
12.00 •• Das Sonntagskonzert:

Faszination Musik. Stars unterm Sternenhimmel - Operngala in Verona. M.m.v. het RAI-Omroeporkest van Turijn o.l.v. Carlo Fracci en het Pools Staatssymphonie o.l.v. Robert Paternostro. Solisten: Agnes Baltsa, Montserrat Cabelló, Gwyneth Jones, e.a.
12.45 Heute
12.47 Sonntagsgespräch. Discussieprogramma. Gast: Helga Geisler.
13.15 Neues Denken. Serie reportages over nieuwe denktrends. Afl. 8: Abschied von der Wissenschaft? Aansl.: Sonntags-Nach-Tisch.
13.45 Der kleine Hirsch und das Mädchen. Chinese tekenfilm.
14.10 Löwenzahn. Kinderserie met

● MARY ROOS, vanmiddag te gast in het muzikaal amusementsprogramma "Cafe in Takt - Extrakt" - Duitsland 1, 16.20 uur.

Peter Lustig, Helmut Krauss, e.a. Afl.: Peter erfindet einen Stuhl.
14.40 Frankensteins Tante
 Zevendelige griezelkomedie naar de roman van Allan Rune Pettersson.
15.55 Bill Cosbys Familien-Bande
 (The Cosby Show). Amerikaanse serie met Bill Cosby, Phyllicia Rashad, Lisa Bonet, e.a. Afl.: Kinderträume.
16.20 Jazz im Osten. Reportage over het Jazzfestival 1986 van Warschau.
17.20 Heute
17.22 Die Sport-Reportage. Met reportages over ijshockey en voetbal.
18.10 Tagebuch. Nieuws uit de katholieke kerk.
18.25 Mein Rendezvous in... Rom. Reportage over Rome waarin Beate Wedekind gesprekken voert met Anita Kberg, de juwelier Bulgari, Prins Gouvanelli, Burt Lancaster, e.a.
18.50 Programma-overzicht
19.00 Heute
19.10 Bonner Perspektiven. Politiek nieuws.
19.30 Das Erbe der Guldenburgs. Serie met Brigitte Horney, Jürgen Goslar, Christiane Hörbiger, e.a. Afl.: Das schnelle Geld.
20.15 Geheimaktien Crossbow
 (Operation Crossbow). Amerikaanse speelfilm uit 1964 van Michael Anderson. Met: Sophia Loren, George Peppard, Trevor Howard, e.a. De geallieerde geheime dienst ontvangt berichten dat de Duitsers een nieuwe lange-afstandsraket zouden hebben, waarmee hele steden in de as kunnen worden gelegd. Churchill geeft opdracht uit te zoeken wat er van waar is.
22.10 Heute
 Aansl.: Sport am Sonntag
22.25 Berlinale 1987. Reportage van het Berlijnse Filmfestival.
22.45 Die Katze auf dem heißen Blechdach
 (Cat on a Hot Tin Roof). Amerikaanse speelfilm uit 1958 van Richard Brooks. Met: Elizabeth Taylor, Paul Newman, Burl Ives e.a. De familie Pollitt is bijeen om de 65e verjaardag van Big Daddy te vieren. Opgevoerd in alles koek en ei, maar onder de oppervlakte loert huichelaar en afkeer. Iedereen, behalve Big Daddy zelf, weet dat hij ongeneeslijk ziek is.
00.30 - 00.35 Heute

Duitsland 3/WDF

09.00 Telekolleg aktuell. Informatie over tv-cursussen.
09.30 - 11.00 Telekolleg II. Tv-cursussen, met om 09.30 Engels. Afl.: The travel business. (Herk.) 10.00 Natuurkunde, afl.: Arbeid en energie. (Herk.) 10.30 Geschiedenis. Afl.: Ontwikkeling van de Duitse Bondsrepubliek. (Herk.)
15.35 Telelektoverzicht
16.00 Sehen statt Hören. Weekmagazine voor slechthorenden.
16.30 Ihre Heimat - unsere Heimat. Programma voor werknemers uit Griekenland, Spanje en Joegoslavië.
17.30 Das Leben ist nicht schwarz-weiß. Documentaire over de bele-

kenis van kleur in de natuur en mensenwereld.
18.00 Matt und Jenny. Abenteurer im Ahornland. Kinderserie. Afl.: Matt verliebt sich.
18.30 Leben im Alter. Treffen der Generationen. Reportage over de vergrijzing in de Bondsrepubliek.
19.00 Aktuelle Stunde. Regionaal magazine met nieuws en sport.
20.00 Nieuws en weerbericht
20.15 Geschichte: Adenauer. Documentaire serie over Adenauer. Afl. 4: Ik wil kansler worden (1945/1949).
21.45 Frau Emma kämpft im Hinterland
 Toneelstuk van Ilse Langner.

23.40 Verslag van het filmfestival in Berlijn
23.55 Animatiefilmpjes. 1. Sterne. Animatiefilm van Thomas Struck. 2. Pianoforte. Australische animatiefilm van Antonette Starkewicz.
00.15 - 00.20 Nieuws

Duitsland 3/SWF

09.00 - 11.00 Telekolleg Aktuell en Telekolleg II. Tv-cursussen. (Zie Duitsland 3/WDF).
11.00 Sehen statt Hören. Weekmagazine voor doven en slechthorenden.
15.00 Hobbytek. Vrijtijdsmagazine. Vandaag: Verlichting.
15.45 Television. Der Kasten, der die Welt verändert. Documentaire serie over de geschiedenis van de televisie. Afl. 3: Televisie live.
16.30 Ihre Heimat - unsere Heimat. Informatie en amusement voor buitenlanders uit Griekenland, Spanje en Joegoslavië.
17.30 Medikamente - Helfer oder Feinde? Serie over geneesmiddelen. Vandaag: Ziekteveroorzakers in de darm.
17.45 Programma-weekoverzicht
18.00 Urteil des Monats. Gesprek over een actueel onderwerp.
18.15 Neues vom Film
19.00 Schlagzeilen
19.02 Abendchau Blick ins Land am Sonntag
19.30 Hierzuland. Raadselreis met Hans Heiner Boelte.
20.00 Georg Lohmeier erzählt. Der Geschichtler gibt nach.
 Aansl.: Europabrücke.
20.15 Servus Europa. Verhalen en liederen met Hein en Oss Kröher. Werner O. Feist en gasten uit Engeland, Hongarije en de Elzas.
21.45 Neues
21.50 Flutlicht. Met reportages, nieuws en studio-gasten.
22.35 Und sie bewegt mich doch!
 Cabaret met Hans Dieter Hüsch.
23.20 - 23.25 Nieuws

België/TV 1

11.00 Confrontatie. Politiek debat.
12.00 - 12.30 Voor boer en tuinder. Afl. 9: Bescherming van dieren. (Herk.)
14.15 Luister met de ogen. Cursus spraakfzien, les 21: Vakantie en reizen. (Herk.)
14.30 Handel en wandel. Afl. 9: De zelfstandige voedingswinkel (1). Presentatie: Viona Westra. (Herk.)
15.00 Kwizien. Tips voor koken en lekker eten. Vandaag: Zuurkool met vis en andere visideeën. Presentatie: Etienne Cocquyt. (Herk.)
15.20 Huizen kijken. Vierdelige informatieve serie over het verbouwen van woningen. Presentatie: Paul de Bolle. Deel 4: Verbouwen zonder fouten.
15.50 Oliver Twist
 Engelse tekenfilm van George Stephenson, naar het boek van Charles Dickens. (Herk.)
16.55 Paradijsvogels
 Vlaamse serie gebaseerd op het toneelwerk van Gaston Martens. Afl. 24. Met: Anton Peters, Werther van der Sarren, Polly Geerts e.a. Tv-regie: Jool Claes. (Herk.)
17.55 Nieuws
18.00 Tik Tak. Kleuterserie. Afl. 107. (Herk.)
18.05 Liegebeest. Kinderserie. Afl. 6: Het kasteel verkocht. (Herk.)
18.20 Van Pool tot Evenaar. Toeristische kwis gepresenteerd door Paul Ghysels. Vandaag: Kiribati.
19.40 Mededelingen en programma-overzicht
19.45 Nieuws
20.00 Kijk uit! Verkeerstips. Vandaag: Fietsen in de winter.
20.05 Sportweekend
20.35 Made in Vlaanderen: Het pleintje
 Tv-serie. Afl. 17. Met: Jo de Meyere, René Verreth, Manu Verreth, e.a. De meubeltjes van Fons en Marie worden openbaar verkocht. Terwijl Peers opnieuw toenadering zoekt tot Barbara, vindt Justine een zusterziel. Ook Poliet gaat tot actie over om zichzelf en zijn café te redden. Bij de verkoop komt de redding uit een onverwachte hoek. (Herk.)
21.15 Alleen al het idee. Een programma over hoe een klein land kan zijn als de gezamenlijke horden op hol slaan. Presentatie: Herman van Molle, Alida Neslo en Ilse Uitterlinden.
21.50 De Polyfonisten. Programma met polytone muziek van zangers-componisten uit Zuid-Nederland. Deel 1: De 15e eeuw.
23.05 - 23.25 Nieuws en Coda: 'Herinnering', van Martinus Nijhoff.

België/TV 2

14.30 - 19.00 Stadion
 Drie uur sport, nationaal en internationaal, maximaal rechtstreeks, spectaculair en informatief. Met o.a. E.K. Indoor Atletiek te Liévin en Volleybal, finale Confederale Beker voor heren.

België/RTBF 1

10.00 Informations agricoles. Landbouwnieuws.
10.30 Les chrétiens dans la vie sociale. Politieke uitzending. (Herk.)
11.00 Eucharistieviering
12.00 Faire le point. Discussieprogramma.
13.00 Journaal
13.15 Dimanche musique: Jeunes solistes 87. Jonge musici begeleid op de piano door Serge Bémant. Presentatie: Georges Dumortier. Vandaag: de achste- en kwartfinale. Gasten: De folkloristische groep Evros uit Griekenland.
14.10 Agatha Christie. Engelse thrillerserie. Afl. 4: Le quatrième homme. Met: John Nettles, Michael Gough, Cy Town e.a.
15.00 Six heures au plus tard
 Toneelstuk van Marc Perrier. Met: André Debaer en Alain Lempool. Theaterregie: André Debaer en Alain Lempool. Op een avond rijdt een jonge gangster tegen de muur van een normandisch huis. De bewoner blijkt een oude man te zijn. Er ontwikkelt zich nu een kat en muis spel tussen generaties.
16.45 Walt Disney tekenfilms. 1. Pluto. 2. Mickey Mouse, Dingo.
17.10 Le défi pacifique. Documentaire serie over de economische positie van de landen rond de Stille Oceaan. Afl. 2: De sporen van de Tweede wereldoorlog.
18.10 Noubanisme. Kinderprogramma met o.a. De Smurven en Maméo.
18.30 Week-end sportif. Sportmagazine met Marc Jeuniau.
19.27 Quick et la Flupke. Tekenfilm.
19.30 Journaal
20.00 Cinéma à une

20.05 Coeur et pique. Amusementsprogramma. Gaste: Amanda Lear.
21.15 Bon anniversaire Juliette
 Franse tv-film uit 1983 van Marcel Bozzuffi. Met in de hoofdrollen Françoise Fabian, Marcel Bozzuffi, Sophie Renoir, e.a. Wanneer Juliette van school komt, besluit zij schiederes te worden. Zij vertrekt, samen met haar vrienden Eric en Laurent naar het zomerhuis van haar ouders.
22.45 - 23.10 Nieuws

België/RTBF 2

14.30 Volleyball: Europa-Cup I, rechtstreekse reportage van de wedstrijd Lennik - Milaan.
15.55 - 19.00 E.K. Indoor Atletiek vanuit Liévin in Frankrijk.
SSVC
13.00 Weekend World
13.55 Parent programme. Informatieve programmamserie voor ouders. Afl.: Getting the benefit.
14.10 M25: A ring around the smoke. Documentaire.
14.40 Ski sunday. Hoogtepunten van de W.K. Skien in Crans Montana.
15.25 Kidnapped
 Remake van het verhaal van R.L. Stevenson. Met Michael Caine, Lawrence Douglas en Trevor Howard.
15.40 Birthday time cartoon show
17.20 Allsorts. Kinderprogramma.
17.35 He-Man & The Masters of the Universe. S.F.-jeugdserie.
17.55 The really wild show. Informatieve natuurserie.
18.20 David Copperfield. Tv-serie naar Charles Dickens. Afl. 8.
18.50 Songs of praise
19.25 Nieuws en weerbericht
19.40 Catchphrase. Spelprogramma met Roy Walker.
20.05 Eastenders. Tv-serie.
21.00 That's life. Gevarieerd amusementsprogramma.
21.45 Help. Komische serie. Afl. 1: Safety in numbers.
22.15 - 00.15 The big match live - voetbal. Gefilmd verslag van een wedstrijd om de FA-Cup.

SKY Channel

08.00 Fun Factory. Gevarieerd kinderprogramma met tekenfilms, tv-series, spelletjes, muziek en gasten. (Herk.)
08.30 The cisco kid. Westernserie met o.a. Duncan Renaldo en Leo Carrillo.
11.10 Barrier reef. Avonturenserie voor de jeugd met o.a. Joe James, Ken James en Richard Melke.
12.05 •• Sky Trax. met om:
 12.05 The Pat Sharp show
 12.35 Heartline
 13.35 The great video race
14.35 US College football. Beelden uit de American Football-competitie 1987.
15.40 Thrillseekers. Serie reportages over opmerkelijke sportieve stunts. Presentatie: Chuck Connors.
16.05 The deputy. Westernserie. Afl.: The return of Simon Fry. Met Henry Fonda, Allen Case, e.a.
16.40 Fashion TV - FTV. Programmaserie met modenvideo's en muziek gepresenteerd door Jeanne Beker.
17.05 Hollywood close-up. De laatste nieuwtjes uit de metropool van de showbusiness.
17.30 •• The Coca-Cola Eurochart top 50 show. Popmuziek, live opgenomen in discotheek 'Escape' in Amsterdam. Presentatie: Linda de Mol.
18.30 The time tunnel. Science-fiction tv-serie met o.a. James Darren en Robert Colbert. Afl.: The walls of Jericho.
19.25 Fantasy Island
 Avonturenserie met Ricardo Montalban en Hervé Villechaze.
20.20 Little ark
 Amerikaanse film van James B. Clark. Met in de hoofdrollen Theodore Bikel, Genny Amba en Philip Frim. Het verhaal gaat over twee wezen en hun lievelingsdieren die op een morgen wakker worden en zich aan hun lot overlaten bevinden in een kerktoerenklok. Ze zijn omringd door water, maar ze ontdekken een boot en gaan hiermee een magische reis tegemoet.
22.10 Hollywood close-up. Nieuwtjes, reportages en interviews uit de droomwereld Hollywood.
22.35 America's Cup Report. Reportage over het grootste zeilevenement ter wereld.
23.05 •• Sky Trax - The Coca-Cola Eurochart top 50.
00.05 - 01.05 •• Sky Trax - Heartline.

Super Channel

07.00 The Smooch. Rustige muziek met Amanda Redington.

08.00 Funbus. Weekendshow voor kinderen.
11.30 Videopix. Videoclips op verzoek met Nino Firrito.
12.30 Music Box Special
13.30 What a Picture!
14.00 Play it safe
14.15 Tomorrow's World
14.45 Executive Europe
15.15 What the European Papers say
15.30 Super Sport
17.00 The European Top 40
18.00 The Orchestra
18.30 Van der Valk
19.30 Benny Hill
20.30 Elie Brooks
21.30 Tales of the Unexpected
22.00 Feature Film: Licensed to kill
00.00 Music Box
01.00 Videopix
02.00 The European Top 40
03.00 The Smooch
04.00 The Music Box Special
05.00 Off the Wall
06.00 The Face

TV5

15.00 Manipulations. Tv-film van Marco Pico.
16.30 Decouvertes et Aventures. Dertien oefeningen en 2 profs op 7000 m over een Himalayabeklimming.
17.00 Sports
17.55 Magazine Culinaire. Vanavond met recepten voor een appetijtaart en een taart Janine. Presentatie: Michel Olivier.
18.30 Le Mot Juste. Spelprogramma's.
19.00 La Chance aux chansons. Show.
19.30 La chienne dactylographe. Toneelstuk van Gilles Roignant. Met o.a. Isabelle Ehni, Jacques Dacquin en Lucienne Hamon.
21.30 Histoires Naturelles. Vandaag: De jacht op everzwijnen in Corsica.
22.00 Nieuws
22.30 Intovision. Actualiteitenprogramma.
23.25 Le Marché Financier Européen. Parijs, Londen, Genève, Brussel, Frankfurt en Amsterdam.

FilmNet

07.00 In God we trust. Komedie uit 1980, met Mary Feldman.
09.00 Age of dinosaurs. Tekenfilm voor jong en oud.
11.00 To be or not to be. Komedie uit 1983, met Mel Brooks.
13.00 Places in the hart. Drama uit 1984, met Sally Field.
15.00 Bus stop. Tragikomedie uit 1956, met Marilyn Monroe.
17.00 Dads army. Komedie uit 1971, met Arthur Lowe.
19.00 Educating Rita. Drama uit 1983, met Michael Caine.
21.00 Deadly dream. Drama uit 1971, met Lloyd Bridges.
23.00 Brotherhood of Satan. Horrorfilm 1971, met Strother Martin.
01.00 De vierde man. Aktiefilm uit 1983, met Renee Soutendijk.
03.00 Blue thunder. Aktiefilm uit 1983, met Roy Schneider.
05.00 Let's scare Jessica to death. Horrorfilm uit 1971, met Zohra Lampert.

RTL-Plus

16.05 Was darf's denn sein? Muziek op verzoek, gepresenteerd door Camillo Felgen.
17.00 Die Zwölf. De internationale kijkershiparade gepresenteerd door Matthias Krings.
18.00 Einfach Tierisch. Informatief dierenmagazine. Presentatie: Iff Bennett.
18.50 Programma-overzicht
18.53 7 vor 7 - Die Bilder des Tages. Nieuws en weerbericht.
19.05 Ein Tag wie kein anderer. Reisquizz met Thomas Wilsch. Vandaag: Kanarische Inseln.
20.20 Filmvorschau
23.00 Finale - Die Sportsendung am Sonntagabend. Reportages, commentaren, spelletjes en gasten, gepresenteerd door Burkhard Weber.
Pim. 21.00 Tennis. Finale vanuit Indian Wells. Aansluitend: weerbericht, Horoskop, Bethuplerl.

Radio 1
 7.02 Ontbijtshow. 7.53 Ter overweging. 8.05 Groot Nieuws. 9.02 TROS-VERONICA Sport. 11.02 De Schuurpapier. 11.30 Zout op zondag. 13.05 Hier en nu. 14.02 Langs de Lijn. 18.02 Borat. 19.02 Buut vrije. 19.30 Hersengymnastiek. 20.02 Uit studio en theater. 21.02 Toppers van toen. 22.02 Nederlanders op AVRO 1 en 2. 23.05 Met het oog op morgen. 0.02 De Nachtwacht. 4.02 Krieken met Adje.

Radio 2
 8.02 Vroege Vogels. 10.02 Tony van Verre ontmoet... 10.30 Snot-neus ahoj. 10.40 AVRO's Kinderkoor o.l.v. Paul Poulsen. 11.02 Dinsdagochtend. 12.02 AVRO-magazine. 14.02 Zondag AVRO-Matinee. 17.30 Kom 'ns langs in Hotel Des Indes. 19.00 Zie Radio 1.

Radio 3
 7.02 Hurrie-up. 9.02 Zin in pop. 10.02 Het Edmond Complex. 12.02

KRO-Miniparade. 13.02 Het weeshuis van de Hils. 15.02 Tijd voor Toer. 16.02 Lieve Paul. 18.02 KRO's Hitweek. 19.02 Pop-eye. 20.02 Radio Thuisland. 21.02 De krioende tafel. 22.02-23.55 Op slag van maandag.

Radio 5
 8.02 H vier. 9.00 Musica religiosa en profana. 9.50 Programma-overzicht. 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Fur Elise. 13.02 Opera Matinee. 14.10 Onder de groene linde. 14.15 Concert op de zondagmiddag. 15.00 Philharmonisch Orkest met piano. (15.05-15.30 Praten over muziek). 16.30 Diskotab. 18.02 Musica Nova. 19.00 Continu klassiek. 22.00 Specialiteiten a la carte. 22.00 Koren en Korpsen. Bachkoorconcours. 23.00.

Radio 6
 8.02 H vier. 9.00 Musica religiosa en profana. 9.50 Programma-overzicht. 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Fur Elise. 13.02 Opera Matinee. 14.10 Onder de groene linde. 14.15 Concert op de zondagmiddag. 15.00 Philharmonisch Orkest met piano. (15.05-15.30 Praten over muziek). 16.30 Diskotab. 18.02 Musica Nova. 19.00 Continu klassiek. 22.00 Specialiteiten a la carte. 22.00 Koren en Korpsen. Bachkoorconcours. 23.00.

Radio 7
 8.02 H vier. 9.00 Musica religiosa en profana. 9.50 Programma-overzicht. 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Fur Elise. 13.02 Opera Matinee. 14.10 Onder de groene linde. 14.15 Concert op de zondagmiddag. 15.00 Philharmonisch Orkest met piano. (15.05-15.30 Praten over muziek). 16.30 Diskotab. 18.02 Musica Nova. 19.00 Continu klassiek. 22.00 Specialiteiten a la carte. 22.00 Koren en Korpsen. Bachkoorconcours. 23.00.

● VIRNA LISI en ALAIN DELON in 'La tulipe noir'

'DE ZWARTE TULP' ALS TV-NACHTFILM

HEERLEN - 'La tulipe noir' oftewel 'De zwarte tulp' is de titel van de Frans-Italiaans-Spaanse speelfilm, die op deze zaterdagavond om 23.15 uur op Nederland 2 als nachtvoorstelling wordt gebracht. In deze uit 1963 daterende film, naar de gelijknamige roman van Alexandre Dumas, speelt Alain Delon een dubbelrol. Hij is een benedeideleider die rijke aristocraten berooft. Als hij in de val wordt gelokt door een politiecommissaris weet hij te ontkomen maar raakt wel gewond aan zijn gezicht. 'De zwarte tulp' probeert een ander op een listige manier voor zijn daden op te laten draaien.

Zelfspot bij Duitsers die zichzelf kritisch bekijken

TV-serie 'Kir Royal' nu ook in ons land op TV

(Van onze rtv-redactie)

HILVERSUM - De Duitsers kunnen niet bogen op een traditie van zelfironie, zoals de Britten. Onze oostburen lijken zich echter duchtig te re-vancheren in de tv-serie Kir Royal, die de Vara vanaf maandagavond (Nederland 1, 22.22 uur) vijf weken op het scherm brengt. Hoofdpersoon is de roddeljournalist Baby Schimmerlos.

Hij opereert in de High Society-kringen van Beieren. Geen berg gaat de jet-set te hoog om in Schimmerlos' veelgelezen rubriek te mogen figureren.

De journalist is het prototype van de snelle jongen: Porsche als voer-middel, champagnecoocktail bij het ont-

● 'KIR ROYAL' met DIETER HILDEBRANDT en FRANZ XAVER KROETZ

bijt en het kapsel immer geföhnd. Zijn onkostendeclaraties belopen duizenden marken per maand en hun huis wordt schoongehouden door een gastarbeidersvrouw, die overigens in de eerste aflevering al ontslagen wordt. Te duur, wordt tussen twee cocktails door vastgesteld.

Om de journalist heen beweegt zich een circuit van malafide politici, omhooggevallene industriëlen, fotomodelletjes die azen op een grote carrière en eigenaren van dure horeca-gelegenheden, die het meer van zeepebel-achtige feestjes dan van hun culinaire vaardigheden moeten hebben.

In Kir Royal wordt dit plakkerige circuit genadeloos-humoristisch geportretteerd. In de eerste aflevering wordt een fabrikant getoond die zich letterlijk in het wereldje weet in te kopen; in de tweede is de neergang van een frauduleuze politicus te zien. In dit deel komt ook de minister-president van Beieren aan de orde: de gelijkenis met Franz-Josef Strauss is treffend.

Uit deze serie blijken twee dingen: de Duitsers zijn zeer wel in staat zichzelf eens kritisch in de spiegel te beschouwen (wellicht is dat te danken aan mede-scenarist Patrick Suskind, schrijver van de bestseller Parfum) en de Nederlandse gossip-journalistiek verhoudt zich met de Duitse als Roodkapje tot Lady Chatterley. Kir Royal is puur kijkplezier met de nodige scherpe verwijzingen. Zoals de politicus in aflevering 2 die door een fotograaf verzocht wordt een zegevierend gebaar te maken. Automatisch schiet zijn rechterarm gestrekt schuin omhoog.

Johnny Hoes, fanatiek voorvechter en 'koning' van het Nederlandse lied, wordt 70 'Bij de opera huilen ze in een witte zakdoek en bij ons in een rooie!'

(Van onze showpagina-redactie)

WEERT - De ernst van de situatie waarin het populaire Nederlandse lied terecht is gekomen, tekent zich met duidelijke lijnen rond de zaak van de man die groot en rijk werd met dit repertoire: het bedrijf van Johnny Hoes. Voluit: Johnny Hoes Benelux Music Industries BV, gevestigd te Weert. Hoes bouwde zijn imperium op het succes van een indrukwekkend aantal toppers onder de ruim 5000 liedjes die hij schreef. Een greep uit de kasstukken: „Ach vaderlief toe drink niet meer“, „Gluk auf“, „Zeemanshart“, „Mandolinen in Nicosia“, „Hij was een smokkelaar“, „Op een zeemansgraf bloeien nooit geen rode rozen“, „zeehondenbabies“. Hij vertaalde „Mexico“ waarmee de Zangeres zonder Naam (zijn ontdekking met wie in 1977 een breuk ontstond) thans weer furor maakt en schreef voor haar het nu ook weer opnieuw gelanceerde „Keetje Tippel“. Zelf haalde Johnny Hoes als zanger de absolute top met een door hem in Nederlands omgezet Venloos carnavalsliedje: „Ach was ik maar bij moeder thuis gebleven“. Het verkoopcijfer van 400.000 singles is nog steeds een nationaal record.

De bemoeienissen van Johnny Hoes met het Nederlandse lied, reikten verder dan smartlappen. Hij schreef „Brandend Zand“ voor Anneke Grönloh, hij bracht een wereldsucces van 12 miljoen platen, de „Vogeltjesdans“ uit en kreeg „Doe Maar“ onder contract. In totaal haalde Johnny Hoes 47 gouden platen binnen en zeven platina: een ongeëvenaarde score in dit genre. Zijn producten brengt hij uit onder het label „Telstar“, het merk van de enige Nederlandse grammofoonplatenmaatschappij die louter draait op het nationale produkt. Daarom ook is de klap van de ingestorte markt zo hard aangekomen. „Andere maatschappijen“, zegt Hoes, „kunnen terugvallen op buitenlandse producties. In die uitgelezen positie zit ik helaas niet“.

Omzet

Met ooit een top-omzet van 19 miljoen gulden en een gemiddelde van 10 miljoen gulden per jaar, is dat bedrag bij de Hoes company teruggelopen tot rond 4 miljoen. Johnny Hoes' dochter Jacqueline die de leiding heeft over het bedrijf, „Het gaat alle maatschappijen slecht. Iedereen klaagt. De regering zou er eens wat aan moeten doen. Wat er nu gebeurt met het Nederlandse lied leidt tot cultuurfarming, het heeft economische gevolgen en er is door die situatie veel persoonlijk, menselijk, leed in deze branche. Maar tja, de regering houdt zich liever bezig met parken en dierenparken“.

Drie jaar geleden bezat Johnny Hoes 7 NV's en had hij 93 man personeel. Van de NV's is een aantal verkocht, het restant werd omgevormd tot een grote BV. Het aantal werknemers daalde tot 10. Deze sterke inkrimping werd overigens niet alleen veroorzaakt door de omstandigheden van de verkoop en stijgende personeelslasten. Wel speelde het een belangrijke rol bij de overweging het bedrijf te verkopen om het wat kalmeraan te gaan doen, toen eerst Jacqueline Hoes door ziekte een jaar niet kon werken en daarna Johnny Hoes prive een moeilijke tijd doormaakte door het overlijden van zijn echtgenote. Het afslankingsproces van het bedrijf verliep zonder faillissementen en zonder gedwongen ontslagen; het personeel ging over naar de nieuwe eigenaren.

'Hilversum'

Na 40 jaar strijd tegen „Hilversum“ (hij noemt dat: „die onneembare veste vol mensen die aan mentale onanie doen“) en met zijn 70ste verjaardag in het vooruitzicht (19 april), blijkt Johnny Hoes niets aan felheid te hebben ingeboet als het erover gaat hoe ze daar in 't Gooi de zaken aanpakken. Nog steeds dezelfde fanatieke voorvechter van het Nederlandse lied die altijd heeft moeten leven met het gevoel dat de vertegenwoordigers van de media minachtend neerkijken op hem en zijn repertoire. „Terwijl ook dit wel degelijk te maken heeft met cultuur. Maar:

cultuur is hier een afgebakend begrip“. In dat verband sprak hij ooit de onvergetelijke woorden „Opera is de grootste smartlap die er is. Het enige verschil is, dat ze bij de opera in een witte zakdoek huilen en bij ons in een rooie“.

In zijn grote zitfauteuil veert Hoes recht om zijn woorden kracht bij te zetten voor een voorbeeld van hoe ze in Hilversum denken, of beter gezegd: niet denken want daar verdenkt hij ze van. „Ik heb 500 liedjes geschreven voor de Zangeres zonder Naam. Hilversum vond het allemaal waardeloos, tot mensen als Lucebert, Wolkers, Van 't Reve en Campert er zich waarden over gingen uitlaten. Toen was mijn tekst ineens: meesterwerk van volkscultuur en de Zangeres iemand die pal naast Piaf geplaatst werd. Terwijl ze het tevoren dus vullis vonden van mij en ze de Zangeres uitlachten. Da's nou typisch Hilversum“.

Onvrede

Voor wie door-de-jaren-heen de klaging van Johnny Hoes volgde, geen groot nieuws. In deze en soortgelijke bewoordingen heeft hij bij voortdurend zijn onvrede onderhouden, maar tja er is in zijn ogen zo weinig ten goede veranderd dat er aan enige herhaling niet te ontkomen valt. Toch een nieuwe: „Onze disc-jockeys draaien liever Amerikaanse muziek dan Nederlandse. Waarom is er in Hilversum dan niemand die ingrijpt en zegt: oke, als dat zo belangrijk is, halen we ook echte Amerikaanse deejays naar hier. Hoewel... Het erge van dat Engelse en Amerikaanse gedoe vind ik de hersenspoeling die kinderen erdoor krijgen. Zeggen vervreemden van hun eigen taal. Daar zou wat tegen gedaan moeten worden“.

Als Johnny Hoes het voor het zeggen had: „Dagelijks op de radio en meerdere malen per week op televisie Nederlands repertoire en dan bedoel ik niet alleen smartlappen. Dan bedoel ik: alles, dus ook cabaretliedjes. Er zou een landelijk team moeten komen van integere mensen niet van die baantjesjagers dus die programma's afstemmen op wat de massa wil. Want dat is altijd al het grootste probleem geweest: in Hilversum weet men de betekenis van het Nederlandse lied voor het volk niet op z'n waarde in te schatten. Neem nou alleen eens de ouden van dagen en de mensen op het platteland, die boeren. Dacht je dat die iets hadden aan dat Engels en Amerikaans? Welnee! Ze verstaan d'r geen moer van. Het publiek is dus de dupe van dat beleid in Hilversum. En daardoor wij ook natuurlijk“.

Knelpunt

Toch heeft Johnny Hoes miljoenen platen verkocht. Hoe valt dat te rijmen met „verkeerd beleid“ en met „boycot“, terwijl hij ooit een eigen televisieprogramma en een radioprogramma kreeg. Hoes: „Dat ik die

● JOHNNY HOES

„...Veertig jaar strijd tegen Hilversum en het Engelse en Amerikaanse gedoe waardoor kinderen een hersenspoeling krijgen“.....

uitzendingen mocht maken lijkt mis-schien wel aardig, maar ik zie het wat anders. Ik zie het namelijk niet los van het feit dat ik in die tijd een eigen omroep wilde opzetten, de OZON. Omroep Zonder Naam. Met de achterban van de „Heikre- kels“ en de Zangeres had ik makkelijk het vereiste aantal leden kunnen halen en daar kregen ze het natuurlijk benauwd van in Hilversum. Met die OZON had ik

ongetwijfeld iets kunnen bereiken, maar ik had het gezien mijn werk niet kunnen afmaken. Daarom zette ik niet door. Waar ik aan begin wil ik afmaken. En wat die miljoenenverkoop betreft: dat geldt een andere tijd dan deze. Dat was de tijd waar in een platenhandel nog luisterde als er een vertegenwoordiger kwam met een nieuwe collectie. Dat is over. Nu vragen ze: staat-ie al op de hit of in de tip. Wan-

neer de vertegenwoordiger dan aandringt en toch iets wil laten horen, zegt zo'n handelaar: laat nou maar, ik wacht wel tot-ie ergens staat. Kijk, daar zijn we weer op het knelpunt: hoe kan een Nederlands lied ergens staan als Hilversum het onvoldoende onder de aandacht brengt? Dan is het toch geen wonder dat die markt instort. Vroeger was met een succesvolle plaat 100.000 haalbaar; tegenwoordig wordt er bij een verkoop van 20.000 al gejuicht“.

Tijd voor actie, zou men dan zeggen. Als dat woord valt, maakt het felle in Johnny Hoes plaats voor moedeloosheid. „Actie... Actie... Wie moet er actie voeren? De massa zou actie moeten voeren. De massa zou moeten zeggen: Hilversum wij betalen jullie en nou willen we Nederlands horen. Want dat wil de massa, dat heeft het succes van de piraten-zenders bewezen. He-las, de massa weet zich niet te organiseren. Dat geldt niet alleen dit geval, dat geldt voor alles. De politiek, de criminaliteit... Die linkse rakkers... Daar is Amsterdam aan kapot gegaan. Provo's, junks, kraakbeweging, vandalisme... „Tekens des tijds“, zeggen ze dan. Jaja. „Te tolerant“, zeg ik. Leo Derksen heeft het ooit heel treffend in De Telegraaf geschreven: we gaan kapot aan onze eigen lankmoedigheid. En zo is het. Dacht je nou echt dat de gemiddelde Amsterdammer, het volk dus, het eens was met dat beleid daar? Kom nou. Maar het volk, de massa, weet geen manier om zich te verheffen. Om een stem van protest te laten horen. Zo is het ook met dat Nederlandse lied. De massa ziet geen weg en denkt gewoon: ach, wat kan mij het ook eigenlijk verrek“.

Eenling

Wat Johnny Hoes enige hoop op betere tijden heeft gegeven, is een uitspraak van WVC-minister Brinkman tijdens een symposium (vorige week woensdag) over de toekomst van de radio. Brinkman merkte op dat de aandacht die in radioprogramma's besteed wordt aan het Nederlandse lied, achter ligt bij de belangstelling van het publiek. „Een marginale positie“, vond Brinkman. Misschien zit daar muziek in voor Johnny Hoes, een bezoek aan Den Haag. „Naar Brinkman? Iets onder-nemen bij Brinkman? Nee... Niet meer. Ik heb m'n leven niet anders gedaan dan iets ondernemen, maar wie ben ik?“. De koning van het Nederlandse lied, een autoriteit. „Kom, kom. Ik ben Johnny Hoes, de eenling. En stel je eens voor dat die Brinkman zegt: Hoes ik ben het met je eens, zet het maar eens op. Dat zou me een nasleep geven... Daar heb ik geen tijd voor, daar kom ik niet aan toe. Maar eh... volgens mij heeft die Brinkman geen kloten te vertel-len over die disc-jockeys“.

WEER VOLOP VOETBAL OP TV

(Van onze rtv-redactie)
BRUSSEL/KEULEN - Voor voetballiefhebbers alvast twee datums om in de agenda te noteren: de woensdag 4 en 18 maart. Op woensdag (4 maart) brengt het Tweede Duitse TV-net (ZDF) 's avonds vanaf 20.15 uur tijdens een schakelprogramma rechtstreekse reportages van de wedstrijden Bayern München tegen RSC Anderlecht en Borussia Mönchengladbach tegen het Portugese Vitoria Guimaraes.

Twee weken later, op 18 maart, brengen zowel de Belgische als de Duitse TV, dan rechtstreeks de terugwedstrijden. Om 20.00 uur die avond bij BRT 2, RTBF 2 en ARD (Duitsland 1) verslag van de wedstrijd RSC Anderlecht tegen FC Bayern München (Europa Cup voor landskampioenen). Eerder op woensdag 18 maart, van 16.55 tot 18.45 uur, brengt Duitsland 1 vanuit Portugal een directe reportage van de wedstrijd Vitoria Guimaraes tegen Borussia Mönchengladbach (UEFA).

AVRO, KRO en VARA azen op politiek TV-debat

HILVERSUM - Zowel AVRO, KRO en VARA hebben de campagneleiders van de drie grote politieke partijen voorgesteld aan de vooravond van de statenverkiezingen op 18 maart een debat op televisie te houden. Nog niet duidelijk is aan welk voorstel de campagneleiders de voorkeur geven.

De AVRO heeft zijn voorkeur uitgesproken voor een krachtmeting tussen Wim Kok (PvdA), Joris Voorhoeve (VVD) en Ruud Lubbers (CDA) tijdens de zendtijd van AVRO's Televisier op dinsdagavond.

De KRO en de VARA hebben een gezamenlijk voorstel aan de campagneleiders gedaan. Zij willen twee debatten organiseren tussen Lubbers en Kok. Het eerste debat zou dan zaterdagmiddag gehouden moeten worden, onder leiding van Ton Verlind in Brandpunt. Het tweede gesprek moet op maandagavond plaatshebben in Achter de Nieuws.

TV in 98 van de 100 huishoudens

(Van onze rtv-redactie)

HEERLEN - In Nederland, West-Duitsland en Finland staan relatief gezien de meeste televisietoestellen. In 98 van de 100 huishoudens in deze landen staat in ieder geval een televisietoestel, 24 procent van de Nederlandse huishoudens is bovendien voorzien van een tweede toestel.

Tot deze conclusies komt het reclamebureau Ogilvy & Mather in The Television Guide die het voor de eigen Europese klanten heeft geschreven. De gids maakt onder meer duidelijk in welke landen naar welke

televisiestations kan worden gekeken en wordt gekeken en hoeveel toestellen in een land in omloop zijn. Ogilvy & Mather heeft gebruik gemaakt van gegevens van onder meer kijk- en luisteronderzoeken van de NOS en soortgelijke mediaonderzoeken in andere landen.

In Nederland dat 5,4 miljoen huishoudens telt staan 5,3 miljoen televisietoestellen. Omgekeerd is dat 98 procent, evenveel als in West-Duitsland en Finland. De overige Europese landen blijven daarbij achter. Voor België en Groot-Brittannië geldt een percentage van 97,

voor Frankrijk is dat 95. Zwitserland is het dunst bezaaid met tv-apparaten: in 2,1 miljoen van de 2,6 miljoen huishoudens staat een toestel: een 'dekkingpercentage' van 81 procent.

In het laatste land staan, op-nieuw weer relatief gezien, wel de meeste kleurentoestellen, ruim 90 procent van de in gebruik zijnde apparaten toont kleur. Ook Nederland (84 procent) en West-Duitsland (87 procent) scoren hoog in die categorie. De Westduitsers blijken de meest luie tv-kijkers. Twee op de drie toestellen in

dat land is uitgerust met afstandsbediening. In Nederland is een op de drie tv-toestellen vanaf de sofa te bedienen.

Zenders

Uit het onderzoek blijkt verder dat Nederland 2 bij de Nederlandse kijkers meer in trek is dan het eerste net. Nederland 2 scoort een kijkdichtheidsperscentage van 92. Nederland 1 haalt 85 procent. Van de buitenlandse zenders blijkt de Belgische BRT 1 het best bekeken. 42 procent van de Nederlandse tv-kijkers kijkt naar deze zen-

der. Broertje BRT 2 trekt 22 procent belangstelling. Ook de Duitse zenders doen het goed: een op de vier Nederlanders kijkt naar de ARD (Duitsland 1) terwijl de belangstelling voor het tweede Duitse net (ZDF) nauwelijks minder is.

Behalve in ons eigen land zijn de twee Nederlandse zenders ook in België te zien waar zij een kijkbereik hebben van ongeveer 80 procent. Nederland 1 is bij de zuidburen duidelijk populairder dan het tweede net. 37 procent van de Belgen kijkt naar Nederland 1, 30 procent naar het tweede net.

OP EEN BLAUWE SCHUIT DE WERELD UIT

De geschiedenis van het carnaval

Niet alleen de rasechte zuiderling, zelfs een inwijkeling van 'daar boven' krijgt de komende dagen een bepaalde prikkeling in het bloed. Het carnaval is een feest dat eerst en vooral door het seizoen bepaald is, maar tegelijk verbonden is met allerlei traditionele attributen, regionale gebruiken en nostalgische liederen.

Wie daar minder in opgegroeid is, is nieuwsgierig naar de oorsprong ervan. Herman Pleij beschreef die enkele jaren geleden - als nuchtere Hilversummer - in zijn imposante studie naar 'Het Gilde van de Blauwe Schuit'. Enkele weken geleden toonde hij in een boeiende lezing in Heerlen aan dat dit werk nog altijd als een praalwagen temidden van de oplicht van historische en semi-historische 'karretjes' pronkt.

Literatuur

In de Middeleeuwse samenleving stond voor de gevestigde elite het ideaal van ordening voorop. Lang heeft zij het beeld vast van de drie-orden van adel: geestelijkheid-boeren, met de elkaar wederzijds aanvullende taak van vechten, vroomheid en voedselvoorziening. Toen in de late middeleeuwen de stad steeds

belangrijker werd, kon dit beeld natuurlijk niet langer opgeld doen. De burgerorde had zijn intrede gedaan.

Aangezien de literatuur van die dagen waardeeloos was, als ze niet de mensen lessen leerde over het leven, ging ze ook aan deze burgerij aandacht besteden. Afhankelijk van de belangengroep waaruit zij voortkwam, was dit met een complimenteers of een afkrakend geluid. Ook dat was een Middeleeuwse gewoonte: je toonde de mensen hoe het in de wereld moest, of hoe het juist niet moest. Dat laatste deed je liefst in een spottekst, vol humor (hoe boertig en grof die soms ook in onze ogen mag zijn).

Voorals als je iets maakte voor vastelavond, probeerde je dat in zo'n spottende vorm te doen. Zo is er een 15e eeuwse vastelavondtekst met de parodistische statuten van den Blauwe Schuitgilde. Het is op die schuit een bonte optocht van wat je nu minderheids- of randgroepen zou noemen: zondige geestelijken, bedelaars, gierigaards, renteniers, gekken, edellieden, oude vrijsters en overjarige vrijgezellen, dobbelaars, brassers, kleine criminelen en ook gebrekkigen, zieken, hulpelozen en werklozen.

Denk niet dat het hier gaat om een nieuwe orde, om een lofzang op de verschoppelingen dezer aarde. Zoveel rechtvaardigheidsgevoel kende de Middeleeuwse mens niet, zeker niet als hij al schrijven had geleerd.

Het carnaval was niet nieuw. Het verlangen naar een snel einde van de winter had in de klassieke oudheid al tot een feest van leven en blijheid geleid, waarbij de vruchtbaarheid (dus de lente die in aantocht was) centraal stond. En ook de Middeleeuwen poogde met de carnavalsfeesten zijn angsten te bezweren. Angsten voor de kou in de eerste plaats, maar ook voor honger, seksualiteit en dood.

Angsten

Angsten bezweer je het best door de omkering van dingen, en zo gebeurde het ook: het werd een feest van levensdrift, van vrolijkheid en warmte, van wel-lust in schuine liederen en erotische vertellingen (die tegelijkertijd een spiegel zullen zijn van wat ook in werkelijkheid plaatsvonden kon). Zodoende konden de mensen het feest als een soort ventiel laten werken. Je kon er even de spanning van het dagelijks leven mee laten wegstroomen.

Dit laatste was vooral interessant voor het stedelijk gezag. Het feest vierden kon voor haar nooit een doel op zich zijn. Uitspattingen konden alleen vanuit een hoger doel worden goedgekeurd. Dit doel kon zelfs hoger komen liggen dan alleen stroom afblazen. De nijdere wereld van kooplieden en handwerkslui had uit heden en verleden haar eigen levenswaarden gevormd. Met het

• PROF. HERMAN PLEIJ

...hoogleraar aan Instituut voor Neerlandistiek aan Amsterdamse universiteit...

carnavalsfeest zou je juist voor die waarden propaganda kunnen voeren, door ze in een omgekeerde wereld van narren en dwazen te ontkennen.

Met dat doel brachten de showmasters van die dagen op vastelavond hun revues. Wie niet op het feestschip werd gezet, was deel van de ideale cultuur (of de moeite van het noemen niet waard). Wie op het schip zat, hoorde er niet echt meer bij, maar kon nog wel tot inkeer komen. Tot dat moment evenwel, moest de samenleving hen buiten sluiten, bestrijden, wilde ze zichzelf in stand houden.

Dubbele functie

Het schip had een dubbele functie: het deed de ongewenste weg van uit de wereld, maar kon tegelijk ook een genezende werking hebben, door de zuiverende kracht van het water. Zoiets kon na-

tuurlijk alleen opgaan voor feestgangers die hun lessen trokken uit wat getoond werd. Ze zouden er des te beter hun nieuwe cultuur door beseffen, met zijn specifieke eigen waarden. Wie zijn verstand gebruikte, hard werkte en goed voor zichzelf zorgde, kon verzekerd zijn van een mooi en kindermijk huwelijksleven. In zijn bestseller 'Het narrenschip' stelt Sebastiaan Brant overduidelijk het levensideaal van de stedeling: 'Wie niet werkt, maar zich alleen op God wil verlaten, beweegt zich voort met de behoudingheid van een krab. Helpt U zelf, dan pas zal God ook U willen helpen, wie er anders over denkt is zeer dwaas'.

Iedere tijd heeft zijn eigen ideeën. Zo zullen wij zelfs de kleur blauw intuïtief heel anders verklaren, dan de spot met de gewijheid van de schepelingen, die er toen in gelegen was. Maar er zijn misschien aanstaande carnavalisten onder U, die geïnspireerd op de Middeleeuwen hun kleding of praalwagen een spotverfje geven.

Armen

Iedere tijd heeft zijn eigen behoeften. Ondanks crisistijd en af en toe pijnlijke uitwassen mogen we ons gelukkig prijzen dat we niet meer zulke vreemde ideeën hebben over 'lelijke' armen, die arm zijn omdat God ze heeft gestraft. Maar er zijn misschien spotters met onze feesten, die beweren dat we slechts drie dagen uit de band springen om weer een heel jaar in het rijtje te kunnen lopen.

Laten we ons er mee troosten dat ook in vroeger tijd het lang niet altijd zeker was dat nennenvoer een deeg was nog in de 16e eeuw braken er in het Zuidfranse Romans hevige gevechten uit tussen traditionele groepen en mensen die opkwamen voor sociale gelijkheid. En dat uitgerekend rond vastelavond!

Gelukkig maar dat de feesten wat dat betreft nu heel wat vreedzamer verlopen. Angst voor de kou hebben we ook niet meer. Maar we ontspannen ons nog steeds. Nog een weekje slapen...

paul vijgen

Bronnen: PLEIJ: Het Gilde van de Blauwe Schuit (1979, 1983); LE ROY LADURIE: Carnaval in Romans (1979, 1985); SEBASTIAAN BRANT: Das Narrenschiff (vert. Der Sottenschip, herdruk 1981); VAN GILST: Vastelavond en Carnaval (1974).

Grote LD-puzzelactie voor drie goede doelen

KRUISWOORDRAADSEL nr. 13

Men kan aan de puzzelcompetitie deelnemen per giro of per briefkaart. Wie per giro meedoet, dient de gevraagde oplossing op een girobiljet te vermelden onder het woord 'mededelingen' en minstens twee gulden over te maken naar

Puzzelaktie
Limburgs Dagblad
Postgiro 1975600
Postbus 1000
6400 BA Heerlen

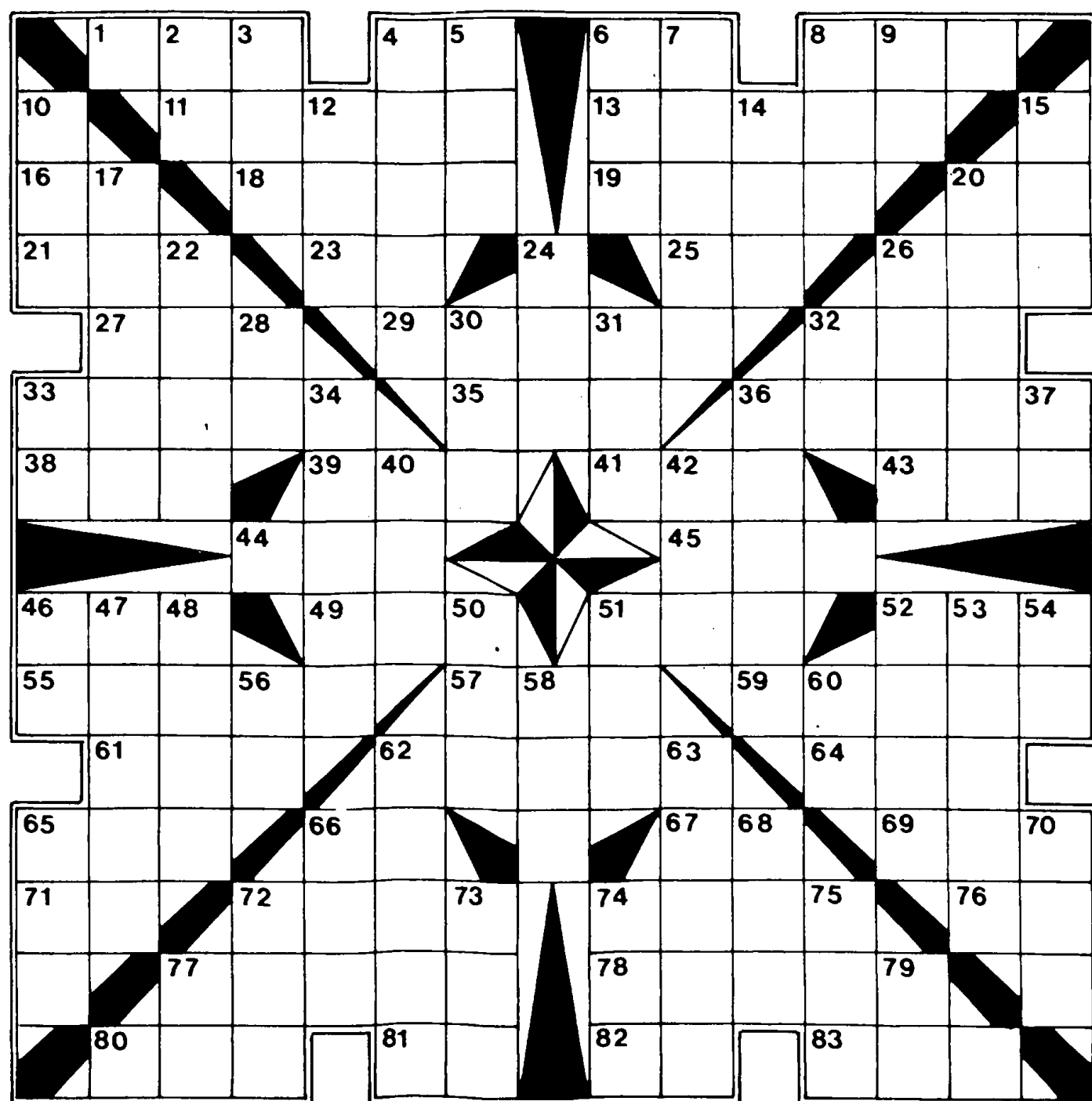
Meedoen per briefkaart gaat als volgt: schrijf de oplossing op de adreszijde (de kant waar de postzegel staat afgedrukt), plak boven de gewone frankering ten minste twee gulden extra en adresseer de kaart aan

Puzzelaktie
Limburgs Dagblad
Postbus 1000
6400 BA Heerlen

Hoofdprijs f 5000,-

Om te kunnen meedingen naar de hoofdprijs, f 5000,-, gelieve U de eerste letter(s) van iedere oplossing achter elkaar te zetten, waardoor een zin gevormd wordt van 28 letters. Van de oplossing van puzzel 13 moet U de eerste twee letters gebruiken. Bewaar voor alle zekerheid de gepubliceerde puzzeldiagrammen.

Als U de puzzel hebt opgelost, moet U de letters die voorkomen in de vakjes met de cijfers 40-10-76-67-45-56 achter elkaar zetten. U leest dan een woord dat tevens de uiteindelijke oplossing van onze puzzel is. U moet dit woord niet alleen opsturen, maar ook goed bewaren (samen met het nummer van de puzzel) want U hebt het nog nodig aan het einde van onze uit 26 delen bestaande puzzelronde.

Horizontaal:

1. masker; 4. persoonlijk voornaamwoord; 6. persoonlijk voornaamwoord; 8. vluchtige stof; 11. rivier in Limburg; 13. uitbouw; 16. zonnegod; 18. kist van open latwerk; 19. oningewijde; 20. regeringsreglement; 21. rivier in Oostenrijk; 23. rivier in Noord-Brabant; 25. nikkel; 26. moed; 27. roepen; 29. manier; 32. wig; 33. voor alle andere; 35. bid (Latijn); 36. eens; 38. plaats in Frankrijk; 39. veerkracht; 41. duw; 43. scheepstouw; 44. heks; 45. juist; 46. grote bijl; 49. vordering; 51. ton; 52. indien; 55. edelman; 57. dun; 59. babyzit; 61. onheilsgodin; 62. slaapvoorstelling; 64. harde kern; 65. een zekere; 66. slee; 67. niet even; 69. bijbelse figuur; 71. sint; 72. gewoonte-recht; 74. voedsel; 76. recto; 77. hijswerktuig; 78. vierkante platte steen; 80. horizon; 81. bokstern; 82. astatium; 83. muil.

Verticaal:

2. voorvoegsel; 3. brood; 4. visbeen; 5. Europeaan; 6. dun; 7. gierigaard; 8. dwaas; 9. slee; 10. kanton in Zwitserland; 12. tijdperk; 14. steen; 15. grond bij boerderij; 17. niet dezelfde; 20. spelleiding; 22. bars; 24. erg; 26. ongevuld; 28. Lectori Saltem; 30. kledingstuk; 31. drinkgerei; 32. kroon; 33. en andere; 34. kaartsoort van meer waarde; 36. muze van het minnedicht; 37. muzikant; 40. bijbelse figuur; 42. familielid; 46. argement; 47. dagblad; 48. stukjes vlees aan een stokje; 50. Engelse titel; 51. springerig insect; 52. heilige stier; 53. verder in de tijd; 54. stoomschip; 56. Archi Episcopus; 58. godin van de dageraad; 60. per persoon; 62. monster; 63. meerstemmig kerkelijk zangstuk; 65. boom; 66. gravin van Holland; 68. zelfkant; 70. drinkgerei; 72. behoefte; 73. Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek; 74. Griekse letter; 75. snavel; 77. kunstmatige inseminatie; 79. Frans lidwoord.

Alleen zo inzenden

Oplossingen moeten worden ingezonden per briefkaart of per giro en dienen uiterlijk elf dagen na publicatie van de puzzelopgave in ons bezit te zijn. Oplossingen die later binnenkomen doen niet mee aan de prijstrekking die wordt verricht door een waarnemer van het vacante kantoor van notaris prof. mr. E.A.A. Luijten te Heerlen.

Om te kunnen meedingen naar de beschikbaar gestelde prijzen moet op de briefkaart naast het gewone proto ten minste twee gulden (f 2,-) extra aan geldige postzegels zijn geplakt of per giro ten minste twee gulden (f 2,-) zijn overgemaakt.

Voor het kansspel van deze puzzelactie heeft de staatssecretaris van Justitie op 27 november 1986 aan de Stichting Leprastudiehelp Saint-Lazare vergunning verleend onder nr. L.O. 860/161/225.

Inlichtingen

Voor eventuele inlichtingen over deze puzzel kan men terecht onder num. 045-739885, uitsluitend tijdens kantooruren: maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.

Dit jaar zullen drie instellingen de opbrengst van deze LD-puzzelactie samen delen. Dat is de afdeling Limburg van het Nederlandse Rode Kruis. Het Rode Kruis gaat het geld gebruiken voor de inrichting van het regionale kantoor in Limbricht. Eenderde van de opbrengst gaat dit jaar naar de stichting Leprastudiefonds, onderdeel van de Nederlandse stichting voor Leprabestrijding. De derde organisatie die deelt in de opbrengst is de afdeling Oostelijke Mijnstreek van de Gehandicapten Organisatie Nederland (G.O.N.). Deze instelling zal met het geld materialen voor haar regiokantoor kunnen aanschaffen.

Men mag zoveel oplossingen inzenden als men wil. Hoe meer oplossingen men inzendt, hoe meer kans men heeft op een prijs en des te meer komt er ten goede aan het doel van de actie. Iedereen kan meedoen, men hoeft geen abonnee te zijn. Voor werknemers van het Limburgs Dagblad geldt echter dat zij uiteraard wel mogen meepuzzelen, maar niet in aanmerking komen voor het winnen van een prijs.

Men is het voordeligst uit wanneer men deelneemt per giro, aangezien dit geen extra

Prijswinnaars puzzel nummer 11

Oplossing: SLAPEN

EERSTE PRIJS:
Mevr. J.H. Beckers-Wolfs
Oude Landgraaf 20
6391 BA NIEUWENHAGEN

TWEDE PRIJS:
L. Remans
Jeustraat 39
6367 ET VOERENDAAL

DERDE PRIJS:
Mevr. o.d. Camp
Heerstraat Nrd. 82
6171 CK STEIN

VIJFDE PRIJS:
Dhr. en mevr. Knooren
Maar 7
6454 AM JABEEK

(porto)-kosten met zich meebrengt. Verder wijzen wij erop dat het overgemaakte bedrag in zijn geheel ter beschikking komt van de puzzelactie. Van de extra geplakte postzegels op de briefkaarten moet een gedeelte worden afgestaan aan de PTT.

De oplossing van deze puzzel is gedeponneerd ten kantore van notaris prof. mr. E.A.A. Luijten te Heerlen. Deze oplossing alsmede de zin van 28 letters is bindend.

1e PRIJS f 1000,-

2e prijs

Een reischeque
t.w.v. f 400,-

beschikbaar gesteld door

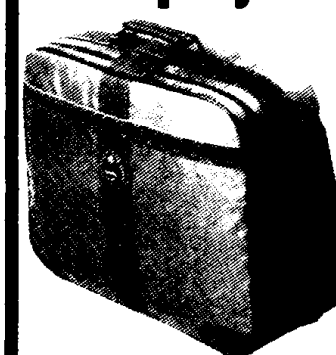
Reisbureau van de Burgt
Passage 5 - Heerlen telefoon 045-718400

te besteden aan of in mindering te brengen op een bij ons te boeken reis van weekend- tot wereldreis!

3e prijs

Deze
koffer t.w.v. f 259,-

beschikbaar gesteld door

Frumau
Frumau lederwaren
Geleenstraat 16 Heerlen Telefoon 045-713118

4e prijs

Een diner voor 2 personen
t.w.v. f 100,-

ter beschikking gesteld door en te genieten in
Restaurant „de Blauwe Engel“

Valkenburgerweg 21, Heerlen, tel. 045-713063

Vliegticket voor nichtje Christie

NIEUWENHAGEN - „Papa, je raad nooit wie hier is...“ Op die manier gaf mevrouw Hanne Beckers-Wolfs haar echtgenoot, met griep in bed liggend, te raden wie afgelopen donderdag in huize Beckers aan de Oude Landgraaf 20 in Nieuwenhagen op bezoek was. Hanne Beckers had direct in de ogen dat Jan Roos, adjunct-directeur van het Limburgs Dagblad, met een goede boodschap kwam. Verwacht had zij deze hoofdprijs echter totaal niet. Sterker nog, zij speelde in week 11 voor het eerste

Enthousiast geraakt door de winst van mevrouw Erkens, de winnares van twee weken geleden en in dezelfde straat wonend als mevrouw Beckers, besloot Hanne een gok te wagen. „Ik lag met griep in

bed, toen ik de toepasselijke oplossing 'Slapen' vond en instuurde. Aan zoveel goede doelen wordt door ons aandacht besteed, ik dacht waarom dan niet dit driedelig doel ook.“

De geldsom komt mevrouw Beckers fantastisch van pas. In het Amerikaanse Dallas woont namelijk haar nichtje Christie. Deze 17-jarige jongedame, studierend voor ballerina, heeft een speciaal plekje in het hart van Hanne Beckers. Zij heeft haar oogappel dan ook uitgenodigd in de komende zomer enkele weken in Limburg door te brengen. Het ligt voor de hand dat het grootste gedeelte van de reissom nu bestaand is.

„Ik ga vanavond onmiddellijk naar Amerika bellen. Als Christie hoort dat ik duizend gulden gewonnen heb, moet ze wel komen!“

• Met elk briefje dat mevrouw Beckers uit handen van Jan Roos ontvangt, ziet zij haar nichtje dichterbij komen

SAAB 900 GLS sedan '82,
kl. wit, lst.v.nw. f 10.250,-
045-454217.

KWANTUM

opening noodwinkel op
maandag 23 feb. om 13.00 uur!

KWANTUM GARANTIE:
NIET GOED GELD TERUG!

KWANTUM helpt makro
Makro vestigt zich tijdelijk in het pand van de Koepel en Kwantum totdat het nieuwe gebouw klaar is. Kwantum blijft tot eind 1987 in de noodtent en zal wekelijks zorgen voor **spektakulaire aanbiedingen**

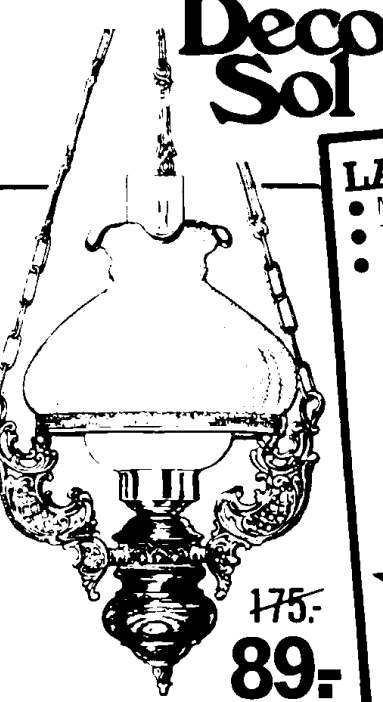
BIJ KWANTUM ALTIJD ALLE PRIJZEN INKL. B.T.W.

DECOSOL ROLGORDIJNEN
• desluis collectie 1986
• maar toch nog aktueel
• breedte: 90 120 150 180 210
• gebruikshoogte tot 170 cm
• 5 jaar garantie op oprolsysteem
• gemakkelijk te bevestigen en of in te korten

DUBBELDRAADS MARQUISSETTE
150 cm hoog. Per meter: **2.95**
215 cm hoog. Per meter: **3.95**
280 cm hoog. Per meter: **4.95**

EFFEN GORDIJN
4 verschillende kleuren. 120 cm breed. Per meter: **3.95**

ELEKTRISCHE HANGLOELAMP
• Ø 32 cm • H 85 cm
• massief houten onderpot
• pracht schakelketting
• mond zebazen globe

LATTEN STOEL
• Model Sierra
• 7 latten
• plat opklapbaar

Met veiligheidsvergrendeling!

PUMA OSLO
• allround sport
• en vrijetijdsschoen
• echt leder
• maten 3 tot 44

29.95

DUNLOP BALLEN
3 Dunlop tennisballen. verpakt in vacuum tube.

59,-

DEKBED OVERTREK
• inkl. sloep
• inkl. instopstrook
• 140x200 cm

17.50

VLOERLAMP
• dakkap
• flexibel bovenstuk

BUROSTOEL
• hoogte verstelbaar
• 5 zwenkwielen
• bruine stoffen bekleding
• chroom onderstel

59,-

SJENG GAAT STUDEREN
• 2 laden • kleur: grenen
• bladmaat 120x50 cm

98,- 69,-

MASSIEF GRENEN STELLING
• 5 schappen
• H170x892 xD40 cm

STRIJK PLANK
• verstelbaar
• met overtrek
• Limburg strijkt zich rijk

KERAMIEKEN BLOEMPOTTEN
Groot assortiment bloempotten in verschillende kleuren o.a. wit en grijs

19.95

MELÉE TAPIJT 366 CM BREED

49,- 17.50

DIAGONAAL STREEP TAPIJT 400 CM BREED

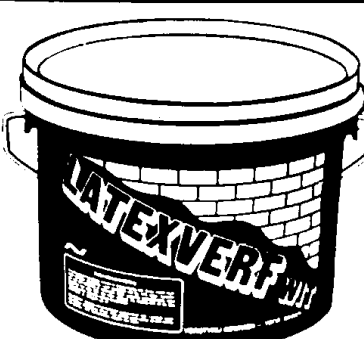
89,- 29,-

BERBER TAPIJT 400 CM BREED

75,- 35,-

ZWAAR VINYL 200 CM BREED
Kies uit verschillende dessins en kleuren.

39,- 14.50

LATEX MUURVERF
Witte latex, voor binnen.

4.50 12.95

RADIO KASSETTE REKORDER

• merk: Yoko
• type: 282
• AM-FM
• portable model
• frequentie control
• lichtnet batterijen
• 6 maanden garantie

GROND VERF

Kwaliteits grondverf, van bekend merk onder Kwantum label. kleur wit. 2½ liter voor.

34.50 15.90

MODERNE PLANTENBAK

• 38x38 cm • 33 cm hoogte
• hoog laag verstelbaar
• voor binnen en buiten
• voor grote en kleine planten

24.50 16.95

• ideaal model

STRUKTUUR BEHANG

Prachtige structuur in wit. Per rol: 17.90

8.95

SCHUIMVINYL

Dik opgeschuimd vinyl van West Duitse topkwaliteit.

19.90 9.95

Per rol

DE AANBIEDINGEN ZIJN OOK GELDIG BIJ KWANTUM HALLEN BEEK

Geldig t/m 2 maart 1987

KWANTUM, INDUSTRIETERREIN NUTH

Elite

Gisteren een vooraanstaand ambtenaar uit de westelijke mijnstreek tegen het lijf gelopen die we voor 't gemak maar Jan noemen. Jan droeg een stroppas met daarop het embleem van... de Brunssumse Golfclub. "Eh... Jan, ben je aan 't golfen geslagen?" "Nou, nee. Die stroppas heb ik bij V & D gekocht". Nou vragen wij U, waarom dragen ambtenaren stroppassen met een embleem van een golfclub. Maar ja, er zijn ook wethouders die rondlopen met een stroppas met een embleem van DSM of Vendora-

Praten

We praten niet meer tegenwoordig, nee we laten voor ons praten. Avond aan avond zitten we voor de beeldbuis en bekijken zogenaamde 'talk-shows'. Het wordt er de laatste tijd mee om de oren geslagen. Sonja op maandag, RUR met Jan Lenferink wat laat op de woensdag en dan al die andere 'piassen' die gesprekken leiden, van Tineke tot Ivo Niehe en van Adriaan van Dis tot Karel de Groot. Er worden wat gesprekken gevoerd daar op de tv. En wij kijken zwijgend toe. We zouden ook wel onze mening willen geven, maar er is geen microfoon en ook geen camera dus we geven onze mening niet, ergo...we doen niet eens moeite er een mening op na te houden.

Praten (2)

Veel eenvoudiger is het de talk-shows te bekijken, hoewel er natuurlijk geen enkele mening in hebt. De vraag van het vijftienjarige meisje aan haar moeder, "Mama, waaraan kun je merken dat je van iemand houdt?" zal ooit nog eens beantwoord worden met de vraag: "Daar komt binnenkort een tv-programma over", of "Daarvoor hebben we een videofilm in huis". Vreselijk! De tv is een prachtig medium, maar het maakt de mensen steeds passiever, zelfs in het praten. En als we dan een keer praten, dan hebben we het over... de kwaliteit van de talkshows. Ach wanneer komt de tijd tegengaat dat we rond de open haard verzameld zijn en onder het getuit van een goed glas rode wijn de lands situatie bespreken". Nu: Nog te verschijnen werken van de Man van Palemig.)

Honden

Hondpoep is interessant. Dat blijkt telkens weer als er berichten van dien (riekende) hond in de krant verschijnen. Dit keer ging het om de dreiging honden te vergiftigen. Theo Knapen uit Nieuwenhagen vindt het betreurenswaardig dat zo'n drastisch middel gebruikt moet worden tegen de honden (die er zo weinig aan kunnen doen) en dan te bedenken dat het eigenlijk voor de boezem bestemd is. Dat schrijft hij. Mevrouw A. Twikler-Roelands schrijft: "De dreigementen om honden te vergiftigen zijn ik zondermeer af, de dreiging van laktheid van hun baas". Maar verder vindt deze Heerlense mevrouw de hondedrollen verschrikkelijk, vooral voor de kinderen. Want als ze in hun spel bijeenkomen uit Brunssum is een hondelliefhebber en wil dat de vergiftigen die dreigen honden te vergiftigen worden aangepakt. Mevrouw M. Kirsch-Van Nuland uit Heerlen vindt het strooitje van een gif een laffe daad. "Als graat mensen een beetje ruggen hebben, dan proberen ze het probleem persoonlijk op te lossen met de hondbezitters". Uit Heerlen op de taak van de overheid in deze. Verder constateert hij aangaande de gifstroopers: "Deze drie Heerlenaren hebben tenminste 't lef om iets te ondernemen."

HEERLEN - Op het industrieterrein De Beitel in Heerlen wordt binnenkort een Amerikaans bedrijf gevestigd. Het gaat om een 'high tech'-bedrijf dat in eerste instantie aan enkele tientallen mensen werk zal gaan bieden. Tot nu toe wordt de grootste geheimhouding gehouden om welk soort bedrijf het gaat.

Bekend is ondertussen wel dat de vestiging, een dochteronderneming of werkschappij van een groot Amerikaans concern, zich onder andere bezig gaat houden met 'papier-coating'. Die coating zou onder andere bij stickers

Weldra op industrieterrein De Beitel Amerikaans bedrijf komt naar Heerlen

en dergelijke kunnen worden gebruikt.

De industriebank LIOF, die een belangrijke rol heeft gespeeld bij het naar Limburg halen van het bedrijf, wilde gisteren niets meedelen over de nieuwe vestiging in Heerlen. Er zijn afspraken gemaakt dat het be-

drijf zelf binnenkort op een persconferentie met de details naar buiten zal komen. Dat zou al eerder zijn gebeurd, als de 'opleiding van het concern niet zelf die eerste kennisgeving wilde verzorgen.

Met de oprichting van het nieuwe bedrijf zijn enkele tientallen miljo-

nen gulden gemoeid. De gemeente Heerlen verkoopt de grond, in totaal koopt het bedrijf op de Beitel, 4700 vierkante meter nodig, voor de concurrerende prijs van 45 gulden per vierkante meter. Heerlen is al maanden bezig met het onderhandelen over de komst van het bedrijf.

'Gewonnen'

Al meer dan een jaar geleden heeft de Amerikaanse moeder besloten een eerste buitenlands productiebedrijf in Europa te openen. Het bedrijf heeft vestigingsplaatsen in Groot-Brittannië en in Limburg onderzocht. Zover bekend waren er in Limburg drie plaatsen in de race om het bedrijf binnen hun grenzen te halen. Heerlen heeft het dus uiteindelijk 'gewonnen.'

Financiële straf voor overtreden regels Nieuw sanctieschema uitkeringen Heerlen

HEERLEN - Een korting van maximaal tien procent op de uitkering en dat op zijn hoogst zes maanden lang. Zo luiden de nieuwe sancties die de Heerlense sociale dienst uitkeringsstrekkers kan opleggen, die zich niet aan de regels houden. De nieuwe sanc-

tieregeling is noodzakelijk geworden door de invoering van het sociale zekerheidstelsel.

Bij het opleggen van sancties door de sociale dienst spelen drie gedachten mee op de achtergrond. Hoe langer de werkloosheid duurt, hoe meer het de voorkeur verdient, de nadruk te leggen op het vergroten van arbeidskansen. In sommige gevallen zou dat door middel van sancties kunnen gebeuren. Daarbij worden wel dadelijk een groot aantal kanttekeningen gezet. Hoe ouder de uitkeringsgerechtigde is, hoe onredelijker het is dat hij of zij voldoet aan de arbeidsvoorwaarden. Groot genomen, zo laat de sociale dienst weten, heeft het bij mensen die de vijftig zijn gepasseerd geen zin meer sancties op te leggen. Er zijn immers toch maar heel weinig banen voor hen beschikbaar. Bij mensen die zich niets van de sancties, dus kortingen op hun uitkeringen, aantrekken, heeft het weinig zin die voort te zetten. De kans dat de client daardoor in financiële problemen komt, wordt dan te hoog.

Fraude

De kortingen kunnen in de visie van de sociale dienst ook niet te hoog zijn. De uitkering moet altijd minimaal 90 procent van het bijstandsniveau zijn. Bij een hogere strafkorting zijn huur- of energieschulden haast onvermijdelijk. Hetzelfde argument gaat ook op om te pleiten voor niet te lang durende sancties. Sancties kunnen bijvoorbeeld worden opgelegd als mensen zich niet- of niet tijdig inschrijven bij het arbeidsbureau, onvoldoende solliciteren, te laat terugkeren van vakantie, werkloos worden door eigen toedoen of fraude.

Nieuw Vademecum gemeente Vaals

VAALS - De uit 1981 stammende gemeentegids van Vaals heeft gisteren een opvolger gekregen. Een kleiner, frisser en uiteraard actuellere gids die volgens burgemeester Rien Damen van Vaals en uitgever Noud van Stiphout van Suurland's daardoor mede karakteristiek is voor Vaals. Burgemeester Damen wees onder meer op de grote waarde van de nieuwe gids in het kader van de in- en uitstroom van bewoners van Vaals, met name van Akense studenten.

(ADVERTENTIE)

Met Els verwent u iedere smaak.

Probeer Els eens anders. Bijvoorbeeld traditioneel met een beetje suiker. De opkikker die zoveel Limburgers dagelijks waarderen.

Els, de ouderwets, lekkere Limburgse borrel.

B.V. Distilleerderij
Jacq. Hennekens, Beek
Limburgs enige distilleerderij

HOENSBROEK 'PIKT' BEZUINIGINGEN NIET Peuterleidsters gaan maandag in staking

HOENSBROEK - De ongeveer 25 leidsters van vier peuterspeelzalen in Hoensbroek gaan maandag voor twee dagen in staking. Zij zullen maandagochtend wel op hun werk aanwezig zijn, maar zullen weigeren peuters binnen te laten. Dit uit protest tegen de bezuinigingen op het peuterspeelzaalwerk. Eerder al had het bestuur van de stichting Peuterspeelzalen Hoensbroek alle ouders opgeroepen om dinsdagavond bij elkaar te komen om over de door de bezuinigingen ontstane situatie te spreken. De leidsters hebben nu besloten daaraan voorafgaand het werk neer te leggen om de ouders te laten voelen, wat de praktijk wordt als de bezuinigingen doorgaan.

Door de bezuinigingen op het sociaal cultureel werk vervalt bij de stichting, die de peuterspeelplaatsen de Belhamels, de Bijtjes, Kleinduimpje en de Paddestoel onder haar hoede heeft, een arbeidsplaats. Daardoor verdwijnt volgens het bestuur en de leidsters een onmisbaar deel van de begeleiding en coördinatie. Het wegvallen van dat laatste leidt er ongetwijfeld toe, dat in de toekomst de peuters vaker voor een gesloten deur komen te staan. "Wie zal er straks immers zorgen voor nieuwe leidsters, vervangingen bij ziekte, het overleg met allerlei instanties?" zo vragen bestuur en leidsters zich af. De afname van de begeleiding leidt tot achteruitgang van de kwaliteit van het werk.

Ouderbijdrage

Daar blijft het niet bij. Naast het wegvallen van de arbeidsplaats moet de stichting het dit en de volgende jaren ook doen met veel minder geld. Bij ongewijzigd beleid leidt dat tot een tekort van enige duizenden gulden. Waar dat vandaan moet komen is nog een volslagen raadsel. Op de vergoedingen van de leidsters - het woord salaris zou overdreven zijn - kan moeilijk gekort worden. Zij krijgen namelijk drie gulden per uur netto. Een andere manier zou het verhogen van de ouderbijdrage zijn, maar daarmee wordt de peuterspeelzaal wellicht te duur voor veel mensen. Een derde mogelijkheid om het gat in de begroting te dichten zou bezuinigen op het speelgoed, het materiaal of de peuterkrant kunnen zijn. Maar dan zouden de peuters zelf de dupe zijn.

Het bestuur weet nog niet voor welke mogelijkheid moet worden gekozen. De ouders moeten zich daar dinsdag over uitspreken. De leidsters hebben geen twijfels. Zij willen dat de hele bezuiniging ongedaan wordt gemaakt. Vandaar hun werkweigering van maandag. Op die manier hopen ze dat de ouders druk zullen uitoefenen op de politiek om tegen de bezuinigingen te protesteren.

Hoogste punt van gebouw bereikt Mei op nieuwbouw van Horecaschool

HEERLEN - Gistermiddag werd het hoogste punt bereikt van de nieuwbouw van de Middelbare Horecaschool in Heerlen. Zoals gebruikelijk bij het bereiken van die mijlpaal in de bouw, werd de mei gehesen op de in aanbouw zijn-

de school en werd er het zogenoemde 'spantenbier' geschonken, dit keer in de vorm van een borreltje. De nieuwe Horecaschool die op de hoek Klompstraat-Wilhelminaplein-Willemstraat komt te liggen moet aan het

● In aanwezigheid van veel belangstellenden werd gistermiddag de vlag in top gehesen bij de nieuwbouw van de Middelbare Horecaschool in Heerlen.

einde van dit jaar klaar zijn, men verwacht dat in november de bouw opgeleverd kan worden. De nieuwe school kost ongeveer 1,2 miljoen gulden.

AFNAME VAN 10.000 DAGEN TEN OPZICHTE VAN 1985

Minder verpleegdagen in Westelijke Mijnstreek

GELEEN/SITTARD - Ten opzichte van 1985 is vorig jaar het aantal verpleegdagen met ongeveer 10.000 gedaald bij de stichting Samenwerkende ziekenhuizen in de Westelijke Mijnstreek. Deze daling is zoveel veroorzaakt door een daling van het aantal opgenomen patiënten als door een

verlaging van de gemiddelde verpleegduur. Conform de landelijke tendens steeg het aantal 1e polikliniekbezoeken in de twee ziekenhuizen met 1000 tot 53.000 en het aantal behandelingen in dagverpleging met 800 tot 5000.

De vier verpleeghuizen waren in

Na aanhouding Heerlenaar INBRAKEN OPGELOST

HEERLEN - Met de aanhouding, door de rijkspolitie groep Valkenburg, van de 31-jarige G.H. uit Heerlen zijn enkele inbraken in gebouwen, museum en auto opgelost. In verband hiermee zijn ook de 26-jarige P.V. en de 23-jarige L.K., beiden uit Heerlen, aangehouden. G.H. had op vrijdag 16 januari j.l. op brutale wijze een diefstal in het gemeenschapshuis van Schin op Geul gepleegd. De man had zich uitgegeven als reparateur van de geluidsinstallatie. Omdat hij de installatie niet ter plaatse kon repareren, nam hij deze mee. Achteraf bleek dat de man helemaal niet voor een reparatie was gekomen, maar louter de installatie wilde ontvreemden.

(ADVERTENTIE)

Daar zijn wij alweer met onze alom bekende

INRUILACTIE

Uw gebruikte meubelen zijn geld waard. U wordt vrijblijvend gehaald. Eventueel gemakkelijke betalingsvoorwaarden.

MOONEN B.V.

Meubelfabriek en Woninginrichting
Houtstraat 24, Klimmen, tel. 04405-1204

(ADVERTENTIE)

opruiming restanten wandtegels

15 - 20 cm wit zijdemat	.....van f 28,50 voor f 20,00	per m2
15 - 20 cm grijs marmerlook	.....van f 28,50 voor f 20,00	per m2
15 - 20 cm wit marmerlook	.....van f 34,50 voor f 24,50	per m2
20 - 25 cm wit marmerlook	.....van f 34,50 voor f 24,50	per m2
20 - 25 cm beige marmerlook	.....van f 34,50 voor f 24,50	per m2
20 - 25 cm camel marmerlook	.....van f 34,50 voor f 24,50	per m2
15 - 15 cm mat wit	.....van f 32,50 voor f 25,80	per m2
20 - 25 cm grijze marmerlook	.....van f 39,95 voor f 29,95	per m2
10 x 10 cm aanrechtbladtegels	.....van f 69,50 voor f 49,50	per m2

mooie steenstrippen vanaf f 19,95 per m2

EUROTEGEL

Laanderstraat 47 - Heerlen - Tel.: 045-715544

Proficiat oma met je vijenzestigste

Martin
Peter
Sandy

Geboren:

Janneke

dochter van
Suzy en Tony van Tuyl
zusje van
Izabella en Istvan
Roermond,
15 februari 1987

Op vrijdag 27 februari hopen wij,

L.J. Adriaans

en

E. Richel

de dag te herdenken waarop wij, veertig jaar geleden, te Surabaja in het huwelijk traden.

Wegens gezondheidsomstandigheden is er alleen een viering in huiselijke kring.

Treebeek-Brunssum
Horizonstraat 86

Dankbetuiging

Ter gelegenheid van onze zilveren bruiloft willen wij iedereen bedanken voor de overweldigende belangstelling, die deze dag voor ons onvergetelijk heeft gemaakt. De vele attenties in de vorm van felicitaties, bloemen en kado's waren bijzonder groot. Familie, bureau, vele vrienden en kennissen, pastoor en assistentie en de prachtige zang, uitgevoerd door het kerkelijk zangkoor: wij zijn allen heel erkentelijk daarvoor.

Ton v. Maastricht
Annie v. Maastricht-Lenaerts
Sittard, Past. Rayenstraat 25, februari 1987

Dankbaar voor alles wat hij voor ons heeft betekend, geven wij met droefheid kennis, dat van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, in de leeftijd van 66 jaar

Karel Janssen

echtgenoot van

Tonia Hesseling

Heerlen: **Tonia Janssen-Hesseling**
Kinderen en kleinkinderen
Familie Janssen
Familie Hesseling

6414 XM Heerlen, 19 februari 1987
Heideveldweg 72

De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op dinsdag 24 februari a.s. om 12.00 uur in de parochiekerk H. Gerardus Majella in Heerlen-Heksenberg, waarna om 13.30 uur de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium in Heerlen, Imstenraderweg 10. Voor vervoer per bus is gezorgd. Samenkomst in de kerk alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren. Rozenkransgebed maandag om 18.45 uur, aansluitend avondmis in voornoemde kerk. De dierbare overledene is opgebaard in het uitvaartcentrum Dela in Heerlen, Grasbroekerweg 20. Gelegenheid tot afscheidnemen, heden zaterdag en morgen zondag van 14.00 tot 15.00 uur, maandag van 18.00 tot 19.00 uur. Liever geen bloemen. Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze aankondiging als zodanig beschouwen.

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor haar betekende, geven wij u kennis, dat vrij onverwacht van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 81 jaar, onze goede moeder, schoonmoeder, oma, zuster, tante en nicht

Maria Louisa Weijenberg

weduwe van

Peter Joseph Limpens

Papendrecht: **Sjef en Marietje Limpens-Hamers**
Gabriëlle en Jos
Camille

Eys: **Louis en Clara Wenders-Limpens**
Thijs en Marjo
Marie-José, Jan
Rob, Manuella-Roland

Heerlen: **Peter en Ans Limpens-Timmermans**
Patrick, Geri-Jan
Martin en Annie
Herberghs-Limpens

Simpelveld: **Jos en Lillian Marjon**
Eys: **Dolf en Marijanne Limpens-Schiffer**
Delf

Hulsberg: **Jo en Sybille Beckers-Limpens**
Patricia, Angelique
Jean en Margriet
Limpens-Voelken

Wittern: **Jan en Marije Limpens-Savelkoul**
Sahine, Isabelle
Familie Weijenberg
Familie Limpens

6287 AE Eys, 20 februari 1987
Grachtstraat 25

De plechtige uitvaartdienst gevolgd door de begrafenis zal plaatshebben op woensdag 25 februari om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Agatha te Eys. Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren. Rozenkransgebed aansluitend avondmis waarin de dierbare overledene herdacht zal worden maandag om 18.45 uur in voornoemde kerk. Onze dierbare overledene is opgebaard in de rouwkapel Sjalom, Hilleslagerweg 11 te Mechelen. Bezoek dagelijks van 11.00 tot 12.00 uur en van 17.00 tot 19.00 uur. Wilt u, indien wij vergeten zijn een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

Wanneer leven lijden wordt, komt de dood als een verlossing. Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor hem betekende, geven wij met droefheid kennis, dat toch nog onverwacht van ons is heengegaan, mijn lieve man, vader, schoonzoon, onze broer, zwager, oom en neef

Theo Felling

echtgenoot van

Annie Schleepen

Hij overleed na een zeer moedig gedragen lijden in de leeftijd van 43 jaar, voorzien van het h. sacrament der zieken. Wij bevelen hem in uw gebed aan.

Heerlen: **A. Felling-Schleepen**
Willy
Familie Felling
Familie Schleepen

6412 DN Heerlen, 20 februari 1987
Siluuststraat 9

De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op dinsdag 24 februari a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk van de H.H. Martelaren van Gorcum te Heerlen-Sittard, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen-Imstenrade. Bijeenkomst in de kerk. Geen condoleren. Theo wordt bijzonder herdacht in de eucharistieviering zondag 22 februari om 11.00 uur in voornoemde kerk. Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van het De Weverziekenhuis te Heerlen, dagelijks van 16.00 tot 17.00 uur.

Dankbetuiging

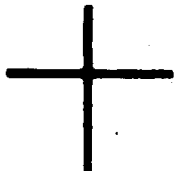
Daar het ons onmogelijk is iedereen persoonlijk te bedanken voor de blijken van medeleven, in welke vorm dan ook, betuigt bij de ziekte, het overlijden en de begrafenis van onze vader, schoonvader en opa

Harie Silkens

willen wij u langs deze weg van harte dank zeggen.

Kinderen en kleinkinderen

De zeswekerdienst zal worden gehouden op zondag 22 februari 1987 om 10.00 uur in de parochiekerk St. Johannes de Doper te Nieuwstadt.

Wat blijft is liefde
groot is de leegte die hij achter liet.
Dankbaar blijven wij denken
wat hij voor ons betekende en deed.

Geheel onverwacht is van ons heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 87 jaar, mijn lieve man, onze dierbare vader, schoonvader, opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Leo Triepels

echtgenoot van

Tiny Jacobs

Hulsberg: **Tiny Triepels-Jacobs**

Mariet - Jo
Diana, Ricardo
Lou - José

Valkenburg: **Tanja, Hester, Erwin**
Familie Triepels
Familie Jacobs

6336 AD Hulsberg, 20 februari 1987
Aalbekerweg 7

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op dinsdag 24 februari om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Clemens te Hulsberg, waarna begrafenis op de algemene begraafplaats Wissengracht.

Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.

Geen bezoek aan huis.

Rozenkransgebed aansluitend avondmis, maandag om 18.45 uur in voornoemde kerk.

Onze dierbare overledene is opgebaard in de rouwkapel van het bejaardencentrum Panhuys te Hulsberg. Bezoek van 19.30 tot 20.00 uur.

Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Te koop gevraagd

Te k. gevr. **SCHADEAU**
TO'S vanaf 1978. Tel. 045-416289.

Dankbaar voor wat zij voor ons betekende, geven wij met droefheid kennis, dat heden, gesterkt door het sacrament der zieken van ons is heengegaan, op 92-jarige leeftijd, onze zorgzame moeder, schoonmoeder en oma

Catharina Martens-Oosterwa

weduwe van

Wilhelmus Martens

Geleen: **J.C.P. Vroemen-Martens**

J.L.M. Vroemen

Stein: **C.P.A. Martens**

Rotterdam: **P.J.C. Martens**

A.A.A. Martens-Rombouts

A.A. de Jong-Martens

G.J. de Jong

Munstergeleen: **M.G.W. Martens-van Gennep**

Geleen: **W.M.P. Martens**

G.A.E. Martens-Verhagen

Geleen: **A.A.M. Vaassen-Martens**

J.J. Vaassen

Geleen: **P.A. Huntjens-Martens**

J.H. Huntjens

en al haar dierbare klein- en achterkleinkinderen

Geleen, 19 februari 1987

Corr.adres: Mauritslaan 6, 6161 HV Geleen

De plechtige eucharistieviering zal plaatshebben dinsdag 24 februari a.s. om 14.00 uur in de parochiekerk van de Pastoor van Ars, Lienaertsstraat te Geleen-Zuid, waarna begrafenis op de begraafplaats Vuurveld te Geleen.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar uitsluitend schriftelijk condoleren vanaf 13.30 uur.

Tot intentie van de dierbare overledene zal een avond worden opgedragen maandag 23 februari om 19.00 uur in de kapel van het bejaardencentrum Bunderhof, Eurlaan 2-Geleen.

Moeder is opgebaard in de rouwkapel van het St. Bernardieziekenhuis te Geleen. Bezoekuren dagelijks van 16.00 tot 18.30 uur.

Je hebt nu rust gevonden
al is vol droefheid ons hart.
Je lijden zien,
niet afdoen kunnen helpen
dat was onze grootste smart

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor haar betekende, is heden zij kalm van ons heengegaan, gesterkt door de sacramenten, in de leeftijd van 47 jaar, mijn vrouw, onze goede en zorgzame moeder, schoondochter, zus, schoonzus, tante en nicht

Yvonne Dekker

echtgenote van

Wiel Gielen

Kerkkrade: **Wiel Gielen**

Jolanda en Rob

Berry

Familie Dekker

Familie Gielen

6463 BN Kerkkrade, 19 februari 1987

Prinses Irenestraat 5

De plechtige eucharistieviering zal gehouden worden op dinsdag 24 februari om 11.00 uur in de parochiekerk H. Petrus en Onze Lieve Vrouw te Munstergeleen, waarna begrafenis op de algemene begraafplaats Heerleirade.

Samenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Avondmis tot intentie van de dierbare overledene maandag om 19.00 uur in voornoemde kerk.

Yvonne is opgebaard in het uitvaartcentrum in Heerlen, Grasbroekerweg 20. Gelegenheid tot afscheidnemen heden zaterdag en zondag van 12.00 tot 15.00 uur, maandag van 18.00 tot 19.00 uur.

Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze aankondiging als zodanig beschouwen.

Dankbaar voor wat zij voor ons geweest is, geven wij met droefheid kennis, dat heden in het ziekenhuis te Sittard van ons is heengegaan, onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, schoonzuster, tante en nicht

Josepha Wilhelmina Toonen

weduwe van

Hugo Hoofwijk

* 27-04-1903 † 20-02-1987

Susteren: **H. Hoofwijk**

J. Hoofwijk-Vaessen

Sittard: **W. Hoofwijk**

E. Hoofwijk-Hendriks

Borne: **A. Hoofwijk**

M. Hoofwijk-v. Ophoven

Munstergeleen: **M. Peegens-Hoofwijk**

A. Peegens

Giesbeek: **M. Heuten-Hoofwijk**

V. Heuten

Klein- en achterkleinkinderen

Familie Toonen

Familie Hoofwijk

Sittard, 20 februari 1987

Bejaardencentrum Vastrada Susteren

Corr.adres: Leyenbroekerweg 127, 6132 CD Sittard

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis zal plaatshebben op dinsdag 24 februari a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van Mariaveld-Susteren.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren vanaf 10.00 uur.

De overledene zal bijzondere heracht worden tijdens een viering op maandag a.s. om 19.00 uur in bovengenoemde parochiekerk.

Bezoek mortuarium ziekenhuis Sittard dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

Dankbaar voor het vele goede, dat we van haar mochten ontvangen, delen wij u mede, dat heden, geheel onverwacht van ons is heengegaan, mijn dierbare moeder, schoonmoeder en lieve oma, zuster, schoonzuster, tante, nicht en levensgezel

Albertje (Bep) Jagt

weduwe van

Johannes Hubertus Rokx

in de leeftijd van 69 jaar.

Valkenburg a/d Geul: **J. Rokx**

M. Rokx-Schoenmakers

Erik en Alex

Treebeek: **Fr. Misseré**

Familie Jagt

Familie Rokx

Familie Misseré

6301 VT Valkenburg a/d Geul, 19 februari 1987

Van Brabantlaan 5

De plechtige eucharistieviering, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben maandag 23 februari om 10.30 uur in de parochiekerk van St. Joseph-Arbeider te Meerssen.

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.

De rozenkrans zal worden heden zaterdag om 18.45 uur, waarna avondmis in de parochiekerk van de H. Rozenkrans te Treebeek.

Bezoek rouwkapel Timmermans, Volderstraat 22, Meerssen, van 18.00 tot 19.00 uur.

Dankbetuiging

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze moeder en oma

To Stoop-Lutz

betuigen wij u onze oprechte dank.

Kinderen en kleinkinderen

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

Op carnavalszaterdag, 28 februari a.s. VERKLEED MOONLIGHT-BOWLEN van 20.00 tot 02.00 uur voor f 15,- p.p.

R.G.A.M. KALNEK

accountant-administratieconsulent en belastingadviseur

deelt mede dat zijn kantoor per 1 maart a.s. verplaatst wordt van het adres Weegbree 1 te Ubach over Worms naar

KERKSTRAAT 51

6381 HH LANDGRAAF

(Ubach over Worms)

TEL. 045-321300. B.g.g. 045-316989

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

20224

Overuren van twee voormalige medewerkers niet betaald

Dok de FNV overweegt aktie tegen Interpost

HEERLEN - De Dienstbond van de FNV probeert momenteel geld los te krijgen van stadspostbureau Interpost. Interpost is volgens de FNV nog veel geld (hoeveel precies werd niet gezegd) schuldig aan twee voormalige Maastrichtse bezorgers van het bedrijf voor niet betaalde overuren en vakantiegeld. „We hebben Interpost al benaderd voor een gesprek, maar krijgen geen gehoor bij de directie”, aldus de heer Smit, districtsbestuurder bij de FNV. „Ik ben bang dat we het bedrijf pas voor de kantontrechter zullen tegenkomen”. De FNV is namelijk van plan de zaak een juridisch vervolg te geven als Interpost niet over de brug komt.

De FNV is allerminst te spreken over de gang van zaken bij Interpost, dat onder andere vestigingen heeft in Sittard, Maastricht en Heerlen. In FNV-magazine van deze week staat het relaas te lezen van twee jonge Maastrichtse medewerkers die bij Interpost werkten. Volgens hen moesten ze bij nacht en ontij werken, moesten ze werk doen waarvoor ze niet waren aangenomen en werden ze misbruikt en afgesnauwd.

De betaling van het overwerk bleef daarbij dus achterwege. Het personeel bij Interpost genoot ook een zeer onzekere positie met voortdurende dreiging van ontslag, terwijl sommigen het ook zelf al snel voor gezien hielden, aldus FNV-magazine.

„Het bedrijf moest maar eens failliet gaan. Dat is geen verlies voor de samenleving en ook niet voor de werkgelegenheid”, laat districtsbestuurder Smit horen. Als hij op korte termijn niets van Interpost hoort, zal de zaak snel overgaan naar de rechtskundige afdeling van de FNV voor een verder vervolg.

Volgens directrice Pommé klopt niets van het verhaal van Interpost. „Er is bij ons geen sprake van slechte werkomstandigheden, wij zijn veel te goed voor ons personeel. En iedereen werkt maar acht uur per dag, overuren worden dus niet gemaakt. De klacht van het FNV dat we niet bereikbaar zouden zijn, klopt niet. Ze hebben één keer gebeld om een afspraak te maken, maar mijn man was er niet dus dat ging niet. Een brief van de FNV hebben we nooit ontvangen (deze is volgens de FNV wel verstuurd, red.).”

Zoals gemeld kwam Interpost de laatste tijd meermalen in het nieuws door klachten over de slechte bezorging, weggegooid post en een opgeëiste dwangsom van 92.000 gulden, die mogelijk zelfs tot een faillissementsaanvraag zal leiden.

● Sneeuw is (soms) fijn, plakneeuw doet het altijd goed bij de jeugd, maar met stuifneeuw zit je trouwens in de knaak. Bij de Spoorwegen noemen ze het hun ergste vijand - omdat het vaak voor vertragingen zorgt - maar ook andere deelnemers aan het verkeer en zelfs de mensen die slechts de hond hooft te laten, gruwen van stuifneeuw. Trouwens, aan de gezichten van dit tweetal, ergens op een weg op het plateau van Margraten, valt gewoon af te lezen hoe het winterweer gisteren was. Of niet soms?

Parket in Hasselt hoorde laat van lugubere vondst Kinderlijkje in twee delen ontdekt

HASSELT - Het bovengedeelte van een gevonden lijkje van een pasgeboren kind is op last van het gemeentebestuur van Ham begraven. Dit is buiten medeweten van de justitie in Hasselt omgegaan. De lugubere vondst werd gedaan tegen de Limburgse oever van het Albertkanaal bij Ham.

Het parket van de procureur des koninkrijks in Hasselt heeft de opgraving van het lijkdood bevolen nadat op de andere - Antwerpse - oever ook de onderste ledematen van het dode kind zijn gevonden.

De lugubere vondsten werden op enige afstand van elkaar aan weerszijden van de sluis Meerhout gedaan. Het onderzoek naar de identiteit van het kind is nog in volle gang. Onder andere wordt in en rond Ham navraag gedaan welke vrouwen zwanger zijn geweest. Het is mogelijk dat de vernieling van het lijkje is ontstaan doordat er een schip overheen is gegaan. De lijkschouwing heeft uitgewezen dat het kind hooguit een paar dagen heeft geleefd.

Van onze verslaggever

GELEEN - Alle popgroepen, die op zaterdag 25 april in Elsloo deelnemen aan de door de Stichting Popmuziek Limburg georganiseerde poging om een wereldrecord musiceren te vestigen, kunnen rekenen op een gratis videoregistratie van hun optreden. De SPL stelt aan elke groep een videoband ter beschikking in plaats van de gebruikelijke

Guinness Book naar Elsloo Gratis op videoband tijdens popfestival

onkostenvergoeding.

Inmiddels heeft de Nederlandse vertegenwoordiging van het Guinness Book of Records definitief toegezegd op 25 april in het Maaslandcentrum aanwezig te zijn en zeer waarschijnlijk zal zij in haar kielzog de TROS-televisie

meebrengen. De SPL wil binnen een tijdsbestek van een half etmaal 50 popgroepen en 150 solisten laten optreden. Lukt dit, dan heeft zij een wereldrecord op zak. Er kunnen zich tot 1 maart as. nog groepen aanmelden bij Ton Hoofwijk, ☎ 04495-5810.

Schoonmaakbeurt vanwege uitvaart

Heerlen extra goed te reinigen. Er worden vandaag veel prominenten

uit bedrijfsleven en overheid verwacht bij de uitvaartdienst.

Minister Braks (Landbouw) en mr. Frans Andriessen, EG-commissaris Landbouwzaken zijn o.a. present om de voormalige DSM-topman de laatste eer te bewijzen.

Uitgeweken van Maasbracht naar Duitsland

Politie jaagt op casino-baas

Van onze verslaggever
MAASBRACHT - Na de inval be-
de week in Casino Maas-
en de aanhouding van een
leidinggevende personen op
leiding van grootscheepse be-
gafte, heeft de politie de
geopend op één van de top-
dit casino, de 38-jarige H.
in zijn geboorteland Duits-
en niet wil komen. De poli-
heeft daarom zijn echtgenote in
genomen.

beert hem te laten praten door hem
vast te houden”.

„Bij de inval in zijn huis heeft de
politie een ontzaglijke puinhoop
gemaakt, en dat allemaal laten li-
gen. Dat is onbetamelijk in het
maatschappelijk verkeer en in de
rechtsstaat. De man is veel te hard
aangepakt. Zijn telefoon is afge-
tapt, langer dan een maand en de
vraag is of daar vergoeding voor
was. Anders is het onrechtmatig
verkrigen bewijs. Het casino blijft
intussen open en draait als nooit

tevooren”, aldus Baruch Moszkowicz.

„Hij zit in de politiecel terwijl hij
zich vanaf dinsdag niet heeft kun-
nen douchen. Ik heb een brief ge-
schreven naar de officier van justi-
tie om hem direct te laten overplaat-
sen naar het huis van bewaring. Ge-
beurt dat niet dan span ik een kort
geding aan. Daar heb ik al vaker
succes mee gehad. Ineens was er
dan wel plaats”, voegt hij daaraan
nog toe.

Identiteit slachtoffer nog onbekend

Moord blijft raadselachtig

ZOLDER - Het parket in Has-
selt is er nog niet achter wie de
man is die door de pastoor van
Viversel vermoord in een
gracht van het autocircuit Ter-
lamen in Zolder is gevonden.
Het lijk was toen al groen-
deels verkoold. Zeker is wel
dat het slachtoffer niet op die
plek is vermoord maar dood in
een jutezak daarheen is ge-
bracht, met benzine werd over-
goten en in brand is gestoken.

ten, een knoop en een koord -
ook geen enkel licht.
Het gebit van de man was zo
slecht dat aangenomen wordt
dat hij nooit bij een tandarts is
geweest en dus daarvan ook
geen bijdrage tot de identificatie
verwachting hoeft te worden. In
Heusden-Zolder en verre omge-
ving staat bovendien geen enkele
man als vermist te boek.

Een lijkschouwing heeft uitge-
wezen dat het gaat om een man
van ongeveer 40 jaar, zoals het
Limburgs Dagblad gisteren al
meldde. Van op korte afstand is
er een dodelijk schot hagel op
zijn borstkas afgevuurd. De
identificatie van het slachtoffer
bleef vrijdag nog een groot raad-
sel. Daarin brachten enkele
voorwerpen die in de onmiddellij-
ke nabijheid van het lijk zijn
gevonden - een gesp van een
broekriem, drie Belgische mun-

Vervolg van pag. 1

Van de circa 11.000 DSM-ers in
Limburg zijn er slechts 809 van
het vrouwelijk geslacht; dat is
nog geen 7,5 procent. Ruim de
helft daarvan doet administra-
tief werk. „DSM is van oors-
prong een traditioneel man-
nenbedrijf, zowel in de tijd van
de mijnactiviteiten als na de
omschakeling naar de chemie.
Heel geleidelijk is een verschui-
ving te zien naar de fabrieken,
maar ook daar begint het met de
fabrieksadministratie”, aldus
Leenhouts.

Hij signaleert dat DSM wel in
toenemende mate vrouwen in
dienst neemt die een hogere be-
roepsopleiding hebben afge-
ron, maar daar zitten amper
technici bij. Volgens hem is de
gebrekkige belangstelling van
vrouwen voor technisch onder-
wijs de oorzaak van de scheve
verhouding tussen mannelijke
en vrouwelijke werknemers in
de industrie.

Werving mag sinds 1 april verleden jaar

Vrouwen mogen nu 's nachts werken

De werving van vrouwen voor
continuidiensten is mogelijk
sinds de overheid in april vorig
jaar het verbod op nachtarbeid
introk. Voorheen mochten
werkgevers geen vrouwen laten
werken tussen 23.00 en 05.00
uur. De arbeidsinspectie geeft
daarvoor een vergunning af,
mits aan een aantal voorwaar-
den wordt voldaan, zoals het
aanleggen van afzonderlijke sa-
nitaire voorzieningen. Zo'n ver-
gunning is eerst een half jaar

geldig en kan daarna telkens
met één jaar worden verlengd.

Deze bepalingen zijn vastgelegd
in een overgangsmaatregel die
voor drie jaar van kracht is;
daarna wordt bekeken of er de-
finitieve maatregel komt.

Volgens Leenhouts heeft DSM al
voordat het nachtverbod werd
ingetrokken vrouwen willen
werven voor continuïdendiensten.
Een in 1980 verricht onderzoek

naar de haalbaarheid leidde tot
de conclusie dat DSM best ba-
nen heeft die geschikt zijn voor
vrouwen, uitgezonderd daar
waar lichamelijk zwaar werk
(verlading, montage en zwaar on-
derhoud) wordt verricht en -
vanwege het verbod in de Ar-
beidswet - in fabrieken met con-
tinuïdendiensten.

Toch kwamen er concrete plan-
nen om vrouwen in zetting voor
continuidiensten op een van de naf-

takrakers, als een experiment
waardoor een ontheffing van de
arbeidsinspectie nodig zou zijn.
Het rapport werd evenwel niet
in de lade toen eind 1981-begin 1982
een personeelsdienst werd inge-
voerd als gevolg van de economi-
sche recessie.

De personeelsdienst streeft er-
naar dat een 20-tal vrouwelijke
kandidaten zal reageren, zodat
3 à 4 van de 13 cursisten in één
groep een vrouw is. Concreet
maatregelen ter voorbereiding
op de komst van de vrouwen
zijn echter nog niet genomen.
Leenhouts: „We wachten eerst
de reacties af. Dan hebben we
een half jaar de tijd voordat de
vrouwen een stage gaan lopen.
De personeelsdiensten moeten
ook nog beslissen welke fabri-
ken daarvoor in aanmerking ko-
men”.

● Zie ook vandaag pagina 5
van de Onderwijskrant.

PartsBank start volgende week met personal computers

Vervolg van pag. 1

Bij PartsBank, waar nu 15
mensen werken, werden al op
bescheiden schaal laserprin-
ters en computerterminals
geassembleerd. Volgende
week start het bedrijf met een
proefassemblage van de per-
sonal computers van Volle-
man, die het apparaat half
maakt lanceert op de Han-
nover Messe. Daarna moet de
productie geleidelijk op gang
komen. PartsBank zal ook de
kwaliteit van de af te leveren
computers controleren.

Beek een onderneming willen op-
richten voor de assemblage van de
personal computers. „Een maan-
geleden kwam ik in contact met
PartsBank. Een paar becijferingen
wezen al snel uit dat zij dat werk
veel voordeliger konden doen dan
wij”, aldus directeur Volleman. Hij
zei dat de aanwezigheid van de
luchthaven en douanefaciliteiten
meegespeeld hebben bij het uitbe-
steden van order.

PartsBank is nu nog gevestigd in
een noodgebouw bij de Zuidlim-
burgse luchthaven. De 4,5 miljoen
kostende nieuwbouw op het in aan-
bouw zijnde industriepark in Beek
naast het vliegveld, zal eind april ge-
reed zijn en dan wordt de assemblage
daar naar toe gebracht.

PartsBank werd in 1983 opgericht
met steun van de Industriebank
LIOF, die nog een meerderheidsbe-
lang van circa twee derde van de
aandelen. Een woordvoerder van
het LIOF zei dat de directie zich er-
ingenomen was met het bericht
over de order. Hij wees er op dat de
assemblage-activiteiten op een laag
pitje starten en over twee jaar pas de
genoemde groei zal bereiken. Parts-
Bank heeft ook vestigingen in Cold-
rado en Irvine (VS) en Tokio (Ja-
pan).

Directeur E. Volleman van de Val-
kenswaardse onderneming zei dat
het bedrijf mogelijk meer werk gaat
uitbesteden bij PartsBank. „We zijn
in Frankfurt bezig met de oprich-
ting van een nieuwe joint-venture
die CAD/CAM-apparatuur gaat ma-
ken (computers waarmee je produk-
ten kunt ontwerpen en automatisch
laten fabriceren - red). Daar zit een
omzet in van 20 miljoen mark en dat
is misschien ook iets voor Parts-
Bank”, aldus Volleman.

Aanvankelijk had Volleman zelf in

Belgische DSM-dochter neemt pvc-bedrijf over

TESSENDERLO - De Lim-
burgse Vinyl Maatschappij
(LVM) in het Belgische Tessen-
derlo, voor 50 procent eigen-
dom van DSM, wil bedrijven
met in totaal 500 werknemers
van de kunststoffenindustrie
Dijka in Steenwijk overnemen.
De directie van Dijka denkt dat
hierbij geen gedwongen ontsla-
gen zullen vallen.

Dijka maakt van polyvinylchloride
(pvc) onder meer pijpen en buizen
die gebruikt worden in de bouw.
LVM, dat zelf pvc maakt, heeft twee
dochtermaatschappijen die pvc-
produkten fabriceren. Het bedrijf in
Tessenderlo levert ook grondstof
voor de productie van pvc aan DSM
in Geleen.

De werkmatschappijen van Dijka
die LVM wil overnemen tellen 500
werknemers, van wie er 350 in
Steenwijk werken. Verder gaat het
om vestigingen in Borne, Lelystad,
Leeuwarden, Hengelo en Den Haag
alsmede om verkoopvestigingen in
België en Engeland.

Dijka is het eigendom van presi-
dent-directeur A. van Dijk, die zijn

overige bedrijven in Helder en
Nijkerk met in totaal 150 werkn-
mers wil voortzetten. De besprekin-
gen tussen Dijka en LVM zullen
naar verwachting binnen enkele
maanden worden afgerond.

officiële mededelingen

WATERSCHAP ROER EN OVERMAAS BEKENDMAKING

In verband met de bouw van een
nieuw kantoorpand zal het Water-
schap Roer en Overmaas ingaande
18 februari 1987 tijdelijk gevestigd
zijn in het pand Stationsplein 1, Sit-
tard (tegenover het station).
Op de vrijdagdag, 17 februari '87
zal het kantoor van het waterschap
gesloten zijn.

Het postadres en het telefoonnu-
mer van het waterschap blijven on-
gewijzigd, nl. postbus 185, 6130 AS
Sittard, tel. 04490-17343.

Det dagelijks bestuur,
de secretaris, wvd.,
P.H.A. Muijtjens
de voorzitter,
drs. F.W.G. Laarakker

De N.V. Waterleiding Mij. Limburg

maakt bekend dat i.v.m. werkzaamheden aan de
elektrische installatie van
pompstation Asselt

op zaterdag 24 februari en woensdag 25 februari a.s. het pompstation
buiten bedrijf gesteld moet worden. Hierdoor zal de
waterleidingdruk periodiek lager zijn dan normaal en wel in de
gemeenten Roermond en Swalen.

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Academische ziekenhuizen zullen in het vervolg als het gaat om patiëntenzorg op dezelfde wijze behandeld worden als algemene ziekenhuizen. Dit heeft het kabinet gisteren besloten op voorstel van minister Deetman (Onderwijs) en staatssecretaris Dees (Volksgezondheid). Het gaat hierbij om de invulling van afspraken, gemaakt bij de opstelling van het regeerakkoord.

Het voorstel, dat nu voor advies aan de betrokken organisaties wordt gezonden, betekent dat academische ziekenhuizen in het vervolg gewoon

meedoen in de gebruikelijke planning van de volksgezondheid. Ook worden zij bedrijfseconomisch zelfstandig.

De academische ziekenhuizen zullen worden ingepast in de provin-

ciële planvorming van de gezondheidszorg. Daarbij kan de minister van onderwijs en wetenschappen de voorwaarden aangeven voor het onderwijs en onderzoek in deze ziekenhuizen. De planning van de ontwikkelingsgeneeskunde valt niet

onder de provinciale planvorming, maar dit zal een taak blijven voor de ministeries van onderwijs en WVC. Bij ontwikkelingsgeneeskunde gaat het om medisch-technologische ontwikkelingen die ingrijpende gevolgen hebben voor de volksge-

zondheid. In het vervolg kunnen de ziekenhuizen geld lenen op de kapitaalmarkt. Nog dit jaar wordt daarnaast het eerst 300 miljoen overgeheveld van de onderwijsbegroting naar de volksgezondheidssector. De komende jaren wordt dit bedrag verhoogd tot 160 miljoen.

De minister van onderwijs en wetenschappen blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs en onderzoek in de academische ziekenhuizen. Hierin wordt jaarlijks 500 miljoen reserveerd op de onderwijsbegroting, het geld moet worden bestemd via de universiteit.

Protesten tegen reorganisatie uit Limburg

Waterpolitie wil bij 'landpolitie'

Van onze verslaggever

MAASBRACHT - De Rijkspolitie te water, in Limburg gevestigd met hoofdstad in Maasbracht en nevenposten in Maastricht en Venlo, en nog ressorterend onder district Nijmegen van de RP te W., zou het beste ondergebracht kunnen worden bij district Limburg van de Rijkspolitie te land. De waterpolitie maakt al gebruik van de meldkamer en het mobiliteitsnet van het Limburgse landdistrict. Adjudant R. Schenkman, groepscommandant van de RP te Water in Maasbracht deelde vrijdag mee, dat de komende reorganisatie van de RP te W. de promotiekansen van het Limburgse RP-te W.-personeel geheel wegvaaft.

Adjudant Schenkman heeft samen met de overige RP te W.-adjudanten in den lande bij zijn baas geprotesteerd tegen de op stapel staande reorganisatieplannen. Daarbij zou district Nijmegen, waartoe Maasbracht, Maasbracht en Venlo behoort, worden opgedeeld in een aantal afdelingen.

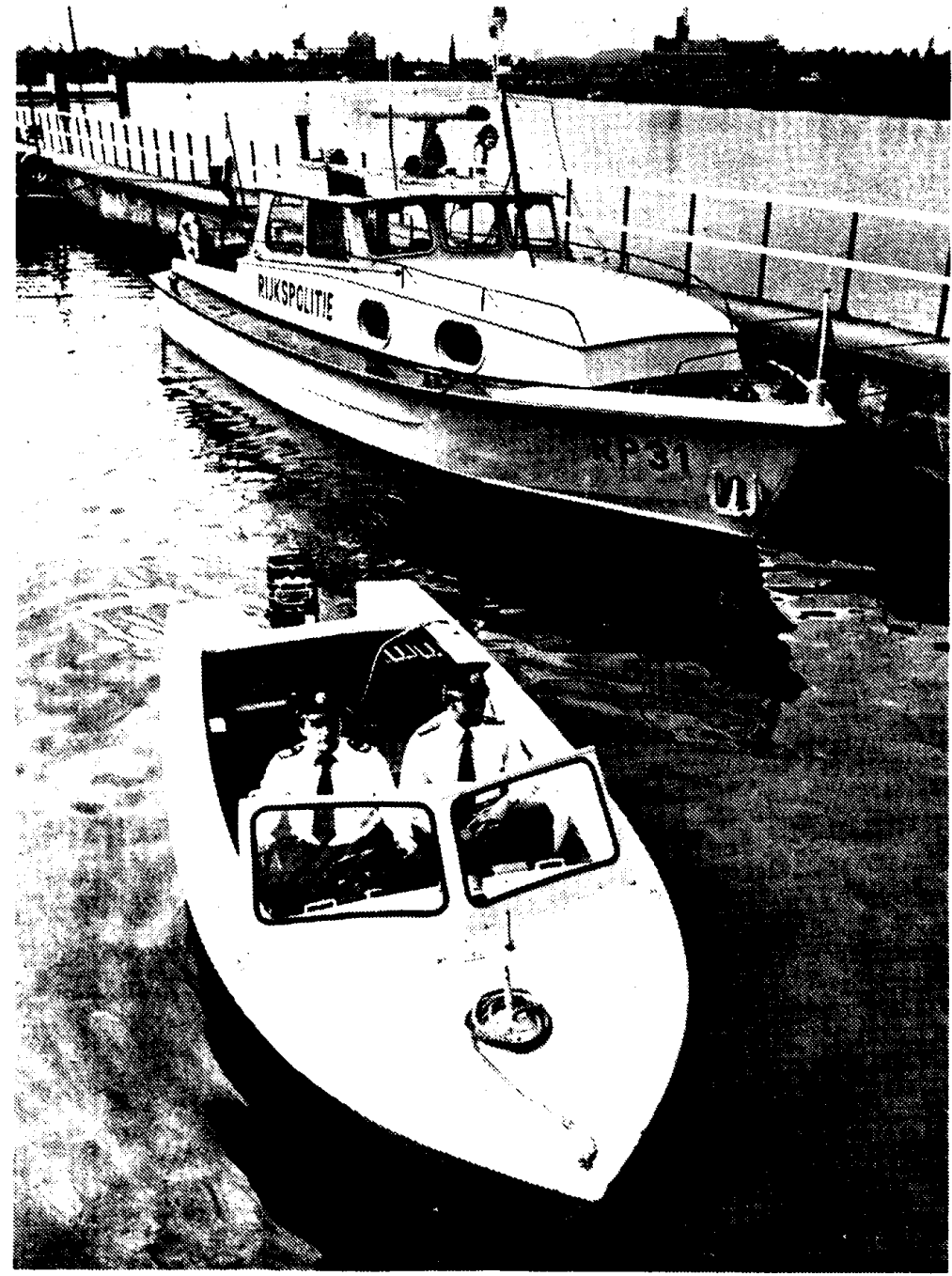
De functie van groepscommandant vervalt. De afdelingshoofden blijven zitten waar ze zitten, en voor de overige vooral lagere personeelsleden is geen doorstroom- en promotiekans meer. De carrièreplanning en uitzichten op loonsverhogingen komen bij de RP te W dan ook duidelijk in gevaar. District Nijmegen zal heel zuid-oost Nederland beslaan.

„Contacten en binding met de centrale staf in Nijmegen worden zo

wel erg lang en moeilijk. Bovendien weet de staf, zo ver verwijderd, niet wat er in de afdeling, in de regio, in de provincie gebeurt en heeft gespeeld. Dat is nadelig omdat de stafleden als gesprekspartner optreden van bijvoorbeeld lokaal en provinciaal bestuur in het driehoeksoverleg, ook met justitie. Men is daar gewend met adjudanten te praten uit de regio en of de oppers-afdelingshoofden die bevoegdheid hebben is nog maar de vraag”, aldus de Maasbrachtse adjudant.

Instroom

De Limburgse RP te Water heeft 28 man in de sterkte. Er is onderbezetting want er zijn er maar 25. Naar de mening van de Maasbrachtse adjudant zouden die heel goed naar het RP-landdistrict kunnen worden overgeheveld omdat er van de landgroepen toch al goede instroom naar de waterpolitie is. Adjudant Schenkman kwam vier jaar geleden van de opgeheven politieschool in Horn naar de waterpolitie. Hij is nog acht jaar van zijn functioneel-leef-tijdsonslag af.

Tussen groep Molukse en Turkse jongeren

Politie voorkomt ware veldslag

Van onze correspondent

APELDOORN - De Apeldoornse gemeentepolitie heeft donderdagavond laat een ware veldslag tussen een groep van 35 jonge Molukkers en een groep van 30 Turkse jongeren voorkomen. Een arsenaal aan slag-, steek- en snijwapens werd in beslag genomen en in totaal elf vechtersbazen gearresteerd.

De politie was getipt dat er in Apeldoorn een forse ruzie tussen te twee

groepen jongeren zou worden uitgevochten en had daarom uit voorzorg twintig man extra in de surveillancedienst gezet.

Toen een groep van rond dertig Turkse jongeren op het Sophiaplein in Apeldoorn arriveerde, werd onmiddellijk tot fouillering overgegaan. Vijf jonge Turken, in leeftijd variërend van 14 tot 16 jaar, werden aangehouden omdat zij in het bezit waren van grote hoeveelheden wapens. De rest van de groep werd naar huis gestuurd.

Even later arriveerde een autobus met vijfendertig jonge Molukkers

uit Vaassen, die eveneens op weg waren naar het 'front'. Van deze groep werden zes jongeren tussen 16 en 18 jaar gearresteerd. Bij hen en onder de banken in de bus trof de politie eveneens een arsenaal aan wapens aan. De rest van de Molukkers werd door de inmiddels gearresterde eigen Ordedienst van de Vaasense Molukkers, naar huis gedirigeerd.

Bij de totale hoeveelheid in beslag genomen Turkse en Molukse wapens bevinden zich onder meer twee bijlen en een groot aantal stiletto's, wapenstokken, kettingen, ijzeren staven, houten knuppels, boksbeugels, wurststokjes en grote schroevendraaiers.

Volgens de politie heeft de ruzie geen racistische achtergrond, maar ging het om het uitvechten van een vete, die eerder deze week tussen twee jongelui - een Turk en een Molukker - was ontstaan. Beide jongens spraken met elkaar af de ruzie later uit te vechten, als zij hun achterban als versterking zouden hebben opgetrommeld.

combinatie van de grote vraag naar het volledige sortiment en de gunstige weersomstandigheden in zomer en najaar leidde tot een vlotte afwikkeling van de najaarshandel. De export steeg in 1986 met 12 procent.

Vorstschade

Over het algemeen lijkt de vorstschade van de lopende winter mee te vallen. Alleen uit de vruchtboomsector komen meldingen van ernstige schade. De vorstgevoelige perenonderstammen Kwee en de moerbedden daarvan hebben ernstig van de vorst te lijden gehad. Gevreest moet worden dat deze grotendeels als verloren moet worden beschouwd. De één- en tweejarige verdelingen zijn in de grond bevroren. De Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Boomkwekerijwassen (NAKB) heeft noodmaatregelen getroffen, waardoor de vruchtboomkwekers toch weer over gezond uitgangsmateriaal kunnen beschikken.

Tenslotte drong voorzitter van de Nederlandse Bond van Boomkwekers aan op voortdurende waakzaamheid voor boortiedervuur. Vooral het snoeien van meidoorns zal met grote vastberadenheid moeten worden voortgezet, zo vindt hij. Desnoods zal de verplichting tot tijdig snoeien met harde hand moeten worden afgedwongen.

● Dr. H.S. Goei The: wetenschap ook in nietacademisch ziekenhuis.

HEERLENSE REUMATOLOOG PROMOVEERDE IN LEIDEN

'Bechterew'-patiënten kunnen nog beter worden geselecteerd

door sante brun

HEERLEN - Als een proefschrift over een geleerd onderwerp ook voor de leek wat rechtzet is dat meegenomen. Zo ook dat van de Heerlense reumatoloog H.S. Goei The, die deze week in Leiden promoveerde op een proefschrift over mensen met rugpijn die voor een deel spondylitis ankylopoietica hebben. Een te moeilijke naam voor de meeste mensen, gelukkig dat de ziekte ook 'de ziekte van Bechterew' genoemd mocht worden.

Mocht, want het mag niet meer. „Bechterew heeft indertijd vermoedelijk een geheel ander ziektebeeld beschreven”, zegt Goei The. Aan de andere kant mag, blijken de eerste stelling van de reumatoloog, het tweede deel van de moeilijke naam vervallen. „Spondylitis” dus verder, want bij slechts een deel van de patiënten doet zich ook ankylose voor. „AS” is een afkorting die Goei The verder, eigenlijk een beetje tegen zijn eigen stelling in, ook veel bezigt.

Het gaat in het proefschrift om de mensen met rugpijn die door de huisarts naar de specialist worden verstuurd, omdat het vermoeden bestaat van een chronische ontsteking in bepaalde gewrichten. Goei The heeft dat enige jaren bijgehouden en vervolgens de cijfers geanalyseerd, en komt tot de conclusie dat een deel van die groep patiënten niet de klachten heeft, maar onder röntgenonderlichting wel de afwijking behorend bij AS blijkt te hebben, dat een ander deel wel klachten heeft maar niet de afwijkingen vertoont, en uiteraard een deel dat wel de klachten heeft en ook de afwijkingen. Daarnaast bestaat nog een aparte groep die niet, of niet alleen de typische afwijkingen heeft aan gewrichten van heiligbeen en darmbeen, maar bijvoorbeeld ook aan het borstbeen. Het is hier niet als bij veel andere medische problemen: het ligt er maar aan welke criteria je aanlegt bij het bepalen van de vraag, of het AS is of niet.

Afbakenen

Goei The heeft vooral op het oog gehad, goed af te bakenen wie nu precies AS heeft. Want de positieve diagnose heeft voor de patiënt nogal verstrekken gevolgen: de patiënt die het treft moet langdurig medicijnen slikken, zijn stijl van leven aanpassen, mogelijk zelfs omgeschoold worden of arbeidsongeschikt verklaard, en een ander ook nog afhankelijk van de ernst van de aandoening.

Van de Nederlandse bevolking heeft een half tot een heel procent AS. Intussen heeft vijftig procent van de bevolking wel eens rugpijn. Het voorkomen van AS is kennelijk cultureel bepaald, want Indianen hebben het veel vaker dan West-Europeanen, bij zwarte mensen komt AS daarentegen nauwelijks voor.

Voor de reumatoloog maken de AS-patiënten tien procent van zijn hele bestand uit; jaarlijks komen er in Goei The's praktijk in het De Weverziekenhuis 100 nieuwe ge-

vallen. In het proefschrift komen ook richtlijnen voor die toegepast door huisartsen, ertoe kunnen leiden dat de reumatoloog een beter toespitspunt „bestand” aan patiënten krijgt. „De huisartsen in deze regio doen het overigens al heel goed”, zegt Goei The.

Wieg

Goei The heeft met enkele anderen aan de wieg gestaan van het Limburgse initiatief tot oprichting van de Vereniging van Bechterewpatiënten (ondanks de feitelijke foute naam). De vereniging heeft nu 300 leden, die in de Lucaskliniek in Hoensbroek zeer frequent bijeen komen. Het is bepaald geen gezelligheidsvereniging; de bijeenkomsten vormen onderdeel van de behandeling. Goei The zit ook in de landelijke adviesgroep van de vereniging.

De vereniging heeft overigens financiële problemen. De groeps therapie kan door het ziekenfonds niet betaald worden, en de vereniging krijgt nu subsidie van de Nederlandse Vereniging voor Reumabestrijding, maar feitelijk niet genoeg. (De collecte van de vereniging is overigens in de week van 1 tot 7 maart).

Leuk

Niet zo gek veel specialisten zien kans naast hun drukke praktijk ook te promoveren tot doctor in de geneeskunde. „Je moet het om te beginnen leuk vinden”, zegt Goei The. „Ik zou het niet nog een keer doen, trouwens. Maar ik ben ook opleider in ons ziekenhuis, dat betekent toch dat je ook dat je wetenschappelijk werk moet doen. Ik heb uiteraard veel steun gehad uit Leiden. En waar haal je dan de tijd vandaan - ik heb wat weinig aan de tuin kunnen doen, en ik heb er vier jaar over gedaan, terwijl het best in een jaar had gekund.” Het onderzoek wordt overigens voortgezet; een van zijn stellingen vraagt als het ware om erkenning van het wetenschappelijk onderzoek in nietacademische ziekenhuizen, door aanstelling in deeltijdbetrekking bij een medische faculteit van bepaalde specialisten uit de periferie.

Het werken in een nietacademisch ziekenhuis heeft ook zijn voordelen. „Om te beginnen zie je een betere doorsnee van de patiëntenpopulatie dan in een academisch ziekenhuis, waar toch voornamelijk de bijzondere gevallen terecht komen. En in het De Weverziekenhuis heb je goede röntgenfaciliteiten, hulp op statistisch gebied en er heerst in het algemeen een goede sfeer, zodat af en toe wel iets extra's kan.”

Door allerlei omstandigheden is het inkomen van reumatologen achtergebleven bij dat van andere specialisten. Het specialisme is vrij nieuw, pas ruim 40 jaar oud, en het is een kleine groep die geen druk kan uitoefenen zoals bijvoorbeeld de cardiologen. Geriaters en revalidatie-artsen verkeren in een vergelijkbare positie als de reumatologen. Vandaar ook een stelling bij Goei The's proefschrift, waarin wordt gesteld dat het niet aangaat specialisten die toch al achtergebleven zijn ook te treffen met verlaging van de norminkomens.

Particuliere tarieven van specialisten 8 pet. omlaag

UTRECHT - De particuliere tarieven voor medisch specialistische hulp gaan per 1 maart met gemiddeld 8 procent omlaag. Het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (COTG) heeft hiertoe besloten in verband met de wijziging van het stelsel van ziektekostenverzekeringen. De verlaging varieert per specialisme van bijna 2 tot ruim 11 procent. Op 1 januari zijn de ziekenfondstarieven van de specialisten gemiddeld al 5 procent omlaag gegaan.

Bij de stelselwijziging zijn ongeveer 750.000 ziekenfondsverzekerden overgeheveld naar particuliere verzekeraars. De particuliere tarieven van de specialisten zijn hoger dan die voor ziekenfondsverzekerden. Ze moeten omlaag omdat de totale kosten niet mogen stijgen. Een verlaging van de tarieven met gemiddeld 5,4 procent is daarvoor voldoende maar aangezien de stelselwijziging al op 1 april 1986 is ingegaan komt daar bij wijze van „aanhaalmancoeuvre” tot 1 januari 1989 nog eens 2,7 procent bij.

Voorzitter Nederlandse Bond van Boomkwekers: 'Boomkwekerij biedt geen ruimte voor instroom van andere sectoren'

ROERMOND - De boomkwekerij biedt geen ruimte voor instroom uit andere agrarische sectoren. Tot die vaststelling kwam voorzitter C.G. van Gelderen tijdens de jaarvergadering van de Nederlandse Bond van Boomkwekers. De goed functionerende boomkwekerijsector fungeert duidelijk als trekpleister voor bedrijven uit andere sectoren van land- en tuinbouw die met overproductie kampen. Voorzitter Van Gelderen is daarom bevestigd voor overproductie en versto-

ring van de markt. „Hierbij is niemand gebaat, zeker niet in kwaliteitsopzicht. Onze afzet is voor een belangrijk deel mede gebaseerd op kwalitatief hoogwaardige producten, geteeld op basis van grondige kennis. Een verstoring van dit patroon zou fuikend voor onze sector zijn”.

Ir J.E.C. Spithoven, voorzitter van het Productschap voor Siergewassen, stelde dat de boomkwekerij zeker geen vluchtmarkt is. Naar zijn mening biedt de boomkwekerij geen ruimte voor nieuwkomers. Datzelfde geldt volgens hem ook

voor de vollegrondstuinbouw, de fruitteelt en de bloembollenteelt.

Ir Spithoven raadde de boomkwekers aan zichzelf een nog strengere kwaliteitsregime op te leggen om de outsiders buiten de deur te houden. Het verder toetsen van de kwaliteitsregime is naar het oordeel van Spithoven ook belangrijk voor het behoud van de leidende positie op de exportmarkten. In andere landen is namelijk eveneens sprake van een wijziging in het agrarische patroon in de richting van een toenemende boomkwekerijproductie. Het afgelopen jaar is voor de boomkwekers gunstig geweest. Ondanks de strenge winter 1985/1986 was de voorjaarsafzet bevredigend. De

CNV: 'Geen loonstijging wel ADV'

Van onze correspondent

HOOGEVEEN - Het CNV wil het komende jaar een zeer rigide loonbeleid voeren. Volgens voorzitter Henk Hofstede is enige mogelijkheid om de Nederlandse exportpositie en zo de economische groei niet in gevaar te brengen. Zeker wanneer de ontwikkeling zo blijft als momenteel is het verstandig om de stijging te beperken, aldus Hofstede gisteravond tijdens een bijeenkomst in Hogeveen. denken dan aan een stijging die dicht bij de nul dan bij de procent ligt.”

Het Vakverbond wil doorgaan met arbeidsduurverkortingen, maar van werknemers- en werkgeverszijde steeds meer weerstand bestaat. De hervorming van de arbeid moet hoe dan ook doorgaan, dus Hofstede. Lukt het niet om de arbeidstijd terug te dringen, dan moet het CNV 'via andere kansen' proberen toch een bijdrage te leveren aan de hervorming van arbeid te leveren. Hofstede noemde het aantal langdurig werklozen (400.000) een „niet tussentijdse knelpunt”. Het CNV komt in maart begin april met een plan om deze groep werklozen een houvast te geven. De huidige regels zijn die er voor hen zijn werken in ieder geval niet, zei de opvolger Harm van der Meulen.

Graatsma bij Fotogroep

MAASTRICHT - Graficus Steen Graatsma, medewerker van de Jan van Eyckacademie, is donderdagavond aanstaande vanaf Maastricht in lokaal „De Wismers” aan de Spinetlaan te Cadeau Maastricht. Hij beoordeelt avond een 45-tal foto's van de fotogroep.

Runnersclub volop in actie

MAASTRICHT - De Runnersclub van Maastricht is reeds volop in actie voor de voorbereiding van de Marathons van Margraten, die op 1 oktober zal plaatsvinden. De Runnersclub, die een half jaar terug op de voet van Pierre Zenden een feit was, is inmiddels zo'n veertig jongeren traint op diverse tijdstippen op schillend niveau, variabel van een driemaal per week. Behalve geen trainingen worden ook prestatieproeven gehouden en wordt deelgenomen aan gerichte wedstrijden, waarvan de afstanden periodiek worden groot, staat open voor iedereen, afloopt ontvangen de deelnemers diploma. Voor meer informatie men zich wenden tot Pierre Zenden, tel. 043-212211.

Gematigde Sikhs de straat op

NEW DELHI - Meer dan 100 gematigde Sikhs zijn zaterdagochtend 500.000 - mensen in de Indiase deelstaat Punjab zijn gisteren de straat opgegaan om hun steun te betuigen aan de strijd van premiersurjit Singh Barnala tegen de extreemistische Sikhs. De demonstratie in de plaats Longowal was een initiatief van de deelstaatregering als demonstratie van haar steun tegenover de extremisten en de radicale Sikh-leiders.

Het Indische persbureau UNIPK berichtte van een onverwacht hoge opkomst. Verwacht was dat het aantal demonstranten beperkt zou zijn omdat premier Barnala vorige week door Sikh-hoepriesters uit zijn gelovige gemeenschap werd gestopt. Dat betekent dat hij niet meer een Sikh-tempels mag komen en loofsgenoten hem moeten mijden op straffe van excommunicatie en zwaarste straf die een Sikh kan worden opgelegd.

Barnala, een gematigde Sikh, klaarde zich in een toespraak tegenstander van de eis van extreemistische Sikhs voor een onafhankelijke Sikh-staat Khalistan. Hij meent dat daarmee de belangen van de gelovige Sikh-gemeenschap en de reputatie in de wereld schade wordt gebracht.

Kantonrechter te Roermond benoemt derde taxateur

Aqua Terra wil meer voor herwonnen land

door Jan van Lieshout

ROERMOND/MAASTRICHT - Aqua Terra NV wil meer geld voor het herwonnen land dan de Limburgse Land- en Tuinbouwbond haar leden adviseert. Het gaat om 120 ha. in de gemeenten Stevensweert, Ohé en Laak, Heel en Itteren. Aqua Terra kan die niet zomaar verkopen. LLTB-leden hebben het recht van voorkeur. Het verschil belooft f 1,- tot f 1,50 per ha. Om uit de impasse te raken heeft de kantonrechter van Roermond inmiddels een derde taxateur benoemd die met de schatters van Aqua Terra en de LLTB de preciese verloop prijs zal vaststellen. Die prijs is bindend.

De provincie prijzen willen partijen in stadium niet noemen. „Ze verschillen van perceel tot perceel, al hangt het van de kwaliteit van de grond”, aldus Jooop Thomas, directeur van Aqua Terra. Wel wilde hij dat de vraagprijs van Aqua Terra onder f 5,- per m2 ligt. Voor f 6,5 miljoen kocht Aqua Terra van de Provincie midden jaren van het afgelopen jaar in totaal 2.500 ha. water en 500 ha. grond. Het was een afzonderlijk contract tussen de provincie en LLTB werd uitgehouwen dat de gebieden die als agrarisch grond moeten worden opgeleverd aan ter plaatse gevestigde agrarische bedrijven worden verpacht dan verkocht en dat de contracten voor de Grondkamer aan de wet worden getoetst.

Het verpachten kan van jaar tot jaar verschillen dan wel voor de wetten van zes jaar. In beide gevallen is Aqua Terra verplicht daarvoor advies van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond in te winnen. Het LLTB-advies voor de uitgifte in pacht van jaar tot jaar is bindend, het advies voor de uitgifte in pacht voor de wettelijke duur van jaren niet. Indien Aqua Terra het LLTB-advies echter niet wenst op te volgen, verplicht de NV zich de gebieden aan de Provincie ten verkoop aan te bieden.

150 ha. in de gemeenten Stevensweert, Ohé en Laak, Heel en Itteren is dat inmiddels gebeurd. In totaal ha. is de LLTB vanwege de onkosten, waarmee werd opgevuld het wel vanwege het structureel verlies van de teeltarea niet geïnteresseerd. Die grond kan Aqua Terra nu vrijelijk aan derden verkopen. De eerste percelen zijn volgens Jooop Thomas reeds verkocht.

Voor de resterende 120 ha. hebben LLTB-leden het recht van voorkeur. Omdat mr. A.H. Deuss uit Heel, die door Aqua Terra als taxateur werd aangetrokken, en W. W. uit Heel, de taxateur van de LLTB, het over de prijs niet eens kunnen worden. „Wij gaan uit van de agrarische waarde van de gebieden”, aldus ir. Koos Koolen, de functiesecretaris van de LLTB. De kantonrechter uit Roermond, inmiddels P. Derks uit Heyt, heeft tot derde taxateur benoemd, zodat de prijs, die nu uit de LLTB komt, bindend zal zijn. De LLTB wil de grondgebieden zal het drievoud van de grond moeten wachten tot de LLTB uit de grond is.

De pikante bijzonderheid is dat in het contract tussen Provincie en Aqua Terra

Gestolen tapijten terecht

BLERICK - Op de Sevenumseweg in Blerick heeft de politie donderdagavond een personenwagen met aanhangwagen aangehouden omdat de verlichting niet in orde was. De bestuurder, een passagier konden zich niet legitimeren en dit was voor de politie aanleiding om de lading van de aanhangwagen nader te bekijken. Deze bestond uit een aantal tapijten met een waarde van circa 36.000 gulden die dezelfde avond bij een inbraak in een woonhuis in Blerick waren gestolen. De mannen, 27 en 19 jaar oud, afkomstig uit Den Bosch en Roermond zijn ingesloten.

CDA-vragen over cadmium

HEERLEN - De CDA-Statenleden mevrouw H. van Kuik-Blommenstein, J. Bronekers en G. W. Rinckens hebben zich tot GS gewend met de vraag welke conclusies er uit het bevolkingsonderzoek naar cadmiumproblemen in de Kempen, zoals gemeld kwam het Rijksoverheid voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne met zorgelijke cijfers in dit gebied.

De drietal vraagt of GS bereid is tot onderzoek in Limburg op te nemen in de gebieden waarin zich hoge cadmiumconcentratie bevindt zoals o.a. in Weert. De vragen zouden tevens geïnformeerd worden over de voortgang van het onderzoek naar de gevolgen voor de bodem en de hierop voortvloeiende gewassen in het gebied van de Kempen en omgeving, waar in het verleden zinkassen toegepast zijn.

Aqua Terra blijkt de toenmalige publicaties sprake is van 500 ha. grond, waarvan 250 ha. wegen, campings en natuurterreinen en 250 ha. landbouwgronden. In het Landbouwhuis in Roermond is echter sprake van 400 ha. landbouwgrond. Volgens Jooop Thomas van Aqua Terra is het „een ingewikkelde zaak”, want „nog niet precies vast staat hoeveel land zal worden herwonnen. Er is sprake van een mixture van landbouwgronden en natuurgebieden die om en nabij 400 ha. beslaat”.

Twaalf maanden voor overtreden opiumwet

Van onze correspondent

DEN BOSCH - Het gerechtshof in Den Bosch heeft de 50-jarige mevrouw A. N. uit Heerlen veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan drie maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar en aftrek van voorarrest. De procureur bij het gerechtshof in Den Bosch mr. J. Jansen had veertien dagen geleden dezelfde straf tegen de vrouw geëist.

Hij had overtuigend bewezen gevonden dat de vrouw zich had schuldig gemaakt aan verschillende overtredingen van de opiumwet, en wel in de periode juli 1983 tot juni 1984. De vrouw was in die dagen zelf verslaafd geweest en had ook verdovende middelen ter beschikking gesteld aan anderen.

De rechtbank in Maastricht had de vrouw destijds gestraft met een gevangenisstraf van een jaar en zes maanden onvoorwaardelijk. De zaak tegen de verdachte was verschildende malen in hoger beroep aangehouden omdat opgeroepen getuigen geweigerd hadden te komen.

Ook de laatste keer, veertien dagen geleden, ontbraken er weer enige getuigen waarvan er zelfs enige meegebracht hadden moeten worden door de politie. Om de zaak niet opnieuw te laten voortslepen was men toch tot behandeling overgegaan.

De procureur-generaal mr. J. Jansen had in zijn eis rekening gehouden met het feit dat de verdachte inmiddels van haar verslaving was genezen en dit geheel op eigen kracht had bewerkstelligd.

Prof. Elzinga: Vrijgevigheid wethouder 'in strijd met zuiveringseid'

SUSTEREN - De vrijgevigheid van wethouder Gerrit Storken van Susteren noemt prof. mr. D. J. Elzinga, hoogleraar in het strafrecht in Groningen in het blad 'Binnenlands Bestuur' van 13 februari, in zeker opzicht in strijd met de zuiveringseid, die volksvertegenwoordigers moeten afleggen bij hun beëdiging. De vraag die prof. Elzinga zich in dat verband stelt, luidt dan ook: „Mag een politieke ambtsdrager afstand doen van zijn vergoeding? Zelfs wat minder strikt bezien zijn er bezwaren aan te tekenen tegen dit soort beloften.”

Zoals bekend heeft de 54-jarige wethouder Gerrit Storken op zijn gebaard door zijn wethouderswedde en de toelage die hij heeft ontvangen als plaatsvervangend burgemeester (ongeveer 20 miljoen) weg te geven. Het verwijt kan hem gemaakt worden dat hij met die beloften tijdens de verkiezingscampagne het wethoudersambt wilde verkrijgen.

Storken verklaart in het artikel van genoemd blad dat hij tijdens de verkiezingscampagne de toezegging gedaan heeft toen kiezers hem het verwijt maakten dat hij met de politiek nog meer geld wilde verdienen. Terwijl ik als ondernemer niet slecht bij kas zit, aldus Storken.

Bejaarde liep shock op Laadbak van vrachtwagen plofte vóór voetgangers

VENLO - In Venlo kregen gistermorgen twee voetgangers die bij een verkeerslicht op de kruising Belletablestraat-Krefeldseweg stonden te wachten de schrik

van hun leven toen de chauffeur van een Duitse vrachtwagen combinatie de bocht te kort nam, waardoor hij de laadbak met acht ton papier verloor die gedeeltelijk op

de voetgangersoversteekplaats terecht kwam.

De bak, die zoals later uit het onderzoek bleek, slecht op het chassis was bevestigd en nog enkele andere mankementen vertoonde, miste de wachtende mensen maar net. Een 76-jarige vrouw liep een shock op en moest naar het ziekenhuis worden overgebracht. Het verkeer op de drukke Krefeldseweg was ruim twee en een half uur gestremd.

Mgr Gijsen ontvangt Heerlense Blauw Sjuut

HEERLEN - De eerste pleisterplaats die Heerlense Blauw Sjuut tijdens haar 38ste tocht aandoet, zal dinsdag 24 februari Roermond zijn, waar mgr dr J.M. Gijsen om elf uur 's morgens kapitein en bemanning ontvangt op het bisschoppelijk paleis.

Voor de leden van het Gilde van de Blauw Sjuut en hun gasten heeft het bezoek aan de bisschop een bijzondere betekenis, omdat het oorspronkelijke, uiteraard totaal andere, narrenschip, afkomstig uit India - het huidige Kornelmünster bij Aken - in 1133 bij het Belgische Zoutleeuw in de pan werd gehakt op last van onder meer kerkelijke autoriteiten. De ontvangst door de bisschop wordt dan ook gezien als een symbolisch gebaar van verzoening, waartoe het in de voorafgaande 853 jaar niet is gekomen. Bij het bezoek aan de bisschop zal onder anderen ook Jan Hoen, loco-burgemeester van Maastricht en erelid van het Sjuut-gilde, aanwezig zijn. De opvarenden worden in Roermond ook ontvangen door burgemeester en wethouders en de carnavalsvereniging 'D'n Uul'.

Links de voorzitter van de Stichting Brandweeropleiding Limburg mr. M. Schutgens, daarnaast in uniform de districtsinspecteur de heer S. de Roos en geheel rechts de heer Kusmic die zich sinds gisteren onderbrandmeester mag noemen.

Werkzaam in heel Zuid-Limburg Weer twintig nieuwe onderbrandmeesters

De Tweede Kamerfractie van de VVD, op bezoek in Limburg, was ook te gast bij de luchthaven in Beek.

HEERLEN - Tweentwintig brandweerlieden uit Zuid-Limburg hebben gisteren na drie jaar studie bij de Heerlense brandweerkazerne het diploma onderbrandmeester in ontvangst mogen nemen. De gelukkigen zijn al jarenlang tewerkgesteld bij de korpsen in Eijsden, Geleen, Heerlen, Kerkrade, Maastricht, Meerssen en Valkenburg en bij de bedrijfsbrandweer van ABP, DSM, bij de BB en bij de regionale brandweer in de Westelijke Mijnstreek.

De ruim twintig brandweereenheden begonnen hun studie drie jaar geleden. In het begin van de jaren tachtig bleek namelijk dat op korte termijn nogal wat ervaren bevelvoerders in de rang van brandmeester en onderbrandmeester de diverse brandweerkorpsen in Zuid-Limburg zouden gaan verlaten.

Voor de Stichting Brandweeropleiding in Limburg was dit aanleiding om initiatieven te ontwikkelen voor het opstarten van een cursus onderbrandmeester in deze regio. Tweentwintig van de drietwintig cursisten hebben de eindstreep gehaald. „Die ene zullen we ook nog over de streep halen”, lieten de gediplomeerde onderbrandmeesters gisteren weten.

VERHUIZING DSM-FABRIEK INCIDENTEEL GEVAL VVD-fractie 'verkende' DSM en luchthaven Beek

Van onze verslaggever

HEERLEN - Een zeven man sterke vertegenwoordiging van de Tweede Kamerfractie van de VVD heeft zich gisteren zowel bij DSM als op de Luchthaven Zuid-Limburg uitverloren laten informeren over de problemen waarmee beide bedrijven momenteel te kampen hebben alsmede over de toekomstplannen waaraan beide bedrijven volop werken.

In het gesprek met de Raad van Bestuur van DSM werd veel aandacht besteed aan de spraakmakende verhuizing van de PSC-fabriek naar Genk. „Bevestigd werd wat we ook al donderdag in de Tweede Kamer hebben gesteld, namelijk dat deze verhuizing een incidenteel geval is, gebaseerd op een aantal samenvallende factoren”, aldus Jos van Rey,

de organisator van deze trip.

Voor dat een bezoek werd gebracht aan de proeflabriek, waar geëxperimenteerd wordt met kunststofauto-onderdelen, werd ook uitvoerig van gedachten gewisseld over de op handen zijnde privatisering. De VVD'ers kunnen zich vinden in een zeer zorgvuldig voorbereide en geleidelijk verloopend privatiseringsproces. Aan drie criteria moet daarbij worden voldaan: de 40 procent belang die DSM heeft in de Gas Unie moet worden veilig gesteld; de hoofdzetel van het bedrijf moet in Limburg gevestigd blijven en de gang naar de beurs moet zo geregeld worden, dat een overval door een ander concern of een concurrent wordt uitgesloten.

Ontvangst, onderhoud en oriëntatie op de locatie imponeerden de VVD-vertegenwoordigers ten zeerste.

„We zijn zeer onder de indruk van wat bij DSM ondernomen wordt”, verwoordde Jan te Veldhuis de mening van de equipe.

Motor

Op de Luchthaven werd vervolgens - fractievoorzitter Joris Voorhoeve had het gezelschap inmiddels verlaten - met de directie de problematiek van deze industriële motor van de eerste orde doorgenomen. Een inventarisatie hier was van groot belang in verband met de discussie komende maandag in de Tweede Kamer over het Structuurschema Burger Luchthaventerreinen. Jan te Veldhuis zal als woordvoerder van zijn fractie de aanleg op zo kort mogelijk termijn van de oost-westbaan bepleiten. Grote aandacht zal hij daarbij besteden aan de milieu-aspecten in het belang van de omwonenden. Hij zal daarvoor dit weekend een motie formuleren, die van belang zal zijn voor omwonenden van alle vliegvelden in Nederland.

Romeins Maastricht wordt weldra toegankelijk

MAASTRICHT - Het ziet er naar uit dat weldra de 'city' van Romeins Maastricht, die in 1983 bij archeologisch spitswerk in het Stokstraatkwartier werd blootgelegd, voor het publiek toegankelijk wordt.

Op de plek, waar dit 'Troje van Nederland' werd aangetroffen, is inmiddels het nieuwe Hotel Derlon verzezen. Door het treffen van speciale bouwkundige voorzieningen zijn met medewerking van onder meer Rijksmonumentenorgaan deze vondsten van eerste orde bewaard kunnen blijven door ze als het ware te integreren in de kelder van Hotel Maastricht. Door rijk, provincie en gemeente Maastricht werd daartoe een subsidie verleend van 8½ ton. Thans wordt begonnen met de museale afwerking en presentatie van de archeologische monumenten. Daartoe behoren onder meer een archeologische wand met lagenstructuur, vitrines, een expositieruimte en de presentatie van een audiovisueel programma. De gemeente Maastricht heeft inmiddels WVC verzocht hiervoor een aanvullende subsidie van 65 mille beschikbaar te stellen. Om de voortgang in de werkzaamheden niet te stagneren is de gemeenteraad verzocht in afwachting van de definitieve toezegging door het rijk alvast dit werkerdnet te vóteren.

Van onze verslaggever
BRUSSEL/VOEREN - Tegen de verwachting in heeft het Arbitragehof in Brussel het Waalse verzoek tot schorsing van het decreet Suykerbuyk-Coveliers verworpen. Hierdoor is aan het bestuursconflict in de gemeente Voeren een nieuwe ongewisse factor toegevoegd.

Op basis van het decreet Suykerbuyk-Coveliers, dat bepaalt dat de Vlaamse deelregering in spraak heeft bij de voordracht van een burgemeester in een Vlaamse gemeente, werd drie weken geleden het Voerense gemeenteraadslid Jean Duijssens uit Moelingen vanuit de Volksunie voorgedragen als kandidaat voor het burgemeesterschap in Voeren. De Waalse gewestregering had bij het Arbitragehof aangedrongen op vernietiging van het decreet.

Het hof zegt dat een decreet slechts geschorst kan worden op basis van twee essentiële voorwaarden: a) er moeten argumenten van ernstige aard aangevoerd worden, en b) uitvoering van het gewraakte decreet moet „een moeilijk te herstellen nadeel kunnen berokkenen”. In tegenstelling tot de Waalse gewestregering meent het Arbitragehof dat uit de Waalse argumentatie van de eis tot schorsing niet blijkt dat handhaving van het omstreden decreet in „onherstelbaar nadeel” zou culminereren.

WALEN HALEN (VOORLOPIG) BAKZEIL VOOR ARBITRAGEHOF

Duijssens 'kan' nog steeds burgemeester van Voeren worden

Het wachten is op een arrest ter zake, dat waarschijnlijk omstreeks rond Pasen gewezen zal worden.

Geringe kans

Intussen kan de Vlaamse regering doorgaan met het voordragen van kandidaat-burgemeesters. Enkele dagen geleden heeft zij gouverneur Vandermeulen

van Belgisch Limburg om advies gevraagd inzake de kandidatuur van Jean Duijssens.

De kans dat de 38-jarige onderwijzer uit Moelingen daadwerkelijk in de sporen van Hapart zal treden, is echter uiterst gering. In de eerste plaats beschikt de Volksunie, waarvoor Duijssens in de Voerense raad zitting heeft, maar over twee van de vijftien zetels en ten tweede heeft betrouwbare niet te rekenen op enige steun van de Franstalige Retour-à-Liège-fractie, die met tien man nagenoeg het gehele gemeentelijke gebeuren in de Voer-enclave bepaalt en onverkort achter José Hapart staat.

Los daarvan heeft Duijssens zelf al nadrukkelijk verklaard geen echte burgemeesterlijke ambities te hebben. Duijssens heeft zijn kandidatuur een „stunt” genoemd en een „vingerwijzing” naar regering en politieke partijen wat meer vaart te zetten achter het zoeken naar een sluitende oplossing voor het bestuursconflict in de gemeente.

PDM, gevestigd te Meerssen, Heerlen en Maastricht met ruim 200 medewerkers, is een groeiende groep van ondernemingen met activiteiten op het gebied van advies- en ingenieursdiensten in binnen- en buitenland, te weten:

ENGINEERING-MANAGEMENT-CONTRACTING-MAINTENANCE-CONSULTANCY

De activiteiten van PDM Maintenance B.V. omvatten:

- onderhouds-engineering en -technologie;
- werkvoorbereiding & planning;
- onderhoudsupervisie;
- overhaul- en stopmanagement;
- automatisering van werkvoorbereidingsprocessen

voor o.a. de chemische en petrochemische industrie, automotieve en metaalverwerkende industrie, cement-, glas- en papierindustrie, keramische industrie, voedings- en genotmiddelenindustrie.

Binnen PDM Maintenance B.V. met een bezetting van ruim 50 technici, bestaat de vacature van:

MAINTENANCE ENGINEER

met een HTS-opleiding of gelijkwaardig en minimaal 5 jaar ervaring op onderhoudstechnisch gebied, zoals het ontwikkelen en instandhouden van preventieve onderhoudssystemen, het verrichten van storingsanalyses en het oplossen van de technische problemen in het onderhoud.

SUPERVISOR

met tamelijk middelbare technische opleiding en meerdere jaren ervaring in het toezicht houden tijdens de realisatie van nieuwbouw- en onderhoudsprojecten.

De ervaring is vereist op een of meerdere van de volgende gebieden:

- leiding- en apparatenbouw
- machine- en algemeen werktuigbouw
- elektro- en procesbesturing

WERKVOORBEREIDER

met een opleiding op MTS-niveau en bij voorkeur in het bezit van de diploma's VCA I en II, alsmede ca. 5 jaren specifieke praktijkervaring. De ervaring is vereist op een of meerdere van de volgende gebieden:

- verspanend en niet verspanende technieken
- voorbereiding van nieuwbouw- en onderhoudsprojecten
- revisie van machinecomponenten;
- elektro- en meet- en regeltchniek.

Voor genoemde functies zijn verder vereist:

- goede contactuele en redactionele vaardigheden;
- een goede beheersing van de Duitse en Engelse taal.
- Kennis van de Franse taal strekt tot aanbeveling.

Kandidaten met een gecombineerde ervaring als werkvoorbereider/supervisor genieten de voorkeur.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure. PDM biedt u het uitstekend perspectief van een vooruitstrevend bedrijf met een adequate honorering en goede sociale voorzieningen.

Kandidaten worden verzocht hun sollicitatie, voorzien van pasfoto en curriculum vitae, te richten aan:

Directie PDM Maintenance B.V.
Postbus 7,
6230 AA Meerssen
Tel. nr. 043-646565
(na kantoor) dhr. P. Vaeleens 045-413218

PDM

DE LIMBURGSE PERSONEELS GIDS

Romboutscollege R.K. Scholengemeenschap Athenium-H.A.V.O.

(Schoolstraat 16), Postbus 260
6440 AG Brunssum. Tel. 045-259616

vraagt voor zo spoedig mogelijk

docent (m/v):

WISKUNDE

12 uur, 1e graads

Schriftelijke sollicitaties onder opgave van opleiding, behaalde bevoegdheden, staat van dienst en referenties aan de rector, drs. H.M. Disco.

Gevraagd in moderne apotheek in Den Haag:

APOTHEKERS- ASSISTENT (m/v)

Evt. woonruimte beschikbaar.

Schriftelijke sollicitatie richten aan:

drs. R.G.A. Goosen, apotheker
p/a apotheek Mariahoeve
Het Kleine Loo 356
2592 CK Den Haag

Volvo Car Produktie Born B.V. zoekt een

HBO-er informatica als beheerder stuklijstsystemen

Het succes van Volvo Car B.V.

Volvo Car B.V. is een onderneming met in totaal ruim 7.500 medewerkers, die zich heeft gespecialiseerd in de ontwikkeling, productie, marketing, verkoop en service van personenauto's. De Auto Divisie van Volvo Car B.V. - de enige Nederlandse personenauto-industrie - heeft twee vestigingsplaatsen: Helmond en Born. Onze succesvolle 300-serie kent een steeds verder groeiende omzet, terwijl we ook van de Volvo 480 ES en onze toekomstige producten hoge verwachtingen hebben.

De afdeling Systeembeheer

Systeembeheer maakt deel uit van de afdeling Productiecoördinatie, die een onderdeel is van de hoofdafdeling Material Management.

Systeembeheer beheert de binnen en gedeeltelijk buiten Material Management functionerende informatiesystemen en is als zodanig verantwoordelijk voor het

tijdig beschikbaar stellen van betrouwbare gegevens.

Uw functie

Als systeembeheerder stuklijstsystemen omvat uw takenpakket onder meer:

- inventariseren, analyseren en formuleren van de informatiebehoefte, eisen en wensen binnen Material Management m.b.t. instructies, formulieren, procedures en informatiesystemen
- participeren in de ontwikkeling en invoering van informatiesystemen en procedures in de functie van vertegenwoordiger van de eindgebruikers
- meewerken aan de implementatie van informatiesystemen en -procedures
- beheren van operationele stuklijstsystemen en -procedures
- fungeren als contactpersoon en vraagbaak voor de eindgebruikers binnen het bedrijf.

Uw kwaliteiten:

- kennis van informatica op HBO-niveau, bijvoorbeeld een afgeronde HTS of HBO BI opleiding
- goede beheersing van de Engelse en Duitse taal
- leeftijd tot 35 jaar.

Kennis van stuklijstsystematieken is tot aanbeveling.

Informatie/Sollicitatie

Voor meer informatie over de functie en contact opnemen met de heer Fr. Mont Systembeheer Productiecoördinatie, telefoon 04498-94241.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u richten aan de heer J. Geilen, Personeel Material Management, Volvo Car Produktie Born B.V., Postbus 150, 6130 AD Sittard.

VOLVO
Volvo Car B.V.

Gevraagd Offsetdrukker

voor
KOR D en GTO

+

Order- voorbereider

**drukkerij
Deurenberg**

Marktstraat 23
Postbus 123, 6460 AC Kerkrade
Tel. 045-452293

maasland
verwarmings-industrie bv

Maasland is één van de grotere Limburgse installatiebedrijven op het gebied van verwarming en sanitair. Men houdt zich bezig met installatietechniek voor zowel woningbouw als utiliteitsbouw. Met name de afdeling sanitair onderscheidt zich door een forse groei en zal verder worden uitgebreid. In verband hiermee bestaat de vacature voor

MONTAGECHEF AFDELING SANITAIR

die de verantwoordelijkheid krijgt voor de buitendienst van deze afdeling. De verdere uitbreiding in de komende jaren zal gebeuren. Het werkgebied omvat oostelijk Noord-Brabant en de provincie Limburg.

De gedachten gaan hierbij uit naar iemand met:

- een ruime ervaring in een soortgelijke functie;
- een gerichte vakopleiding op dit gebied;
- leidinggevende capaciteiten;
- leeftijdsindicatie: 30-40 jaar.

Belangstellenden (M/V) worden uitgenodigd hun schriftelijke sollicitatie te richten aan de directie van:

MAASLAND VERWARMINGSINDUSTRIE B.V., postbus 4014, 6080 AA Haelen

Medtronic is 's werelds toonaangevende producent van implanteerbare medische apparatuur, waarvan de pacemakers een van de voornaamste productgroepen vormen. Met ca. 5.000 medewerkers is Medtronic wereldwijd actief in meer dan 75 landen. Het moederbedrijf, Medtronic Inc., is gevestigd in Minneapolis (U.S.A.)

Medtronic B.V. te Kerkrade telt ca. 300 medewerkers, die verantwoordelijk zijn voor de verkoop, research & support, fabricage, service en distributie in Europa, Afrika en het Midden-Oosten.

Binnen de afdeling Manufacturing Services & Engineering neemt de Werkplaats een belangrijke plaats in. Ten behoeve van de Productie-afdeling maakt men hulp gereedschappen, bouwt prototype-apparatuur, voert mechanisaties door, maakt spuitgietvulkanisatie matrijzen en produceert kleine series fijnmechanische componenten uit edelmetaal. In de Werkplaats zijn de volgende functies vakant:

Supervisor m/v

Functie-informatie:

- Geeft leiding aan 6 instrumentmakers.
- Beoordeelt de haalbaarheid van het aangeboden werk en bepaalt de werkvolgorde.
- Is verantwoordelijk voor het kalkuleren, plannen en uitvoeren van de werkzaamheden.
- Draagt zorg voor het up-to-date houden van het machinepark en doet jaarlijkse investeringsvoorstellen.
- Blijft op de hoogte van nieuwe werkplaatstechnieken via beursbezoek en vakliteratuur.
- Koördineert eventuele uitbesteding van werkzaamheden.
- Zorgt voor het op peil houden van de materiaalvoorraad en gereedschappen.
- Rapporteert maandelijks.

Functie-eisen:

- Diploma MTS-W.
- Opleiding Instrumentmaker Bemetel A+B, of Leidse Instrumentmakerschool, of gelijkwaardige bedrijfsopleiding.
- Enige jaren ervaring, liefst in een soortgelijke leidinggevende functie.
- Goede contactuele eigenschappen.
- Creatieve-praktische instelling.
- Redelijke beheersing van de Engelse taal.
- Ervaring in het werken met CNC-bestuurde machines strekt tot aanbeveling.

Instrumentmaker m/v

Functie-informatie:

- Maakt gereedschappen, apparaten, matrijzen, e.d. volgens tekening.
- Werkt zelfstandig en kan alle werkzaamheden zelf uitvoeren.
- Bespreekt wijzigingen, verbeteringen met de opdrachtgever en/of konstruktur.

Functie-eisen:

- Diploma MTS-W.
- Opleiding Instrumentmaker Bemetel A+B of Leidse Instrumentmakerschool of gelijkwaardige bedrijfsopleiding.
- Enige jaren ervaring als instrumentmaker.
- Leeftijd: tot ca. 30 jaar.
- Bekendheid met vonkerorderen, vlak- en profielslippen, CNC frezen, alsmede ervaring in het matrijzenmaken strekt tot aanbeveling.

Het salaris van beide functies is afhankelijk van leeftijd, kennis en ervaring. Daarnaast bieden wij een uitstekend pakket secundaire arbeidsvoorwaarden.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de afdeling Personeelszaken, tel.: 045-438585. Uitsluitend schriftelijke sollicitaties met een uitgebreid curriculum vitae kunnen binnen 14 dagen na het verschijnen van dit blad gericht worden aan: Medtronic B.V., afd. Personeelszaken, Wenckebachstraat 10, 6466 NC Kerkrade-West.

Medtronic

Bates Cepro is een moderne Nederlandse verpakingsindustrie, die enkelvoudige en meerwandige zakken uit papier en kunststof produceert voor industriële toepassingen en grootverbruik in Nederland en de EEG. De onderneming telt 450 medewerkers, neemt in haar bedrijfstak een vooraanstaande plaats in, en maakt deel uit van een internationale groep van verpakingsindustriën.

Bates Cepro beschikt over veel know-how op verpakingsgebied, die behalve productie en verkoop van industriezakken ook de geautomatiseerde behandeling van zakken bij de gebruiker omvat. Zo ontwerpt en verkoopt Bates Cepro ook complete installaties voor het wegen, vullen, opsteken en sluiten van zakken.

Voor het begeleiden van processen die voorafgaan aan of samenvallen met:

- productie- en technologische veranderingen;
- de komst van nieuwe, geavanceerde productiemiddelen;
- organisatorische maatregelen ter verbetering van efficiency en verhoging van kwaliteit;

zoeken wij een

Project-manager (m/v)

met:

- HTS-opleiding, werktuigbouw of chemische technologie;
- aangevuld met bedrijfskunde als afstudeerrichting;
- enige jaren industriële bedrijfservaring;
- uitgesproken interesse voor productietechniek en de daarmee verbonden organisatorische problemen;
- duidelijk leidinggevende aanleg;
- leeftijd ca. 28-32 jaar;
- mondelinge kennis van Duits en Engels.

Als rechterhand van de bedrijfsleiding zal hij vooral initieënd en richtinggevend multidisciplinaire projecten gaan voorbereiden, coördineren en realiseren tot aan het stadium van uitvoering.

Omdat hierbij het leiden van vergaderingen, het formuleren en vastleggen van afspraken en instructies, het signaleren en bewaken van de voortgang alsmede het structureren van

samenwerkingspatronen aan de orde van de dag zijn, is deze functie bij uitstek een stepping stone voor een jonge technicus met leidinggevende kwaliteiten die ambities heeft om te zijner tijd zelf de leiding van een productie-organisatie op zich te nemen.

Voor meer informatie kunt u bellen: 043-216472, toestel 322 (de heer J. Koop).

Een psychologisch geschiktheidsonderzoek zal deel uitmaken van de selectieprocedure.

Gedagdigden die aan bovengenoemde kwalificaties kunnen voldoen, verzoecken wij een schriftelijke sollicitatie te richten aan het hoofd personeelszaken van Bates Cepro B.V., Fort Willemweg 1, 6219 PA Maastricht.

Bates Cepro

Onderzoek naar kosten van nieuw Trefcentrum

Paul Franssen en André Knops worden binnenkort officieel gehuldigd als zilveren jubilarissen van de TVC Smidter Boys. Beiden zijn reeds 16 jaar bestuurlid. André is bovendien 15 jaar coach en Paul 8 jaar voorzitter.

De salonwagen van Nuther raadslid Louis Souren

● A. Souren: „Mijn vader zei altijd: „Mijn zoon, mijn jong, komt tijd, komt raad.”

Ubach over Worms vreesde 'dwarsboomerijen' van de Rimburgers

Rimburg verloor in 1887 zelfstandigheid

Theo Sniekers

Ook Brunssum heeft haar vandalisme-juf

BRUNSSUM - Na de carnaval heeft ook de gemeente Brunssum, evenals Landgraaf en Kerkrade, een vandalisme-juf. Liesbeth Spruyt, in dienst bij de gemeentepolitie, gaat middels acht lessen het begrip vandalisme onder de loep nemen op de scholen in Brunssum. Mevrouw Spruyt zal zich een jaar lang bezig houden met dit probleem.

Het doel van de vandalisme-lessen is dit verschijnsel te verminderen en tegen te gaan. Daarvoor is een mentaliteitsverandering nodig, zo staat in een verklaring van gemeentezijde. Het project richt zich op de leerlingen van de zesde en achtste groep van het basisonderwijs en van de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs.

Tijdens de lessen komt ter sprake wat vandalisme is, welke vormen er zijn, de gevolgen ervan, zowel voor de gedupeerde als voor de vandaan- en wat er aan gedaan kan worden. Na de voor de zomervakantie geplande lessen start Liesbeth Spruyt een tweede reeks lessen.

Nulland verwijt gemeente slecht verkiezingsresultaat

KERKRADE - De buurtraad Nuland is boos op de gemeente Kerkrade en de Stichting buurt-en-opbouwwerk (SBOW). Aanleiding is het magere resultaat van de verkiezingen; de buurtraad wil wel de hand in eigen boezem steken, maar de campagne wordt als teleurstellend afgeschilderd en het niet mogen kiezen bij volmacht heeft meer dan honderd reacties bij het wijkorgaan opgeleverd. Daarom heeft men donderdag besloten een brief te sturen naar de het college en de overige buurtraaden, waarin de verantwoordiging wordt uitgesproken.

Voor de verkiezingen waren tussen de buurtraden, met de SBOW als overkoepelende organisatie, afspraken gemaakt een gezamenlijk campagne op te zetten. Vice-voorzitter Wim van Houten over de kwestie „De campagne was teleurstellend. Er waren afspraken gemaakt over de affiches, een geluidswagen en de borden aan lantaarnpalen. Alleen het eerste is er gedeeltelijk uitgekomen. De geluidswagen kwam pas laat en toen puntje bij paaltje kwam werden er geen borden bij lantaarnpalen geplaatst. De volgende keer doen we het zelf weer.”

Gemeentegids Nuth

NUTH - De inwoners van de gemeente Nuth krijgen waarschijnlijk nog deze week de gemeentegids in de brievenbus. De gids werd maandag bij de gemeente afgeleverd en telt in totaal 56 pagina's. De in fraaie kleuren afgedrukte kافت omlijst pagina's met informatie over onder andere sport, cultuur, gemeente, religie, wonen en onderwijs. De gids, de eerste in Nuth sinds de herindeling, heeft de gemeente overigens geen cent gekost. Door middel van veel advertenties kon de samenstelling kostendeekend gemaakt worden.

COC verhuist naar kantoor in Dautzenbergstraat

Vanaf volgende week donderdag is het COC weer bereikbaar onder telefoonnummer 717387.

Treebeek

● Maandag wordt in De Keet, de voormalige kleuterschool aan de Treebeekstraat, een informatieavond gehouden over gevangenis en reclassering. Er wordt o.a. aandacht besteed aan alternatieve straffen. Alle jongeren zijn welkom en de toegang is gratis.

Heerlen

● In het kader van de expositie van Ir. Jos Klijnen vindt morgen van 12 tot 13.30 uur in de aula van het Thermenmuseum een architectuursprek plaats. De architectuurhistoricus prof. Dr. J. Pieper houdt een inleiding. Iedereen is welkom.

Klimmen

● De Philatelistenvereniging t
Fakteurke houdt dinsdag om 19 uur

OOSTELIJKE MIJNSTREEK

JOURNAAL

een ruilbeurs met kleine veiling in
gemeenschapshuis Op d'r Plats.

Nuth

● Scoutinggroep Hedwig viert vandaag van 13 tot 16 uur de verjaardag van stichter Lord Baden Powell. Tevens wordt er een inzameling gehouden voor scoutingprojecten in de Derde Wereld.

● Het IVN Nuth-Wijnandsrade houdt morgen een middagwandeling in de omgeving van Nuth en Schinnen. Men vertrekt om 13.30 uur aan de Markt in Nuth.

daag om 20 uur een groot kwajong-
concours gehouden

● De stoottroepen Nuth houden morgen hun jaarlijkse dodenherdenking. Om 10 uur is er een mis in de St. Bavokerk. Daarna vindt de kranslegging plaats bij het herdenkingsmonument.

Hoensbroek

● Het belastingteam van het dienstencentrum aan de Mettenstraat zal zitting houden in de flat aan de Raambouwstraat op dinsdag 24 maart en niet zoals vermeld op vrijdag 24 maart.

Schinveld

● Skatclub Ohne Sechs houdt morgen om 14.30 uur een skatconcurrentie in café 't Heukske.

Kerkrade

● De Stichting Welzijnswerk voor Ouderen houdt in samenwerking met de belastingdienst Kerkrade ook dit jaar weer de belastingconsultatieve voor ouderen. Van 9 maart tot en met 24 maart kan men op een aantal plaatsen in Kerkrade voor hulp bij het invullen van het Inkomensbelastingbijlage 1986 terecht. Deze extra dienstverlening is alleen bedoeld voor ouderen en WAO'ers. Vanwege een goede organisatie van e.e.a. moeten deelnemers zich voor 6 maart aanmelden voor het maken van een afspraak. Voor meer informatie of voor het maken van een afspraak: Kerkrade-Noord ☎ 3516393; Kerkrade-West ☎ 411322; Kerkrade-Oost ☎ 460020.

Het Ministerie van Justitie

vraagt t.b.v. het Huis van Bewaring en Gevangenis Roermond

medewerker v/m**grafische arbeid**

vac.nr. 7-0257/ 1172

Functie-informatie: adviseert en geeft informatie aangaande aanschaf/vervanging en onderhoud van machines; draagt zorg voor een ongestoord productieproces; observeert en geeft begeleiding aan een groep gedetineerden tijdens het arbeidsproces; verzorgt de administratie welke voortvloeit uit de werkzaamheden.

Vereist: diploma boekbinden/papierverwerking; kennis van doka, offsetdruk strekt tot aanbeveling.

Standplaats: Roermond.

Salaries: min. f 2175,- en max. f 2960,- per maand. Doorgroeiemogelijkheid tot max. f 3271,- per maand is aanwezig.

Een psychologisch onderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure.

Tel. inlichtingen worden verstrekt door dhr. Hodenius, onder nr. (04750) 8 11 11.

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturenummer (in linker bovenhoek van brief en enveloppe) en uw huisadres met postcode, inzenden voor 7 maart 1987 en richten aan de directeur van het Huis van Bewaring en Gevangenis, Postbus 137, 6040 AC Roermond.

RO

DE STICHTING MAASTRICHTSE TOELEVERINGSBEDRIJVEN

De Stichting Maastrichtse Toeleveringsbedrijven is belast met de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening. Zij beheert daartoe een industrieel, een cultureel, civieltechnisch en een administratief werkverband.

roep, i.v.m. zwangerschap van de huidige medewerkster, sollicitanten op voor de functie van

DOKTERSASSISTENT(E)

Het betreft in eerste instantie een dienstbetrekking van tijdelijke aard, met de mogelijkheid van verlenging c.q. omzetting in een vast dienstverband.

De werkzaamheden omvatten:

- beheer afsprakenboek/sprekurenagenda
- het uittypen van verslagen (medisch geheim) en verdere administratieve werkzaamheden
- archiefbeheer medische gegevens
- het verlenen van eerste hulp
- registratie ziekteverzuim
- eenvoudige laboratoriumbepalingen
- bij wisselend werk aanbod, administratief werk t.b.v. de personeelsadministratie

Wij zoeken gegadigden met:

- een opleiding op HAVO-niveau
- diploma doktersassistent(e)
- E.H.B.O.-diploma
- goede contactuele eigenschappen
- een leeftijd van ten minste 25 jaar

Wij bieden:

- een salaris van max. f 2725,- per maand, afhankelijk van leeftijd en ervaring
- afwisselend werk
- opname in het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
- goede secundaire arbeidsvoorwaarden

Een psychologisch- en medisch onderzoek maken deel uit van de selectieprocedure.

Voor eventuele verdere inlichtingen, bellen naar tel. 043-636300, toestel 326.

Schriftelijke sollicitaties binnen 14 dagen na heden te richten aan de directeur van de Stichting Maastrichtse Toeleveringsbedrijven, postbus 283, 6200 AJ Maastricht.

2048

Bakker, Versteegh en Co. is een samenwerkingsverband van registeraccountants, belastingadviseurs, organisatie- en automatiseringsconsultants.

Op het tekstverwerkingscentrum van de vestiging Maastricht komt de functie vacant van

hoofd typekamer m/v

Het tekstverwerkingscentrum is belast met de verwerking van rapporten, aangiften en alle voorkomende correspondentie.

Het hoofd van deze groep, bestaande uit vijf medewerkers, geeft leiding aan dit team, coördineert de werkzaamheden, houdt toezicht op voortgang en tijdige verwerking van de aangeboden concepten en is belast met het collationeren van alle uitgaande stukken.

2048

Voor deze functie stellen wij de volgende eisen:

- middelbare opleiding;
- zeer goede beheersing van de Nederlandse taal;
- leidinggevende kwaliteiten en goede sociale vaardigheden;
- bekendheid en ervaring met tekstverwerkende apparatuur;
- minimaal een tweetal jaren ervaring in een vergelijkbare functie.

Belangstellenden kunnen hun sollicitatie, voorzien van een curriculum vitae, richten aan

Bakker, Versteegh en Co. afdeling personeelszaken
Wilhelminasingel 110
6221 BL Maastricht
Telefoon 043-254601

BAKKER, VERSTEEGH EN CO.
Registeraccountants

Maastricht, Sittard, Brunssum, Roermond, Venlo, Venray, 's-Hertogenbosch

DE LIMBURGSE PERSONEELS GIDS**receptioniste/sekretaresse**

VBFBuizen BV is Nederlands grootste producent van stalen buizen met vier vestigingen te Oosterhout, Arnhem, Blerick en Maastricht en Centrale afdelingen te Oosterhout. Zij produceren dikwandige buizen en zware profielen, die worden toegepast voor transportleidingen en in bouwconstructies. Daarnaast vervaardigt VBFBuizen precisie-buizen, die worden gebruikt voor toepassingen in bijvoorbeeld meubels, bedden, automobielen, rijswielen, huishoudelijke artikelen en hekwerken. VBFBuizen BV is een dochteronderneming van Hoogovens Groep BV en telt circa 900 personeelsleden.

Binnen de vestiging Maastricht met ongeveer 140 medewerkers is de functie vakant van receptioniste/sekretaresse.

Functie-inhoud:

- sekretaressewerkzaamheden t.b.v. de algemeen bedrijfsleider;
- type- en sekretariaatswerkzaamheden;
- behandeling van correspondentie;
- archivering;
- notuleren vergaderingen;
- bediening telefooncentrale en telex.

Functie-eisen:

- directiesekretaresse-opleiding
- Schoevers of gelijkwaardig (ten minste MEO-sekretariele richting);
- in belangrijke mate zelfstandig kunnen functioneren;

- ervaring met tekstverwerking;
- affiniteit met kantoorautomatisering;
- goede contactuele eigenschappen;
- leeftijd tussen 25 en 35 jaar.

Tot de selectieprocedure behoren een psychologisch en een medisch onderzoek.

Sollicitatie:

Schriftelijke sollicitaties met uitvoerige inlichtingen over persoon, opleiding en ervaring binnen 10 dagen te richten aan de afdeling personeelszaken, t.a.v. de heer A.C.M. Oude Wolbers, Postbus 80, 6800 AB Maastricht.

VBFBUIZEN**SAMENWERKENDE ZIEKENHUIZEN EN VERPLEEGHUIZEN WESTELIJKE MIJNSTREEK**

Voor de afdeling Revalidatie Ziekenhuis op de locatie Sittard, zoeken wij contact met belangstellenden voor de functie van

ergotherapeute

Deze Stichting, met ruim 2800 medewerkers, beheert:

- Eén ziekenhuis op twee locaties, Sittard en Geleen (957 bedden)
- Verpleeghuis St. Jansgeleen, Geleen (209 bedden)
- Verpleeghuis St. Odilia, Geleen (148 bedden)
- Verpleeghuizen Sittard, (193 bedden)

vakaturen. LS 105.

Functie-informatie:

- is belast met ergotherapeutische behandeling van poliklinische en klinische patiënten, zowel kinderen als volwassenen met motorische, sensomotorische en neuro-psychologische functiestoornissen;
- adviseert ten aanzien van aanpassingen, hulpmiddelen en spalken en vervaardigt deze eventueel;
- werkt samen in een multidisciplinair samenwerkingsverband. Binnen de afdeling zijn 2 full-time en een half-time ergotherapeute werkzaam;
- geeft een positieve bijdrage aan de organisatie en ontwikkeling van de afdeling ergotherapie.

Functie-eisen:

- diploma ergotherapie en bewijs van bevoegdheid.

Arbeidsvoorwaarden:

Het betreft hier een full-time functie. Secundaire arbeidsvoorwaarden conform C.A.O. Ziekenhuiswezen.

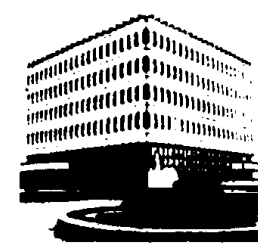
Inlichtingen:

Drs. C. Smit, Revalidatie-arts. tel. 04490-18666, toestel 2169.

Alle functies staan in principe open voor zowel mannen als vrouwen.

Schriftelijke sollicitaties binnen 10 dagen richten aan: Dienst Personeel en Organisatie 'Samenwerkende Ziekenhuizen en Verpleeghuizen Westelijke Mijnstreek', Walramstraat 23, 6131 BK Sittard.

In de linker-bovenhoek van brief en enveloppe het vakaturnummer vermelden.

GEMEENTE SITTARD

De gemeente Sittard heeft in samenwerking met de gemeente Geleen coördinatie op zich genomen van de primaire beroepsgerichte volwasseneneducatie (P.B.V.E.) in de regio Westelijke Mijnstreek. Het P.B.V. project zal worden gedragen door een samenwerkingsverband van educatieve instellingen, Gewestelijk Arbeidsbureau en intermediaire organisaties. Het project zal erop gericht zijn voor de minst-opgeleiden en degenen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie op brede schaal arbeidsmarktrelevante opleidingen te realiseren.

Ten behoeve van de coördinatie van deze activiteiten kan op korte termijn bij de sector Onderwijs, Cultuur, Welzijn en Sport worden geplaatst

COORDINATOR P.B.V.E. (M/V)**Functie-informatie:**

- draagt zorg voor beleidsvoorbereiding/adviesing/coördinatie;
- is verantwoordelijk voor het beheer van de gelden (w.o. opstellen begroting en rekening);
- is verantwoordelijk voor het secretariaat, de rapportage en de evaluatie;
- stimuleert de coördinatie en de uitvoering van de programma's der partnerende instellingen;
- vertegenwoordigt het project binnen regionale en landelijke kaders;
- houdt zicht op de behoeften van de doelgroepen;

Functie-eisen:

- H.B.O.-niveau, blijvende uit relevante opleiding en/of ervaring in vormingswerk en/of onderwijs;
- ervaring in het werken op beleidsniveau, bij voorkeur in een coördinerende functie;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrucksvaardigheid;
- goede sociale vaardigheden;
- zicht hebben op educatieve ontwikkelingen.

Salariëring en dienstverband:

Bij aanstelling bedraagt het salaris minimaal fl. 3.039,- (schaal 8) en maximaal fl. 4.705,- (schaal 9).

Er zal een tijdelijk dienstverband worden aangeboden voor de duur van maximaal 2 jaar. De verwachting bestaat dat na deze periode de functie van coördinator P.B.V.E. overgeheveld wordt van de gemeente naar bovenvermeld samenwerkingsverband.

Overige informatie:

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure. De bij de gemeente Sittard geldende rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

Inlichtingen over de functie kunnen desgewenst tijdens kantooruren worden ingewonnen bij de heer J. Herbergs of de heer J. Meeuvis (tel. 04490-18666). Sollicitaties dienen binnen 10 dagen onder vermelding van referentienummer 87-6 gericht te worden aan het College van Burgemeester en Wethouders, Postbus 18, 6130 AA Sittard.

stichting welzijnzorg voor geestelijk gehandicapten in oostelijk zuid-limburg

vraagt

ERVAREN ADMINISTRATIEF MEDEWERKER (M/V)

voor 20 uren per week

Functie-inhoud:

- Mede opstellen van begrotingen en jaarrekeningen.
- Uitvoeren van bedrijfseconomische werkzaamheden.

Functie-eisen:

- MBA of MEO (administratieve richting).
- Liefst enige ervaring opgedaan op een accountantskantoor.
- Ervaring met automatisering.
- Goede contactuele eigenschappen.
- Accurate instelling.

Salaries:

Afhankelijk van ervaring en opleiding volgens de CAO Dagverbliven en Tehuizen Gehandicapten.

Nadere inlichtingen over de functie kunnen worden ingewonnen bij de heer F.F.J. Lardinois, tel.: 045-714944.

Sollicitaties:

Schriftelijke sollicitaties met uitvoerige informatie voor 7 maart a.s. richten aan de directrice van de stichting:

mevr. M.P. Coumans
Ruys de Beerenbroucklaan 9
6417 CC Heerlen

BSO/MAASTRICHT BREIDT VERDER UIT

BSO/Maastricht

maakt deel uit van

de divisie BSO/Informatie Systemen en houdt zich bezig met bestuurlijke en administratieve informatievoorziening.

Onze werkmaatschappij ging op 1 oktober 1986 van start en opereert zeer succesvol.

**INFORMATIE-ANALISTEN
SYSTEEMONTWERPERS
EN SYSTEEMANALISTEN
VOOR ADMINISTRatieve
TOEPASSINGEN**

Om het toenemende aantal opdrachtgevers optimaal van dienst te kunnen blijven, willen wij het huidige team van 25 mensen versterken.

Informatie-analisten, systeemontwerpers en systeemanalisten nodigen wij daarom graag uit voor een informeel, wederzijds oriënterend gesprek. Voordat wij hiervoor een definitieve afspraak maken, ontvangen wij graag een ervaringsoverzicht.

Wij je eerst meer informatie hebben, stuur dan de bon in voor de brochure "Solliciteren bij BSO".

Bon en/of ervaringsoverzicht kun je sturen

directrice, Postbus 11, 6200 AA Maastricht.

BON

Stuur mij de brochure "Solliciteren bij BSO".

Naam _____ m/v

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Telefoon _____

BSO/Maastricht, Kasteel De Burgh, Burghstraat 25, Maastricht, Telefoon 043-613500.

In de achtste aflevering van de serie 'Voetbal in de knel' reageert een deel van de voetbalwereld op het marketingplan dat deze krant vorige week publiceerde. De reacties, die werden opgetekend door onze verslaggevers ALBERT GEESING, MARTIN DONKER en FRED SOCHACKI, zijn sterk verdeeld, maar over één aspect is iedereen het echter roerend met elkaar eens: professionalisering van het topvoetbal is een absolute noodzaak. De serie wordt volgende week afgesloten met een interview met Jo van Marle, de voorzitter van de KNVB en penningmeester van de UEFA, de Europese voetbalunie.

Plan-Schraders leidt tot sterk verdeelde meningen bij clubs en media

Zaterdag 21 februari 1987 • Pagina 25

Van onze sportredactie

DEN HAAG – De 'schoktherapie' die de projectgroep Schraders het profvoetbal in ons land wil toedienen, heeft in de afgelopen week heel wat discussiestof opgeleverd. Niet alleen onder de clubs, maar ook in de media werd zeer verdeeld gereageerd op de radicale koerswijziging die de projectgroep voor ogen staat. Het marketingplan, dat over twee weken zal worden aangeboden aan het bestuur van de FBO (werkgevers) en dat vervolgens zal worden voorgelegd aan de clubs, behelst de instelling van een profliga van maximaal twaalf clubs, twee regionale semi-profliga's van elk twaalf clubs en de geleidelijke invoering van een Europese competitie.

Weinig gelukkig met de voortijdige publicatie in de GPD-bladen is FBO-bestuurder Nico Gloudemans, die vreest dat „bij voorbaat weerstanden zijn opgeroepen doordat alleen de krenten uit de pap zijn gehaald”. Kees Ploegsma (PSV) en de sponsor van Feyenoord (Van der Gun) kunnen zich prima vinden in de visie van de projectgroep, waar Ajax' commercieel directeur Arie van Eijden pas wil reageren „als ik het rapport heb gelezen”. Heel genuanceerd in zijn oordeel is Jan Kasper (commercieel directeur FC Twente), die als voormalig hoofd opleidingen van de KNVB de weg in Zeist kent als geen ander.

„Ik mis in het plan de geleidelijkheid en krijg het gevoel dat we van de ene op de andere dag moeten overstappen van een zcv in een Porsche”.

Opmerkelijk is het bijna vleiende oordeel van Karel Jansen, de voorman van de werknemers (VVCS). „Het plan is zeker een studie waard. Van Schraders kun je moeilijk beweren dat hij geen deskundige is. Hij en Horneman zijn specialisten uit het bedrijfsleven en alleen al op grond daarvan kennen wij fundamenteel meer waarde toe aan het plan. Of alle aanbevelingen te realiseren zijn is een tweede”.

Volgens Jansen verdienen de ideeën van het marketing-bureau in elk geval meer aandacht dan de tot nu toe vanuit Zeist gelanceerde plannen. „Het betaalde voetbal wordt nu eenmaal geleid door oportunisten, die een zigzag-beleid voeren. Het ene bestuur marcheert naar links, de opvolgers draaien zomaar 180 graden om. De meeste voorstellen vanuit Zeist zijn slecht onderbouwd. Dat kun je van deze aanbevelingen niet zeggen”. Het meest positieve aspect van het onderzoek vindt Jansen de roep om professionals in de bestuurlijke top. „Het hele plan valt of staat met de aanwezigheid van deskundigen in Zeist. Dat betekent een radicale wijziging. Volgens Schraders is de huidige bestuursstructuur verouderd en wordt het tijd voor managers. De VVCS onderschrijft dat van harte”.

Vanzelfsprekend kan Jansen zich vinden in het handhaven van 36 clubs, al zijn die onderverdeeld in een profliga en twee semi-profliga's. „Het rapport tast in elk geval de status van de spelers en van de divisies niet aan. En dat is heel wat gezonder dan de mening van sommige dwazen uit Zeist, die praten over een klasse van onafhankelijkken”. De VVCS weet zich daarbij gesteund door de FBO. Gloudemans: „De opdracht aan de projectgroep had met name betrek-

king op de eerste divisie. Er zouden voorstellen gedaan worden om die clubs in de inkomensfeer wat meer zekerheid te bieden. Daarvan vind ik in het plan, zoals het nu gepubliceerd is niks terug. Ons uitgangspunt is een beter produkt. En daartoe behoort een verdere professionalisering, zodat de eredivisie zich staande kan houden. In die filosofie past geen klasse onafhankelijkken, want dan wordt het kwaliteitsverschil veel te groot”.

„Het rapport”, aldus Gloudemans, „gaat nu uit van twaalf full-profclubs. Die clubs zullen zich wel redden, maar het grote probleem zijn de overblijvers. Welke zekerheid is er dat die 24 clubs op semi-prof basis kunnen blijven functioneren? Daarom leeft er binnen ons bestuur ook de gedachte om te komen tot een centraal professioneel management voor de clubs in de eerste divisie. Als je de recettes van vorig seizoen en die van 1982-'83 met elkaar vergelijkt, is het een misvatting dat de eerste divisie geen bestaansrecht heeft. Sinds '85 zijn de recettes in de eerste divisie met een miljoen toegenomen, maar die in de eredivisie met drie miljoen gulden teruggelopen. De eerste divisie heeft bovendien wel degelijk een functie”.

Ook de VVCS zet vraagtekens achter een aantal conclusies van Schraders. „Een spanningverhogende competitie is uiteraard toe te juichen, maar ook in een kleinere topliga blijven de zwakkeren kwetsbaar. Met twaalf clubs kom je uit op slechts elf thuiswedstrijden. Is dat voor iedereen haalbaar of moet je denken aan een dubbele competitie? Bovendien heeft de invoering van een Europese competitie ook heel wat voeten in de aarde. Er wordt nu weliswaar al gesproken over een vriendschappelijk onderonsje tussen de Europese topclubs, maar om dat in een competitievorm te gieten is toch iets anders. Het vergt zowel landelijk als internationaal ontzettend veel tijd om dat op poten te zetten”.

Het zwakste punt in het rapport vindt Jansen het budgettaire verschil tussen de topliga en de twee daaronder te vormen divisies. „Het is hetzelfde probleem als zich voordoet bij het invoeren van een klasse van onafhankelijkken. Er gaapt een enorm gat, dat nauwelijks te overbruggen valt. Ik vind dat Schraders daar te lichtvaardig overheen is gestapt. Als hij zegt, dat er dan maar geen plaats is voor een club als Veendam in de topliga, dan vind ik dat geen oplossing. Een goede promotie/degradatieregeling is een vereiste in een nieuwe competitie-opzet”, aldus Jansen, die graag bereid is om

Dinsdag 17 februari 1987 • Pagina 15

Revolutionaire aanpak moet leiden tot beroepsliga en Europese competitie

SCHOKTHERAPIE VOOR PRO-VOETBAL

Uit het LD 17 februari.

Arnold Hendriks: 'Eén profclub in Zuid-Limburg'

● Derby in de eredivisie tussen Fortuna Sittard (Wout Holverda) en VVV (Bert Verhagen). Een beeld dat volgens plan-Schraders in de toekomst zal moeten verdwijnen.

Foto: PETER ROOZEN

de dialoog met de FBO en de groep-Schraders aan te gaan.

Namens Feyenoords sponsor General Motors zegt Theo van der Gun zich volledig te kunnen vinden in het rapport-Schraders. „Ik geef liever geen oordeel over de spelregel-technische invulling: de promotie/degradatie regeling bij voorbeeld. Op dat gebied zijn wij niet deskundig genoeg. Maar in zakelijk opzicht scharen wij ons in elk geval achter de aanbevelingen. Clubs en bond moeten zo langzamerhand geleid worden door professionals met commerciële trekjes”, vindt Van der Gun. „PSV en Ajax zijn die weg al eerder ingeslagen, Feyenoord gaat die kant nu ook op. Bovendien kan het geen kwaad als de top wordt verbreed en ploegen als FC Twente, FC Den Bosch en FC Groningen via een professioneel beleid eindelijk aansluiting krijgen”. Hand in hand met de herstructureringsplannen in Rotterdam-Zuid gaat de passage in het rapport-Schraders over de accommodaties. Van der Gun: „Het multi-functioneel maken van het stadion is ook onze opzet. Het is toch doodzonde dat de Kuip maar eens in de veertien dagen wordt gebruikt. De volgende stap is, denk ik, een overkapping. Dan zijn de mogelijkheden legio. Ik denk alleen al aan het geregeld organiseren van popconcerten”.

Als geen ander maakt PSV zich sterk voor een Europese aanpak van de voetbalproblematiek. Met name dit seizoen zijn de Brabanders op harde wijze geconfronteerd met het feit dat ze (nog) niet kunnen concurreren. En dat in weerwil van de zware financiële injecties van multinational Philips. Een eerste tegenslag was de Europa-Cupploting en de welhaast vobrselbare uitschakeling door Bayern München. De eredivisie bleek, althans met betrekking tot het landskampioenschap, al na enkele competitieronden te zijn gedegradeerd tot een tweestrijd. Het touwtrekken rond Ruud Gullit kwam daar nog eens bovenop. Kortom, voldoende redenen voor de titelhouder om diep na te denken over een andere marsroute.

„Het is natuurlijk wat prematuur om te reageren op een rapport dat nog niet ter inzage ligt. Dat er echter iets moet gebeuren is duidelijk”, reageert Kees Ploegsma. De PSV-manager denkt dan in eerste instantie aan een vermindering van het aantal eredivisieclubs. „Zonder meer noodzakelijk. Niet alleen een fikse vermindering, maar vooral ook een verdere professionalisering van eredivisieclubs. Full-proforganisaties waarin iedereen met voetbal in de ruimste zin van het woord bezig is. Het spelpeil zal daardoor hoger komen te liggen en de spanning, die nu bij te veel

wedstrijden ontbreekt, komt terug. Dat maakt voetbal weer interessant voor publiek en dus ook voor sponsors”.

Anderlecht-manager Michel Verschueren is er van overtuigd dat er de komende twintig jaar niets schokkends verandert. „Een van de problemen in het betaalde voetbal zijn de vele plannen die ter tafel komen. Allemaal prima, maar je koopt er weinig voor. Vroeger deden de mensen twee dingen op zondag. Weer of geen weer, men ging naar de kerk en naar het voetbal. Naar de kerk gaat men al lang niet meer en nu is het voetbal aan de beurt. Het is een sociaal-maatschappelijk probleem. De mens is makkelijk geworden en verlaat veel minder snel de luie stoel in de kamer. Daar ligt de problematiek en niet zozeer in het voetbal zelf”.

„Natuurlijk moet je als professionele vereniging daarop inspelen. Maar je moet niet de fout maken dat je met een plan zo maar eventjes de UEFA op zijn kop kunt zetten. Dat is naïef. Hoe lang bestaat de EG reeds? En nog steeds zijn we het niet eens over de boterberg. Ik bedoel maar dat er te veel verschillende structuren zijn. De UEFA zal niet afstappen van de drie Europa-Cuptoernooien. Wel kunnen we zelf iets doen ter aanvulling van die cups. Gesprekken daartoe zijn er onderling al ge-

weest en het toernooi met IFK Göteborg, Juventus en PSV is daarvan het resultaat. Voorts moet het aantal clubs in de nationale competitie worden verminderd, zodat er vaker Europees gespeeld kan worden of aan toernooien deelgenomen kan worden”.

„Vijf jaar geleden”, herinnert Jan Kasper zich, „liep Gerard Slager ook al eens met dit soort plannen rond. Dit plan zit edeged in elkaar, maar het is wel erg rationeel. Kijk, dat er veel meer ge-professionaliseerd moet worden, daar zijn we het allemaal wel over eens. Het plan van 16 eredivisieclubs is echter nog maar net geboren en we kennen nog niets eens de effecten van de na-competitie, of er ligt al weer een ander plan op tafel. Op deze manier krijg je niet erg veel rust in de tent. Je denkt bovendien toch niet dat dit plan ooit een meerderheid haalt in de algemene vergadering”.

„Als de wil en de flexibiliteit niet aanwezig zijn om de zaken drastisch te veranderen”, voorspelde Hans Schraders een week geleden, „vallen we in dit land terug op het niveau van de hoofdklasse”. Volgens Kasper loopt het zo'n vaart niet „nu de clubs de marketing-mogelijkheden langzaam gaan onderkennen, maar nog lang niet ten volle benutten. Dat geldt voor

Het voorstel om in het betaalde voetbal een pasjesregeling voor supporters in te voeren, lijkt een onhaalbare kaart. De kosten die daarmee gemoeid zijn bedragen niet minder dan 32 miljoen gulden. „Maar het idee als zodanig is door alle publiciteit al zo ingeburgerd”, aldus FBO-secretaris Nico Gloudemans, „dat het betaalde voetbal er bijna niet meer onderuit kan en de zwarte piet krijgt toegeschoven als die regeling niet wordt doorgevoerd. Maar ieder weldenkend mens kan zich indenken dat zo'n pasjessysteem door de hoge kosten nauwelijks haalbaar is”.

90 procent van de clubs. Het betaalde voetbal gaat er nu op een oude fiets achteraan. We moeten planmatiger te werk gaan, de stations verbeteren en meer service bieden. Dit land kent al sinds jaren een gespreide betaling, maar een seizoenkaart moet je nog steeds ineens afrekenen. Schraders is een knappe bol, maar als ik zie wat hij nu wil, krijg ik het gevoel dat we alle oude fietsen en lelijke eenden nog vandaag op een schroothoop moeten gooien en dat we met een Porsche in een noodvaart door Europa moeten reizen. Maar zal Ajax dan niet het Veendam van Europa worden? Want met Philips-gelden is PSV de enige die een beetje kan concurreren”.

Ofschoon de Europese competitie volgens Limburgs grootste voetbalsponsor, Arnold Hendriks, zeker niet op korte termijn te realiseren zal zijn, ziet de textielbaron aanknopingspunten met een gedachte die hij reeds lang koestert. De versmelting van het Nederlandse en Belgische voetbal. „Als er in West-Duitsland al amper plaats is voor 18 Bundesligacclubs op een bevolking van 61 miljoen, wat moeten we dan in Nederland of in België? Er is niet eens plaats voor 12 clubs in de profliga van het plan van de commissie. Ga maar na: Zeeland, Drenthe en Friesland vallen af omdat daar nu al amper voetbaltoekomst is. In Noord-Holland is alleen plaats voor Ajax, let wel als ik de normen hanteer, die in het rapport worden gebruikt. Zuid-Holland: een club in Rotterdam en Den Haag. In Noord-Brabant PSV, in Zuid-Limburg één club en FC Groningen. Mogelijk dat daar met veel pijn en moeite Utrecht en Enschede bij zouden kunnen. Maar 12 clubs met een minimale exploitatie van vier miljoen, dat wordt in Nederland heel moeilijk”.

Dat er in het plan voor Roda JC, Fortuna Sittard en MVV samen geen plaats is, daarover zijn Schraders en Hendriks het eens. „Een Limburgs club in een multifunctioneel stadion in het hart van Zuid-Limburg. Dat zou een club zijn die bestaansrecht heeft in een profliga, zoals het plan voorstaat. Een krachtige multinational achter de organisatie en de vele sponsors, waarvan ik er ook een ben, worden dan gebundeld in die vereniging. Voldoende kapitaal en volgens mij ook voldoende toeschouwers. De Limburger is nog steeds gek op goed voetbal en een Limburgse club op mogelijk Europees niveau zou zeker goed zijn voor een toeschouwersgemiddelde van vijftien à twintig duizend. En zeker als er tegenstanders als Standard of Anderlecht in een competitie zouden zitten”.

„Met bijvoorbeeld Standard, Anderlecht, Club Brugge en een club uit Antwerpen een soort Benelux-profliga te creëren lijkt me geen slechte gedachte. Dan kun je tot een voor België en Nederland acceptabele en vooral spannende competitie komen. Een liga die de concurrentie met de League, Bundesliga, Italië en Spanje aankan. Dat zou ook het begin van een Europese competitie kunnen zijn”.

'Niet naar Gent gekomen om degradatievoetbal te spelen'

GERARD BERGHOLTZ: leeuw van Vlaanderen

GENT - 'Sir' Georg Kessler is niet de enige trainer van Limburgse afkomst, die het degradatiespook in België moet verdrijven. Toen de vroegere Sittardse naar door FC Antwerp als redder in nood werd binnengehaald, deed AA Gent een beroep op ex-Maas-trichtenaar Gerard Bergholtz. Sindsdien werd een aantal kostbare punten veroverd. De leeuw van Vlaanderen komt uit Limburg!

Na twintig wedstrijden delen FC Antwerp en AA Gent in de Belgische competitie de dertiende plaats. Zij hebben veertien punten. Seraing (13). RWDM (13). Kortrijk (10) en Berchem (8) vormen de staartgroep. „Het zal voor ieder van ons een keiharde strijd blijven”, aldus Gerard Bergholtz. „Ieder punt is goud waard”.

Gerard 'Pummie' Bergholtz (47) pendelt vijf, soms zes keer per week, vanuit zijn riante woning in Lanaken naar het Julius Ottenstadion in het Gentse stadsdeel Gentbrugge. Honderdvijfenzeventig kilometer heen; honderdvijfenzeventig kilometer terug. Het zijn lange dagen, maar dat interesseert de voormalige speler van MVV, Feyenoord, Anderlecht en het Nederlands elftal („twaalf keer”) geen zier. Het is de eerste keer, dat hij als oefenmeester een ploeg uit de hoogste klasse onder zijn hoede heeft. Eerder werkte hij ondermeer bij Patro Eisden, Sint-Truiden en Diest.

Voetbal is zijn leven, ook al kwam hij rond de jaarwisseling in een Belgisch TV-programma opeens als zanger in beeld. „Cerveza Belgica” heette het lied, dat hij ten gehore bracht. Een knalsucces. Er is een single van verschenen. Aan de andere kant staat „De Metselaar”. Volgens Bergholtz nog Cerveza Belgica,

● „Uitblijven van winst voor AA Gent in uitwedstrijden was psychische kwestie. Die periode is sinds mijn komst voorbij”, zegt Gerard Bergholtz.

waarin Italiaanse, Nederlandse en Spaanse tekst aan elkaar is koppeld. Het optreden als zanger vanaf Het Pleintje in Antwerpen, bekend bij miljoenen TV-kijkers, was niettemin een intermezzo. Meer niet. Voorlopig zeker niet.

„Een heerlijk vak, het trainerschap”, zegt Bergholtz. Meteen voegt hij er aan toe: „Ook een zwaar vak. Het eist vooral geestelijke veel van je. Er is een voortdurende stress, want je moet presteren. Sterker nog. Niet de trainer, maar de ploeg waarover je het commando voert, moet zich onderscheiden. Een oefenmeester, die de hele week in de weer geweest is, is gedurende ander-

half uur afhankelijk van anderen. Zij bepalen in feite je status”.

Gerard Bergholtz werd bij AA Gent de opvolger van zijn landgenoot Han Grijzenhout. Hij was door het bestuur aan de kant gezet. De resultaten bleven uit. Weliswaar was pas de derde ronde het eindstadium in het UEFA-cuptoernooi, maar daar tegenover stond dat men in de Belgische bekerstrijd door het twee klassen lager geklasseerde Tienen werd uitgeschakeld. Ja, dat weet een trainer, dat zijn dagen geteld zijn.

„Ik heb niet aan de poten gezaagd van de stoel waarop Grijzenhout zat”, zegt Bergholtz. „Je

moet in ons metier gewoon rekening houden met tussentijds ontslag. In België komt dit zelfs frequenter voor dan in Nederland. De Duitsers kennen er overigens ook wat van. Och, waar is het eigenlijk anders? Toen ik rond de jaarwisseling op mijn vacantiadres in Oostenrijk een telefoontje kreeg uit Gent, heb ik niet meteen toegezegd, ofschoon ik op dat moment zonder club zat. Er werd afgesproken, dat ik een week bedenktijd mocht hebben. Pas daarna kwam de overeenkomst tot stand. Het werd bovendien een overeenkomst voor de rest van het seizoen. In april, als we aan de slotfase van de competitie bezig zijn, wordt gepraat over de toekomst. Een ding

staat vast. Ik ben niet naar Gent gekomen om degradatievoetbal te spelen. De club heeft te veel in huis om af te zakken”.

Sedert Kessler in Antwerpen werkzaam is, heeft de ploeg uit de sinjorenstad nog niet verloren. Daarentegen ging AA Gent onder leiding van Bergholtz wel een keer voor de bijl.

„Dat gebeurde uitgerekend in de eerste wedstrijd sinds mijn komst naar het Julius Ottenstadion”, aldus betrokkene. „Het was thuis tegen Standard Luik, zondag 25 januari. Minder dan tien minuten voor het einde scoorden de Luikenaren het enige doelpunt. Een klap voor ons, jawel, maar anderzijds toch minder hard dan men er van zou denken. Er was door Gent goed gespeeld. Bovendien, ik had niet de beschikking over Luc Hinderbyckx, die een beenbreek had opgelopen. Evenmin kon ik Hubert Cordiez laten opdraven vanwege een kort tevoren afgescheurde vinger”.

„Een week na Standard wonnen wij bij Berchem. Dat gaf de burgermoed. Weet je, dat het de eerste zege in een uitwedstrijd was? Weer een week later moesten wij opnieuw op verplaatsing, zoals men dat in België noemt. Dit keer was Beveren, een van de bestgeklasseerde ploegen, onze tegenstander. Wij sleepten een gelijkspel uit het vuur. Allicht, dat het gejuich tot in Gent te horen was. Wij zaten in de lift. Ik had al lang gemerkt dat het uitblijven van winst in uitwedstrijden tijdens een vroegere periode gewoon een psychische kwestie was geweest. Niet alleen een gevolg van het spelpatroon. Overigens, om nog even op de reeks successen van Kessler terug te komen. Denk niet, dat zoiets emoties bij mij oproept. Kessler is met Antwerp bezig, ik met Gent. Zo zimpel ligt het”.

Thuis kwam het team van Bergholtz zondag jongstleden opnieuw tot een gelijkspel: 2-2 tegen Seraing. „Een punt te weinig”, aldus de trainer van de gastheren. „Bij de stand 2-1 ken-

● Gerard Bergholtz, happy in het Julius Ottenstadion van Gent. Foto's: Fotopersburo WIDDERSHOVEN.

Tekst: WIEL VERHEESEN

de scheidsrechter Ponnet een strafschop toe. Augustine zou de bal met de hand aangeraakt hebben. Een hoop deining, maar vanaf elf meter werd wel raak geschoten”.

Augustine, een Nigeriaan, is een van de vijf buitenlanders in de selectiegroep van Bergholtz. De anderen zijn de Joegoslaf Milan Ruzic, de Marokkaan Souadi en twee Nederlanders: Toine van Mierlo en Roger Raeven. Beide landgenoten behoren niet bepaald tot de vaste keuze van de oefenmeester. Het wil allerminst zeggen, dat zij uit beeld zijn. „Zeker niet”, zegt Bergholtz. „Van Mierlo heeft ondermeer ge-

kampt met een blessure. Dat speelt een rol. Ik verwacht nog het een en ander van hem, net als van Roger Raeven. Toen wij dinsdag voor een oefenwedstrijd in Frankrijk uitkwamen tegen Lille, was Raeven van de partij. Hetzelfde gebeurt dit weekeinde, als wij opnieuw een oefenmatch hebben. Ik heb de indruk, dat het de goede kant uitgaat. Vergeet intussen niet, dat in ieder competitieel maximaal drie buitenlanders op het wedstrijdformulier vermeld mogen staan”.

Bergholtz heeft direct na zijn indiensttreding niet geaarzeld om enkele jonge krachten een basisplaats te geven. Jongens van achttien, negentien jaar. Ze bleven ook gehandhaafd, toen de „eerste” wedstrijd tegen Standard Luik verloren werd.

„Had je soms verwacht, dat ik het vertrouwen in die jonge spelers meteen weer aan de kant zou schuiven? Niet bepaald mijn stijl. De resultaten stellen mij in het gelijk. Bovendien, de oudere knokken nu nog harder voor hun plaats. Concurrentie in de groep kan nooit kwaad”.

Bestuursleden Eaters trekken hun conclusie na ontslag trainer

van onze medewerker

GELEEN - Het vertrek van Jan-Willem Pieters sr. en jr. (vice-voorzitter en secretaris) bij Smoke Eaters kwam niet onverwacht. Sinds enige tijd was er verdeeldheid in het Eatersbestuur inzake het continueren van trainer Pernouseks contract. Nadat begin deze week Pernousek per brief werd medegedeeld hij aan het einde van 't seizoen ontslagen was, besloot Pieters zijn functie neer te leggen. Daarnaast besloten de heren Notten en Geurts hun functie aan het einde van het seizoen beschikbaar te stellen.

Zoon Jan Willem Peters volgde vaders voorbeeld. Jan Willem Pieters sr.: „Ik kan mij niet meer scharen achter het beleid dat dit bestuur voert. Diverse beslissingen waren niet gedekt door bestuursbesluiten. Wat mijn zoon betreft, die heeft zijn eigen verantwoordelijkheid en neemt daar zijn beslissingen naar”. Over het feit dat zijn vertrek verband houdt met het ontslag van Pernousek wil hij zich niet verder uitspreken.

Trainer/coach Pernousek is niet te spreken over de gang van zaken. Hij neemt het voorzitter Piet Keulers kwalijk dat deze niet heeft gewacht tot het aan einde van het seizoen, zoals zou zijn afgesproken. Pernousek: „Om mij per brief aan de kant te zetten neem ik het bestuur zeer kwalijk. Dat het opstappen van enkele bestuurders met mijn vertrek te maken heeft weet ik niet”.

Voorzitter Keulers weigert zijn redenen publiek te maken. Wel wil hij kwijt: „Ik heb afgesproken met het bestuur, ook met Pieters, om geen commentaar te leveren. Die afspraak is gemaakt in het belang van de club. Voor mij staat primair dat het publiek naar het ijs hockey komt kijken. Dat is het belangrijkste”.

● Geconcentreerd stevent Marie-Helen Westin op de wereldtitel 20 km skiloo af.

OBERSTDORF - De jonge Zweedse skilooester Marie-Helen Westin (20) heeft het laatste damesnummer van de op de Noordse nummers in Oberstdorf gewonnen. Westin veroverde het wereldkampioenschap op de 20 kilometer skiloo. Zij bleef met haar tijd van 57 minuten 20,5 seconden de twee sterke Russinnen Antissa Reztsova en Larissa Pititsyna ruim voor. De vierde plaats was voor de Finse Marjo Matikainen, de wereldkampioene op de vijf kilometer. De Tsjechoslowaak Jiri Parma

Zweedse Westin weerstaat Sovjet-aanval

werd wereldkampioen skispringen op de 70-meterschans. Met sprongen van 89,5 en 87 meter, waarmee hij tot een puntenwaardering van

224,4 kwam, bleef hij voor de Finse Olympisch kampioen Matti Nykänen (216,5) en de Noor Vegard Opaas (215,8). Titelverdediger Jens Weissflog uit de DDR werd vijfde.

De Nederlandse Christa Kinshofer is bij de skiwedstrijden in de Alpen behoorlijk op dreef. Vier dagen nadat zij in Pfronten de open Westduitse titel op de slalom had gewonnen, veroverde zij bij de Oostenrijkse alpine-kampioenschappen het zilver op de super-reuzeslalom (super G).

Voortijdig einde Nyström en Evert

mak uit het toernooi (6-1; 6-2).

De als eerste geplaatste Chris Evert-Lloyd is in de achtste finales van het tennistoernooi van Boca Raton uitgeschakeld door haar landgenote Kate Gompert. De Amerikaanse, die geen positie op de plaatsingslijst had gekregen, won in drie sets: 3-6, 6-4, 6-2. Voor Evert was het haar eerste toernooi

sinds september, toen zij deelnam aan de strijd om de open Amerikaanse tennistitel. Gompert, de nummer 36 van de wereldranglijst, zei na haar verrassende winst: „Chris is altijd een voorbeeld voor me geweest als tennis speelster. Ik voelde me schuldig naar haar toe te verslaan. Het was een emotionele ervaring”.

Organisatie Valencia wil schorsing PDM en Look-Toshiba

Aanval Roche in de kiem gesmoord

ALCALA DE CHIVERT - De Spanjaard Juan Martin Zapatero heeft na een solo van 63 kilometer de vierde etappe in de Ronde van Valencia gewonnen. Het algemeen klassement onderging geen wijzigingen. De Belg Jean-Luc Vandembroucke bleef leider met een seconde voorsprong op de Ier Stephen Roche.

De vierde etappe van de Ronde van Valencia begon met een staking van de renners. Na tweehonderd meter zette het peloton voet aan de grond uit protest tegen de povere organisatie van deze etappewedstrijd. De Spanjaard Jesus Suarez-Cueva trad op als woordvoerder van de renners. Na drie minuten reed het peloton verder. Na 49 kilometer, op een berg van tweede categorie, deed Roche een aanval op de leiderspositie van Vandembroucke. De Portugese Acacio da Silva en de Spanjaard Luis Lukin riepen de van een knieblessure genezen Ier tot de orde. Er gebeurde verder naast de ontsnapping van Zapatero niets meer. De onbekende Spanjaard kreeg een maximale voorsprong van zeven minuten, waarvan er op de eindstreek iets minder dan drie overbleven.

De organisatoren van de Ronde van Valencia hebben zich telegrafisch beklagd over de ploegleiders Paul Kochli (Look-Toshiba) en Jan Gistebiers (PDM) bij de profsectie (FICP) van de wereldwielrenunie. Zij vroegen een schorsing tot half maart voor beide ploegen. Kochli en Gistebiers trokken hun renners woensdag

tijdens een sneeuwbus terug uit de wedstrijd. Reglementair mochten die renners tot de afloop van de wedstrijd (zondag) nergens rijden. De organisatoren van de Ronde van Valencia vroegen extra strafmaatregelen.

LLORET DE MAR - Christian Sobota heeft de Ronde van Lloret de Mar voor amateurs gewonnen. De Fransman hoefde niet in actie te komen om zijn koppositie te verdedigen. Door de zware sneeuwval waren de organisatoren genoodzaakt de vijfde en laatste etappe te annuleren.

Trainingsrit afgelast

GELEEN - De trainingsrit van de gezamenlijke Limburgse wielclubs, die zondagmiddag in Geleen zou worden verreden is afgelast. De weers- en parcoursomstandigheden maken het doorgaan onmogelijk.

Ronde van Valencia

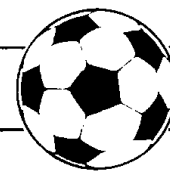
Uitslag vierde etappe: 1. Zapatero 1:14:10 (45:58 gem.), 35,470 km/u; 2. Carrera op 2:38.3; Hoste 4; Dominguez 5; Gutierrez 6; Kelly 7; Hermans 8; Calvo 9. Algemeen klassement: 1. Vandembroucke 19:12:26; 2. Roche op 1 sec.; 3. Blanco-Villar op 24 sec.; 4. Gorpsepe op 35 sec.; 5. Luc Suikerbuijk op 39 sec.; 6. Kelly op 40 sec.; 7. Ruiz-Cabestany op 43 sec.; 8. Gaston op 1:20.1; Hermans op 1:42.

Sterk begin Jan Timman

REYKJAVIK - Jan Timman is het sterk bezette internationale schaaktoernooi in Reykjavik goed begonnen. In de eerste ronde versloeg hij het jeugdige Noorse talent Simon Agdestein. Timman speelde met wit. Andere winnaars van de openingsronde waren de Zwitser Kortsjnoj, de Engelsman Short (beiden onoverstomend eerste in het Hoog- en de Sovjetrus Pologajevski, Kortsjnoj won met zwart van de IJslander Petursson, Short troef zwart af en Pologajevski gaf met geen kans. In de tweede ronde speelt Timman met zwart tegen Ljubojevic.

De Westduitser Lobron heeft zich naast de grootmeester Hans Ree aan de kop geschakeld van het internationale schaaktoernooi in Ter Apel.

PARIJS – Frankrijk ligt aan zijn voeten. Qua populariteit kan hij wedijveren met president François Mitterrand en in zijn land is hij zo geliefd als de nationale helden Alain Delon, Jean-Paul Belmondo, Charles Aznavour, Catherine Deneuve, Brigitte Bardot, Bernard Hinault of Michel Platini. Vooral bij de jeugd en de vrouwen ligt hij goed in de markt. Hij wordt de 'Zorro' van de failliete bedrijven genoemd, de 'Saint Bernard' van de ondernemingen in moeilijkheden en de 'Robin Hood' tegen de crisis. In Europa maakte hij de afgelopen jaren vooral furor als de kapitaalcrachtige sponsor van de La Vie Claire-equipe van Bernard Hinault en Greg LeMond. Sinds kort is hij ook president-eigenaar van de voetbalclub Olympique Marseille, die onder zijn bewind weer triomfen viert: BERNARD TAPIE. De 41-jarige Parijzenaar met de playboy-look, die amper tien jaar geleden met lege handen in het zakenleven stapte, is uitgegroeid tot Frankrijks economische superman. Hij leidt met speels gemak veertig florerende bedrijven, die voorheen ten dode ware opgeschreven en is daarmee werkgever van liefst tienduizend mensen. Het LIMBURGS DAGBLAD slaagde er als eerste Nederlandse krant in Bernard Tapie aan het praten te krijgen. Een exclusief interview in twee afleveringen, waarin hij vertelt over zijn moeilijke jeugd, privéleven, de start van zijn bedrijfsimperium, het daaraan verbonden succes, ideeën over zakendoen, politiek, media, activiteiten in de sportwereld, idealen en zijn toekomstplannen. Vandaag deel 1; maandag deel 2: Bernard Tapie en de sport.

● Een foto die boekdelen spreekt. Bernard Tapie leeft als een god in Frankrijk. De eenvoudige monteurszoon van weleer woont met zijn knappe echtgenote Dominique in een kapitale villa in de Avenue Foch.

De Avenue Foch, een van de bekendste straten van Parijs. Een appartementje in deze slijke laan is bijna niet te betalen. Bernard Tapie woont er in een imposante villa. Waarde: 20 miljoen Franse francs oftewel 6,5 miljoen in Nederlandse munt. Voor de deur staat een peperdure Mercedes te pronken. Zijn snelle Porsche heeft hij in de garage geparkeerd. Voor verre verplaatsingen maakt de Franse wonderboy gebruik van zijn privéligtuig, een Falcon-jet. De multimiljonair is de buurman van baron Empain, de grootindustriële van Belgische afkomst wiens ontvoering enkele jaren geleden wereldnieuws was. In de Avenue Foch wonen vrijwel uitsluitend toonaangevende personen uit de wereld van de haute couture, de film en de showbusiness. Bernard Tapie voelt zich in zijn element temidden van al die prominenten. „Eigenlijk is het jammer, dat ik niet vaak thuis ben. Ik heb niet genoeg tijd voor mijn gezin. Mijn zakelijke besognes nemen me vrijwel helemaal in beslag,” lacht hij zijn parelwitte tanden bloot.

Bernard Tapie zakt ontspannen onderuit in zijn antieke fauteuil. Zijn hele villa is stijlrijk ingericht met meubelen uit de tijd van Lodewijk de Zonnekoning. De vloeren zijn bedekt met zeldzaam mooie perzen en aan de muren hangen waardevolle meesterwerken. Kortom, Bernard Tapie leeft in de Lichtstad als een god in Frankrijk. Hij geniet met volle teugen van de weinige uurtjes, die hij per week bij zijn gezin doorbrengt. Tapie is vader van een knappe dochter, Nathalie, en twee zonen, Stefan en Laurent. Dominique, zijn echtgenote, is een beeldschone brunette. „Dominique la belle noemen ze mijn vrouw,” grapt Tapie. Zijn wederhelft is duidelijk vereerd met dit compliment. Ze tovert een bescheiden glimlach op haar knappe gezicht. „Mijn gezin is enorm belangrijk. Ik houd ontzettend veel van mijn vrouw en kinderen. Bij hen kom ik tot rust.”

Bernard Tapie schroomt er niet voor om zijn verleden in herinnering te brengen. „Ik schaam me niet voor mijn afkomst. Hoewel ik een moeilijke jeugd had, legde ik

tiende kennen. De meubeltjes die we hadden, stelden niets voor. Een WC was er ook niet. Voor onze behoeften moesten we gebruik maken van een gemeenschappelijk toilet. We woonden in een arme buurt. Toch heb ik het nooit betreurd, dat ik in die omstandigheden ben grootgebracht.”

Bernard Tapie heeft veel respect voor zijn ouders. De liefde voor hen klinkt duidelijk door in zijn stem. „Ondanks het feit, dat mijn ouders het moeilijk hadden om de touwtjes aan elkaar te knopen, ben ik nooit iets te kort gekomen. Ik lag veel op straat. Nu besef ik, dat dat de ideale leer-school was. Vlak bij ons appartement stond het stadion van Bourget. Daar bracht ik de meeste tijd door met sporten. Je kon er zwemmen, voetballen, handballen en turnen. Ik beoefende het allemaal. Ik leerde er mijn vrienden kennen en kreeg er de smaak van presteren te pakken. Ik wilde altijd de beste zijn. Daarvoor ging ik tot het uiterste. Ik was bovendien niet te beroerd om entreekaartjes te verkopen en kleedruimtes te poetsen. Ik probeerde me steeds verdienstelijk te maken. Sinds mijn vijfde jaar werd de sport mijn passie en obsessie. Als men mij vroeg wat ik later wilde worden, zei ik: voetballer of musicus. Dank zij mijn stadion ben ik ontsnapt aan een somber leven, dat door anderen geprogrammeerd wordt. Ik wilde helemaal niet beroemd worden en wist ook niet wat een star was. Het belangrijkste vond ik, dat ik mijn eigen leven kon bepalen en door anderen geliefd zou worden. Dat is me aardig gelukt.”

Bernard Tapie is dus geen huisje-boompje-beestje-type. „Het onderdanige heb ik altijd verafschuwd. Ik hunker ook niet naar macht. Ik heb steeds mijn eigen weg gezocht en ben immer voor mijn mening uitgekomen. Proberen, leren, tot het uiterste gaan, risico's nemen, leven, mensen respecteren; dat is mijn levensopvatting. Met die instelling heb ik veel bereikt.”

Toch zag het er aanvankelijk niet naar uit, dat Bernard Tapie als zelfstandige ondernemer aan de weg zou gaan timmeren. De man, die als dertienjarige in Parijs zakken steenkool sjouwde (Nog een belangrijke ervaring, die ik gedurende drie jaar tijdens mijn vakanties volhield. Zakken van vijftig kilo op de rug. Trap op, trap af. Geen gemakkelijk baantje. Het geld gaf ik aan mijn ouders, want zij konden het goed gebruiken om mijn studie te betalen) werd op een bepaald moment als muzikaal talent ontdekt. Tapie moet er nog om ta-

● Bernard Tapie in de cockpit van zijn privéjet. „Ik denk nog vaak terug aan mijn kinderjaren. Ondanks die moeilijke tijd legde ik toen de basis van mijn huidige succes.”

Foto's: ABC PRESS

tekst:
BENNIE CEULEN

toen de basis voor wat ik nu bereikt heb.” Tapie ten voeten uit. Tijdens ons gesprek leren we het nieuwe idool van het Franse volk kennen als een jongen van eenvoudige komaf. Succes en rijkdom zijn hem niet naar het hoofd gestegen. „Ik ben een simpele jongen, die nog steeds geniet van de eenvoudige dingen. Het succes heeft geen ander mens van mij gemaakt.”

Bernard Tapie groeide op in de Parijse randgemeente Bourget, toentertijd een grauwe arbeiderswijk. Pa Tapie moest als monteur van koelkasten hard werken om de kost voor zijn vrouw en twee zonen te verdienen. „Ik denk nog vaak aan die tijd terug. We hadden het niet breed thuis. Mijn moeder zorgde voor het huishouden. We woonden in een klein appartement aan de Avenue Baudouin, twintig vierkante meter groot. Er was geen enkele comfort, geen bad of douche en alleen koud water. De eerste luxe leerde ik pas op mijn acht-

chen als hij aan die tijd terugdenkt. „Ik was zestieneneenhalf jaar toen ik voor het eerst met enkele vrienden op vakantie in Saint-Jean-de-Monts mocht gaan. Op een avond gingen we in het casino naar een talentenjacht kijken. Ik herinner het me nog goed. Ik meldde me ook bij de kandidaten. Ik zong 'Mon beau chapeau', een chanson van Sacha Distel. Dat sloeg aan bij het publiek. De dolenthousiaste casinobaas vroeg me meteen of ik niet elke avond wilde komen zingen met begeleiding van een bekend orkest. Zo werd de kolenboer uit Bourget de kleine Frank Sinatra

van Saint-Jean-de-Monts. Na die vakantie ben ik blijven optreden, onder de naam Bernard Tapy. Ik verdiende goed geld op de planken. Er werd zelfs een plaat van me uitgebracht, waarvan 100.000 stuks over de toonbank gingen. Maar het milieu van de show-business gaf me niet genoeg voldoening.”

Bernard Tapie verdiepte zich verder in zijn studie voor electrotechnisch ingenieur. Vlak voor hij bij militaire dienst ging, deed hij bij toeval zijn eerste ervaringen als verkoper op. „Het was het begin

van de zestig jaren. Thuis hadden we nog geen televisie. Op een dag stond plots een man met een TV onder de arm voor de deur. Hij wilde dat apparaat enkele dagen op zicht geven. Daarna konden we het kopen of niet. Het leek mij een formidabele verkooptechniek. Volgens die man niet, want hij verkocht maar twee TV's per week. Ik vroeg of ik hem mocht vergezellen op zijn verkoopocht. Ik pakte de zaken meteen anders aan. Ik belde bij de mensen aan en zei, dat we voor een onderzoeksbureau werkten en graag hun mening wilden

weten over de Franse TV-programma's. In de meeste gevallen konden ze dat natuurlijk niet, omdat ze geen televisie in huis hadden. 'Dat is geen probleem', antwoordde ik dan. 'U krijgt er eentje gedurende een week van ons gratis aangeboden. Daarna halen we hem weer op en u kunt onze vragen beantwoorden.' Iedereen hapte natuurlijk toe. We waren binnen de kortste keren al onze televisies kwijt. Toen we een week later terugkeerden om die dingen op te halen en de vragen te stellen, konden ze er geen afstand meer van doen. Zo verkocht ik de TV's met speels gemak. De patron van de firma wilde me meteen in dienst nemen, want dat had hij nog nooit meegemaakt. Ik moest echter drie maanden later in dienst, maar verdiende gedurende die periode goed geld als televisieverkoper. Op die manier deed ik mijn eerste marketingervaringen op.”

Bernard Tapie begreep plots, dat hij bijzondere talenten had. Dat besef werd nog duidelijker, toen hij na zijn soldatentijd in dienst trad bij een firma die organisatieadviezen aan bedrijven verkocht. „Ik had snel door, dat ik betere ideeën dan mijn baas had en ook slimmer was dan de bedrijfsleiders van onze klanten. Toch bleef ik dat werk tot 1977 doen. Voor mezelf wilde ik bewijzen, dat mijn opvattingen over het runnen van bedrijven de goede waren. Mijn vrouw overtuigde me van mijn capaciteiten en stimuleerde me om een zaak over te nemen, die over de kop was gegaan. Voor één symbolische franc kocht ik een failliete drukkerij op. In korte tijd maakte ik er een winstgevend onderneming van. Dat was het begin.”

Met die drukkerij legde Bernard Tapie de basis van een enorm zakenimperium, waarvan La Vie Claire, Look, Toshiba, Wrangler, Teraillon, Mic Mac, Adams, Wonder, Radar en Kickers de bekendste zijn. De meeste daarvan kocht hij voor een symbolisch bedrag op. „In 1986 zetten mijn bedrijven, die zijn ondergebracht in de Groupe Bernard Tapie, in totaal voor 8,5 miljard Franse francs (bijna 3 miljard gulden) om. Een record,” zegt hij met gepaste trots.

Ondanks het feit, dat hij ook wel eens misgreep (zo probeerde hij ooit de Franse kastelen van keizer Bokassa aan de man te brengen, vergeefs echter), heeft Bernard Tapie de afgelopen tien jaar bewezen een uiterst slim strateeg te zijn. Zijn belangrijkste 'compagnon' op weg naar het succes was de faillissementswetgeving in zijn land. Tapie speelde het steeds klaar om de wettelijke procedure in zijn voordeel aan te wenden. Zijn kunst om van failliete bedrijven winstgevend ondernemingen te maken werkt hij in vier etappes af.

„Ik neem alleen een failliete firma over als ik er toekomst in zie. Er moet dus geld te verdienen zijn, anders begin ik er niet aan. Vervolgens koop ik de boel op, vaak voor een gering bedrag. Het derde stadium is de reorganisatie met de rechtbank, die de schulden van het bedrijf voor drie jaar moet bevriezen. Vanaf het moment, dat dat allemaal in orde is, ga ik de zaak reorganiseren. Ik zal een voorbeeld geven: Teraillon, een fabriek in

huishoudelijke apparatuur. In Frankrijk bestrijkt Teraillon zestig procent van deze markt. Maar in 1981 raakte dit bedrijf in grote moeilijkheden omdat er met verouderde machines werd gewerkt en de leiding niet deed de. Vlak voor het faillissement nam Teraillon voor 4,7 miljoen francs (ruim 1,5 miljoen gulden) over. Tapie deed de hulp van specialisten liet ik de gerichte bedrijfsstudie maken. De modernste machines werden aangeschaft en een nieuw marktgericht assortiment werd gefabriceerd. Er werd ook een nieuw management aangesteld. Ambitieuze en jonge specialisten, die zich alleen met de productie en verkoop bezighouden. Van hieraf kwam de top van het bedrijf. Tapie had geen sprake meer zijn en ik eiste respect voor de arbeiders. In mijn bedrijf wordt iedereen gelijk behandeld. Alleen in die sfeer kan gepresteerd worden. Zo creëer je een dynamische ploeggeest. Met het gevolg dat geld verdiend wordt, want dat is het enige parool. Er moest bovendien een nieuwe klantenkring opgebouwd worden. Uiteindelijk werden slechts 60 van de 450 werknemers ontslagen. Ik wil zo weinig mogelijk mensen zonder werk zetten. Het resultaat is bekend. Teraillon werd weer snel een gezond bedrijf. De vroegere schulden, 70 miljoen francs, zijn allang betaald en Teraillon is nu 120 miljoen (39 miljoen gulden) waard. Mijn pak garandeert succes.”

Toch dwingt het economische brein niet bij iedereen bewondering af. Vaak wordt hij ook bekritiseerd. „Door figuren die hetzelfde proberen te doen, maar mislukken,” zegt Tapie, terwijl hij zijn zwaarste filtersigaret aansteekt.

Het levende symbool van het moderne zakendoen trekt zich niets van de critici aan. Met inzet, flair, gevoel voor stijl en hang naar opvallende presentatie zet Bernard Tapie zijn weg op het economische pad van succes. Daarbij maakt hij handig gebruik van de publiciteit, die zijn persoonlijkheid levert. Tapie is een man, die altijd klaar te zeggen heeft en steeds de aandacht op zich weet te vestigen. Sinds zijn intrede in de wielersport, als sponsor van de ploeg La Vie Claire, is Tapie-de-bedrijvenredder intenser aanwezig voor de media. In Frankrijk presenteert hij zelfs een eigen TV-programma, 'Ambitions'. Daarin presenteert hij vooral de jeugd om in het zakenleven te stappen. Tapie vertelt in 'Ambitions' hoe een bedrijf geboren moet worden en schrijft er niet voor terug om zijn geheimen te verkopen. „Iedereen mag weten hoe ik zaken doe. Men kan er alleen van leren. Ik help de mensen graag met advies. Dat schaad me niet. Ik ben ook trots op, dat ik veel jonge landgenoten hebben aangezet tot het opzetten van een eigen onderneming. Voor de kleine zelfstandige is Frankrijk nog toekomst.”

De durfal met het macho-uitendel heeft het gemaakt. Niettemin heeft Bernard Tapie ook nog ambities. „Ik zou dolgraag in de leiding van een televisieomroeping willen zitten. De Franse regering heeft haar plannen voor de privatisering van een deel van de openbare media bekendgemaakt. Ik hoop dat de realisatie wordt bij TF 1. Voor mij zou dat een nieuwe uitdaging zijn.”

Bernard Tapie beweert, dat hij persoonlijk niet op publiciteit belust is. „Voor de man Bernard Tapie heeft publiciteit geen waarde. De media en ik hebben gemeenschappelijke belangen. De media omdat ze mij een interessante gesprekspartner vinden en ik omdat de daaraan verbonden publiciteit op mijn bedrijven afstraalt. Zo hebben we mekaar nodig. Tapie maakt daar handig gebruik van. Anders waren mijn zaken in de anonimiteit gebleven. Iedereen kent mijn ondernemingen. Ik ben er ook van trots op. Het volk weet waarmee we bezig zijn. Dat stimuleert mijn mensen. De monteurszoon uit Bourget heeft ook in de hogere kringen een aanzienlijke reputatie opgebouwd. Zelfs Frankrijks belangrijkste politici spreken met respect over zijn uitzonderlijke begaafdheden. Bernard Tapie werd ooit aangezocht om in de politiek te stappen. „Velen denken, dat ik ooit minister van economische zaken word. Als ik die ambitie had, was ik allang minister geweest. Die positie werd me zelfs aangeboden. Ik heb niet het recht om bekend te maken door wie, want ik heb het niet geaccepteerd. Politiek interesseert me niet veel. Bovendien ben ik niet belust op de daaraan verbonden publiciteit. Ik blijf liever in mijn branche actief.”

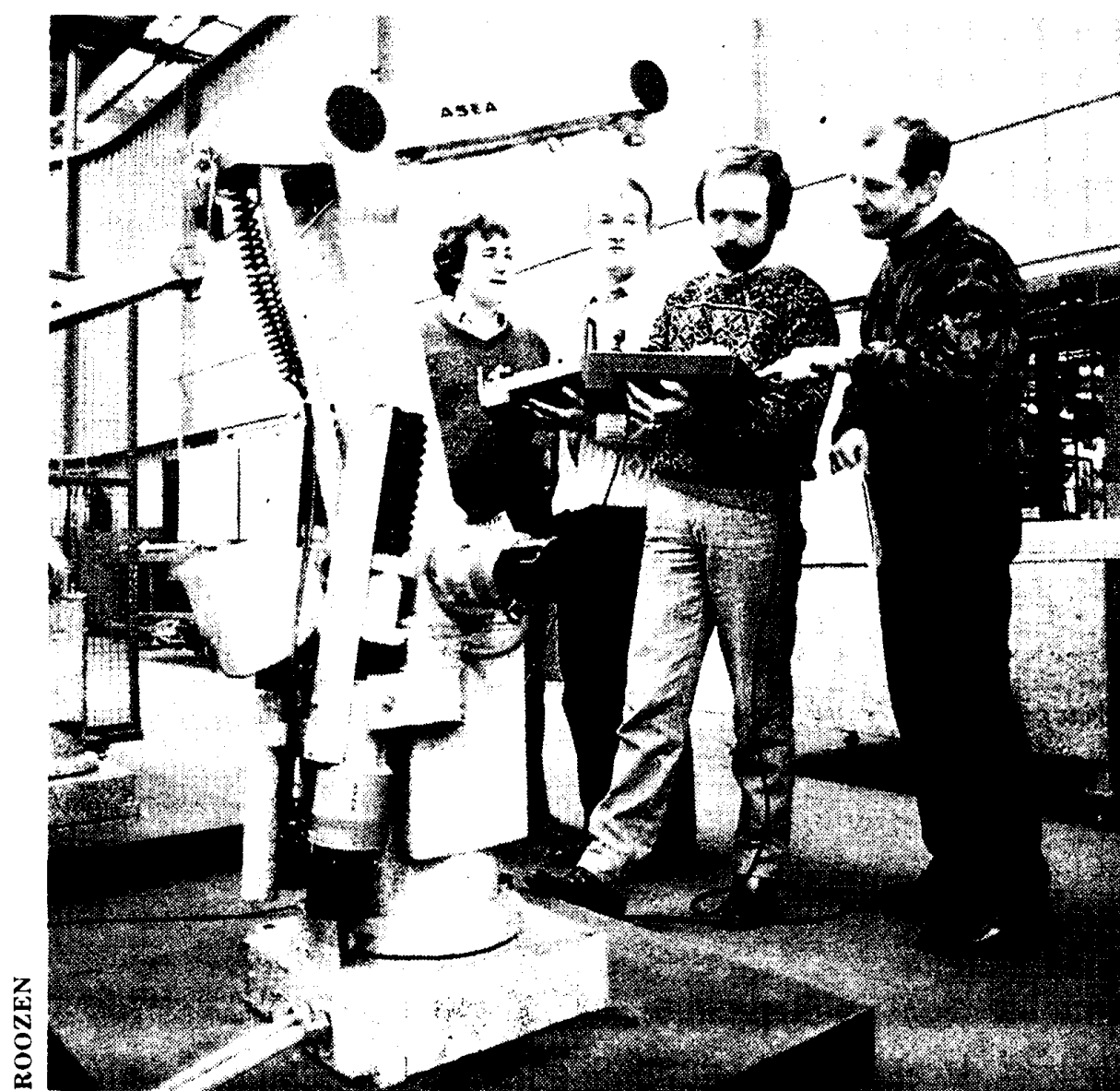
De sport noemt hij de basis van zijn succes. Het is dus niet verwonderlijk, dat de man met de gouden handen ook in die wereld faam heeft verworven. De La Vie Claire-wielerploeg is inmiddels zijn visitekaartje geworden. Met zijn Olympique Marseille probeert hij in voetbalringen dezelfde weg te bewandelen. Bernard Tapie is ook geldschietster van de nationale Franse skiformatie. „Met sport bereik je de man in de straat,” lacht zijn credo. „En dat is nog altijd de massa. Daarom stop ik veel geld in de sportsporingen. Een betere publiciteit kun je niet krijgen. Bovendien bezorg ik het volk op die manier een flinke portie vermaak. Bernard Tapie weet waarover hij het heeft, want hij is nog steeds een jongen van het volk.”

Zaterdag 21 februari 1987

Onderwijskrant

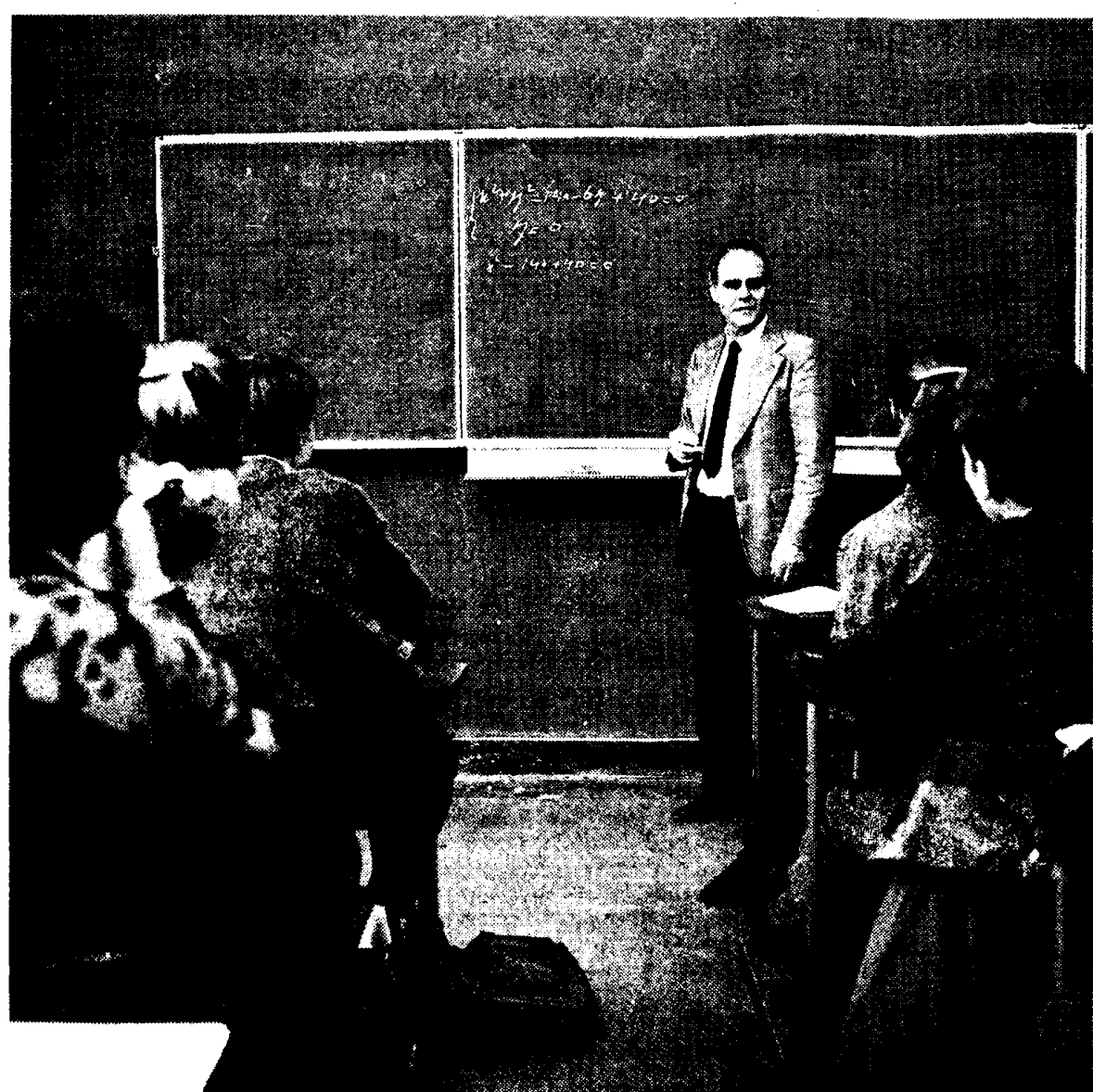
1987

ROOZEN

3-POOT

3-POOT

3-POOT

Onderwijskrant 1987 Limburgs Dagblad

De artikelen werden geschreven door Anita Thijssen, Theo Haerkens, Han Brinkman, Han Gommeren, Sante Brun, Egbert Hanssen en Paul Vijgen

Samenstelling en eindredactie: Sante Brun

Foto's: Widdershoven, Roozen en Driepoot

Lay out: Leon Heuts

*Robot, trein, kleuterklas, schoolbord:
het onderwijs leidt tot alles...*

In deze krant:

- 2:
Vier jaar: op naar de basisschool
De reizende universiteit
- 3:
Drie 'aparte' vormen van
basisonderwijs
- 4:
Leerlingbegeleiding in het lager
beroepsonderwijs
Open Dagen grijpen om zich
heen
- 5:
Bedrijven houden hun eigen
opleidingen op hoog niveau
- 6:
Schriftelijk onderwijs leidt
bloeiend bestaan
- 7:
Hogeschool voor alle soorten
leraren
De whizkids zijn in aantocht
- 8:
Dyslexie is een groeiend
probleem
Euregio-Kolleg in Würselen

ONDERWIJS & OPLEIDING

R.-K. Stichting Middelbaar Beroepsonderwijs Sittard
Scholengemeenschap „MTS-MEAO”

VALKSTRAAT 10 - SITTARD

MTS-opleiding - 4-jarig

(met ingebouwd stagejaar)

AFDELINGEN
- Elektrotechniek
- met studierichtingen:
energietechniek en elektronica.
- Werktuigbouwkunde
- Fijnmechanische techniek
(enige opleidingsmogelijkheid in Limburg)

Mogelijkheden tot:
- bedrijfstechische,
- theoretisch-technische,
- commercieel-technische differentiatie.

Toelatingsen:
- diploma Mavo-D
- diploma Mavo of
- diploma LBO met 3 examenvakken
volgens C-programma: één moderne taal
en wiskunde en natuurkunde
- 3 jaar Havo of VWO, met bewijs van
overgang van 3e naar 4e klas.

Aanmelden van leerlingen kan geschieden tot 15 maart a.s. Inlichtingen, prospectus en aanmeldingsformulieren zijn verkrijgbaar bij de administratie van de school, Valkstraat 10, 6135 GC te Sittard, postbus 5050, 6130 PB, tel. 04490-14943. (Spreekuur directie, na tel. afspraak).

Verkorte opleiding voor gediplomeerden Havo-5

MTS-opleiding 2-jarig
of 3-jarig (met ingebouwd stagejaar)

Toelatingsen:
Diploma Havo-5 met wis- en
natuurkunde.

MEAO-opleiding 2-jarig
(met ingebouwd stagejaar).

Toelatingsen:
Diploma Havo-5; vakkenpakket
afhankelijk van gekozen studierichting
MEAO.

Vervolgcurssussen (avondonderwijs) voor
elektronica, informatica
en technische informatica

MEAO-opleiding - 3-jarig

(met ingebouwde stageperiode)

1e studiejaar:
algemene oriëntatie/secretariatsrichting.
Na 1e leerjaar de volgende
studierichtingen:
A. bedrijfsadministratieve richting
B. bestuurlijke richting
C. commerciële richting
S. secretariatsrichting
- indien gewenst vanaf 1e studiejaar
- mogelijkheid tot aanvullend certificaat
„medisch secretaresse”
V. vrije richting

Toelatingsen:
- diploma Mavo-D
- diploma Mavo of
- diploma LBO met 3 examenvakken
volgens C-programma: Nederlands én één
moderne taal én één van de vakken:
handelskennis I, handelskennis II,
wiskunde, een moderne taal.
- 3 jaar Havo of VWO met bewijs van
overgang van 3e naar 4e klas.

Hogere Technische School Heerlen

TECHNIEK

STUDEREN AAN DE HTS HEERLEN

studiemogelijkheden

- Informatica**
technische informatiesystemen
bestuurlijke informatiesystemen
tweejarige programmeursopleiding
- Chemische Technologie**
proceschemie en milieu
processtechnologie
materiaalkunde
- Werktuigbouwkunde**
automatisering
energietechniek
konstruktietechniek
productietechniek
bedrijfskunde

**Bouwkunde en
Civiele Techniek**
bouwkunde
civiele techniek
konstruktie
uitvoering
bouwinformatica

Elektrotechniek
energietechniek
informatietechniek
technische computerkunde

Technische Natuurkunde
fysische techniek
besturingstechnologie

A A N M E L D E N

Zo spoedig mogelijk vóór 1 maart a.s.
Aanmeldingsformulier verkrijgbaar bij de administratie.
Telefoon 045 - 711600.

PENSIONAAT BLEYERHEIDE

Pannesteiderstraat 55,
6462 EB Kerkrade
045-456061

SCHOOLINTERNAAT voor jongens en meisjes, o.l.v.
BROEDERS FRANCISCANEN.
Onderwijsmogelijkheden met HUISWERK- en
STUDIEBEGELEIDING in samenwerking met dichtbij
gelegen scholen in Kerkrade.

- **BASISSCHOOL BLEYERHEIDE**, vanaf 1e klas.
- L.T.S., met zeven afdelingen,
A-/B-/C-/D-programma.
- **LAMBERTUS-COLLEGE**, scholengemeenschap
voor Mavo-LBO (L.E.A.O., L.H.N.O., L.H.N.O.).
- **MAYO HEIJENDAL**, mogelijkheid tot examen op
twee niveaus.
- **ANTONIUS DOCTOR COLLEGE**,
atheneum/Havo, 2-jr. brugperiode/ongedeeld
atheneum.
- **GYMNASIUM ROLDUC**, categoriaal gym., A/B-dipl.

PROSPECTUS, AANMELDINGSFORMULIER EN
SCHOOLINFORMATIE WORDEN U OP AAN-
VRAAG TOEGEZONDEN.

Bell College

Exclusieve dagopleidingen tot:

- medisch secretaresse
- juridisch secretaresse
- directiesecretaresse
- internationaal secretaresse
- marketing manager
- middle manager
- tourist manager

Vereiste vooropleiding: VWO, HAVO of gelijkwaardig niveau. 35
lesuren per week van maandag t/m vrijdag: 12.30 uur. Persoonlijke
begeleiding. Onze opleiding beantwoordt aan de eisen die de
huidige maatschappij en het bedrijfsleven stellen ten aanzien van de
nieuwste technologische ontwikkelingen en vaardigheden. Het
basisprogramma van alle richtingen bestaat uit een complete
secretaresse-opleiding. Naar keuze medische of juridische
specialisatie. In hetzelfde studiejaar kan men examen doen voor de
diploma's van: Alliance Française, University of Cambridge, Goethe
Institut, E.T.I., NIMA-A, marketing.

Prospectus: secretariaat Bell College, Oudemolenstraat 25, 6411 GJ
Heerlen, tel. 045-710707, of Maastricht, tel. 043-218095 of
043-250303.

van Hooren kantoorcentrum b.v.

kantoorboekhandel

kantooromachines

bureau meubelen

Geloenstraat 48, 6411 HS Heerlen

telefoon 045-712741

tegenover raadhuisparking

CASIO-calculators

voor HAVO, voorbereidend
wetenschappelijk onderwijs en
technische
beroepsopleidingen

htp

Hogeschool voor
Theologie en
Pastoraat - Heerlen

Universitaire opleiding tot priester en pastorale werk(st)er in dienst van kerk en wereld.

- 1-jarige propedeuse en 5-jarige
doktoraalopleiding theologie
- studieprogramma: theologie,
gedragwetenschappen, filosofie,
praktika
- doktoraalopleiding pastoraaltheologie
met stages onder supervisie, ook in
de derde wereld
- specialisatie: basispastoraat,
catechese, missionair pastoraat,
sociaal pastoraat, pastoraal
onderzoek
- mogelijkheden tot part-time studie en
post-akademische cursussen
- vrijstelling van militaire dienst en
mogelijkheden tot rijksstudietoelagen

Toelatingsen:

Getuigschrift VWO, propedeuse HBO,
soms HAVO

Inlichtingen en aanmelding:

Studieadministratie HTP, Postbus 4406,
6401 CX Heerlen. Tel. 045-718520.
Adres: Oudemolenstraat 60.
Informatiebrochure beschikbaar.

20105

M.E.A.O. - ST.-SERVAASCOLLEGE

Amelbergstraat 1, 6226 AS Maastricht, tel. 043-623219
Wijk 26. Directeur: Dr. G.J.B. Verbeet

MODERNE DRIEJARIGE OPLEIDING VOOR MIDDELBAAR ECONOMISCHE KADERFUNCTIES

(met als richtingen:

- bedrijfsadministratief

- bestuurlijk

- commercieel

secretariaat, dagopleiding
voor directiesecretaresse

(aantekening is mogelijk voor medisch
secretaresse)

toeristisch

OPEN AVOND

Onze school wil iedereen (leerlingen en/of hun ouders) die nog niet op een andere wijze geïnformeerd is
over het MEAO te Maastricht hierin de gelegenheid stellen door het houden van een open-avond.

De school, gelegen nabij de Koning Clovisstraat, (wijk 26) is geopend vanaf 19.30 uur op
dinsdag 10 maart 1987 voor aangemelde leerlingen van MAVO of LBO en HAVO-VWO
vrijdag 18 maart 1987 voor aangemelde leerlingen van HAVO-VWO
donderdag 26 maart 1987 voor alle na 12 mrt. aangemelde leerlingen en overige belangstellenden.

AANMELDING VAN LEERLINGEN TOT 1 APRIL 1987

PLAATSIJG IS MOGELIJK: bij het gewenste vakkenpakket
in klas 1: met einddiploma MAVO-4, LBO-4 of HAVO-3
in klas 2: met einddiploma HAVO of VWO

In de tweede klas wordt gedurende een periode van zes weken gestageerd bij het bedrijfsle-
ven of de overheid.

Aanmeldingsformulieren zijn verkrijgbaar bij de directoren of schoolleiders van scholen
voor Voortgezet Onderwijs in de regio Zuid-Limburg. Eveneens bij de administratie van de
school (tel. 043-623219). De school verstrekt desgewenst nadere informatie.

20101

DAG-AVONDCOLLEGE

SCHOLENGEMEENSCHAP VOOR MAVO HAVO VWO EN MEAO

Het eenjarig dag-MEAO: informatie

- Heb je een Havo- of VWO-diploma met één of twee
economische vakken?
- Heb je dit jaar je Havo- of VWO-diploma met één of twee
economische vakken?
- Heb je doorzettingsvermogen en ben je nauwkeurig?

EN WIL JE

- in één jaar je MEAO-diploma behalen
en/of
- in één jaar je uitstekend voorbereiden op het HAVO?

Kom dan naar het eenjarig dag-MEAO van het dag-avondcollege Westelijke Mijnstreek

- Bedrijfsadministratieve richting, secretariatsrichting,
commerciële en vrije richting (informatica, praktische
beroepswerk, stage, machineschrijven inclusief
tekstverwerking).
- Ook toelatingsmogelijkheden voor 5-VWO's en zij die
examenklas MEAO opnieuw willen doen.
- Studiefinanciering.

Informatieavond dinsdag 24 februari a.s.
Leyenbroekerweg 15 te Sittard. Aanvang 19.00 uur.
Telefoon 04490-10349.

Het tweejarig dag-MEAO: informatie

Beroepsgerichte opleidingen inclusief informatica voor:

- herintredende vrouwen;
- niet-schoolverlaters;
- werklozen: om-, her- en bijscholing.
- Overstap naar avondopleidingen mogelijk.
- Mogelijkheid tot studeren met behoud van
uitkering.
- Studiefinanciering.
- Bedrijfsadministratieve richting,
secretariatsrichting, informatica,
machineschrijven inclusief tekstverwerking.

Informatieavond dinsdag 24 februari a.s.

Leyenbroekerweg 15 te Sittard.
Aanvang 20.00 uur.
Telefoon 04490-10349.

VOORTGEZET ONDERWIJS	TECHNISCHE SCHOOL	2.E. VOOR SCHOLING
<p>Scholengemeenschap voor MAVO - HAVO - VWO</p> <p>Landsraderweg 3, 6271 NT Gulpen. Tel. 04450-1050</p> <p>Rector: drs. J.J.M. Deckers</p>	<p>Afdelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanische techniek - elektrotechniek - bouwtechniek - individueel technisch onderwijs <p>Hofstraat 14, 6286 CG Wittem. Tel. 04451-1559</p> <p>Directeur: J.H.F. Vreuls</p>	<p>Afstudeerrichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kantoorpraktijk - vrije richting - verzorging - textiele werkvormen - individueel HNO <p>Oude Maastrichterweg 21, 6271 EA Gulpen. Tel. 04450-1302</p> <p>Directeur: J. van der Meulen</p>

U KUNT DAGELIJKS VOOR INLICHTINGEN TERECHT OP DE 3 SCHOLEN

Vier jaar: op naar de basisschool

Tim slaat, onder toezicht van een wat meer ervaren klasgenootje, een toren blokken omver.

kind nu eenmaal een continue ontwikkelingsdoormaakt. En dat verhaal over te vroeg lezen en schrijven... aan lezen gaat een heleboel vooraf: ze moeten daarvoor niet alleen een bepaalde leeftijd hebben bereikt, maar ook een rijping hebben doorgemaakt. Op den duur is het kind er dan aan toe. Het komt maar sporadisch voor dat een kind van onder de zes jaar al echt interesse heeft om te lezen. Sommige ouders denken dat wel, maar dan zie je toch dat het kind geen vooruitgang boekt. Ik zeg dan: je kunt een kind van alles aanleren, maar of dat goed is... Neem nou het teksten. Op een gegeven moment tekent elk kind kopvoetjes. Je kunt er dan wel op wijzen dat er ook nog een romp tussen de kop en de voeten moet, maar de praktijk leert dat dat die ontdekking niet of nauwelijks versnelt. Het is er dan toch niet aan toe.

Je moet inspelen op wat het kind doet, dat vereist constant observeren: je moet er achter zien te komen: wat voor persoon heb ik voor me, wat is het voor iemand; en vooral: hoe kan ik die behoeften voor vroeg en onnodig mislukken. Niveaoverschillen zijn ook vaak toch enorm, je ziet daar

ook in of de ouders veel of weinig met hun kinderen doen. Je hebt een bepaald doel met je stof, maar de een heeft er concreet materiaal bij nodig, de ander niet; voor de een moet het vaak herhaald worden, voor de ander niet.

Kinderen die op een peuterspeelplaats zijn geweest, zoals Tim, die vertonen in het begin wel een voorsprong. Ze hebben meer sociale vaardigheden, hebben geleerd onder leiding te werken, zijn zelfstandiger, durven meer aan, kennen ook de materialen waarmee we werken. Maar dat trekt al snel gelijk. Daarna kijken ze toch naar elkaar. Je ziet dan ook het verschil tussen kinderen die in augustus tegelijk op school komen en de kinderen die door het jaar verschijnen. De eerste vormen een hechte groep die samen blijft. Wie door het jaar komt staat er alleen voor. Daarom hebben we voor die kinderen ook de keuzemogelijkheid uit de drie groepen: het kan dan bijvoorbeeld in een groep gaan zitten waar een kind in zit dat het al kent.

Eerst probeer je contact te leggen; het kind moet zich op zijn gemak voelen, het mag ook de

eerste week zijn eigen gang gaan, zoals je Tim hebt zien doen: die speelde vanmorgen alleen met de blokken terwijl anderen met iets anders bezig waren. Soms bemoeit er zich een beetje met hem, en zo legt hij contact. Na die kenningsweek maken ze kennis met de regeltjes, dingen die nu eenmaal afgesproken zijn: jas ophangen, schort aan. Dat gaat geleidelijk aan, je moet het steeds blijven herhalen. Ze tasten ook af hoe ver ze kunnen gaan met de juf, en de een voelt het beter aan dan de ander.

Daarna beginnen we met meer gestructureerde opdrachten. De middagen blijven vrij, ze leren dan zelf een keuze te maken: wat kan ik aan, wat is moeilijk. Ze moeten al zo'n beetje, en ze zijn pas vier jaar op de wereld... Ze moeten graag naar school komen, en als ze zich op hun gemak voelen leren ze spelenderwijs.

In de observatie wordt ook meegenomen of het kind zich kan concentreren, of het beschikt over doorzettingsvermogen - ook al is het pienter, het kan toch zo wiebelig zijn dat de concentratie erbij inschiet. Dat gaat allemaal op een observatielijst, en daar wordt de begeleiding op

aangepast. Het wordt allemaal zorgvuldig per kind gepland, en het materiaal dat we gebruiken is daar allemaal bij aangepast.

De kinderen vragen om rust en regelmaat. De school moet ook een thuishonk worden, ze moeten het samen beleven, een sociaal-emotionele band opbouwen. Voor die jonge kinderen is het broodnodig dat ze een eigen plek hebben.

Het is nu wel veel intensiever, het werk op school. Vroeger leverden de ouders het kind bij de school af, nu zijn ze veel kritischer, ze vragen vaak waarom je iets doet, vragen of hun kind wel een 'normale kleuter' is. Ze zien ook vaker artikelen in de krant, programma's op de tv; er zijn ook veel meer stromingen in het onderwijs, je kunt hier in de buurt kiezen uit vier vormen, bijvoorbeeld.

De directeur, Ton Verjans (geregeld aangevuld door adjunct Peter Notten): „We zitten nu zeven jaar in deze nieuw gebouwde school, en die viel dus al onder de nieuwe regeling; je werd tot samenwerking tussen kleuterschool en lagere school gedwongen doordat alleen geïntegreerde bouwplannen werden goedgekeurd. De school ontstond uit de Mater Deischool en de Antonius kleuterschool. Toen het dus uiteindelijk moest, die integratie, toen waren we al voor een flink deel aan elkaar gewend. Van het

begin af aan is een belangrijke vraag geweest: komen de kleuters nog aan hun trekken. We hebben daar heel voorzichtig mee omgesprongen, de werkwijze van de kleuterschool zoveel mogelijk gehandhaafd. Achteraf is het best meegevallen, maar je waakzaam zijn en blijven. We hebben trouwens in het gebouw toch een soort scheiding kunnen aanhouden, waardoor de kleintjes niet onmiddellijk onder de voet worden gelopen door de grotere kinderen. De mensen die zich bij ons met de kleuters bezig houden komen allemaal nog van de KLOS. Ik geloof dat de PABO-mensen ook goed het onderscheid zullen zien, maar ik meen toch ook dat men uiteindelijk zal besluiten dat het kleuter-leiden een aparte specialisme is.”

Notten: „Groep 1 en 2 krijgen op de PABO toch weinig aandacht.” Verjans: „Wij krijgen trouwens geregeld vragen van ouders naar onze activiteit met de kleine kinderen. Ik zeg dan: wij zijn in het begin eerder bezig als pedagogoog en psycholoog, je probeert bij die kinderen hun functies tot uitdrukking te laten komen. De individuele benadering is voor de kinderen van groot belang. Pas later komen de 'lerende' activiteiten naar voren... de kleuterschoolidactiek zit schitterend in elkaar, daar kan de 'lagere school' nog wat van leren. Als een kind in de onderbouwfase een aantal voorwaarden niet goed ontwikkeld heeft - de fan-

tatie bijvoorbeeld - dan kan het in de bovenbouw niet goed voort. Voor die evenwichtige mens die de school van een kind moet maken, daar legt de onderbouw de basis voor.

Maar de maatschappij verwacht dat het kind op school ook iets leert. Maar leren mag best leuk zijn. Ik hoop dat iedereen met plezier naar zijn werk gaat, mag een kind dan ook met plezier naar school? Als je ziet wat die kinderen tegenwoordig allemaal moeten leren, dan begrijp je dat veel afhangt van de vraag of er een goede sfeer is, of het ook klikt tussen leraar en leerlingen.

Wij vinden ook dat uit het kind gehaald moet worden wat er in zit. Daar vragen de ouders van onze kinderen ook om, maar je kunt dat natuurlijk op diverse manieren doen. En je doet bij elk model concessies, en aan elk model zitten nadelen. Je kunt het bijvoorbeeld proberen met niveaugroepen, nadeel daarvan is dat de achterblijvers daarin elkaar versterken in hun zwakte, het moerasetteffect wordt dat wel genoemd... Wat je moet proberen elk kind zo snel vooruit te laten komen als het kan.

Hetgeen dus wil zeggen dat wij geen klaarstoomschool zijn, al hebben we wel een overlegsituatie met vervolgscholen, het is totaal geen kunst om het kind naar de brugklas havo/vwo te krijgen. Maar of het daar wat aan heeft... sinds 1979 houden wij bij wat er met onze kinderen gebeurt in het vervolgonderwijs, om achter het waarheidsgehalte van onze adviezen te komen. Er zijn altijd wel ouders die in de loop van groep 7 zeven (ongeveer de vroegere vijfde klas, red.) beginnen te vragen wat haalbaar is voor het kind, maar wij houden dat af: dat legt veel te veel druk op die kinderen.

Het is nog altijd leuk in het onderwijs, maar er wordt wel jacht op gemaakt, en het is ook al aangeschoten. Wij zijn voor de maatschappij nog altijd goed verdienende zakkenvullers met veel vakantie. Maar je moet niet zoveel klagen, dat is slecht voor de sfeer op school. En wat helemaal niet kan, dat is de kinderen voor je karretje spannen. Ze mogen wel weten waar het om gaat, maar de kinderen hebben niks te maken met de problemen de meester over zijn salaris heeft met de minister. De school kan zichzelf boven water houden als alle betrokken mensen er hun schouders onder zetten: het team, de ouders, het schoolbestuur. Tot nu toe hebben wij verdedigers die gratis komen als een van de leerkrachten ziek is. We hebben ook wel een klein potje voor onvoorziene gevallen. Of we dat kunnen volhouden betwiftel ik trouwens. Gelukkig is er een groep enthousiaste ouders die het voortouw nemen...”

sante brun

Dr. J. Best stuurt professoren met de trein naar hun klanten

De 'vrienden' bepalen het programma en maken uit welk beleid er gevoerd wordt. De studie-drie faculteiten: bedrijfs-, cultuur- en levenswetenschappen, waaronder medicijnen en biologie. Er komt gratis onderwijs en het onderzoek is totaal vrij. Trots zegt de voorzitter van het college van bestuur: „We benoemen 25 hoogleraren, echte 'powerfiguren', bekwame mensen die internationaal bekend zijn. Die laten we praten over hun hobby's. En dat worden dus kwaliteitscolleges. Daar moeten wij het van hebben en zo bereiken we van zelf weer het niveau van vóór 1965. Daar gaat het om. Onze docenten hebben allemaal in het veld gewerkt. Daarop zijn ze geselecteerd en op het onderzoek dat ze gedaan hebben. Die mensen komen met gedegen verhalen,” weet Best.

Keien

De hoogleraren staan straks te dringen op de stoep om mee te mogen doen „omdat ze de garantiekruigen dat er nog vierentwintig

tig keien meedoen. Ieder mens is gevoelig voor eh... eerbewijs,” constateert Best. Hij wil zijn docenten vooral werven uit de groep hoogleraren die met emeritaat is gegaan zonder dat ze willen. „Die mensen moeten weg als ze 65 zijn, terwijl ze dolgraag nog een jaar of vijf door hadden willen gaan.”

Belangstelling is er genoeg. Best kent geen twijfel: „Kijk maar naar 'Het goud der Thraciërs'. Die tentoonstelling heeft 215.000 bezoekers getrokken. 215.000,” herhaalt hij nog eens. „Het is ongelooflijk hoe geïnteresseerd de mensen waren; er is een ontzettende behoefte aan informatie.” Best bestrijdt dat de belangstelling voor de tentoonstelling die hij organiseerde een strovuur was. „Ik heb een jaar lang rondgereisd om spreekbeurten te houden voor middelbare scholen, het personeel van redereien, vrouwenorganisaties enzovoort.”

Drie studies

In 1966 voltooide Jan Best zijn

studie klassieke talen met oude geschiedenis en klassieke archeologie. Juist op tijd, want daarna kwam er de klaid in, herinnert hij zich. In bloemrijke bewoordingen en met wijdsse armgebaren schetst hij wat er volgens hem mis ging en wat er nu moet gebeuren.

„In de jaren vijftig en zestig werd er zuinig aan gedaan. Dat was een periode van opbouw na de oorlog. Maar rond '65 begon de financiële 'boom'. De universiteiten kregen veel meer geld. Het instituut groeide en er werden in de wilde weg hoogleraren benoemd. Puur omdat er teveel geld was,” benadrukt Best.

„Kijk, iemand die op die manier hoogleraar geworden is, houdt het best een poosje vol. Een lullig verhaal afstellen voor eerste en tweedejaars studenten, dat lukt nog wel. Die weten toch nog van niets. Maar een goed onderzoek opzetten is al heel wat anders natuurlijk!”

„Bij iedere incompetente professor werden één of twee prima medewerkers benoemd 'om de zaak een beetje in de gaten te

houden.’ Best meent het serieus: „Ik ben zelf ook zo benoemd en met mij een hele generatie medewerkers.”

Peil keldert

Met het vertrek van de oudwetse hoogleraren, keldert het peil van onderwijs en onderzoek aan de universiteiten. „De mensen die twintig jaar geleden ten onrechte benoemd zijn, moeten nu de tent zelfstandig runnen. Dat kunnen ze niet. Het falen van toen, komt nu pijnlijk aan het licht. De 130 miljoen gulden die de minister Deetman op de universiteiten bezuinigt, doet wat dat betreft weinig schade,” meent Best. „De minister bezuinigt waar dat kan. Hij krijgt toch geen tegengespel. De docenten zijn niet weerbaar, ze weten niet eens waarom ze zelf elk jaar die 90.000 ballen per jaar krijgen.”

Het zit hem dwars dat de universiteiten zoveel geld kosten en relatief weinig vruchten afwerpen. Zijn baas, oud-minister van onderwijs Van Kemenade, ontvangt als voorzitter van het college

ge van bestuur van de universiteit van Amsterdam 260.000 gulden per jaar en heeft daarnaast de beschikking over een auto met chauffeur. „Wat hij doet, doe ik in mijn vrije tijd voor niks en de andere negen bestuursleden van de RUN werken ook voor niets.”

Lachertje

Ondanks zijn kritiek is Best zelf nog steeds aan de Universiteit van Amsterdam, wetenschapsleerling gezien een lachertje” verbonden als docent. Maar ook een idealist moet zijn brood verdienen: „Ik doe onderzoek, ik voldoe aan de norm. Ik publiceer twee keer zoveel als vereist en zorg dat mijn formulieren op tijd ingeleverd zijn. Ja, je moet je nou eenmaal aan de regels houden,” grinnikt hij bitter.

De reizende universiteit is niet bedoeld voor luie studenten. Best mikt vooral op mensen die al een opleiding achter de rug hebben en bijvoorbeeld een goede onderzoekspolitiek willen.

Dat betekent dat de gemiddelde student een baan heeft naast zijn studie. „Kan heel goed, heb ik zelf ook altijd gedaan,” stelt Best. De RUN is dan ook niet bedoeld voor achttienjarige die net hun vwo-diploma gehaald hebben. Hoewel het echte talent dat in het reguliere systeem stukloopt, natuurlijk van harte welkom is. „Maar de echte slimme studenten halen in een jaar of vier wat diplomaatjes en komen dan naar ons. Wie wil promoveren hoeft dat niet voor niks te doen. Wij sturen ze gewoon naar Amerika. De particuliere universiteiten daar zijn de beste in de wereld.” Best trekt even de historische lijn: „In het oude Athene waren de universiteiten ook de beste. Dat heeft te maken met geld en macht.”

Erkenning

De RUN streeft niet naar officiële erkenning. Wie officiële diploma's wil, wordt doorverwezen naar de Open Universiteit. In het begin verzorgd de reizende universiteit voornamelijk vakken die aan de officiële universiteiten niet gegeven worden. „De enige manier om een poot aan de grond te krijgen.” Later kan het aanbod uitgebreid worden. „Als wij allerlei onderscheidingen in de wacht slepen, houden wij de andere universiteiten een spiegel voor,” verkneukelt Best zich nu al. Dan komt er ook meer empoel voor docenten. Maar rijk zullen ze er niet van worden: de RUN werkt uit principe tegen kostprijen. En wee de docent die de aandacht niet kan vasthouden: voor hem is er bij de RUN geen toekomst. „We nemen niemand in dienst. We werken alleen met free-lancers en wie geen publiek trekt, maakt zichzelf overbodig.”

Best zal niet de eerste zijn die ermee dat reden uitvlucht. Hij weet zijn boodschap over te brengen, is enthousiast en is ervan overtuigd dat de plannen over vijf jaar verwezenlijkt zijn. Hoewel, aan het eind van het gesprek vraagt op bezorgd: „Wat denkt u ervan, zou het lukken?”

Belangstellenden kunnen zich melden op het kantoor van de RUN. Van den Berghlaan 285, 2132 AH Hoofddorp. Tel: 02503-30173.

theo haerkens

De universiteiten in Nederland zijn verloederd. Er wordt nauwelijks meer wetenschap bedreven. Dr. J. G. P. Best, docent aan de Universiteit van Amsterdam en kenner van de Thraciërs en hun cultuur, heeft jaren tegen de bierkaai gevochten. Daar is hij mee gestopt om zich te storten op de oprichting van de Reizende Universiteit Nederland. Het tij keert: er mag weer gewerkt worden en Best biedt daartoe de mogelijkheid.

„Er heerst aan de universiteiten geen onderzoeksklimaat meer. Ik ben er al vijftien jaar bezig en ik zeg dit zonder spijt. Ik constateer het alleen maar.” Toch wil dr. J. Best het daar niet bij laten. Er moet iets gebeuren om onderwijs en onderzoek aan de universiteit te redden, vindt hij. Daarom richtte hij met een aantal geestesverwanten de Reizende Universiteit Nederland (RUN) op, een volledig particuliere universiteit zonder invloed of geld van de overheid.

Het principe is eenvoudig: mensen hebben ergens belangstelling voor en nodigen de Reizende Universiteit uit over dat onderzoek een lezing of een cursus te verzorgen. De docent pakt zijn koffertje en stap in de trein. De kosten: 250 gulden en een onkostenvergoeding. „Reken maar eens uit wat je per man kwijt bent als er 50 mensen in de zaal zitten,” daagt Best uit. Zo wil hij de RUN bekendheid bezorgen. De revolutie begint in Groningen, Friesland en Drenthe. „Die kunnen wel wat extra aandacht gebruiken, van deze regering krijgen ze het niet.”

Drie faculteiten

De echte studie komt daarna onder het motto 'U vraagt en wij draaien'. Voor donateurs, vrienden van de RUN zijn de colleges gratis. De eerste professor stapte nog dit jaar op de trein, maar wie een volledig studieprogramma wil doorlopen, moet ook zelf op reis om zijn professor te bezoeken.

ONDERWIJS & OPLEIDING

POSTADRES:
AFDELING L.T.O.
Kerkveldsweg west 25b
6101 HP Echt
Tel.: 04754 - 1957

AFDELING H.N.O.
Julianastraat 5
6101 HH Echt
Tel.: 04754 - 1689

R.K. Scholengemeenschap
CELE COLICK

SCHOOL VOOR LAGER BEROEPSONDERWIJS
Voor jongens en meisjes: cursusduur 4 jaar.
(L.T.O. - L.H.N.O. - I.H.N.O.)

AFSTUDEERRICHTINGEN:

1. BOUWTECHNIEK	5. MECHANISCHE TECHNIEKEN
2. VERZORGENDE BEROEPEN	6. KANTOORPRAKTIJK
3. ELEKTROTECHNIEK	7. MOTORVOERTUIGEN TECHNIEK
4. TEXTIELE WERKVORMEN	8. VRIJE AFSTUDEERRICHTING

De Stedelijke PABO Maastricht Academie voor Hoger Pedagogisch Onderwijs

leidt op voor de functie van leraar m/v Basisonderwijs. Tot deze academie kunen worden toegelaten bezitters van het diploma HAVO of van een diploma middelbaar beroepsonderwijs.

Personen die niet aan één van de hiervoor genoemde toelatingseisen voldoen, maar 21 jaar of ouder zijn, kunnen, na een toelatingsonderzoek te hebben afgelegd, ook als student worden ingeschreven.

De Stedelijke Pabo Maastricht zal met ingang van 1 augustus a.s. behoren tot de Hogeschool Maastricht. In die hogeschool zullen ook zijn opgenomen het Conservatorium voor Muziek, de Toneelacademie, de Stadsacademie voor Toegepaste kunsten, de Academie van Bouwkunst, de HBO-J en het Bibliotheek en Documentatie Instituut.

Aanmelding voor het cursusjaar 1987-1988

Telefonisch: 043-212370.

Schriftelijk:
Administratie Stedelijke PABO Maastricht
Grote Gracht 90/92
6211 SZ Maastricht

Kath. scholengemeenschap „De Aldenhof” Hoensbroek

School voor beroepsonderwijs
LHNO - LTO - IBO

Mgr. Nolensstraat 58. Telefoon: (045) 215277

Dependance: Zandstraat 12. Telefoon: (045) 211010

Aanmelding nieuwe leerlingen

(jongens en meisjes)

schooljaar 1987 / 1988

Onze school heeft de volgende studierichtingen:

MOTORVOERTUIGENTECHNIEK
MECHANISCHE TECHNIEK
BOUWTECHNIEK
ELEKTROTECHNIEK
KANTOOR
VERKOOP
VERZORGING
TEXTIEL

Wij hebben de mogelijkheid om leerlingen die meer begeleid moeten worden, te plaatsen in kleinere klassen waar ze een meer individuele aanpak krijgen.

Na een tweejarige onderbouw moet de leerling een keus maken uit bovengenoemde afdelingen en in die vakrichting een tweejarige bovenbouw volgen.

Er wordt les gegeven op 4 niveaus:

A-niveau: voor de overwegend praktisch ingestelde leerlingen
B-niveau: voor de praktisch-theoretisch ingestelde leerlingen
C/D-niveau: MAVO-niveau voor de overwegend theoretisch ingestelde leerlingen met bijv. de mogelijkheid voor vervolgonderwijs

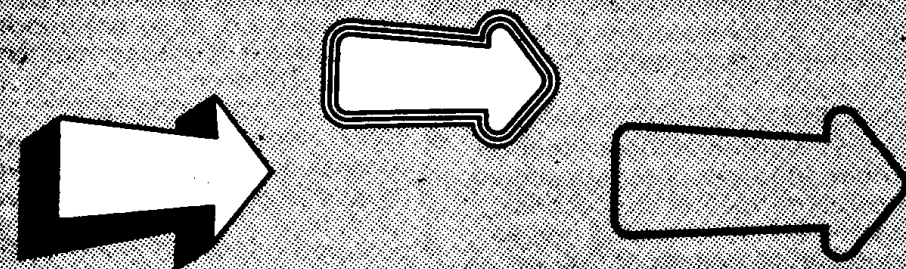
Plaatsing in een hoger leerjaar is mogelijk, afhankelijk van de genoten vooropleiding.

Aanmelden voor 1 april 1987

Aanmelding via de directeur/directrice van de basisschool of persoonlijk aan een der beide scholen.

J.J. Gijsen - directeur

Naar het voortgezet onderwijs

bernardinuscollege

akerstraat 95, heerlen, 740150

- informatie-avonden voor mavo, atheneum/havo en gymnasium op dinsdag 10 maart en woensdag 11 maart om 20.00 uur op het bernardinuscollege.
- open dag: zaterdag 28 maart, rondleiding om 11.00 en 13.30 uur.

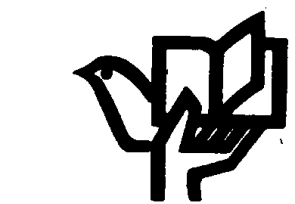
MAVO MOLENBERG

akerstraat 95, heerlen, 740150/415872

john f. kennedylaan 10, heerlen, 711664

informatie-avond voor ouders en leerlingen van atheneum, havo én mavo: donderdag 12 en dinsdag 17 maart, beide om 19.30 uur, op sintermeerten.

M.A.V.O. "ST. CLARA"
heerlen 716604

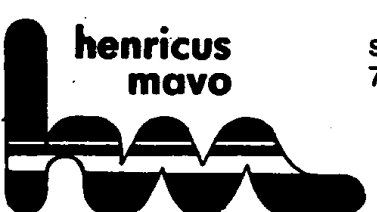
akerstraat 117, 713952

- informatieavond heeft reeds plaatsgevonden.
- open avond op maandag 23 maart van 19.00 tot 22.00 uur. Inleiding door de (con)rector om 19.00 en om 20.30 uur.

klompstraat 30, heerlen, 712045

- open dag: heeft reeds op 31 januari plaatsgevonden.
- informatie-avond: maandag 16 maart 20.00 uur, voor alle belangstellenden (ook MAVO-instroom naar 4 HAVO).

schimmelpenninckstraat 2, heerlen, 721913

- open dag op zaterdag 21 maart van 10.00 tot 12.00 uur.

ST. VINCENTIUS & PAULO

adenauerlaan 21, heerlen, 213266

- informatie-avond op dinsdag 17 maart, aanvangstijd: 19.30 uur.

THEORIE- EN PRAKTIJK-AVONDOPLEIDINGEN MET DIPLOMA BASIS ELEKTRONICA

Tevens speciale cursus voor beginners

Start binnenkort te Heerlen en Eindhoven

Speciale regeling voor continuïduitskurstisten

Studi tempo 1 les per week van 19 tot 22 uur. De volgende specialisatie-opleidingen zijn mogelijk:

Radio-TV-KTV- en video-service

Het meten en repareren aan radio-, T.V., KTV en video-apparaatuur

Industriële besturings-elektronica

Regelbare aandrijvingen. P.L.C.'s vermogens elektr. en moderne besturingstechnieken

Inlichtingen en prospectus:
Laan van Hovell tot Westerflinter 13, 6411 EW Heerlen
Tel. 045-712281 455948

Conservatorium Maastricht

'Directeur: Hans Besselink

Adjunkt-directeuren: Harry Custers - Anton Kersjes - Loek Neelings

Praktijkgerichte beroepsopleidingen voor:

UITVOEREND MUSICUS

instrumentaal/vokaal
koor-, orkest- en hafa-directie
studiedifferentiatie lichte muziek (jazz)

DOCERENDE OPLEIDINGEN

instrumentaal/vokaal
studiedifferentiatie lichte muziek (jazz)
theorie der muziek
schoolmuziek en algemene muzikale vorming

PRAKTIJKDIPLOMA

kath. kerkmuziek orgel en koordirectie
koor- en hafa-directie

MUZIEKDRAMATISCHE OPLEIDING

opera

OVERIGE OPLEIDINGEN

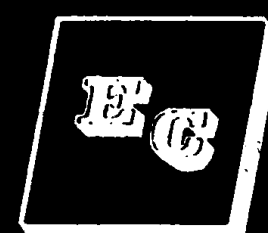
compositie, kamermusiek en begeleiden,
specialisatie in diverse bij-instrumenten

Aan het conservatorium is een
vooropleidingscursus verbonden.

De lessen vinden individueel, in groepsverband en in ensembles plaats. Middels oefenpraktijk en stage in en buiten het instituut wordt de student bekend gemaakt met het latere werkveld. De toelatingstesten zijn in mei en juni - schriftelijke aanmelding voor 1 april as.

Een brochure met gedetailleerde informatie over alle opleidingen, met o.a. een lijst van alle hoofdvakdocenten en een aanmeldingsformulier, wordt op verzoek toegestuurd.

Adres: Administratie
Conservatorium, Bonnevanten 15,
6211 KL Maastricht - tel.
043-293103.

Eijkhagen college

'n Begrip!

OPEN DAG

morgen van 14.30 tot 16.30 uur

Eijkhagenlaan 31
Schaesberg

MTS-MAASTRICHT

MAASTRICHT, BEMELERWEG 1, TELEFOON 043-622541

De MTS-Maastricht biedt u de volgende keuzemogelijkheden:

BOUWKUNDE

Een gedegen basisopleiding voor functies bij een architectenbureau of in de uitvoerende sector bij de aannemer, als uitvoerder, werkvoorbereider, alsmede in overheidsdienst.

ELEKTROTECHNIEK met aparte studierichtingen: ENERGIETECHNIEK ELEKTRONIKA

Een ruime opleiding in de sterkstroomtechniek of de elektronika met plaatsingsmogelijkheden in de uitvoerende en tekenkamersector.

WERKTUIGBOUWKUNDE

Een brede basisopleiding voor functies als tekenaar-konstruenteur, werkvoorbereider, kalkulator, bedrijfsassistent, o.d. ... de machine- en staalbouwkunde.

Aanmelding van leerlingen voor 1 maart a.s. Vooropleiding MAVO, HAVO (3 klassen) of LTS

Mogelijkheden tot voortzetting van de studie aan de HTS, de lerarenopleiding, specialisatiecursussen e.d.
Voor bezitters van een HAVO-diploma (met wis- en natuurkunde) is een verkorte opleiding mogelijk. Nadere inlichtingen op school.

Op verzoek wordt u gaarne een brochure met aanmeldingsformulier toegezonden. Telefoon 043-622541.

**„MEISJES VAN NÚ
KIEZEN VOOR TECHNIEK”**

Hoeveel % van de afgestudeerde
dokumentalist, bibliothekarissen
en informatieverzorgers is
werkzoekend? *

1 %	juist	onjuist
7.5 %	juist	onjuist
15 %	juist	onjuist
40 %	juist	onjuist

Zo zien onze examens eruit. Even nieuw als de toelating is ons onderwijssysteem. Bij ons geen klassieke lessen meer, maar thematisch onderwijs in kleine groepen. Samen met jaargenoten werk je aan opdrachten en taken. De computerpraktika en praktijklessen doen een groot beroep op je zelfstandigheid.

Stages en eekursussen in binnen- en buitenland brengen je in direct contact met facetten van je latere beroep. In totaal studeer je 36 uur per week, waarvan ongeveer 30 op onze academie. Onze opleiding duurt 4 jaar. Na een propedeuse van 1 jaar volgt een hoofdphase in de jaren 2 t/m 4.

Waar werken nu de afgestudeerden? *

dokumentatiecentra en bibliotheken
in onderwijsinstellingen 21% ☒ juist ☐ onjuist

dokumentatie- en informatiecentra
van bedrijven, overheid en instellingen 44% ☒ juist ☐ onjuist

openbare bibliotheken, jeugdbiblio-
theken, muziekbibliotheken 35% ☒ juist ☐ onjuist

**Bibliotheek- en
Documentatie
Academie**

Leyenbroekeryweg 113a, 6132 CD Sittard, telefoon 04490-17851

O ja, voorjaar 1988 verhuizen we naar Grote Gracht 92, Maastricht

* onderzoek SBDA voorjaar 1986

Wie op deze tijden verhinderd is kan met
de scholen contact opnemen om een
andere afspraak te maken.

Nederland kent vrijheid van onderwijs, verankerd in de Grondwet. Ondanks die vrijheid is de keuze in Limburg beperkt. Bovendien sturen ouders sturen hun kinderen in de regel naar de dichtstbijzijnde school. Toch verandert dat langzaam. Alternatieve onderwijsvormen als Montessori-scholen, Vrije Scholen en Jenaplan-onderwijs zijn naast openbare scholen steeds meer in trek. Totnogtoe is het doorgaans een zeer bewuste keuze van ouders, hun kinderen naar deze scholen sturen. Hun aantal groeit gestaag. Meer informatie over drie 'alternatieve' vormen van (basis)scholen vindt u op deze pagina.

Montessorischool: kind ontwikkelt zichzelf

Het Montessori-onderwijs gaat uit van de gedachte dat een kind zichzelf ontwikkelt. Kenmerkend voor dit onderwijs is o.a.:

• het speciale lesmateriaal: blokken, materiaal om kleuren en gewichten te onderscheiden, materiaal om letters te leren of breken bij het rekenen.

• geen jaarklassen maar een onder-, midden- en bovenbouw; zittenblijven is er niet bij. De onderbouw is voor kinderen van 4 en 5 jaar, de middenbouw voor 6, 7, 8 en 9-jarigen en de bovenbouw voor kinderen van 9 tot en met 12 jaar. Jonge leerlingen zien waar

oudere mee bezig zijn. Dat stimuleert het leren.

• Kinderen kiezen 's morgens zelf wat ze gaan doen. Het kind werkt in zijn eigen tempo waardoor het nooit sneller moet dan het kan of moet wachten op anderen.

Montessorischolen in Limburg zijn er in Maastricht en Roermond. In Weert en Venlo is men thans bezig met de oprichting. De Montessori-basischool in Roermond bestaat drie jaar. De oprichting ging niet van een leien dakje. Het heeft vijf jaar geduurd. Veel tegenslagen moesten verwerkt worden. „Toen de gemeente op

een gegeven moment niet anders meer kon zei de verantwoordelijke wethouder tegen ons: helaas moeten we jullie medewerking verlenen”, zegt Rietje van Elburg. Zij is de oprichtster.

„In maart '81 begonnen we met vier kleuters. Thans bezoeken 68 kinderen de school. Nu is de relatie met de gemeente dan ook prima hoor. Ik denk dat ze ons erkennen omdat we al met een zoveel leerlingen hebben gekregen”.

Niet katholiek

Direkteur Frits Hoff vult haar

Wij denken dat wij kinderen zelfstandiger leren worden.

aan: „We zijn natuurlijk een 'gevaar' voor de andere scholen. De kinderen die naar ons komen waren anders naar gewone scholen gegaan. Maar de gemeente moet het hele onderwijs behartigen. De geweldige toeloop op de openbare school De Brink heeft aangetoond dat Roermond duidelijk behoefte heeft aan niet-katholiek onderwijs. In De Brink zitten nu al meer dan 500 leerlingen. Eigenlijk had er al lang een tweede openbare school in Roermond moeten zijn.”

Montessori-onderwijs heeft hetzelfde doel als andere basisscholen. De kinderen kunnen

erna kiezen tussen lager beroepsonderwijs tot gymnasium.

Ouders betalen jaarlijks een bijdrage van gemiddeld 60 gulden, afhankelijk van het inkomen. „Als mensen niet kunnen betalen dan is er een regeling te treffen. Onze kinderen komen uit alle lagen van de bevolking”, zegt Hoff.

„Wij denken dat kinderen hier zelfstandiger leren worden. Wij geven het er in niet in maar begeleiden de kinderen. Voor een onderwijzer is dat in het begin vermoeiender. Later niet meer. Eerder gemakkelijker omdat

elk kind op zijn eigen niveau werkt.

Maria Montessori

De school ontleent haar naam aan Maria Montessori. Een Italiaanse die in 1870 werd geboren. Zij studeerde in Rome medicijnen als eerste vrouwelijke student in Italië en specialiseerde zich later in psychiatrie. Door haar werk met zwakzinnige kinderen kwam zij tot de overtuiging dat deze meer pedagogische dan medische zorg nodig hadden. Ze bestudeerde het werk van de Franse arts en onderwijzer E. Séguin, wiens

onderwijsmethode zij verder vorm gaf en in Italië toepaste. Getroffen door de gunstige resultaten ging zij haar bevindingen ook toepassen op het onderwijs voor normale kinderen. In 1936 vluchtte ze voor het fascistische Italië naar Nederland. Ze vestigde zich in Laren (NH) en richtte daar een school op. In '39 gaat ze naar India. Daar krijgen haar gedachten over onderwijs definitief vorm. Na de Tweede Wereldoorlog vestigde zij zich in Amsterdam. Op 82-jarige leeftijd overleed zij te Noordwijk.

egbert hansen

Twan Brouns geflankeerd door Myrthe en Rebecca.

Jenaplan neemt je kind serieus

Jenaplan is een schoolstelsel dat door professor Peter Petersen sinds 1924 in de Duitse stad Jena (thans DDR) werd ontwikkeld.

Het was een reactie op de Eerste Wereldoorlog. Men wilde humaner onderwijs. Dat zegt Twan Brouns in Schaesberg. Hij is leraar aan de Kerkraadsche school De Vierring; één van de zes Jenaplanscholen in Zuid- en Midden-Limburg. Nederland telt nu totaal 200 scholen die werken volgens het plan van professor Petersen. Die van Kerkrade al 12 jaar.

De andere Jenaplanscholen zijn De Boschpoort in Maastricht, Elkerlyc in Elsloo, De Kring in Landgraaf, De Klink in Grathem en de Jenaplan-school te Sittard. Enkele van deze scholen zijn tevens openbare scholen.

Kenmerkend voor het Jenaplan is onder andere:

• de vier elementen: praten, spelen, werken en vieren. Die krijgen gelijkelijk gestalte in het zogenaamd ritmisch weekplan. „Dat zijn elementen die eigen zijn aan het leven. Onze school wil daarin een verlengstuk zijn,” verduidelijkt Brouns.

• er zijn drie stamgroepen: de kleuterbouw (4 tot 6 jaar), de onderbouw (6-9 jaar) en de bovenbouw (9 tot 12 jaar). Uit elke stamgroep vloeit elk jaar een derde deel af (de oudsten) en komt er een derde deel bij.

• binnen de stamgroep functioneren tafelgroepen:

jes van plus minus vier kinderen van verschillende leeftijd die aan dezelfde tafel werken.

• omdat er in de school niet alleen gewerkt wordt, maar ook geleefd, is de inrichting van de lokalen meer die van een woonkamer dan van een leerzaal.

• Er zijn geen zittenblijvers; elk kind werkt op zijn eigen niveau binnen niveaucursussen.

• Kring, blokkur, keuzecursus, ontdekkend leren, als plaatsen en tijden waar gepaard, gewerkt, gevierd en gespeeld kan worden.

Regels

„Bij ons worden kinderen niet geleid maar begeleid. De leerling is geen wezen waar alleen maar informatie ingepompt moet worden. Er moet ruimte zijn voor persoonlijkheidsontwikkeling en totale mensvorming, aldus Brouns. „Veel mensen denken daarom dat we een heel vrije school zijn. Dat de kinderen er kunnen doen wat ze willen. Maar dat is niet waar. Ook wij hebben regels en structuren. Daarbinnen gaan we alleen heel anders om met de kinderen. We nemen ze serieus. We gaan soms door op hetgeen de kinderen zelf aandragen. Van de andere kant willen we de Jenaplan-gedachte niet ideologiseren. Wij leveren geen beter soort mensen af dan andere scholen,” aldus Brouns.

De Jenaplanschool noemt zichzelf vaak leef- en werkgemeenschap. De stem van de ouders weegt sterk mee. Leerkrachten gaan dan ook vaak op huisbezoek. Ouders krijgen geregeld een rapportage over de kinderen. Niet alleen over de leerstof maar ook over de kinderen zelf. Op veel Jenaplanscholen laat men de kinderen zichzelf mee beoordelen. De school geeft nooit cijfers.

Twan Brouns is te bereiken: 045-315615.

De Vrije School: kind is geen leeg vat

Wat is de Vrije School? Anders dan in het 'gewoon' basisonderwijs zijn in elk geval:

• de lestijden van 8.30 tot 13.00 uur. (kleuter- en lagere school, zo heten die op de Vrije School nog).

• In de bovenbouw gaan de kinderen ook 's zaterdagsmorgens naar school.

• vanaf de eerste klas 'lagere school' krijgen de kinderen Frans, Duits en Engels.

• radio, tv of bandrecorders zijn uit den boze op de lagere school.

• klassen met 30 of meer kinderen wordt helemaal niet als bezwaar ervaren.

• tekenen, muziek en handarbeid zijn net zo belangrijk als rekenen en taal.

• Er wordt niet in uren gewerkt, maar in perioden. Bijvoorbeeld drie weken taal, vier weken rekenen.

• De Vrije School geeft christelijk onderwijs, maar verbindt zich niet aan de rooms-katholieke kerk of welke godsdienst dan ook.

Ies Gerlag, kleuteronderwijs aan de Vrije School in Roermond over de praktijk: „Een kind is geen leeg vat waar je maar allerlei informatie in kunt stoppen. Het is griezelig dat de kleuterschool nu deel uit maakt van het basisonderwijs. Men zegt natuurlijk dat het alleen op papier zo is, maar je ziet op heel wat scholen al dat het in de kleuterschool niet meer blijft bij spelen alleen. Het is verkeerd om het intellect van het kind te vroeg aan te spreken.

Vrij

Ons is het er om te doen kinderen een stuk geborgenheid te geven. Dat ze echt vrij zijn. Als een kind blokken stapelt is het eigenlijk ook bezig met rekenen. Of als een kind een tentje maakt onder een tafel zal het roepen: ik zit onder de tafel, of op de tafel of ernaast. Dan

speelt het en is tegelijk met taal bezig.”

Vrije School-Onderwijzer Paul Adriaans vervolgt: „Pas in de derde, vierde klas is bij ons het breekpunt. Van het spelend opkomen naar een meer denkend proces. Leren is immers een verhardingsproces. Een baby is erg zacht en wordt langzaam een steeds vaster mens. Daarmee ontwikkelt zich ook het denken. Als je te vroeg begint verhardt zich te vroeg wat eigenlijk nog plastisch moet zijn. Je gebruikt anders krachten van een kind die er eigenlijk nog helemaal niet zijn. Bovendien moeten we ons realiseren dat het spelen van een 4-jarig kind uniek is.”

De Vrije School verzekert dat de kinderen aan het einde van de rit de leerstof net zo goed beheersen als in de andere scholen. „Ik denk dat die van ons meer diepgang hebben. De stof is niet alleen vanuit het intellect opgenomen,” zegt Paul Adriaans.

Na de lagere school (7 klassen) zijn de kinderen 13 jaar oud. Dan kunnen ze naar de bovenbouw. Pas na de bovenbouw, als de kinderen gemiddeld 17 jaar oud zijn, worden ze in één jaar tijd klaargestoomd voor een staatsexamen HAVO, MAVO of atheneum. Diverse HBO-opleidingen nemen echter al leerlingen aan op basis van een bovenbouw-getuigschrift van de Vrije School. Ook is het mogelijk om kinderen vanaf de zevende klas Vrije School naar het gewoon voortgezet onderwijs te sturen.

„Leerlingen van de Vrije School hebben een hele brede ervaringswereld, met zeer brede interesses. Ze hebben hun ogen goed de kost gegeven en kunnen misschien straks ook makkelijker kiezen wat ze willen. Ze leren creatief te zijn.

Leren ook met hun handen om te gaan. Ze zullen zich niet snel vervelen,” is zijn stellige overtuiging.

Vrije Scholen zijn in Limburg te vinden in Roermond, Maastricht en Venlo. De Vrije Schoolbeweging begon in 1919 in een sigarettenfabriek te Stuttgart, als school voor arbeiderskinderen. De directeur van de fabriek had de grondlegger van de antroposofie, Rudolf Steiner (1861-1925), gevraagd dit experiment pedagogische vorm en inhoud te geven. Het schooltype werd al snel in andere landen ingevoerd. De eerste scholen buiten Duitsland begonnen in 1923 in Londen en Den Haag. Thans zijn er 270 Vrije Scholen in Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Australië en Nieuw-Zeeland.

Poetsen

De Vrije School in Roermond bestaat inmiddels drie jaar en telt 96 kinderen uit heel Midden-Limburg en enkele uit Zuid-Limburg. Er zijn zes leerkrachten; vijf onderwijzers worden betaald door het rijk, de zesde met geld van ouderbijdragen (minimaal 25 gulden per maand, afhankelijk van het inkomen), de opbrengst van de jaarlijkse bazaar, schenkingen en van de jaarlijkse directeurstoelage van 9000 gulden. Verder spaart de school zoveel mogelijk geld. Ouders nemen bijvoorbeeld het poetsen van de school voor hun rekening. Dat scheelt jaarlijks 14 mille.

Een Vrije school bestaat uit een kleuter-, lager- en bovenbouw-onderwijs. Voor de kleuters zijn er twee klassen; de lagere school telt zeven en de bovenbouw vier klassen. Alleen Maastricht heeft een volledige Vrije School, dus inclusief bovenbouw (voor 13 tot 18-jarigen). Deze school beschikt zelfs sinds kort over een gloednieuw schoolgebouw.

egbert hansen

ONDERWIJS & OPLEIDING

CONSERVATORIUM

BONNEFANTEN 15 - 6211 KL Maastricht

Muziekleraar worden?

Dat kan!

De opleidingen **SCHOOLMUZIEK** en **ALGEMENE MUZIKALE VORMING** bereiden je voor op het geven van muzieklessen, m.n. in het algemeen en buitengewoon onderwijs: als leraar op het LBO, MAVO, HAVO, VWO, HBO, als begeleider (muziekconsulent) of vakleerkracht in het basisonderwijs en andere daarmee samenhangende beroepen (bijv. muziek in het soc. cultureel werk).

Daarom is er grote aandacht in het programma voor wat je nodig hebt als docent: onderwijskundige vorming, kunnen lesgeven. Dat betekent ook: ontwikkeling van je muzikale vaardigheden als: zingen, musizieren, bewegen, luisteren.

Speciale aandacht voor de ervaring met muziek van jongeren, dramatische expressie, informatica en keyboards enz. Uitgebreide stage in de praktijk.

Speciale tijden opleiding

Naast de dagopleiding bestaat er bij ons ook een speciale tijden opleiding schoolmuziek en algemene muzikale vorming. Deze is bedoeld voor hen die niet in de gelegenheid zijn overdag een opleiding te volgen, maar bijv. wel later op de dag en op zaterdag.

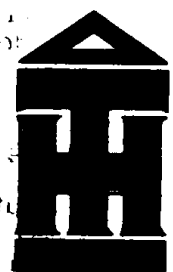
Gedacht wordt hierbij aan onderwijsgevers en musici die een bevoegdheid willen behalen, zich willen specialiseren of zich willen herscholen, en aan mensen die uit pure belangstelling voor muziek zich middels deze studie breed en diepgaand hierop zouden willen oriënteren.

De duur van deze cursus is afhankelijk van het ingangsniveau van de deelnemers.

Voor inlichtingen over de dagopleiding en de speciale tijden opleiding kunt u contact opnemen met ad.-dr. Loek Neeling, tel. 043-293104.

Op aanvraag word je een uitgebreide brochure toegezonden.

201819

OPLEIDINGSINSTITUUT

„DE THERMEN“

Raadhuysplein 15 Heerlen
Telefoon: 045-713717

Begin september starten de volgende cursussen:

- Directie secretaresse
- Medisch secretaresse
- Juridisch secretaresse
- Afdelings secretaresse
- Informatrice/receptioniste
- Medewerkster uitgaand reisverkeer en toerisme
- Receptioniste

Donderdag 26 maart a.s.

OPENDAG

van 14.00 tot 17.00 uur

Informatie en aanmelding:
Raadhuisplein 15, Heerlen.
Telefoon: 045-713717

202022

Stichting Katholiek Onderwijs Limbricht

De stichting heeft tot doel de bevordering van het katholiek basisonderwijs ten behoeve van de in Sittard gelegen kerkdorpen Einighausen, Guttecoven en Limbricht.

In verband met de pensionering van de huidige directeur van de basisschool te Guttecoven, ontstaat voor het schooljaar 1987/1988 de vacature van

directeur m/v

Voor deze school bedraagt het aantal leerlingen ca. 150, het aantal reguliere formatieplaatsen ca. 6.

- Voor de invulling van de vacature zoekt het bestuur een dynamisch persoon die
- over een volledige bevoegdheid voor het basisonderwijs beschikt;
  - in staat is om vanuit een gedegen onderwijsvisie passende onderwijsvernieuwingen door te voeren;
  - ervaring heeft met een efficiënte en consciëntieuze afhandeling van beheerstaken;
  - ten behoeve van de interne en externe contacten over goede sociale vaardigheden beschikt;
  - organisatorische en leidinggevende kwaliteiten heeft;
  - de open, katholieke identiteit onderschrijft en uitdraagt.

Ervaring opgedaan als leerkracht en tevens als medewerk(st)er van een onderwijsbegeleidingsdienst of pedagogisch centrum, strekt tot aanbeveling.

Sollicitatieprocedure:

- u wordt verzocht binnen 14 dagen na verschijnen van deze oproep uw uitvoerige sollicitatie te richten aan de voorzitter van de selectiecommissie, postbus 5436 te 6130 PK Sittard;
- in de selectiecommissie zijn de teamleden van de school, de medezeggenschapsraad, de ouderraad en het bestuur vertegenwoordigd;
- een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de procedure;

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de voorzitter van het bestuur van de stichting, ir. P. Reintjens (tel. 04490-11263) of met de huidige directeur, de heer Th. Alberts (tel. 04490-51593).

202010

THW

HBO-opleiding voor leidinggevende, dienstverlenende en voorlichtende functies in bedrijven en instellingen

STUDIERICHTINGEN

- management
- voorlichting
- ouderenbeleid

- ruime beroepsmogelijkheden
- praktijkgericht onderwijs
- uitgebreid vakkenpakket
- variatie in lesvormen
- tien maanden stage
- brede oriëntatie

VOEDING & DIËTETIEK

HBO-opleiding voor paramedisch bevoegd diëtist in de gezondheidszorg en voedingsdeskundige op diverse terreinen.

KEUZEPROGRAMMA'S

- onderzoek
- management
- voorlichting
- voeding en diëtetiek
- voeding in ontwikkelingslanden

- gericht op de voeding van de mens
- hoor- en werkcolleges, practica, onderwijs in thema's
- twee stages van drie maanden

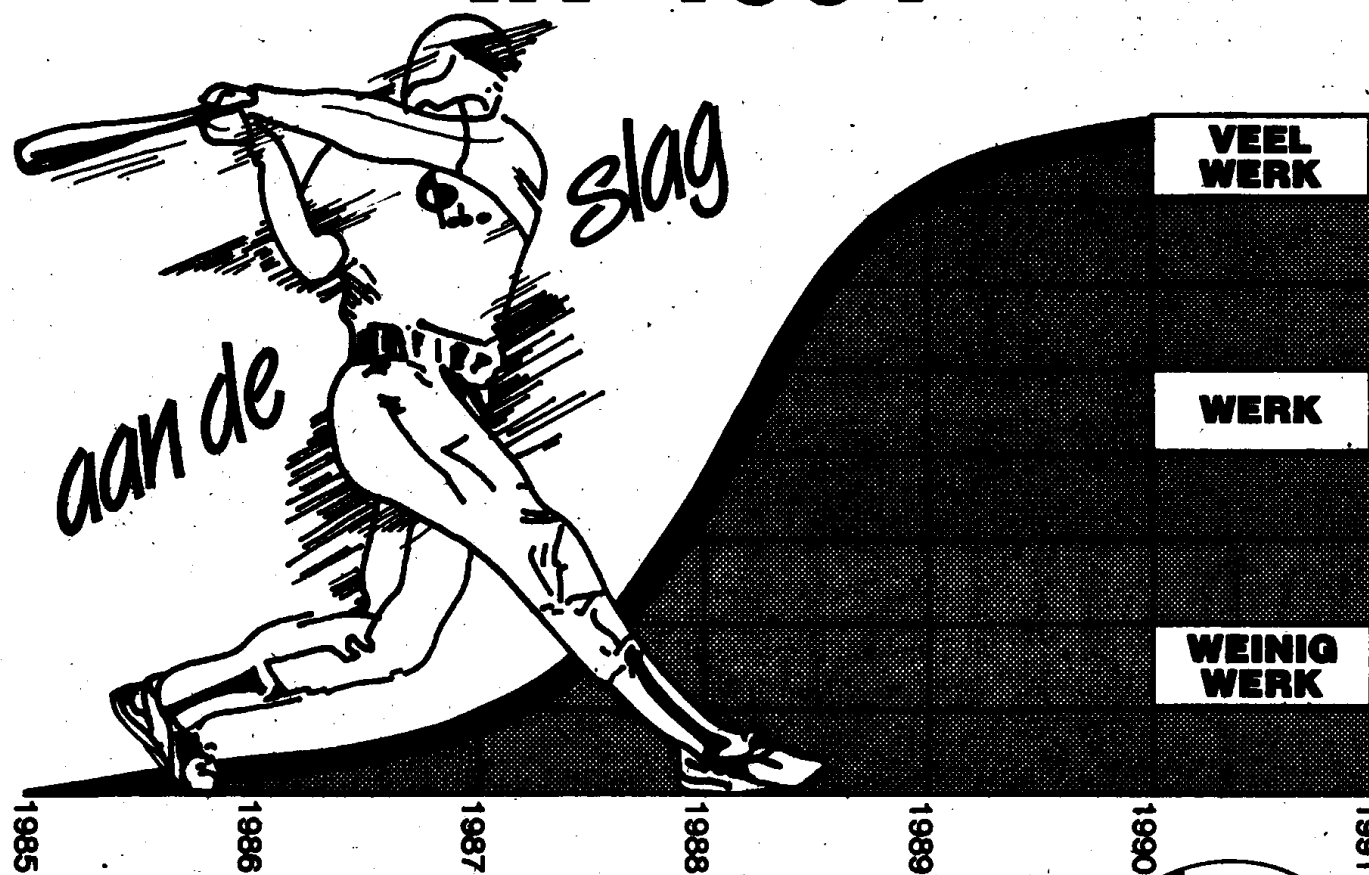
201798

HBO WACHTENDONCK

adres: 201798

MEESTERSCHAP IS VAKMANSCHAP ÓÓK IN 1991

Deze Pedagogische Akademie voor het BASISONDERWIJS leidt op voor leraar of lerare voor het basisonderwijs; de nieuwe school voor kinderen van 4 t/m 12 jaar

Aanmelden: zo speedig mogelijk.

Aanmeldingsformulieren kunt U aanvragen via onderstaande bon.
Telefonische inlichtingen: mevr. van Poppel, 04490-13843.

KATHOLIEKE
MIDDEN-LIMBURG
Burg. Geuljanslaan 16,
6041 NB Roermond
Tel.: 04750-16777

LERAREN-OPLEIDING BASISONDERWIJS PABO ROERMOND

Naam: _____
Straat: _____
Postcode: _____
Woonplaats: _____
Tel.: _____

- ☐ verzoekt toezending aanmeldingsformulier
- ☐ heeft interesse voor de INFO-dag
- ☐ verzoekt toezending informatiemateriaal
- ☐ komt naar de INFO-dag

In gefrankeerde envelop sturen naar:
**KATHOLIEKE PABO
MIDDEN-LIMBURG**
Burg. Geuljanslaan 16,
6041 NB Roermond
Tel.: 04750-16777

Kies 'n beroep op St. Joep

OPEN DAG

Hogeschool Katholieke Leergangen

DAGOPLEIDINGEN LERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS:
Nederlands, Engels, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde met informatica, natuurkunde met informatica, tekenen, handvaardigheid.

DAGOPLEIDING LERAAR BASISONDERWIJS: PABO

DEELTIJDOPLEIDINGEN MO:

Nederlands, Frans, Duits, Engels, geschiedenis, wiskunde met informatica, pedagogiek, theologie.

VRIJE STUDIERICHTINGEN.

Opleidingen op maat met als aandachtsvelden bij tekenen/handvaardigheid a.v.-vormgeving, produktvormgeving, publiciteitsvormgeving, moderepresentatie. Bij Nederlands/Engels/aardrijkskunde/geschiedenis o.a.: communicatie en voorlichting, politiek en bestuur. Bij wiskunde/natuurkunde toegepaste wiskunde en informatica/informatietechnologie.

ALGEMENE BEROEPENARIANT

bij de deeltijdopleidingen Duits, Frans, pedagogiek, wiskunde.

Informatie over alle opleidingen op de **Open Dag** op **19 maart (St. Joep)** van 10.00-16.00 uur in het hart van Sittard. Oude Markt 5.
Voor telefonische informatie: 04990-11066 of 19186.
Tevens op die dag doorlopend exposities en voorstellingen.

OPEN DAG 23 MEI 1987

JENNY SMEETS

Opleidingsinstituut voor
schoonheidsspecialisten
Pedicure Manicure

Leudefortse VAKOS school in Maastricht
Maastrichtseweg 12-14 Maastricht

Wil je een basisopleiding (van 12 jaar) voor:

- in beroep in de groene sector: natuur, plant, dier, en/of voor andere milieuberoepen beroepsopleidingen
  - beroepsopleiding (vanaf 16 jaar) voor: groenverzekening (hoveniers etc.)
  - beroepsopleiding voor: tuinbouw, landschapsgestaltung, bloemen, wijkvervoer, vervoer
- (Er is een algemeen voorbereidend jaar voor de beroepsopleiding met ontbrekende vooropleiding)

Dan is er voor jou de:

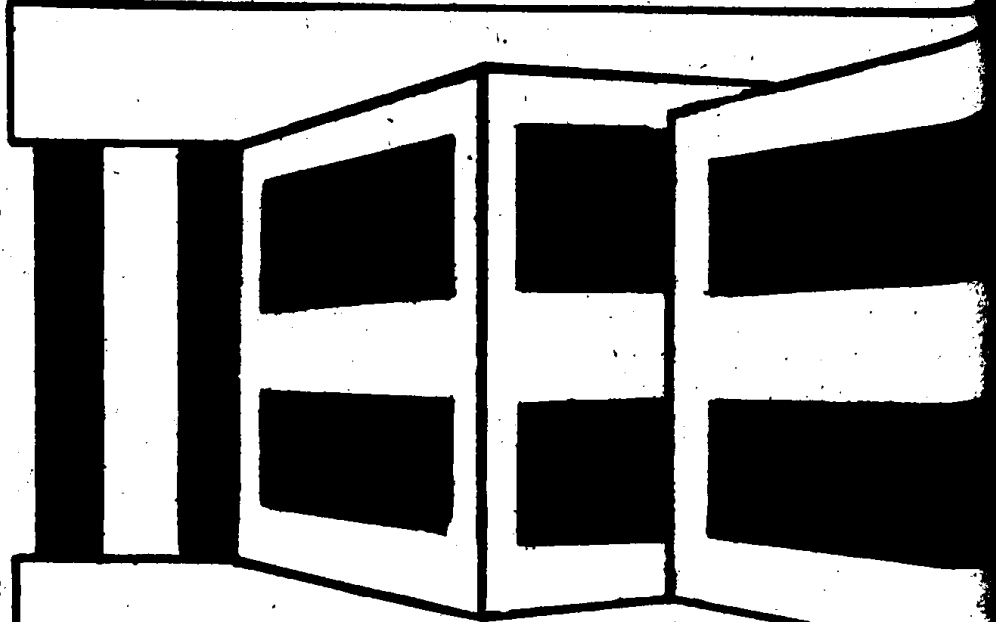
Biologische School Heerlen

Heerlen, 12, 6415 SS Heerlen. Telefoon: 045-721000

- een 4-jarige LBO-opleiding
  - breed onderwijsaanbod
  - A-, B-, C- en D-opleiding
  - veel praktijk
- Informatie? ... Bel en vraag naar de directeur of dhr. Heerlen: 045-721000

PROF. CORBENNHAGENCOLLEGE
voor M.E.A.O.

Mezenbroekerweg 5, 6412 VK
Heerlen,

tel. 045-721000

Klas 1	Algemeen en secretariael	LBO/Mavo
Klas 2	Bedr.-administratieve Bestuurlijke Commerciële Secretariaats-Vrije richting	Havo/VWO Havo/VWO Havo/VWO Havo/VWO
Klas 3	Eenjarige opleiding	VWO/soms Havo

Basisopleiding informatica, machineschrijven en tekstverwerking verplicht voor alle leerlingen van het eerste en tweede leerjaar.

Heb je interesse? Vraag dan onze informatieprospectus aan.
De aanmeldingstermijn voor nieuwe leerlingen sluit op 1 mei

Leerlingbegeleidsters en hun strijd tegen de normvervaging

'Wij moeten een sfeer kweken waarin je kunt overleven'

De gedachte dat LBO-leerlingen 'toch maar tuig zijn' moet eindelijk eens van de baan. Ook stoere LTS'ers hebben gevoel en daarom aandacht nodig. Juist omdat ze in een klimaat zitten, waarin dat van leerlingen niet verwacht wordt, hebben sommigen het extra moeilijk. Dat zeggen Margot Hofman en Emmy Kreykenbohm van, even diep ademhalen, de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Voortgezet Onderwijs Oostelijk Zuid-Limburg. „Project Leerlingbegeleiding,” zegt het tweetal liever. Margot Hofman is teamleider, Emmy Kreykenbohm coördinator van het team, dat werkzaam is op alle LBO-scholen in Oostelijk Zuid-Limburg.

„We moeten een sfeer scheppen om te overleven,” vat Margot Hofman in de werkkamer van de Kerkraadse LTS haar werk kernachtig samen. Vooral echtscheidingen en werkloosheid scoren hoog op de schaal van 'geestelijke schadelijke gebeurtenissen' bij leerlingen. De Stichting kwam in 1979 van de grond en sindsdien vervullen de leerlingbegeleidsters een onmisbare schakel tussen ouders en school en ouders en instanties als wijkcentra, Kinderbescherming, Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs, Geestelijke Gezondheidszorg en politie/juridische reclassering.

Financiering

Ondanks goede resultaten, waarover later meer, heeft het project leerlingbegeleiding nog steeds geen structurele financiering. Op dit moment steekt het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen geld in het leerlingbegeleidingswerk, maar daarna is de uitdrukkelijke voorwaarde verbonden dat het project getoetst en geëvalueerd wordt. In 1983 lag het project zelfs een tijd stil.

Het LBO-onderwijs (LTS, LHNO, LEO, LTO, LAS, LDS) onderkende, alhoewel nog in lichte mate, dat veel leraren sommige leerlingen niet aan konden. Lessen werden verstoord, leerlingen kwamen niet opdagen of althans later, de resultaten van sommigen waren vaak onnodig beneden de maat en lichte vormen van criminaliteit (kleine diefstallen) werden steeds gewoner. Eind jaren zeventig jaren

luide dan eindelijk de noodklok als gevolg van het veeleddig gedrag van sommige leerlingen, dat voortkwam uit ongemotiveerdheid.

Echtscheidingen

Maar waar kwam die ongemotiveerdheid dan opeens vandaan, is de vraag. Het antwoord heeft een sterk maatschappelijke achtergrond. In Limburg, en met name de Oostelijke Mijnstreek, geeft het aantal echtscheidingen vanaf die tijd een enorme toename te zien, er was sprake van een zogeheten 'inhaal-effect' ten opzichte van het westen. Gemiddeld staat op dit moment tegen elke vier huwelijken één scheiding, en deze verhouding valt in Brunssum en Landgraaf nog iets ongunstiger uit. Kerkraade steekt zelfs schril af met een scheiding op ruim twee huwelijken (in 1986 werden in Kerkraade 365 huwelijken gesloten, er werden er 165 ontbonden). Margot Hofman vertaalt de getallen treftef door te zeggen: „Ik durf tegenwoordig geen 'ouders' meer te schrijven boven een brief over leerlingen. Ik schrijf altijd 'vader, moeder of verzorger'.”

Daarnaast speelt de relatief hoge werkloosheidsgraad (60 procent van onze leerlingen hebben ouders die van een uitkering moeten rondkomen) een niet geringe rol. Het stijgend aantal echtscheidingen is daarmee voor een groot deel verklaard. Bij leerlingen ontstond de idee 'waarom studeren, wat maakt het uit, want mijn vader verdient ook niks'. Maar daarmee is nog niet alles gezegd, het zijn slechts de hoofddaders van de 'ziekte der ongemotiveerdheid'. Emmy Kreykenbohm: „De ouders met een uitkering of het minimumloon kunnen vaak de boeken niet eens betalen. Ze kunnen überhaupt moeilijk omgaan met de weinig financiële middelen, omdat ze dat niet gewend zijn. En wie geen boeken heeft gaat spijbelen, omdat hij zich schaamt. Daarnaast hebben leerlingen in het LBO toch het stigma dat ze nergens anders heen kunnen.”

Ook de docenten worden allerminst ontzien in de zoektocht naar oorzaken voor het vervlakend en veeleddig gedrag van leerlingen. „De meeste leraren komen uit de middenmilieus, de leerlingen uit de sociaal zwakkere milieus. Een belangrijk deel van de docenten kan zich moeilijk of niet inleven in de situatie van de leerling,” aldus Emmy Kreykenbohm, die verder constateert dat de intrede van (gewelddadige) video's en de invloed van de media het LBO-onderwijs weinig goed heeft gedaan. Bij de docenten is het bepaald geen onwil, wat de klok slaat: er zijn er zelfs die een cursus sociale vaardigheid hebben gevolgd of nog volgen.

Team

Hun medewerking en die van klasseraren, decanen, staf en directies is voor een goede leerlingbegeleiding een absoluut vereiste, zegt ze. Het probleem kan niet anders dan in teamverband worden aangepakt. Daar-

LTS-ers in Kerkraade in de kantine.

Margot Hofman (links) en Emmy Kreykenbohm: „Leerling niet met een overvalwaag en van de school weghalen.”

toe wonen de leerlingbegeleidsters de docentenvergaderingen bij, waar ook de problematiek aan de orde komt. De leerlingbegeleidsters moet ook het vertrouwen winnen van de leerlingen; dat gaat met eenvoudige middelen, ze lopen in de pauzes op de

gang en op het schoolplein („alleen al een opmerking van 'ben je er ook weer' kan wonderen doen”).

Om een verklaring te vinden voor slechte proefwerkresultaten krijgen leerlingen een lijst

met vragen over zichzelf. Of ze zich lichamelijk en geestelijk in orde voelden, of er motivatie was om het proefwerk te maken en ze de indruk hadden dat ze het aankonden. Margot Hofman: „Vaak zie je dat de leerlingen het antwoord op de vraag wel kennen, maar niet de vaardigheid hebben om zich concreet en helder uit te drukken. Zo iets werkt nervositeit in de hand.” Op zich allemaal kleine elementen, die uiteindelijk zelfs tot een suicide-poging kunnen leiden.

Margot Hofman kreeg sinds '79, in negen jaar tijd dus, te maken met vier pogingen tot zelfmoord, Emmy met drie. Extreme voorbeelden zijn er genoeg. Zo kwam een leerling consequent het eerste lesuur niet op school, omdat zijn moeder 's avonds een bijbaantje had om het gezinsinkomen enigszins op te vijzelen. De jongen beschikte echter niet over een huissleutel, zodat hij tot diep in de nacht over straat zwierf en 's morgens in zijn bed

bleef liggen. „Bij het oplossen van dergelijke problemen is het van essentieel belang een vertrouwensrelatie te creëren bij de leerling. We moeten een sfeer scheppen om te overleven,” zegt Margot. In Limburg komt een typisch provinciaal aspect daarbij om de hoek kijken. „Je moet het dialect kunnen spreken, de taal waarin de leerling en zijn thuisfront zich uitdrukken. Want wij gaan ook op bezoek bij de ouders, om de andere kant van het verhaal te horen. Uiteraard na overleg met de leerling. Het is me nog nooit gebeurd dat ik niet binnen werd gelaten door mensen.”

Crimineler

Drie onderzoekers op het gebied van school en criminaliteit aan de universiteit van Leiden stellen dat spijbelaars minder volgzzaam, agressiever, ontremder en meer uit op sensatie zijn. Verder 'stappen' ze vaker, roken frequenter en met het toenemen

van de spijbelfrequentie gaan ze zich ook criminel gedragen. In Nederland wordt het aantal leerlingen dat spijbelt geschat op 135.000; daarnaast zijn er nog 50.000 die de school niet of nauwelijks meer van binnen zien. „In het beeld van agressievelingen, die een zaak sneller met de vuist willen beslechten, omdat ze verbaal te kort komen, zit natuurlijk een kern van waarheid. Maar het moet niet overtrokken worden,” zegt Emmy Kreykenbohm.

Het drietal bollebozen uit Leiden concludeert dat de huidige school uitnodigt tot spijbelen. Onjuist, vindt Emmy. Een school waar de docenten samen met alle andere betrokkenen inclusief de leerlingbegeleidsters tussen de leerlingen staan, daar kan dat niet van gezegd worden. Het veelvuldig terugkerende beeld van Kerkraadse LTS-leerlingen die in het naburige winkelcentrum overlast veroorzaken, kan naar haar zeggen simpel verholpen worden. „Als de school de middagpauze inkort van een uur naar een half uur, is men overal van af.”

De politie speelt in deze een steeds voornamere rol. De manier waarop de politie een leerling benadert, die een strafbaar feit heeft gepleegd, blijkt sterk bepalend voor de reactie van die leerling. Emmy: „Kijk, het moet niet zo zijn, dat de politie met een overvalwagen naar de school komt voor verhoor van de leerling. Het kan ook anders. De leerlingbegeleidster kan ook met de leerling naar het politiebureau gaan.”

Bovendien lijkt het hoog tijd te worden dat het normbesef van een deel van de leerlingen wordt bijgespijkerd, want soms blijkt dat bijzonder vaag. „Diefstallen vindt een aantal doodnormaal. 'Het komt toch van de grote hoop. Alles zit in de winst verrekend. En trouwens, alles ligt uitgestald, het is toch zelfbediening,' zo redeneren ze gewoon,” zeggen beide begeleidsters.

Toch moeten deze leerlingen niet als verlorenen, zogeheten 'dropouts', worden bestempeld. „Just niet, zaak is in samenwerking met onder meer de politie dergelijke normvervaging wezenlijk aan te pakken en iets van dergelijke leerlingen te maken. Het aantal echte dropouts vertoont door het werk van de leerlingbegeleidsters een dalende lijn in de OM: zestien in het schooljaar '81-'82, twaalf in '82-'83 en zeven in '83-'84. In het schooljaar '84-'85 acht, in '85-'86 nog vijf. En, de leerling moet in zijn eigen taal (hiefst dialect) aangesproken worden. „Dus niet met als leerling, die men naar Welterhof had gestuurd en die toen bij terugkwam zei: „Ik begrijp niet wat ze zeggen.”

han gommeren

Veel ouders en leerlingen zijn in deze periode van het jaar op zoek naar een vervolgschool. Dat kan bijvoorbeeld een school voor voortgezet onderwijs zijn na de basis-school, maar ook scholen voor kort-, middelbaar-, hoger, beroepsonderwijs, opleidingen leerlingwezen als zoon- of dochter-lief momenteel in het LBO, MAVO, HAVO of VWO zitten.

Wij spraken met dekaan W. Cals aan de Scholengemeenschap Koningin Juliana MAVO/LBO, tevens sectiebestuurslid Nederlandse Vereniging van Schooldekanen.

• Hoe kom je aan de broodnodige informatie?

Scholen organiseren daarvoor open dagen, info-dagen, doe-dagen etc. Op alle mogelijke manieren probeert de school zich van zijn beste kant te laten zien. Voor de ouders is het echter zaak om die school te vinden waar hun kind zich straks thuisvoelt, waar het zich zo volledig mogelijk kan ontwikkelen.

• Hoe kun je als ouder nu daar een vinger tussen krijgen?

Er zijn immers zoveel verschillende scholen. Deze verschillen liggen bijvoorbeeld in het feit dat er scholen zijn die vooral het accent leggen op het leveren van prestaties, terwijl andere scholen daarnaast toch oog proberen te hebben voor het welzijn van de leerlingen (bv. het voorkomen of verminderen van faalangst, het bevorderen, aankneden van zelfvertrouwen). Hier legt men het accent op: je dient zelfstandig te zijn en daar biedt men een stevig brok begeleiding aan. De ene school is qua leerlingenaantal erg groot, komt naar de leerlingen toe op een heel andere manier, de andere school is het kleine, gezellige schoolje waar iedereen iedereen kent. Er zijn scholen die duidelijk voor een bepaalde werkwijze hebben gekozen bv. individueel gericht, gericht op gedifferentieerd lesgeven, het uitstellen van keuzes. Zonder met betrekking tot het voornoemde waardeoordelen uit te spreken, zijn dit overwegingen die een belangrijke rol bij je schoolkeuze spelen. Wat een goede

OPEN DAGEN... hoe ga je er mee om?

Vanuit zijn rijk gevulde infotheek verstrekt dekaan W. Cals enkele belangrijke jongedames mondelinge toelichting op de veelheid aan folders van uiteenlopende scholen in geheel Nederland.

de school voor je kind is, hangt mede af van de persoonlijkheid, 't karakter van het kind. De ene leerling kan best die zelfstandigheid aan en voelt zich niet verloren in een grote school, terwijl juist de meer onzekere, de meer faalangstige leerling gebaat is bij een kleinere, meer begeleidende school.

• Hoe prik je nu als ouder door die stroom aan informatie heen? Cals: Puntsgewijs een aantal suggesties voor vragen die je als ouder aan de school kunt stellen ontleend aan de praktijk van de dekaan:

• Van te voren wil ik een duidelijk onderscheid maken tussen de schoolverlaters van het BASISONDERWIJS en de schoolverlaters vanuit het LBO, MAVO, HAVO en VWO.

Overstap na basisonderwijs

• Vanuit het basisonderwijs: Op grotere scholengemeenschappen met verschillende richtingen is er een gemeenschappelijk brugjaar.

• Wanneer wordt nu bepaald naar welke richting je binnen die scholengemeenschap gaat? Hoe lang duurt die gemeenschappelijke brugperiode? Drie maanden, één jaar of twee jaren? Welke inspraak heeft de ouder hierbij?

• Ter informatie: er zijn scholen met een een- en tweejarige brugperiode. Er zijn ook scholen die reeds de leerlingen na drie maanden in verschillende stromen selecteren.

• Hoe groot zijn de klassen in een brugperiode?

Bij een heterogene brugklas MAVO/LBO mag je bv. een parallelklas reeds bij iedere 25e leerling vormen. Betreft het een gewone brugklas, dan mag je als school pas bij iedere 31e leerling een volgende parallelklas vormen.

Begeleiding

• Hoe is het met de begeleiding op school gesteld? Werkt men er met klasdocenten of mentoren, die de leerlingen langer dan een jaar begeleiden? Doet men

aan huiswerkbegeleiding? Welke leerlingen komen hiervoor in aanmerking? Zijn er kosten aan verbonden? Hoe begeleidt men in de hogere leerjaren de leerlingen bij hun school- en beroepskeuze?

Er zijn nogal wat ouders die zich zorgen maken over wat er met de leerlingen gebeurt bij lesuitval, bv. door ziekte van een leerkracht. Er zijn scholen die dat oplossen door leerlingen de straat op te sturen, in reservelokalen onder te brengen of te zorgen voor invallers.

Verzuim

• Hoe controleert men het verzuim van leerlingen? Hoe is de rapportage over schoolresultaten naar de leerling en zijn ouders?

• Er zijn scholen die veel aandacht besteden aan buitenschoolse activiteiten. Dat zijn zonder meer belangrijke zaken die leerzaam kunnen zijn en het schoolleven veraangenamen... maar wel prijskaartje hangt eraan en ben je als leerling verplicht hier overal aan deel te nemen?

Te denken valt hierbij aan soms nogal erg kostbare werkweeken, als bv. een Romeinse of skikamp.

Schoolfonds

• Hoe hoog is de bijdrage van de ouders aan het schoolfonds en wat wordt hieruit zoal bekostigd?

Worden er voor bepaalde vakken nog extra kosten in rekening gebracht, bv. voor gebruikte materialen. Er zijn scholen die een boekenfonds hebben. Dat is een systeem waar de leerlingen het boekenpakket huren. Men is dan aanmerkelijk goedkoper uit als dat men de boeken moet kopen. Informeer U eens naar de onderwijskundige aanpak binnen de school. Gaat men een individuele aanpak hanteren, of differentieert men binnen klasverband, dat wil zeggen speelt men door een speciale manier van werken in op de verschillen die er nu eenmaal tussen de kinderen van een klas zijn? Hoe ziet de lessentabel eruit voor de brugperiode. In deze tijd van techniek vindt men dat in feite in alle vormen van onderwijs aandacht aan dit vak wordt besteed. Zo zijn scholengemeenschappen met een heterogene brugperiode voor MAVO en LBO reeds verplicht het vak techniek in de brugperiode aan te bieden. Tegenwoordig is een aantal scholen voor voortgezet onderwijs qua leerlingenaantal door het teruglopende geboortecijfer fors gedaald. Dat betekent in een aantal gevallen dat men in de examenklas niet meer alle mogelijke vakkenpakketcombinaties kan kiezen. Dit kan wel eens voor leerlingen erg vervelend uitpakken. Vraag eens in hoeverre men vrij is in het kiezen van pakketten en of men dat in de praktijk ook kan realiseren. Praat ook eens met ouders en kinderen die ervaringen hebben met bepaalde scholen.

Overstap naar vervolgonderwijs

Gaat je kind naar het KMBO, MBO, of HBO dan spelen nog heel andere factoren mee. Bijvoorbeeld het aantal aanmeldingen. Zijn er zoveel aanmeldingen dat er gelooft moet worden, meld je dan in ieder geval op een andere school nog aan.

Inschrijfgelden

• Hoe is de toelatingsprocedure? Is er een gesprek, een test, vindt er loting plaats? Wanneer krijg je bericht van toelating of afwijzing?

Dan de inschrijfgelden. Wij als dekanen hebben daar nogal wat problemen mee. In onze ogen zijn die vaak veel te hoog. Men heeft ons tot op heden nooit echt duidelijk kunnen maken waarom die inschrijfgelden soms zo hoog moeten zijn. Er zijn immers scholen die helemaal niets of zeer weinig vragen, terwijl bedragen van f 50 en meer aan de orde van de dag zijn.

Informeer eens wat men in de praktijk probeert te doen aan de aanpassingsproblemen die leerlingen vanuit het vervolgonderwijs hebben als ze doorgestroomd. Niet voor niets stranden b.v. zeer grote percentages Havisten op de HTS en HEAO (50 procent en meer). Vraag eens hoeveel eerste jaarsstudenten aan het eind van het eerste jaar afhaken en hoe veel er tenslotte maar de eindstreep halen.

Wat ligt hieraan ten grondslag? Ook hier kan het nuttig zijn te informeren naar extra kosten. Bij bepaalde beroepsopleidingen kunnen die behoorlijk de pan uitrijzen, b.v. door verplichte deelname aan dure excursies, beroepskleding, bepaalde instrumenten die aangeschaft dienen te worden.

Hoe zijn bij bepaalde beroepsopleidingen de vooruitzichten met betrekking tot de arbeidsmarktsituatie? Wordt men voor werkloosheid opgeleid? Er zijn door de laatste jaren zo weinig scholieren doorgestroomd naar PABO's (opleiding voor leraren in het basisonderwijs) dat men in de jaren negentig een fiks tekort aan onderwijsgeveenden verwacht.

Zie daar een aantal handvatten, waarmee men uit de roeten kan als men een van de vele open dagen of info-avonden bezoekt en men graag wijzer wil uit de taken als dat men vertrokken is.

paul vijgen

ONDERWIJS & OPLEIDING

Zuidlimburgse Laboratoriumschool Sittard

MLO - hoger laboratoriumonderwijs

- **CHEMISCHE AFDELING** (analytisch-chemisch, organisch preparatieve of biochemische studierichting).
- **MEDISCHE AFDELING** (klinisch chemische of medisch microbiologische studierichting).
- Studieduur: 4 jaar, waarvan 1 semester stage.
- Toelatingseisen:
- MAVO- of VWO-diploma met in de regel natuurkunde en scheikunde in het examenpakket.
- Het meest ideale vakkenpakket omvat wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, Nederlands en Engels).

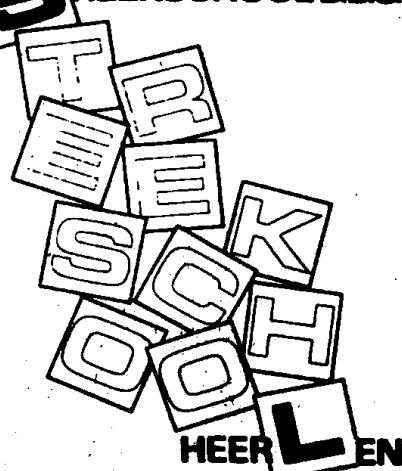
MLO - middelbaar laboratoriumonderwijs

- **CHEMISCHE AFDELING**
- **MEDISCHE AFDELING**
- **LABORATORIUMTECHNISCHE AFDELING**
- Studieduur: 4 jaar, waarvan 2 semesters stage.
- Toelatingseisen:
- MAVO-diploma met wiskunde en natuurkunde op D-niveau (het meest ideale vakkenpakket omvat wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, Nederlands en Engels);
- LBO-diploma met wiskunde, natuurkunde en Engels op C-niveau en zeer goede examenresultaten;
- MLO-sterklas: Havo-abituuriënten kunnen de eerste twee leerjaren van MLO-chemie in één jaar voltooien, waarna doorstroming naar HLO dan wel naar MLO-3 mogelijk is.
- Toelatingseisen: Havo-diploma met 2 exacte vakken in het examenpakket.

KMLO - kort middelbaar laboratoriumonderwijs

- **CHEMISCHE AFDELING**
- **LABORATORIUMTECHNISCHE AFDELING**
- Studieduur: 2½ jaar, waarvan 1 semester stage.
- De KMLO-opleiding is bedoeld voor de leerling die niet toelaatbaar is tot het MLO maar die zich wel wil bekwalen in algemene praktische taken in een laboratorium.
- Toelatingseisen:
- Een MAVO-diploma of een LBO-diploma, zonder dat nadere eisen aan het vakkenpakket worden gesteld. Enige wiskundekennis is echter wel gewenst.
- AANMELDING VAN NIEUWE STUDENTEN VOOR DE CURSUS 1987/1988 IS MOGELIJK TOT 1 APRIL 1987.**
- Studiegids en aanmeldingsformulier verkrijgbaar bij de studentenadministratie Z.L.S.
- Adres: Montgomerystraat 7, 6135 BW Sittard. Telefoon: 04490-19204.

OPEN DAG STREEKSCHOOL BBO

HEERLEN
ZATERDAG 28 MAART 1987
VAN 10.00 - 15.00 UUR

HOGESCHOOL WEST-BRABANT, BREDA

Sektor: GEZONDHEIDZORG-ONDERWIJS
Verbeetenstraat 40-42, 4812 XL Breda, tel. 076-22 06 40
De Sektor Gezondheidszorg-onderwijs is een instituut voor Hogere Beroepsopleidingen in de gezondheidszorg met de deelscholen Paramedisch en Verpleegkundig Onderwijs.
Bij de volgende opleidingen bestaat nog de mogelijkheid tot inschrijving voor het studiejaar 1987-1988.

- DOCENTENOPLEIDING

De opleiding leidt tot docent verpleegkunde t.b.v. instellingen in de gezondheidszorg en kent de differentiaties: theorie- en praktijkopleiding.
Voor bezitters van een HBO-Gezondheidszorg-diploma (Kader, MGZ of HBO-V) geldt een verkorte opleidingsroute van 1 jaar.
Duur opleiding: 2 jaar, part-time
Inschrijving/aanmelding: tel. 076-61 16 50 (van 09.00 tot 13.00 uur)

- PRAKTIJKBEGELEIDINGSKURSUS

(voorheen cursus Bijkomende Gezondheidszorg).
De cursus is gericht op werk- en praktijkbegeleiding van leerlingen in gezondheidszorg instellingen.
Doelgroep: Werkpraktijkbegeleiders (A, B, Z, Zv) in ziekenhuizen, psychiatrische centra, verpleeg- en verzorgingshuizen, centra voor zwakzinnigheid.
Duur opleiding: 1 jaar, part-time
Inschrijving/aanmelding: tel. 076-61 16 50 (van 09.00 tot 13.00 uur)

PABO HEERLEN

De Pedagogische Akademie Basisonderwijs Heerlen,

Dagopleiding tot leraar/lerares basisonderwijs

- diverse nascholingscursussen
- eigen onderwijsmodel
- open sfeer
- individuele studie
- werken in groepen
- flexibel afstuderen
- stage in alle studie jaren

Interesse?
Loop dan eens 'n dag mee of ...

Vraag een informatiegids met alle bijzonderheden aan bij
Pabo Heerlen, Heuvelweg 7,
6425 XW Heerlen/postbus 5221,
6401 GE Heerlen, tel. 045-720555.

SCHOLENGEMEENSCHAP SINT-MICHIEL

Interconfessionele school met afdeling gymnasium atheneum, Havo en Mavo

Hoofdbebouw (alle afdelingen)
Jos Klijnenlaan 683
6164 AP Geleen
04494-45720

Dependance (voll. Mavo-afdel.)
Dr. Beckersstraat 7
6191 DA Beek
04402-74965

De school, die dit jaar 40 jaar bestaat, is de meest brede
scholengemeenschap voor a.v.o. in de regio, zowel in
aanbod onderwijstypen als in grondslag.

Invoering boekenfonds voor alle leerlingen per 1 aug. 1987.

Aanmelding nieuwe leerlingen voor 1 april via directeur basisschool.

DE GEZAMENLIJKE SCHOLEN VOOR VOORTGEZET ONDERWIJS IN KERKRADE EN OMGEVING

GYMNASIUM

KATHOLIEK GYMNASIUM ROLDUC

Graaf Saffenburgweg 15, 6464 DX Kerkrade, tel.: 045-457211
Rector: drs. J.C.M. Ploum

LAGER TECHNISCH ONDERWIJS

R.-K. TECHNISCHE SCHOOL

Afdelingen voor bouwtechniek, elektrotechniek, installatietechniek, mechanische techniek, motorvoertuigtechniek, ind. technisch onderwijs en theoretisch technisch onderwijs
Old Hickoryplein 1, postbus 278, 6460 AG Kerkrade. Tel.: 045-457057
Directeur: P. Stenema

ATHENEUM-HAVO-MAVO

Samenwerkingsverband in Kerkrade-Oost:

ST. ANTONIUS DOCTOR COLLEGE HAVO-ATHENEUM

Mgr. van Gilsstraat 2, 6461 VG Kerkrade, tel.: 045-455941
Rector: drs. R.L.T. van Loo

MAVO HEIJENDAL

Richerstraat 35, postbus 539, 6460 AM Kerkrade, tel.: 045-458040
Directeur: H.P.H. Piepers

Samenwerkingsverband in Kerkrade-West:

COLLEGE "SANCTA MARIA" HAVO-ATHENEUM

Elberveldstraat 105, 6466 JM Kerkrade, tel.: 045-413964
Rector: W.L. Crombach

MAVO PIUS XII

St. Martinusstraat 53, 6466 LN Kerkrade, tel.: 045-418255
Directeur: H.J.W. Amkreutz

SCHOLENGEMEENSCHAP VOOR MAVO-LEAO-H.N.O. (I.H.N.O.)

LAMBERTUS-COLLEGE

Hoofdbebouw: Ambachtstraat 15, 6461 EW Kerkrade, tel.: 045-453987
Dependances: Haghenstraat 13, 6461 VT Kerkrade, tel.: 045-452055
Parnesheiderstraat 55, 6462 EB Kerkrade, tel.: 045-459885

H.N.O. (Huishoud- en Nijverheidsonderwijs "KERKRADE-WEST") SCHOOL VOOR INDIVIDUEEL EN LAGER HUISHOUD- EN NIJVERHEIDSONDERWIJS

Hoofdbebouw: Heistraat 78, 6467 LR Terwinsele, tel.: 045-412558
Dependance: Past. Theelenstraat 20, 6466 JH Kerkrade-West, tel.: 045-417979
Directeur: J.H.A. Helden

Alle scholen staan open voor jongens en meisjes

Aanmeldingen van leerlingen voor bovengenoemde scholen
lijfst via de directeur van de basisschool.

INTERNAAT BC SCHÖNDELN ROERMOND

sinds 1851

- Opleidingen: Gymnasium, Atheneum, HAVO, MAVO en middelbaar economisch en technisch onderwijs.
- Eigen kamer, moderne, ruime gebouwen.
- Zowel algemene als intensieve studiebegeleiding.
- Individuele begeleiding mogelijk voor leerlingen met een buitenlandse schoolervaring.
- Bijzondere aandacht voor de persoonlijke vorming.
- Unieke ligging op het uitgestrekte en bosrijke landgoed Schöneld.
- Beschikking over zeer ruime eigen sportaccommodatie: zwembad, tennisbanen, voetbal-, volley- en hockeyvelden, atletiekbanen en sportzalen.
- Hobby- en recreatiefaciliteiten.
- Voor internen wier ouders in het buitenland wonen is permanent verblijf gedurende de schooltrimesters mogelijk.

Inschrijvingen: Directeur J. Smoets
Heilsbergerweg 182, 6045 CK Roermond.
Tel. 04750-22641.

VOOR studieboeken

boekhandel
**Gustave
Albarts**

dr. Poelsstraat 22 heerlen
telefoon 045-714956

EUROPEAN COMPUTER SCHOOL

2-jarige avondopleiding voor het Rijksdiploma
praktijkdiploma cabot

Leergangen in Tilburg, Eindhoven, Heerlen en Venlo.
Praktijk op schoolcomputer.
Computerprogrammeur: een beroep met goede verdiensten en vooruitzichten.

Vooropleidingseis: diploma MAVO 4 (MULO) of overigseis
4e klas HAVO (HBS-VWO).

Voor inschrijvingen deze coupon ongefrankeerd opsturen naar
antwoordnummer 142, 6400 VB, Heerlen. E.C.S. Passage 4-6,
6411 JT Heerlen. Tel. 045-710446.

Naam: ..... leeftijd: .....

Adres: ..... opt.: .....

Woonplaats: ..... LD

SAMENWERKENDE ZIEKENHUIZEN EN VERPLEEGHUIZEN WESTELIJKE MIJNSTREEK

Belangstellenden voor de Centrale Opleiding
tot Verpleegkundige A nodigen wij uit voor een

INFORMATIE-OGHTEND of INFORMATIEMIDDAG ZATERDAG 7 MAART A.S.

In 'Huize Homery' (personeelsflat), Elisabeth van Barstraat 6,
6131 CD Sittard (achterzijde ziekenhuis nabij de E.H.B.O.-
ingang).

De cursussen starten per 1 september 1987 en per
1 november 1987.

Op 7 maart a.s. worden de opleiding, het werken in de
praktijk, de arbeidsvoorwaarden en de toekomstkansen na de
opleiding door functionarissen van de dienst Opleidingen, de
Verplegingsdienst en de dienst Personeel en Organisatie,
uitvoerig toegelicht, o.a. met een diaprojectie.

Om in aanmerking te kunnen komen voor de
opleiding tot verpleegkundige A dient men minimaal:
- in het bezit te zijn van het diploma M.A.V.O. met alle
vakken op D-niveau;
- bij aanvang van de opleiding de leeftijd van
17 jaar te hebben bereikt.

De informatie-ochtend begint om 10.00 uur en eindigt
om ca. 12.30 uur, met om ca. 11.00 uur een koffiepauze.
De informatiemiddag begint om 14.00 uur en eindigt
om ca. 16.30 uur, met om ca. 15.00 uur een
koffiepauze.
Ontvangst 's ochtends vanaf 09.45 uur,
's middags vanaf 13.45 uur.

Indien U belangstelling heeft aan de informatie-ochtend of
-middag deel te nemen dan verzoeken wij U op onderstaande
strook aan te kruisen of U 's ochtends of 's middags wilt komen.
Voorts verzoeken wij U aan te geven of U alleen komt of dat er
personen met U mee zullen komen.
Wilt U tenslotte vóór 28 februari a.s. deze strook geheel
ingevuld in een ongefrankeerde enveloppe zenden aan
de Stichting Samenwerkende Ziekenhuizen en Verpleeghuizen
Westelijke Mijnstreek, t.a.v. de dienst Personeel en Organisatie,
Antwoordnummer 27, 6130 VB Sittard.

NAAM .....

ADRES .....

POSTCODE + WOONPLAATS .....

TELEFOONNUMMER .....

neemt deel aan de ☐ INFORMATIE-OGHTEND
☐ INFORMATIEMIDDAG

Er zullen ..... personen meekomen.

Deze Stichting, met ruim
2800 medewerkers, beheert:
• Een ziekenhuis op twee
lokaties, Sittard en Geleen
(957 bedden)
• Verpleeghuis St. Janagelen
Geleen (209 bedden)
• Verpleeghuis St. Odilia
Geleen (148 bedden)
• Verpleeghuizen Sittard,
(193 bedden)

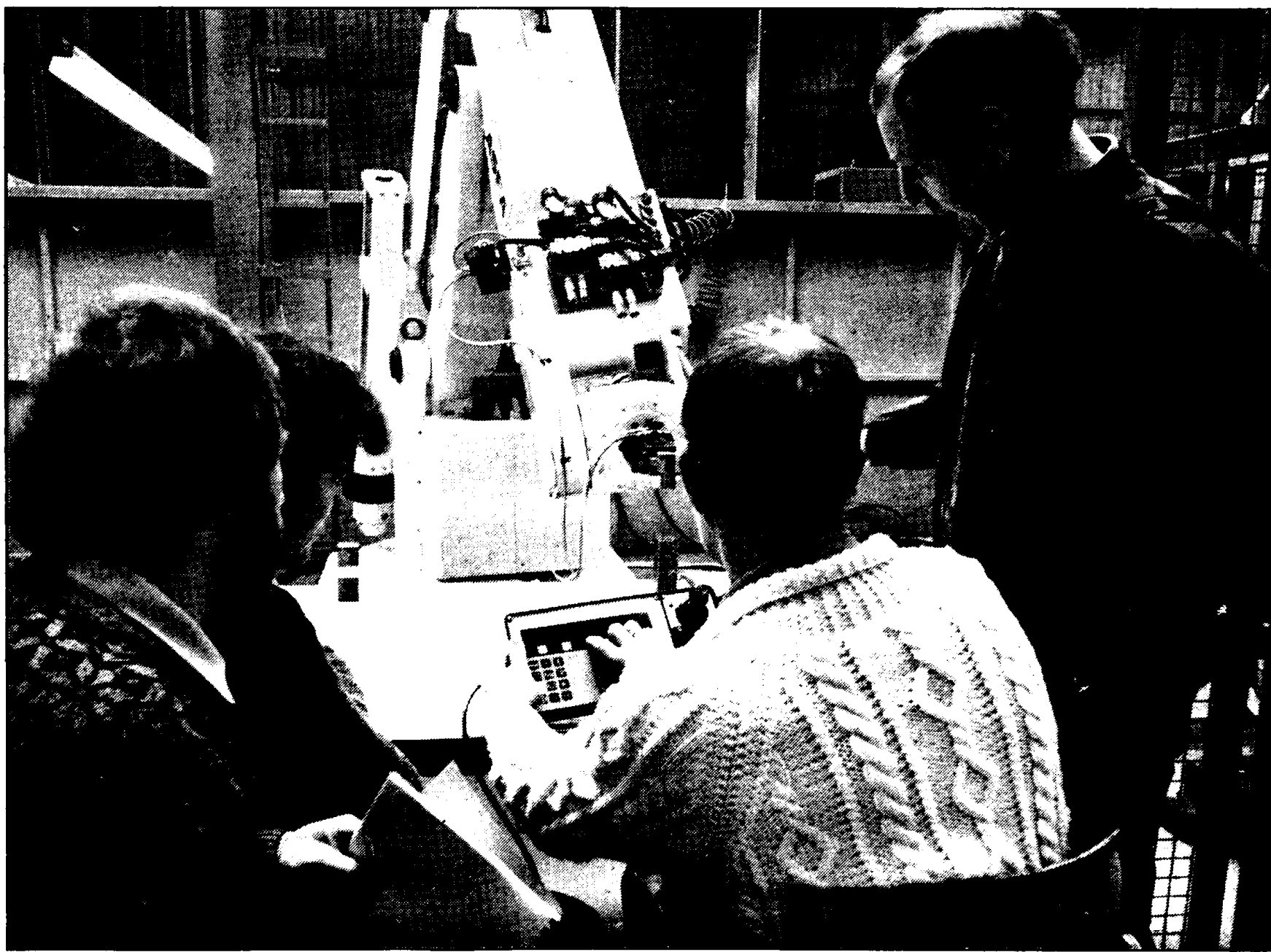

Bedrijven houden eigen opleidingen op hoog niveau

Het Limburgse bedrijfsleven pompt jaarlijks tientallen miljoenen gulden in de opleiding van eigen of nieuw aan te nemen personeel. Een bekend organisatieadviesbureau becijferde onlangs dat de Nederlandse ondernemingen waarschijnlijk in totaal circa fl 3,5 miljard per jaar aan op-

leidingen besteden. Dat is net zoveel als alle universiteiten tezamen kosten, en het is zelfs ruim drie keer zoveel als het budget van het hoger beroepsonderwijs. De kloof tussen onderwijs en arbeidsmarkt lijkt groter dan ooit. Is het reguliere onderwijs niet in staat die mensen op te leiden waaraan de bedrijven behoefte hebben? Of zijn de 'toelatingseisen' van de ondernemers zo streng of variabel dat het (starre) onderwijs daaraan niet zo snel kan voldoen? Twee Limburgse concerns, de grootste werkgever en de ietwat kleinere broer, nemen het zekere voor het onzekere. Samen spenderen ze per jaar bijna fl 30 miljoen aan opleidingskosten. Noodgedwongen, vinden zij.

Volvo-opleidingen: flinke investering in robots

Volvo: techniek gaat samen met sociale vaardigheden

Dat het opleidingscentrum van Volvo in Born vooral gericht is op de scholing van productiepersoneel, is begrijpelijk. Dat betekent echter niet dat de scholing puur technisch gericht is. Integendeel. De Nederlandse autobouwer is al jaren bezig de medewerkers op alle niveaus te doordringen van nieuw elan: iedereen draagt – in zijn werkgebied – de volle verantwoordelijkheid voor zijn taken. Dat moet tot uiting komen in de stiptheid van werken, in de kwaliteit van het produkt (of de dienstverlening) en het vermogen om zich aan te passen aan snel wijzigende werkomstandigheden. Een streven naar bewustzijn dat bekend is geworden onder de projectnaam *Volvo Car Nieuwe Stijl*.

Deze samenhang tussen technische zaken en de procesbeheersing komt ook tot uiting in de interne scholingen van bij de productie betrokken personeel. Volgens B. van den Hazel, manager personeel en organisatie, is het daarom niet mogelijk een onderscheid te maken tussen technische en andere opleidingen. Hij spreekt over een combinatie van technische en sociale vaardigheden. 'Het zijn integrale opleidingen. Zelfs de laagste leidinggevende moet overleg kunnen voeren. Kijk, de Nieuwe Stijl is ingevoerd vanaf de top van de onder-

neming. Voor het direct daaronder liggende management, een laag die niet veel breder is, leverde het ook geen problemen op. Maar nu moet Nieuwe Stijl doorzakken over de volle breedte van de organisatie. Dat gebeurt zo langzaam dat we soms het gevoel hebben dat er niets gebeurt'. Opleidingen moesten eraan te pas komen om de voortgang te stimuleren, te versnellen.

Experiment

Daarom ging in augustus vorig jaar een nieuwe, experimentele

scholing van start onder de veelbelovende titel: de productievakman van de toekomst. Een eerste groep van 45 leerlingen, voornamelijk gediplomeerde LTS-ers, krijgt een negen maanden durende, aanvullende scholing. Eén dag in de week vaktheorie, verzorgd door de streek-school; op de andere dagen vinden praktijklessen, stages en dergelijke plaats in de fabrieken van Volvo. Wezenlijk nieuw zijn de lezingen, lessen bedrijfskunde en het aanleren van sociale vaardigheden.

'Het doel', zegt ing. P. Kleiss (hoofd opleidingen), 'is dat ze breed inzetbaar worden. Dat ze ook op de lange termijn meekunnen. Ook in het jaar 2000 moeten we nog kwaliteitsauto's kunnen maken'.

Ander voorbeelden van een soortgelijke aanpak, zijn de opleidingen voor onderhoudsmonteurs voor de carrosserie van de 480 ES, die begin vorig jaar in gebruik werd genomen, en voor stellers-operators in de pershal. Overeenkomst tussen beide werkplekken is dat de bedieners van een aantal robots (vijf à zes stuks, gekoppeld aan een werkstation) ook zogenoemde eerste lijns-onderhoud moeten kunnen

verrichten. Dat betekent dat monteurs met werktuigbouwkundige ervaring een aanvullende scholing kregen op het gebied van elektrotechniek en andersom. Dat leidt tot een zeldzame combinatie van kennis en ervaring. 'Op dat gebied is in dit land niets te koop', verzekert Kleiss.

Terugkoppeling

Van den Hazel laat zich ontvallen dat hij natuurlijk veel liever heeft dat de scholen (waarbij hij doelt op het reguliere technisch onderwijs) deze opleiding doen. Vindt er dan geen terugkoppeling naar hen plaats?

Van den Hazel: 'De opleiding tot productievakman van de toekomst is nog maar een experiment. Als deze eerste groep klaar is, gaan we de zaak evalueren en dan kun je wat concreter zijn'. Kleiss vult hem aan: 'Maar we wachten die uitkomsten niet werkloos af. We stellen ons actief op, gaan allerlei scholen af, van LTS tot HTS, van sociale academie tot HAO, en we zijn nadrukkelijk aanwezig op allerlei beroepsmanifestaties. Behalve contacten met leerlingen praten we ook informeel met docenten, die een dag in de fabriek komen

kijken. En we overleggen regelmatig met het contactcentrum voor onderwijs en arbeid'.

Een andere opvallende bijscholing is de cursus Nederlands voor *Mediterranen*, zoals Kleiss ze omschrijft. Bij Volvo werken zo'n 450 Tunesiërs en Marokkanen, die dreigen achter te blijven bij collega's als ze door gebrekkige kennis van de Nederlandse taal niet diezelfde opleidingen kunnen volgen. Van een eerste groep van 110 belangstellenden, slaagden er 'slechts' 40. Van den Hazel, nuchter formulerend: 'Van degenen die in 1990 de Nederlandse taal niet machtig zijn, en daardoor de ontwikkelingen in het productieproces niet kunnen bijbenen, is de werkgelegenheid dan niet meer voor de volle honderd procent zeker'. Even later voegt hij er, doelend op de eerste gediplomeerden, aan toe: 'Diegenen die het wel gehaald hebben, brengen wel een stukje enthousiasme over op anderen. Maar dat wil niet zeggen dat ze dan meteen een vakopleiding in de Nederlandse taal kunnen volgen'.

Ook is een groot deel van de Meditteranen de Nederlandse spreektaal niet machtig. Een tolk blijkt een halve dagtaak te heb-

Robots voor opleidingen

Volvo Car besteedt jaarlijks zo'n fl 9 à 10 miljoen aan de opleiding van nieuw personeel in het productiebedrijf in Born. Dit jaar komt daar nog eens een investering bij van een miljoen gulden: een bedrag dat voor een belangrijk deel wordt gestoken in de aanschaf van twee robots die uitsluitend voor opleidingsdoeleinden gebruikt kunnen worden. Verder gaat een deel zitten in de uitbreiding van het opleidingscentrum, dat midden in de fabriek ligt. De robots die er nu staan – een omgang ermee wordt al een paar jaar geschoold – waren bedoeld voor de productie maar worden zo lang voor scholing aangevend.

ben aan vertalingen bij vooral 'brandende' kwesties: functioneringsgesprekken, arbeidsvoorwaarden etc.

Hoeveel mensen bij Volvo jaarlijks om- of bijschoold worden, is volgens ing. Kleiss niet te zeggen. Je kunt het aantal mensen dat een opleiding van een jaar volgt, niet optellen bij het aantal dat cursussen of trainingen krijgt van een dag of een paar weken. Zo bemiddelt de afdeling opleidingen bijvoorbeeld ook bij het deelnemen aan 'externe' cursussen voor nadat aan een vakopleiding gevend personeel.

De nadruk op interne opleidingen zal, zo verwacht Van den Hazel, de komende jaren alleen maar sterker worden. 'Zij gaat Volvo dit jaar enkele honderden mensen extra in dienst nemen om bij voorkeur langdurig te werken. Hij vindt dat de medewerkers meer voorbereiding moeten krijgen dan een halve dag met instructie. Vier dagen inlezen zijn misschien niet voor iedereen nodig, maar wel het beste wat kan kun je de tijd die eventueel langer is benutten voor de eerste twee werkdagen', waarmee Van den Hazel nogmaals het belang benadrukt dat Volvo heeft aan de zo hoog geprezen inzetbaarheid. Van al die 5.000 werknemers in Born.

han brinkman

DSM is wellicht het bedrijf met het grootste aanbod aan interne scholingsmogelijkheden. De chemiereus steekt jaarlijks fl 20 miljoen in de scholing van eigen of toekomstig personeel. Dat bedrag – dat exclusief loonkosten van cursisten is – komt ten goede aan 3.500 à 4.000 mensen. Ze nemen deel aan een groot aantal verschillende cursussen op het gebied van automatisering, elektronica, lastechnieken, procesbesturing, veiligheid en milieu en om noem maar op.

'Het liefst zou ik 80 procent van het budget besteden aan de bijscholing van eigen personeel, en de rest aan de opleiding van nieuwkomers tot vaklieden.

Maar helaas kunnen we op dit moment slechts de helft daarvan uitgeven aan functiegerichte opleidingen', zegt drs. P. Reumkens, chef personeelsbeheer en -ontwikkeling bij DSM. De interne opleidingen tot vakman zijn, zo blijkt uit zijn betoog, bittere noodzaak. Want het reguliere technische onderwijs is nog steeds niet in staat om de vakmensen te leveren die bedrijven als DSM nodig hebben.

Operator

Een van de grote, wellicht bekendste, vakopleidingen die DSM te bieden heeft is die van procesoperator. Reumkens grijpt deze opleiding meteen als voorbeeld aan om aan te tonen hoe groot het gat tussen bedrijfsleven en onderwijs is. 'We hebben jaarlijks 150 operators nodig, maar de MTS-en in Heerlen en Roermond kunnen er maar 40 à 50 leveren. Daar wordt natuurlijk aan getrokken, maar we kunnen bij zijn als we er de helft van binnen halen'.

Reumkens geeft meteen een tweede voorbeeld. 'Meet- en regeltechniek, dat zijn mensen die (regeltechnische) storingen aan apparatuur verhelpen, worden in deze regio helemaal niet opgeleid. Er ontstaan wel wat initiatieven, zoals een applicatiecur-

Drs. Reumkens, opleidingen DSM:

Kloof met school is geleidelijk te overbruggen

sus bij de MTS in Heerlen. Ook gediplomeerden van andere vakrichtingen, zoals werktuigbouw en elektrotechniek, zijn nauwelijks rechtstreeks op de arbeidsmarkt te vinden in de kwaliteiten die DSM nodig heeft'.

Bij de bedrijfsschool van DSM werken 120 mensen, onder wie 80 à 90 docenten. Zoals gezegd is de ongeveer een jaar durende opleiding tot procesoperator (VAPRO A en B) een van de bekendste. DSM begon in 1971 operators op te leiden: voorlopige arbeidscontracten worden na het succesvol afleggen van het examen automatisch omgezet in een definitieve aanstelling. In december vorig jaar werd de 1.500ste VAPRO-gediplomeerde geregistreerd.

De voorbereidende A-richting leidt op voor zelfstandige operators in een relatief klein fabriekje; de B-richting leidt eveneens op tot een zelfstandige operator die tegen de laagste kostprijs zal proberen te produceren, die de nadelige effecten daarvan voor het milieu zoveel mogelijk zal beperken en die toch de gewenste kwaliteit weet te realiseren. 'Hij voorkomt storingen of spoorst op en draagt oplossingen voor betere productieprocessen aan.

Dat vergt een bepaald abstractievermogen, je moet je kunnen voorstellen hoe het productieproces werkt zonder dit écht te kunnen zien', zegt F. Cellissen,

chef van de opleidingsgroep procestechniek.

Scheve ogen

VAPRO-leerlingen volgen het onderwijs in groepjes van 13 mensen. In tegenstelling tot de onderwijsministers bezuinigt DSM niet op de opleidingsfaciliteiten – de grote behoefte aan opgeleide vaklieden laat het aanhalen van de buikriem immers niet toe. De resultaten zijn er ook naar: volgens Cellissen behaalt 90 à 95 procent van de deelnemers het diploma. 'Dat zijn percentages waar het reguliere onderwijs met scheve ogen naar kijkt', zegt hij trots.

Met de werving – de minimumeis voor toelating is LTS-C of Mavo met B-pakket – loopt het niet zo best, hoewel de animo groot is. Cellissen: 'Het is moeilijk om mensen te vinden die dat abstractievermogen bezitten. Dat is iets wat je in de vingers moet hebben. Belangrijk is ook dat ze kunnen werken in teamverband'. Overigens moet iedereen die bij DSM wil werken, dat is een regel van het huis, een psychologische test doen. Reumkens bevestigt dat DSM met moeite voldoende mensen voor vakopleidingen krijgt. Dit jaar heeft het concern 150 operators nodig, 40 meet- en regeltechnici en 30-35 werktuigbouwkundigen, allemaal in principe jonger dan 35 jaar.

In het algemeen signaleert hij een stijgende behoefte aan hoger opgeleid personeel, een direct gevolg van het zogeheten diversificatiebeleid van DSM: de ontwikkeling van nieuwe specifieke toepassingen (*specialty's*), naast de bulkchemie. Zo werden in 1986 160-170 academici aangenomen, 250 MBO-ers en – voor het eerst in één jaar – 200 HBO-ers. Deze vorm van *upgrading* maakt DSM tot een kennisintensief bedrijf, zegt Reumkens, en dat stelt weer bijzondere eisen aan de opleidingen in de regio.

Steeds belangrijker ook worden de werkzaamheden die het opleidingscentrum verricht voor Stamicarbon, de dochteronderneming van DSM die (proces)kennis verkoopt aan andere bedrijven. Werknemers van die bedrijven worden dan vaak in Geleen getraind, of DSM-instructeurs gaan die trainingen ter plekke geven, waar ook ter wereld.

Harmoniseren

DSM is een hartstochtelijk pleitbezorger van een Verenigd Europa en dat geldt ook voor de opleidingsseinen. Reumkens vindt dat die eisen beter op elkaar afgestemd moeten worden. 'Want dan verstaan we onder een vakman in Nederland dezelfde als die in België en dan is de werving in onze buurlanden een stuk eenvoudiger'.

Drs. Reumkens: „Pushen om onderwijs en bedrijf naar elkaar te krijgen”

Cellissen benadrukt nog dat de chemiereus veel doet aan de bijscholing op het gebied van veiligheids- en milieuaspecten. 'De aankomende operator krijgt 40 à 50 uur theoretische lessen, die ondersteund worden met proeven. Ze leren bijvoorbeeld om te gaan met de chemiekaart (waarop o.a. de eigenschappen van bepaalde – gevaarlijke – stoffen staan aangegeven) en de arbeidsomstandighedenwet wordt toegelicht'.

Als voorbeeld van functiegerichte scholing geeft hij de cursus over veiligheid en milieu, die van hoog tot laag gegeven zal worden. 'De komende drie jaar zullen 300 tot 400 mensen deze meerdaagse cursus krijgen.

Daarin worden ze bijgepraat over de laatste stand van zaken', aldus Cellissen.

Een ander voorbeeld van functiegerichte opleidingen is te vinden op het terrein van automati-

sering. DSM beschikt over een opleidingscentrum voor computertoepassingen, dat algemene cursussen en vervolgoopleidingen verzorgt. Bij dit opleidingscentrum werken acht docenten en twee groepsleiders. L. Hermans, een van de groepsleiders, signaleert een verschuiving in de scholingsbehoefte van algemene naar specialistische cursussen. Daarnaast zet het opleidingscentrum verschillende projecten op. Zo kunnen DSM-ers na werktijd meedoen aan zogeheten workshops. Daarbij gaat de belangstelling uit naar zeer uiteenlopende toepassingen van de computer. 'De mensen kunnen dan meer te weten komen van zaken die hun specifieke belangstelling trekken. Het is zo iets in de zin van: U vraagt, wij draaien', aldus Hermans.

Brug

Hoewel de eisen van DSM niet overeenkomen met de criteria

waaraan gediplomeerden die ze zoeken moeten voldoen, bestaat Reumkens dat de kloof tussen onderwijs en bedrijfsleven geleidelijk overbrugd wordt. De laatste jaren is de samenwerking tussen DSM en het beroepsonderwijs in onze regio verbeterd. Langzamerhand raken ze overtuigd van de noodzaak daartoe. Per definitie is het onderwijs eigenwijs. Maar ik moet toegeven, DSM ook wel... het is en blijft *pushen* om die twee bij elkaar te krijgen.

Een geslaagde samenwerking vorm tussen beiden noemt Reumkens de in september 1986 opgerichte Stichting Technologisch Centrum Limburg (STCL). Bij de voorbereidingen waren naast DSM en de provinciale autoriteiten de MTS en van Maastricht, Heerlen, Sittard en Roermond betrokken, alsmede de HTS in Heerlen en de Zuidlimburgse Laboratoriumschool in Sittard.

Volgens Reumkens is de oprichting van deze stichting een goed voorbeeld van *bevruchting* van het regulier onderwijs door het bedrijfsleven. 'De stichting is min of meer geboren uit noodzaak, het was een must. Het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs kwam tot de ontdekking dat de ontwikkelingen bij de bedrijven niet meer bij te houden waren. Hun probleem was dat ze niet de benodigde apparatuur konden aanschaffen, ook omdat ze die niet voldoende productie konden maken. Daarom gingen we met de technische scholen en de provincie aan tafel zitten. Om centen te krijgen voor de aanschaf van apparatuur die gebruiksmatig wel rendabel gebruikt kon worden'.

De kosten van de eerste fase van het project (fl 1,7 miljoen) zijn gedeeltelijk door bijdragen van het ministerie van Onderwijs, uit PNL-middelen en van DSM zelf. Subsidieaanvragen voor nog eens 4,5 miljoen gulden zijn onderweg.

Het technologiecentrum is uiteraard – ingericht bij DSM in Geleen, waar de betrokkenen de beschikking hebben over een zogeheten processimulator, een kostbare installatie waarmee productieprocessen kunnen worden nabootst als waren zij echt. Het is duidelijk dat flink aan de weg getimmerd wordt om onderwijs en bedrijfsleven dichter bij elkaar te krijgen.

han brinkman

ONDERWIJS & OPLEIDING

HOGERE BEROEPSOPLEIDING JEUGDWELZIJNSWERK MAASTRICHT

Hogere beroepsopleiding voor studenten die van het werken met kinderen en jongeren hun beroep willen maken.

OPEN DAG 10 APRIL A.S.

Belangstellenden dienen zich vooraf aan te melden bij de adjunct-directeur, de heer P. van Vugt, St-Theresiaplein 20, 6213 CG Maastricht.

Toelatingsvoorwaarden:

- een diploma vwo, havo, vbo of mbo (driejarige cursus)
- vanaf 21 jaar kan - bij gebrek aan een van voornoemde diploma's - een toelatingsexamen worden afgelegd.

212400

ROMBOUTSCOLLEGE

ATHENEUM EN HAVO

Schoolstraat 16 Brunssum
Tel. 045-258616

Er zijn de volgende mogelijkheden:

1. Brugklas (= 1e klas)
2. Havo klas 2, 3, 4 en 5
Op havo is het mogelijk muziek, tekenen en handenarbeid als eindexamenvak te kiezen.
3. Ongedeeld atheneum klas 2, 3, 4, 5 en 6
Op atheneum is het mogelijk Latijn, muziek, handenarbeid en tekenen als eindexamenvak te kiezen. Tevens kan er in een achtste vak eindexamen worden gedaan.

Doorstroming van 4 havo naar 4 havo en 5 havo naar 5 atheneum is mogelijk. Door het ongedeelde atheneum wordt de doorstroming van 5 havo naar 5 atheneum vergemakkelijkt.

AANMELDING

Bij de meeste directuren van basis- en mavo-scholen in de directe omgeving zijn aanmeldingsformulieren verkrijgbaar. Op schriftelijke of telefonische aanvraag kan eveneens een aanmeldingsformulier worden toegezonden.

INLICHTINGEN

Voor nadere informatie kunt u telefonisch een afspraak maken met de rector.

200302

TECHNISCHE SCHOOL = MAASTRICHT

Juliana van Stolberglaan 51 - 6224 JW Maastricht - Telefoon 043-622666

EUROPEES
SOCIAAL
FONDS

MINISTERIE VAN
ONDERWIJS EN
WETENSCHAPPEN

GEWESTELIJK
ARBEIDSBUREAU
MAASTRICHT

LIMBURGSE
WERKGEVERS-
VERENIGING

STICHTING BEDRIJF
EN VAKOPLEIDINGEN
LIMBURG

Ongediplomeerde schoolverlaters kunnen gedurende een half jaar ervaring opdoen in het arbeidsproces.

* Ben je 16 of 17 jaar? Ja.

* Heb je een diploma? Neen.

* Weet je dat ongediplomeerden het grootste risico lopen om werkloos te blijven? Ja.

* Wil je een opleiding volgen die vooral praktisch is en plaatsvindt in een bouwbedrijf?

VERDER STUDEREN?

- * Ben je nog jong? Ja.
- * Heb je een diploma LBO of Mavo? Ja.
- * De Technische School = Maastricht = biedt mogelijkheden om in 1 of 2 jaar een tweede diploma te behalen, zowel praktisch als theoretisch.

ANDERE STUDIE?

- * Ben je nog jong? Ja.
- * Zit er perspectief in je huidige opleiding?
- * Heb je soms meer interesse in een technische opleiding? Ja.
- * De Technische School = Maastricht = biedt mogelijkheden om een diploma te behalen dat toegang verleent tot de techniek, zowel praktisch als theoretisch.

In de techniek is behoefte aan vakmensen

Practisch:

- * mechanische techniek
- * motorvoertuigtechniek
- * processtechniek
- * installatietechniek
- * elektrotechniek
- * consumptieve techniek

- * timmeren
- * meubelmaken
- * metalen
- * schilderen
- * meubel-woningstoffen
- * A.V.M.B.

Theoretisch:

- * C-niveau
- * D-niveau T.T.O. theoretisch technisch onderwijs toelaatbaar tot het MBO.

JA

ik heb belangstelling voor een pittige praktische opleiding in een bouwbedrijf.

JA

ik heb belangstelling voor een praktische opleiding in dagschoolverband.

JA

ik heb belangstelling voor een moeilijke theoretische opleiding in dagschoolverband.

Stuur onderstaande bon in een voldoende gefrankeerde envelop in vóór 1 maart 1987. Jongens en meisjes die aldus aanmelden worden opgeroepen voor een persoonlijk gesprek.

ik heb belangstelling voor
JA ① ② ③

Naam :
Voornaam :
Geboortedatum :
Adres :
Postcode : Woonplaats :
Ik wacht op een oproep.

202944

Limburgse
Academie voor
Lichaamsverzorgende
Beroepen

VAKOS OPLEIDINGSINSTITUUT

- En verder
- * manicure
  - * visagie
  - * ontspanningstechnieken
  - * basiscursus massage
  - * aromatherapie
  - * voetreflexologie

Meer informatie en inschrijving:

Limburgse Academie voor Lichaamsverzorgende Beroepen
Stationsplein 7-8
Sittard
Telefoon 04490-12510

Indien zaterdag open dag
van 10.30 - 13.00 uur

202902

BROEKLAND COLLEGE

SCHOLENGEMEENSCHAP MAVO HAVO
6431 LD HOENSBROEK - ZANDSTRAAT 14 - TEL. 045-210010

In de heterogene brugklas worden de leerling geplaatst, die na het brugjaar onderwijs kunt volgen op MAVO- of HAVO-niveau.

Intensieve huiswerk- en studiebegeleiding gedurende het gehele brugjaar.

Uitgebreide informatie ontvangt U op de

OPEN DAG

Zaterdag 21 maart van 10.00 uur tot 13.00 uur

DE KARNAVALSSHOP
Rijksweg 45 Gulpen, Tel.
04450-3470. Grote sortering
pakjes, hoeden, stoffen.
Groepen korting.

GETIT gebroken? Klaar
terwijl u wacht. Hoonhout,
Akerstraat Nrd. 328, Hoens-
broek. Tel. 045-228211.

Als Limburg u
Limburg u dan op
per jaar bij de Nieuw-
bis VRIJWILLIG
reserve). Voor in-
045-210010.

Aangeflijpt INKOM-
STENBELASTING of
T-bijl. Belastingadvies-
bureau Timmermans. 045-
52204.

Voor het kopen of huren
van sneeuwbanden en ket-
tingen. Autobanden SAM-
FERMANS, Willemstr. 80,
Heerlen. Tel. 045-725910.

Voor alle kro-
DIEPVRIESREP-
TIES: Vroko, 045-
461858.

Rechten studeren in Maastricht

Bezoek de voorlichtingsdag op 21 maart 1987.

Een nieuwe onderwijsopzet

Nederlands recht studeren in Maastricht betekent kiezen voor een ander onderwijssysteem. De jongste universiteit van Nederland hanteert een probleem-georiënteerde aanpak, waarbij aanzienlijk méér van de student verwacht wordt dan louter toehoren en tentamens halen. Tentamens zijn er overigens niet, er wordt gewerkt met andere vormen van toetsing. In Maastricht wordt gestudeerd in kleine onderwijsgroepen met een staf als begeleider. Het onderwijs is thematisch: tijdens afgebakende perioden wordt steeds één thema behandeld, bijvoorbeeld 'afspraken' of 'onrechtmatig gedrag'.

De te behandelen problemen worden meestal aan de beroepspraktijk ontleend. Grote aandacht wordt besteed aan training in vaardigheden die voor een jurist van groot belang zijn: vergadertechniek, schrijven, formuleren en luisteren. Daarnaast is er een intensief programma van actualiteiten- en gastcolleges.

Dag- en avondopleiding

De studie Nederlands recht kan in Maastricht als dagopleiding (in vier jaar) of als avond (deeltijdse) opleiding (zeven jaar) worden gevolgd.

Op zaterdag 21 maart a.s. organiseert de Faculteit der Rechtsgeleerdheid een voorlichtingsdag.

Zowel over de dag- als de avondopleiding wordt informatie verstrekt. Er bestaat ruimschoots gelegenheid met staf en studenten van gedachten te wisselen over de verschillende aspecten van rechten studeren in Maastricht.

Toelating tot de studie

Ook wanneer de vereiste vooropleiding ontbreekt kan, wanneer men 21 jaar of ouder is, onder bepaalde voorwaarden toelating tot de rechtenstudie worden verkregen. Men moet dan eerst aan een toelatingsonderzoek, het colloquium doctum, meedoen. Ook hierover kan tijdens de voorlichtingsbijeenkomst van 21 maart alle gewenste informatie worden verstrekt.

Aanmelden

Aanmelding voor deelname aan de voorlichtingsdag dient te geschieden door inzending van onderstaande bon vóór 7 maart a.s. Informatie over het programma van de voorlichtingsdag en over de rechtenstudie in Maastricht wordt enkele dagen voor de voorlichtingsdag toegestuurd.

Bon

Inzenden vóór 7 maart a.s.

☐ Ik kom met _____ personen naar de voorlichtingsdag over rechten op zaterdag 21 maart 1987.

Naam: dhr/mw: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Mijn belangstelling gaat vooral uit naar de:

☐ dagopleiding ☐ avondopleiding

☐ Ik ben helaas verhinderd, maar wil wel graag de brochure Nederlands recht ontvangen.

Deze bon in een gefrankeerde enveloppe sturen naar:
Rijksuniversiteit Limburg Faculteit der Rechtsgeleerdheid
c.a.v. Commissie Voorlichting
Postbus 616 6200 MD MAASTRICHT

Lessen onderwijf

ANWB auto- + motorrij-
school Wischmann & Zn.
Europaweg 2, 337, Ubach o.
Worms. Tel. 045-351721. V.
alle rijbewijzen A.B.C.D.E.
+ alle chauffeursopleiding-
den, goederenvervoer, per-
sonenvervoer, gevaarlijke
stoffen + bedrijflijke goede-
ren.

1e 10 lessen à f 30,-. Auto-
rijschool J. Quaedackers,
tel. 045-462000, Eygelsh.

Wij starten maandag 9
maart met de nieuwe cur-
sus chauffeurs-diploma
CCVB. Gehele cursus kost
f 875,-. 14 lessen incl. boe-
ken en examen. Verkeers-
school Goffin, Burg. Stri-
kerstraat 31, Urmond, tel.
04495-2012.

Welke onderwijskracht wil
onze zoon van 15 jr. all-
round B.I.J.E.S. geven voor
zijn mavo-opleiding. U
kunt een goede beloning
verwachten. Br.o.nr. HK
051 Limburgs Dagblad.
Postbus 3100, 6401 DP
Heerlen.

Te k. grote ATLAS van Ne-
derland (blauwe uitg. v. de
staatsuitg.) f 300,-. Br. o.
no. H. 050 LD Heerlen,
postb. 3100, 6401 DP Heer-
len.

Diversen

TV-reparatie zonder voor-
schieten. Z. Limburg, TV-
SERVICE, Tel. 045-314122.

Tau (Devenweg) CHIRO-
PRACTICUS, fysiothera-
peut, parodontoloog, genees-
magnetiseur, homeopaat.
045-324037 of 04759-1961.

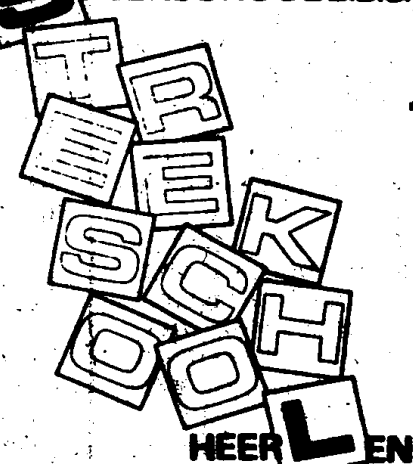
Sony VIDEO-SNELSER-
VICE. Rep. alle Sony video-
app. Vicaf, Stationstr. 31,
Sittard. Video-camera-ver-
huur f 35,- per dag, 04490-
10987.

Schoen- en sleutelservice
HAK-OP. Saroleastr. 56
Heerlen. Bij herenrozen
hakken gratis; bij dames-
hakken beschermhoeftjes
gratis; sleutels f 10,-.
Al uw reparaties klaar ter-
wijl u wacht.

Grote VLOEDENMARKT
Geulhal Valkenburg 7-8
mrt. Inl. 08812-2112/2564.

OPEN DAG

STREEKSCHOOL B.B.O.

ZATERDAG 28 MAART 1987
VAN 10.00 - 15.00 UUR

STUDEREN AAN HET HIGO TE HEERLE

Even voorstellen: het HIGO

HIGO is de afkorting van Hoger Instituut voor Gezondheidszorgonderwijs. Dit verzorgt vijf opleidingen op het gebied van de gezondheidszorg, nl.

- de vierjarige opleiding tot ergotherapeut
- de vierjarige opleiding tot fysiotherapeut
- de vierjarige opleiding tot logopedist
- de driejarige opleiding tot operatie-assistent
- de ruim tweejarige opleiding tot radiologisch laboratorium

De opleidingen tot ergotherapeut, fysiotherapeut en logopedist zijn dagopleidingen, vallen onder bekostiging en toezicht van het ministerie van onderwijs en wetenschap.

De opleidingen tot operatie-assistent en radiologisch laboratorium zijn in-service opleidingen: studeren en werken in de praktijk gaan hier hand in hand. Beide opleidingen worden bekostigd door de ziekenhuizen in Zuid- en Midden-Limburg, zijn goedgekeurd door het ministerie van volksgezondheid.

Aanmelding en toelating; adres

Toelaatbaar tot de opleidingen ergotherapeut, fysiotherapeut en logopedist ben je met het diploma van

- HAVO, VWO of MBO
- ziekenverpleging A, B of Z
- kleuterleidster

Inlichtingen en aanmeldingen:

- ergotherapie en logopedie:
Postbus 52, 6430 AB Hoensbroek
Tel. 045-21 91 91

- fysiotherapie:
St. Annaaan 2, 6417 CR Heerlen
Tel. 045-71 69 55

Toelaatbaar tot de opleiding tot operatie-assistent en radiologisch laboratorium ben je met het diploma van

- HAVO, VWO of MBO
- ziekenverpleging A

Om toegelaten te worden moet je een sollicitatiebrief schrijven aan de neeldienst van het ziekenhuis waar gaan werken.

Adressen en verdere inlichtingen zijn te verkrijgen bij:

- Opleidingen Operatie-Assistenten: Henri Dunantstraat 5, 6419 PC Heerlen. Tel. 045-766534
- Opleidingen Radiologisch laboratorium: St. Lucasingel 34, 6127 JC Maastricht. Tel. 043-862195 / 862196

Troef van LOI: je hoeft er je huis niet voor uit

Je denkt dat op een zolderkamer van een oud herenhuis aan een smalle weg in Leiden de cursussen van LOI gemaakt worden komt bedrogen uit. Meer dan een jaar geleden verliet LOI de Leidse binnenstad en trok naar Leiderdorp. Daar zorgen inmiddels 300 mensen ervoor dat de cursisten op tijd hun lesmateriaal krijgen. Maar liefst 1200 docenten kijken het huiswerk en onderhouden contact met hun leerlingen. Een beetje in de postkamer van LOI leert dat de ruimte te klein is met een doorsnee sorteerkamer van de jaren 20 in een middelgrote provinciestad. Stapels pakjes liggen klaar. Alles keurig gesorteerd, anders zou Tante Pos geen korting. Kilo's post komen dagelijks binnen. Het sorteren van het huiswerk van de cursisten vormt een enorme klus. Het enige werk dat overblijft niet door een computer gedaan kan worden. De andere bezigheden zijn inmiddels in het geheugen ingevoerd.

Van elk groep lessen die bij elkaar passen, bijvoorbeeld de informaticacursussen of de MO-opleidingen, wordt een boekje gestuurd waarin ook alle informatie over de verwante cursussen vermeld staat. Het probleem van de grote verscheidenheid aan lesaanbod maakt het goed reclame maken ook moeilijk.

Op het drukken van het lesmateriaal en de folders na, worden alle werkzaamheden door de LOI-medewerkers zelf gedaan. Tot en met de lay-out en de eindredactie. Het bedrijf wil zo onafhankelijk mogelijk zijn. Dat brengt ons ook terug naar de kosten van de cursus. Moeten de cursisten extra betalen voor die onafhankelijkheid? Neen, het zit hem volgens Smittenaar in de kwaliteit. „De naam LOI klinkt veel mensen toch vertrouwd in de oren. Dat proberen wij ook steeds waar te maken. Wij, als erkend instituut, kunnen niet enkele studenten aannemen die huiswerk corrigeren. Bij LOI zijn alle 1200 docenten bevoegd. Al deze docenten werken van thuis uit en kijken meestal na hun dagtaak, vaak in het onderwijs, de lessen na.” De bevoegdheid wordt gecontroleerd door het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Sinds 1975 beschik-

Schriftelijk studeren: je hoeft je huis niet uit.

ken zowel LOI als PBNA over de erkenning van de minister.

Vernieuwing

Bijna dagelijks houdt een groep mensen zich bezig met marktonderzoek. Deze personen peilen de behoeften aan nieuwe cursussen. Zodra een nieuw onderwerp gevonden is, zoals afgelopen jaar bijvoorbeeld de cursus public relations en voorlichting, begint het echte werk pas. Er wordt gezocht naar geschikte kandidaten om de cursus op te zetten. Het

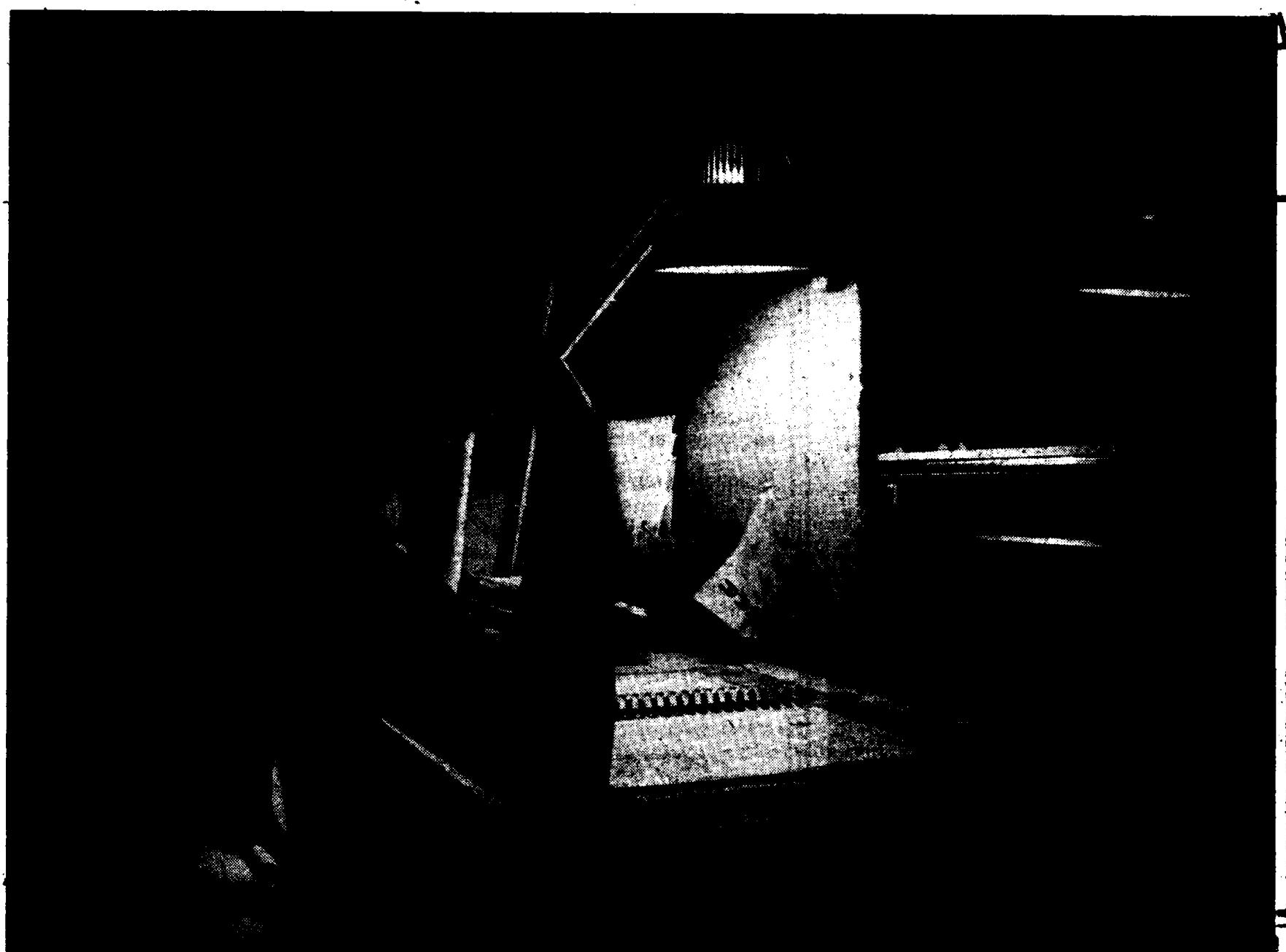
lesmateriaal wordt geschreven door bevoegde docenten en afgestemd op het examen. LOI gaat niet over een nacht ijs.

Het aantal mensen dat de cursus niet afmaakt wordt steeds minder. Het percentage is vrijwel gelijk aan dat bij het avondonderwijs. De emancipatie is ook af te lezen in het aantal vrouwen dat aan een cursus bij LOI begint. Het zijn er namelijk steeds meer en niet alleen in de typisch vrouwenberoepen. Bijvoorbeeld de sector makelaardij trekt heel sterk aan. Studeerden in 1983 nog 1860 vrouwen voor boekhouder drie jaar later waren er dat 2500. Ook de toename van vrouwen in de toeristische sector is groot. Van 380 in 1983 naar 770 in 1986.

Geen hinder

De schriftelijke onderwijsinstellingen ondervinden vrijwel geen hinder van organisaties als de open universiteit. De belangstelling voor de cursus rechten bij voorbeeld, die in samenwerking met de juridische faculteit van Leiden gehouden wordt, is nog steeds groot. Volgens Smittenaar heeft dat met name te maken met de ervaring die LOI met de studie rechten heeft en het vaak minder goed functioneren van de open universiteit en de wachtlijsten die er op na gehouden worden.

anita thijssen

THW: jonge tak van onderwijs

Een nog vrij jonge tak van onderwijs is de THW, ofwel de Toegepaste Huishoudwetenschappen. Aan de HBO-Wachtendonck in Heerlen is een van de vijf THW's van Nederland verbonden. Na zes jaar mag de THW een succes worden genoemd. Het aantal studenten neemt elk jaar toe en ook de vraag naar de afgestudeerden stijgt.

Uitgangspunt van de studie is het feit dat personen, gezinnen, bedrijven en instellingen in toenemende mate problemen hebben met het goed draaiend houden van hun huishouding, met name door een steeds krappere wordend budget. Civiele en huishoudelijke diensten van bedrijven en instellingen zien hun takenpakket groter en ingewikkelder worden. Zo is een doorsnee civiele dienst verantwoordelijk voor taken op het gebied van inkoop, magazijnbeheer, transport, restaurant- en kantinebeheer, inrichting en onderhoud

van gebouwen, receptie, beveiliging en dergelijke.

Intussen wordt de consument met zijn krimp budget geconfronteerd met deels opdringerige reclame, met ingewikkelde wet- en regelgeving over allerlei zaken, zoals huursubsidie, studiefinanciering en dergelijke, waardoor menigeen dreigt het spoor bijster te raken. (De Wachtendonck heeft als enige een specialisatie THW-Ouderenbeleid in het leven geroepen.)

Bij dat alles is dus toespitste deskundigheid nodig, en de Wachtendonck vindt dat een afgestudeerde THW'er zo'n deskundige is.

De studie is overigens gebaseerd op de speciale vorm van onderwijs die ook wordt toegepast op de Rijksuniversiteit Limburg, namelijk het 'probleemoplossend studeren'. Waarbij van reële problemen wordt uitgegaan. Bovendien lopen de studenten in het derde jaar stage bij twee verschillende instellingen.

Nadere inlichtingen zijn te krijgen op 045-720333. De Wachtendonck is inmiddels onderdeel van de pas opgerichte Hogeschool Heerlen.

Sterklas in lab-onderwijs voor HAVO'ers

Het zal ongetwijfeld nog wel wat voeten de aarde hebben, maar ooit zal de middelbare laboratoriumopleiding die nu nog een geheel vormt met de hogere laboratoriumopleiding in Sittard, dfaarvan worden losgekoppeld. De Zuidlimburgse Laboratoriumschool die deze twee opleidingen verzorgt maakt sinds 1 januari deel uit van de Hogeschool Heerlen en vormt daarin samen met de Heerlense HTS de sector Techniek.

Intussen heeft de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen ook een operatie tot schaalvergroting in het middelbaar beroepsonderwijs op gang gebracht en in het kader daarvan zal de middelbare tak van de ZLS sa-

men met een MTS een sector school Techniek gaan vormen. Besprekingen daarover zijn pas begonnen. Overigens zullen de studenten van dat alles voorlopig weinig merken.

Waar ze over enige tijd wel iets van zullen merken is een reeks nieuwe afstudeerrichtingen die momenteel in voorbereiding is. Voor bezitters van een HAVO-diploma die niet honderd procent zeker zijn van hun kansen in het Hoger Laboratoriumonderwijs bestaat nu de mogelijkheid zich voor te bereiden in een MLO-sterklas. Na dat jaar kan gekozen worden voor het eerste jaar van het HLO, of men kan alsnog in twee jaar een ML-opleiding afmaken. Voor de sterklas moet men minimaal twee van de volgende vier vakken in het pakket hebben: natuurkunde, wiskunde, scheikunde of biologie.

Schriftelijk onderwijs niet langer 'tweederangs'

Laatste kans of inhaalmanoeuvre

Volgens de laatste cijfers volgen 200.000 Nederlanders schriftelijk onderwijs. Plaats deze leergierigen in klassen van 30 stuks en je krijgt verreweg de grootste school van Nederland. Schriftelijk onderwijs wordt steeds populairder en is vrijwel niet conjunctuur gevoelig. Sterker nog, de slechte economische situatie

van veel landgenoten was zelfs aanleiding om weer eens de schouders onder een studie te zetten. Jaren geleden, toen het met de Nederlandse economie niet zo goed ging waren met name de beroepsgerichte cursussen erg in trek. De hobbylessen vonden weinig aftrek. „Begrijpelijk. Als mensen geen geld hebben om een hobby-

tijdschrift te kopen, dan blijft helemaal niets over voor een cursus tekenen om maar een dwarsstraat te noemen.” Aan het woord is J. Smittenaar, verantwoordelijke voor 'marketing services' van de Leidse Onderwijs Instellingen in Leiderdorp. Een heus bedrijf dat een marktaandeel van 52% heeft. Goed voor 100.000 deelnemers per jaar. Goede tweede op de ranglijst is de Koninklijke PBNA met jaarlijks zo'n 54.000 cursisten. Beide bedrijven leveren een soortgelijk product maar hebben hun ogen gericht op verschillende doelgroepen.

PBNA richt vizier op het bedrijfsleven

PBNA mag zich de oudste onderwijsinstelling van zijn soort in Nederland noemen. Dit jaar wordt het 75-jarig jubileum gevierd. Driekwart eeuw geleden staken twee jonge heren, E. J. Rotshuizen en F. Wind, de koppen bij elkaar om een oplossing te vinden voor een gat dat was ontstaan in het bedrijfsleven. Bouwkunde en civiele techniek waren de twee paraplu's. Tot aan de Tweede Wereldoorlog beperkte PBNA zich dan ook vrijwel uitsluitend tot de technische vakken. In de jaren '50 en '60, heeft PBNA een belangrijke rol gespeeld in de versnelde bijscholing van technici in de industrie. Het algemeen vormend onderwijs deed zijn intrede in 1971 toen de onderwijsinstelling een fusie aanging met het Nederlands Schriftelijk Studietrum Culemborg, dat voornamelijk A-vakken in de aanbesteding had. In 1975 werd PBNA opgekocht door Elsevier, maar bleef als onderneming beleidsmatig zelfstandig functioneren.

In de tijd van de fusie en tijdens de overname deed een nieuwe 'instrument' zijn intrede in Nederland: de computer. Voor PBNA had dit vele gevolgen. Al

snel haakte de onderneming in op deze nieuwe ontwikkeling. „Toppers zijn de zogenaamde AMBI-opleidingen. Een verzameling van cursussen in de richting van Automatisering en Mechanisering van de Bestuurlijke Informatieverwerking. In tegenstelling tot andere opleidingen volgen veel particulieren iets in deze richting. Op twee verschillende manieren kunnen de mensen de lessen volgen, geheel schriftelijk of via een combinatie van schriftelijk en mondeling studeren. De mondelinge lessen worden vaak op verschillende plaatsen in het land gegeven”, vertelt A. Esmeljer, marketing manager van PBNA. Hij straalt een zeker enthousiasme uit als hij over 'zijn' bedrijf praat. Is ook sinds een jaar of twee veel op de weg om contacten te leggen met bedrijven. Want juist op die plekken ontdekt PBNA waar het aan informatie schort. De opleiding binnen de bedrijven dienen er vaak voor om de werknemers in een korte tijd zoveel mogelijk informatie te bieden. „Alle cursussen worden niet altijd afgesloten met een examen. Toch sluiten nog zo'n 14.000 cursisten hun lessen af met een examen. Twaalfduizend op het technische vlak en 2.000 in de overige richtingen. Twee maal per jaar worden ove-

rigens, gedurende één week examens afgenomen in de Rijnhal onder toezicht van Rijkscommissarissen. „Organisatorisch vergt dat veel werk. Er worden namelijk verschillende examens afgenomen. Het is iedere keer weer een hele klus om de juiste man of vrouw achter het goede tafeltje te krijgen”, vertelt Esmeljer, die voorts nog kwijt wil dat PBNA, met zijn technische inslag, erg lang een echt mannenbedrijf was.

Serius

In 1986 bereikten 130.000 telefoontjes of de bekende briefjes van de advertenties PBNA. Eenderde deel blijkt uiteindelijk toch aan een cursus te beginnen. Gemiddeld kost een cursus 1850 gulden en duurt 8 tot 10 maanden. „De tijd is voorbij dat je even een cursus deed. Wie dit geld er voor over heeft moet er ook serieus mee bezig zijn. Je mag echter niet vergeten dat wij geen cent subsidie krijgen en de bedrijfs-economische resultaten in balans moeten houden”, verklaart de manager de vrij hoge studiekosten. Het niet in aanmerking komen voor rijks gelden brengt echter een bepaald onafhankelijkheid met zich mee die

voor een onderwijsinstelling als PBNA heel belangrijk is. Zeker als nieuwe cursussen gemaakt moeten worden. „Zodra wij merken dat vanuit het bedrijfsleven signalen komen gaan we aan het werk. In deze planning ontbreekt de hele ambtelijke molen die nodig is om voor de normale scholen een nieuw idee of studie te ontwikkelen. Zo kunnen wij een hele belangrijke voorsprong opbouwen.”

Jubileumjaar

Het jubileumjaar zal aan de cursisten niet zomaar voorbij gaan. Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld een werkstuk te maken waarin men de toekomstvisie over zijn of haar vak uitdrukt. Dan kan van alles zijn, een schiedrijf of een scriptie om een voorbeeld te noemen. De werken van de winnaars worden bovendien tentoongesteld. Daarnaast is het de bedoeling om met een evenoude stadgenoot, het Openluchtmuseum, activiteiten te organiseren. De voorstellen van minister Brinkman gooien misschien misschien roet in het eten. In samenwerking met het GAB Arnhem heeft PBNA, bij wijze van verjaardagscadeau, een aantal omscholingscursussen cadeau. Op 11 september, vier dagen voor de echte verjaardag, wordt in Arnhem een congres gehouden dat voorlopig als werktitel 'bedrijven als opleidingscentra' meekreeg.

Reclame

Sinds een jaar of twee heeft PBNA het 'reclame' roer omgegooid. Er wordt minder geld besteed aan de advertenties in de bladen. Het medium televisie is er bij gehaald om meer aandacht te vragen voor het aanbod van PBNA. Dat is echter ook de taak van de radioslots. Hoewel radio en televisie voornamelijk bedoeld zijn om particulieren over te halen in de Gouden Gids te kijken waarin het totale aanbod vermeld staat.

anita thijssen

aanvragen

jaar verzochten 380.000

maar wat aantallen: miljoen gulden portofolio, 150 ton papier lesmateriaal, 20.000 boekjes te houden lessen, 1 miljoen uitgaande stukken en een even groot aantal telefoongesprekken per jaar. Deze cijfers geven aan dat de medewerkers van de Koninklijke PBNA in Arnhem niet de hele dag duijlen draaien. Ze zijn content in de weer om de instelling die deze instelling overver heeft op de markt van de schriftelijke onderwijsinstellingen alleen te behouden maar zelfs te verbeteren. PBNA, de letters staan voor Polytechnisch Bureau Nederland Arnhem, heeft een speciale functie in het onderwijsland. Het vizier van dit bedrijf is gericht op het bedrijfsleven. In tegenstelling tot LOI speelt PBNA minder in op particulieren die 's avonds de slag willen. Hoeveel, toch redelijk grote groep, alle aan- krijgt.

worden niet alleen schriftelijk cursussen gegeven. Ook be- opleidingsadviseurs van PBNA bedrijven in het land in groepsverband, vaak opleiding, les wordt gegeven. Daarnaast worden seminars ge- en geeft men de bekende zakboekjes uit zoals het technische boekje dat in verschen en toen 90 pagi- telde en nu, de 42e druk heeft 1700.

SALON BARBEL

NU OOK OP 'DE HEERLERBAAN'

Wegens uitbreiding van onze vestigingen zoeken wij op korte termijn een GEDIPLOMEERDE

DAMES-/DAMES-HEREN-KAPPER/STER

Wij bieden jou een zelfstandige functie als kapper en daarnaast de mogelijkheid te werken met jonge, enthousiaste, creatieve en ondernemende collega's.

Wij verwachten van jou vrouw/man in hart en nieren die dag en nacht met het vak bezig is. Dus: inlassingsvermogen, representativiteit, goede contactuele eigenschappen, maar vooral vakbekwaamheid.

Hasageschreven sollicitaties met pasfoto te richten aan: F.M. Salden, Parkaan 26, 6074 LL Melick.

Kapsalons Chris Salden Melick Barbel, Kerkrade-West

BARBEL HEERLERBAAN 102 HEERLEN

Serviam

R.K. Scholengemeenschap Lyssum-Havo Sittard

vraagt voor terstond ter vervanging wegens ziekte:

docent(e) economie/handelsw.

- ca. 12 uur 1e graad

Brieven z.s.m. aan het bestuur, postbus 211, 6130 AE Sittard. Inl. bij rector P.H.S. van Bommel, tel. 04490-10159 (school), privé 04490-12203.

Radax B.V.

systeemplafonds

Doorvaartsstraat 49
6443 AP Brunssum
Telefoon 045-258051

vraagt

Simmerman of systeembouwer

per-erx. Tel. afspraak 045-258051.

BMW SPORTTRADE GMBH.

BMW Sporttrade - een zeer snel groeiende en dynamische onderneming in de sportbranche - gelegen in Alken/Verluisersheide zoekt op zeer korte termijn een

ERVAREN MAGAZIJNCHIEF

leeftijd 30-40 jr. Goede organisatorische met leidinggevende capaciteiten en ervaring in de textiel.

ERVAREN COMPUTEROPERATOR m/v

voor de IBM 36. Leeftijd onder 30 jr. Ervaring met de IBM 36-jen gebruik ervan in de textielbranche is van groot voordeel.

Voor beide functies bieden wij een grote vorm van zelfstandigheid en de mogelijkheid om mee te groeien met het bedrijf.

U kunt contact opnemen met: mevr. Spiertz, tel. 09.40.2405.9035.

Feyen Steel Service b.v.

6222 NZ Maastricht, Fregatweg 42 Telefoon 043-630845 Telefax 58420

Gevraagd voor speedige indiensttreding op de afdeling bankwerker:

1 all-round machinebankwerker m/v

met kennis van draaien, frezen en schaven.

Vereist worden:

- Opleiding L.T.S. en S.O.M.-opleiding.
- Leeftijd tot ca. 30 jaar.
- Bereidheid om eventueel wisseldiensten te verrichten.
- Meerjarige ervaring in soortgelijke functie.

Aangeboden wordt een goed salaris en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Schriftelijke reacties met recente pasfoto te richten aan:

Feyen Staalservice BV
Fregatweg 42
6222 NZ Maastricht
L.v.v. dhr. W. Schra.

GEMEENTE MAASTRICHT

Bij de dienst brandweer van de gemeente Maastricht kan worden geplaatst een

Hoofd brandwacht

Functie-informatie:

De aan te trekken functionaris zal als hoofd brandwacht gaan functioneren binnen een uit 22 medewerkers bestaande ploeg. Tevens zal hij fungeren als reserve-bevevoerder. Bij gebreken geschiktheid behoort op termijn een doorgroei naar de functie van assistent-bevevoerder van dienst in de rang van onderbrandmeester tot de mogelijkheid. In de repressieve dienst wordt gewerkt met 24-uurs diensten in een drieploegensysteem.

Functie-eisen:

Kandidaten dienen in het bezit te zijn van het rijdiploma hoofd brandwacht en zo mogelijk in het bezit te zijn van het rijdiploma bevevoerder (onderbrandmeester) of hiervoor studierend te zijn. Daarnaast dienen zij ten minste 3 jaar als hoofd brandwacht bij een beroepsbrandweerkorps te hebben gefunctioneerd in de repressieve dienst. Ervaring op het terrein van elektronica en draadloze communicatie streekt tot aanbeveling. Vestiging in Maastricht is noodzaak. Leeftijdsindicatie: ca. 35 jaar.

Salaris:

Het maximale salaris verbonden aan deze functie, bedraagt f 3271,- bruto per maand exclusief de brandweertolage van f 470,- bruto per maand.

Inlichtingen:

Nadere informatie over de functie kan worden ingewonnen bij de heer W.G.A.M. Koelens, hoofd van de repressieve dienst, tel. 043-292727.

Sollicitaties:

Belangstellenden die aan de gestelde eisen voldoen, worden uitgenodigd hun sollicitatie, uiterlijk binnen 10 dagen na het verschijnen van deze oproep, te richten tot burgemeester en wethouders en in te zenden aan het hoofd van de afdeling personeel en organisatie, postbus 1985, 6201 BZ Maastricht.

Het aanvangssalaris is afhankelijk van ervaring. De gemeentelijke rechtspositieregeling is van toepassing. Een psychologisch geschiktheidsonderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure.

In de linkerbovenhoek van zowel de sollicitatie als de enveloppe dient het vacatuurnummer 0401 te worden vermeld.

GEMEENTELIJKE DIENST BRANDWEER

GEMEENTELIJKE DIENST BRANDWEER

Gemeente Brunssum

Bij de sectie Buitendienst van de afdeling Gemeentewerken zijn door het vertrek van een tweetal medewerkers de functies vacant van:

A) Opzichter weg- en waterbouw,

tevens plaatsvervangend chef van de sectie Buitendienst van Gemeentewerken (m/v)

Algemene informatie:

De gemeente Brunssum heeft een oppervlakte van 1729 ha. en circa 30.000 inwoners. De afdeling Gemeentewerken telt momenteel 108 medewerkers, waarvan 2/3 in de buitendienst werkzaam is.

Functie-informatie:

De te benoemen functionaris zal worden belast met de dagelijkse leiding en coördinatie van de taakgroepen "algemeen onderhoud" en "riolerings- en straatmakerswerkzaamheden". De medewerkers (10) van deze taakgroepen verrichten werkzaamheden zoals het onderhoud van wegen, bestratingen, rioleringen, straatmeubilair en aanverwante openbare voorzieningen.

Betrokkene zal eveneens leiding geven aan een nieuw te formeren bedrijfsbureau, dat alle werkzaamheden van de buitendienst bedrijfsmatig moet opzetten/voelen.

Functie-eisen:

- een technische opleiding op H.B.O.-niveau (civieltechnische richting), daarnaast strekt bedrijfskundige kennis tot aanbeveling;
- ervaring met de hierboven vermelde werkzaamheden;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdruktingsvaardigheid;
- leeftijd minimaal 30 jaar;
- bereidheid tot het vervullen van een deeltijdfunctie bij de gemeentelijke vrijwillige brandweer.

B) Voorman plantsoenen (m/v)

Functie-informatie:

De aan te stellen functionaris ressorteert direct onder de opzichter plantsoenen en indirect onder de chef van de sectie buitendienst van Gemeentewerken. Betrokkene is belast met de aanleg, het onderhoud van de in een bepaald rayon gelegen plantsoenen en groenstroken: inclusief de verzorging van de aanwezige vaste beplanting en de aanplant van wisselend seizoensgoed. Functionaris heeft de werkleiding over de hem toegewezen ploeg van tuinlieden en plantsoenwerkers (8 à 10).

Functie-eisen:

- het bezit van het diploma Lagere Tuinbouwschool (aanleg en onderhoud), aangevuld met de opleiding Vakbekwaam Hovenier;
- applicatiekennis op het gebied van onkruidbestrijding (bv. de cursus spuiten openbaar groen) en boomverzorging;
- minimaal 5 jaar ervaring in aanleg- en onderhoudswerkzaamheden als voorman;
- leeftijd ca. 30 jaar;
- bereidheid tot het vervullen van een deeltijdfunctie bij de gemeentelijke vrijwillige brandweer.

Salarisring:

Het salaris bedraagt, afhankelijk van opleiding en ervaring, bij een volledige werkweek voor:

functie A: maximaal f 4098,- (schaal 8)

functie B: maximaal f 2980,- (schaal 5)

Nadere informatie:

De selectieprocedure bestaat onder meer uit een op de functie gericht psychologisch onderzoek. Desgewenst kunnen inlichtingen worden ingewonnen bij de directeur van de afdeling Gemeentewerken of bij het hoofd van de afdeling Personeel en Organisatie, beiden te bereiken onder telefoonnummer 045-250222. Belanghebbenden worden verzocht hun sollicitatie binnen 10 dagen na het verschijnen van dit blad te richten aan het college van burgemeester en wethouders van Brunssum, Postbus 250, 6440 AG Brunssum.

landgraaf

gemeente

De bestuurscommissie openbaar basisonderwijs Landgraaf vraagt kandidaten voor de functie van

A. LEERKRACHT (m/v)

voor 28½ uur aan de openbare basisschool de Harlekijn

B. LEERKRACHT (m/v)

voor 6 uur aan de openbare jeugdplanningschool de Kring

De openbare basisschool de Harlekijn is als zodanig gestart in augustus 1985 en is nog steeds groeiende. Hetzelfde geldt voor de openbare jeugdplanningschool de Kring.

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij:

- in het bezit zijn van de wettelijke bevoegdheden;
- bereid zijn zich in te zetten om onderwijs te geven overeenkomstig de beginselen van het openbaar onderwijs en op basis van het schoolwerkplan;
- bereid zijn om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid middels intensieve samenwerking met collega's, M.R. en ouders vorm te geven aan het onderwijs en de verdere ontwikkeling van de school.

Als bijzondere vereisten gelden:

- kennis en/of ervaring en affiniteit met moderne onderwijsvormen;
- brede inzetbaarheid.

Voor de te vervullen vakature aan de school de Kring genieten kandidaten met jenaplan-ervaring de voorkeur.

De sollicitanten dienen in hun sollicitatiebrief naar vermelding van opleiding, ervaring en referenties, duidelijk kenbaar te maken dat zij voldoen aan de hiervoor genoemde verwachtingen.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de heer Erik Kemper, directeur school de Harlekijn, tel. 045-325761, en bij de heer Elands, directeur school de Kring, tel. 045-311355.

Sollicitanten die reeds op een eerdere oproep voor de school de Harlekijn hebben gereageerd, behoeven niet opnieuw te solliciteren.

Sollicitaties schriftelijk met pasfoto dienen binnen 10 dagen te worden gericht aan de bestuurscommissie openbaar basisonderwijs Landgraaf, postbus 31000, 6370 AA Landgraaf.

Begin maart starten de volgende cursussen:

- praktijkdiploma boekhouden
- MBA
- middenstand
- computerboekhouden

Informatie en aanmelding:

Raadhuisplein 15, Heerlen. Tel. 045-713717

WONINGVERENIGING VOERENDAAL

Kantooradres: Hogeweg 6367 BD Voerendaal

HERHAALDE OPROEP

De vereniging heeft thans een bezit van 850 woningen. Zij beschikt over 3 medewerkers, 2 voor administratie en 1 voor onderhoud. In verband met gebruikmaking van de VUT-regeling van de huidige functionaris, dient aanstelling plaats te vinden van een

HOOFD ADMINISTRATIE

Zijn/haar taak zal in hoofdzaak bestaan uit:

- het zelfstandig ontwikkelen, beheren en mede uitvoeren van administratie;
- de organisatie en leiding van het bureau;
- het zelfstandig samenstellen van de jaarrekening;
- het samenstellen en bewaken van meerjarenplanning en begroting;
- de verzorging van periodieke informatie aan het bestuur;
- zo nodig externe vertegenwoordiging van de vereniging in opdracht van het bestuur;
- kennis van en ervaring met automatisering.

Zij vraagt:

- opleidingsniveau HEAO/SPD (financieel);
- organisatorische en leidinggevende kwaliteiten;
- goed kostenbewust zijn;
- goede contactuele en redactionele vaardigheid;
- affiniteit met volkshuisvestingsvraagstukken;
- bij voorkeur niet ouder dan 40 jaar;
- voldoende ervaring met soortgelijke werkzaamheden.

Arbidsvoorwaarden:

- de arbeidsvoorwaarden voor deze functie worden ontleend aan de CAO voor woningcorporaties;
- van de kandidaten wordt verwacht dat zij bereid zijn in Voerendaal te gaan wonen.

Belangstellenden voor deze functie kunnen hun schriftelijke sollicitaties indienen bij het bestuur van de woningvereniging, p.a. Pyrostraat 4, 6367 CP Voerendaal, vóór 15 maart 1987.

Eventueel kan tevoren informatie ingewonnen worden bij de heer Smeets, administrateur, tel. 045-751274.

landgraaf

gemeente

De bestuurscommissie openbaar basisonderwijs Landgraaf vraagt kandidaten voor de functie van

A. LEERKRACHT (m/v)

voor 28½ uur aan de openbare basisschool de Harlekijn

B. LEERKRACHT (m/v)

voor 6 uur aan de openbare jeugdplanningschool de Kring

De openbare basisschool de Harlekijn is als zodanig gestart in augustus 1985 en is nog steeds groeiende. Hetzelfde geldt voor de openbare jeugdplanningschool de Kring.

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij:

- in het bezit zijn van de wettelijke bevoegdheden;
- bereid zijn zich in te zetten om onderwijs te geven overeenkomstig de beginselen van het openbaar onderwijs en op basis van het schoolwerkplan;
- bereid zijn om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid middels intensieve samenwerking met collega's, M.R. en ouders vorm te geven aan het onderwijs en de verdere ontwikkeling van de school.

Als bijzondere vereisten gelden:

- kennis en/of ervaring en affiniteit met moderne onderwijsvormen;
- brede inzetbaarheid.

Voor de te vervullen vakature aan de school de Kring genieten kandidaten met jenaplan-ervaring de voorkeur.

De sollicitanten dienen in hun sollicitatiebrief naar vermelding van opleiding, ervaring en referenties, duidelijk kenbaar te maken dat zij voldoen aan de hiervoor genoemde verwachtingen.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de heer Erik Kemper, directeur school de Harlekijn, tel. 045-325761, en bij de heer Elands, directeur school de Kring, tel. 045-311355.

Sollicitanten die reeds op een eerdere oproep voor de school de Harlekijn hebben gereageerd, behoeven niet opnieuw te solliciteren.

Sollicitaties schriftelijk met pasfoto dienen binnen 10 dagen te worden gericht aan de bestuurscommissie openbaar basisonderwijs Landgraaf, postbus 31000, 6370 AA Landgraaf.

Gevraagd: arts voor onderzoek-werkzaamheden

voor enkele uren per week.

Brieven onder nr. HK 060 LD, postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Het bestuur van de Stichting R.K. M.D.O. Westelijke Mijnstreek te Sittard

roept voor de school Clos-Mariaheem met ingang van 1 maart 1987 sollicitanten op voor de functie van DOCENT aan de:

A. Opleiding tot Gespecialiseerd Verzorgend in het vak:

psycho-pathologie

Bevoegdheid: diploma van arts of doctoraal getuigschrift geneeskunde ± 25 uur per jaar. (Bekendheid met psychiatrie is wenselijk)

B. Middelbare Beroepsopleiding tot Verzorgend (M.D.G.O.-V.Z.)

in de vakken:

kennis van ziektebeelden verloskunde

Voor beide vakken bevoegdheid: diploma van doctoraal getuigschrift geneeskunde ± 6 uur per week.

Informatie:

mr. P.M.H. Coolen, adjunct-directrice, telefoon: 04490-14341

Sollicitaties binnen 8 dagen aan:

bestuur van bovengenoemde school, Pres. Kennedysingel 19, 6137 AC Sittard.

KAYPRO

Division of Kaypro Corporation

Een grote micro-computerfabrikant zoekt voor onmiddellijke indiensttreding een:

Assistent debiteurenadministratie (m/v)

Taakomschrijving:

- voeren van de debiteurenadministratie
- incasso's uitvoeren
- opstellen van overzichten

Van deze persoon verlangen wij, dat zij/hij:

- een opleiding op PDMEAO niveau heeft.
- ervaring heeft in een soortgelijke functie.
- over goede contactuele eigenschappen beschikt.
- de Engelse taal beheerst.

Het is een pré als u bovendien met de Franse en Duitse taal overweg kunt.

Kaypro biedt u:

- een op de functie en persoonlijkheid afgestemd salaris
- goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Is bovenaanstaand profiel op u van toepassing en spreekt u werken binnen een jonge, dynamische en snel groeiende onderneming in de branche van de toekomst u aan? Stuur dan uw sollicitatie met c.v. naar onderstaand adres.

Kaypro Europe
Postbus 22018
6380 AA Nuth
Vermeld linksboven op de envelop "AD"

203371 Wij verwachten uw reactie binnen een week.

hoofd beheerstechnische zaken (m/v)

De afdeling Beheerstechnische Zaken bestaat uit twee subafdelingen, te weten Financiële Administratie en Interne Diensten. De afdeling is verantwoordelijk voor de vestigings van de financiële positie van de bank en de rapportage dienaangaande en zal zich moeten ontwikkelen tot een beheerscentrum met als belangrijke opdracht om de beleidsondersteunende informatie te leveren ten behoeve van het totale bankbeleid. Alle ontwikkelingen op het gebied van automatisering spelen verzelfsprekend een belangrijke rol.

De functionaris maakt deel uit van de staf en geeft leiding aan ongeveer 18 medewerkers. Naast het beheerstechnisch element in de functie is het belangrijk dat hij of zij in staat is om oog te hebben voor commerciële ontwikkelingen, omdat betrokkene verantwoordelijk is voor de cijfermatige ondersteuning in het kader van de marketing-planning voor zowel bedrijven als particulieren.

Onze gedachten gaan uit naar kandidaten in de leeftijd van 30 - 35 jaar met een opleiding op HBO-niveau, bijvoorbeeld HEAO-BE of SPD I en II. Daarnaast moet hij of zij beschikken over leidinggevende en communicatieve kwaliteiten en in staat zijn om inhoudelijk bijdragen te leveren aan de verdere ontwikkeling van deze afdeling en de bank in zijn geheel. Relevante kennis van automatisering en informatievoorziening is zonder meer noodzakelijk.

De Rabobank biedt een goede honorering

en uitstekende secundaire voorwaarden, waaronder een dertiende maandsalaris en een premievrije pensioenverzekering.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Wilt u meer weten over aard en inhoud van deze functie, dan kunt u bellen met de heer L. Engels, directeur van de bank, telefoon 04950 - 35910 of de heer J.F.J. de Greef, personeelsadviseur, regiokantoor Roermond, telefoon 04750 - 16000.

Uw schriftelijke sollicitatie wordt met belangstelling binnen 14 dagen verwacht door de directie van de Rabobank, Postbus 218, 6000 AE Weert.

Rabobank

Rabobank Weert

verleent op persoonlijke wijze uiteenlopende bankdiensten aan bedrijven, particulieren en instellingen.

Wij maken, als zelfstandige bank, deel uit van de landelijke Rabobankorganisatie met ruim 3.000 vestigingen. Wij zoeken een

hoofd beheerstechnische zaken (m/v)

De afdeling Beheerstechnische Zaken bestaat uit twee subafdelingen, te weten Financiële Administratie en Interne Diensten. De afdeling is verantwoordelijk voor de vestigings van de financiële positie van de bank en de rapportage dienaangaande en zal zich moeten ontwikkelen tot een beheerscentrum met als belangrijke opdracht om de beleidsondersteunende informatie te leveren ten behoeve van het totale bankbeleid. Alle ontwikkelingen op het gebied van automatisering spelen verzelfsprekend een belangrijke rol.

De functionaris maakt deel uit van de staf en geeft leiding aan ongeveer 18 medewerkers. Naast het beheerstechnisch element in de functie is het belangrijk dat hij of zij in staat is om oog te hebben voor commerciële ontwikkelingen, omdat betrokkene verantwoordelijk is voor de cijfermatige ondersteuning in het kader van de marketing-planning voor zowel bedrijven als particulieren.

Onze gedachten gaan uit naar kandidaten in de leeftijd van 30 - 35 jaar met een opleiding op HBO-niveau, bijvoorbeeld HEAO-BE of SPD I en II. Daarnaast moet hij of zij beschikken over leidinggevende en communicatieve kwaliteiten en in staat zijn om inhoudelijk bijdragen te leveren aan de verdere ontwikkeling van deze afdeling en de bank in zijn geheel. Relevante kennis van automatisering en informatievoorziening is zonder meer noodzakelijk.

De Rabobank biedt een goede honorering

en uitstekende secundaire voorwaarden, waaronder een dertiende maandsalaris en een premievrije pensioenverzekering.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Wilt u meer weten over aard en inhoud van deze functie, dan kunt u bellen met de heer L. Engels, directeur van de bank, telefoon 04950 - 35910 of de heer J.F.J. de Greef, personeelsadviseur, regiokantoor Roermond, telefoon 04750 - 16000.

Uw schriftelijke sollicitatie wordt met belangstelling binnen 14 dagen verwacht door de directie van de Rabobank, Postbus 218, 6000 AE Weert.

Rabobank

AZL Beheer

Voor onze **Sector Pensioenen** zoeken wij een

Medewerker Rechtsvaststelling (m/v)

die tot taak krijgt de uitvoering van de diverse pensioenregelingen.

Vereist:

- HEAO (E.J.);
- leeftijd tot 30 jaar.

Standplaats Heerlen.

Een psychologisch onderzoek zal deel uitmaken van de selectieprocedure.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan Mr. H.H. Laeven, CH Algemene Zaken van AZL Beheer, Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen.

Deze is voor nadere inlichtingen telefonisch bereikbaar onder nummer: 045 - 76 32 72.

Als rechtstreekse voortzetting van de uitvoeringsorganen van de bedrijfspensioenfondsen in de mijnindustrie (AMF/BFM) richt AZL Beheer thans met 250 medewerkers alle gewenste diensten op het gebied van het vermogensbeheer (± f 4 mrd) alsmede pensioenadministratie en ziektekostenverzekering (± 150.000 verzekerden)

Voorbeeld: een hogeschool voor alle leerkrachten

Het gebouw in Sittard, waar de nieuwe 'leraren-hogeschool' gevestigd is.

De gedachte aan een Hogeschool Limburg, waarin alle hoger beroepsonderwijs in het zuiden van de provincie gebundeld zou worden, heeft maar een kort bestaan geleefd. Om in moderne politieke termen te blijven: de Realeo's hebben het gewonnen van de Idealo's. Want de realiteit was dat 'harde' opleidingen (technische ed.) geen enkele behoefte bleken te hebben aan samengaan met 'zachte' opleidingen (bv. Mikojel); nog realistischer zou het zijn geweest als de bedenkers van de Hogeschool Limburg vooraf de macht en de kracht van de Katholieke Leergangen op de juiste waarde hadden geschat.

Het is dan ook geen wonder dat die Katholieke Leergangen een doorslaggevende rol hebben gespeeld in het beeld dat het hbo in Zuid-Limburg momenteel vertoont - landschap na de aardbeving, zou je kunnen zeggen, waarin enkele 'burchten' zijn blijven staan of sterker zijn dan ooit, maar waarin, nu de mist langzaam optrekt, ook nog een enkele dolende dakloze te vinden is.

In Heerlen hebben we de Hogeschool Heerlen met een min of meer 'technische' tint, waarin opgaan de HTS, de Wachten-dor, de Zuidlimburgse Laboratoriumschool Sittard en de meer 'technische' Gezondheidszorgopleidingen in Heerlen en Hoensbroek. Daar is de PABO nog een soort 'weeskind'.

In Maastricht zijn het vooral de kunstinstellingen die de Hogeschool Maastricht gevormd hebben, plus de HBO-J en de PABO daar, en sinds kort ook de Bibliotheekacademie, die nu nog in Sittard gevestigd is. In Maastricht is de vertalersopleiding, in afwachting van een definitieve status, nog zelfstandig gebleven.

In Sittard zijn drie hogescholen gevestigd. De Hogeschool voor EAO, de 'zachte sector' met de Sociale Academie, de Mikojel en de HBO-V - en dan de Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard, die bestaat uit de 'Nieuwe Lerarenopleiding' en de deeltijdsopleiding MO die tot nu toe deel uitmaakten van de Katholie-

ke Leergangen Tilburg, plus de PABO Sittard.

Uniek

Zo bezien mag dan de nieuwe stichting in Sittard een nogal voor de hand liggende combinatie zijn, feit is toch dat hiermee een vrij unieke combinatie is ontstaan waarin je kunt worden opgeleid voor alle functies in het onderwijs: van leraar aan de basisschool tot en met alle graden voor het voortgezet onderwijs.

Het was niet de eerste bedoeling zover te komen, want aanvankelijk wilde men één grote hoge-

school maken, verdeeld over Tilburg, Sittard en Den Bosch. Maar juist die grote regionale spreiding zat de minister van Onderwijs en Wetenschappen niet zo lekker, vandaar dat dat 'cluster' werd verdeeld in drie hogescholen, die in Sittard, een in Tilburg en een in Den Bosch. Die overigens nog wel onder één overkoepelend topbestuur vallen.

In Tilburg zijn diverse educatieve opleidingen één faculteit ondergebracht, om te beginnen weer die welke afkomstig waren van de Leergangen daar, namelijk het Moller Instituut en de MO Tilburg, en erbij kwamen de

Academie voor Lichamelijke Opvoeding, en de Opleiding Speciaal Onderwijs en de PABO. Daarnaast zijn er twee 'faculteiten', namelijk 'bedrijf, mens en media' en 'kunsten'. Hier dus ook een PABO, evenals in Den Bosch.

Bescherming

Geen klein instituut, alles bijeen. Deze drie hogescholen, die samen toch vallen onder de stichting Katholieke Leergangen en een in Tilburg gevestigde afdeling centrale diensten heeft, tellen 1800 medewerkers en 15.000 studenten.

Wij zullen ons hier verder beperken tot Sittard, waar dus een instituut tot stand is gekomen waar je leraar kunt worden. En ook wanneer je geen leraar wilt worden, maar daarover straks meer. Hoewel van PABO-zijde nog wel wat reserves bestaan wat betreft de bescherming van de eigenstandigheid van de opleiding tot leraar basisschool tegen het 'geweld' van de lerarenopleidingen, erkent directielid Jan Dirkx (belast met de PABO) dat het zijn van onderdeel van deze organisatie wel degelijk een onderwijskundige meerwaarde oplevert. „Ook als kleine instelling profiteer je mee van professionele bestuurders, van uitstekende

contacten in Den Haag, van het voorhanden zijn van veel middelen en apparatuur, van een zeer uitgebreide bibliotheek op vakgebied. Je zou daar natuurlijk ook wel gebruik van kunnen maken als je zelfstandig was gebleven, maar dan ligt er toch een drempel,” zegt Dirkx. Er zijn nog verder strekkende voordelen, zoals de mogelijkheid om te kiezen voor een 'eigen leerweg' met gebruikmaking van de mogelijkheden die de andere lerarenopleidingen bieden. Voor de hand ligt het, om aan Engels, tegenwoordig een verplicht vak in het basisonderwijs, veel meer te doen dan 'zelfstandig' mogelijk was: slechts weinig PABO's hebben op dat punt zulke goede faciliteiten in huis.

Nog iets verder weg liggen andere kansen voor PABO-studenten, zoals de mogelijke studierichting 'leerstoornissen': dat zou ook iets zijn dat voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet van nut zou kunnen zijn.

Zuiver

De nieuwe Hogeschool mag er dan prat op gaan, een echt zuiver pedagogisch-didactisch instituut te zijn: een onderdeel van de 'meerwaarde' daarvan is juist weer dat de mogelijkheden om er toch te studeren en niettemin geen leraar te worden geweldig zijn toegenomen. Met enige nadruk etaleert directeur Michel Hennesen de vrije studierichting, waar je een opleiding kunt krijgen voor de veelheid van beroepen waarvoor feitelijk geen opleiding bestaat, maar waar vraag naar is. Bovendien heeft zich sinds het bestaan van de Nieuwe Leraren Opleidingen het verschijnsel voorgedaan dat studenten daar wel wilden studeren, maar zeker geen leraar wilden worden. De studenten die zich nu voor de vrije studierichting inschrijven doen alleen het eerste jaar mee met alle anderen, maar stellen daarna hun eigen pakket samen. De studie is alles bijeen wel even 'zwaar' als de rest, maar wordt afgesloten met een dossierdiploma, waar precies in staat wat men gedaan heeft. De omvang van de instelling staat er borg voor dat de student kan kiezen uit werkelijk tientallen verschillende 'vak-

ken'. Overigens stelt het instituut wel enkele standaardprogramma's voor. Voorbeeld: 'Nederlands-Engels, met het oog op communicatie en voorlichting'.

De combinatiemogelijkheden gaan nog verder, wanneer de studenten van de 'NLO en van de 'PABO' ook enkele blokken gaan 'doen' in de avonden, bij het voormalig MO. Bij de MO kende men al lang de figuur die geen leeraar wilde worden, en bij de pedagogiek, kwam het merendeel al veel langer buiten het onderwijs terecht, zegt directeur 'MO' Jan Steen.

Aanslepen

Waar men bij de KLS nog eens extra de aandacht op wil vestigen: er is voor een aantal vakken een overcapaciteit. Maar er is ook een hele reeks vakken waar het aantal leraren niet aan te slepen valt. Dat komt binnen enkele jaren zover in het basisonderwijs, maar in vakken als wiskunde, natuurkunde en economie is het al zover. „Elke student wiskunde hier heeft voor hij van school is al een baan - en dan soms helaas - nog in het bedrijfsleven ook,” zegt Hennesen. Hij voorspelt dat de komende jaren ook een tekort aan leraren Frans en Duits zal ontstaan.

De nieuwe constellatie heeft voor iedereen voordelen. Ook voor de docenten, die mogelijk in de gelegenheid zullen komen ook eens wat anders te zien dan jongelui in de dagschool, zoals volwassenen in een deeltijdsopleiding. „Sommigen vinden dat een openbaring,” zegt Hennesen.

En dan het lonkend perspectief. Het gebouw complex midden in Sittard wordt gekocht (voor bijna 7 miljoen), er komt ruimte voor het doen van wetenschappelijk onderzoek, de komende jaren zal het komen tot een verving van de grenzen met het wetenschappelijk onderwijs.

Maar waarvoor de directie van geestdrift uit de stoel komt, dat is de verkoop van wetenschap via wat heel modern heet 'KL-transfere'. „Wij gaan met een koffer cursussen de markt op, en ik weet zeker dat wij dat goedkoper en beter kunnen dan anderen,” zegt Hennesen. Veel bedrijven doen nog veel opleidingen zelf, maar men ziet grote mogelijkheden om dat via de school te doen. Waarmee dan ook een autonoom inkomen ontstaat. Het is mooi, een beetje meer onafhankelijk te zijn van een tot bezuinigen genigde overheid...

sante brun

'Docenten en informatica' een voor Limburg uniek project

De whizkids zijn in aantocht

Duizenden docenten van scholen voor voortgezet onderwijs in Limburg worden de komende jaren geconfronteerd met de computer. Ze zullen daarmee eerst wegwijzen moeten raken, om vervolgens de werking en vooral de mogelijkheden van het systeem in de klas te introduceren. Uiteindelijk is het doel: leerlingen en studenten voldoende voorbereid te hebben op de arbeidsmarkt, waar de computer inmiddels een alledaags hulpmiddel is geworden. De whizkids zijn in aantocht.

In totaal mogen 600 docenten van Limburgse LBO-, MAVO-, HAVO en VWO-instellingen met een computersysteem kennis maken dankzij een landelijk project: het omvat de nascholing van zo'n 7.000 docenten van 2.250 scholen in Nederland en uiteraard de levering van de nodige hard- en software. Een project dat, zo werd bij de start in september 1986 gezegd, 'zijn weerga niet kent'. Toen overhandigde minister Deetman van Onderwijs de eerste computer van dit project dat landelijk de naam 'Nieuwe Informatietechnologie Voortgezet Onderwijs' (NIVO) kreeg. Het is een samenwerking van het bedrijfsleven (Philips, IBM en Tulip Computers), de overkoepelende onderwijsorganisaties en de overheid. Het bedrag bedraagt fl. 30 miljoen beschikbaar.

Sensibiliseren

In totaal is een bedrag van fl. 160 miljoen is uitgetrokken om per school maximaal drie docenten 'lets' bij te brengen over hard- en software. Voor hen is een soort voortrekkersrol weggelegd. Er zijn plannen om ook voor de overige 70.000 docenten in het voort-

gezet onderwijs soortgelijke cursussen op te zetten; momenteel worden nog meer bedrijven benaderd door aanvullende sponsoring. Een groep Limburgers was ondertussen bezig met het opzetten van een soortgelijk project, dat echter veelomvattender bleek te zijn. Hun plan was zogenoemde sensibiliseringscursussen op te zetten: 900 docenten in Limburg binnen twee jaar laten wennen aan de computer, waarbij per school gesproken werd over vijf à tien docenten. De doelgroep: eveneens docenten van LBO, MAVO, HAVO en VWO, in het bijzonder scholen die niet of nauwelijks bekend zijn met het computergebruik.

Het bleek dat beide initiatieven elkaar goed aanvulden. Het ministerie van Onderwijs wees Limburg aan als proefregio voor deze sensibiliseringscursussen. Het ministerie van Onderwijs stelt geld beschikbaar voor de cursussen en de provincie Limburg subsidieert met PNL-gelden de organisatie.

Het project, getiteld 'docenten en informatica in Limburg', is ontwikkeld door het Contactcentrum Onderwijs-Arbeid (COA)

Limburg in samenwerking met de stichting Volwassenen Educatie Zuid-Limburg, het Centrum voor Kantoorinnovatie Venray, Miniware Educom Sittard, de Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard en met ondersteuning van het Informatica Instituut Limburg.

Het project werd in de loop van 1985 opgezet. De cursussen in het kader van NIVO zijn in oktober 1986 gestart; de eerste cyclus zal rond 1 april zijn afgerond, waarna de sensibiliseringscursussen volgen. Bij de eerste scholen in Limburg is de computertapparatuur binnen, acht personal computers, onderling verbonden in een netwerk, en twee 'stand alone'-systemen.

Wild beest

Volgens M. Depondt-Olivers, waarnemend coördinatrice van COA-Limburg, zijn er wel scholen waar veel aandacht aan de mogelijkheden van de computer wordt gegeven maar is er nog een grote groep die hiervan geen weet heeft. „De omgang ermee is, misschien wat overdreven gesteld, voor 99 van de 100 scholen nieuw”. De sensibiliseringscursussen beschouwt zij als het feitelijke middel om de drempel tot computergebruik verlaagd te krijgen. „Het is de bedoeling dat de docenten de computer als hulpmiddel gaan zien. Iets waarmee ze gemakkelijker en beter kunnen lesgeven. Ze moeten de computer niet als het wilde beest blijven zien. Erg zwart-wit gesteld: een computer moet je beschouwen als eenzelfde hulpmiddel als de pen voor het onderwijs is”.

Scholen zijn rijp voor informatietechnologie. (Vlnr.) projectleider Gorissen, coördinatrice Depondt en docent Leenders

C. Leenders, hoofddocent wiskunde aan de eerder genoemde lerarenopleiding in Sittard (waar hij tevens coördinator informatica is), zegt dat docenten bijvoorbeeld allerlei cijfermateriaal in een computersysteem kunnen opslaan. Variërend van beoordelings- en rapportcijfers tot gegevens van eigen onderzoekjes gericht op bepaalde vakgebieden. Het cijfermateriaal kan geordend worden, verwerkt tot statistieken, die misschien inzicht geven in bepaalde ontwikkelingen. Deze zaken komen ook in de sensibiliseringscursus aan de orde. De cursus geeft de docent dan ook meer zicht op de vraag welke nascholing voor hem of haar het meest geschikt is.

Leenders vindt dat er eigenlijk niet gesproken mag worden van informatica-onderwijs. Informatica heeft volgens hem betrekking op de technische kant van de zaak: de bekwaamheid om te programmeren, kennis van hardware etc. „Dat woord heeft een wiskundig imago. Je zou in feite moeten spreken van informatietechnologie. Dat is dus meer de techniek om aan bepaalde informatie te komen en die te verwerken, waarbij de computer een handzaam en gebruiksvriendelijk middel is”.

Depondt vervolgt: „Teletekst is eigenlijk ook een stukje compu-

tergebruik, dat geaccepteerd is. Teletekst kun je ook een vorm van informatie-technologie noemen, maar zo wordt het niet gezien”.

Docent op stage

Naast de sensibiliseringscursussen hadden de initiatiefnemers graag docentenstages in het project opgenomen. Stages van een of meerdere maanden bij bedrijven, waarbij de docenten op school zouden worden vervangen door bijvoorbeeld vrijwilligers die betaald zouden worden uit een wachtgeldregeling. Het COA-Limburg coördineert met succes al een jaar of twee dergelijke stages van een week - overigens zonder de vervanging, de school vangt zelf op. Inmiddels hebben circa 200 docenten, voor al uit het beroepsonderwijs, zo'n stage gevolgd.

C. Leenders: „Na een week begin je eigenlijk pas te zien hoe het werkt. Maar we konden het met het ministerie niet eens worden. Daar stuitte het idee op financiële en organisatorische bezwaren. Anders had het bij wijze van spreken met gesloten beurzen gekund”. Het COA-Limburg gaat nu op de oude toer met docentenstages door. Via regionale commissies worden al regelmatig contacten onderhouden met scholen; tege-

lijkertijd inventariseert het COA bij welke bedrijven de docenten graag zo'n stage zouden willen lopen. „De ervaringen zijn uitsluitend positief. De praktijk leert dat docenten beter contact houden met de bedrijven waar ze stage hebben gelopen. Voor veel bedrijven is het ook interessant omdat de frequente contacten invloed hebben op de inhoud van de leerprogramma's aan de scholen”, aldus COA-coördinatrice Depondt. „De docentenstages dragen bij aan een betere afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven”, constateert ze tevreden.

Overtrokken

Komt het informatie-technologische project niet te laat? Veel bedrijven beschikken immers, zowel in de produktie als andere sectoren, over veel geautomatiseerde apparatuur.

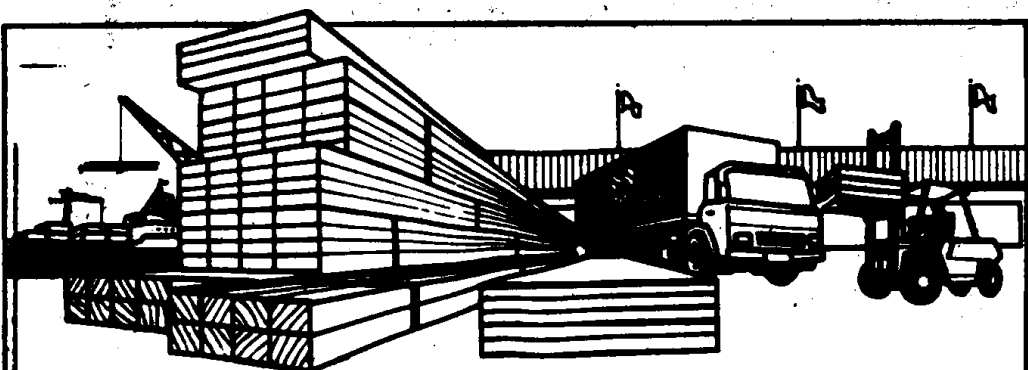
A. Gorissen, kersvers aangesteld als projectleider voor de (PNL)-periode van twee jaar: „Dat wordt zwaar overtrokken. We hebben geen wezenlijke achterstand opgelopen. Wat een paar jaar geleden, na een krakemikkige start, is begonnen wordt nu omgezet in een voorsprong op andere landen. Daar wordt hard aan gewerkt en er is de bereidheid om veel te investeren”.

„Dit is geen kwestie van een knop omdraaien”, vervolgt docent Leenders. „Je kunt wel zeggen dat je daar vijf of tien jaar eerder mee had moeten beginnen. Maar wie had toen gedacht dat het zo snel zou gaan?”

De drie zijn het erover eens dat we blij moeten zijn dat ze niet eerder met het project zijn begonnen. Hoeveel mensen dachten in het begin dat programmeren van wezenlijk belang zou zijn om een computer te kunnen gebruiken, terwijl dat juist steeds minder is gaan gelden, zo luidt hun redenering. Ook moeten we de ontwikkelingen bij het bedrijfsleven niet idealiseren. „Voor een aantal bedrijven is de automatiseringsgolf een halszaak geweest, zoals Philips, want anders dreigden ze overvleugeld te worden door Japan en de Verenigde Staten”, is de stellige overtuiging van Leenders. En Depondt meent dat er ook bedrijven zijn die te vroeg hebben geïnvesteerd, en die nu met de verkeerde apparatuur in hun maag zitten. „Als we hals over kop waren begonnen, was het risico van een fiasco groter”, zegt Depondt. En projectleider Gorissen besluit: „De mensen moeten ook de juiste mentaliteit hebben. Ik denk dat ze er nu rijp voor zijn”.

han brinkman

Jongeneel is één van de grootste houthandelbedrijven in Nederland. Vanuit 20 vestigingen vindt een breed assortiment van houtprodukten (o.a. hout, plaatmaterialen, deuren) dagelijks zijn weg naar bouw- en aanverwante (toeleverings)bedrijven. Daarnaast beschikt Jongeneel over een eigen importafdeling en grossiersorganisatie.

Jongeneel groeit voortdurend, ook onze vestiging in Sittard. Ter versterking van ons verkoopteam zoeken wij:

COMMERCIEEL MEDEWERKER M/V

met enige branche-ervaring en kennis van de bouwwereld, die op korte termijn zelfstandig en succesvol in de binnendienst kan gaan werken.

Wij denken aan een nieuwe collega met een opleiding op MBO-niveau (MTS, MEAO), een leeftijd tot 35 jaar, en zodanige contactuele en commerciële eigenschappen, dat hij/zij de relatie tussen Jongeneel en onze bestaande en toekomstige afnemers professioneel onderhoudt.

Voor de man/vrouw met doorzoek kwaliteiten biedt ons bedrijf interessante perspectieven.

Jongeneel biedt, naast een goed salaris, uitstekende arbeidsvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld 8% vakantietoelage, 35 vakantiedagen roostervrije dagen, pensioenvoorziening en een dertiende maand.

Een psychologisch onderzoek en een medische keuring kan deel uitmaken van de selectie-procedure.

Als u belangstelling heeft, kunt u uw sollicitatiebrief zenden aan Jongeneel B.V., t.a.v. de heer G.J. Paul, Handelsstraat 8-10, 6135 KL Sittard. Telefoon 04490-15544.

jongeneel

Handelsstraat 8-10
6135 KL Sittard

Het bestuur van bejaardenverzorgingscentrum De Regenboog te Heerlen (capaciteit 160 bewoners en 64 aanleunwoningen) roept in verband met het vertrek van de huidige functionaris gegadigden op voor de functie van

HOOFD VERZORGING EN VERPLEGING M/V

Functie-informatie:
Deze medewerker ressorteert rechtstreeks onder de directie en vervangt deze bij afwezigheid.

Tot zijn taken behoort:

- het leiding geven aan het tot de sector verzorging behorend personeel en het coördineren van de werkzaamheden (ca. 60 medewerkers, die in teams het totale verzorgingspakket uitvoeren - zowel de verzorgende als de huishoudelijke taken);
- het participeren in stafoverleg en daarmee het actief betrokken zijn bij de beleidsmatige en organisatorische aspecten van ons werk;
- het onderhouden van interne en externe contacten.

Functie-eisen:

- wij verwachten dat deze medewerker beschikt over: diploma verpleegkundige A en/of B, kaderopleiding, eventueel aangevuld met een cursus op management-gebied;
- leidinggevende ervaring, bij voorkeur opgedaan in de bejaardenzorg of psycho-geriatrie;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingvaardigheid;
- uitstekende contactuele eigenschappen;
- leeftijd vanaf 30 jaar.

Selectieprocedure:

Bij ontvangst van uw sollicitatie zal een eerste selectie plaatsvinden. Geselecteerden worden hierna uitgenodigd voor een gesprek met de selectiecommissie. In de verdere procedure zal tevens een vertegenwoordiging van het bestuur, de bewoners en het personeel worden betrokken. Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de procedure.

Salariëring en arbeidsvoorwaarden:

De salariëring zal afhankelijk van opleiding en ervaring in onderling overleg worden vastgesteld. De C.A.O. voor Bejaardentehuizen is van toepassing.

Sollicitaties:

Nadere informatie over deze functie kunnen worden ingewonnen bij de directeur. Belangstellenden worden verzocht hun schriftelijke sollicitatie, voorzien van curriculum vitae, binnen 3 weken na verschijnen van dit blad te richten aan het bestuur van bejaardenverzorgingscentrum De Regenboog, postbus 4451, 6401 CZ te Heerlen. Tel. 045-720020.

DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

Wat doet het ARP

Algemene Informatie

Het Algemeen burgerlijk pensioenfonds behartigt de pensioenbelangen van ruim 1 miljoen deelnemers en ruim 400.000 gepensioneerden in de overheidssector en in het onderwijs. Aan ruim 3.700 personeelsleden wordt werk geboden op pensioen-technisch- en automatiseringsterrein, in het sociaal-medische vlak en op het gebied van beleggingen.

Als grootste institutionele belegger in Nederland streeft het fonds naar een zodanige belegging van zijn gelden, dat de daaruit voortvloeiende opbrengsten een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan de dekking van de op welvaartsvastheid gebaseerde pensioenverplichtingen. Het totaal belegd vermogen bedraagt ruim 130 miljard. Onder de hoofddirectie werkt een zestal bedrijfseenheden, die ieder een eigen product/marktsegment hebben. Voor de Bedrijfseenheid Pensioenen zoeken wij belangstellenden voor de functie van

producteeneheid manager (v/m)

van de producteeneheid Dienst-tijden/Grondslagen, Premiecontrole (DIC)

Doelstelling

- van de producteeneheid Dienst-tijden/Grondslagen, Premiecontrole (DIC)
- het verzamelen en vaststellen van diensttijd- en grondslaggegevens;
- het beheren van deze gegevensverzamelingen en het ter beschikking stellen van de basisgegevens aan andere product- c.q. bedrijfseenheden met inachtneming van de gestelde kwaliteiten;
- het zorgdragen voor een juiste premie-inning van de organen; ± 6,5 miljard gulden op jaarbasis;
- het uitvoeren van controle werkzaamheden bij de organen.

Verantwoordelijkheden:

- producteeneheid manager
- het zorgdragen voor de realisatie van het vastgestelde producten-dienstenpakket en het gewenste kwaliteitsniveau binnen het vastgestelde beleid;

- het aandragen van bouwstenen voor de beleidsontwikkeling (c.q. onderhoud) van de bedrijfseenheid;
- het zorgdragen voor het signaleren van externe ontwikkelingen die af te leiden zijn uit de extern verzamelde informatie;
- het zorgdragen voor een optimale inrichting van het productieproces met een kwalitatief en kwantitatief daarop afgestemde bezetting; thans ± 210 medewerk(st)ers. Een belangrijk onderdeel van het productieproces wordt gevormd door een omvangrijk en complex geautomatiseerd informatie-verwerkingssysteem;
- het zorgdragen voor het verkrijgen en onderhouden van de daartoe benodigde hulpmiddelen, e.e.a. middels een optimale sturing met behulp van jaarplannen, budgetten en contractering.

Doelgroep:

- In aanmerking komen kandidaten die beschikken over: (bedrijfs)economische of bedrijfskundige opleiding en/of bedrijfservaring op academisch niveau;
- ervaring m.b.t. financiële controles;
- aantoonbare managementervaring, mede ook met het gebruik van geautomatiseerde hulpmiddelen;
- zakelijke, klantgerichte opstelling;
- communicatieve vaardigheden.

Wat biedt het ARP

- een verantwoordelijke, zelfstandige functie met integrale productverantwoordelijkheid;
- een salaris dat overeenkomt met de aard en het niveau van de functie.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de Productgroep-manager, de heer D.M.P. Swieringa, tel. 045-792463.

Schriftelijke sollicitaties kunnen tot 14 dagen na het verschijnen van deze vacaturemelding worden gericht aan de heer R.P.J. Ponsen, O & P-adviseur Bedrijfseenheid Pensioenen van het ARP, Postbus 4807, 6401 JL Heerlen.

algemeen burgerlijk pensioenfonds

KONINKLIJKE MOSA B.V. te Maastricht is een succesvolle, marktgerichte onderneming met een uitstekende internationale reputatie. Het bedrijf produceert en verkoopt wand- en vloertegels en porselein. De organisatie wordt gekenmerkt door verregaande decentralisatie waardoor een grote mate van zelfstandigheid van het management wordt gevraagd. De totale personeelsbezetting van Koninklijke Mosa B.V. bedraagt ca. 1.150 medewerkers.

PRODUKTIELEIDER

In het Vloertegelbedrijf wordt dit jaar een belangrijke uitbreiding gerealiseerd door het plaatsen van een tweede snelbrandoven voor de productie van hoogwaardige ultragres vloertegels.

Rechtstreeks rapporterend aan de Bedrijfsleider krijgt de Produktie leider een belangrijke rol in de voorbereiding van nieuwe produkten en wordt hij verantwoordelijk voor het realiseren van het productieplan. Bij het doorvoeren van actieplannen gericht op efficiency, kwaliteitsverbetering en assortimentsverbreding wordt van hem inventiviteit en daadkracht verwacht.

De functie brengt tevens met zich mee dat er intensieve contacten worden onderhouden met de afdelingen Marketing, Produktontwikkeling en Technische Dienst

Voor de bezetting van deze functie die binnen de organisatie doorloopt mogelijkheden biedt, wordt gedacht aan een kandidaat met een HTS-opleiding WTB. Een ruime ervaring in een leidinggevende productie-functie is vereist. Leeftijd omstreeks 35 jaar.

Nadere informatie over de functie kan telefonisch worden ingewonnen bij de heer M. Kurvers (telefoon: 043 - 689444).

Belangstellenden (m/v) worden uitgenodigd zich schriftelijk te wenden tot

Koninklijke Mosa B.V.
Hoofd Personeel en Sociale Zaken
Meersseenerweg 358
6224 AL Maastricht

Ploum Beheersmaatschappij B.V. behoort met 100 werknemers een geconsolideerde omzet van meer dan 200 miljoen gulden per jaar tot de toonaangevende bedrijven op het gebied van internationale energievoorziening, waaronder industriekolen, huisbrandkolen etc., internationale dienstverlening, waaronder havenoverslag, grondverzet, opslag voor bulk en minerale oliën, internationale transporten (huif-, container-, kipper-) etc., alsmede tankstations en garages.

Als gevolg van een stijgend marktaandeel zoeken wij voor onze dochteronderneming PLOUM GARAGES B.V., Peugeot-Talbot dealer, contact met een op korte termijn beschikbare:

JUNIOR VERKOPER m/v

- Functie-eisen:**
- Minimaal H.A.V.O.-diploma
  - Commerciële opleiding in de autobranche, bijvoorbeeld I.V.A.-diploma
  - Goede contactuele eigenschappen
  - Leeftijd 22-32 jaar

Functie-informatie: - Het assisteren bij de verkoop van personen- en lichte bedrijfswagens, merk Peugeot-Talbot
- Het assisteren bij de verkoop van occasions

Geboden wordt een goede honorering met goede secundaire arbeidsvoorwaarden, binnen een uitstekende werksfeer. Wij verzoeken belangstellenden schriftelijk hun sollicitatie te richten op:

Ploum Beheersmaatschappij B.V.

Postbus 6
6460 AA Kerkrade
t.a.v. de heer P.G. Leuning -
hoofd administratie
Telefoonnummer 045-456844

In ons aannemersbedrijf hebben wij op korte termijn de plaatsingsmogelijkheid voor een:

ERVAREN WERKVOORBEREIDER

voor het planmatig 'uitvoeringsrijp' maken van onze bouwprojecten, waaronder o.a. verstaan wordt:

- overall- en detailplanningen
- uitvoeringsmethodes
- bouwplaatsinrichtingen
- controle installatietekeningen
- overige werkzaamheden om te zorgen dat de uitvoering planmatig en organisatorisch goed verloopt.

Onze gedachten gaan uit naar een medewerker op MTS of HTS-nivo met minimaal 3 jaar ervaring in deze functie.

Wanneer u belangstelling heeft voor deze zelfstandige vacature verzoeken wij u uw sollicitatie te richten aan onderstaand adres. Uw reactie wordt vertrouwelijk behandeld.

Aannemersbedrijf
Van Zandvoort b.v.
t.a.v. dhr. M. Savelkoul
Postbus 2622
6401 DC Heerlen

De Stichting Telematica Platform Limburg is een organisatie die tot doel heeft bij te dragen aan een adequate ontwikkeling van het telematicabeleid in de provincie Limburg. De Stichting tracht haar doel te bereiken door een continue afstemming tussen de vraag- en aanbodzijde te stimuleren, zowel op het gebied van de fysieke, kennis-, onderwijs- als wel de bedrijveninfrastructuur.

Bij de Stichting is voor de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden de vacature ontstaan van:

BELEIDSADVISEUR m/v

Deze functie omvat:

- Het inventariseren van de vraag- en aanbodzijde op het gebied van telematica in de Provincie Limburg.
- Het volgen van nationale en internationale telematica-ontwikkelingen.
- Het initiëren en begeleiden van projecten die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de telematica-sector.
- Het adviseren over initiatieven die zich vanuit de publieke en/of private sector aandienen.
- Het onderhouden van contacten met belanghebbende partijen.

Voor de functie wordt gevraagd:

- Een opleiding op academisch niveau, bij voorkeur bedrijfskunde.
- Brede kennis van telematica-ontwikkeling, zowel op provinciaal, nationaal als internationaal niveau.
- Algemeen inzicht in de structuur van de publieke en private sector.
- Grote mate van zelfstandigheid.
- Uitstekende mondelinge en schriftelijke uitdrukkingvaardigheid.
- Leeftijdindicatie: 30-35 jaar.

Salariëring en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn in overeenstemming met de zwaarte van de functie.

Uw reactie, vergezeld van een curriculum vitae, kunt u richten aan het Bestuur van de Stichting Telematica Platform Limburg, Geerstraat 44, 6411 NS Heerlen.

Voor telefonische informatie kunt u zich wenden tot de heer J. A. M. Bogman, directeur van de Stichting; telefoon 04494-5333 (overdag) en 04402-78682 ('s avonds tussen 19.00-21.00 uur).

Vogelzang, de specialist in HiFi-video-apparatuur, TV's, computers en elektronica, heeft de diverse afdelingen bemand met vakbekwame mensen. Deskundige mensen, die feilloos aanvoelen, wat de wensen van onze klanten zijn. Vakmensen, die elke klant naar volle tevredenheid weten te helpen. Voor onze vestigingen in Zuid-Limburg hebben wij voor de HiFi, video/TV afdeling de volgende vakatures:

VERKOPER/ADVISEUR

Kandidaten dienen naast een middelbare schoolopleiding te beschikken over verkoopervaring, liefst in onze branche, en goede contactuele eigenschappen. Leeftijd ongeveer 20-25 jaar.

PART-TIME VERKOPERS

Wij zoeken enkele enthousiaste mensen die kunnen verkopen en bij wie onze branche niet vreemd is. Het geldt hier een baan voor 25 uur per week of alleen koopavond en zaterdag.

Wij bieden u naast een fijne werksfeer in teamverband en goede secundaire arbeidsvoorwaarden een prima salaris, overeenkomstig vakkundigheid en inzet. Tevens krijgt u bij ons vaktechnische- en verkoopkursussen.

Wanneer u denkt voor een van deze functies in aanmerking te komen gelieve u schriftelijk te solliciteren, liefst voorzien van een recente pasfoto aan Vogelzang, Herm. Boexstraat 22, 5611 AJ Eindhoven, t.a.v. afdeling Personeelszaken.

Eindhoven - Heerlen - Maastricht

VOGELZANG

Daar kun je niet omheen

Veelzijdige aanpak in orthodidactisch instituut in Sittard

Dyslexie: groeiend probleem

Onlangs werd in het Limburgs Dagblad de vraag gesteld waar in Zuid-Limburg de hulpverlening en begeleiding blijft aan kinderen die kampen met lees- en spellingsmoeilijkheden en aanverwante euvels die samengevat kunnen worden met de term dyslexie. Het zou triest gesteld zijn met de zorg op dit gebied. Het tegendeel is waar. In Zuid-Limburg en met name in Sittard is het *Orthodidactisch Instituut* gespecialiseerd in deze materie en daar worden dagelijks kinderen die aan dyslexie lijden met succes behandeld. Een noodzakelijk geworden instituut: niet minder dan 10 procent van de schoolgaande jeugd kampt op een of andere manier met dyslexie. Ongeveer 5 procent moet in behandeling.

In de jaren '60 heeft de Maas- en Sittardse zenuwarts dr. P. Mesken naar hem genoemd instituut geopend dat zich gespecialiseerd met dyslexie ging houden. Nog maar weinigen hadden toen van het probleem gehoord. Nu 25 jaar later, is het nog steeds een onbekend gebied, maar zijn er steeds meer leraren, huis- en schoolartsen, logopedisten en remedial teachers, die kinderen met dyslexie problemen naar het instituut in Sittard verwijzen. Na de dood van dr. Mesken is het instituut in april 1986 naar Sittard verhuisd. Niet alleen om Sittard centraler is gelegen in Zuid-Limburg, maar ook omdat de betrokken zenuwarts verbonden is aan het Sittardse ziekenhuis.

Dyslexie, wat is dat eigenlijk? Het is een verzamelbegrip voor een aantal functie-achterstanden en daardoor mede een medisch-neurologisch probleem, dat zich kan uiten in leer-, geheugen- en ontwikkelingsstoornissen. Het probleem openbaart zich vooral bij het lezen en schrijven en vakken als rekenen. Kinderen die eraan lijden, vertonen dikwijls een onrustig gedrag en dat is het feit dat ze leerproblemen hebben, fnuikend voor de leerling zelf en zijn leerproces. Het kind zelf en zijn leerproces moet worden gesteund en de leerproblemen van het kind moeten worden opgelost. Het kind moet een normaal niveau bereiken en de in de meeste gevallen fysisch gezonde zintuigen moeten worden gebruikt.

Van Rutten van het Sittardse instituut, sprekend met een kenbaar Belgisch accent,

zegt dat bij zijn weten de methode die in Sittard wordt toegepast, uniek is in den lande. Er zijn wel andere methodieken, zoals die van prof. Bladergroen en van Dumont, maar de Sittardse methode onderscheidt zich van de andere doordat zij zich richt op zoveel mogelijk functies die in het gebied zijn.

Er zijn verschillende vormen van dyslexie. Er wordt globaal onderscheid gemaakt in drie dyslexie-gebieden. De eerste is die van de grof-motorische gestoorde kinderen. Die kinderen vallen op door een geremde motoriek. Na de gestelde diagnose worden zij doorgaans verwezen naar de fysio-therapeut. Deze kinderen hebben problemen met het ervaren en zich bewegen in de ruimte, met richting en ritme. Symptomatisch voor ruimte-problematiek is bijvoorbeeld het onjuist gebruik van voorzetsels. Een andere groep dyslectische kinderen noemt men de fijn-motorisch gestoorde. Deze kinderen hebben onder andere duidelijk moeite met het schrijven tussen de lijnen. Een veel voorkomend euvel bij de fijn-motorisch gestoorde is dat waarbij de laterisatie te weinig is ontwikkeld. Laterisatie is een situatie waarbij de beide hersenhelften tezeer in een symmetrische fase verkeren. De dominantie van een van de hersenhelften is uitgebleven tijdens de vroegste ontwikkeling met als gevolg dat het kind problemen heeft met links en rechts. Het is nog links- noch rechtshandig. Het sukkelt tussen beide kompassen. Het leest niet logisch van

links naar rechts. Er duiken problemen op bij het rekenen. $12 + 12 = 43$ luidt (wellicht) zijn uitkomst.

Luisteren

In de loop der jaren is een ander dyslexie-probleem onderkend, een functie-achterstand die met het gehoor van doen heeft, zonder dat het kind een slecht gehoor heeft. Het kind blijkt niet goed te kunnen luisteren (onderscheid maken in wat gehoord wordt) met alle narigheden vanden. Dikwijls ligt aan dit manco een ziekteperiode of een serie oor-ontstekingen ten grondslag die zich hebben voorgedaan tijdens de prille levensfase. Als het kind geboren wordt en begint te ademen, zo zegt de specialist, baadt het opeens in een zee van geluiden zonder enige betekenis. De stem van de moeder is echter een veilige baken in deze kakofonie van geluiden. De stem van de babbelende moeder associeert het kind aan troost, hulp, voeding en veiligheid en dat zuiver langs de affectieve weg.

Opvoeding door steeds wisselende personen, langdurige opname in het ziekenhuis en andere omstandigheden waardoor het kind van de moeder wordt gescheiden, vertroebelen de gave van het luisteren. Ook leven in een erg lawaaiige omgeving kan eenzelfde gevoel hebben. Een euvel dat meestal pas jaren later wordt ontdekt en waardoor leerstoornissen kunnen ontstaan, verbale achterstanden en stemmen. Luisterstoornis openbaart zich doordat het kind problemen heeft met de medeklinkers F

en V, de S en Z, door het niet kunnen onderscheiden van lange en korte klinkers. Zij verwisselen de klinkers en bij het rekenen heeft deze groep moeite met het leren van de rekenkundige tafeltjes. Sinds 1974 heeft het Sittardse instituut ook de aanpak van deze materie in zijn pakket.

Ontwikkeling

En daar komt dan de moeder met haar kind op het instituut aan het Stationsplein in Sittard, het kantoorgebouw waar een verdieping is gehuurd. De orthodidact, die de scheefgevoerde situatie recht moet trekken begint aan zijn onderzoek. De anamnese (medische voorgeschiedenis) van de pupil wordt op papier gezet. Vervolgens de 'mijlpalen' in de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van het kind, de levensomstandigheden. Dat alles is van het grootste belang voor het behandelingsplan dat het team van het instituut in onderling overleg zal gaan opstellen. Een voorbeeld dat dit belang aantoont: een kind dat vaak verhuist is in zijn pril bestaan waarbij het in een andere omgeving is terechtgekomen waar het geen vrienden heeft gevonden, kan lijden aan het 'verhuissyndroom', dat debet kan zijn aan achterstanden. Het kind legt enkele testen af, die een beeld geven van zijn gedrag, de wijze van formuleren, van zijn handschrift. Er volgt een laterisatie-onderzoek, een ritme-test op het gezichtsvermogen en op het gehoor afgestemd. Een luister-aandacht-test in de vorm van een luister-audiogram, anders dan die van

de KNO-arts, leert hoe het kind klankenverschillen waarneemt. Belangrijk is zeker ook het neurologisch onderzoek waartoe een EEG behoort en dat de hersenfuncties analyseert. Jarenlange ervaring leert dat 2 procent van de onderzochte kinderen een of andere hersenafwijking heeft, hetgeen via het dyslectisch probleem aan de oppervlakte komt. Er is dan meer aan de hand dan louter functie-stoornissen.

Worden de grof-motorisch gestoorde pupillen overgedragen aan de zorgen van de fysio-therapeut, de fijn-gestoorde komen bij de logopedist terecht, eveneens op dit terrein gespecialiseerd. Kinderen die over een zwak auditief discriminatievermogen beschikken of klanken foutief lokaliseren, worden in huis therapie genomen. Vaak voorziet het behandelingsplan in een gecombineerde therapie, waarbij er ongeveer een half jaar lang op gezette tijden een bezoek moet worden gebracht aan het Orthodidactisch Instituut. Te beginnen met tweemaal drie uur per week, na vier weken teruggebracht tot eenmaal drie uur per week. Na die periode, als het kind normale functies heeft aangeleerd, blijft het nog enige tijd onder controle. 'Terugval' is er volgens Jean Rutten praktisch niet bij. Dyslexie neemt toe. Dat is wel een van de meest opzienbarende conclusies van het specialistentisch bureau. Ongeveer 10 procent van de schoolpopulatie lijdt min of meer aan een van de genoemde dyslexie-vormen. 7 procent moet onder behandeling met veelzijdige aan-

pak. De leeftijden van de onder behandeling komende 'dyslectici' lopen uiteen van 6 tot 18 jaar, maar veelal zijn het jongere kinderen. Ook bij volwassenen wordt het probleem wel eens vastgesteld; bij hen is het euvel eventueel niet eerder onderkend.

Spelen

Hoe komt het eigenlijk dat dyslexie toeneemt. Het instituut heeft er een plausibele verklaring voor. Kinderen spelen doorgaans minder dan vroeger. Juist het spel is van het grootste belang voor de ontwikkeling van het kind, waarbij ruimtelijke, ritmische en richtingsfuncties worden gevormd. Spelen zoals hoepelen, haasje-over, touwtje-springen, kaatsen, hinkelen en noemen maar op, zijn daarbij spelvormen van grote betekenis. De jeugd verkiest echter urenlang voor de teevote te zitten. Ook de harde muziek, de walkman en nog tal van nadere moderne fenomenen zien men bij het instituut als mogelijke boosdoeners.

Mag de dyslexie oprukken, gelukkig bestaat er alerte hulpverlening. Een toegewijd team van deskundigen is er dagelijks mee bezig. De medische wereld erkent het Sittardse instituut steeds meer. Ook worden bepaalde aspecten van de behandeling door ziektekostenverzekeraars betaald. Bij de aanpak van dyslexie is Limburg niet achtergebleven. Integendeel. De resultaten zijn aantoonbaar. De pionierstijd is al lang voorbij.

pierre rousseau

Middenstands-onderwijs: toegesneden op praktijk

Een schooltype dat zich in een groeiende belangstelling mag verheugen is het detailhandelsonderwijs. Zowel de lagere als de middelbare detailhandelschool hebben tegenwoordig een vierjarige cursus. Het gaat hierbij om onderwijs waarvoor de behoefte naar voren is gekomen uit de praktijk van het midden- en kleinbedrijf. Het gaat dus duidelijk om zelfstandige functies in die branches. De voorbereiding moet dan ook zo breed mogelijk zijn met nadruk op bedrijfseconomische en commerciële kennis, zowel theoretisch als praktisch.

De LDS hoort tot het lager beroepsonderwijs, maar de stof wordt uitsluitend op C-niveau gegeven, en de vreemde talen op D-niveau. De leerlingen komen er rechtstreeks vanaf de basisschool op. Gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling van de tijd over algemene en meer beroepsgerichte vakken; in het vierde leerjaar gaat de leerling een middag in de week op stage in het bedrijfsleven. Het LDS-diploma is tevens een middenstandsdiploma, dat dus niet meer apart behaald hoeft te worden. Steeds meer wordt de LDS gebruikt als springplank naar middelbare beroepsopleidingen, met name naar het Middelbaar Detailhandelsonderwijs.

Naar de MDS kan men dus met een diploma van de LDS, maar ook met een diploma van een andere lagere beroepsopleiding, mits men daar een bepaald aantal vakken op C-niveau heeft gedaan. Verder kunnen MAVO-leerlingen terecht; wie het HAVO-diploma bezit kan instromen in het tweede jaar.

Bij de MDS kan men kiezen tussen diverse richtingen. De richting BD geeft de mogelijkheid vanaf het begin praktijkgericht bezig te zijn. Het gaat hierbij om opleidingen voor de branches levensmiddelen, textiel en parfumerie/foto-artikelen. Deze leerlingen gaan elk schooljaar vier weken op stage.

De MDS-C leidt op voor zelfstandig ondernemerschap in alle branches, en geeft ook uitzicht op doorstroming naar hoger beroepsonderwijs, zoals HEAO. De laatste jaren heeft de MDS een toenemend aantal keuzevakken erbij gekregen, zoals assurantie, marketing, tweede vreemde taal, wiskunde, toerisme, vervoer en administratie.

Een aparte, geheel nieuwe stroom in het MDS is het groot-handelsonderwijs, dat alleen kan worden aan de MDS in Heerlen. Deze richting bestaat een jaar en is gericht op degenen die 'nog iets meer' willen.

Gebleken is inmiddels dat alle afgestudeerden zonder al te veel moeite na hun opleiding aan de slag kunnen in het bedrijfsleven.

Een nieuwe VWO-opleiding voor volwassenen in het grensland

Het Euregio-Kolleg: Onderwijs met internationale accenten

Volgens de directeur van de school, dr. Arno Giesbrecht, is met opzet de naam 'Euregio-Kolleg' gekozen omdat men als onderwijsinstituut wil meewerken aan de oplossing van de problemen in de Euregio Maas-Rijn. En de voorzitter van het schoolbestuur, Martin Schulz, binnenschort tevens de nieuwe (SPD)-burgemeester van Würselen: „De moeilijkheden waarmee wij in de grensregio Nederland-België-Bondsrepubliek hebben te maken, zijn in feite in alle drie de landen van dezelfde aard.”

TH Aken

„Na het wegvallen van belangrijke industrieën zoals de mijn- en staalbouw en glasfabrieken ontstonden er vele, met name sociale problemen. Door middel van onder andere betere

scholing willen wij daar wat aan doen. In Aken is een Technische Hogeschool. De know-how van dit internationaal in hoog aanzien staande instituut zal moeten worden omgezet in arbeidsplaatsen. Maar dan moeten wel eerst zoveel mogelijk mensen op bijvoorbeeld die TH toegelaten kunnen worden.”

Schulz wijst op de exodus van jonge mensen naar elders, die in de regio Aken echt schrikbarende vormen begon aan te nemen. „De jongeren, die voelden dat ze hier nog maar weinig toekomst hadden, gingen weg. Dat geldt vooral voor de Duitse grensregio, maar ook voor het Duitstalige België. Een tijdje geleden heeft de plaatselijke politiek dan ook besloten om deze problematiek op een breder, internationaler niveau aan

te pakken. We streven ernaar het opleidingsniveau van met name de jongeren zodanig te verhogen, dat ze voor deze regio behouden kunnen blijven en mee kunnen helpen aan de wederopbouw van deze eens zo welvarende streek. Vandaar dit Euregio-Kolleg.”

Kennelijk slagen de initiatiefnemers in hun opzet, want in zijn korte bestaan herbergt de school inmiddels zo'n 150 studenten en zestien leraren. Dr. Giesbrecht: „We maken inderdaad een stormachtige ontwikkeling door. Ons doel is echter een leerlingenaantal van 350 met dertig leerkrachten. We zouden graag meer studenten van over de grens willen hebben, omdat dat naar onze mening alleen maar een positieve invloed op de opleiding kan hebben. De mensen uit de

drie regio's zullen meer met elkaar moeten samenwerken. Dan ontstaat er ook meer begrip voor elkaar.”

Vrouwen

Volgens Giesbrecht is het ook een positieve ontwikkeling dat steeds meer vrouwen zich bij het Euregio-Kolleg laten inschrijven. „In het begin hadden we vooral mannelijke studenten, die vaak ook nog werkloos waren. Dat aantal is teruggelopen”, vertelt hij. „Velen hebben zelfs hun goedbetaalde baan opgegeven om toch maar verder te studeren. Deze situatie brengt met zich mee dat mensen vanuit verschillende achtergronden met elkaar samen moeten optrekken, en dat werkt zeer positief. Zo is de oudste student bijvoorbeeld

een 57-jarige vrouw. Leeftijd speelt helemaal geen rol op onze school. Voor ouders is er bovendien kinderopvang aanwezig en in ons gebouw is sinds enige tijd ook een cafetaria. We zijn dus van alle gemakken voorzien.”

Maar wat houdt de opleiding op het Euregio-Kolleg nu precies in en hoelang duurt de studie? Directeur Giesbrecht: „De opleiding duurt drie jaar en begint in het eerste jaar met een voorbereidende fase van twee semesters. Les gegeven wordt in de vakken Duits, Engels, Frans (of binnenkort Nederlands), kunst, geschiedenis, sociale wetenschappen, filosofie, aardrijkskunde, wiskunde, natuurkunde, biologie en religie. Hierna volgt de toelating tot de hoofdfase, die in het tweede

studiejaar begint met het derde semester en duurt tot en met het zesde semester aan het einde van het derde studiejaar. Na twee hoofdvakken wordt aandacht besteed aan minstens 20 andere basiskvakken plus informatica. Mocht men niet worden toegelaten tot de hoofdfase, dan kan de voorbereidende fase nog eens worden overgedaan in één of een half semester.”

Over de erkenning van het einddiploma in andere landen dan West-Duitsland maakt dr. Giesbrecht zich geen zorgen. „Natuurlijk kennen we in België, Duitsland en Nederland diverse soorten onderwijs en dientengevolge dus ook verschillende diploma's die over en weer soms niet erkend worden. Maar ons diploma wordt in de hele Bondsrepubliek erkend en in de meeste landen van West-Europa. Bovendien ligt vlak over de Nederlandse grens de TH van Aken. Dat is voor mensen uit Zuid-Limburg altijd nog dichterbij dan Eindhoven. Nederlanders, die belangstelling hebben voor onze opleiding, moeten maar eens contact opnemen met ons. Men kan hier altijd rondkijken en zelfs als gastleerling lessen volgen.” besluit hij niet zonder gevoel voor publiciteit. Het adres is: Euregio-Kolleg, Bahnhofstraße 8, D 5102 Würselen. Telefoon: 09 49 240 522025.

luc somer

DE LIMBURGSE PERSONEELSGID

Jawel,

heren operators in opleiding,
u krijgt nu ook vrouwelijke collega's

Want DSM begint binnenkort een nieuwe opleiding tot operator waarvoor zowel mannelijke als vrouwelijke kandidaten worden gevraagd.

Vereiste vooropleiding:

- LTS-C-niveau
- MAVO (met wis- en natuurkunde)
- HAVO (met wis- en natuurkunde)
- KMBO-procestechniek

De functie

De procesoperator bewaakt de procesgang en stuurt in geval van afwijkingen bij. Deze werkzaamheden worden verricht in continuïteit, zowel in fabrieksinstallaties als ook buiten in de open lucht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van moderne meet- en regelapparatuur, maar de operator zal ook bij optredende afwijkingen in het productieproces de handen uit de mouwen moeten steken. Het tijdig onderkennen van onregelmatigheden in de procesgang en het bepalen van de te nemen maatregelen om de productie weer optimaal te laten verlopen, vereisen een degelijk vakmanschap. Het is zeer verantwoordelijk werk; waarvoor men over specifieke kennis en ervaring moet beschikken; regelmatige bijscholing is daarvoor noodzakelijk.

De opleiding

De opleiding bestaat uit:
• een theoretisch gedeelte gedurende 28 weken bij het opleidingsinstituut van DSM in Geleen
• een praktisch gedeelte dat zal plaats vinden in een van de chemische bedrijven in Geleen
• bij succesvolle beëindiging van de opleiding wordt de cursist in het bezit van het landelijk erkend diploma Procesoperator B VAPRO.

Opleidingsovereenkomst

Bent u werkloos en jonger dan 23 jaar, dan zal aanstelling geschieden op basis van een opleidingsovereenkomst van 16 maanden, waarbij de vergoedingen die hiervoor worden gegeven, zodanig zijn dat het niveau van RWW-uitkering c.q. kinderbijslag tenminste wordt gehandhaafd. Bent u ouder dan 22 jaar, maar jonger dan 27 jaar, dan zal getracht worden uw uitkering in overleg met de uitkeringsinstanties veilig te stellen. Daar de kandidaten na het einde van de opleiding direct beschikbaar dienen te zijn, zullen ze vrij van dienstplicht moeten zijn, dan wel deze reeds hebben vervuld.

Arbeidscontract

Bij succesvolle afsluiting van de opleiding zal de kandidaten een vaste baan worden aangeboden voor tewerkstelling in een van de bedrijven of diensten van DSM in Geleen.

Uitkering

Bovendien ontvangt de kandidaat na indiensttreding een bruto-uitkering van f 5400,- tot f 5850,- afhankelijk van de leeftijd.

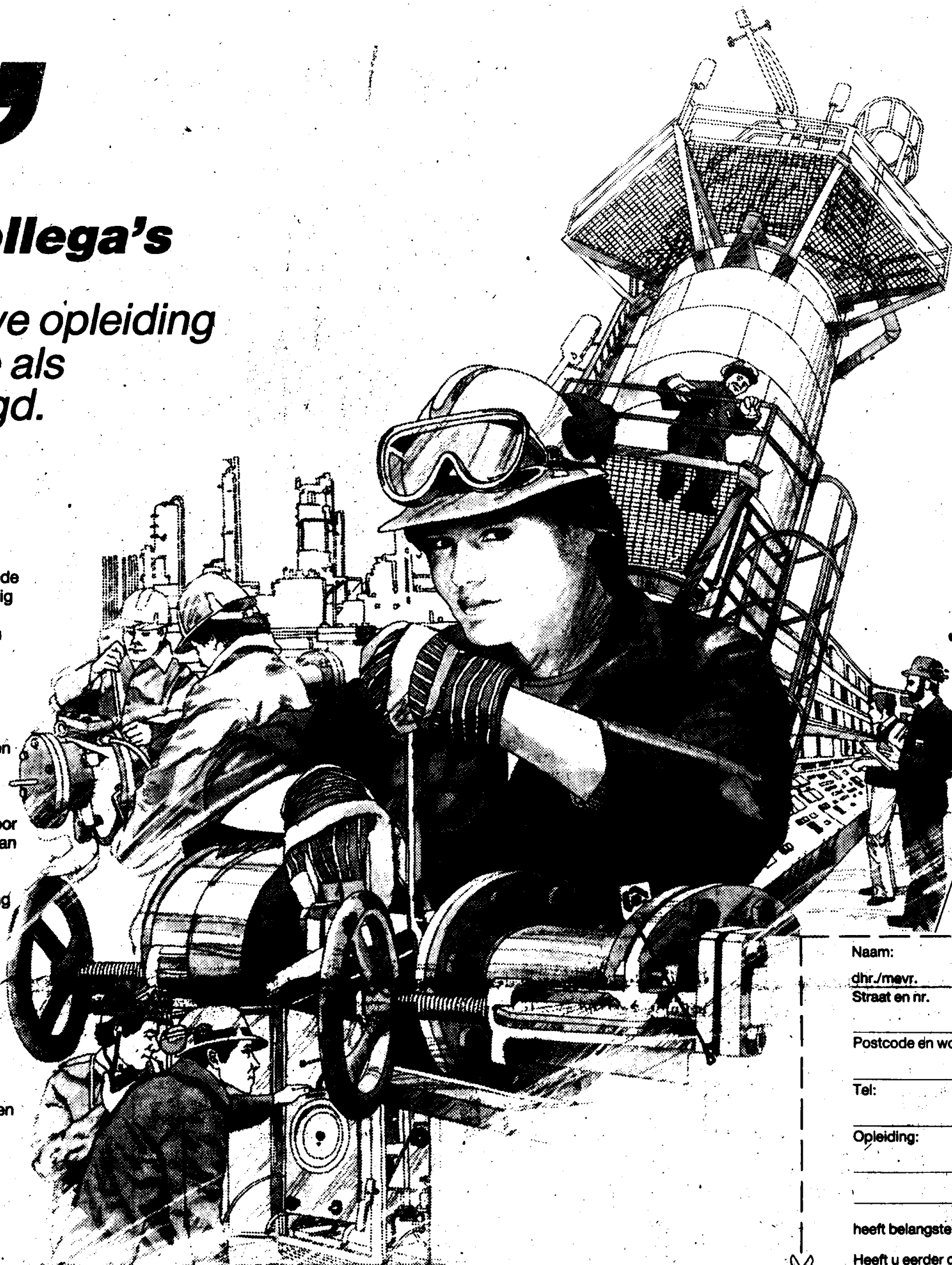
Leer/arbeidsovereenkomst

Bent u niet werkloos en niet ouder dan 30 jaar, dan zal aanstelling geschieden op basis van een leer/arbeidsovereenkomst welke bij een succesvol beëindigen van de opleiding wordt omgezet in een vast dienstverband.

Een psychologisch en een medisch onderzoek zullen deel uitmaken van de selectieprocedure.

grensverleggend in chemie

Inlichtingen

Nadere informatie kan worden ingewonnen bij de heer J. Berben, tel. (04494) 65456 of de heer W. Keulers, tel. (04494) 63282.

Belangstellenden worden uitgenodigd te solliciteren met vermelding van vacaturnummer 14/87 PV en opleiding tot operator, ervaring en andere van belang zijnde gegevens of door inzending van onderstaande coupon.

Richt uw sollicitatie aan:
DSM Limburg bv
de heer H. Moonen
Chef Personeelsvoorziening
Mauritspark 1
6163 HM Geleen

DSM heeft vanzelfsprekend plaatsingsmogelijkheden voor kandidaten met boveng vermelde opleiding en ervaring.

COUPON

Naam: _____
 dhr./mvr. _____
 Straat en nr. _____
 Postcode en woonplaats: _____
 Tel: _____ Geboortedatum: _____
 Opleiding: _____ Diploma _____
 Heeft belangstelling voor de opleiding tot operator bij DSM.
 Heeft u eerder gesolliciteerd? _____

gemeente heerlen vraagt:

Gemeentebedrijven Heerlen (ca. 170 medewerkers) voorziet een groot gedeelte van de gemeente Heerlen van elektriciteit, gas, water en kabeltelevisie; hiervoor wordt een geïntegreerd exploitatie- en organisatie wordt gevormd door de technische dienst en de administratie.

Binnen de technische dienst is de afdeling projecten belast met het projecteren, ontwerpen en vastleggen van de werkzaamheden met de bijbehorende installaties. Het beschikt hiertoe over 3 secties, t.w.:

- Gas- en water
- Elektriciteit
- Leidingenregistratie

Bij de sectie gas- en waterprojecten is de functie vakant van:

CHEF SEKTIE GAS- EN WATER-PROJECTEN (M/V)

Functie-inhoud:

- het leiding geven aan de sectie, die tot taak heeft het ontwerpen van de gas- en waterleidingnetten, de gasmeet- en registraties evenals de stations voor de watervoorziening;
- het onderhouden van de contacten met andere afdelingen, diensten en instanties in verband met de voorbereiding en uitvoering van projecten;
- het mede zorgdragen voor de keuze, reservering en bestelling van materialen;
- het beoordelen en introduceren van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van gas en water.

Functie-eisen:

- H.T.S.-W met ruime ervaring in het projecteren; leidinggevende capaciteiten;
- bereidheid tot het volgen van een opleiding gas- en/of waterleidingstechniek.

Salariëring zal bij aanname, afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring liggen tussen f 3.351,- en f 5.221,- bruto per maand.

Een medisch en een op de functie gericht psychologisch onderzoek maken deel uit van de selectieprocedure.

Sollicitaties binnen 10 dagen onder nummer 177, met vermelding zowel op brief als enveloppe, te richten aan de directeur dienst personeel en organisatie, Postbus 1, 6400 AA Heerlen.

Het Instituut voor Kategoriaal Overleg Limburg (IKOL) i.o. roept sollicitanten op voor de functie van

directeur m/v

Het IKOL stelt zich ten doel het formuleren en analyseren van de problematiek van bepaalde bevolkingsgroepen. Op basis daarvan zal het aanbevelingen doen om hun positie te verbeteren. In eerste instantie gaat het om jeugd en ouderen. Te zijner tijd zal de aandacht ook uitgaan naar de gehandicapten.

Dit nieuwe instituut zal nog zijn vorm moeten vinden middels de diverse platforms. Daarnaast zal het zijn positie als overlegorgaan binnen het particulier initiatief moeten realiseren.

Voor deze uitdagende functie wordt gezocht naar een energiek persoon

- die over managerscapaciteit en -ervaring beschikt;
- die minimaal 35 jaar is;
- die over bestuurlijke en/of administratieve capaciteiten beschikt;
- die een aangepaste opleiding op academisch niveau heeft genoten.

Kennis van de Limburgse situatie kan tot aanbeveling dienen.

Op het personeel is van toepassing het Algemeen Ambtenaren Reglement en de regelingen van de provincie Limburg, dan wel een daarmee vergelijkbare rechtspositie.

Het bezoldigingsniveau ligt voorshands op max. f 6.854,- per maand. Een psychologische test kan tot de sollicitatieprocedure behoren.

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de secretaris, de heer P. Aalsma te Roermond, tel. 04750-91513 (kantoor) of 04750-23941 (thuis).

Schriftelijke sollicitaties binnen 3 weken te richten aan het bestuur a.i. van het IKOL, Swalmerstraat 44, 6041 CZ Roermond.

Gevraagd:

1e BANKETBAKKERSBEDIENDE

die in staat is om in teamverband van ± 10 medewerkers, een hoogstaand product zelfstandig te vervaardigen. S.v.p. schriftelijk solliciteren, Patisserie Kengen b.v., 203300

Akerstraat 64,
6411 HC HEERLEN.
Tel. 717454
Na 18.00 uur 710080.

J. BOST INT. TRANSPORT B.V.

te Kerkrade, is een onderneming, welke opereert door geheel Europa met als zwaartepunt West-Duitsland en de Benelux.

Op korte termijn zoeken wij een ervaren en energieke

TRANSPORT-PLANNER M/V

De gezochte kandidaat dient aan de volgende eisen te voldoen:

- minimaal opleidingsniveau: MBO
- goede commerciële en contactuele eigenschappen
- grote mate van flexibiliteit
- beheersing van de moderne talen in woord en geschrift
- ervaring met geautomatiseerde systemen strekt tot aanbeveling.

De honorering voor deze verantwoordelijke functie is in overeenstemming met het belang, dat wij aan een goede invulling van de taakstelling hechten.

Sollicitaties schriftelijk met curriculum vitae te richten aan:

de directie van J. Bost Internationaal Transport B.V., postbus 29, 6460 AA Kerkrade.

chaussures mondiale

schoenmodehuizen

maastricht - sittard - heerlen - roermond - geleen

Voor ons filiaal te Roermond zoeken wij op korte termijn een:

FILIAALHOUDER(STER)

(of hiervoor in opleiding)

Bekend met de schoenenbranche, in staat zelfstandig etalages en winkel te verzorgen en leiding te geven aan zijn/haar medewerkers.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan:
Directie Chaussures Mondiales BV
Grote Staat 17, 6211 CT Maastricht.

Het adres voor particuliere verkoop van stoffen

JANSEN TEXTIEL

De goedkoopste kwaliteitsstoffen van het zuid

Gevraagd voor te openen stoffenhal, Akerstraat 65 Spekholzerheide

FILIAALLEIDSTER

in staat om zelfstandig met veel werklust en zakeninstinct een stoffenhal te runnen. Indiensttreding per 18 maart 1987.

Functie-eisen:

- middelbare schoolopleiding;
- ervaring in de stoffenbranche is een pré;
- modevakschool textiel warenkennis;
- ervaring in de verkoop en het omgaan met mensen.

Verder zoeken wij:

VERKOOPSTER STOFFEN

waaraan we dezelfde eisen stellen als bovenstaand omschreven leeftijd vanaf 17 jaar.

Schriftelijke sollicitaties richten u op de heer J. A. Jansen, postbus 67, 5700 AB Den Bosch, tel. 030-250000.

Vegin: huizen zonder gas consument-onvriendelijk

APeldoorn – Het bouwen van huizen zonder gasaansluiting, waarbij elektrisch wordt verwarmd, is financieel-economisch onaantrekkelijk en consument-onvriendelijk. Elektrische verwarming is al snel duurder dan verwarming met gas en bovendien zullen de stroomproducties speciale maatregelen moeten nemen om aan de grotere vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. Verzwaring van het elektriciteitsnet en het opstellen van extra productievermogen brengen hoge kosten met zich mee. „Daarbij beperkt het niet meer aanleggen van een gasleiding de keuzevrijheid van de consument.”

Het zegt de Vereniging van Exploitanten van Gasbedrijven in Nederland (Vegin) in reactie op een recent onderzoek van de Kema, het onderzoeksinstituut van de elektriciteitsbedrijven. Volgens de Kema is het gaskostenoverwegingen interessant voor woningen, waarin jaarlijks minder dan 800 kubieke meter gas wordt verbruikt, niet meer van een gasleiding te voorzien. Volgens de Vegin zullen de toekomstige gasverbruiken in woningen in het gunstige geval variëren tussen de 1.000 en 1.500 kubieke meter en in de regel zeker niet onder de 1.000 kubieke meter komen te liggen. De Kema gaat naar de mening van de Vegin aanzien van aardgas voorts

gaans dus royaal van relatief dure elektriciteit gebruik moeten worden gemaakt. Van belang noemt de Vegin de constatering in het Kema-rapport, dat 'all-electric houses' bij de stroomcentrales leiden tot een aanzienlijk hoger gas-, olie- of kolenverbruik dan het geval is bij woningen met gasverwarming. „Gezien de enorme penetratiegraad van het aantal gasaansluitingen in Nederland (98%) en de fijnmazige vertakking van het transport- en distributienet hoeven bij nieuwbouwprojecten geen extra kosten voor een gasaansluiting te worden gemaakt,” aldus de Vegin. Er is volgens de organisatie daarom geen reden om woningen zonder gasaansluiting te bouwen.

„Temeer daar aardgas de afgelopen 25 jaar heeft bewezen een makkelijke, veilige en milieuvriendelijke energievorm te zijn voor de consument, waarbij hij de keuze heeft uit vele soorten hoogwaardige gasapparaten voor verwarming en warmwatervoorziening.”

Maastricht assisteert Zeeland...

MAASTRICHT – De stormvloedkering in de Oosterschelde, uniek in opzet en uitvoering, beschikt straks ook over een bijzondere inspectiemethode. Dit zowel in vorm als in afmetingen enorme apparaat is in Maastricht gebouwd en staat voorlopig nog aldaar, maar zal in de loop van '87 overgebracht worden naar Zeeland. Het is gefabriceerd bij Hilton Engineering te Maastricht (aannemer: Boogert Hoogwerkers bv, Amsterdam) in opdracht van Rijkswaterstaat. De laagwerker met een maximaal horizontaal werkbereik van 27,5 m zal op de parallelweg naast de stormvloedkering in de Oosterschelde geplaatst worden en zal als inspectievoertuig voor delen van de stormvloedkering gaan dienen. Het apparaat wordt eigendom van Rijkswaterstaat en als het na gereedkoming getest is, neemt Rijkswaterstaat ook de bediening en het onderhoud voor haar rekening. Op de foto het apparaat, gereed om het naar Zeeland over te brengen.

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

ACTIE ZUINIG STOKEN

Tabel voor de week van maandag 9 februari t/m zondag 15 februari 1987

Bij een jaarverbruik van:	hoort een streefverbruik voor de afgelopen week van:	en een totaalstreefverbruik sinds 13 oktober 1986
800 m³	26 m³	468 m³
1000 m³	33 m³	585 m³
1200 m³	39 m³	702 m³
1400 m³	46 m³	817 m³
1600 m³	53 m³	935 m³
1800 m³	59 m³	1051 m³
2000 m³	66 m³	1169 m³
2200 m³	72 m³	1285 m³
2400 m³	79 m³	1401 m³
2600 m³	85 m³	1517 m³
2800 m³	92 m³	1637 m³
3000 m³	99 m³	1755 m³
3300 m³	108 m³	1926 m³
3600 m³	118 m³	2102 m³
3900 m³	128 m³	2277 m³
4200 m³	138 m³	2453 m³
4500 m³	148 m³	2629 m³
5000 m³	164 m³	2921 m³
5500 m³	181 m³	3214 m³
6000 m³	197 m³	3504 m³
7000 m³	230 m³	4089 m³
8000 m³	263 m³	4673 m³

Het wekelijkse streefverbruik wordt bepaald aan de hand van de gemiddelde etmaaltemperatuur en enkele andere gegevens.

● U kunt een 'echte' luchtfoto van uw favoriete dorp, vandaag op deze pagina, bestellen. Deze in alle opzichten glanzende kleurenfoto – een produktie van de bekende fotograaf DRIES LINSSEN – wordt dan binnen 14 dagen aan U toegezonden in een koker. In de prijs zijn begrepen BTW en verzendkosten.

Formaten en prijzen:
24 x 30 cm f 35,- 40 x 50 cm f 70,-
30 x 40 cm f 39,- 50 x 60 cm f 81,-
Bel voor het verkrijgen van een bestelformulier * 045-739351 (Limburgs Dagblad, afdeling PR, tijdens kantooruren).

(ADVERTENTIE)

Hout & Plaat
Nationale
Houthandel

Parallelweg 4, 6411 ND Heerlen. Tel. 045-711052.

Hypotheekrente 17 februari 1987
Nog steeds is er weinig zicht op een verdere rentedaling. Banken nemen een afwachtende houding aan. Wellicht dat het resultaat van de jongste staatslening ad 6,25% meer licht in de duisternis brengt. Wij noteerden deze week dan ook geen rentewijzigingen van betekenis.

Naam bank	rente vast gedur.	afsluitpr. in pct.	rentepercentages			
			met gem. garantie		zonder gem. garantie	
			opgave bank	werkelijk	opgave bank	werkelijk
ANNUITEITENHYPOTHEKEN						
A.B.N.	var. ¹⁾	1,5	6,4	6,75	6,6	6,96
	1 jaar ¹⁾	1,5	6,6	6,96	6,8	7,17
	3 jaar ¹⁾	1,5	7,0	7,39	7,2	7,61
	5 jaar ¹⁾	1,5	7,2	7,61	7,4	7,82
	7 jaar ¹⁾	1,5	7,5	7,93	7,7	8,15
	10 jaar ¹⁾	1,5	7,4	7,82	7,6	8,04
	15 jaar ¹⁾	1,5	7,7	8,15	7,9	8,36
Amrobank	var. ¹⁾	1,5	6,4	6,75	6,6	6,96
	2 jaar ¹⁾	1,5	6,8	7,17	7,0	7,39
	5 jaar ¹⁾	1,5	7,2	7,61	7,4	7,82
	7 jaar ¹⁾	1,5	7,5	7,93	7,7	8,15
Bouw. Limb. Gem.	5 jaar ¹⁾	1,5	6,7	7,17	6,7	7,17
	30 jaar ¹⁾	1,5	7,3	7,81	7,3	7,81
	renterust ¹⁾	1,5	6,9	7,38	6,9	7,38
Centrale Volksbank	2 jaar ¹⁾	1	6,5	6,80	6,7	7,01
	5 jaar ¹⁾	1	7,0	7,34	7,2	7,55
Direktbank/NCB-bank	1 jaar ¹⁾	1	6,5	6,80	6,7	7,01
	3 jaar ¹⁾	1	6,8	7,12	7,0	7,34
	5 jaar ¹⁾	1	7,0	7,34	7,2	7,55
Grens Wis.kant./CDK	1 jaar ¹⁾	1	6,5	6,80	6,7	7,01
	5 jaar ¹⁾	1	7,0	7,34	7,2	7,55
	1 jaar ¹⁾	1	6,7	6,91	6,9	7,12
	5 jaar ¹⁾	1	7,2	7,43	7,4	7,64
Ned. Midd. Bank	1 jaar ¹⁾	1,5	6,6	6,96	6,8	7,17
	3 jaar ¹⁾	1,5	7,0	7,39	7,2	7,61
	5 jaar ¹⁾	1,5	7,2	7,61	7,4	7,82
	7 jaar ¹⁾	1,5	7,5	7,93	7,7	8,15
Keuzehypotheek						
Pancratiusbank	var./5 jr. ¹⁾	1	7,0	7,34	7,2	7,55
	ideaalrente	1	7,0	7,34	7,2	7,55
Postgiro en Rijkspostspaarbank	2 jaar ¹⁾	1	6,5	6,80	6,7	7,01
	5 jaar ¹⁾	1	7,0	7,34	7,2	7,55
	7 jaar ¹⁾	1	7,3	7,66	7,5	7,87
Rabo (adviesrente)	var. ¹⁾	1,25	6,5	6,83	6,7	7,04
	2/3 jaar ¹⁾	1,25	6,9	7,26	7,1	7,47
	4/5 jaar ¹⁾	1,25	7,1	7,47	7,3	7,69
	stabiel ¹⁾	1,25	7,4	7,80	7,6	8,01
	var. ¹⁾	1,25	xxxx	xxxx	6,9	7,15
	2/3 jaar ¹⁾	1,25	xxxx	xxxx	7,3	7,57
	4/5 jaar ¹⁾	1,25	xxxx	xxxx	7,5	7,77
	stabiel ¹⁾	1,25	xxxx	xxxx	7,8	8,09
Rabo Hypotheekbank	3 jaar ¹⁾	1,5	6,9	7,28	7,1	7,50
	5 jaar ¹⁾	1,5	7,1	7,50	7,3	7,71
	3 jaar ¹⁾	1,5	xxxx	xxxx	7,3	7,59
	5 jaar ¹⁾	1,5	xxxx	xxxx	7,5	7,80
Spaarbank Limburg	1 jaar ¹⁾	1	5,9	6,16	6,1	6,37
	3 jaar ¹⁾	1	6,4	6,69	6,6	6,91
	5 jaar ¹⁾	1	6,7	7,01	6,9	7,23
	7 jaar ¹⁾	1	6,9	7,23	7,1	7,44
	stabiel	1,25	7,1	7,47	7,3	7,68
Westland-Utrecht stand.	1 jaar ²⁾	1,5	6,6	7,12	6,8	7,34
standaard	5 jaar ²⁾	1,5	6,9	7,45	7,1	7,66
standaard	7 jaar ²⁾	1,5	6,9	7,45	7,1	7,66
standaard	10 jaar ²⁾	1,5	7,3	7,88	7,5	8,10
standaard	15 jaar ²⁾	1,5	7,8	8,43	8,0	8,65
lage lasten	7 jaar ²⁾	1,5	xx	xxx	7,3	7,73
interim	1 jaar ²⁾	1,5	6,8	7,34	6,8	7,34
1e kw. 1987 budget	var. ¹⁾	1,5	6,8	7,13	6,8	7,13

LEVENHYPOTHEKEN						
Levensverz. aangesl. bij N.V.L.	5/10 jaar ¹⁾	–	7,0	7,23	7,0	7,23
	15/20 jaar ¹⁾	–	7,4	7,66	7,4	7,66
Maandbetaling achteraf						
Maandbetaling vooraf						
Halfjaarbetaling achteraf						
Kwartaalbetaling achteraf						
Copyright „Vereniging Eigen Huis” te Amersfoort.						

De kerk in het midden

Groeten uit... Thorn. Wie kent niet dit prachtige, Limburgse dorp, gelegen aan de Maas en bekend om zijn historische verleden? Centraal staat de Stijfkerk, ook wel Abdijkerk genoemd, en gebouwd in de tiende eeuw. Ooit maakte dit gebouw deel uit van het klooster van St. Benedictus om later onderkomen voor stiftsdames – uitsluitend ongehuwde dochters van de allerhoogste rijksadel – te worden. 'Om hier in christelijke deugd te leven en tot de huwbare leeftijd een opvoeding op niveau te genieten'. De bouwstijl van de Stijfkerk is een mengeling van stijlen bij elkaar. De belangrijkste stijlkenmerken daarvan zijn wel de Gotische Kruisbasiliek

en de Romaanse Westbouw, inclusief een Barok-hoofdaltaar. Thorn is een zelfstandige gemeente met ongeveer 2600 inwoners. Een bezoek aan dit 'witte' Maasdorp is zeer de moeite waard. Er zijn vele authentieke historische panden, gebouwd van de 15e tot de 18e eeuw en gelegen in een – tot beschermd stadsdeel verklaarde – oude kern. Vergeet niet een bezoek te brengen aan de kapel 'Onder de Linden'. Hier vindt u een prachtig Barokinterieur uit de 18e eeuw.

Luchtfoto: DRIES LINSSEN

● Op zaterdag 7 maart: Luchtfoto van Eygelshoven.

BEDRIJFS- HUISVESTING

WINKELS / KANTOREN / BEDRIJFSRUIMTEN / BOUWGRONDEN

WINKELS

HEERLEN
van Karnebeekstraat, te koop goed onderh. winkel met dubb. woonh., opp. bedrijfsruimte ca. 60 m². Winkel en woonhuis per juni '87 vrij te aanvaarden. 2-Kamer woning verhuurd.
Vraagprijs f 169.000,- k.k.

HEERLEN
Ovidiusstraat, te koop gunstig gelegen in wijk-winkelcentrum vrijst. winkel c.q. kantoorpand tot vloeropp. ca. 80 m².
Prijs f 74.000,- k.k.

HEERLEN
Willemstraat, te koop in centrum goed onderh. ruim winkel/woonhuis met aparte ingang woonhuis. Opp. winkel ca. 35 m². Front 12,60 mtr.
Prijs f 169.500,- k.k.

HEERLEN
Willemstraat, te huur in centrum winkelruimte c.q. kantoorruimte 60 m², keuken, toilet en kantoorruimte ca. 9 m².
Huurprijs f 900,- per maand.

KANTOREN/BEDRIJFSPANDEN

HEERLEN
Voskuilenweg, te huur showroom/kantoor, opp. 127,50 m².
Huurprijs f 11.500,- per jaar.

ADVISERING EN TAXATIES KOMMERCEEL ONROEREND GOED

stienstra
Stienstra Heerlen Bedrijfsmakelaardij BV
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen
Tel. 045-712255*

Te huur aangeboden

Woonhuis (klein type) buiten Noorbeek voor rustige liefhebbers. Woonk., eetkeuk., badgelegenh., 3 slpk., gar. f 595,- per mnd. Vanaf 15.3.

Makko

taxatiebureau-makelaardij b.v. (W. Timmermans, lid NVM) Rijksw. 67 Gulpen, tel. 04450-2182.

Te h. goedlopp. café te BEEK. Br. o. no. GE 418 LD. Markt 3, 6161 GE Geleen.

Te huur

Heerlen, Weltertuynstraat 67
Eenkamerappartement met eigen kitchenette, douche en toilet. Komt in aanmerking voor huursubsidie en is zeer geschikt voor studenten. Huurprijzen f 426,90 resp. f 464,75 'All In' per maand.

Inlichtingen en bezichtigingen:
B.V. Makelaardij Onroerende Goederen
Peter van Bruggen
Heerlerbaan 50, 6418 CH Heerlen
tel. kant. 045-417085.

APPARTEMENT te h. aangeb. f 600,- p. mnd all-in. Nieuw, geh. gestoff. Amer. keuken. Stationstr. 120 Hoensbroek t.o. station. Tel. 045-215876.

Te h. in SUSTEREN werkplaats en opslagruimte + kantoorruimte met eigen parkeerplaats. Ook geschikt voor andere handelsdoeleinden. Tel. 04499-1508.

makelaarskantoor
taxatiebureau

vdp
van de pas b.v.

verzekeringen
hypotheekcentrum

UBACH OVER WORMS f 72.500,- k.k. (0105)
Tussenwoning. Bouwjaar 1925. Gang, woonk. (28 m²), portaal, keuken, badkamer. Verd.: 3 slaapk., zolder. Goed onderhouden!

HOENSBROEK f 119.000,- k.k. (0154)
Moderne hoekwoning. Bouwjaar 1976. Berging, carport en tuin. Hal, toilet, woonkamer (28 m²), open keuken. Verd.: 3 slaapk., badkamer, vaste trap naar zolder met 4e kamer.

HEERLEN f 119.000,- k.k. (0153)
Halfvrijst. woonhuis met berging en tuin. Bouwjaar 1966. Hal, toilet, woonkamer, open keuken (luxe), prov. kelder. Verd.: 3 slaapk., badkamer, zolder.

HEERLEN f 129.000,- k.k. (0022)
Hoekwoonhuis, garage en tuin. Bouwjaar 1982. Hal, woonk. (30 m²), open keuken. Verd.: 2 slaapk., badkamer, zolder.

ULESTRATEN f 179.000,- k.k. (0103)
Vrijst. woonhuis, garage en tuin. Bouwjaar: ± 100 jaar geleden, renovatie 1976. Woonk. (28 m²), eetk. (16 m²), woonkeuken, badkamer, bijkeuken. Verd.: 3 slaapk. Onderhoudstoestand goed!

BRUNSSUM/HOENSBROEK f 182.000,- k.k. (0102)
Rijst. herenhuys, garage en tuin. Bouwjaar 1935, renovatie 1982. Hal, studeerkamer, woonkamer suite (36 m²), tuink., keuken, bijkeuken. Verd.: 3 slaapk., badkamer. 2e Verd.: 2 slaapk.

BRUNSSUM f 270.000,- k.k. (0010)
Vrijst. woonhuis, garage, tuin. Bouwjaar 1964. Hal, woonk. (40 m²), ruime keuken. Verd.: badk., 3 slaapk., balkon. Geheel onderkelderd.

ULESTRATEN f 289.000,- k.k. (0155)
Vrijst. landhuis, garage, tuin. Bouwjaar 1978. Hal, L-vorm. living, keuken, 3 slaapk., badk., zolder. Onderkelderd en geschikt voor kantoor of praktijk.

HEERLEN f 325.000,- k.k. (0013)
Vrijstaande bungalow/landhuis met c.v., garage en 1150 m² grond. Zeer ruime indeling (1300 m²). Ook geschikt voor kantoor/praktijkpand.

SCHIMMERT f 335.000,- k.k. (0014)
Vrijstaand woonhuis met kantoor/praktijk en 4000 m² grond. Mooie ligging en prima staat.

MERKELBEEK f 369.000,- k.k. (0020)
Fraai vrijstaand landhuis met c.v., garage en 825 m² grond. Royale indeling en luxe afwerking.

TE KOOP GEVRAAGD
Een van onze klanten zoekt een ruim vrijstaand woonhuis met kantoor/praktijkruimte (ca. 70 m²), ligging uitsluitend te Heerlen/Hoensbroek, Brunssum of Amstenrade. Heeft u een geschikt huis aan te bieden dan gaarne contact opnemen met ons kantoor.

ZELFVERHUZEN met onze speciaal ingerichte meubelwagens voor personenauto's. Tevens verhuur personenauto's en busjes. Autoverhuur Collaris, Schelsberg 45, Heerlen. Tel. 720202.

ing van Cromvoirt de makelaars
04750-33533 NVM

TE KOOP

STEVENSWEERT, De Hoogestraat
Prachtig vrijgelegen fraai landhuis, zeer solide gebouwd en met luxe afwerking. Compleet isolatie. Ind.: sout. ruime prov. en stookkelder. Brg. ontv. hal, grote L-woonkamer met open haard en schuifpui. Aantlig. ruime eetkeuken. Bijkeuken. Zeer grote garage en mog. voor extra slpk. 1e verd. overloop. Grote ouderstap. 2e verd. slpk. Luxe comp. badkamer. 2e verd. zolder vierling.
Vraagprijs f 240.000,- k.k.

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

BRUNSSUM f 240.000,- k.k. (0010)
Zwartbroekplein Roermond
Op zaterdag 9.00 - 17.30 uur
Tel. 04750-33533

MAKELAARDIJ ONROEREND GOED
BEËDIGD TAXATEUR

BIERMANS

Doktersweg 23 - 6101 EA Echt
Postbus 115 - 6100 AC Echt
Telefoon 04754-5006

KERKRADE
Kaalheidersteenweg.
Winkel/woonhuis, werkplaats en bedrijfsruimte.
Object voor meerdere doeleinden geschikt.
Prijs op aanvraag.

ROOSTEREN
Lage Bongerd.
Voortreffelijk vrijstaand woonhuis.
Perc.oppervlakte 475 m².
Vraagprijs f 198.000,- k.k.

ECHT
Interessant bedrijfsobject op goede ligging, goed renderende plattelandsfriture met cafetaria, met bijbehorend vrijstaand woonhuis.
Op verzoek nadere informatie over omzetcijfers en eventuele WIR-premie.
Prijs op aanvraag.

SITTARD
W. Goossensstraat.
Goed gelegen halfvrijstaand woonhuis (hoekwoning) in voortreffelijke interieurafwerking.
Vraagprijs f 126.000,- k.k.

KONINGSBOSCH
Kerkstraat.
Royaal vrijstaand woonhuis met garage en bedrijfsruimte.
Perc.oppervlakte 750 m².
Vraagprijs f 174.000,- k.k.

Geén verkoop géén kosten
Geopend ma. t/m vr. 9-17.30 uur.
Zat. 10-12 uur.

TE KOOP
HEERLEN
Uitst. gelegen RUIM APPARTEMENT met prachtig vrij uitzicht. Ind.: hal, woonkamer van 38 m², mod. inbouwkeuken, 3 slaapk., badkamer m. ligbad, groot terras. f 129.000,- k.k.

MARGRATEN
Gunstig gelegen VRIJSTAANDE BOERDERIJ met opst., stal en schuur. Voor vele doeleinden geschikt. Grondopp. en prijs in overleg.

HULSBURG
HALFVRIJST. WOONHUIS
met gas-c.v., garage en ruime tuin. Ind.: hal, living van 42 m², parket, mod. inbouwkeuken, 4 slaapk., badk. m. 2e w.c., zolder. f 179.000,- k.k.

GULPEN
Mooi gelegen VRIJSTAANDE SEMI-BUNGALOW met gas-c.v., carport en tuin. Ind.: hal, mod. keuken, woonkamer in L-vorm m. parket en open haard, 3 slaapk., fraaie badk. m. ligbad en 2e w.c., hobbykelder. f 226.000,- k.k.

BECK
Uitstekend gelegen HALFVRIJSTAANDE LANDHUIS met gas-c.v., inpanidige garage en tuin. Ind.: hal, riante living in L-vorm m. open haard, luxe keuken, bijkeuken, 5 slaapk., fraaie badkamer, grote zolder. f 259.000,- k.k.

ULESTRATEN
Uitstekend gelegen VRIJSTAANDE SEMI-BUNGALOW met gas-c.v., garage, ruime indeling en 1000 m² eigen grond met optimale privacy. f 297.500,- k.k.

EPEN/CAMERIG
Schitterend gerest. VRIJSTAANDE LANDHUIS op een perceel van 2100 m² met prachtig vrij uitzicht. Uitst. geïsoleerd en v.v. alle comfort. Ook geschikt voor dubb. bewoning o.d. Prijs n.o.t.k.

VALKENBURG/BROEKHEM
Zeer mooi gelegen HALFVRIJST. LANDHUIS met gas-c.v., garage en 1700 m² grond. Ind.: ruime hal met fraaie trappartij en vide, moderne keuken, riante living in L-vorm (56 m²) m. open haard, 6 slaapk., 2 badkamers, zolder. f 355.000,- k.k.

nicolai makelaardij
tel. 043-254555*
stationstraat 20, maastricht

VERHUIS NOG DEZE ZOMER NAAR EEN ROYALE WONING 'TYPE VRIJSTAAND'

Stevvolle indeling:
• L-vormige woonkamer van ca. 37 m² (incl. open keuken).
• Alleen vanuit de eethoek contact met de keuken.
• Bouwkundige voorzieningen voor een open haard.
• Garage plus berging ca. 20 m².
• Op de 1e verdieping 3 slaapkamers, badkamer met o.a. ligbad en 2e toilet.
• Hobbyzolder bereikbaar via vaste trap.

Het woonplan "Aan de Wolf" in Vaals-Vijlen is gelegen in een glooiend heuvellandschap met als voornaamste recreatieve exponent: De Vijlenbossen. Vanuit het woonplan kunt u genieten van prachtige vergezichten.

NETTO MAANDLAST CA. f 741,-

U HEEFT EEN EIGEN HUIS EN WENST VERBETERING?
Informeer naar de mogelijkheid om risicoloos een ander huis te kopen.

**SPOUWISOLATIE
DAKISOLATIE
VLOERISOLATIE
DUBBELE BEGLAZING**

Meer wooncomfort, minder stookkosten, en dus lagere woonlasten.

stienstra
Stienstra Heerlen Makelaardij BV
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen
045-712255*

BON
Gaarne vrijblijvende informatie over de vrijstaande woningen in Vaals-Vijlen "Aan de Wolf".
Naam: .....
Straat: .....
Plaats/postcode: .....
Telefoon: .....
In portvrije envelop zenden aan: Stienstra Heerlen Makelaardij BV, Antw. nr. 40, 6400 VB Heerlen.

Te huur aangeboden

APPARTEMENT te h. Nieuwbouw. Tel. 045-434708. Na 15 uur.

BUNGALOW in bosrijke omgeving. Zutendaal (B) halfvrijst. c.v., tuin, grote woonk., 3 slpk., garage, kelder enz. Huur f 775,- incl. 032-11715801.

Op goede stand voor 1 heer 2 gem. KAMERS all-in. Tel. 04492-1266.

Te huur

Heerlen, Valkenburgerweg 135A

Etage op de 1e verd. met woonkamer/kitchenette, slaapkamer, douche annex toilet en terras. Huurprijs f 680,80 incl. servicekostenvoorschot per maand.

Inlichtingen en bezichtigingen:
B.V. Makelaardij Onroerende Goederen

Peter van Bruggen

Heerlerbaan 50, 6418 CH Heerlen
tel. kant. 045-417085.

KAMERS te huur in Heerlen-Noord. 045-213879

KAMER te h. aan de Markt te Sittard, vrij opg., dier. aann. 045-724690.

Te h. Heerlen-centr. modern gestoff. KAMER. Tel. 718033.

RUIMTE te huur voor koop van eiken meubelen, antiek, perzen, schilderijen. Br.o.no. HK 052 Limb. bl. postb. 3100, 6400 Heerlen.

Riant herenhuys, type vrijstaand in Eygelshoven.

Een efficiënte indeling:
O.a. L-vorm. woonkamer van 38 m² (incl. de uit het zicht gelegen keuken), mogelijkheid voor 4e slaapkamer, fraaie badkamer met 2e toilet en een extra ruime garage

met schuin pannedak.
Perceelopp. ca. 475 m².

Prijs f 194.521,- v.o.n. (excl. renteverlies).

U HEEFT EEN EIGEN HUIS EN WENST VERBETERING?
Informeer naar de mogelijkheid om risicoloos een ander huis te kopen

stienstra
Stienstra Heerlen Makelaardij BV
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen
045-712255*

Bon
Gaarne vrijblijvende volledige informatie over de woningen te Eygelshoven, Waubacherveld.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode/Plaats: .....
Telefoon: .....
In ongefrankeerde envelop zenden aan Stienstra Heerlen Makelaardij BV, Antwoordnummer 40, 6400 VB Heerlen.

COMMERCIEEL VASTGOED

TE KOOP

BEEK, Bourgognestraat 13A
Representatief vrijstaand kantoor- c.q. woonhuis/praktijkpand met garage, c.v., tuin en parkeerplek. Totale vloeropp. beg. gr. en verd. ± 300 m². Uitv. gegevens op aanvraag. Vraagprijs f 360.000,- k.k.

BRUNSSUM, Prins Hendriklaan 152
Goed gelegen winkel-woonhuis. Uitv. gegevens op aanvraag.

BRUNSSUM, Rumpenerstraat 15
In centrum gelegen, in 1982 verbouwd WINKELPAND met 6 verhuurd appartementen, 2 garages en achtertuin. Ind.: winkelruimte ± 90 m² met 7,5 meter front en totale onderkeldering t.b.v. opslag/magazijn. Aanv.: winkel- en kantoorruimte in verh. staat. Uitv. gegevens op aanvraag.

HEERLEN, Kampstraat 145
Centraal gelegen magazijn c.q. opslag-/koelruimte, grootte 375 m² v.v. totale onderkeldering, kantoorruimte, erf, achtertuin (verhuurd) vrijstaand woonhuis. Perceelsgrootte ± 4200 m². Uitv. gegevens op aanvraag. Prijs f 295.000,- k.k.

HOENSBROEK, Hoofdstraat 390
Ruim winkelpand (b.v.o. 120 m², front 6,5 m.) met c.v., achtergelegen magazijn/garage (opp. ± 130 m²), achtertuin en ruime bovenwoning. Aanv.: direct. Vraagprijs f 160.000,- k.k.

HOENSBROEK, Hoofdstraat 432
Uitstek. onderhouden café-pand met bar, danszaal (totale opp. ± 200 m² b.v.o.), zelfst. bovenwoning en eigen P-gelegenheid voor ± 10 auto's. Aanv.: direct. Vraagprijs f 275.000,- k.k.

MAASTRICHT, Heerderweg 154
Optisch gunstig gelegen bedrijfscomplex bestaande uit goed afgewerkte bedrijfspand, b.v.o. 1200 m², kantoorruimte op beg. gr. en verd., b.v.o. 260 m², magazijn/garage, opst. en erf. Volv. detailhandel is mogelijk. Koopprijs op aanvraag.

SITTARD, Lange de Hey 9
Op industrieterrein gelegen bedrijfspand met 650 m² b.v.o., kantoorruimte 85 m² en omliggend omheind terrein. Aanv.: direct. Prijs f 295.000,- k.k.

UBACH OVER WORMS, Burg. Beckersstraat 2
Gunstig gelegen winkel-woonhuis met uitstekende parkeervoorzieningen. Ind. o.a. 50 m² kelder, 250 m² winkelruimte (front 15 m.); royale inpanidige bovenwoning. Koopprijs op aanvraag.

TE HUUR

MAKADO-BEEK
In het geheel overdekte en grotendeels ingevulde winkelcentrum "Makado" zijn nog enkele units beschikbaar. De bereikbaarheid is, evenals de gratis parkeervoorziening voor 1250 auto's uitstekend te noemen. Uitv. gegevens op aanvraag.

BRUNSSUM, Noord, Kennedylaan
In winkelcentrum "Klingelberg" is nog 1 winkelpand te huur. Het object is reclame-technisch uitstekend gesitueerd. Aanv.: direct. Huurprijs op aanvraag.

HEERLEN, Zeswegen
In jonge wijk gelegen winkelcentrum (met reeds ingevuld o.a. supermarkt, café, snackbar, AGF, bloemenzaak) zijn nog enkele units v.a. 80 m² beschikbaar. E.e.a. zeer geschikt voor drogist, slager, bakker, kapsalon, chemie, reiniging en dienspecialzaak. Huurgegevens op aanvraag.

MAASTRICHT
In jonge wijk, met ± 9000 inwoners, centraal gelegen winkelcentrum met optimale P-faciliteit; zijn nog enkele winkelmunits vanaf 63 m² beschikbaar. Huurprijs en verdere gegevens op aanvraag.

HEERLEN, Apolloaan 1 - 9
Centraal gelegen kantoorruimte verdeeld over 1e verd. (totaal 1175 m²) en 2e verd. (± 300 m² b.v.o.); v.v. verlichting, zonwering, vloerbedekking en verwarming. Aanv.: direct. Huurprijs op aanvraag.

HEERLEN, centrum
Nabij winkelcentrum optisch zeer gunstig gelegen showroom met kantoorruimte (beg. grond). Totale opp. 1070 m². Frontbreedte 55 m! Het geheel is in totaaliteit of gesplitst in units van 320 m² en 750 m² te huur. Uitv. gegevens op aanvraag.

HEERLEN, Landerstraat 51
Naast sportzaak gunstig gelegen winkel/kantoorpand (b.v.o. 145 m²) met ± 80 m² magazijn/opslagruimte v.a. achtertuin, alsmede ruime bovenwoning. Huurprijs en verdere gegevens op aanvraag.

KERKRADE-CENTRUM
Aan voetgangerspassage op A1-stand gelegen winkelruimte, b.v.o. 130 m². Zeer geschikt voor o.a. chemie, drogist, bloemist, dienspecialzaak. Uitst. parkeer- en bovoo. mogelijk. Huurprijs en verdere gegevens op aanvraag.

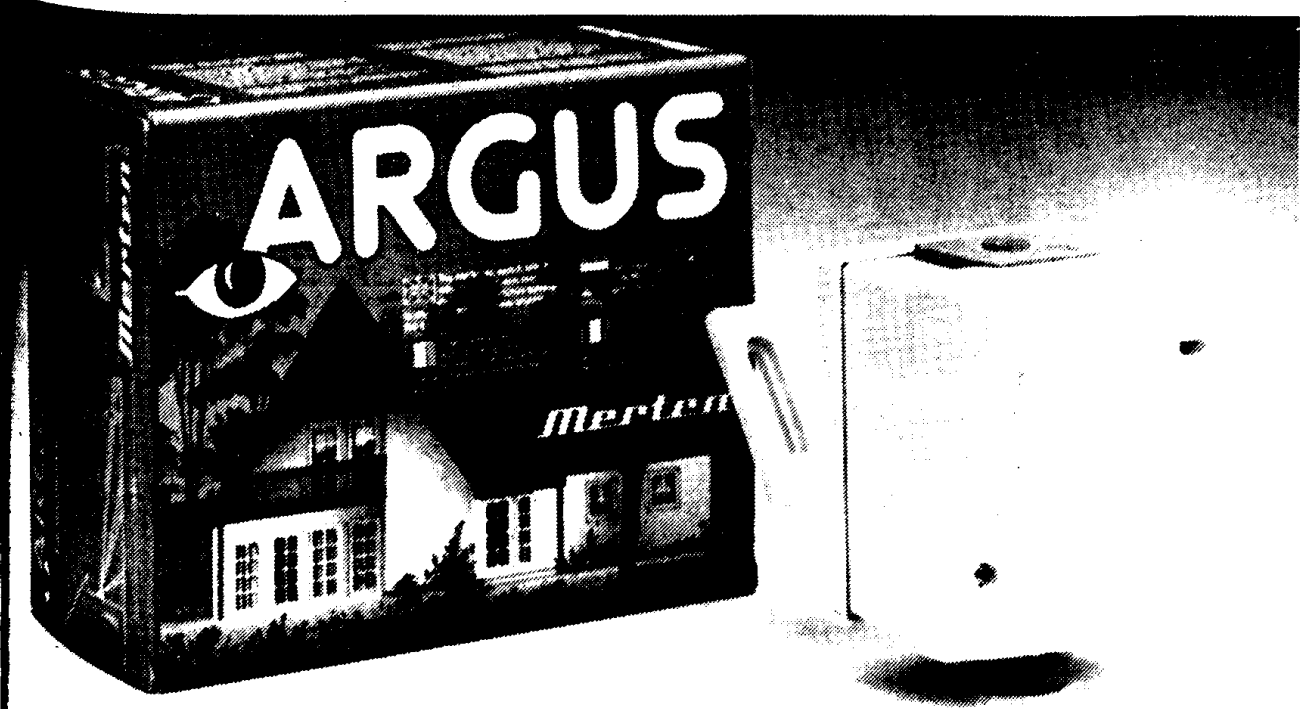
SITTARD, Overhovenerstraat 24*
Op verdieping gelegen kantoorruimte; totale b.v.o. ± 85 m². Geheel gestoffeerd en v.v. c.v. Aanv.: i.o. Huurprijs f 800,- per maand.

SITTARD, Wilheminastraat 36
Op uitstekende stand in de directe nabijheid van het station gelegen representatief kantoor- c.q. woonhuis/praktijkpand, uitermate geschikt voor een vestiging in de dienstverlenende sector. Hoofdbouw omvat ± 150 m² b.v.o., de achterbouw ± 135 m². Aanvaarding in totaaliteit of gesplitst. Int. over koop- of huurprijs op aanvraag.

DRS. RUIJTERS
Drs. Ruijters Commercieel Vastgoed B.V.
6131 AS sittard · stationsplein 1 · tel 04490-23344

buiten kantooruren: 04752-3143/04490-19882/045-214250

De Argus-bewegingsmelder

Bewegingsmelder schakelt lamp in

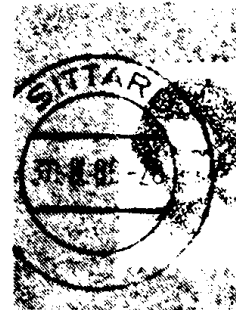
Verlichting die automatisch ingeschakeld wordt als er binnen een bepaald bereik beweging wordt geconstateerd is op zich niet zo'n verbazingwekkend nieuwtje meer. Op het gebied van zogeheten 'passief infrarood melding' komen er echter meer en meer handzame en betaalbare producten die voor particuliere toepassingen haalbaar zijn.

Het systeem heeft diverse voordelen. Er zit in de eerste plaats een veiligheidsaspect aan; als iemand met duistere bedoelingen in de nacht je huis nadert en er flitst ineens een buitenlamp aan (ingeschakeld door de elektronische passief-infrarood bewegingsmelder) dan neemt de mogelijke insluiper liever jilgins de b...nen. Het tegenovergestelde gaat ook op: een late bezoeker wil nog even aanwippen en ziet

nog voor hij zij aanbelt de portieklamp aanflitsen. Een vriendelijk en praktisch gebaar.

Een variant op dit systeem is een bewegingsmelder voor binnenshuis, in te bouwen in de deuren van de normale schakelaar(s). Om schuur, garage, kelder enzovoorts tijdens duisternis de lichtschakelaar niet te hoeven zoeken. Het licht gaat vanzelf aan.

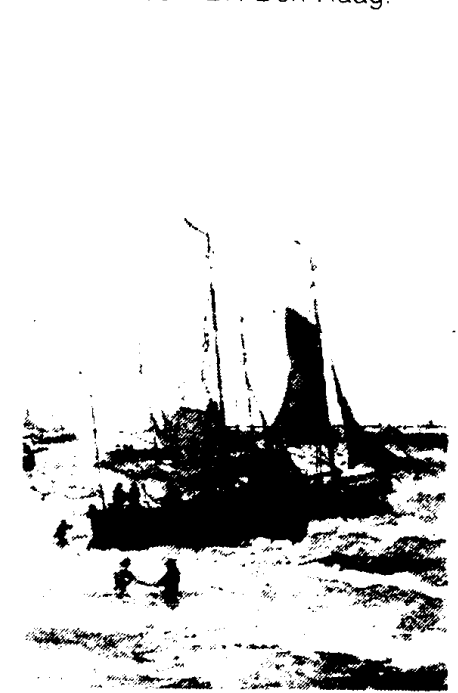
Zoiets kan ook voor kamer- of slaapkamerverlichting, met de mobiele uitvoering van het systeem. Wand- of hanglampen gaan automatisch aan als er iemand in de buurt komt en schakelen zichzelf weer uit als de 'gedetecteerde' zone verlaten wordt. Dit veelzijdige systeem wordt onder de naam Argus sinds kort in Nederland in de handel gebracht door Carl J. Berling, Amsterdam. ☎ 020-151736.

Statiebezoek Aruba onderstreept met nieuwe Oranje-zegels

De verzamelaars van postzegels met leden van het Koninklijk Huis moeten deze week naar de postkiosken van Aruba. Ter gelegenheid van het bezoek van koningin en prins aan het eiland, kwamen begin van de week twee nieuwe zegels en een 'eerste dag enveloppe' uit. De 55-cent-zegel biedt plaats aan Beatrix en Claus en de 60-cent-zegel is 'voor' prins Willem-Alexander. De FDC kost 1,65 cent en is voorzien van beide zegels.

postdiensten in Zuid-Limburg dragen ook niet bij aan een grotere populariteit van dit verzamelgebied. Desondanks zijn serie en de FDC de moeite van het verzamelen waard. (Er zijn 15.000 series van 5 gulden uitgegeven). Bestellingen: Stadspost Den Haag, Jacob Pronkstraat 7, 2584 BR Den Haag.

Schrijverseer

PTT Nederland geeft 10 maart twee zegels uit ter herdenking van twee bijzondere schrijvers. Op die 10e maart wordt de honderdste sterfdag herdacht van Eduard Douwes Dekker, beter bekend als Multatuli. Op de zegel is naast het portret van de schrijver ook het sociëteitsgebouw De Harmonie op Batavia te zien, dat in zijn boek Max Havelaar een belangrijke rol speelt. De tweede uitgave is gewijd aan Constantijn Huygens die 300 jaar geleden overleed. De zegels kosten resp. 55 en 75 cent, en zijn ontworpen door Rudi Hartman.

Sittard-zegel

Nog even over de Sittard 1993-zegel. Het CDA-raadslid Jo Spatgens heeft het college van burgemeester en wethouders van Sittard gewezen op de publicaties in deze rubriek en gevraagd stappen te ondernemen die kunnen leiden tot de interesse bij de PTT om een 750 jaar stad-zegel uit te geven. Het college heeft de zaak in beraad, maar we houden u op de hoogte.

Mesdag-panorama

Het nog steeds tot de verbeelding sprekende Panorama Mesdag, het cirkelvormige schilderij van Hendrik Willem Mesdag in Den Haag met een metersgroot gezicht op Scheveningen anno 1881, moet in de steigers om te voorkomen dat het doek gaat scheuren. Het panorama is nu door de stadspost Den Haag geadopteerd en een speciale serie stadspostzegels met toeslag moet dienen als fondswerving voor de restauratie. Voor de verzamelaars van bijzondere uitgaven of themaverzamelingen schilderijen eigenlijk een serie niet die mag ontbreken. Jammer dus voor de verzamelaars van 'reguliere' uitgaven dat de serie uitkwam in afdeling randverschijnselen van de filatelie. Ondanks pogingen om een verzamelaarsmarkt op te bouwen is er nog betrekkelijk weinig beweging te ontdekken in die sector. Polemieken rond stads-

Uilen

Postzegels met dierafbeeldingen zijn razend populair. De PTT van Israël gaf een fraai blok uit met 'bijzondere' uilen zoals de oehoe, gestreepte dwergooruil, kerkuil en bosuil en omdat die ook in eigen

omgeving (dierenpark Born) zijn te zien, hierbij het blokje.

rob peters, redactieadres: Baandert 16A, 6136 ER, Sittard.

Anthroposofische architectuur doet entree in Limburg

Die eerste hoeken hebben schatten gekost

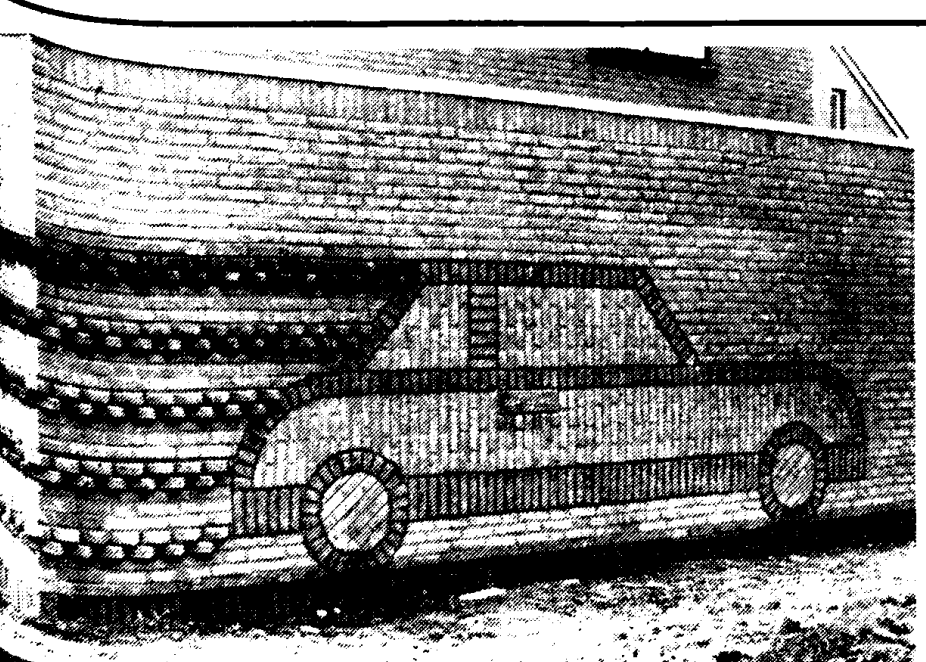
MAASTRICHT - „Waarom zou je een hoek recht maken? Er zijn zoveel andere hoeken mogelijk". Die verbluffende uitroep is van Warmolt Lameris (31). Hij is één van de zeven architecten van het 'Orta-Atelier' in Utrecht. Al maanden zit hij in de bouwkeet bij de nieuwbouw van de Maastrichtse Vrije School: het eerste gebouw in Limburg dat volgens anthroposofische architectuur opgetrokken is.

dat is van de weg uit in Randwyck nauwelijks te zien. De noordkant van de school is vrij strak. „Op je er om heen dan vraag je meteen: welke architect zou dit in naam ontworpen hebben? Welke dak, ramen en deuren ogen alleen scheef. Ze zijn het ook. In het elc kozijn zit wel een schuif-

De metselaars en timmerlui van aannemersbedrijf Van Kan-Jongen in Maastricht hadden bij de start veel moeite om Lameris' bedoelingen te verwezenlijken. „De eerste drie hoeken hebben schatten gekost. De metselaars vonden het heel ingewikkeld. Ze zeiden: 'het kan niet'. Maar ik heb het uitgelegd en vervolgens gezegd: zoek het nu maar zelf uit. Ik wilde hen aanspreken in hun eigen ambacht. En het lukte. De vertraging in het metselwerk is later dan ook weer met grote snelheid ingehaald. Ik had er plezier aan om uit te halen wat er in zit."

Uitpuzzelen

De aannemer had met vier anderen

Auto in metselwerk

MAASTRICHT - Metselen hoeft niet persé te leiden tot vlakke, grauwe muren zonder enige versiering. Dat bewezen leerlingen van een leerlingbouwplaats van Willem van der Meulen in de Maastrichtse wijk Eyldersgaard in het uitbreidingsplan Randwyck. Daar werd een gevel van de 11 woningen, die deze leerlingen samen bouwden, voorzien van een blikvanger in siermetselwerk.

Ingezonden brief

Vaals, 11 februari 1987
Mijn heren,
Naar aanleiding van de rubriek 'De kerk in het midden' wil ik het volgende even kwijt: in het bisdom van Limburg van Vlijen staat, ik weet niet: De Vlijenaren mogen trots zijn op hun St. Martinuskerk. Dit gebouw is immers de hoogste geleerde kerk van Nederland. Einde citaat. Helaas zijn er ook zo nog hele veel kerken die vast geloven dat het hoogste gelegen punt van Nederland ergens bij Ubachsberg gelegen is. Het is een feit dat de hoogste gelegen

op het project ingeschreven. Hij was gewoon de goedkoopste. Toen hij de tekening voor de eerste keer zag schrok hij er wel van. Maar dat ging over, omdat hij zag dat de maatvoering klopte. Hij heeft er echter geen winst op gemaakt. Daar staat tegenover dat de mensen wat geleerd hebben. De timmerlui, die de bouw moesten uitzetten en profielen moesten stellen, dat was in het begin heel moeilijk. Ze moesten alles zelf uitpuzzelen. Met hun gedachten er bij zijn. Toen alle steiger materiaal was afgebroken en ze konden zien wat ze gemaakt hadden waren ze allemaal wild enthousiast.

De mensen hebben er iets aan beleefd. Hebben zich met het gebouw verbonden. Er is geen onvertogen woord gevallen tijdens de bouw," aldus Lameris.

Hij ontkent dat de anthroposofische architecten een loopje nemen met de geometrie. „Net als kleuren invloed hebben op een mens heeft een vorm dat ook. Een rechthoek is op zich goed, maar doods. Een rechthoek is effectief, maar zo vanzelf-

● Architect Warmolt Lameris van het Orta-Atelier voor de achterzijde van de Vrije School in Maastricht. Schuine lijnen in dak en kozijnen zijn hier duidelijk herkenbaar. Weinig hoeken van het gebouw zijn recht.

sprekend dat hij niets meer zegt. Een ruimte moet je daarom vormen. Een vorm werkt." Een voorbeeld noemt hij de trapezium-vorm van de klassen. Een trapezium heeft een korte en een lange zijde. De leraar krijgt een plaats aan de lange zijde waardoor het lijkt alsof hij midden tussen de kinderen staat. Tweede voorbeeld is de ronde intieme vorm van de plafonds in de kleuterklassen. In het anthroposofisch onderwijs van de Vrije School gaat men er van uit dat een kleuter een mens in ontwikkeling is en nog geen vaste vorm heeft. Een kleuter is zacht en daarom is gekozen voor een ronde vorm in plaats van rechte hoeken.

„Ik heb dit gebouw opgevat als een organisme. Alles hoort bij elkaar. Voordat ik begon met het ontwerp heb ik eerst een half jaar met leerkrachten en ouders overlegd. Een architect moet op zoek gaan naar de geeigende vorm voor de gemeenschap, die straks gebruik maakt van het gebouw. In een school zit beweging en dat laat je ook zien." De gangen in school zijn geen pijpenlader. Bij de deuren is de gang bewust breder gemaakt omdat daar kinderen in en uit gaan. Diverse ramen in klassen en gangen zijn aangepast aan de lengte van de kinderen. Zodat ook de allerkleinste kleuters naar buiten kunnen kijken. Sommige ramen zijn zo laag dat alleen kinderen er zonder bukken door kunnen kijken."

Rietveld-school

De Orta-architecten gooien hun ontwerpen niet zomaar bij Welstandscommissie of gemeente op tafel voor de vereiste vergunning. Ze gaan er altijd naar toe om de plannen toe te lichten. „Ook in Maastricht zijn we in een vroeg stadium met de Welstand gaan praten. De ambtenaar daar zei meteen: 'ik ben uit de Rietveld-school en ik kan niet accepteren dat de raamstijlen scheef staan. Maar als ze scheef

staan wil ik weten waarom ze scheef staan'. Dat is een heel boeiend gesprek geworden. De bouwvergunning was daarna een fluitje van een cent. Evenmin deed het ministerie moeilijk." De school, die bezocht wordt door 360 kinderen, heeft iets meer dan drie miljoen gulden gekost. Lameris schat dat zo'n vijf procent duurder is dan een 'normaal' schoolgebouw. Dat is inclusief de extra ruimte die is gebouwd: een grote zaal waar allerlei gemeenschappelijke activiteiten kunnen plaatsvinden. De meerkosten bedroegen drie ton. Dat bedrag is bijeengebracht door de ouders. Dat bewijst wel de sterke verbondenheid van de ouders met de Vrije School.

Bijzonder in de anthroposofische bouw zijn ook de kleuren: zachte gele, blauwe en roze tinten. Het verf- en schilderwerk is dan ook uitbesteed aan Eugène Hunnekens, beeldend kunstenaar en schilder in Maastricht. De schilder heeft bijna geen verf gebruikt. Wel lijnolie. Het metselwerk is uitgevoerd in traditionele rode stenen (waaformaat).

Binnenmuren zijn van poriso-stenen. Kozijnen en de trap in de hal zijn gemaakt van het tropische hardhout Iroco. Verder is veel vuur- en Amerikaans grenen (Oregon) vertimmerd. Dakgoten zijn van zink. Kunststoffen zijn bewust heel weinig gebruikt.

De Vrije School is slechts de eerste in een reeks van anthroposofische gebouwen in Maastricht. Rondom de school worden dit jaar 115 woningen gebouwd volgens hetzelfde principe van het Orta-Atelier: een maatschap van zeven architecten allen afgestudeerd aan de TH in Delft.

Om de anthroposofische architectuur onder de knie te krijgen heeft de Orta-groep een jaar gestudeerd aan de 'Alanus Hochschule' bij Bonn. De Orta-groep heeft genoeg werk, van uiteenlopende aard. Op het ogenblik zijn ze o.a. bezig met de kinderafdeling van het Diaconessenziekenhuis in Eindhoven. „Julie moeten we hebben. Julie weten tenminste voor kinderen te bouwen, zeiden ze tegen ons", aldus Lameris.

Het atelier ontleent zijn naam aan het Lago di Orta naast het Lago di Maggiore in Noord-Italië. Het schiereilandje in dit meer was een centrum van de Langobardencultuur; een sterk christelijke cultuur die zich afscheidde van Rome. De cultuur was sterk sociaal, niet hiërarchisch. In Orta stond een klooster met als abt Willem van Orta. Dat was een dichter, schilder en bouwmeester.

Egbert Hanssen

● Een baby-uitzet van Curver, compleet voor de dagelijkse behoefte.

Curver op de babytoer

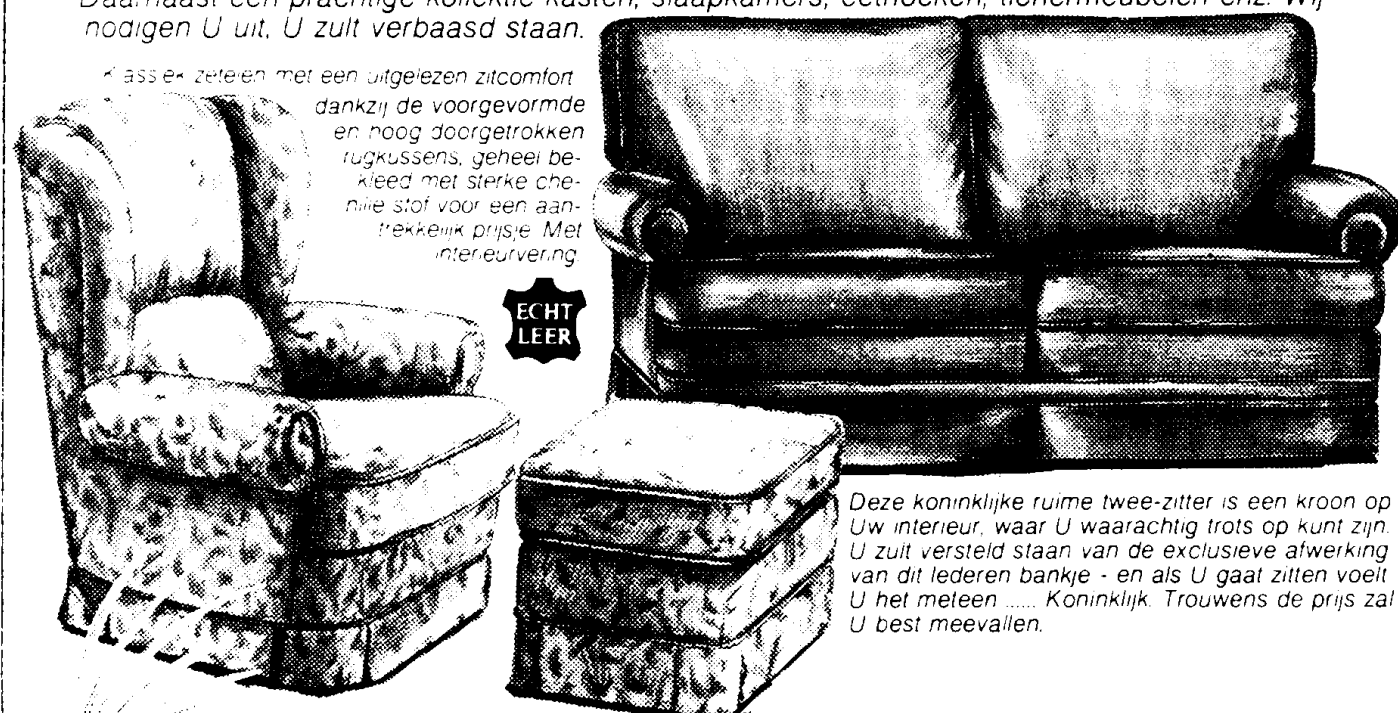
Onze eigen Nederlandse kunststofproducent Curver (dochteronderneming van DSM) presenteert een reeks van babyverzorgingsproducten, vijftien in totaal. Wat vormgeving, praktische bruikbaarheid en kleurstelling betreft perfect uitgedacht, helemaal compleet voor jonge gezinnen die aan het eerste kind toe zijn, ergonomisch gestyled, en vriendelijk geprijsd.

Het kindertje met po heeft een vervolg gekregen in de kindertoiletting, plaatsbaar op de toilet, zodat een tot peuter opgevoerd kind kan wennen aan het gebruik van de gewone w.c. Een warmwaterbord houdt voor traag elende kleintjes de hap lang genoeg warm, een drinkbeker met grote oren maakt morsvrij melk of ik monade lebben makkelijk, voor uitstapjes is er een handige babyreiskoffer, kortom, een complete set die de sanitaire gebreken voor mensjes van nul tot pakweg vijf jaar begeleidt. Eind februari zijn deze producten in Nederland verkrijgbaar, in wit, pastel blauw en pastiche, in prijzen, uiteenlopend van minder dan een tientje tot maximaal ongeveer 60 gulden per stuk.

Voor mensen met smaak ..... MARRES MEUBELN

Marres Meubelen heeft de meest toonaangevende collectie meubelen van de hele Benelux gepresenteerd op ruim 5000 m². Deze collectie omvat o.m. prachtige zitmeubelen van topklasse, exclusief, tijdloos en met een superieur zitcomfort. In vele uitvoeringen zoals de beste mohair-velours, dessin-stof of rundleder. Dit alles voor een jarenlang zitgenot. En met de waarborg van Marres (al meer dan 50 jaar tot uw dienst) en voor betaalbare prijzen. Daarnaast een prachtige collectie kasten, slaapkamers, eetkamers, tienermeubelen enz. Wij nodigen U uit, U zult verbaasd staan.

BELGIE
meubelen
marres
TONGERSESTEENWEG 37 - LANAKEN TEL: 0932 - 11 - 714120

Fietsen/bromfietsen

Tek VESPA Ciao met sterwiel in nieuwstaat. Tel. 045-351295.

Goedkope BROMFIETS-VERZEKERING: Jaarpremie incl. groene kaart zonder vernieuwing f 71,40 met vernieuwing f 159,- plus a.b. en plaatje. AAK. Vruessche, N. Servet 21, tel. 045-425390.

Tek ZUNDAPP GTS. Voorst. 22, Brunssum. Na 1200 uur.

Tek Gilan SPORTFIETS. 10 versn., vtr. pr. f 150,-. Tel. 04305-2215.

Opaf. ONAFIETS, dames- en herenfiets, kachel. 045-257371.

Tek YAMAHA DT kl. zwart. Akerstr. 43, Kerkrade-West.

Tek VESPA Ciao met sterwiel, zeldz. mooi. Kerkrade-West. 166 Heerlen.

Tek HONDA MT sterwiel, extra's, f 1000,-, inv. Vespas, Jan Steenstr. 37, Hfl., 045-724774.

Tek TOMOS AT 50 versn. brommer, i.g. sterwiel, p.n.o.k. P. Schunckstr. 440, Heerlerbaan, tel. 045-421510.

Tek KREIDLER RMC bwi. 80 sterw. geh. gerev. gijstme. f 242,80. Tel. 045-112201.

Tek VESPA Ciao bwi. 85 (145,- bwi), 82 (175,-). Peugeot 103 (175,-). Tel. 045-463932.

Huwelijk/kennismaking

45-j. dame, gesch. 1,55 m, kalm type, pos. denkend, eenvoudig verzorgd uiterlijk, houdt van bowling, wandelen, handwerken. Ser. br. D 3673 Rel. bur. IPA pb 577 Valkenswaard.

IPA Uw RELATIECON-SULENT consulteert ca. 2000 partnerzoekenden p. jr. U nog niet? Inl. 04116-84843 of postbus 577 Valkenswaard. Erk. d.d. Val. Toezicht, met garantie-fonds.

Zond. 1 mrt. ALLEEN-STAANDEN Rumpener-linde Brunssum houdt groot gekostumeerd bal met prijzen, aanv. 20.30 u. Bewijs v. alleenst. verplicht. Vr. uitn. Het bestuur.

Zond. 22 febr. ALLEEN-STAANDEN Rumpener-linde Brunssum houdt a.u.w. iever- en a.u.w. iever-kebal met prijzen, aanv. 20.30 u. Bew. v. alleenst. verplicht. Vr. uitn. Het bestuur.

Jongeman 27 jr. sportief en vrolijk is op zoek naar in Bouke VRIENDIN die later ook plannen heeft om in het huwelijk te stappen. Br. o. n. SB 647 LD Fr. Erensl. 4. 6371 GV Schaesberg.

Weduwe 47 jr., psoriasispatiënte zoekt kennism. met idem HEER. Br. o. n. RO 389 LD Postb. 46. 6040 AA Roermond.

ALLEENSTAANDEN

Werkgroep 't Sieske, Rijks-weg 103 Zd. Sittard, organiseert zaterdag 21 febr. een carnavalsbal. Aanvang 20.00 uur. Bewijs verp. Inl. 04494-42064 of 47962.

Welke bemid. oudere man zoekt aardige 43-jr. VROUW. Br. o. n. MA 161 LD. Stationsstr. 27. 6221 BN Maastricht.

J. Heer m. eig. woning zkt. KENNISM. m. meisje of vrouw, lfst. tot 40 jr. Br. o. n. BR 027 LD. Rumpenerstr. 81. 6443 CC Brunssum.

J. man 39 jr. hbo-er, gesch. sport en eerlijk, z.k.m. net-tel. op te bouwen. Kind g. bezw. Wie schrijft mij. Br. o. n. HK 049 Limb. Dagblad. Postbus 3100. 6401 DP Heerlen.

Leuk uitz. jongeman, 27 jr., 1,90 m, slank, ongehuwd, zkt. symp. VRIENDIN 20-35 jr., doel ser. relatie. Br. o. n. f. o. c. er. n. r. BR 028 LD. Rumpenerstr. 81. 6443 CC Brunssum.

Man, 38 jr., zkt. contact m. MEISJE of vrouw, leeft uiterlijk onbelangrijk, 100% discreet. Br. o. n. RO 390 LD. postb. 46. 6040 AA Roermond.

Alleenstaanden, iedere donderdag en zaterdag ALLEENSTAANDENBAL in Het Wapen van Hoensbroek met D.J. Richard of D.J. Luc. Iedere zondag bal v. ouderen, toegang boven 50 jaar m. D.J. dhr. Feuler.

Heer, 49, vrijgez., geen uitg.

type, eigen huis, hobby knutselen, zoekt 'n huiselijk lieve VROUW v. 40 tot 46 jr. om samen een relatie op te bouwen. Alle ser. brieven m. foto worden beantw. en teruggez. Br. o. n. HO 172 Limb. Dagbl. Kouven-derstr. 215. 6431 HE Hoensbroek.

Heer, 48, vrijgez., licht gehand., huis. type, niet-roker, zoekt lieve VROUW om leuke relatie op te bouwen. Alle ser. brieven m. foto worden beantw. en op erew. geretour. Br. o. n. HO 171 Limb. Dagbl. Kouven-derstr. 215. 6431 HE Hoensbroek.

Poolese dames alle leeft. zoeken KENNISMAKING huwelijk. 04920-29521.

Zondagavond vanaf 20.00 uur gezellig DANSEN voor iedereen die zich eenzaam voelt, met levende muziek, heden Music Sound, Bar-dancing Eldorado, Bongerd 5. Spaubeek.

Net, wed. 53 jr. zkt. net. wedm. 55-60 jr. v. eerl. VRIENDSCHAP, lfst. m. auto. Br. o. n. GE 415 LD. Markt 3. 6161 GE Geleen.

Man, 32 jr., 1,82-81, zkt. VRIEND tot 35 jr. Br. lfst. m. foto, nr. br. o. n. SB 654 LD. Fr. Erensl. 4. 6371 GV Schaesberg.

Jonge uitz. MAN 39 jr., gesch. zkt. kennism. met nette jongedame, br. m. foto o.e.r. n. r. BR 032 LD. Rumpenerstr. 81. 6443 CC Brunssum.

ABAZ

onroerend goed en taxatieburo

GEVRAAGD

Woonhuizen en bungalows te AMSTENRADE, BRUNSSUM, HEERLEN, HOENSBROEK, HULSBURG, KLIMMEN, NUTH, SCHAESBERG, SIMPELVELD en VOERENDAAL

Voor een groot aantal kandidaat-kopers beschikken wij momenteel niet over het juiste aanbod in vrijwel elke prijsklasse. Wij zullen graag vrijblijvend met u van gedachten wisselen over de verkoop van uw huis. Onze jarenlange ervaring staat garant voor deskundige en betrouwbare begeleiding. Wij hanteren nog steeds de stelregel GEEN VERKOOP, GEEN KOSTEN.

ABAZ HEEFT EEN KOPER VOOR UW HUIS, OF VINDT EEN KOPER VOOR UW HUIS.

Inl. De Doom, 6419 CW Heerlen
045-718731

Kahle Stellen? Glatze? Schütteres Haar?

Europäisches Echthaar, fest ins Rest-haar eingewebt. Schafen, saunen, duschen, Sport treiben. Auch stufenweise wachsend auffüllen.

NEUR-Jetzt mehr perfekter. Eigene Her-stellung bis 2 Jahre Garantie. Reparatur-ten aller Art. Kundenkartei, individuelle Be-ratung für Damen und Herren.

Haarpraxis Stuppel
Coiffeur-Biosthetik-Kosmetik
5100 Aachen, Heinrichsallee 48
Telefon 0949-241/508278

ROLLUIKEN JALOEZIEËN ZONNESCHERMEN

Vrijblijvende prijsopgave

LAUMEN ROLLUIKEN ZONWERING

Kantoor-Showroom
Beitel 110a HEERLEN
(045) 42 38 48

Zaterdag 21 februari om 20.30 uur ONTMOETINGS-avond voor alleenstaanden in café De Sport, Sittardseweg 126, Heerlen. Bewijs verplicht. Vru. uitn. het bestuur.

Heden DANSEN in café Helberg, Akerstraat Nrd. 150, Hoensbroek.

Nette heer, 1,65, 46 jr. zkt. nette lieve env. VROUW. Schrijf mij eens. Br. o. n. HK 037 Limburgs Dagblad. postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

VROUW 65 jr. zoekt leuke man om de eenzaamheid op te lossen. Geen uitgaans-type. Liefst met auto. Br. o. n. KE 528, LD. Markt 42. 6461 ED Kerkrade.

Net meisje van goed niveau midden 40, z.s.k.m. nette MAN van goed niveau. Niet gescheiden. Br. o. n. MA 163 LD. Stationsstraat 27. 6221 BN Maastricht.

Wedn. 39 jr. vaste baan, is het alleenzijn moe, zoekt lieve VROUW, om samen een nieuw leven te begin-nen. Gesch. kind geen bez-war. Br. o. n. HO 173 aan Limb. Dagbl. Kouven-derstr. 215. 6431 HE Hoensbroek.

Erkende relatie-bemiddelingsbureaus

PARTNER? Landelijk comput.syst. 1 jr. f 150,- (bijstand f 75,-). Gratis info: St. Kommunika. P.B. 8212, 3009 AE Rotterdam. Erkend Raad van Toezicht.

Geluk moet je zelf zoeken!

Stichting Kontaktrij helpt u daarbij. Vraag vrijblijvend informatie voor een serieuze en discr. kennismaking met zeer persoonlijke aanpak. Zeer acceptabele prijzen.

Stichting Kontaktrij

H. v. Zwol Erkend R.T.V.
Tel. 077-871551

Een erkend bureau geeft vertrouwen

Stichting Inter/Relatie

Als u een partner zoekt kunnen wij u zeker helpen. Onze persoonlijke aanpak biedt u meer kans op succes! Bel voor informatie (zowel overdag als 's avonds) over onze werkwijze, uw mogelijkheden en de betaalbare tarieven.

Brunssum (omg.): mevr. Paffen 04492- 1926
Geleen: mevr. Hoogdalem 04494- 54056
Heerlen: mevr. Kleyen 045-753178
Kerkrade: mevr. Diederden 045-423496
Maastricht: mevr. Van Vliet 043-624795
Roermond: mevr. Slabbers 04750- 34511
Venlo: mevr. Lindner 077-549517
Venray: mevr. Van den Heuvel 04780- 12115
Weert: mevr. Moerkerken 04950- 20276

Regiokantoor Limburg, Heerlerbaan 52*, 6418 CH Heerlen, tel. 045-411501 (met 10 consulentes in Limburg).

Meer dan 60 afdelingen in het gehele land. Erkend door de Raad van Toezicht, ingesteld door het ministerie van WVC.

pegasus PARKET

Specialist in brede eiken planken (geborsteld) Machinaal schuren, reparaties en onderhoud Pegasus-lamel-parket, voor doe-het-zelver

'n begrip in Limburg

Pegasus levert exclusieve plafonds

Rijksweg-Zuid 233, Geleen, 04494-46675

Nieuw aan de Wackerstraat in Kerkrade

Ruime woning nu nog met hoge premie-A*

(tot 50.000,-!)

Bouwfonds gaat opnieuw in Kerkrade, aan de Wackerstraat degelijke twee-onder-een-kap woningen bouwen. Dat betekent dat nog meer mensen heel comfortabel kunnen gaan wonen.

Uiteraard komt bij elke twee-onder-een-kap een garage en fijne tuin. Binnen veel woongemak met de L-vormige woonkamer, moderne keuken. Boven komen 3 slaapkamers, badkamer en natuurlijk een grote zolder.

Volop woonplezier voor een betaalbaar bedrag per maand. Koopsom 146.900,- vrij op naam.

* Op dit plan geeft het rijk nog een hoge premie-A tot 50.000,-. Vanaf 1 januari 1987 werd de subsidie op nieuwe plannen beduidend lager. Sla nu uw slag!

Voor alle informatie over dit nieuwe plan, subsidie en financiering bent u van harte welkom bij ons infocentrum Maastricht, Wijcker Brugstraat 50, tel. (043) 25 00 47.

of bij Makelaarskantoor L. Aquina, Deken Nicolayestraat 1, 6411 CL Heerlen, tel. (045) 71 55 66. U kunt ook de bon opsturen.

Coupon

Stuur mij documentatie over twee-onder-een-kap Wackerstraat/Kerkrade (6240.12)

Naam: .....

Adres: .....

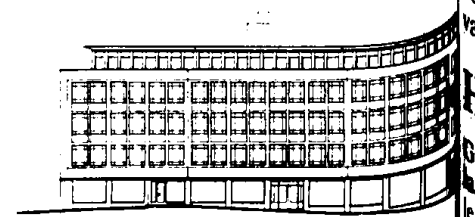
Postcode: .....

Plaats: .....

Tel. (overdag): .....

In gesloten envelop zonder postzegel naar Bouwfonds, Antwoordnummer 201, 6200 WE Maastricht.

nv **Bouwfonds**
Nederlandse Gemeenten

Te huur in centrum van Heerlen.

Pand hoek Emmastr. - Gasthuisstr.

Kantoor- en/of praktijkruimte 2e en 3e verdieping van minimum 60 m². Inlichtingen: Groenendijk Beheer Emmastraat 3b Heerlen Postbus 2720 6401 DE tel. 045-719540. Parkermogelijkheden aanwezig.

KEUKENSTUDIO „RATIONAL“

De parel onder de keukens

M.L. van Tilburg - Deweverstraat 11 - Nuth - 045-244610

SPECIALE AANBIEDING:

Bij aankoop van een keuken

* Keramische kookplaat voor de prijs van een gaskookplaat

* GRATIS plaatsen

Keukenstudio Rational heeft dank zij eigen specialisten alles in één hand, zoals elektrisch werk, loodgieterswerk, alle voorkomende timmerwerken, verbouwingen, sierpleister, plafonds.

En natuurlijk steeds de laatste snufjes op het gebied van

* keukens, inbouwapparatuur, plafonds, tegels *

Exclusieve plafonds, diverse kleuren, onderhoudsvrij, compleet met klemmen en spijkers

per m² **f 36,50**

te koop

GELEEN, Eppenbeek 9

(Oud-Geleen)
Rustig gel. gesch. woonhuis met gar., c.v. en tuin. Ind.: hal, woonk. - 40 m². Std. open keuken. Verd.: overl., 4 slpk., badk. m. douche etc.

Vraagpr. f 122.000,- k.k.

ELSTOOS, Vondelstraat 3

Rustig gel. tussengel. woonhuis (bwi. 83) met berging, tuin en c.v. Ind.: hal, woonk. ± 32 m², open mod. keukens. Verd.: 3 r. slpk., badk. m. douche, ruime zolder, optimale isolatie incl. therm. begl.

Vraagpr. f 122.000,- k.k. Overname ged. premie mogelijk.

GELEEN, Wilhelminastraat 12

(5 min. centrum)
Mooi tussengel. woonhuis met achterom, berging, kelder, tuin en c.v. Ind.: hal, L-vormige woonk., mod. open aanb. keukens met afz. kap etc., luxe badk. m. ligb. en douche (nieuw). Verd.: 3 r. slpk., vaste trap n. besch. en bepl. zolder. Optimale isolatie v.w. geh. woning thermopane begl., rolluiken etc.

Vraagpr. f 119.000,- k.k.

GELEEN, Op de Kraankel 13

Mooi verbouwd tussengel. woonhuis met berging, kelder en tuin. Ind.: hal, L-vormige woonk. - 38 m², mod. eiken aanbouw-keukens met alle app. Verd.: 3 slpk., badk. met ligb., vaste trap n. zolder, verwarming d.m.v. ge-veikachels.

Vraagpr. f 105.000,- k.k.

GREVENBICHT, Raadhuisstraat 17c

Luxe appartement op 1e verd. met grote berging (beneden) en c.v. Ind.: bet. hal, beuk. woonk. ± 30 m², open aanb. keukens, 2 grote slpk., badk. en toilet, berging met c.v.-ketel etc.

Vraagpr. f 69.000,- k.k. Aanv. direct.

HOENSBROEK, Komerd 15

(nabij zwembad)
Tuss. gel. woonhuis met carport, berging, c.v. en tuin (bwi. 76) Ind.: hal, woonk. 32 m² met par-keetv., mod. eiken aanbouw-keukens met app. Verd.: 3 slpk., badk. met ligb., 2e toilet, vaste trap n. zolder en 4e slpk.

Vraagpr. f 117.000,- k.k.

GELEEN, Rijksweg Noord 256

Halfvrijst. woonhuis met smalle mrt n. gar., k. l. kelder en c.v. Ind.: hal, woonk. 36 m² met par-keetv., mod. keukens, bijkeuken en serre. Verd.: 4 slpk., badk. m. douche en 2e toilet, zolder via vlioztrap, ged. isolatie.

Vraagpr. f 79.000,- k.k.

SUSTEREN, Baakhoeverweg 39

Landelijk gel. deg. halfvrijst. woonhuis met gar., kelder, c.v. en tuin, tot oppervl. 1250 m². Ind.: r. hal, woonk. m. open haard, mod. eiken aanb. keukens met app., bijkeuken. Verd.: 3 grote slpk., badk. m. ligb. etc., zolder met mog. v. 4e slpk.

Vraagpr. f 159.000,- k.k.

STEIN, Suttnerstraat 9

Rustig en riant gel. luxe bungalow met r. garage en berging omgeven met siertuinen, tot oppervl. 72 m² ind.: grote bet. hal, woonk. ± 48 m² met open haard, Oudholl. balkplafond, mod. aanb. keukens met alle apparatuur, 3 grote slpk., badk. met ligb. etc.

Verder groot souterrain met kantoor, 2 hobby- c.q. slpk. en c.v.-ruimten, ged. isolatie w.o. thermopane beglazing.

Vraagpr. f 269.000,- k.k.

GELEEN, Borrekulstraat 111

Goed onderh. halfvrijst. woonhuis met gar., kelder, c.v. en kleine tuin. Ind.: entree, woonk., mod. keukens, bijkeuken. Verd.: 3 slpk., badk. m. ligb., zolder via vlioztrap, optimale isolatie incl. thermopane beglazing.

Vraagpr. f 103.000,- k.k. Aanv. direct.

NIEUWENHAGEN, Hoogstraat 74

Günstig gel. winkel-woonhuis met tuin en aparte ingang naar mooie bovenwoning, 4 slpk., badk.

Vraagpr. f 125.000,- k.k.

SITTARD, Koekoekstraat 11

(nabij winkelcentrum)
Mooie drive-in-woning met tuin, inp. garage, tuink. Verd.: bet. woonkamer ± 42 m², ruime mod. keukens. Verd.: overl., 4 gr. slpk., badk. met 2e toilet etc., voorzijde ged. thermopane begl. en kunst-stof kozijnen.

Vraagpr. f 110.000,- k.k.

MARINUS KRIJNTJES

onroerend goed b.v.

Kummenaedestraat 72, 6165 BX Geleen. Tel. 04494-51544

van de provincie' toe te zien op het financieel beleid van de gemeenten en te observeren hoe deze omspringen met de ruimtelijke ordening. De provincie fungeert het provinciebestuur als doorgeefluik tussen de centrale en de lokale overheid, hetgeen in omgekeerde volgorde niet zou zijn. Het is de taak van de provincie om te zorgen voor de creatie van klagmuur op de provincie. Voor een aantal wetten treedt

De vraag die menigeen bezighoudt: worden de kaarten op 18 maart stevig geschud? Waarop onmiddellijk als tweede vraag aansluit: behoudt het CDA zijn absolute meerderheid of worden de christen-democraten voor het eerst in de geschiedenis van Limburg van hun hoog voetstuk gestoten? Alle overige partijen zeggen dat te verwachten, althans te hopen. Het CDA zelf houdt het er manmoedig op, dat de krachtverhoudingen niet in haar nadeel zullen wijzigen. Aan de andere kant rekent de PvdA op fors herstel en de VVD tenminste op consolidatie. In hoeverre Nieuw Limburg de electorale aanhang van zowel rechts als links zal afkalven, durft op dit moment niemand te voorspellen. De prognoses zijn even talrijk als het aantal politieke groeperingen dat naar de gunst van de kiezer dingt. In één opzicht zijn de cijferreeksen evenwel eensluidend. Namelijk in de slotsom 63... Daar kan geen zetel bij!

**Makelaarskantoor
Peters & Partners B.V.**
A. Printhegeest 36
6161 EK GELEEN
04494-48191
's Zaterdags geopend
van 10.00 tot 12.30 uur

GELEEN	GELEEN	GELEEN	BRUNSSUM	JABEEK	KERKRADE	MUNSTERGELEEN	SPAUBEEK	URMOND	WIJNANDSRAND
H. Hermanslaan Geh. gerenoveerd appartement met nieuw c.v., grote woonkamer, 2 slpk., douche en berging. Goedkope wonen kan niet! Koopprijs f415.000,- k.k.	Rijksweg Noord Luxe vrijstaand landhuis geh. onderkelder. Living 66 m², open haard, luxe keuken, 5 slpk., badk. met ligb., badk. met douche, zolder. Grondopp. 1015 m². Koopprijs f415.000,- k.k.	Rijksweg Noord Winkel-woonhuis ca. 80 m² kelders, winkel ca. 60 m², werkplaats ca. 110 m², gr. bovenwoning. Totaal grondopp. 3696 m². Vraagprijs f248.000,- k.k.	Schumanstraat Zeet fraai gelegen vrijstaand bungalow met c.v. gas, garage, rondom aangelegde tuin (opp. 677 m²). Ind. o.a.: 3 kelders, gesloten keuken, gr. hal, L-woonk. (ca. 55 m² met gr. vide ca. 40 m²), 3 slaapk., en badk. Koopprijs f280.000,- k.k.	Kampstraat Split-level semi bungalow met div. kelders, woonk. met parket, luxe keuken, inband. garage, 4 slpk., Bouwjaar 1979. Grondopp. 740 m². Vraagprijs f248.000,- k.k.	Schaesbergerstr. Vrijstaand woonk. met ca. 1100 m² grond, incl. bouwterrein en schuur, flinke woonk., gr. keuken, 3 slpk., badk., geh. onderkelder en vaste trap naar gr. zolder. Prijs n.o.t.k.	Rozenhof Geschakeld woonk., L-kamer, luxe keuken, studeerk., 3 slpk., badkamer, met bad en douche. Zeer fraai gelegen. Max. geïsoleerd. Koopprijs f189.000,- k.k.	Arntzstraat Bouwjaar 1968, living tot 48 m², luxe keuken, open haard, flinke tuin, 3 slpk., badk. met ligbad, zolder. Koopprijs f137.500,- k.k.	Oude Poort Schitterend gerestaureerd, eigentijdse boerenwoning, garage, c.v. gas, 4 slpk., grote living, open haard, binnenplaats. Zeer luxe met echte natuur. Vraagprijs f350.000,- k.k.	Burg. Snijders Zeer luxe vrijstaand huis geh. onderkelder, pandmide dubbele woonk. (ca. 150 m²), opp. ca. 150 m², 4 slpk., badk., grote serre. Vraagprijs f435.000,- k.k.

Voor bemiddeling zoeken wij met spoed woonhuizen van f50.000,- tot f500.000,-

BRUNSSUM - f 125.000,-
Royaal woonk. met c.v., inp. garage en tuin. Ind. o.a.: waskelder m. trap naar tuin, hobbykelder, L-vorm, woonk. (ca. 36 m²), luxe eiken keukenin-stall., 4 slaapk., badkamer en vloering. In 1985 geheel voorzien van nieuwe dakbedekking. Bwjr. 1970. Aanv. 2 mnd.

HEERLEN - f 104.000,-
Prinsbroek. Rustig gel. mooie souterrainwoning m. garage en c.v. ind. sout., entree, garage, berging, c.v.-ruimte, toilet. Beg. gr.: L-vorm, woonk., keuken, tuin. 1e verd.: 3 slaapk., bet. badk. m. ligbad, v.w. en 2e toilet. Bwjr. 1972. Aanv. ca. maart 87.

HEERLEN - f 107.000,-
De Stack. Hoekwoning met c.v., berging en tuin. Ind. o.a.: woonkamer, open keuken, 3 slaapk., badkamer m. ligb. en v.w., ruime zolderruimte. De woning is voorzien van dak- en spouwmuurisolatie en voorzetramen. Opp. 175 m². Aanv.: 3 mnd. na koop.

HEERLEN - f 117.500,-
Ganzeweide. Ruime hoekwoning m. c.v. en tuin. Ind.: kelder, hal, woonk. m. parket en open haard, keuken m. luxe install., bijkeuken, douche, berging, binnenplaats en tuin. 1e verd.: 3 slaapk., 2e verd.: 4e slaapkamer en zolder. Grotendeels kunststof ramen m. dubb. beglazz. Bwjr. 1935. Aanv. juli 87.

HEERLEN - f 159.000,-
Bekkerweg. Uitstekend onderhouden herenhuis met c.v. en tuin. Ind.: kelder, hal m. vestibule, toilet, keuken m. complete luxe install., woonk. ensuite 10,2 x 3,8 m, tuin 7 x 12 m m. overdekt terras en berging. 1e verd.: overloop, 3 slaapk., badk. m. ligb., douche en v.w. 2e verd.: 4e slaaphobbyk. en ruime zolder. Bwjr. ca. 1937. Aanv. in overleg.

HOENSBROEK - f 149.000,-
Zeer rustig gelegen halfv. woonhuis m. c.v. en grote zij- en achtertuin. Ind. o.a.: hal, woonk. (ca. 45 m²), keuken, bijkeuken, berging, 2 kamers m. gezamenlijke douche toilet (voor div. doeleinden geschikt). 1e verd.: 3 slaapk. en badk. m. ligbad, 2 v. wastafels en toilet. 2e verd.: bergzolder (via vaste trap). Perc. opp. 895 m².

HOENSBROEK - f 168.000,-
Overbroekerstr. Riant vrijstaand woonhuis, opp. 668 m², met garage en c.v. Ind. o.a.: sout.: c.v.-ruimte, 3 slaapk. Beg. grond: hal, badk., woonk., keuken, bijkeuken, 4e slaapk., garage en 2 bergingen, ruime tuin ca. 20 m diep. 1e verd.: badk., woonk., keuken, 5e slaapk. 2e verd.: 6e en 7e slaapk., Bwjr. 1986. De woning kan volledig gescheiden door 2 gezinnen worden bewoond en is ook uitstekend als praktijk geschikt.

KERKRADE - f 139.000,-
Holz. Halfvrijst. vooroorlogs herenhuis m. c.v., garage en binnenhofje. Ind. o.a.: geheel onderkelderd, 5 kelders. Beg. gr.: royale hal, studiekamer, woonkamer (ca. 50 m²), keuken. 1e verd.: 3 slaapk. en badk. 2e verd.: via vaste trap, mansardekamer en ruime berging. Bwjr. ca. 1935.

NIJWENHAGEN - f 149.000,-
Hoefveld. Halfvrijstaand woonhuis m. c.v., carport en tuin. Ind. o.a.: kelder (bar wijnkelder), zijkamer met open haard, eetkamer, berging, 3 slaapk., badkamer m. ligb., douche, v.w. en apart 2e toilet. Opp. ca. 230 m². Bwjr. 1977.

SCHAEBSBERG - f 94.000,-
Woonhuis m. c.v., tuin en berging. Ind.: hal m. toilet en meterkast, woonk. en keuken. 1e verd.: 3 slaapk. en badkamer m. ligb. en v.w. 2e verd.: ruime bergzolder. De woning is geheel geïsoleerd en zowel boven als beneden voorz. van dubb. begl. Bwjr. 1982. Overname subsidie mogelijk ca. f 10.000,- c.w. Netto maandlasten ca. f 530,- 30 jr. vast!

UBACH OVER WORMS - f 87.000,-
Woonhuis met c.v. en achtertuin (thans betegeld) met autopad achterom en mog. voor bouw v.e. garage. Ind. o.a.: kelder, woonkamer, keuken, badkamer, tuinberging, 3 slaapk. en zolder.

UBACH OVER WORMS - f 119.000,-
Geschakeld woonk. met c.v., berging, carport en tuin op zuiden. Rustig gelegen. Ind. o.a.: entree, woonk. (ca. 35 m²), keuken. 1e verd.: 3 slaapk., badk. m. ligbad, 2e toilet en v.w. 2e verd.: via vaste trap, ruime bergzolder m. evt. mogelijk 4e slaapk. Woning is voorzien van dak- en spouwmuurisolatie en grotendeels rolluiken. Kozijsen, ramen en deuren hardhout. Bwjr. 1978.

HEERLEN (villawijk) Prijs op aanvraag
Statische halfvrijstaande villa, ind.: 4 kelders, beg. gr. entree met hal, studiekamer, woonkamer, 58 m², grote keuken, tuin 75 m diep met zwembad (verwarmd) 1e verd.: 3 slaapkamers, omkleedruimte, kastenwanden en 2 badkamers. 2e verd.: 3 slaapkamers en 2 badkamers en zolderruimte. Het object is goed onderhouden en beantwoordt aan de moderne eisen. Aanvaarding in overleg.

HEERLEN (Grasbroek) f 85.000,- k.k.
Tussenwoning met c.v. Ind.: 3 kelders 40,5 m². Part. hal, toilet, woonkamer met parketvloer 5,15 x 4,00: open keuken 3,50 x 3,00. Tuin op het zuiden 10 m diep. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer met douche en vaste wastafel. Aanvaarding direct.

HOENSBROEK f 335.000,- k.k.
Vrijstaand woonhuis aan de Juliana Bernhardslaan. Ind. sout. garage ca. 46 m², provisiekelder 6,5 m². Part. royale hal met toilet, woonkamer met open haard 4,40 m², keuken, terras en mooi aangelegde tuin. 1e verd.: 3 slaapkamers en goed geout. badkamer. Het huis heeft veel extra's.

VOERENDAAL f 280.000,- k.k.
Op prima locatie to. een park een vrijstaand woonhuis. Ind.: 4 kelders opp. ca. 60 m², part. hal, woonkamer 56 m² met open haard, keuken, bijkeuken, studiekamer 22 m², terras, tuin en garage. 1e verd.: 4 slaapkamers en badkamer. Aanvaarding direct.

Bedrijfs- en kantoorpanden
HEERLEN Centrum Huurprijs op aanvraag.
Kantoorpand in diverse ruimtes vanaf 15 m² tot 66 m². 3 verdiepingen tot opp. ca. 370 m² bruto, netto vloeropp. ex. kelder 308 m². Aanvaarding direct. Kopen eventueel.

HEERLEN Centrum f 172.500,- k.k.
Winkel woonhuis. Ind.: 2 kelders, beg. gr. winkel incl. etalage 46,5 m², 2 ruimtes resp. 18 en 14 m². 1e verd.: woonkamer en keuken met balkon, badkamer en 2 slaapkamers. 2e verd.: 3 slaapkamers en zolder. N.B. dak en elektrika nieuw. Aanvaarding vrijwel direct.

KERKRADE Locht f 350.000,- k.k.
Aan uitvalsweg Heerlen-Aken nabij grens, vrijstaand bedrijfsobject, vloeropp. 375 m², waarvan ca. 100 m² kantoor, vrije hoogte 3,5 m, grondopp. 1230 m², ca. 12 parkeerplaatsen. Aanvaarding vrijwel direct.

Woning of bedrijfspand verkopen? Makelaar Ernens kan u van dienst zijn. Geen verkoop - geen kosten. Maak vrijblijvend een afspraak.
MEER DAN 17 JAAR ERVARING

• Makelaar o.g.
• Bedrijfsobjecten
• Woningen
• Taxaties
• Hypotheken
• Verzekeringen

makelaardij ERNENS
Hoolstraat 42, Voerendaal
Tel. 045-752142

HEERLEN
Johannes XXIII Singel
Binnenkort wordt gestart met de bouw van 2 vrijst. landhuizen en 1 villa, uitzonderlijk mooi gelegen in de Erk! De koopprijzen variëren van f249.000,- tot f262.000,- v.o.n. Uitgebreide informatie verstrekt U de directie

Makelaarskantoor Peters & Partners B.V.
A. Printhegeest 36
6161 EK GELEEN
04494-48191
's Zaterdags geopend van 10.00 tot 12.30 uur.

Te huur aangeboden
GELEEN. Broekbeek 29, te h. ruime halfvrijst. woning met gr. garage. Huurprijs f1050,- p.m. Tel. 04494-45165.

Te h. grote LOODS + ruime bovenwoning in het centrum van Heerlen. Ook apart te huur. Te bevragen 04490-13631.
Te h. BOVENWONING aan de Groenstr. te Geleen. Tel. 0494-53960 van 17.30 uur.

Heerlen N ruime KAMER, gestoff. gemeub. met c.v. Rumpenerstr. Brunssum, kale h. f 550,-. 045-258866.

Te huur 2 APPARTEMENTEN gestoff. of gemeub. Nieuwstr. 181, Hoensbroek, ind. tel. tussen 15.00 en 18.00 uur 045-212706.
APPARTEMENT te h. Rumpenerstr. Brunssum, kale h. f 550,-. 045-258866.

Te h. APPARTEMENT centr. Brunssum, f 750,- mnd. Borgsom f 1000,-. 045-271815.
Gemeub. APPARTEMENTEN te h. in Treebeek, 045-237090. Vondelstr. Brs.

'N HUIS KOOPT U BIJ STIENSTRA

BRUNSSUM
Goed onderh. halfv. woonk. met gar., tuin, keld., woonk., keuk. met compl. install., 4 slpk., douche, zolder. Spouwmuurisol., hardh. koz. met dubb. begl. Prijs f 129.000,- k.k. 0799

BRUNSSUM
Vrijst. woonk. met gar., tuin, 2 vrm. woonk. met o.h. part. tuuk., bijkeuk., grote bet. aanbouw, 3 slpk., badk. met ligb. Prijs f 129.000,- k.k. 0799

HOENSBROEK
Zeer goed onderh. halfv. herenhuis met carport nabij centrum met woonk. met o.h. eetkeuk., bijkeuk., tuin op zuiden, 3 slpk., badk. met ligb., spouw- en dakisolatie. Prijs f 137.500,- k.k. 0791

HOENSBROEK
Kraai vrijst. woonk. gesit. t.o. f. 494,- netto p.m. ruime en comfort waar je in een huurhuis vaak moet betalen. Kom daarom deze sfeervolle tuinkamerwoning eens bekijken. Zaterdag 21 februari aan de Wackersstraat 23.

HOENSBROEK
Fraai vrijst. woonk. gesit. t.o. f. 494,- netto p.m. ruime en comfort waar je in een huurhuis vaak moet betalen. Kom daarom deze sfeervolle tuinkamerwoning eens bekijken. Zaterdag 21 februari aan de Wackersstraat 23.

HEERLEN
Stijlvolle vrijst. villa met bedrijfs- of atelierwoning, tuin, garage, perc. opp. 1.205 m², living 44 m², keuk. 4 slpk., badk., hobbyzolder. Bedrijfs- of atelierwoning met kantoor en werkpl. 65 m², 3 kantoorruimten 70 m².

HEERLEN
Monseigneur. Feronstr. 30, prima onderh. appartement. Woonk. met parket, witte keuk. met kompl. install. Maandlast f 290,-. **OPEN HUIS 24 februari van 16.00 - 18.00 uur.** 0653

HEERLEN
Centrum, luxe appartement met lift en parket, royale woonk., keuk. met luxe inst., badk. met ligb. en v.w., 2 slpk., zonnig ruim balkon, berg. Prijs f 139.500,- k.k. 0958

HEERLEN
Schelsberg, winkelpand met woonruimte en diepe tuin, div. kelders, winkelruimte, keuk., bijkeuk., berg. gr. woonk., keuk. met inst., 2 3 slpk., badk., nieuw dak, geïsoleerd, dubb. begl. en hardh. koz. Prijs f 119.000,- k.k. 0979

HEERLEN
Centrum, goed onderh. woonhuis met tuin, keld., royale woonk. ca. 45 m², keuk. en bijkeuk., 2 ruime slpk., fraaie badk., zolder/attelier 30 m². Prijs f 99.500,- k.k. 1003

HOENSBROEK
Riant goed gesit. en prima onderh. halfv. herenhuis, met gar. en carport, kelders, leefruimte ca. 40 m², tuin ca. 25 m², diep, dichtkeuk., bijkeuk., 5 slpk., badk., zolder over geh. breedte van pand. Bwjr. 1956.

KERKRADE
Ruim, ouder woonk. in centrum, gel., kelders, riante woonk. met o.h., woonkamer met eik. inst., bijkeuk., terras met buiten o.h., via achterom te bereiken, 3 slpk., luxe badk. met ligb. en douche, 2 mansardek., grotendeels schroten plafonds en ged. rolluiken. Prijs f 149.000,- k.k. 0939

KERKRADE
Ruim, ouder woonk. in centrum, gel., kelders, riante woonk. met o.h., woonkamer met eik. inst., bijkeuk., terras met buiten o.h., via achterom te bereiken, 3 slpk., luxe badk. met ligb. en douche, 2 mansardek., grotendeels schroten plafonds en ged. rolluiken. Prijs f 149.000,- k.k. 0939

HOENSBROEK
Halfv. woonk. met inp. gar., gel. in geaccrediteerde en kindvriendelijke omg. nabij centrum met woonk. met o.h. eetkeuk., bijkeuk., tuin op zuiden, 3 slpk., badk. met ligb., spouw- en dakisolatie. Prijs f 137.500,- k.k. 0791

HOENSBROEK
Zeer goed onderh. halfv. herenhuis met carport nabij centrum met woonk. met o.h. eetkeuk., bijkeuk., tuin op zuiden, 3 slpk., badk. met ligb., spouw- en dakisolatie. Prijs f 137.500,- k.k. 0791

HOENSBROEK
Kraai vrijst. woonk. gesit. t.o. f. 494,- netto p.m. ruime en comfort waar je in een huurhuis vaak moet betalen. Kom daarom deze sfeervolle tuinkamerwoning eens bekijken. Zaterdag 21 februari aan de Wackersstraat 23.

HOENSBROEK
Kraai vrijst. woonk. gesit. t.o. f. 494,- netto p.m. ruime en comfort waar je in een huurhuis vaak moet betalen. Kom daarom deze sfeervolle tuinkamerwoning eens bekijken. Zaterdag 21 februari aan de Wackersstraat 23.

KERKRADE
Vrijst. woonk., bouwjaar 1953, inpandige gar. voor meerdere auto's geschikt, luxe gehouderkeld., ontvangstkamer, luxe keuk., waskeuk., woonk., gar. 3 slpk., badk., 50 m², tuin, 4 slpk., met muurkasten en badk. met ligb., zolder. Prijs f 235.000,- k.k. 0903

KERKRADE
Tussenwoning met div. keld., garage, tuin, woonk., keuk., eiken install., 4 slpk., zolder. Prijs f 119.000,- k.k. 0295

KERKRADE
Kaalheide, zeer goed onderh. halfv. woonk. met mog. overgarage, tuin, L-vorm, woonk., open keuk., douche, 3 slpk., badk. met ligb. en v.w., 2 slpk., zonnig ruim balkon, berg. Prijs f 105.000,- k.k. 0684

KERKRADE
Centraal gel. groot woonk. met tuin, gesch. voor div. doeleinden; o.a. woonk. met 8 slpk. Prijs f 98.000,- k.k. 0717

KERKRADE
West, goed onderh. woonk. met gar., woonk. met o.h., luxe keuk. inst., bijkeuk., badk. met ligb. en douche, 4 slpk., mooi aangel. tuin met veel privacy.

KERKRADE
In centrum, ruime stadswoning met terras, berg. 2 keld., woonk., 35 m² met parket, woonkeuk. met luxe inst., badk., 5 grote slpk., zolder. Goed onderh.

KERKRADE
Ruim, ouder woonk. in centrum, gel., kelders, riante woonk. met o.h., woonkamer met eik. inst., bijkeuk., terras met buiten o.h., via achterom te bereiken, 3 slpk., luxe badk. met ligb. en douche, 2 mansardek., grotendeels schroten plafonds en ged. rolluiken. Prijs f 149.000,- k.k. 0939

KERKRADE
Ruim, ouder woonk. in centrum, gel., kelders, riante woonk. met o.h., woonkamer met eik. inst., bijkeuk., terras met buiten o.h., via achterom te bereiken, 3 slpk., luxe badk. met ligb. en douche, 2 mansardek., grotendeels schroten plafonds en ged. rolluiken. Prijs f 149.000,- k.k. 0939

KERKRADE
Ruim, ouder woonk. in centrum, gel., kelders, riante woonk. met o.h., woonkamer met eik. inst., bijkeuk., terras met buiten o.h., via achterom te bereiken, 3 slpk., luxe badk. met ligb. en douche, 2 mansardek., grotendeels schroten plafonds en ged. rolluiken. Prijs f 149.000,- k.k. 0939

KERKRADE
Ruim halfv. woonk. met keld., grote woonk., 4 slpk., gest. eetkeuk., badk. met ligb. en douche. Huur van gar. mogelijk. Prijs f 119.000,- k.k. 0930

KERKRADE
Gunstig gel. bungalow met gar./werkk., woonk. met open haard en leistenen vloer, patio met prima bezonning, keuk., 3 slpk., badk. met ligb., pand opt. geïsoleerd en voorz. van nieuw dak. Prijs f 199.000,- k.k. 1016

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

KERKRADE
Zeer luxe landh. op goede locatie gel. met woonk. 46 m², luxe keuk. met alle app., 4 slpk., 2 badk., separate bar 30 m² en Kantoor/werkk., gar., onder architectuur aangel. tuin, rolluiken. Prijs f 389.000,- k.k. 1017

SPECIAAL NIEUWS:
Deze huizen kunt u speciaal dit weekend gaan bekijken.
Open huis van 14.00 tot 16.00 uur.

EYGLSHOVEN, plan Laura.
Je bent jong en je wilt meer. Begin 1987 goed. Begin met een eigen huis. Nu nog goedkoop: voor f 494,- netto p.m. ruime en comfort waar je in een huurhuis vaak moet betalen. Kom daarom deze sfeervolle tuinkamerwoning eens bekijken. Zaterdag 21 februari aan de Wackersstraat 23.

HEERLEN, Centrum.
Luxe appartement in het hartje Heerlen. Royale woonk., fraaie keuken, balkon op zuiden, badk., 2 slpk., aparte berging in souterrain. Prijs f 124.000,- v.o.n. (incl. complete keuken en badk.). Parkeerplaats in inpandige garage f 12.000,- v.o.n. Netto maandlast f 57,-. Zaterdag 21 februari aan de Geleenstraat 70/g.

HEERLEN, Terwoudmael.
Wie een woonruimte zoekt met een woonk./keuken van 32 m², 2 slpk., een badk., een berging, een tuintje en daar 30 jaar lang niet meer dan f 410,- per maand voor wil betalen moet vandaag bestel eens komen kijken. Volg de borden vanaf de Parallelweg nabij het Aral-tankstation. *Uitgaande van max. rijksbijdrage.

HOENSBROEK
Fraai halfv. woonhuis met garage en c.v., woonk. ca. 40 m² met open haardpartij, mooie keuken, 3 slpk., luxe uitgeroede badk., zolder met berging m. 4e slpk. Bijzondere kenmerken: ankerloze spouwmuur, prima afwerking, hardhouten kozijnen. Prijs f 157.000,- k.k. Zaterdag 21 februari en zondag 22 februari aan de Pr. Willemstraat 57.

WILRE, plan Etenaken.
Bijzondere herenhuizen met een surplus aan comfort en ruimte, zoals o.a. al blijkt uit de uitzonderlijke leefruimte op de beg. grond van 50 m² (incl. keuken). 3 royale slpk., zeer luxe badk., zolder met mog. voor 2 extra kamers, garage en percelen tot 440 m². Prijzen vanaf f 195.920,- v.o.n. (excl. renteverlies). Zondag 22 februari aan de Burg. Bar. v. Hovellstraat.

SCHAEBSBERG
Halfv. woonhuis met keld., tuin, woonk., ca. 34 m², gesch. keuken, 4 slpk., badk., schuur, mog. voor gar. Prijs f 118.000,- k.k. 0367

SCHAEBSBERG
Halfv. woonk. met gar., berg. en voor- en achtertuin, woonkamer met tuind. terras, dichtkeuk. met eik. inst. en app., 4 slpk., bet. douche. Prijs f 112.500,- k.k. 0737

SCHAEBSBERG
Woonh. gesch. voor 2 gezinnen, geh. voorz. van roll., uits. onderh. provokeld., woonk., 30 m², dichtkeuk., badk., met ligb., keuk., woonkamer, 3 slpk., zolder via vaste trap bereikb. Prijs f 119.000,- k.k. 0870

SIMPVELD
Grote bungalow evt. gesch. voor dubb. bewoning, woonk. 38 m², keuk. met install., 3 slpk., badk., overdekt terras, tuin rondom het huis, ruime gar., keuk., div. vertrekken, div. opslagruimtes. Sout. opp. 122 m². Bwjr. 1972. Prijs f 325.000,- k.k. 0861

SIMPVELD
Huisveld, vrijst. bungalow, opp. 966 m², badk. met ligb. en douche, 5 slpk., woonk.,

WEINIG POËZIE IN 'ER IS NIETS POËTISCHER DAN DE WAARHEID'

Een standbeeld voor Multatuli

Op 19 februari - dat was donderdag - honderd jaar geleden stierf Multatuli - pseudoniem voor Eduard Dekker, zich noemende en schrijvende Douwes Dekker, in zijn huis in Nieder-Ingelheim, Duitsland. In het stadhuis van die plaats werd de gebeurtenis herdacht: de inwoners van Ingelheim worden aan het bestaan van Multatuli regelmatig herinnerd door de naam van het hotel, waartoe het sterfhuys is omgevormd. Omvangrijker is de aandacht die in Nederland aan de „schrijver en moralist“ wordt besteed - met als hoogtepunt de verleden zaterdag gehouden bijeenkomst in de Grote Kerk in Amsterdam.

Bij die plechtigheid werd aangekondigd dat de financiële middelen voor de oprichting van een standbeeld voor Multatuli goedgekeurd waren vergaard. Men kan zich de vraag stellen wat tot die officiële voor Multatuli anno 1987 aanleiding heeft gegeven en of bijvoorbeeld de herdenking van zijn geboortedag destijds op overeenkomstige wijze aandacht heeft gehad. Tot het plaatsen van een standbeeld is het in ieder geval niet gekomen en sommigen hebben zich daarover verwonderd, waaronder W.F. Hermans, schrijver van onder meer de voortreffelijke biografie, getiteld „De raadselachtige Multatuli“. Hij geeft toe dat het vreemd is dat Multatuli nog altijd geen standbeeld heeft „en de gedachte dat hierin verandering moet worden gebracht lijkt redelijk. Helaas vrees ik dat het standbeeldentijdperk voorbij is en trouwens, in Amsterdam is het klimaat voor standbeelden altijd ongunstig geweest.“ „Ik moet er niet aan denken dat een op de torens luis geplaatste Multatuli voortdurend beklad en beplakt zou worden en tenslotte in de gracht geworpen, waarna de gemeente zou doen weten geen geld te hebben om hem er weer uit te vissen.“

Hij schrijft dat aan Ivan Wolfers, redacteur van een uitgave van de uitgeverij Contact, bedoeld om ten bate van het standbeeldfonds te worden verkocht: honderd Nederlandse schrijvers werden gevraagd een belangeloze bijdrage te leveren; achtentwintig hebben dat gedaan. Het resultaat is een boekje getiteld: „Er is niets poëtischer dan de waarheid - schrijvers over Multatuli“. Multatuli zelf zou het een laat initiatief vinden vermoedelijk, want hij schreef al lang voor zijn dood: „Ik verzoek het nageslacht de gelden die het zou willen bijeenbrengen voor mijn standbeeld...“ (zie verder Idee 305). Men mag aannemen; ironisch bedoeld, maar nooit geheel. De initiatieven rond de honderdste sterfdag zijn mogelijk geïnitieerd door een thans actief Multatuli-genootschap, sinds 1975 zetelend in het geboortehuis van Eduard Douwes Dekker. Andere initiatieven betreffen de uitgave van een Multatuli-postzegel door de PTT op 10 maart en een tentoonstelling in het Letterkundig Museum in Den Haag. De buitenlandse belangstel-

ling komt tot uiting in nieuwe uitgaven van de Max Havelaar in China en op Cuba. Het is misschien aardig hierbij te vermelden dat Nico Scheepmaker in zijn bijdrage aan het eerder vermelde boekje bij de Stichting voor Vertalingen in Amsterdam, drientwintig vertalingen aantreft van de Max Havelaar. Als K.L. Poll in het cultureel supplement van de N.R.C. zijn artikel over Multatuli begint met de veronderstelling dat diens huilerige pseudoniem bij buitenlanders op de lachlust zal werken, lijkt het ongevenaarde aantal vertalingen dat te weerspreken.

Intussen kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat de veelheid aan publikaties bij de honderdste sterfdag er niet integraal op gericht is de verering van Multatuli te doen toenemen. Eerder lijkt de kloof tussen bewonderaars en tegenstanders zich te vergroten. Dit mag geen tijdperk zijn voor standbeelden - het is ook geen tijdperk voor mythen; de naakte waarheid - onthuld door Maarten 't Hart bijvoorbeeld - ontbrekt ook niet in de publicatie die beoogt de oprichting van een standbeeld naderbij te brengen. En zij klinkt niet poëtisch in zijn bijdrage: „Fouten heb ik vele - Multatuli.“ Het eerder genoemde artikel van K.L. Poll - onder de titel „Het

slechte voorbeeld“ - begint met de woorden: „Ik houd niet van Multatuli - niet van de man, niet van zijn werk, niet van zijn invloed.“ Multatuli komt op de schrijver over als „een uiterst onaangenaam mens, een ijdeluit, een fantist, een Wich-tigmacher, knoeierig met geld, graag duur doen in hotels, een wrede echtgenoot, die zijn vrouw en kinderen een armoedig, treurig hongerleven bezorgde, vol vernedering voor Time.“

Met nog meer vervoer motiveert Maarten 't Hart zijn negatieve oordeel. Geheel onbezoldigd levert hij negen pagina's argumenten vanuit een verbluffende kennis van de literatuur: om de andere regel een ci-

● Eduard Douwes Dekker, foto door Bous-saud Valadon, Brussel (ca. 1864). Limburg heeft misschien een andere betrokkenheid bij de koloniale problematiek van de negentiende eeuw en het cultuurstelsel - het was in die tijd hertogdom en nog geen provincie van het koninkrijk. Het Multatuli-museum zal geen data kunnen aanwijzen van lezingen van Multatuli in Maastricht of Roermond. Heerlen had stellig geen twintig - laat staan de gewenste duizend - toehoorders op de heen gebracht. De dichtste relatie van Multatuli tot de provincie leverde zijn vlucht voor schuldeisers in 1859 naar Visé van waaruit hij financiële hulp betrok van een gefortuneerde relatie, Le Chateaux, in Maastricht. Zij heeft niet lang geduurd, want de bevolking liep te hoop om de baboe in sarong of kabaat te zien en de burgemeester vroeg of ze ter wille van de openbare orde wilden opstappen. Een onverwachte binding met het Multatuli-genootschap heeft de vestigingsplaats van deze krant verkregen door de benoeming van zijn voorzitter tot hoogleraar bij de Open Universiteit.

taat. De tirade ten einde gelezen hebbende, aarzelt men nog iets te mompelen ter vergoelijking. Van wiskunde begreep hij niets, zoals uit Miljoenenstudies blijkt. Wie dat nog vergeeflijk mocht vinden, verneemt dat hij de gekrenkte ijdelheid, door Domela Nieuwenhuis al ontmaskerd als bron van Multatuli's welsprekendheid nog gevoegd kan worden: schaamteloos opportunisme. Dat in de hele Lebak-zaak tenslotte niets edels, niets nobels, niets lofwaaardigs valt te bekennen. Na alle zestien delen verzameld werk die tot nu toe zijn verschenen geduldig stuk voor stuk te hebben gelezen kan 't Hart alleen maar zeggen dat op Multatuli van toepassing is wat deze zelf over Bilderdijk meende te moeten opmerken: „Hoe is het in godsnaam mogelijk dat die

man met zijn walgelijke armoed van geest drie geslachten heeft kunnen foppen.“

Welnu, ons beeld van de schrijver is stellig genuanceerder geworden sinds op de schoolbanken ons medeliden werd gewekt met de miskennde voorvechter die verkleumd en vermond als oude man de Max Havelaar schreef in een haveloze zolderkamer in Brussel, wij denken niet dat een biograaf als W.F. Hermans zich laat foppen. Als hij, met andere gerenommeerde polemisten wordt ingedeeld bij de bewonderaars van de polemist Multatuli, mag worden vastgesteld dat „De raadselachtige Multatuli“ met veel relativerend vermogen is geschreven en dat daarin de Hermansiaanse ironie niet ontbreekt „Godelijke Agnes - roept het middelpunt van de commune uit - jij moet ook tot mijn kring behoren. Maar Agnes vindt hem een misselijke vent.“

Als hij dat laatste al was - maar het lijkt twijfelachtig gezien zijn gemak om overal contacten te leggen - dan nog blijft het nuttig de literaire betekenis van het oeuvre van de morele waarde van zijn levenswijze los te beschouwen. Het is zelfs in dit moraliserende land niet gebruikelijk de betekenis van schrijvers af te meten naar de zedelijke waarden van hun privéleven. Maar toegegeven moet worden dat Multatuli dat soort kriek over zich afroeft door zelf zijn zedelijke waarden met opvallende frequentie naar voren te schuiven. De heftigheid van de kritiek is overigens verwonderlijker in een tijdsbestek dat met de normen soepel wenst om te springen. Tenslotte krijgt men de indruk dat Multatuli's oeuvre zo moderne trekken heeft dat men geneigd is het te beoordelen alsof het zojuist van de pers is gerold. Maar Multatuli ging met zijn

broer en zijn vader die gesmokkeld had onder het continentaal stelsel naar Indië in 1838. Het gebruik van Franse woorden was geen exclusieve eigenaardigheid van Douwes Dekker, al heeft hij misschien overgedreven. Rudy Kousbroek en Maarten 't Hart trachten zich het beeld te vormen hoe hij eruit zag, eenmaal terug in Nederland in 1860. Klein en tenger is de voorlopige conclusie. Hij doet Rudy Kousbroek denken aan zijn vader. Hij had zijn overgrootvader kunnen zijn. Hoe moeten wij ons hem voorstellen aan boord van dat schip, achttien jaar oud, of als bestuursambtenaar in een ongepacificeerd gebied op Sumatra, tweentwintig jaar oud, of als assistent-resident op Menado, dertig jaar oud. Niemand beseft dat er iets opmerkelijks is aan het bezoek van gouverneur Michels aan Natal in 1843; hij kwam daar aan per oorlogstoomboot. Dat was een raderschip en een novum. Een spoorweg was er in Indië niet en als Tine, terug uit Italië, aankomt aan het station van Den Haag, is dat pasgebouwd. De scheepsschroef moet nog worden uitgevonden, het fototoestel, de gemeenteadministratie, de pil en de rest. Wij verkeren in de tijd van Mendelssohn en Brahms, van Courbet en Florence Nightingale. Waarmee maar gezegd wil zijn: is het oeuvre van Douwes Dekker geschreven door een jongmens met drie jaar latijnse school, in de eerste helft van de negentiende eeuw, niet zo opmerkelijk dat het een monument mag krijgen. Het moet minder worden getuigd aan het werk van onze geduchte columnisten dan aan dat van Potgieter en Busken Huet, die het Nederlands hanteerden van de Statenbijbel. Kousbroek zegt: „Multatuli lees je alsof het gisteren geschreven was.“ En tenslotte geeft ook Maarten 't Hart hem toe: „Ik heb gemengde gevoelens jegens hem, maar ik heb alle delen van het volledige werk met het grootste genoegen gelezen.“ Langzamerhand bestaan er enige duizenden publicaties over Multatuli, stelt W.F. Hermans vast. En ook: „Het valt te verwachten dat ook dit stadium in de Multatuli-waardering zal worden vervangen en opgevolgd door een minder strijdslustige, maar daarom niet minder boeiende kijk op de schrijver.“

pieter defesche

Gegevens uit: W.F. Hermans, „De raadselachtige Multatuli“, Boelen Uitgevers 1976 en „Niets is poëtischer dan de waarheid - schrijvers over Multatuli“, Uitgeverij Contact 1986.

● Simon Carmiggelt, Nederlands bekendste schrijver

Carmiggelt bekendste schrijver

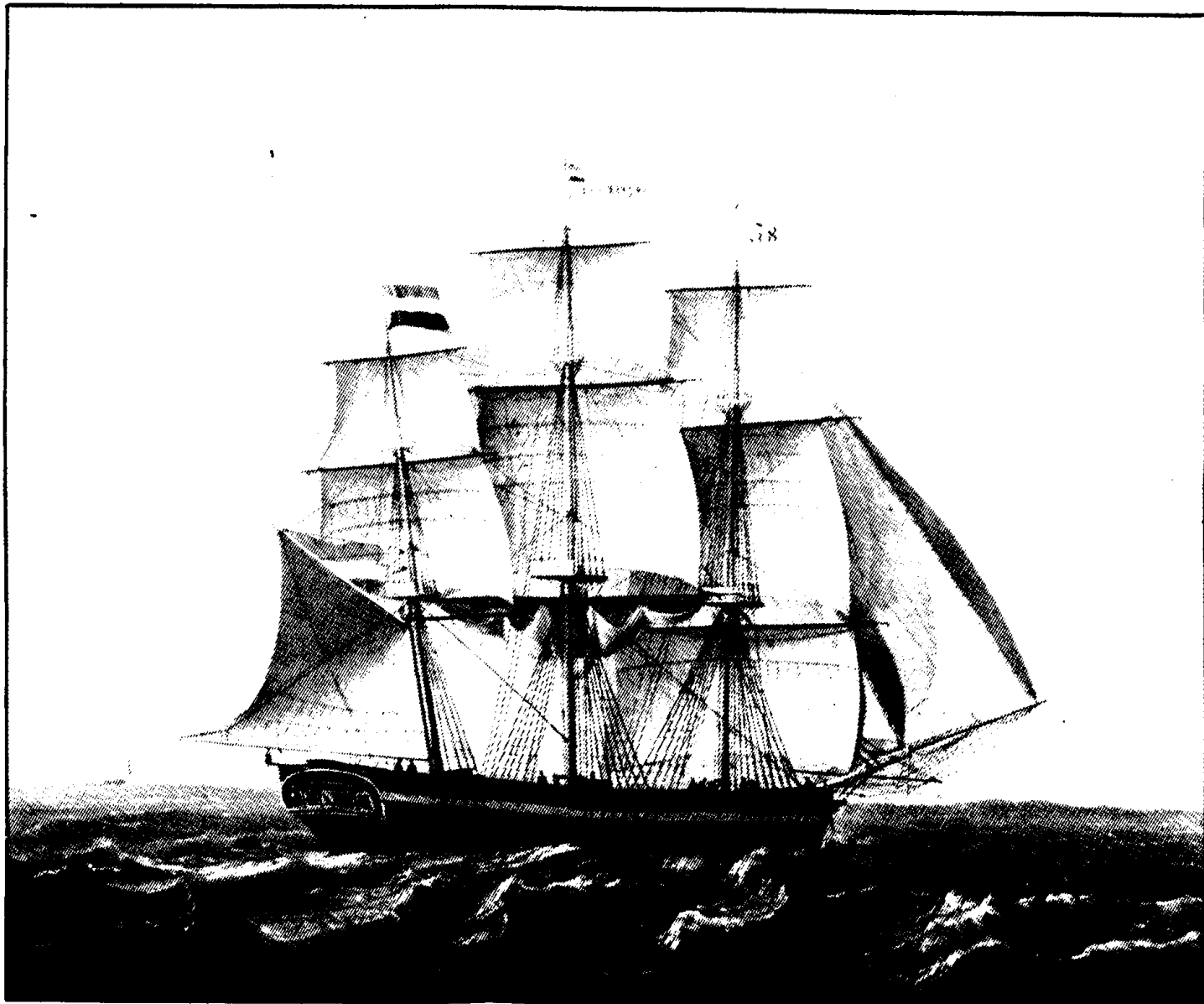
Simon Carmiggelt is de bekendste schrijver van Nederland. Dat was de uitkomst van het opinieonderzoek, dat eind 1986 werd gehouden onder 1081 personen van 18 jaar en ouder.

De ondervraagden kregen een lijstje met acht namen voorgesteld en moesten de volgende vragen beantwoorden: 1. Welke namen op deze lijst komen u bekend voor? 2. Kunt u ook zeggen wat deze persoon doet of deed, waardoor hij of zij bekend is?

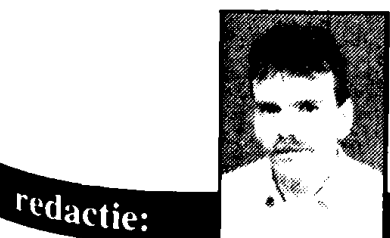
De herkenningpercentages van de vragen 1 en 2 zien er als volgt uit:

Simon Carmiggelt	90 85
Jan Wolkers	81 75
Hugo Claus	75 59
Herman Heijermans	62 51
Harry Mulisch	61 56
Multatuli	59 50
Louis Couperus	58 50
Willem Elsschot	42 33

De vrouwelijke en mannelijke respondenten blijken in gelijke mate op de hoogte, de leeftijd maakt wel enig verschil. Van Heijermans bijvoorbeeld heeft slechts 41 % van de mensen onder de 25 jaar gehoord. Het onderwerp dat men genoten heeft maakt meer uit. Onder de mensen die op hun zestiende of eerder van school gingen zijn Claus, Couperus, Mulisch en vooral Willem Elsschot weinig bekend.

● Het zeilschip Trijntje, van hetzelfde type als het zeilschip Dorothea, waarop de zeekapitein Douwes Dekker met zijn zoons naar Oost-Indië voer in drie maanden. Ten tijde van het verschijnen van de Max Havelaar tweëntwintig jaar later prijken in het Bataviaasch Handelsblad advertenties voor thuisreizen met snelvarende zeilschepen uitgerust met een melkgevende koe en een geëxamineerd Geneesheer. Tussen de eilanden varen dan stoomschepen, zeilschepen met hulpstoommachines en radar. De thuisreis van Eduard Douwes Dekker en zijn vrouw Everdine voor Europees verlos van Ambon via Batavia en St. Helena duurde van 24 juli 1852 tot kerstmis van dat jaar.

redactie:

JOS FRUSCH

EEN BLAUWE GOLF AAN DE KUST - HENK ROMIJN MEIJER; MEULENHOFF FL. 29,50. De auteur van dit boek, een fervent jazzliefhebber, ontmoette jazzgrootheden als Art Blakey, Ben Webster, John Coltrane en de kring rond Django Reinhardt. Zijn herinneringen aan deze grote musici en zijn belevenissen in de wereld van de jazz staan genoteerd in dit boeiende boek, een persoonlijke speurtocht van een jazzliefhebber en -kenner. Een deel van deze herinneringen werd eerder gepubliceerd in NRC Handelsblad, Avenue en Jazz nu.

INNIG - JAN SMULDERS EN JOS QUADACKERS; EIGEN UITGAVE. Van de jurist Jan Smulders (gedichten) en de vormingswerker en schilder Jos Quadackers (tekeningen) is een jaar geleden de losbladige bundel 'Innig' verschenen. Crisis, twijfels en onzekerheid zijn de thema's van deze intieme map, die is gebaseerd op twee uitspraken: 'Denn die Traurigkeit bleibt mein Zuhause' van Oliva Molea en 'Ich möchte weiterhin verwundbar sein' van Konstantin Wecker. De bundel is te koop in Maastricht, Brunssum en Heerlen.

EERSTE DRUK '86 - BERT PEE-NE; WALVA-BOEK FL. 15,00. Eerste druk '86 is het eerste van een reeks jaarboeken over het Nederlandstalig literaire proza. Het brengt de produktie in kaart van de ruim 200 romans, novellen, verhalenbundels en beschouwend proza, die in 1986 verschenen. Van 45 opvallende boeken worden korte, maar indringende besprekingen gegeven.

TV KLASSIEKEN - THOMAS LEEFLANG; LOEB-UITGEVERS FL. 39,50. Wie nog eens jeugdheden herinnert wil ophalen door middel van de Amerikaanse televisieseries, die in de vijftiger, zestiger en begin zeventiger jaren op de Nederlandse televisie werden uitgezon-

den, moet zeker het boek TV-KLASSIEKEN van Thomas Lee-flang kopen. Van meer dan zestig comedies, thrillers, science-fictions, cartoons, westerns, drama's en shows worden achtergronden belicht, hoofdpersonen voorgesteld en ontstaansgeschiedenis behandeld, het geheel verlicht met een groot

kunstvorm, die door steeds meer mensen wordt beoefend, komen in dit boek aan de orde: materialen, gereedschappen, bijzondere expressievormen en tentoonstellingen. De eigentijdse benadering staat hierbij voorop: naast de behandeling van de traditionele materialen als was en klei, brons, steen,

het preventieve aspect van de medische wetenschap behandelt. Heel helder en soms humoristisch vertelt Isadore Rosenfeld, praktiserend arts en wetenschappelijk medewerker aan het New York Hospital-Cornell Center, over alledaagse kwalijtes als slaapstoornissen, verkoudheid, griep en zeeziekte, maar ook over ernstige zaken als allergie, demantie, hartafwijkingen, beroerte, kanker en AIDS. Het is een praktische handleiding om de aantasting van de gezondheid zelf tot een minimum te beperken.

BEREIK WAT JE WILT - ELIZABETH BRENNER; UITGEVERIJ KOSMOS FL. 24,90. 'Doe de juiste dingen op het juiste moment' is de ondertitel van dit boek, dat een praktische handleiding biedt je doelstelling te bereiken door de juiste dingen op het juiste moment te doen. De auteur bespreekt in dit boek technieken, die ons aanpassingsvermogen vergroten en ons beter in staat stellen te reageren op de veranderingen in ons leven. Zij combineert aspecten van de Oosterse denkwijze, waardoor zelfkennis en zelfbeheersing ontstaan, met de eisen die de Westerse samenleving aan ons stelt.

WAT IS MAGIE - MICHAEL HOWARD; DE DRIEHOEK FL. 24,50. Dit boek probeert de voorstelling te ontzenuwen, dat magie iets met

duistere figuren met demonische spreuken, die rondwaren over nachtelijke kerkhoven, te maken zou hebben. Magie blijkt echter iets te maken te hebben met Magi, een oude sekte van perzische priesters, die de atrologie, de voorspellingskunst en de magische praktijk bestudeerden. Dit boek geeft een inzicht in de principes van deze praktijk, het verschaft basiskennis en geeft een beeld van de resolutaten, die iemand kan behalen door het gebruik van magische technieken.

VERKENNINGEN IN DE HAPTONOMIE; AWB-UITGEVERIJ FL. 24,90. Dit boek bevat een serie artikelen waarin wordt getracht haptonomie, de mogelijkheden en toepassingen ervan, voor een breder publiek toegankelijk te maken. De haptonomie baseert zich op de ontwikkeling van de tastzin in al haar aspecten. De huid als tastzintuig en de aanraking daarvan spelen in deze ontwikkeling een grote rol. Haptonomie is een wijze van leven, denken en handelen, die mogelijkheden van het tastend en voelend omgaan in mensen onderzoek en activeert. In het boek komen achter-eenvolgens aan de orde: het begrip haptonomie, de betekenis en kwaliteit van de menselijke contacten, haptonomie en zwangerschap, toepassing van haptonomie in therapeutisch handelen en haptonomie en sport.

BOEK KORT

aantal foto's en tekeningen. Een greep uit het arsenaal: The Beverly Hillsbillies; Car 54, where are you?; The Flying Nun; Hazel; The Fugitive; The Man from U.N.C.L.E.; Batman; The Flintstones; The Untouchables; The Andy Williams show; Flipper; Lassie, Mr. Ed; Peyton Place; Bonanza; Gunsmoke en The Virginian. Een kostelijk boek, dat zijn prijs meer dan waard is.

HANDBOEK BEELDHOEW-TECHNIKEN - BARRY MIDGLEY; UITGEVERIJ ROSTRUM FL. 79,90. Een verrijking van de bepaald niet omvangrijke literatuur over dit onderwerp is deze van oorsprong Engelse uitgave over beeldhouwen. Alle facetten van deze

gips, hout en ijzer komen ook nieuwe materialen als kunststoffen, neon, harsen en beton aan bod. Bovendien worden buitengewone expressievormen als werken met licht, kinetische constructies en het combineren van sculpturen behandeld, terwijl ook aandacht wordt besteed aan de commerciële praktijk van beeldhouwen zoals het presenteren van een kunstwerk aan potentiële kopers.

BLIJF GEZOND - DR. ISADORE ROSENFELD; UITGEVERIJ KOSMOS FL. 39,90. Voorkomen is beter dan genezen is het motto, dat ten grondslag ligt aan dit boek, dat op populair wetenschappelijk toon

Te huur aangeboden

Zeer renderende FRUITHURHAMBURGER. SNACKBAR. Volledig ingericht. Gelegen langs drukke rijksweg. Maaschelen België. Opleiding verzekerd. Hoge omzet bewijsbaar. Geen vergunning nodig. f 12.000,-. Tel. v. afspr. 09-3211351427.

Te huur Heerlen-Wellen

garagebox te huur aan de Thun. Huurprijs f 60,- per maand.
Inlichtingen en bezichtigingen:
B.V. Makelaardij Onroerende Goederen
Peter van Bruggen
Heerlerbaan 50, 6418 CH Heerlen
tel. kant. 045-417085.

Te huur "AUW WIEVER" PAKJES. tel. 045-443613 Simpelveld.
Te h. CARNAVAL- en oudewijven-pakjes. Boumans, Vredehoef 22 Terwinstelen, tel. 19 uur. 045-411990.
In keurig huis c.v. Hrl. te h. gemeub. ZITSLPK. m. geb. v. v. keuk-douch. v. stud. of werkst. Na 18 u. 045-715924.

Te huur Nuth, Parklaan

Flats met woonkamer, keuken, 3 slaapkamers, douche, toilet en berging. Voorzien van lift en centrale verwarming. Huurprijs f 499,50 per maand excl. voorschotten stook- en servicekosten.
Inlichtingen en bezichtigingen:
B.V. Makelaardij Onroerende Goederen
Peter van Bruggen
Heerlerbaan 50, 6418 CH Heerlen
tel. kant. 045-417085.

Te koop

BRUNSSUM, Klingbeemden S
Tussenwon. met c.v., carport en tuin. Ind. o.a.: hal, woonkr., open keuken, werkast, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, v.w. en 2e toilet, zolder. Aarv.: i.o. Prijs n.o.t.k. Huurpr. f 853,84 p.mnd.
BRUNSSUM, Klingbeemden S
Ruin, goed onderh. woonh. met c.v., carport, berging en tuin. Ind. o.a.: living, mod. keuken, 3 slaapkrs., bet. badkr. met ligbad, v.w., 2e toilet, zolder. Aarv.: i.o. Prijs n.o.t.k.
BRUNSSUM, Schumanstraat S

Op goede stand gel., vrijst. herenh. met c.v., garage en tuin. Perc. opp. ca. 400 m². Ind. o.a.: living, zitkr., ruime keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, 2e toilet, v.w. Aarv.: i.o. Kooppr.: f 179.000,- k.k.

BRUNSSUM, Trichterweg S
Royaal, vrijst., geh. onderkelderd herenhuis met c.v., inpand. garage en grote tuin met vrij uitzicht. Perc. opp.: 550 m². Ind. o.a.: living met open haard, luxe keuken met app., 4 slaapkrs., badkr. met ligbad, 2e toilet en v.w. Zolder. Aarv.: i.o. Vraagpr.: f 215.000,- k.k.

BRUNSSUM, Treebeek, E. Wintgenstraat H
Rustig gelegen woonh. met berging en tuin. Ind.: kelder, woonkr. met parketvl., keuken, bijkeuken. 1e Verd.: 3 slaapkrs., mod. badkr. 2e Verd.: 4e slaapk. Aarv.: i.o. Prijs f 120.000,- k.k.

BRUNSSUM, Grefkenstraat H
Prima gelegen hoekwoning met c.v., garage en tuin. Ind.: kelder, hal, woonkr., half open luxe keuken, berging, 3 slaapkrs., hobbykr., badkr. met douche, zolder. Het gehele pand is geïsoleerd. Aarv.: i.o. Kooppr. f 125.000,- k.k.

BRUNSSUM, Treebeek, Hontzenstraat H
Rustig gelegen hoekw. met c.v., tuin (perc. opp. 350 m²) en garage. Ind.: kelder, hal met toilet, L-vorm. woonkr., mod. keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligb., vaste trap naar zolder. Geheel verkeert in uitst. st. v. onderhoud. Aarv.: i.o. Kooppr. f 140.000,- k.k.

BRUNSSUM, Treebeek H
Goed gelegen hoekwoning met cv, garage en tuin. Ind.: kelder, woonkr., keuken met app., 3 slaapkrs., badkr. met ligb., vaste trap. Pand is voorzien van dubb. beglazing. Aarv.: i.o. Kooppr. f 130.000,- k.k.

BRUNSSUM, Vogelwikk H
Rustig gelegen woonhuis met c.v., garage en tuin. Ind. o.a.: hal, toilet, ruime woonkr., open keuken, 4 slaapkrs., badkr. met douche, v.w. en 2e toilet. Aarv.: i.o. Kooppr. f 125.000,- k.k.

DOENRADE, Kerkstraat S
Centr. gel. woonh. met c.v., garage, kelder en grote tuin. Perc. opp. ca. 550 m². Ind. o.a.: living met mod. v. open haard, mod. keuken, serre, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, zolder. Het pand biedt div. extra's. Aarv.: i.o. Prijs n.o.t.k.

EYGELOSHOVEN, Eisenhowerstraat H
Vrijst. woonh. met cv grote garage, tuin en groot terras. Volledig onderkelderd, o.a. met sauna en aparte doucheruimte. Beg. gr.: hal, toilet, Z-vorm. woon-/eetkamer, keuken met app. 1e Verd.: 3 slaapkrs. en badkr. met ligbad, v.w. en 2e toilet. Aarv.: i.o. Vraagpr. f 195.000,- k.k.

ECHT, Peyerstraat S
Gunstig gel. statige klassieke villa met c.v., garage en tuin. Perc. opp. 3.070 m². Uitst. onderhouden en voorz. van div. rolluiken. Het pand is praktisch geheel onderkelderd. Ind. o.a.: salon en woonkr. met open haard en parket, stud. eetkr., zeer grote woon-/eetkamer met app., bijkeuken. Eerste verd.: 5 slaapkrs., 2 badkr. met ligbad, douche, bidet, toilet. Tweede verd.: grote zolder met zolderkr. Aarv.: direct. Vraagpr.: op aanvraag.

GELEEN, H. Hermanslaan S
Goed onderh. app. met c.v., berging. Ind. o.a.: living met open haard, mod. keuken, 2 slaapkrs., doucheruimte. Aarv.: i.o. Kooppr.: f 67.500,- k.k.

HEERLEN, Hofstraat H
Rustig gelegen woonh. met cv, berging en tuin. Ind. o.a.: entree, woonkr. met open keuken en schuifpui naar tuin. Verd.: 3 slaapkrs., badkr. met ligb. Zolder. Pand verkeert in uitst. staat van onderh. Aarv.: i.o. Kooppr. f 92.000,- k.k.

HEERLEN, De Heugden H
Nabi centrum van Heerlen gelegen maisonnette met groot balkon op zuiden. Met aparte berging. Ind.: hal, toilet, eet-/woonkr., keuken, 2 slaapkrs., badkr. met ligb. Collectieve voorzieningen, lage stookkosten. Aarv.: i.o. Prijs f 110.000,- k.k.

HEERLEN, Oude Kerkstraat H
Goed gelegen woonh. met tuin. Ind. o.a.: 2 kelders, kamer-ensuite, veranda, keuken, doucheruimte, kamer (3,5 x 8,5 m), badkr., keuken, dakterras, 2 mandsadekamers, zolder. Aarv.: direct. Vraagpr. f 83.000,- k.k.

HOENSBROEK, Prof. Tinbergenlaan H
Nabi zwembad rustig gelegen woonhuis met c.v., berging, carport en tuin. Ind.: hal, toilet, ruime woonkr., keuken met app., 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, douche en 2e toilet, zolderberging. Aarv.: i.o. Vraagpr. f 125.000,- k.k.

KERKRADE, Fabritiusstraat H
Nabi centrum rustig gelegen hoekwoning met c.v. en garage. Ind.: gang, hal, luxe keuken, woonkr., 3 slaapkrs., mod. badkr. Het pand is voorzien van dubb. beglazing en rolluiken en verkeert in uitst. staat van onderhoud. Aarv.: i.o. Prijs f 143.000,- k.k.

KERKRADE, Romeinsestraat H
Nabi centrum rustig gelegen hoekwoning met tuin en berging. Ind.: kelder, woonkr., kamer, keuken, toilet, wasruimte. 1e Verd.: 2 slaapkrs., badkr. met douche en v.w. 2e Verd.: 3e slaapk., zolder. Kooppr. f 73.000,- k.k.

Gevraagd i.v.m. snelle verkoop.

Panden die bij ons in bemiddeling zijn, vinden meestal vlug een nieuwe eigenaar. Door die snelle verkoop zijn wij steeds op zoek naar nieuwe woningen, die op korte termijn te koop zijn. En dat geldt voor vrijwel elke prijsklasse en elk type woning.

KERKRADE, Frederikagracht H
Rustig gelegen hoekwoning met c.v., berging en grote tuin met blijvend vrij uitzicht. Ind.: entree, ruime woonkr., aanbouwkeuken, 1e Verd.: 3 slaapkrs., badkr. met douche. Pand is v.v. dubb. beglazing en verkeert in uitst. st. van onderh. Aarv.: i.o. Prijs f 115.000,- k.k.

OIRSBEK, Altaarstraat S
Op goede stand gel., uitst. onderh., vrijst. herenh. met c.v., kelder, garage en grote tuin met veel privacy. Ind. o.a.: L-vorm. living, mod. keuken, bijkeuken, grote ap. zitkr. c.q. kantoor, 4 slaapkrs., bet. badkr. met ligbad en v.w. Aarv.: i.o. Vraagpr. f 227.000,- k.k.

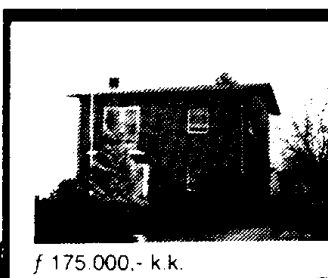
ROOSTEREN, Steenakker S
Goed onderh. ruime tussenwoning met c.v., garage en tuin. Ind.: beg. grond, Z-vorm. woonkr. met aansl. haard (ca. 50 m²), complete mod. keuken met app. 1e Verd.: 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, v.w., 2e toilet en aansl. wasm. 2e Verd.: zolder met vaste trap en 4e slaapk. Aarv.: i.o. Vraagpr. f 143.000,- k.k.

SITTARD, Emmastraat S
Op goede stand, in villawijk gel. herenh. met c.v., kelder en tuin. Ind. o.a.: woonkr.-ensuite, keuken, 3 slaapkrs., badkr. met ligbad, v.w., vaste trap naar grote zolder. Aarv.: i.o. Vraagpr. f 132.000,- k.k.

DRS. RUIJTERS

makelaardij onroerend goed - sittard maastricht heerlen
6131 AL sittard - rijksweg zd 35 - tel 04490-11611
6411 AT heerlen - van grunsvenplein 12 - tel 045-713746

Openingstijden: werkdagen 9-17.30 uur, zaterdag 10-12 uur.

f 175.000,- k.k.

Vraagprijs f 110.000,- k.k.

Vraagprijs f 139.000,- k.k.

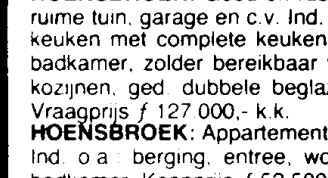
Vraagprijs f 95.000,- k.k.

Vraagprijs f 96.000,- k.k.

Vraagprijs f 79.500,- k.k.

Vraagprijs f 127.000,- k.k.

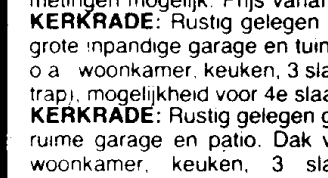
Vraagprijs f 118.000,- k.k.

Vraagprijs f 118.000,- k.k.

Vraagprijs f 119.000,- k.k.

Vraagprijs f 129.000,- k.k.

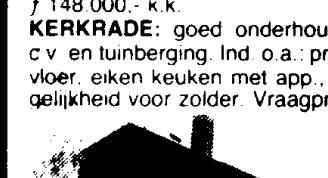
Vraagprijs f 129.000,- k.k.

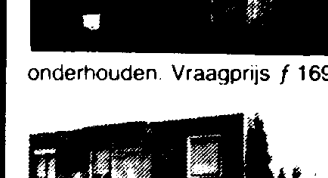
Vraagprijs f 145.000,- k.k.

Vraagprijs f 148.000,- k.k.

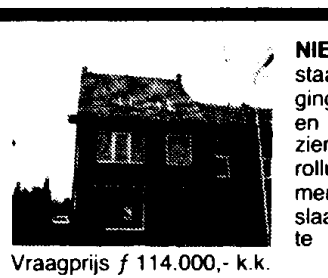
Vraagprijs f 149.000,- k.k.

Vraagprijs f 169.000,- k.k.

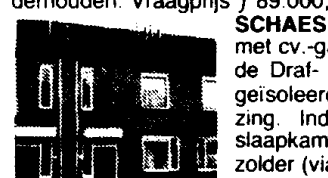
Vraagprijs f 169.000,- k.k.

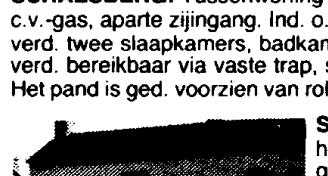
Vraagprijs f 114.000,- k.k.

Vraagprijs f 89.000,- k.k.

Vraagprijs f 98.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

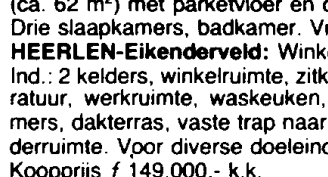
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

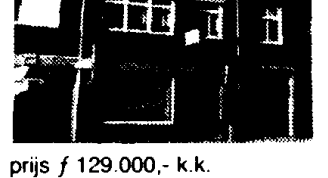
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

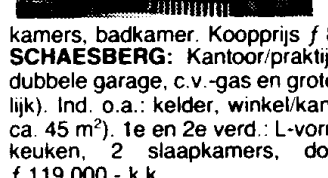
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

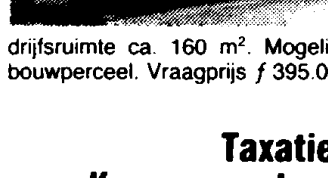
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

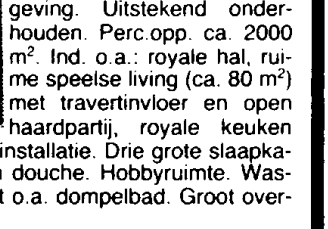
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

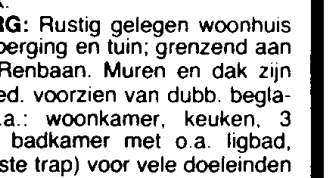
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

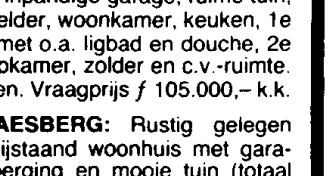
Vraagprijs f 114.000,- k.k.

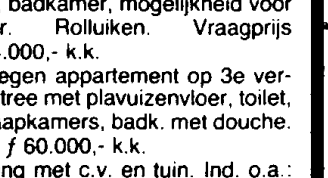
Vraagprijs f 89.000,- k.k.

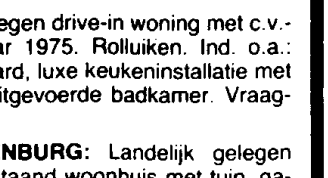
Vraagprijs f 98.000,- k.k.

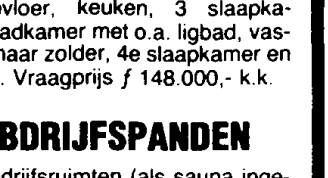
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

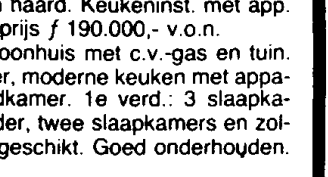
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

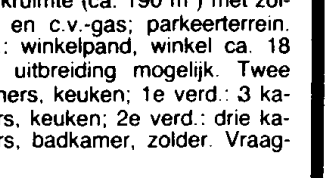
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

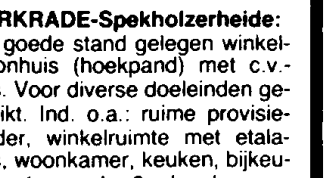
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

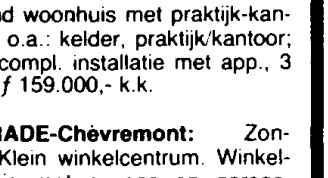
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

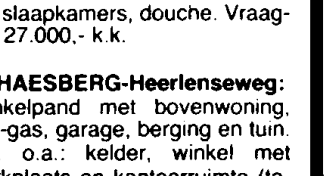
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

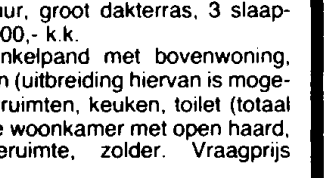
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

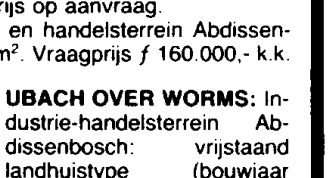
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

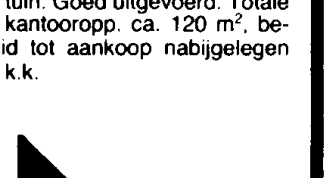
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

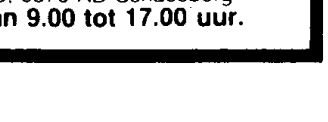
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

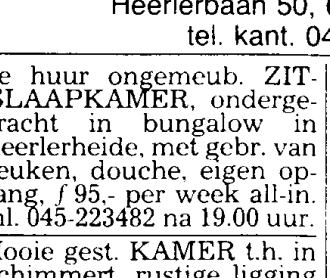
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

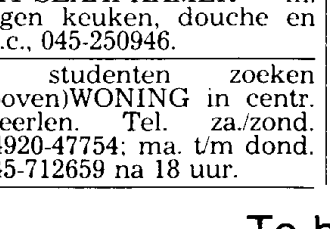
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

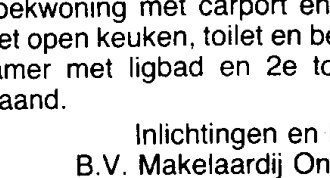
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 114.000,- k.k.

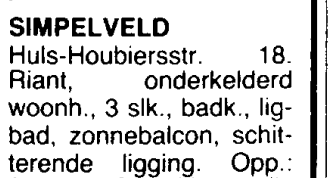
Vraagprijs f 89.000,- k.k.

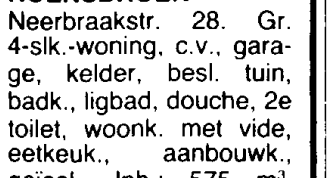
Vraagprijs f 98.000,- k.k.

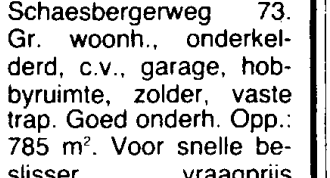
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

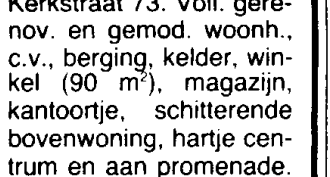
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

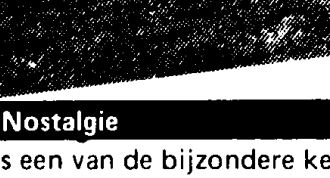
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

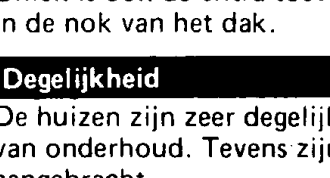
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

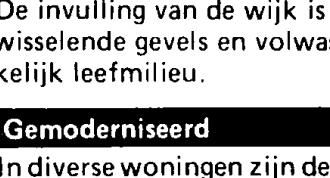
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

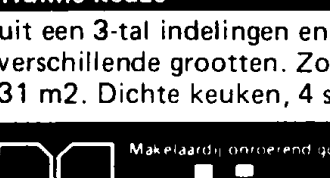
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

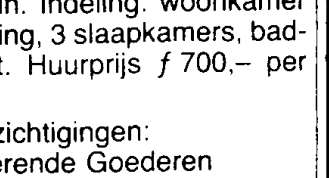
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

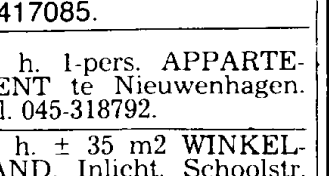
Vraagprijs f 114.000,- k.k.

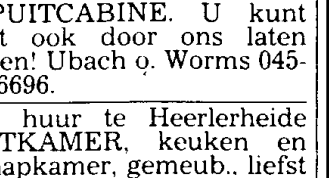
Vraagprijs f 89.000,- k.k.

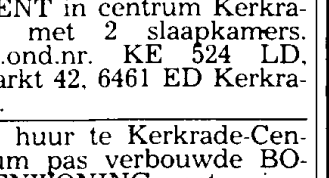
Vraagprijs f 98.000,- k.k.

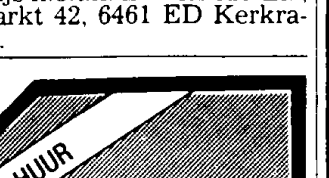
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

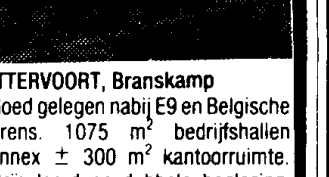
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

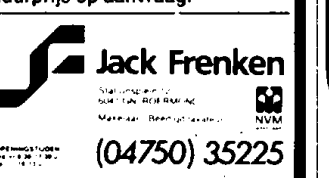
Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Vraagprijs f 105.000,- k.k.

Maandag 23 februari UCV in Tweede Kamer

SBL voor Limburg slechts formaliteit

Maandag 23 februari vindt in de Tweede Kamer een UCV plaats over het SBL. Gooi maar in mijn pet. Ook de 'vertaling' van UCV in Uitgebreide Commissie Vergadering en van SBL in Structuurschema Burger Luchtvaartterreinen zal niet onmiddellijk iedereen alles zeggen. Toch is de behandeling van dit Structuurschema Burger Luchtvaartterreinen door een speciaal met de zorgen voor Verkeer en Waterstaat, waaronder de luchtvaart ressorteert, belaste commissie van gespecialiseerde leden van de Tweede Kamer, afkomstig uit diverse politieke partijen, tijdens een vergadering, waarin de problematiek van alle kanten wordt bestudeerd, ook van belang voor Limburg. De Luchthaven Zuid-Limburg is immers niet Nederlands vliegveld met de minste problemen...

Bedoeld structuurschema zal veel duidelijkheid verschaffen waar tot nu toe onduidelijkheid heerste, hetgeen weer leidde tot touwtrekken en tussen voor- en tegenstanders van uitbreiding van de Luchthaven. Van de andere kant laat het SBL reeds zo lang op zich wachten, dat

door
WINUS DE ROUW

in de achter ons liggende jaren tal van 'noodmaatregelen' het treffen van de nodige voorzieningen mogelijk hebben gemaakt. De betekenis van het SBL is op dit moment dan ook niet meer dan het verschaffen van een aantastbare wettelijke basis aan tal van zaken, die reeds praktisch geworden zijn danwel waarvan de realisering inmiddels in gang is gezet. Nauwelijks meer dan een formaliteit dus.

Het SBL moet voor Limburg onder meer de wettelijke basis vormen voor de realisering van het reeds in 1985 door de regering genomen principe-besluit tot de aanleg van een Oost-westbaan. Dit SBL-scheme wordt evenals alle andere belangrijke aangelegenheden door een speciaal daarmee belaste Kamercommissie uitgebreid behandeld om een zo groot mogelijke garantie te krijgen, dat besluiten inzake deze ingewikkelde materie zo weloverwogen en verantwoord mogelijk worden genomen. Die uitgebreide vergadering nu vindt aanstaande maandag in Den Haag plaats.

Woordvoerder

Iemand voor wie deze ingewikkelde materie vlees en bloed geworden is, is het jonge CDA-Tweede Kamer-

lid Léon Frissen uit Puth-Schinnen. Hij is door zijn fractie aangewezen om zich in deze materie te verdiepen en als woordvoerder op te treden, wanneer de belangen van de regionale vliegvelden aan de orde zijn. Voorheen was het Kamerlid Bert Hennekam namens het CDA hiermee belast. Deze laatste was het ook, die een jaar geleden pogingen heeft aangewend het toen juist bij de Kamer ingediende SBL-scheme vervroegd behandeld te krijgen, toen de problemen ontstonden rond de isolatie van woningen rondom de luchthaven Zuid-Limburg, een probleem dat thans nog volop leeft.

Ambtelijke molens evenwel draaien zo vlug en zo langzaam als ze zijn geprogrammeerd en zo verscheen ook de behandeling van het SBL niet eerder op de Kamer-agenda dan in 1987. Voor de eerste keer op de agenda van maandag 2 februari, maar al spoedig verschoven naar maandag 16 februari en vervolgens naar 23 februari. Komende maandag dus.

Blijft levensgroot de vraag hangen, wat dat SBL nu precies is en welke de betekenis ervan is voor de Luchthaven Zuid-Limburg, officieel Maastricht Airport geheten. CDA-woordvoerder Frissen is de man die als geen ander het antwoord moet weten. Hij duikt om te beginnen terug in de geschiedenis om het uitgangspunt van vandaag in zijn verband te plaatsen.

Rekken

Het startpunt ligt in november 1979, toen de eerste nota Structuurschema Burger Luchtvaartterreinen aan de Tweede Kamer werd aangeboden. "Dit schema moet gezien worden in het kader van het nemen van planologische kernbeslissingen, in het politieke jargon PKB's geheten", verklaart Léon Frissen nader. "Die planologische kernbeslissingen vinden op hun beurt hun oorsprong in de tweede en derde nota Ruimtelijke Ordening en uiteraard in de Wet op de Ruimtelijke Orde-

● Straks opstijgen en landen op de Oost-westbaan

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

● LÉON FRISSEN:
CDA-woordvoerder voor regionale luchthavens

Foto: PETER ROOZEN

ning alsook gedeeltelijk in de Luchtvaart Wet. In die planologische kernbeslissingen worden beleidsuitspraken vastgelegd om de infrastructuur op lange termijn te schetsen".

De oorspronkelijke bedoeling was het deze SBL-nota vóór september 1980 in de Tweede Kamer af te ronden. Dat lukte niet maar wel werd in die maand een regeringsbesluit genomen, in februari 1981 gevolgd door een aanbidding op hoofdlijnen van de inspraak-procedure die daarna, na die regeringsbeslissing dus, tot stand kwam. Op dat moment kwamen nogal wat problemen naar boven. Niet zozeer in

Zuid-Limburg maar voornamelijk rond het voortbestaan van Zestienhoven bij Rotterdam en het verdraaien van de vierde baan, de 'Bulderbaan', bij Schiphol. "Het rekken van de procedure is dus veel meer een gevolg van het feit dat er grote problemen aan de orde waren rond Zestienhoven en Schiphol, dan dat er iets aan de hand was met de regionale luchthavens", licht Frissen toe.

Aspecten

Wat behelst nu precies dit Structuurschema Burger Luchtvaartterreinen? Frissen: "Laten we voorop stellen, dat het niet alleen luchtvaartaspecten zijn, maar tevens milieu-hygiënische aspecten, ruimtelijke aspecten, infrastructuur aspecten, aspecten van sociaal-economische aard maar ook aspecten van sociaal-culturele aard, die in dit schema worden vastgelegd. De inspraak leverde met name op, dat in die tijd - in 1981 dus - de sociaal-culturele belangen en ontwikkelingen overgeëncentueerd werden ten koste van de sociaal-economische aspecten en de milieu-hygiëne. Tevens werd duidelijk, dat er geen behoefte bestond aan een tweede nationale luchthaven. Bovendien werd duidelijk dat een snelle ontwikkeling van de regionale luchthavens niet door alle insprekers werd onderschreven".

Paradepaard

Terugkoppeling naar de Limburgse

situatie in die tijd (1981) zien we een grote verscheidenheid aan meningen wat betreft de uitgroei van wat in de wandeling nog altijd het Vliegveld Beek genoemd wordt. Frissen uit zijn herinnering puttend: "Door de politiek, door het provinciaal bestuur, maar ook door de FNV werd de snelle sociaal-economische ontwikkeling van de Luchthaven Zuid-Limburg onderschreven als motor, als paradigma van een nieuwe economische ontwikkeling in Limburg. Niet zozeer als passagiers-luchthaven maar als transitohaven voor vrachtverkeer, gespecialiseerd in pakket- en exprestoes en het algemene vrachtvervoer. De insprekers van destijds zaten op een maximum van 8000 vliegbewegingen per jaar. Eind 1981 kwam er een nieuwe regering inclusief een nieuwe staatssecretaris voor Verkeer en Waterstaat, de heer Van der Doef. Hij was er de oorzaak van, dat de regeringsbeslissing ten aanzien van het structuurschema moest worden gewijzigd. Op 27 januari 1982 kwam er een stuk in de Kamer dat een aantal wijzigingen op onderdelen inhield. Gevolg was dat de voorgenoemde behandeling van de nota SBL in de Tweede Kamer in maart van dat jaar werd opgeschoven. De wijzigingen hielden in, dat de sociaal-culturele en milieu-hygiënische aspecten van de luchthavens nog meer aandacht zouden krijgen dan voorheen, ingegeven voornamelijk door de situatie rondom Zestienhoven. Gevolg daarvan was weer dat er in augustus 1982 een her-overwegings nota aan de Tweede Kamer werd aangeboden

BIELEMAN FUNCTIE

functie dus om in Limburgse begrippen te spreken. Vooral eer namelijk met de aanleg van de Oost-westbaan kan worden begonnen, moet eerst nog een aantal wettelijke procedures worden

afgewerkt. Zo zijn noodzakelijk: ● de wijziging van enkele gemeentelijke bestemmingsplannen; ● het aanwijzen van het gebied in kwestie als luchtvaartterrein inzake de Luchtvaart Wet, ge-

volgd door het vaststellen van een geluidszone rondom dit luchtvaartterrein; ● het doorvoeren van een aanpassings-inrichting om de gevolgen voor de landbouw zo veel mogelijk te beperken; ● het opstellen van een rapportage over de effecten op het milieu, de sinds kort wettelijk voorgeschreven Milieu Effect Rapportage (MER).

Het is dat gewijzigde schema waarover de Kamercommissie van Verkeer en Waterstaat zich komende maandag buigt. Frissen: "Er is een heel lange tijd overheen gegaan van origineel schema, heroverwegingsrapport Van der Doef, nieuw structuurschema. In dat nieuwe schema staat aangegeven, dat de oost-westbaan alle prioriteit moet hebben en dat daarop de zoneringschema's moeten worden afgestemd".

De soep is vaak heet gegeten, als de Limburgse luchthaven aan de orde was. Mag ook komende maandag enig vuurwerk worden verwacht? De heer Frissen houdt daar geen rekening mee. "Landelijk spijst de zaak zich toe op Schiphol en Zestienhoven en aanzienlijk minder op de Luchthaven Zuid-Limburg. De reden? In 1985 zijn reeds principebesluiten genomen door de regering. In een apart debat heeft de Kamer daar destijds groen licht voor gegeven. Dat is politiek afgehandeld. Over de noodzaak van de aanleg van een Oost-westbaan bestaat geen verschil van inzicht meer".

Basis

Voor Zuid-Limburg zal de discussie van aanstaande maandag slechts in zo verre van belang zijn, dat zodra deze planologische beslissing door de Kamer is, in teite de basis is gelegd om de streek- en bestemmingsplannen die gerelateerd moeten worden aan deze planologische kernbeslissing, handen en voeten te geven. "In de praktijk wordt er nu in de partiele herzieningen van het bestemmingsplan rondom de luchthaven al voortuitgelopen op datgene wat in de Kamer feitelijk nog beslist moet worden", aldus Léon Frissen.

Wil dat ook zeggen dat thans het laatste hoofdstuk geschreven wordt inzake de aanleg van de Oost-westbaan? Frissen: "Nee, het aannemen van de nota SBL door de Kamer betekent nog niet, dat we er zijn met de Oost-westbaan. Er volgt nog een hele aanwijzingsprocedure in het kader van de Luchtvaartwet. Over het voortontwerp van die wet is met de betrokken gemeentes, provinciale bestuur en departement overleg gepleegd. Dat ontwerp moet eerst nog ter inzage worden gelegd met de onvermijdelijke inspraak-procedure. Verwacht mag worden dat einde dit jaar begin volgend jaar de definitieve beslissing door de regering kan worden genomen, dat de Oost-westbaan wordt aangelegd. Het principe-besluit van 1985 wordt eerst dan een definitief besluit. Aangenomen dat er geen Kroon-herop volgt, zou dit betekenen dat in 1988 een begin kan worden gemaakt met de ontieningsprocedures en de start van de aanleg van de Oost-westbaan".

De aarzelende come-back van het condoom

Een Amerikaanse dominee zorgt voor wereldnieuws door na de dienst condoms uit te delen aan zijn gemeente. De aandelen van de London Rubber Company, de fabrikant van Durex 'the best there is' condoms, zijn het afgelopen jaar naar recordhoogte geschoten. Het gezaghebbende Engelse weekblad de Economist voorspelt dat het gebruik van het condoom de trend van de komende jaren wordt. De conclusie ligt, kortom, voor de hand: het condoom maakt een glorieuze come-back.

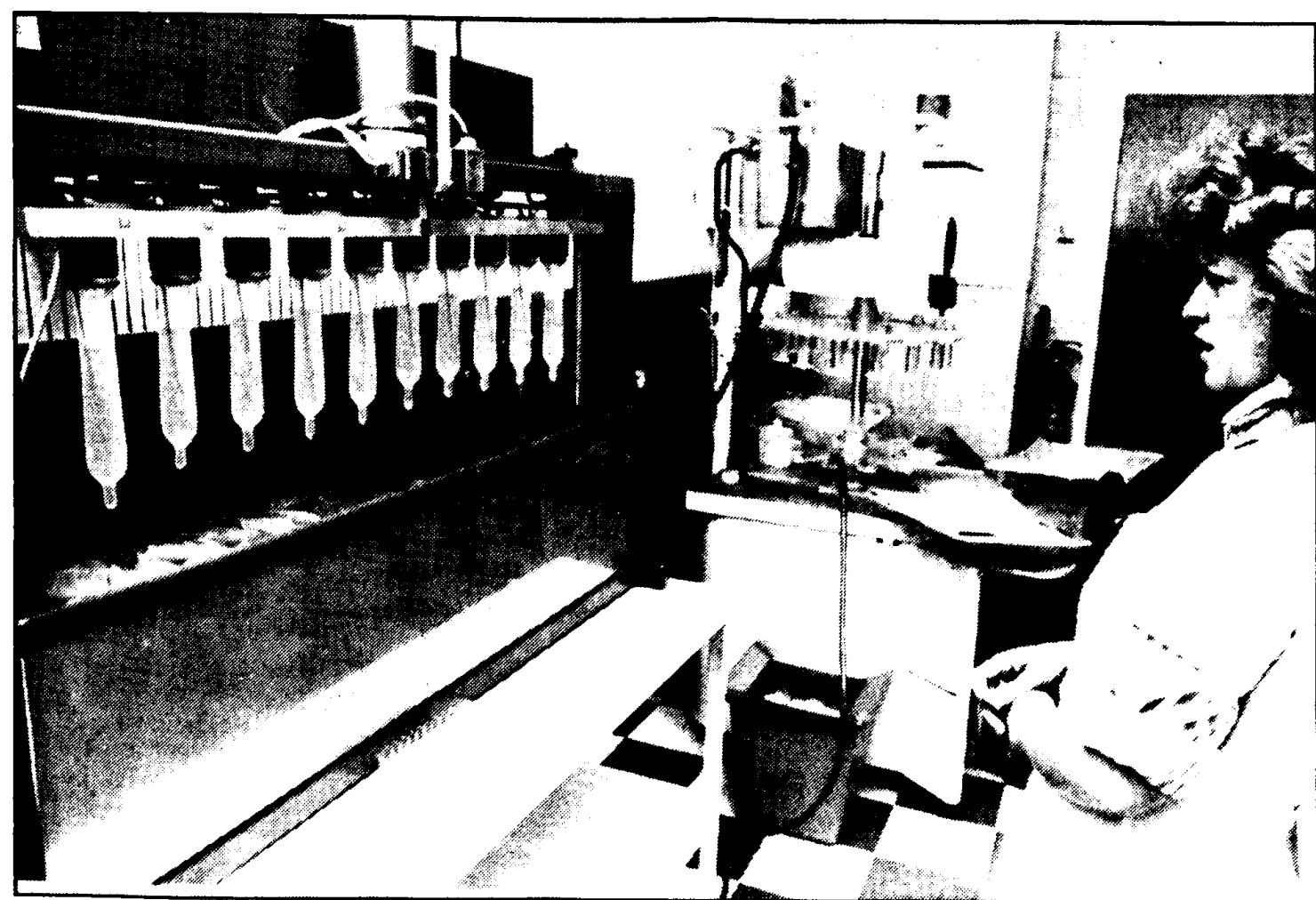
De verkoopcijfers zouden deze conclusie, zeker na de recente golf van publiciteit rond aids, en in mindere mate, herpes en andere geslachtsziekten extra-relief moeten geven. Maar van een spectaculaire stijging van de condomverkoop is geen sprake. Anette van den Enden, Rubber Company (LRC) in Nederland moet constateren dat de beursgoeroe's het tot dusver bij het verkeerde eind hebben.

De condommarkt is de laatste 10 jaar stabiel. Per jaar worden er in Nederland zo'n 17 à 20 miljoen verkocht. Er is in december verleden jaar en in januari inderdaad een lichte stijging in de verkoop ge-

jegens het condoom. Dat laatste mag zonder overdrijving frappant genoemd worden. Het condoom geldt zeker sinds de eeuwswisseling als een betrouwbaar en betaalbaar anti-conceptiemiddel. Niettemin blijken die vooroordelen moeilijk uitroeibaar.

Van den Enden: "Heel veel mensen roepen maar wat, zonder dat ze ooit een condoom gebruikt hebben. Het bekende stereotype: 'het is het zelfde als het met je sokken aan in bad gaan'. Aperte nonsens. Je moet er mee leren leven in de goede zin van het woord. Ik leg het altijd zo uit. Als je een keukenmachine koopt, een met toeters en bellen, dan ga je daar ook eerst mee experimenteren. Je gebruikt 'm niet gelijk voor een ingewikkeld diner. Met condoms is het idem dito. Wij sturen altijd proefmonsters met twee stukjes. Een om mee te experimenteren, en één voor daadwerkelijk gebruik. Mensen die al 10 tot 15 jaar condoms gebruiken zijn unaniem van mening dat het perfect werkt".

Over de vermeende onbetrouw-

● Het testen van de condoms

baarheid van condoms blijken talloze fabels in omloop. Van den Enden: "De condoms worden uit en te na getest. Sinds 1 april '80 is de wet 'Besluit Rubber Condomen' van kracht. Er is een enorme lijst van eisen waar een condom aan moet voldoen. Hij moet minimaal 20 liter lucht kunnen bevatten, de treksterkte van het rubber moet tenminste 250 kg zijn, hij mag niet poreus zijn en geen schadelijke stoffen afgeven".

Sinds in 1978 een condom met zaaddodend glymidel op de markt

werd gebracht, is dit voorbehoedsmiddel even veilig als het hormonaal anti-conceptiemiddel, die in de wandeling de 'pil' wordt genoemd. Als er iets 'fout' gaat, ligt dat in de eerste plaats aan de gebruiker(s), aldus Van den Enden. "Je moet een condom bijvoorbeeld nooit van te vooren gaan controleren. Als je dat doet, loop je juist het risico dat het verkeerd gaat. Controle kan altijd nog achteraf. Maar je kunt er in principe van uitgaan dat het condom veilig is".

Waar het vooral aan schort, aldus

Van den Enden en Van Velse, is een doeltreffende voorlichting door de overheid. Postbus 51 zou wat actiever moeten zijn. Van den Enden: "Het is nu te versnipperd. De risico's zijn nog lang niet bekend genoeg. Die campagne mag best hard zijn. Zoals die tegen de gevaren van vuurwerk. Of zoals die aidsstipjes in Engeland, waar het probleem wordt vergeleken met de top van een ijsberg". Ook Van Velse blijft niet afkerig van een krachtige campagne. Maar, en dat is ze met Van den Enden eens, zo'n campagne mag niet ontaarden in een hetze te-

gen homo's of goedkoop gemoraliseerd.

Van Velse: "Je moet niet de nadruk leggen op monogamie, het vrijen met slechts één partner. Want dat is onzin, de mens is niet monogaam. Wie ontmoet nu een partner waar hij zijn hele leven aan blijft hangen?" En Van den Enden: "Dat kun je wel heel makkelijk met je verstand beredeneren, maar de natuur is nu eenmaal sterker dan de leer. Emoties kun je niet altijd sturen. Echt veilig is natuurlijk nooit meer te krijgen, maar ja, je kunt een hond het blaffen niet afleren, zoals de Duitsers zeggen".

Met begrippen als 'wisselende partners', die de suggestie wekken van een woest seksleven (elke nacht een ander), is eveneens voorzichtigheid geboden. Van den Enden: "Neem bijvoorbeeld de groep gescheiden mensen. Die komen iemand tegen die ze aardig vinden en met wie ze naar bed gaan. Na verloop van tijd blijkt het toch niet zo gezellig en de relatie verloopt. Een paar maanden later ontmoeten ze iemand anders met wie het weer klikt. Moet je dan zeggen dat iemand 'wisselende contacten' heeft? Bovendien: een keer vrijen kan al fataal zijn".

Van Velse weet uit haar praktijk dat veel homo's hun gedragspatroon veranderend hebben, voorzichtig zijn geworden. "In de sauna's is het al veel minder druk. Ik hoor dat ze minder snel iemand oppikken of met zomaar iemand meegaan. Bij een goede voorlichting is gemoraliseerd niet nodig. Van belang is dat het taboe rond het condoom verdwijnt. Daarom is het zaak dat er meer automaten in disco's en bars komen. Ook in de damestoiletten. Want vrijen doe je met zijn tweeën".

peter van nuijsenburg

KERKRADE-WEST**Notaris Mr. J.M.M. Kreijn te Brunssum**

zal op woensdag 25 februari 1987 om 15.00 uur n.m. in het gemeenschapshuis Terwinsten, Schaesbergerstraat 27 te Kerkrade-West, gem. Kerkrade, ex art. 1223 lid 2 B.W. in het openbaar bij opbod verkopen:

A. Winkel-woonhuis, verdere aanhorigheden, ondergrond en terrein, staande en gelegen te Kerkrade-West, gem. Kerkrade, Schaesbergerstraat 6, kad. bek. gem. Kerkrade, sectie A nummer 3596, groot 7 are 35 ca.

Indeling: 3 kelders; begane grond, winkelruimte, kantoor, toilet en kamer; 1e verdieping: woonkamer, keuken, 4 slaapkamers, badkamer met ligbad en douche, toilet; 2e verdieping: te bereiken via aparte toegang: 5 kamers, 2 douches, toilet.

B. Winkel-woonhuis, magazijn en verdere aanhorigheden, staande en gelegen te Kerkrade-West, gem. Kerkrade, Piusstraat 15-17, kad. bek. gem. Kerkrade, sectie A nummers 2194, 3431 en 3016, resp. groot 1 are 11 ca., 1 are 94 ca. en 49 ca.

Indeling: kelder; begane grond, 4 kantoorruimten, garage, magazijn; 1e verdieping: thans 5 kantoorruimten met mogelijkheid tot gebruik van woonruimte, badkamer met ligbad en douche, toilet; 2 zolders.

Aanvaarding: na betaling van koopprijs en kosten; het sub B omschreven onroeg met inachtneming van de bestaande huurovereenkomst; het sub A omschreven onroeg (voorvoorz. verhuurd) met inachtneming van de bestaande huurovereenkomst(en); en voorvoorz. niet verhuurd zo nodig met behulp van de grosse van de veilingakte.

Nadere inlichtingen omtrent bezichtiging zijn te verkrijgen in het kantoor van notaris Mr. Kreijn voornoemd. Op de Vaard 7 te Brunssum. Tel. 045-251284.

Gulpen**Notaris P.L.H. Pijs te Wittem**

zal op dinsdag 24 februari 1987 om 15.00 uur in een lokaal van hotel In den Roden Leeuw van Limburg te Wittem, Wittermerlaan 28, cfm. art. 1223 lid 2 van het B.W., jo. artikel 57 der Faill. Wet in een zitting bij OPBOD in het OPENBAAR VERKOPEN:

het halfvrijstaande woonhuis met berging, tuin staande en gelegen te Gulpen, Kiebeukel 14, kadastraal bekend als gemeente Gulpen sectie A nummer 3517, groot 2a 60 ca.

Indeling: beneden verdieping: hal, woonkamer, keuken, badkamer met toilet; eerste verdieping: overloop, 2 slaapkamers. Gedagidgen dienen op de veiling desgewenst een verklaring van hun bankrelatie te overleggen, betreffende hun financiële gezondheid.

Aanvaarding: terstond, na betaling van koopsom en kosten.

Betaling: voor of uiterlijk op 12 april 1987.

Bezichtiging: uitsluitend na overleg met voornoemd notariuskantoor, te Wittem, Wittermerlaan 30 (tel. 04450-1471), alwaar nadere inlichtingen verkrijgbaar.

SCHINNEN**Notaris J.J. van Riet te Hoensbroek-Heerlen**

zal op vrijdag 27 februari a.s. om 14.30 uur in het café Het Wapen van Schinnen te Schinnen, Dorpsstraat 13 ex art. 1223 van het B.W. in het openbaar bij opbod verkopen:

rijstaand woonhuis met champignonkwekerij

Woonhuis: 19 te Schinnen, kadastraal bekend gemeente Schinnen, sectie G nummer 227, groot 20 aren, omvattende: Woonhuis: Begane grond: hal met meterkast, L-vormige woonkamer met parketvloer (8 x 5 mtr.), keuken, douche, toilet; kantoorruimte 4 x 5 mtr. 1e etage: 4 ruime slaapkamers. Naastgelegen garage; voortuin, achterterras. Het pand is voorzien van c.v. gas en gedeeltelijk onderkelderd.

Champignonkwekerij: omvattende: 6 kweekcellen (5,5 x 14 m2). Naast kwekerij gelegen parkeerplaats. Kwekerij is voorzien van c.v. gas.

Aanvaarding: na betaling van de kooppenningen uiterlijk 10 april 1987. Het gehele object is niet verhuurd en leeg te aanvaarden.

Bezichtiging: op de zaterdagen 14 en 21 februari a.s., telkens van 10.00 tot 12.00 uur.

Nadere inlichtingen: Ten notariuskantore, Juliana Bernhardslaan 118 te Hoensbroek, tel. 045-213639.

BAVARIA BV**Te huur**

te Klimmen. Houtstraat 1.
Café, zaaltje en woning.

Te Kerkrade. Einderstraat 34.
Café, zaal en woning.

Te Vaals. Akerstraat 18.
Café, disco en woning.

Diploma's vereist. Enige contenten noodzakelijk. Financiering mogelijk. Tel. int. 04493-2626. 10.00 uur. Dhr. Otermans tel. privé 04493-2681.

Te koop: Schaesberg APPARTEMENTEN

Kosten f 127.000,- v.o.n.
Rijkspremie f 50.000,-
afhankelijk van uw inkomen

Inlichtingen / Verkoop: van maandag t/m vrijdag van 9.00-17.00 uur en volgens afspraak, 's zaterdags volgens afspraak.

RIKSEN HYPOTHEEKRENTEN
5 jaar 6,5%
30 jaar 7,3%

Edisonstraat 9, 6370 AB Schaesberg, 045-316222

HOENSBROEK**Mr. A.C.J. Huenges Wajer**

kandidaat-notaris, waarnemende het vacante kantoor van notaris

prof. dr. E.A.A. Luijten te Heerlen

zal op dinsdag 24 februari 1987 des namiddags om 16.00 uur in hotel „Amicitia“, Markt 9 te Hoensbroek, gemeente Heerlen, krachtens artikel 1223 van het Burgerlijk Wetboek publiek verkopen bij opbod:

I. Het appartementsrecht met berging, plaatselijk bekend als Akerstraat-Noord 198C te Hoensbroek, gemeente Heerlen, kad. bek. als gemeente Hoensbroek, sectie D nummer 3311 A, index 11.

II. De garage met ondergrond en erf, staande en gelegen nabij de Heisterberg en achter het hiervoren sub I omschreven appartement aan de Akerstraat-Noord te Hoensbroek, gemeente Heerlen, alsmede het 1/21 onverdeeld aandeel mede-eigendom in het daarbij behorende perceel erf, kad. bek. als gemeente Hoensbroek, sectie D, respectievelijk de nummers 3442, groot 17 ca. en 3445 gedeeltelijk, groot ongeveer 4.03 are.

Indeling appartement: — souterrain: berging; — tweede verdieping: flatwoning, bestaande uit hal, meterkast, bergkast, 1 slaapkamer, badkamer met o.a. douche, vaste wastafel en toilet, c.v.-ruimte, woonkamer met open keuken en standaardinstallatie; — balkon.

Bezichtiging: in overleg met de waarnemend notaris.

Aanvaarding: geheel vrij van huur en gebruiksrechten, in eigen bezit en genot te aanvaarden na betaling der koopsom.

Betaling: uiterlijk op 27 maart 1987.

Nadere inlichtingen: ten voormelde kantore, Ruys de Beerenbroucklaan 16 te Heerlen (tel. 045-719777).

Aalbeek-Hulsberg Nieuwenhuysstraat

Halfvrijstaand, in boederijstijl gebouwd, landelijk gelegen woonhuis met kelder, garage, erf en weiland. Indeling: beg. grond: keuken, bijkeuken, berging, hal en woonkamer met gemetselde schouw en gemetseld plafond. Beg. grond: geheel voorzien van plavuizen. 1e etage: overloop, berging en c.v.-ruimte, luxe badkamer met ligbad, douche, toilet en wastafel met overloop. 3 slaapkamers. Dak en spouwmuur zijn geïsoleerd, de beglazing is thermisch. Verwarming: gecomb. c.v.-ketel-heteluchtverwarming. Bouwjr. 1986. Perceelsopp. 2444 m². Inhoud 960 m³, waarvan 130 m³ kelder. Koopprijs f 250.000,- k.k. Aanvaarding in overleg.

STEENS
ASSURANTEN CV

Nuihofstraat 70 - Nuth
045-241534

KUNSTSTOF RAMEN DEUREN

weru®
Fenster, Türen
Kunststoff, Holz
und Metall

KRINGS

Bezoek vrijblijvend
onze showroom

Open
ma. t/m vr. 13.00-18.00 uur
za. van 10.00-15.00 uur

Roermond: Zwartbroekstr. 5
Tel. 04750-32777

Hoensbroek: Akerstr.-N. 128
Tel. 045-224581
en 04402-74739

Langbroich: Quellestr. 85

Gangelt (Selfkant)
Tel. 09-492456016

Te huur gevraagd

Te h. gevr. APPARTEMENT in Eysden (2 kamers, keuken, douche en w.c., bergplaats), max. huur f 550,-. Broerstr. VA-451 L.D. Wilhelminalaan 37, 6301 GG Valkenburg a.d. Geul.

Te h. gevr. WOONH. op goede stand in Heerlen of dr. omg. Max. tot f 900,- per mnd. Tel. 04492-3272.

Ongemeub. WOONRUIMTE of appartement v. werkende jongedame tussen Sittard en Hoensbroek, 04494-45545.

Arts vraagt te huur groot HUIS in of ten oosten van Roermond. Hog. huur geen bezwaar. 045-352749.

STUDENTE zoekt woning in Aken. Vaals of omg. Tel. 04454-2135.

Te h. gevr. APPARTEMENT centrum Kerkrade. Tel. 045-456448.

Gevonden/verloren

Weggelopen Apriet DWERGPOEDELPOUP. 1 wkn. Naam: Gin-Gin. Wkn. Kampstr. Heerlen. Ter bezorgen, tel. 045-227803.

Geld en goed

SPAARBRIEVEN: tussentijds verzilveren. Bel vrijbl. 04490-13942. Broerstraat 5, Munstergeleen.

HEERLEN, FOSSIELENERF 618**Notaris mr. M.H.J.M. TOMLOW te Heerlen,**

zal op donderdag 5 maart a.s. om 15.00 uur in het openbaar ex art. 1223 B.W. in hotel Golden Tulip Heerlen, Wilhelminalaan 17 te Heerlen, bij opbod verkopen:

HALFVRIJSTAANDE WONING MET CARPORT, BERGING EN TUIN

bwj. 1983, kad. bek. gem. Heerlen, sectie U nr. 77, groot 1.50 are.

Indeling:

begane grond: hal, toilet, woonkamer met open haard, vloerverwarming, open keuken; eerste verdieping: drie slaapkamers, geheel betegelde badkamer met douche en tweede toilet.

tweede verdieping: te bereiken via vaste trap, geheel beschoten zolder met aparte slaapkamer. Het geheel is voorzien van gas-c.v.

Het pand is terstond te aanvaarden, vrij van huur, na betaling der koopprijs, welke uiterlijk 16 april a.s. dient te worden voldaan; koper dient desgewenst van zijn financiële gezondheid te doen blijken.

Het pand betreft een premie-A-woning. Koper kan voor premie in aanmerking komen, mits hij aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Bezichtiging: donderdag 26 februari en dinsdag 3 maart tussen 17.00 en 18.00 uur.

Voor nadere inlichtingen: kantoor notaris Tomlow, Akerstraat 77, 6417 BJ Heerlen, tel. 045-717044.

LIMBRICHT**Notaris J.H.P. Claessens uit Sittard**

zal zulks ten verzoeken van zijn opdrachtgever op dinsdag 24 februari 1987 om 15 uur in café Salden, Platz 7 te Limbricht ex art. 1223.2 B.W. in het openbaar bij opbod verkopen:

het woonhuis met berging, Bornerweg 10 te Limbricht, kad. bekend gemeente Limbricht sectie A nr. 3168 groot 1.30 aren;

Indeling: kelder, gang, woonkamer, open keuken, W.C., badkamer, berging en terras; boven 3 slaapkamers; e.e.a. voorzien van C.V. (gas).

Aanvaarding: in eigen gebruik na betaling van koopsom en kosten.

Betaling koopsom: uiterlijk op 7 april 1987.

Nadere inlichtingen, ook inzake bezichtiging: kantoor notaris J.H.P. Claessens, Walramstraat 24 te Sittard. Tel. 04490-10547.

WOONHUIS TE KOOP IN SITTARD, gunstige ligging.

Indeling: woonkamer, keuken, hal, w.c., kelder, garage, voor- en achtertuin.

Verdieping: 4 slaapkamers, douche, zolder.

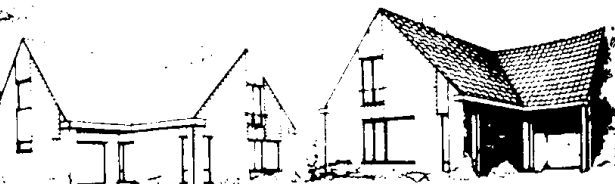
Direct te aanvaarden. Prijs f 175.000,-

Inlichtingen: tel. 04450-1273.

Te Koop In Schaesberg

In aanbouw
zijnde vrijstaande
woningen.

Kosten f 205.000,- v.o.n.

Inlichtingen / Verkoop: van maandag t/m vrijdag van 9.00-17.00 uur en volgens afspraak, 's zaterdags volgens afspraak.

RIKSEN HYPOTHEEKRENTEN
5 jaar 6,5%
30 jaar 7,3%

Edisonstraat 9, 6370 AB Schaesberg, 045-316222

Te huur aangeboden

Te h. APP. m. tuun v. al leent. of paar te Kerkrade. Aanv. dir. 045-725067.

Te h. te EYGENSHOUW. 2 slaapk., w.c., douche, tel. C.A.I. huursom voor jonge mensen. 045-310706 na 18 uur.

Gekocht met een Postbankhypothec.

Woonh., c.v., 3 sl.k., L-vorm. woonk. Vr.pr. f135.000,- k.k.

Bij het kopen van een huis heeft u vrijwel altijd een hypotheek nodig.

Het afsluiten van zo'n hypotheek lijkt ingewikkeld, maar is dat niet. Als u zich tenminste goed oriënteert en een deskundige hypotheekadviseur inschakelt. Zoals de kopers van dit huis deden, voordat zij kozen voor een Postbankhypothec.

Eerst gratis documentatie. Zij vroegen eerst documentatie aan over een Postbankhypothec door gratis te bellen met 06-0400.

Uit de brochure die zij thuisgestuurd kregen, leerden zij de Postbankhypothec, door z'n lage rente en gunstige voorwaarden, kennen als een aantrekkelijke

hypotheek. Van een vertrouwde instelling, de Postbank.

En vervolgens deskundig advies. In de brochure lezen zij dat je een Postbankhypothec kon verkrijgen via de makelaar of verzekeringsadviseur, maar ook bij één van de 200 grotere postkantoren waar een hypotheekadviseur van de Postbank aanwezig is.

Welke postkantoren dat zijn, stond overzichtelijk aangegeven. Een afspraak met de adviseur was zo gemaakt. In een rustig gesprek in zijn spreekkamer bepaalden zij welke Postbankhypothec in hun situatie de beste was.

Ze konden onder meer kiezen uit

een 7- of een 12-jaarshypotheek, allebei met rentebedenkijd. De rente staat dan voor 7 resp. 12 jaar vast, maar al na 5 resp. 10 jaar kan worden bepaald wanneer een nieuwe rente in moet gaan. Ze kozen voor een 12-jaarshypotheek.

De adviseur berekende hoeveel per maand voor de hypotheek betaald moest worden. En hij rekende hun voor wat het belastingvoordeel is. Hij regelde de aanvraag voor de hypotheek en de aanvraag voor de gemeentegarantie. En dat deed hij allemaal zonder extra kosten.

U merkt dat het afsluiten van een Postbankhypothec minder ingewikkeld is dan u misschien dacht.

U belt eerst kosteloos 06-0400 voor het aanvragen van documentatie. Deze documentatie kunt u ook op het postkantoor krijgen. En u wendt zich vervolgens tot één van onze hypotheekadviseurs.

Of u vraagt bij uw makelaar of verzekeringsadviseur naar een Postbankhypothec. Voor een Postbankhypothec kunt u in ieder geval altijd vlak bij huis terecht.

POSTBANK

KINDERWOORDENBOEK IN MEI OP DE MARKT

Dikke van Dale krijgt broertje

Dikke Van Dale krijgt een klein broertje. Na twee jaar van voorbereiding komt er begin mei een kinderwoordenboek op de markt, waarin 26.000 woorden zijn opgenomen. Het boek, dat officieel het kinderwoordenboek van het Nederlands heet, is bestemd voor de hoogste klassen van de basisschool en de eerste klassen van de middelbare school. Het werd tijdens de Nationale Onderwijstentoonstelling in de Jaarbeurs voor het eerst gepresenteerd.

Twee jaar geleden is men bij Van Dale met het project begonnen, dat een inleiding tot de wereld van de taal betekent. Het boek wordt uitgegeven door de uitgeverij De Ruyter uit Utrecht, die net als Van Dale Lexicon in Utrecht een dochter is van uitgeverij Kluwer uit Deventer. Het boek is samengesteld onder verantwoorde-

lijkheid van Monique Huijgen (29) en Marja Verburg (32), beide Neerlandici in dienst van Van Dale Lexicografie, die samen de hoofdredactie van het kinderwoordenboek vormen.

Het meest gebruikte woordenboek op de basisschool tot nu toe is Het Schoolwoordenboek van uitgeverij Dijkstra

in Groningen, in de volksmond 'de Dijkstra'. Daarnaast was er de 'kleine Koenen' en tot verrassing van de hoofdredactie van de kleine Van Dale verscheen er vlak na de start van het project het Basisschoolwoordenboek van uitgeverij Wolters-Noordhoff.

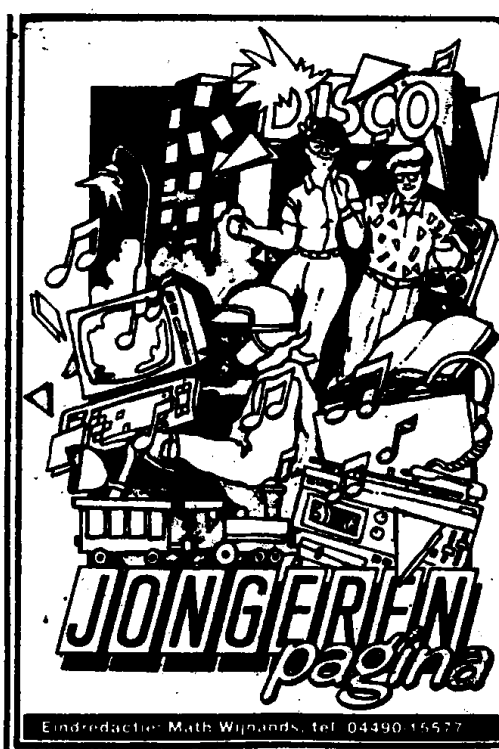
Desondanks is het project bij Van Dale doorgezet.

Bij de samenstelling van de kinder-Van Dale is gebruik gemaakt van het bestand van het vorig jaar verschenen hendaagse woordenboek. Geprobeerd is om zoveel mogelijk omschrijvingen en voorbeelden te vinden die aansluiten bij het taalgebruik en de belevingswereld van kinderen van 10 tot 14 jaar. Om dat te bereiken hebben de beide

hoofdredacteurs stapels kinderboeken 'verslonden'. Maar het verschil met het 'grote' woordenboek is dan ook aantoonbaar, bijvoorbeeld bij het woord paranoia. Het gewone woordenboek: geestesziekte, die gekenmerkt wordt door een stelsel van waanideeën, waarbij de verstandelijke vermogens onaantast blijven. Het kinderwoordenboek: ziekte van de geest waarbij je steeds denkt dat je achtervolgd wordt.

Met een proefopzet van de letter E zijn de hoofdredacteurs naar scholen gegaan, om de reactie van leraren en leerlingen te krijgen. De leerlingen waren heel duidelijk: of de woorden konden worden weggelaten omdat ze bekend waren, of omdat ze te moeilijk waren. Een reactie op het woord elf: „als je kunt tellen weet je dat echt wel”. Over eierwaker: „het is geen kookboek”. En bij enquêteur: „hoeft je niet te weten en is veels te moeilijk”.

Momenteel wordt het woordenboek gedrukt en in mei volgt de presentatie op de J. H. van Daleschool in Sluis, waar de naamgever van de woordenboeken geboren is en gewerkt heeft als onderwijzer. De leerlingen van de school hebben al een bezoekje gebracht aan Van Dale in Utrecht en verheugen zich op die dag, waarbij ook de onderwijsministers van Nederland en België aanwezig zullen zijn.

SKOOP reist weer naar Sovjet-Unie

ROERMOND - Wie vorig jaar niet aan de bak is gekomen bij één van de uitwisselingsreizen van de Roermondse stichting Kulturele Ontmoetingen SKOOP, moet nu heel rap reageren. Want in de komende paasvakantie organiseert de stichting een uitwisselingsreis naar de DDR. Deze reis staat geheel in het teken van het 750-jarig bestaan van de stad Berlijn. Behalve naar Oost- en West-Berlijn gaat de reis naar de steden Weimar en Gotha. De reis vindt plaats van 21 tot en met 25 april.

De traditionele Paasreis naar de Sovjet-Unie is volgeboekt maar wel is SKOOP er in geslaagd een beperkt aantal plaatsen te reserveren voor een 1 mei-reis met bezoeken aan Moskou en Leningrad. Hoogtepunt van deze reis naar de USSR wordt ongetwijfeld het bijwonen van de 1 mei-parade op het Rode Plein ter gelegenheid van de Dag van de Arbeid.

Informatie kun je krijgen bij de stichting SKOOP, Wilhelminalaan 61, 6042 EL Roermond. Je kunt ook bellen 04750-24875.

Krantleeskwis

Vandaag de laatste van in totaal vijf afleveringen van de Krantleeskwis, die dient als voorbereiding op de Krant in de Klas-week. Deze wordt gehouden van 23 tot en met 28 maart. Afgelopen week hebben honderden jongelui tot 14 jaar de oplossingen ingestuurd. De juiste oplossing was:

REPARATIES

De drie volgende inzenders zijn in de prijzen gevallen:

Eerste prijs: Barry Aarts, Grootveldstraat 7, Limbricht.
Tweede prijs: Daniëlle Reynders, Kloosterlaan 22, Schinveld.
Derde prijs: Richard Sleypen, Steinbusch 48, Wijlre.

En dan nu de kwis van deze week. Je weet hoe het gaat. Uit de antwoorden moeten bepaalde letters worden gehaald die dan in het laatste vakje onder elkaar komen te staan en een bepaald woord opleveren. Dat woord is dan de oplossing die op de briefkaart moet worden ingezonden.

Aan de kwis kan ieder schoolkind deelnemen. Leuker is misschien nog om het met de hele klas samen te doen. Schoolklassen kunnen hun oplossingen bijvoorbeeld op fotocopy in een enveloppe (voor elke leerling een copie) stoppen. Alle oplossingen moeten vóór donderdag 26 februari opgestuurd worden naar:

Limburgs Dagblad
t.a.v. Ben Janssen
Postbus 3100
6401 DP Heerlen

Uit de scholen die aan de krantleeskwis deelnemen, wordt na afloop van de 'aktie' een klas uitgenodigd om een bezoek te brengen aan het Limburgs Dagblad, zodat de leerlingen met eigen ogen kunnen zien hoe een krant wordt gemaakt.

De prijzen:
Eerste prijs: een kadobon van 25 gulden
Tweede prijs: een kadobon van 15 gulden
Derde prijs: een kadobon van 10 gulden

Er zijn nog meer prijzen te verdienen. Wie vijf maal een foutloze oplossing heeft ingestuurd, dingt mee naar de volgende extra prijzen:

Een kadobon van 75 gulden
Een kadobon van 50 gulden
Een kadobon van 25 gulden

De eindoplossing en einduitslag van deze puzzel wordt zaterdag 28 februari bekend gemaakt. Het Limburgs Dagblad verleent tijdens de krantleesweek - 23 tot en met 28 maart - op diverse manieren service aan de basisscholen. Voor meer informatie: 045-739357.

Ook in alcoholvrije jongerencentra

Drank speelt rol bij vernielingen

ste oorzaken noemen de jongerenwerkers alcoholgebruik (29 procent) en verveling (30 procent). Een op de vijf geënquêteerde instellingen verkocht geen alcoholhoudende drank. Centra waar dat wel het geval was hadden in 1984 een baromzet van gemiddeld 52.000 gulden. Zij kochten voor gemiddeld 37.000 gulden in, waarvan 22.000 gulden voor sterke dranken. Dit betekent een gemiddeld winst van 15.000 gulden

op de baromzet, aldus de SWOAD. Jongerenwerkers hebben een duidelijke mening over wenselijk en ongewenst alcoholgebruik, maar de grens hiertussen wordt ruim getrokken. Gemiddeld wordt een consumptie van vijf of meer glazen op een dag 'gevaarlijk voor de gezondheid' geacht maar van een 'zorgwekkend en verontrustend' gebruik wordt pas bij tien of meer glazen per dag gesproken. Een

meerderheid van de jongerenwerkers vindt dat iedereen zelf moet weten hoeveel hij of zij op een avond wil drinken, aldus het onderzoeksrapport.

Bij het in 1985 uitgevoerde onderzoek waren 63 centra betrokken. In elf daarvan werden volgens de onderzoekers op een middag of een avond door gemiddeld 36 jongeren 5 tot 10 glazen gedronken. In 16 centra is een consumptie van 10 tot 20 glazen door gemiddeld 33 jongeren niet ongewoon.

In voorkomende gevallen bemoeien jongerenwerkers zich met het alcoholgebruik van jongeren die naar hun mening problematisch drinken. Dat ligt op hun weg, ze achten zich daartoe competent en bovendien hebben zij het gevoel dat hun tussenkomst tot resultaten leidt.

Krantleeskwis voor de schooljeugd

VRAAG 1: Wie is dit?

Henk Herrenberg
Desi Bouterse
Ronnie Brunswijk

VRAAG 2: Wie is dit?

☐ Berdien Stenberg
☐ Marious Fluitsma
☐ Heidi Hendrickx

VRAAG 3: Wie is dit?

☐ Kees Verkerk
☐ Ard Schenk
☐ Jan Bols

VRAAG 4: Waar is dit gebeurd?

☐ Brazilië
☐ Ned. Antillen
☐ Suriname

VRAAG 5: Welk woord staat hier?

Wastal diefpen

VRAAG 6:

Welke betekenis heeft het weggelaten teken?

☐ Dubbel signaal
☐ Stereo geluidsweggeve
☐ Twee dimensionaal beeld

VRAAG 7: Welke sport is dit?

☐ Voetbal
☐ Hockey
☐ Veldhandbal

VRAAG 8: Welk woord ontbreekt?

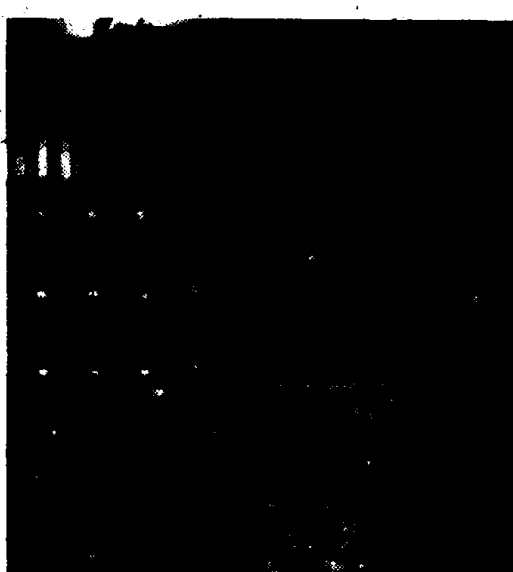
Gevlucht

● Een 23-jarige soldaat van de Tsjecho-Slowaakse grenstroepen is gisteren naar de Bondsrepubliek gevlucht. Hij dwong een collega met wie hij op patrouille was, onder bedreiging met een geweer met... de grens over te steken. Deze laatste is weer teruggekeerd naar Tsjecho-Slowakije. Ok twee Oost-Duitsers vluchtten gisteren naar West-Duitsland. Een 21-jarige elektricien en een 22-jarige matroos staken 's nachts bij Nedersaksen de grens over.

Hem
Deze
De man

VRAAG 9:

Waar had deze (gedeeltelijke) nieuwsfoto betrekking op:

☐ Controle ingevroren vis i.v.m. fraude
☐ Gestolen wapens terug in munitiedepot
☐ Het wegwerken van de „boterberg”

VRAAG 10:

Welk programma maken deze heren?

☐ Verona
☐ Pisa
☐ Klassewerk

OPLOSSING:

- 1) 3e letter van antwoord 1
- 2) 4e letter van antwoord 4
- 3) 3e letter van antwoord 8
- 4) 2e letter van antwoord 2
- 5) 3e letter van antwoord 3
- 6) 13e letter van antwoord 5
- 7) 3e letter van antwoord 6
- 8) 1e letter van antwoord 10
- 9) 3e letter van antwoord 7
- 10) 12e letter van antwoord 9

Naam: .....
Adres: .....
Code en plaats: .....
Leeftijd: .....
School: .....
Plaats school: .....
Klas: .....

Onroerend goed

Huis kopen of verkopen

van Oppen BV, Lindeplein 5, Brunssum, 045-254543.

Rotem-Dilsen

(België). Te k. prachtige villa, i.z.g.st. en twee aanpalende bouwplaatsen, gelegen op kruispunt Kempenstraat-Rijksweg. Bezichtiging na telefonische afspraak. 09-32-11755049 of 09-32-11564482.

Wegens omstandigheden te koop

een goedlopend cafébedrijf

In het centrum van Grevenbicht, Zuid-Limburg. Opp. ca. 15 en vergaderruimte ± 90 m². Bijbeh. gr. woonhuis. Koopsom n.o.t.k. Tel. 04497-1230.

Te k. LANDGRAAF winkel/woonhuis met mogelijkheid tot het creëren van 3 wooneenheden. Br.o.n.r. HK 047 Limburgs Dagblad, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

TE KOOP: huis m. carport en berging: Bjr. '79. Wagenmaker 5 Brunssum. Woonk. 44 m², half. o. keuken, badk. m. douche, bad en toilet, 3 slpk. en vloering. Vr.pr. f 118.000,-. Tel. 045-254659.

LIMBICHT: Grasbroekstr. 17 te k. goed onderh. halfvrijstaand. Woonk. + open eiken keuken (± 38 m²) met eiken eetbar, parket, metselw., open haard enz. 3 slpk., badk., ligb., vaste trap naar geïsoleerd zolder waar 4e slk. ged. therm. incl. zonwering, extra berging, garage, c.v., enz. Vr.pr. f 147.500,- k.k. Makelaar Quaden. Tel. 04400-19644.

Te k. SCHAESBERG mod. halfv. woonh. m. tuin en gr. gar. Ind.: entree, woonk., open keuk., verd.: 3 slpk., badk., douche, toilet en zolder. Pr. f 132.000,- k.k. Tel. 045-324759.

WILRE woonhuis, tuin, garage, open keuken, 3 slpk., gr. badk., gr. zolder, berging, goed geïsoleerd, vr.pr. f 139.000,-. Tel. 04450-3270.

GELEEN Broekstr. 29 te k. ruime halfvrijst. woning met gr. gar., f 175.000,- k.k. Tel. 04494-45165.

HOENSBOEK, rustig gel. goed onderh. hoekw. met v.w.-roll. gar. en tuin, hal, w.c., L-vorm. woonk., aparte keuken, alles m. plavuizen, 4 slpk., badk., zold. via vlizotrap, pr. f 129.500,- k.k. 045-215362.

FREEBEEK-BRUNSSUM te k. rustig gel. mooi geren. tussenvon., voor- en achtertuin, achtering + ruime berging. Ind.: hal, w.c., prov.kelder, woonk., open keuk. m. luxe aanb. keuk. m. instalf. + eetb., geh. m. plavuizen; 1e verd.: 3 slpk., luxe badk. m. veel extra's, vaste trap n. zolder, alw. hobbykamer, c.v.-gas. Kooppr. f 107.000,- k.k. 045-214822.

Uw huis verkopen?

De vraag naar bestaande woningen blijft ook in 1987 groeien. Momenteel zoeken wij naar huizen voor bemiddeling in elke prijsklasse, temeer aan de vraag te blijven voldoen.

Speel daarmee op zeker!

en kies voor de professionaliteit van Stienstra Heerlen Makelaardij b.v. Tel. 045-712255.

Gevraagd: Heerlen

halfvrijst. woonhuis met minimaal 4 slpk. Prijs f 225.000,-

Schinnen

huur. bungalow tot f 165.000,- k.k.

Oostelijke Mijnstreek

Woonhuizen in diverse prijsklassen

Aanbiedingen:

Troost Onroerend Goed, Heerlen

Tel. 045-717976.

Kerkrade (West)

Ruig en landelijk gel. halfvrijst. woning met oprijt en grote tuin. Ind.: hal, kelder, woonk., grote keuken met v.w. aanbouwkeuken, toilet, badkamer met ligbad, verd.: 2 slpk., zolder, c.v. Prijs f 79.000,- k.k.

Heerlen (Noord)

Uitstekend onderh. tussenvon. (bwr. '80) met kleine terras, achtergang en gar. Ind.: hal, toilet, woonk., open keuken met complete aanbouwkeuken, bergkast, verd.: 3 slpk., mooie badk. met ligb., v.w. en toilet, vaste trap naar zolder-etage alwaar 4e slpk. met dakkapel, 2 zolderkamers, c.v. Prijs f 92.000,- k.k.

Kerkrade (West)

Uitstekend onderh. (in 1980 volledig verbouwde) drive-in woning met overdekt terras en tuin. Ind.: gar., wasruimte, hobby/kantoor. Verd.: mooie L-vorm. woonk. met open haard en parketvloer, open keuken met nieuwe complete aanbouwkeuken, badk. met ligb., douche, toilet en v.w.; 2e etage: 3 slpk., toilet met v.w., zonneterras vanuit slpk., via schuifpui bereikbaar. Pand is voorzien van nieuwe kozijnen (thermop.) Prijs f 119.000,- k.k.

Kerkrade-Terwinselen

Uitstekend onderh., goed en duurzaam verbouwd, halfvrijst. herenhuis met grote gar. en tuin. Ind.: b.g. hal met marmeren vloer, woonk. met parketvloer, grote keuken met compl. aanbouwkeuken, waskeuken, toilet, luxe badk. met ligb., douche, v.w. en toilet, kelder. Verd.: 3 slpk. en 1 kleinere, vaste trap naar zolder alwaar 2 kamers, c.v. Prijs f 134.000,- k.k.

Beek

Aan de Kakebergweg wordt binnenkort gestart met de bouw van 2 mooie, optimaal geïsoleerde halfvrijst. (vrijgestor) woningen met garage en flinke tuin (ca. 18 mtr. op). Ind. o.a. ruime Z-vormige woonk., 3 slpk., prijzen variëren van f 131.000,- tot f 135.000,- v.o.n. Neem voor nadere informatie contact op met ons kantoor.

Livac b.v.

Brugstraat 19 Sittard 04490-10855.

Te huur Winkelpand ± 240 m²

Onder bovenwoning in het centrum v. Heerlen. Oranje Rijksw. 23. Inl. 045-713561. Gunstige huurprijs.

Wilt u een huis kopen?

U wilt uw huis verkopen?

Vraag vrijblijvend info.

Onroerend Goed

Maatschappij

Jac Stel

Verzekeringen, financieringen, hypotheek.

Schaesberg 132 Heerlen

tel. 045-721866.

TEEL te k. vrijst. landhuis,

f 78. Opp. 655 m². Inh. ±

100 m³. Vr.pr. f 239.000,-

k.k. Dalenbosweg 25,

047-1572.

Te k. KERKRADE geh.

verk. gerenov. woonh. met

3 slpk., luxe badk., 2 toiletten,

3 slpk. en tuin, vraagpr.

f 125.500,- 04454-5342.

Te k. BELEGGINGSPAND

in Heerlen, tel. 045-710592

na 19.00 uur.

Te k. woonh. te SCHAESBERG. Besl. tuin, opp. 7 are. Ind.: gr. hal, bet. L-keuk., 27 m², eetk. 18 m², living m. parket 35 m², 1e verd. 5 slpk. waarv. 3 m. vaste wast., badk., bad, douche en dubb. wast. Zolder, div. souterrains, dubb. garage, in perfecte st. Gesch. v. praktijkruimte. Pr.n.o.t.k. Tel. 045-311270.

Te k. UBACHSBERG halfvrijst. woonh. met gar. en tuin, gesch. v. vele doeleinden. Pr. n.o.t.k. Aanv. sept. '87. Tel. na 18 uur 045-752113.

Te koop gevraagd

op korte termijn woonhuis, vlotte afwikkeling mogelijk, tel. 04402-71487.

Schaesberg f 95.000,- k.k.

Mooie woning nabij centrum met c.v., berging en tuin.

Eygelshoven f 110.000,- k.k.

Willem Alexanderstraat (Waubacherveld), moderne woning met c.v., tuin en inpandige garage, grote woonk. met parketvloer, keuken, 3 slpk. en badk.

Brunssum f 115.000,- k.k.

Het Ambacht (blijvend vrij uitzicht), ruime woning met c.v., tuin en mogelijkheid voor garage. Kelders, eetkeuken, woonkamer met open haard en parketvloer, 3 slpk., badk. met ligb. en douche.

Waubach f 140.000,- k.k.

Groenstraat. Herenhuis met extra appartement (inwonende ouders/kinderen), ieder eigen c.v. en energie, grote tuin en ruime gar. (3 wagens).

Kerkrade-Chevremont f 160.000,- k.k.

Goed onderh., vrijst. woonhuis met c.v., tuin en gar., kelders, grote woonkamer (± 40 m²) met open haard, moderne aanbouwkeuken, 3 slpk., badk., zolder. Info en/of afspraken voor vrijblijvende bezichtiging:

Troost Onroerend Goed, Heerlen, tel. 045-717976.

LANDHUIS met 4 kantoorruimtes, garage, paardenboxen, tuin en huisweide, te k. of te h. event. direct te aanv. Tel. 04498-51472.

NOORBEEK: te k. bouwterrein v.h. bouwen v. landhuis. Zeer mooi gelegen m. blijvend vrij uitzicht (niet in uitbreiding). Grodte ± 900 m², Pr. f 125,- p.m². Br. o.n.o. MA 162 LD, Stationsstr. 27, 6221 BN Maastricht.

Heerlen Noord

Te k. ouder tussengel.

woonhuis, vraagpr.

f 72.000,- k.k., inl.

B.A.C.

Tel. 045-210101, buiten

kantooruren tel. 0492-

2619.

BELEGGINGSPAND

Hoensbroek w. omst., goe-

de ligging, f 120.000,-

bruto huuropbrengst

f 18.000,-. Tel. 04406-

14664.

Ouder huis

10 kmrs., douche, kelder,

zolder, gar., berging, ged.

c.v.-gas. In Wijre.

Makko

taxatiebureau-makelaardij

b.v. (W. Timmermans, lid

NVM) Rijksw. 67 Gulpen,

tel. 04450-2182.

Te k. UBACHSBERG half-

vr. woonh. met garage en

tuin, gesch. v. vele doelein-

den. Pr. n.o.t.k. Aanv. sept.

'87. Tel. na 18.00 uur 045-

752113.

Voor bemiddeling zoeken

wij met

spoed

woonhuizen rond Geleen -

Sittard tussen f 100.000,-

en f 500.000,-. Bel vrijblij-

vend Peters & Partners

Makelaars en taxateurs

o.g. Agnes Printhegeen-

straat 36, 6161 EK Geleen.

Tel. 04494-48191.

(M272281).

WOONHUIS met tuin

(1100 mtr.) en weilje (550

mtr.) te k. Te bevr. Ransda-

lerstr. 133 Ransdaal.

Te k. halfvrijst. woonhuis

gel. in kom EYS. Vraagpr.

f 85.000,-; Inl. tel. 045-

424782.

APPARTEMENT te k.

grote kamer, 2 slpk., keu-

ken, badk., w.c., 2 balkons,

berging, garage, ged. ge-

stoeft, centrum Sittard

f 89.500,-; Verd. inl. 077-

549300.

EYGELSHOVEN te k. half-

vrijst. woonhuis. Mero-

destr. 22. Pr. f 75.000,-;

Tel. 045-352124.

Te k. excl. LANDHUIS in

carrevorm met apart gas-

tenverblijf in parktuin 2200

m², gel. in Klein Genhout,

pr. f 399.000,-; incl. stof-

fering. Tel. 04402-73713.

Te koop

Hoensbroek-

Mgr. Lebouillestraat

Halfvrijst. woning met mo-

derne afzonderlijke kan-

tooruimten. Vraagpr.

f 179.000,- k.k.

Te koop

Heerlen-

Schaesbergerveld

Halfvrijst. woning met tuin.

Tot opp. 400 m². Ind.: hal

met toilet, L-vorm. woonka-

mer, keuken, 3 ruime

slpkrs., mod. badk. met

douche, ligbad en 2e toilet.

Het gehele pand is onder-

kelder en voorzien van

c.v. Vraagpr. f 115.000,-

k.k.

Te koop

Hoensbroek-

Ambachtstraat

Halfvrijst. woning met gar.,

schuur en tuin. Ind.: hal

met toilet, woonk., keuken,

3 slpk. en douche.

Vraagpr. f 119.000,- k.k.

Inlichtingen:

Van Oost

Assurantiën

v.o.f.

Tel. 045-224241;

na kantooruren

045-216739.

Ook uw adres voor hypo-

theekadviezen en hypo-

theekommissies! Wij be-

middelen o.m. voor ABP,

BLG, Westland Utrecht,

Postbank.

Ruim WOONH. te k. Oude

dorpskern Welten. Br.o.n.

HK 054 Limburgs Dagblad,

Postbus 3100, 6401 DP

Heerlen.